

500ท

การสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต กรณีศึกษาวงคาราวานและวงคาราบาว

นางสาวอากาศ โรจนบุรานนท์

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

พ.ศ. 2552

**Political Communication Through Social Activist Music:
A Case Study of the Caravan and Carabao Bands**

Miss Apakorn Rojanaburanon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต กรณีศึกษาวงคาราวาน
และวงคาราบาว
ชื่อและนามสกุล นางสาวอาภากร โรจนบุรานนท์
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์รสลิน ศิริยะพันธุ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ มีกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์รสลิน ศิริยะพันธุ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 2 เดือน กันยายน พ.ศ. 2553

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้ความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์รสลิน ศิริยะพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้แนวคิด คำปรึกษา คำแนะนำ ช่วยปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนช่วยกระตุ้นให้ กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้อย่างดียิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบพระคุณ คุณพ่อจรรยา คุณแม่พัชราภรณ์ โรจนบุรานนท์ รวมทั้งทุกคนใน ครอบครัวที่เป็นแรงบันดาลใจในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นักศึกษารัฐศาสตร์ รุ่น 4 ปี 2550 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกคน ที่ได้เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

อากาศ โรจนบุรานนท์

เมษายน 2553

ชื่อวิทยานิพนธ์ การสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต กรณีศึกษาวงคาราวานและวงคาราบาว
ผู้วิจัย นางสาวอาภากร โรจนบุรานนท์ **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์รสลิน ศิริยะพันธุ์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม
ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อการสื่อสารทางการเมือง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาบทเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวานและคาราบาวช่วง พ.ศ. 2516 – 2549 คัดเลือกบทเพลงแบบเฉพาะเจาะจงที่มีเนื้อหาที่เป็นการสื่อสารทางการเมืองได้จากวงคาราวาน จำนวน 27 เพลง คาราบาว จำนวน 134 เพลง และศึกษาข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ หนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการอื่นๆ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ การวิเคราะห์เนื้อหา และบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า เพลงเพื่อชีวิตสามารถใช้ในการสื่อสารทางการเมืองใน 5 ลักษณะ คือ (1) การอบรมกล่อมเกล้าและให้การเรียนรู้ทางการเมือง โดยการปลุกจิตสำนึกเรื่องความรัก ความสามัคคี ให้มีความรักชาติ รักความเป็นไทย ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยและการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน และการเผยแพร่ปลุกฝังความเชื่อทางการเมือง (2) การแสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือการเรียกร้องผลประโยชน์ในลักษณะการเรียกร้องต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพความเป็นประชาธิปไตย เรียกร้องสันติภาพทางการเมือง สะท้อนความทุกข์ยากทางการเมือง การเรียกร้องโดยใช้สัญลักษณ์ และกดดันการทำงานของรัฐบาล (3) การสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาล ซึ่งอาจมีทั้งการสนับสนุนและการต่อต้านในขั้นตอนของการกำหนดนโยบายและดำเนินนโยบายของรัฐบาล (4) การสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย เน้นการต่อต้านขั้วไ่วฒนธรรมต่างชาติ การต่อต้านความเจริญทางเทคโนโลยีและสังคมอุตสาหกรรม การแสดงค่านิยม ความคิด อุดมการณ์ในประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทย และ (5) การสื่อสารทางสังคม ในลักษณะการรายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ของสังคม การถ่ายทอดมรดกทางสังคม และการให้ความบันเทิง

คำสำคัญ การสื่อสารทางการเมือง เพลงเพื่อชีวิต คาราวาน คาราบาว

Thesis title: Political Communication through Social Activist Music: A Case Study of
the Caravan and Carabao Bands

Researcher: Miss Apakorn Rojanaburanont; **Degree** Master of Political Science (Politics and
Government); **Thesis advisors:** (1) Rosalin Siriyaphan, Associate Professor; (2) Dr. Rungpong
Jayanama, Associate Professor; **Academic year** 2009

Abstract

The objective of this research was to study the use of social activist music for political communication.

This was a qualitative research based on a sample of 27 songs by Caravan and 134 songs by Carabao, released between 1973 and 2006, chosen through purposive sampling for their political content, along with additional data from print media such as essays, books, textbooks, theses, other academic papers and electronic media. The data were analyzed through interpretation and content analysis and presented through descriptive analysis.

The results showed that social activist music can be used for political communication in 5 ways: (1) Indoctrination and political education, by raising awareness about love, unity, and nationalism, promoting democracy, creating political legitimacy, promoting political education, publicizing and fostering political beliefs. (2) Expression of public policy demands and inputting for democratic rights and freedoms, calls for political peace, airing of grievances, use of symbols to make demands, and pressuring the government. (3) Support of or opposition to government policy, either at the step of policy making or policy implementation. (4) Expression of Thai political ideals, with emphasis on opposition to foreign cultural influence, technological progress and industrial society; expression of traditional values, ideas and ideals from Thai political history. (5) Social communication to report on the social environment, build relationships between different segments of society, pass down the social heritage and provide entertainment.

Keywords: Political communication, social activist music, Caravan, Carabao

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสาร.....	7
แนวคิดการสื่อสารทางการเมือง.....	16
แนวคิดนโยบายสาธารณะ.....	26
แนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง.....	31
แนวคิดลัทธิชาตินิยม.....	33
แนวคิดการกล่อมเกลารวมทางการเมือง.....	35
ความหมายของเพลงเพื่อชีวิต.....	36
ประวัติวงคาราวาน/คาราบาว.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวานและวงคาราบาว.....	55
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อสื่อสารทางการเมืองในประเทศ ต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิด.....	56
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	143
สรุปผลการวิจัย.....	143
อภิปรายผล.....	154
ข้อเสนอแนะ.....	161
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	161
บรรณานุกรม.....	162
ภาคผนวก.....	167
ก เนื้อเพลงของเพลงเพื่อชีวิต ของวงคาราวานในช่วงปี 2516 - 2519.....	167
ข เนื้อเพลงของเพลงเพื่อชีวิต ของวงคาราบาวในช่วงปี 2524 - 2549.....	179
ประวัติผู้วิจัย.....	251

ณ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนเพลงเพื่อชีวิตที่ใช้ในการวิจัยที่มีเนื้อหาในลักษณะของการสื่อสาร ทางการเมือง.....	56

ญ

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงแบบจำลองการสื่อสารของ อริสโตเติล.....	12
ภาพที่ 2.2 แสดงแบบจำลองการสื่อสารของ เดวิด เค เบอร์โล.....	13
ภาพที่ 2.3 แสดงแบบจำลองการสื่อสารของ เดวิด เค เบอร์โล.....	14
ภาพที่ 2.4 แสดงแบบจำลองการสื่อสารตามแนวคิดของ ฮาโรลด์ คี ทาสเวลล์.....	15
ภาพที่ 2.5 แบบจำลองการสื่อสารในระบบการเมือง.....	18
ภาพที่ 2.6 แบบจำลองหน้าที่ของสื่อมวลชนในระบบการเมือง.....	19
ภาพที่ 2.7 โครงสร้างการสื่อสารทางการเมืองของ คาร์ล คอยท์ซ.....	23

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารนั้นเป็นพฤติกรรมขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรและสถาบันตั้งแต่ระดับบุคคลจนถึงระดับประเทศ กระบวนการติดต่อสื่อสารมีความสลับซับซ้อนและเกี่ยวข้องไปถึงกิจกรรมทุกประเภทในสังคม โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) มีการประดิษฐ์เครื่องมือสื่อสารกันมากมายหลายอย่าง และผลิตออกมาจำหน่ายใช้สอยกันอย่างกว้างขวางซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ล้วนแต่มีอิทธิพลในการเผยแพร่ข่าวสาร แนวคิดและความรู้ต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นเทปเสียง วิทยุทัศน์ วีซีดี ดีวีดี เป็นต้น จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามเหตุการณ์ และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น การสื่อสารในยุคนี้จึงมิได้จำกัดอยู่ในแต่ชุมชนเมืองเท่านั้น หากแต่ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านการข่าวสารที่เผยแพร่ออกไปสู่ชนบท อันเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้มีโอกาสเกิดการตื่นตัวและเข้าใจปัญหาต่าง ๆ สามารถช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งในระบบการเมืองการปกครองให้เบาบางลง สร้างความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพของระบบการเมืองนั้น ๆ โดยเฉพาะในประเทศที่ยึดหลักประชาธิปไตย ก็เป็นที่ประจักษ์ชัดว่ากระบวนการประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อช่องทางการสื่อสารเปิดกว้างออกไปสู่ประชาชนทุกที่ทุกระดับ เพื่อให้ทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งความคิดเห็นได้ตลอดเวลา

การสื่อสารทางการเมือง (political communication) นับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ก็เพราะว่าการสื่อสารเป็นเรื่องของการนำเสนอ/แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่มคน/สถาบันในสังคม การสื่อสารทางการเมืองจึงนับว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบบประชาธิปไตย ดังนั้นหากการสื่อสารทางการเมืองเป็นไปอย่างอิสระเสรี ไม่ถูกจำกัดสิทธิโดยที่การใช้สิทธินั้นไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่นแล้ว ย่อมเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองให้มีความก้าวหน้ามั่นคงยิ่งขึ้นไป การสื่อสารทางการเมืองของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา

มานั้นมักใช้วิธีการสื่อสารแบบทางเดียว ในการถ่ายทอดแนวคิด อุดมการณ์ และนโยบายทางการเมืองสู่ประชาชน โดยการดำเนินการสื่อสารทางการเมืองนั้นอาจใช้การสื่อสารในลักษณะของการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเนื้อหาสาระทางการเมืองผ่านสื่อต่างๆ ทั้งนี้เพื่อโน้มน้าวใจให้ประชาชนเกิดทัศนคติที่ดี เกิดการยอมรับ และมีพฤติกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ นั้นเอง นับตั้งแต่สมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม สืบเนื่องมาในสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่สื่อการเมืองไทยถูกควบคุม การกำหนดวาระและเนื้อหาตกเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการโฆษณาชวนเชื่อกับประชาชน ดังจะเห็นได้ว่าสถานีวิทยุกระจายเสียงจำนวนน้อยสถานีและสถานีโทรทัศน์ส่วนใหญ่เป็นของกองทัพบก จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองของประเทศไทยในยุค 14 ตุลาคม 2516 เรื่อยมาจนถึงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่น่าสนใจในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเกิดปรากฏการณ์ต่างๆ ทางการเมืองก็คือ บทบาทของศิลปะและวรรณกรรมอันได้แก่ บรรดาสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ ละครวิทยุ ภาพยนตร์ นวนิยาย เรื่องสั้น คณตรีและบทเพลงต่าง ๆ เป็นต้น

เพลง ก็เป็นส่วนหนึ่งของศิลปะและวรรณกรรมที่แสดงออกในรูปแบบการให้ความบันเทิงสามารถเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ หลายประเภท เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น เพลงมีบทบาทสำคัญมาตั้งแต่ในอดีต เพลงในยุคแรก ๆ เป็นในแบบเพลงพื้นบ้าน เพลงประจำท้องถิ่น เช่น เพลงอีแซว เพลงโคราช เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเกิดขึ้นมาเพื่อประกอบเป็นจังหวะในการทำงานเพื่อความพร้อมเพรียงกัน จุดกำเนิดมาจากการรวมกลุ่มทำการผลิตทางเกษตรกรรม โดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้ผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน เป็นวัฒนธรรมทางการบันเทิงแบบง่าย ๆ บางครั้งเพลงจะปรากฏออกมาในรูปของการตัดพ้อต่อว่าภัยทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง จนทำให้เกิดความเสียหายทางการเกษตรกรรม ต่อมาหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ยุคของเพลงไทยสากลได้ถือกำเนิดเกิดขึ้นมา บทบาทของเพลงสะท้อนภาพชีวิตเสียดสีสังคม จึงปรากฏเด่นชัดบนเวทีละครร้อง และเวทีประกวดตามงานวัด เพลงในยุคนี้ เรียกว่า เพลงชีวิต โดยศิลปินนักร้องนักประพันธ์เพลงชีวิตอย่าง แสงนภา บุญราศรี เป็นผู้บุกเบิก ตามมาด้วย เสน่ห์ โกมารชุน โดยบางเพลงได้พยายามประยุกต์เพลงพื้นบ้านประเภทลำตัด ลิเก มาเข้ากับท่วงทำนองเพลงไทยสากล ใส่เนื้อหาสื่อการเมืองได้อย่างสอดคล้องกลมกลืนและคลกขบขัน (ธีรภาพ โลหิตกุล 2540: 20) เพลงชีวิตเพลงแรก คือ เพลงคนจรหมอนหมิ่น ของ แสงนภา บุญราศรี ซึ่งเนื้อหาของเพลงได้สะท้อนให้เห็นถึงความทุกข์ยากของคนยากจน และเสียดสีสังคม ซึ่งนับได้ว่า แสงนภา บุญราศรี เป็นผู้บุกเบิกวงการเพลงเพื่อชีวิตของไทยเป็นคนแรก จนได้รับฉายาว่าเป็น *บิดาแห่งเพลงเพื่อชีวิตในเมืองไทย*

ตลอดจนได้รับการยกย่องว่าเป็นศิลปะของประชาชนเพราะเป็นตัวแทนเป็นปากเป็นเสียงในการเป่า
ร้องถึงความทุกข์ยากของประชาชนในยุค นั้น (ธีรภาพ โลหิตกุล 2541: 54-55)

นอกจากเพลงจะให้ความบันเทิงช่วยผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานแล้ว
ในเวลาเดียวกันเพลงเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสดงออกถึงความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวง
ประชา สะท้อนสภาพความเป็นอยู่ของสังคมได้อย่างดี ทั้งนี้เห็นได้จากในตอนที่สภาพสังคมเป็น
ปกติสุข ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอย่างราบรื่นปลอดภัย สภาพเศรษฐกิจเอื้ออำนวยต่อการ
ประกอบอาชีพ และทำธุรกรรม สภาพทางการเมืองการปกครองมีความถูกต้องชอบธรรม คำนึงถึง
ประชาชนและผลประโยชน์ส่วนรวม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค รวม
ไปถึงการมีส่วนร่วมในทางการเมือง บทบาทของเพลงจะแสดงออกมาในรูปของการเกื้อหนุน
สนับสนุนและทำหน้าที่รับใช้การเมืองในเวลานั้น ๆ แต่เมื่อสภาพทางการเมืองเศรษฐกิจสังคม
เปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้าม ประชาชนดำรงชีวิตอยู่ด้วยความเดือดร้อน ขาดความปลอดภัย
ในชีวิตและทรัพย์สิน เกิดความอดอยาก ขาดการเหลียวแลจากผู้ปกครอง เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน
เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ ช่มเหรงแก่ประชาชน ตลอดจนร่วมมือกับพวกพ้อง
แสวงหาผลประโยชน์ การผูกขาดสินค้า การกักตุนสินค้าเพื่อแสวงหากำไร กดขี่ขูดรีด เอารัดเอา
เปรียบ ปรากฏการณ์เช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดความไม่พอใจต่อประชาชนโดยทั่วไป จากสภาพของสังคม
ดังกล่าวบทบาทของเพลงเพื่อชีวิตจึงเป็นตัวสะท้อนปัญหา ตลอดจนทำหน้าที่ทักท้วง ป่าวประกาศ
ความอยุติธรรมที่เกิดขึ้นต่อมวลชน ซึ่งจะปรากฏออกมาในรูปของเพลงการวิพากษ์วิจารณ์ ปัญหา
ของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขตลอดจนการแสวงหาทางใหม่ที่ดีกว่า

จากความสำคัญที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัยเรื่องการสื่อสารทางการเมือง
ผ่านเพลงเพื่อชีวิตว่าบทเพลงเพื่อชีวิตนั้นสามารถใช้ในการสื่อสารทางการเมืองได้ในลักษณะใด
ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เริ่มศึกษาในช่วง 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งนับได้ว่ามีผลต่อการกำเนิดพัฒนาการของเพลง
เพื่อชีวิต เพราะเหตุการณ์หลัง 14 ตุลาคม 2516 ประชาธิปไตยเบ่งบาน เนื่องจากชัยชนะในการต่อสู้
เรียกร้องประชาธิปไตย นักเรียน นักศึกษา ประชาชนพากันตื่นตัวในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ บทบาท
หน้าที่ของคนที่มีต่อสังคม ทั้งด้านความคิดและการกระทำแสดงออกในรูปแบบของการประท้วง
การชุมนุม การพูดและการเขียน เป็นต้น ผลของเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ก่อให้เกิดวงดนตรีเพื่อ
ชีวิตขึ้นมามากมาย เช่น คาราวาน โคมฉาย กรรมชน กงล้อ คาราวาน เป็นต้น เรื่อยมาจนถึงในยุค
ปัจจุบัน (พ.ศ.2549) ซึ่งเพลงเพื่อชีวิตส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางปลุกกระแศ ชี้นำสร้างจิตสำนึก พูด
ถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม อีกทั้งบทเพลงเพื่อชีวิตยังเข้าไปมีส่วนร่วมใน
เหตุการณ์ชุมนุมประท้วงครั้งสำคัญหลายครั้ง นอกจากจะเข้าถึงประชาชนในเมืองหลวงแล้ว บท

เพลงเพื่อชีวิตยังแพร่กระจายสู่สังคมชนบท เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจสร้างจิตสำนึกในทางการเมือง จึงเห็นได้ว่าบทเพลงเพื่อชีวิตนั้น มีเนื้อหาสาระที่สำคัญต่อการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งคอยทำหน้าที่ ให้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ การอบรมกล่อมเกลตาและให้การเรียนรู้ทางการเมือง การแสดงออกซึ่ง ผลประโยชน์หรือการเรียกร้องผลประโยชน์ การสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาล การ สะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย และการสื่อสารทางสังคม ด้วยเหตุนี้เพลงเพื่อชีวิตจึงมี บทบาทสำคัญในการสื่อสารทางการเมืองที่สมควรจะได้รับการศึกษาวิจัยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อการสื่อสารทางการเมือง

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต ได้นำหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ มาใช้วิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด มีจำนวน 2 แนวคิด ประกอบด้วย

3.1 แนวคิดทางโครงสร้างและหน้าที่ โดยเน้นวิเคราะห์หน้าที่ของส่วนนำเข้า (input function) ประกอบด้วย การกล่อมเกลตาทางการเมือง การเรียนรู้ทางการเมือง การแสดงออกซึ่ง ผลประโยชน์ การรวบรวมผลประโยชน์ และการสื่อสารทางการเมือง

3.2 แนวคิดทางนโยบายสาธารณะ ได้ศึกษาในแง่ของกระบวนการของนโยบาย (policy process study) ในเรื่องของการกำหนดนโยบาย และการดำเนินนโยบาย ที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในสังคม

ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต อาจกระทำได้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. การอบรมกล่อมเกลตาและให้การเรียนรู้ทางการเมือง

ปลูกจิตสำนึกเรื่องความรักความสามัคคี

ปลูกจิตสำนึกให้รักชาติ/รักความเป็นไทย

พัฒนาประชาธิปไตยและสร้างความชอบธรรมทางการเมือง

ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนและพัฒนาระบบประชาธิปไตย

เผยแพร่วัฒนธรรมความเชื่อทางการเมือง

2. การแสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือการเรียกร้องผลประโยชน์
เรียกร้องต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพความเป็นประชาธิปไตย
เรียกร้องสันติภาพทางการเมือง
สะท้อนความทุกข์ยากของประชาชน
เรียกร้องโดยใช้สัญลักษณ์
กดดันการทำงานของรัฐบาล
3. การสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาล
สนับสนุนการกำหนดนโยบายของรัฐบาล
สนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาล
ต่อต้านหรือคัดค้านการกำหนดนโยบายของรัฐบาล
ต่อต้านหรือคัดค้านการดำเนินนโยบายของรัฐบาล
4. การสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย
ต่อต้าน/ขับไล่วัฒนธรรมต่างชาติ
ต่อต้านความเจริญทางเทคโนโลยีและสังคมอุตสาหกรรม
สะท้อนภาพการเอารัดเอาเปรียบของต่างชาติ
สะท้อนการแผ่ขยายอำนาจของประเทศมหาอำนาจ
แสดงค่านิยม ความคิด อุดมการณ์ในประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทย
5. การสื่อสารทางสังคม
รายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม
สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของสังคม
ถ่ายทอดมรดกทางสังคม
การให้ความบันเทิง

4. ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาบทเพลงเพื่อชีวิตต่าง ๆ ของวงคาราวาน และวงคาราบาว ที่มีการเผยแพร่ไปสู่กลุ่มประชาชนอย่างแพร่หลาย

ระยะเวลาศึกษาดังแต่ พ.ศ. 2516 – 2549 อันเป็นช่วงที่เกิดวรรณกรรมเพื่อชีวิต จาก ชัยชนะในการต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน เรื่อยมาจนถึงปี 2549 ภายใต้สถานการณ์บ้านเมืองที่ตึงเครียดโดยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง การใช้เพลงเพื่อผลทางการเมืองตามหัวข้อใหญ่ในกรอบแนวคิดของการวิจัย

5.2 เพลงเพื่อชีวิต หมายถึง เพลงที่มีเนื้อหาบ่งเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชน ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม รวมไปถึงการปลุกใจให้ลุกขึ้นต่อสู้เรียกร้องความเป็นธรรมในสังคม

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อการสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต

6.2 สามารถได้แนวทางเพื่อไปใช้ศึกษาการใช้ศิลปะแขนงต่าง ๆ ในการสื่อสารทางการเมือง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้อาศัยแนวความคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ในเรื่องความสัมพันธ์ของการสื่อสารกับการเมือง เพื่อให้เข้าใจถึงกลไกการสื่อสารทางการเมือง และบทบาทของการสื่อสารทางการเมือง โดยมีรายละเอียดของการศึกษาที่ได้ค้นคว้า ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสาร
2. แนวคิดการสื่อสารทางการเมือง
3. แนวคิดนโยบายสาธารณะ
4. แนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง
5. แนวคิดลัทธิชาตินิยม
6. แนวคิดการกล่อมเกลາทางการเมือง
7. ความหมายของเพลงเพื่อชีวิต
8. ประวัติวงคาราวาน/วงคาราบาว
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสาร

1.1 ความหมายของการสื่อสาร

การสื่อสาร ตรงกับภาษาอังกฤษว่า communication ซึ่ง ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

จอร์จ เอ มิลเลอร์ (2540: 3) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

คาร์ล ไอ โสฟแลนด์ และคณะ (2540: 3) ให้ความเห็นว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหนึ่งส่งสิ่งเร้า เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลอื่น

วอร์เรน คัมเบลยู วีเวอร์ (2540: 3) ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการสื่อสารว่า การสื่อสาร มีความหมายกว้าง ครอบคลุมถึงกระบวนการทุกอย่างที่จิตใจของคน ๆ หนึ่ง อาจมีผลต่อจิตใจของ

คนอีกคนหนึ่ง การสื่อสารจึงไม่หมายความว่าเพียงการเขียนและการพูดเท่านั้น หากยังรวมไปถึงดนตรี ภาพ การแสดง บัลเลต์ และพฤติกรรมทุกพฤติกรรมของมนุษย์อีกด้วย

ลูเซียน ดับบลิว พาย (Lucian W. Pye, 1963) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นสายใยของสังคม โครงสร้างของระบบการสื่อสารเป็นเสมือนโครงกระดูกของร่างกาย สังคม เนื้อหาของการสื่อสารคือสิ่งที่มนุษย์ให้ติดต่อกัน การไหลของข่าวสารจะกำหนดทิศทางและความรวดเร็วในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้น จึงอาจวิเคราะห์กระบวนการทางสังคมทุกชนิดในแง่ของโครงสร้างเนื้อหา และการไหลของการสื่อสารได้

ชมพูนุช นุตาคม (2544: 1) กล่าวว่า การสื่อสาร เป็นการถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร เพื่อสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยผ่านสื่อหรือช่องทาง

จากคำจำกัดความของการสื่อสารอย่างมากมาย แต่ก็ยังไม่ปรากฏว่ามีคำนิยามใดที่สามารถครอบคลุมความหมายของการสื่อสารได้อย่างทั่วถึงและชัดเจน แต่โดยสรุปการสื่อสารคือกระบวนการของการถ่ายทอดสารจากบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร(source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร (receiver) โดยผ่านสื่อ (channel)

1.2 ความสำคัญของการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เรา เนื่องจากเราต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งเราจะต้องติดต่อกับบุคคลอื่นในสังคม การสื่อสารจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์ทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค (วัลลภ ลำพวย 2549: 6-9) ดังนี้

1. ความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในระดับจุลภาค ได้แก่ ความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน ความเป็นสังคม การสร้างความร่วมมือ การสร้างการรับรู้เกี่ยวกับตน การให้ความบันเทิง การเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาพยาบาล และการทำจิตบำบัด

1.1 ความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน ในแต่ละวันมนุษย์เราจะต้องติดต่อพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งเราจะมีกิจกรรมการสื่อสารอื่น ๆ เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ การคุยโทรศัพท์ ฯลฯ ซึ่งแสดงว่ามนุษย์เรามีการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเราหลายประการ

1.2 ความสำคัญต่อความเป็นสังคม มนุษย์เราจำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อให้คนมีการคบหาสมาคมรวมกันขึ้นเป็นสังคมและมาดำรงอยู่เป็นสังคม หรืออาจมีการเปลี่ยนแปลง

แปลงในสังคม นอกจากนี้การสื่อสารจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยประสานงานคนในสังคมให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข หรือแม้แต่ช่วยให้คนเราสามารถร่วมมือกันทำงานให้เกิดความสำเร็จได้ด้วย

1.3 ความสำคัญต่อการสร้างความร่วมมือ เพราะการสื่อสารมีหน้าที่ในการเชื่อมโยงระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม หน้าที่ในการเสริมสร้างศักยภาพของกระบวนการทางสมองของมนุษย์ เพื่อรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และสุดท้ายทำหน้าที่ในการกำกับพฤติกรรมของบุคคลให้แสดงออกอย่างเหมาะสม ดังนั้น การสื่อสารจึงมีความสำคัญในการสร้างความร่วมมือระหว่างบุคคลให้สามารถประสานพลังเพื่อความสำเร็จในการผลิตหรือบริการ ซึ่งบุคคลเดียวไม่สามารถทำได้

1.4 ความสำคัญต่อการแสวงหาความรู้ การสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้เป็นบทบาทที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต ช่วยให้มนุษย์สามารถสังสมข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นชุมทรัพย์ทางปัญญาที่สำคัญของมนุษยชาติ ซึ่งมีการสังสมกันมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในยุคสังคมฐานความรู้ (Knowledge base) ที่ข้อมูลข่าวสารความรู้ต่างๆ มีมากมายท่วมท้น การสื่อสารช่วยให้มนุษย์สามารถรวบรวมความรู้ต่าง ๆ มาเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทั้งในด้านส่วนตัวและในการทำงานให้สำเร็จลุล่วง เพราะความรู้คืออำนาจและผู้ที่สามารถใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ได้คือผู้ที่กุมอำนาจอย่างแท้จริง

1.5 ความสำคัญต่อการสร้างการรับรู้กับตนเอง การรับรู้กับตนเองมีอิทธิพลและมีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมสื่อสารของบุคคล คำพูดแสดงตัวตน (What you say is what you are) และคำพูดแสดงความคิดเกี่ยวกับตัวตนที่เป็นอยู่ (What you say is what you think you are) เป็นประโยคที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารต่อการแสดงพฤติกรรม การที่บุคคลรับรู้ว่าคุณเป็นอย่างไร เป็นการมีปฏิสัมพันธ์ตอบกลับในการรับสารที่บุคคลรอบข้างส่งมาถึงตัวบุคคล และการสื่อสารอีกเช่นกันที่เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงการรับรู้เกี่ยวกับตนเองของบุคคลให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์

1.6 ความสำคัญต่อการให้ความบันเทิง การสื่อสารสามารถสร้างความบันเทิงให้บุคคล ซึ่งความบันเทิงเป็นกลไกที่มนุษย์ใช้ในการผ่อนคลายจากการทำกิจกรรมที่ต้องใช้สมองและพลังงานในการทำงาน การสื่อสารสามารถสร้างความบันเทิงได้หลากหลายรูปแบบ ผ่านสื่อหลากหลายชนิด ซึ่งการสื่อสารเพื่อสร้างความบันเทิงเป็นพฤติกรรมเชิงคุณภาพของบุคคลที่ช่วยให้เกิดสมดุลในจิตใจของบุคคลทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

1.7 ความสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาพยาบาล ความเจ็บป่วยเป็นธรรมชาติของสังขารมนุษย์ ซึ่งวิทยาการที่ก้าวหน้าและทันสมัยช่วยให้มนุษย์สามารถคิดค้นวิธีการรักษาโรคให้ทุเลาหรือหายขาดไปได้ในกระบวนการรักษา นอกจากเทคโนโลยีทางการแพทย์แล้ว การสื่อสารระหว่างแพทย์พยาบาลกับผู้ป่วย ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันที่นำไปสู่ความเข้าใจระหว่างกัน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือกันทุกฝ่าย ช่วยให้การบำบัดรักษาโรคมียุติประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.8 ความสำคัญต่อการทำจิตบำบัด สาเหตุการเจ็บป่วยของมนุษย์ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการเจ็บป่วยทางกายเท่านั้น ความเครียดจากการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ทำให้จำนวนผู้ที่มีอาการป่วยทางจิตใจเพิ่มมากขึ้น การสื่อสารเข้ามามีบทบาทต่อการรักษาโรค ที่เรียกว่าจิตบำบัด (Psychotherapy) เนื่องจากการสื่อสารเป็นกลไกที่สำคัญในการค้นหาพยาธิสภาพโรคเพื่อทำการบำบัดที่สาเหตุได้ถูกต้อง โดยการใช้การสื่อสารเพื่อช่วยในการทำจิตบำบัดผ่านสื่อลักษณะต่างๆ เช่น การใช้เสียงเพลงหรือดนตรี ที่เรียกว่าดนตรี (Music Therapy) หรือการใช้การอ่านหนังสือ ที่เรียกว่าบรรณบำบัด (Bibliotherapy) เป็นต้น

2. ความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในระดับมหภาค ได้แก่ ความสำคัญต่อการเมืองการปกครอง การเสริมสร้างประชาธิปไตย การพัฒนาประเทศ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การศึกษา ธุรกิจและอุตสาหกรรม

2.1 ความสำคัญต่อการเมืองการปกครอง การสื่อสารนั้นเป็นเครื่องมือที่สำคัญของรัฐบาลในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ เพื่อให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และนโยบายที่รัฐบาลกำหนดขึ้น ในทางตรงกันข้าม รัฐบาลสามารถตรวจสอบหรือทราบความต้องการความรู้สึกนึกคิด รวมทั้งประชามติของประชาชนด้วย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลให้สอดคล้องโดยอาศัยการสื่อสาร นอกจากนี้ รัฐบาลยังต้องใช้การสื่อสารในการสร้างความเข้าใจและภาพลักษณ์ที่ดีต่อประชาชนอีกด้วย

2.2 ความสำคัญต่อการเมืองระหว่างประเทศ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศรวมทั้งการดำเนินนโยบายการเมืองระหว่างประเทศ รัฐบาลต้องอาศัยการสื่อสารในการสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารซึ่งช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกรวดเร็ว ทำให้สังคมโลกแคบลง และมีการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ

2.3 ความสำคัญต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตย ความสำคัญของการสื่อสารในระดับมหภาคต่อบุคคล คือ การใช้การสื่อสารเป็นกลไกในการสร้างอิสรภาพเพื่อให้สังคมเปิด

กว้าง โดยการส่งเสริมให้บุคคลสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี และเปิดเผยในตลาดความรู้ (Marketplace of Ideas) ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ จากการที่บุคคลมีโอกาสดแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างกัน นอกจากนี้ การสื่อสารยังมีบทบาทในการที่บุคคลสามารถเลือกสรรเอาแนวคิดที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์

2.4 ความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการไม่เท่าเทียมกันในการกระจายความเจริญไปสู่ชนบท การสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้บริหารประเทศจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ โดยใช้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการพัฒนาความกินคือยู่ดีทางเศรษฐกิจ สังคม และสาธารณสุข เพื่อให้ประชาชนเกิดการเปิดรับนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและชุมชน

2.5 ความสำคัญต่อการถ่ายทอดวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลผลิตจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ (Man-made Environment) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนและการสร้างสังคมให้เจริญรุ่งเรือง วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ใช้เวลาในการสร้างและรักษาสืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งผ่านการสื่อสาร

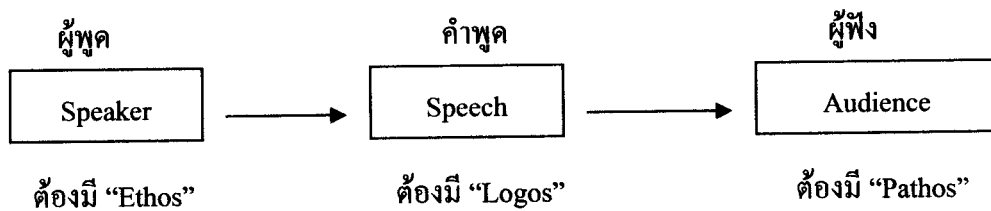
2.6 ความสำคัญต่อธุรกิจและอุตสาหกรรม ในการจำแนกสินค้าและบริการที่เป็นผลผลิตของธุรกิจและอุตสาหกรรมนั้นจำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่เรียกว่าการประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลของสินค้าและบริการให้ผู้บริโภคมีความเข้าใจที่ถูกต้อง และในการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนซื้อสินค้าก็จำเป็นต้องอาศัยการโฆษณา ซึ่งทั้งสองกิจกรรมเป็นวิธีการที่สำคัญของการสื่อสารเช่นกัน

1.3 ทฤษฎีการสื่อสาร

การศึกษาการสื่อสารก็เช่นเดียวกับการศึกษาทางทางการเมืองของนักรัฐศาสตร์ที่หนีไม่พ้นต้องอ้างถึงสมัยกรีก สมัยกลาง สมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการของตะวันตกและปัจจุบันว่าไม่มีความแตกต่างอะไรเลย ทั้งที่ความเป็นจริงจากปรากฏการณ์หรือสภาพการณ์ทางการเมืองแต่ละช่วงสมัย มีความแตกต่างกันอย่างมาก

อริสโตเติล (Aristotle) (1957: 157) กล่าวถึง การศึกษาการสื่อสารเริ่มในสมัยกรีก เน้นหนักทางการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ (Persuasive Speaking) โดยอาศัยการอธิบายด้วยแบบจำลอง จะสรุปได้ว่ามีอยู่ในคุณสมบัติของมนุษย์ทุกคนที่สามารถใช้เพื่อการชักจูงโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ความรู้สึกหรือปฏิบัติตาม

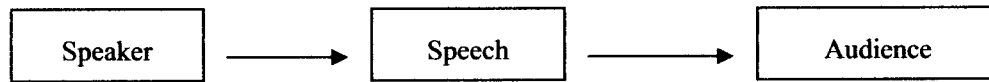
จึงสรุปแบบจำลองการสื่อสาร ประกอบด้วย 3 ประการ คือ ผู้พูด (Speaker) คำพูด (Speech) และผู้ฟัง (audience) โดยจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องมีองค์ประกอบเอื้ออำนวยของแต่ละองค์ประกอบสำคัญ คือ ผู้พูดจะต้องมีสิ่งที่เรียกว่า “Ethos” หรือคุณลักษณะความประพฤติ ซึ่งคำว่า ethos นี้มักใช้คำรวม ๆ ว่า “จริยธรรม” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า ethnicity จึงถึงจะเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดีในการสื่อสาร ซึ่งตัวคำพูดนั้นก็จะต้องมีสิ่งที่เรียกว่า “Logos” นั่นเอง ส่วนด้านคนฟังหรือผู้รับสารคำพูด ก็จะต้องมีอารมณ์ความรู้สึกที่เรียกว่า “Pathos” (Emotional Feeling) นั่นเอง การสื่อสารก็จะไปไปตามภาพข้างล่างนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงแบบจำลองการสื่อสารของ อริสโตเติล

ที่มา : พรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว (2545) "การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางการสื่อสาร" ใน เอกสารการสอนชุด
วิชา หลักและวิธีการศึกษารัฐศาสตร์ หน่วยที่ 6 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์ หน้า 232

เรย์ โรเบิร์ต (Ray Robert) ขยายแบบจำลองของการสื่อสารของอริสโตเติล ออกมา
อีกให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จนน่าจะเป็นที่มาของแบบจำลองการสื่อสารของ เดวิด เค เบอร์โล (David K.
Berlo) ในเวลาต่อมาก็ได้ ดังนี้

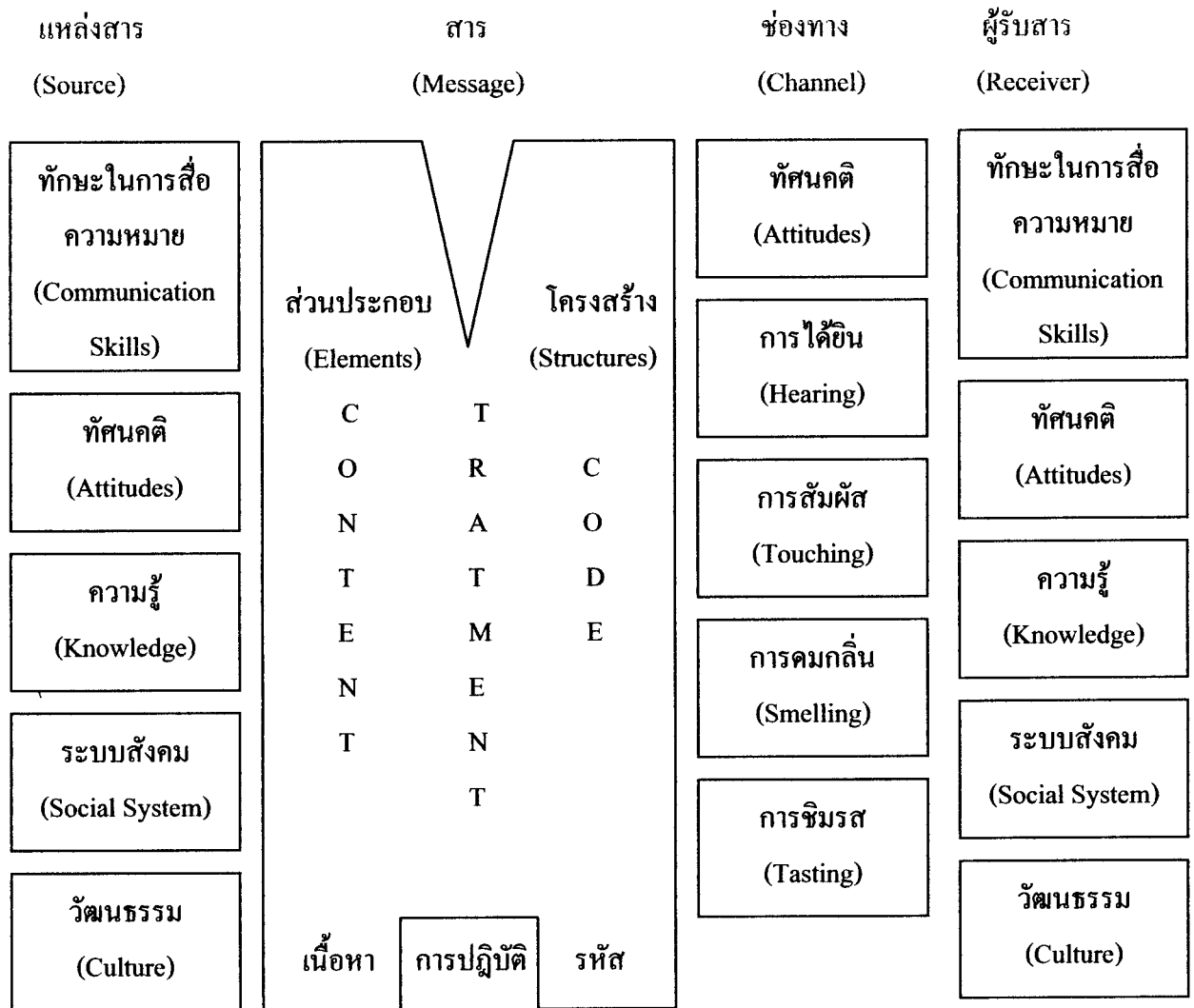

<p>ต้องมี “Ethos” คือบุคลิกภาพที่เข้าถึงผู้ฟังได้ ซึ่งได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ (Knowledge) - ค่านิยม (Values) - ความรู้สึก (Feelings) - ทักษะการสื่อสาร (การพูด) (Communication Skills) - อื่นๆ 	<p>ต้องมี “Logos” คือ “Content”</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียบเรียงหรือปรุงแต่ง (Arrangement) - การส่งมอบสาร (Delivery) -เค้าโครงความคิด (Outline of Ideas) - ภาษา (Language) - การยกตัวอย่าง (Example) 	<p>ต้องมี “Pathos” คือ การเข้าถึงสาระได้ทางอารมณ์รู้สึก</p> <p>(Emotional Approach)</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิธีการเข้าถึง (Approach) - ความรู้ (Knowledge) - ค่านิยม (Values) - ความรู้สึก (Feelings) - ทักษะการฟัง (Communication Skills) - อื่นๆ
---	--	--

ภาพที่ 2.2 แสดงแบบจำลองการสื่อสารของ เดวิด เค เบอร์โล

ที่มา: พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2545) "การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางการสื่อสาร" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ หน่วยที่ 6 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์ หน้า 233

เดวิด เค เบอร์โล (David K. Berlo) มองว่ากระบวนการสื่อสารต้องประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 4 ต่อไปนี้ คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ หรือช่องทาง และผู้รับสาร ดังภาพต่อไปนี้

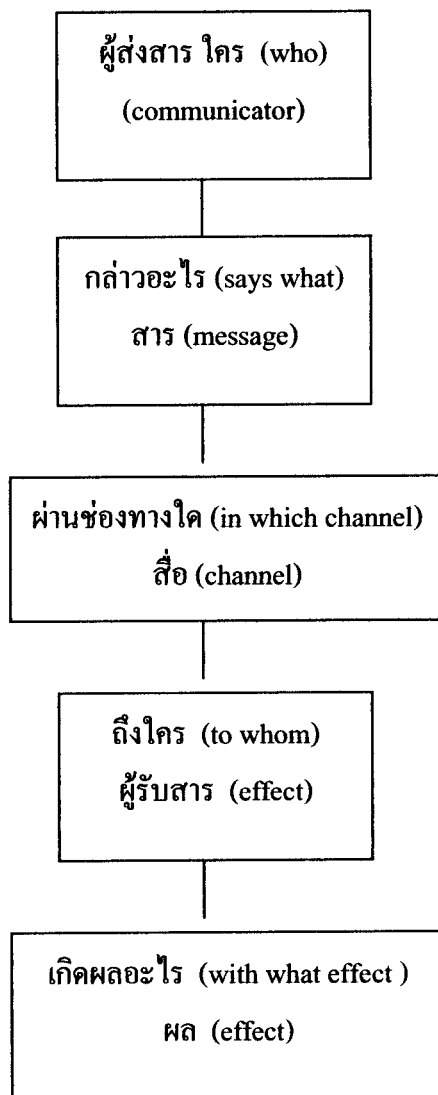

ภาพที่ 2.3 แสดงแบบจำลองการสื่อสารของ เดวิด เคเบอร์โล

ที่มา: พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2545) "การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางการสื่อสาร" ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
 หลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ หน่วยที่ 6 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 สาขาวิชารัฐศาสตร์ หน้า 234

ในการศึกษาทฤษฎีและแบบจำลองทางการสื่อสารนั้น แต่ละทฤษฎีและแบบ
 จำลองไม่สามารถจะอธิบายกระบวนการสื่อสารทั้งหมดได้อย่างสมบูรณ์ แต่ต้องอาศัยทฤษฎีหลายๆ
 ทฤษฎีมาช่วยอธิบายเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการศึกษาการสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลง

เพื่อชีวิต ได้จำลองทฤษฎีการสื่อสารของฮาโรลด์ ดี ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้เสนอบทความที่จะอธิบายการกระทำการสื่อสาร ว่าต้องตอบคำถาม ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ใคร(who) กล่าวอะไร(says what) ผ่านช่องทางใด(in which channel) ถึงใคร (to who) เกิดผลอะไร(with what effect) จากข้อความกล่าวข้างต้น สามารถเขียนเป็นแบบจำลองการสื่อสารได้ดังนี้

ภาพที่ 2.4 แบบจำลองการสื่อสารตามแนวคิดของฮาโรลด์ ดี ลาสเวลล์

ที่มา: สุภรณ์ วิถีกุลเจริญ (2540) *ทฤษฎีการสื่อสาร* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หน้า 52

แบบจำลองการสื่อสารของลาสเวลล์เป็นทฤษฎีการสื่อสารที่อธิบายกระบวนการสื่อสารเชิงพฤติกรรม เป็นการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เนื้อหาข่าวสาร ชนิดของสื่อ และผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำการสื่อสารนั่นเอง จากแบบจำลองนำมาอธิบายกระบวนการสื่อสารในครั้งนี ผู้ส่งสาร คือ วงการวานและวงการาบาว กล่าวอะไร คือ บทเพลงต่าง ๆ ที่เสียดสีวิจารณ์สภาพทางสังคมการเมือง นักการเมือง สื่อ คือ วิทยุ โทรทัศน์ มายังผู้รับสื่อ คือ ประชาชนผู้ฟังเพลงเพื่อให้ได้รับอรรถรสจากบทเพลงพร้อมทั้งการสอดแทรกข้อความเคลื่อนไหวของแวดวงทางการเมือง หรือความคิดเห็นใด ๆ ของผู้ถ่ายทอดบทเพลงมา ซึ่งการสื่อความหมายดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อได้ เนื่องจากผู้ส่งสารจำต้องถ่ายทอดความคิด คติความเชื่อต่าง ๆ ในทิศทางที่จะสร้างหรือส่งเสริมความชอบธรรมให้เกิดขึ้น ดังนั้น การสื่อสารผ่านบทเพลงเหล่านั้นย่อมมีอิทธิพลต่อการสร้างมโนภาพในใจ แต่จะเกิดขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับหลาย ๆ ปัจจัย เป็นต้น

2. แนวคิดการสื่อสารทางการเมือง

2.1 ความหมายของการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมือง (Political communication) เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทศนะความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ทางการเมืองระหว่างบุคคล ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมือง ที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อประสบการณ์ต่าง ๆ ทางการเมือง ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อประชาชน อันจะนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

กระบวนการสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชนทั้งโดยผ่านแนวทางการชวนเชื่อ หรือแนวทางของมติมหาชนเพื่อธำรงรักษาระบบการเมืองการปกครองซึ่งรวมถึงเสถียรภาพของรัฐบาลและความเป็นอยู่ดีของประชาชน ดังนั้น การสื่อสารเป็นกลไกที่สำคัญและเป็นตัวเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ ในสังคมเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะในด้านการเมืองการปกครอง การสื่อสารนับเป็นปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นในการทำให้เกิดเอกภาพและประสิทธิภาพของระบบ ทั้งนี้ได้มีนักรัฐศาสตร์ได้ให้ความสนใจต่อผลของการสื่อสารต่อระบบการเมืองที่สำคัญ ดังนี้

ลูเซียน พาย (Lucian Pye) (1963) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองว่าการสื่อสารเป็นเส้นใยที่ผูกพันมนุษย์เข้าด้วยกันเป็นสังคม เรามนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กันก็ด้วยการสื่อสารเสียโดยมาก การสื่อสารจึงเป็นตัวกำหนดทิศทางและความฉับไวของการเปลี่ยนแปลงทาง

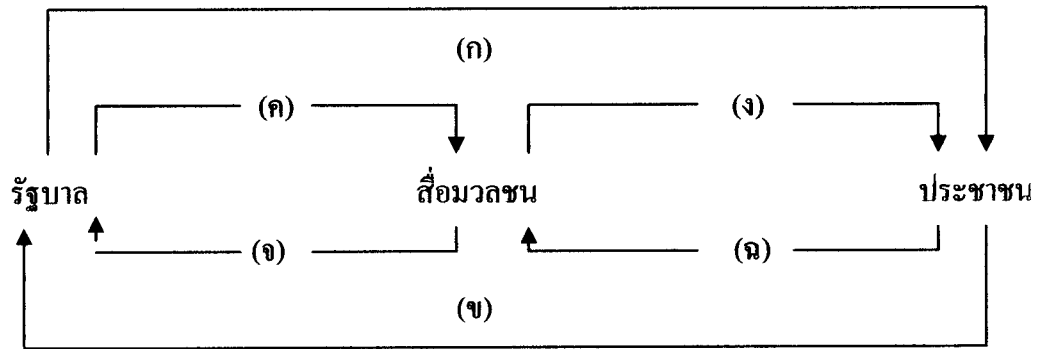
สังคม และในช่วง ค.ศ.1960 จะเป็นยุคสมัยที่การสื่อสารทำให้เกิดวัฒนธรรมโลก ซึ่งจะได้รับการแพร่กระจายไปยังสังคมต่าง ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางการเมือง การพัฒนาทางการเมืองในทัศนะของ ลูเซียน พาย เป็นการพัฒนาที่มีกระบวนการจากสังคมดั้งเดิมผ่านระยะแปรเปลี่ยน ไปสู่สังคมสมัยใหม่ ลูเซียน พาย ได้แบ่งลักษณะการสื่อสารในสังคม 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ในสังคมดั้งเดิม กระบวนการสื่อสารนั้นรวมอยู่ในกระบวนการทางสังคม โดยชนชั้นนำจะเป็นตัวกำหนดการไหลเวียนและเนื้อหาของข้อมูลข่าวสาร
2. ระยะแปรเปลี่ยน ด้านหนึ่งใช้ระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสาร ภายในศูนย์กลางของสังคมที่มีความเป็นสมัยใหม่และเป็นสังคมเมือง แต่ในอีกด้านหนึ่ง เป็นการสื่อสารแบบพบหน้ากัน (face to face)
3. สังคมสมัยใหม่ (โดยเฉพาะที่ในระบบการเมืองประชาธิปไตย) เป็นการสื่อสารโดยสื่อมวลชน (mass media) มีความเป็นวิชาชีพ มีโครงสร้างเฉพาะในการทำหน้าที่อิสระจากรัฐบาล มีจรรยาบรรณและความเป็นกลาง แต่จะเชื่อมโยงกับการสื่อสารโดยผู้นำความคิดเห็นที่ไม่เป็นทางการ (informal opinion leader) ที่มีอิทธิพลต่อบุคคลต่าง ๆ ในสังคมที่เขาพบปะสนทนาอยู่ด้วยเป็นประจำ และจะมีการไหลเวียนป้อนกลับข่าวสารกันอยู่อย่างต่อเนื่อง (พฤทธิสาณ ชุมพล, ม.ร.ว. 2535: 183)

อัลมอนด์ และ เพาเวลล์ (Almond and Powell, 1978: 141-144) ได้กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมือง เป็นพื้นฐานหนึ่งของระบบการเมืองเพื่อการดำรงไว้ซึ่งโครงสร้างของระบบการเมือง และเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง ในกระบวนการกล่อมเกลாதทางการเมืองแม้จะไม่ได้เปลี่ยนแปลงทัศนคติแต่ก็ก่อให้เกิดความร่วมมือและการควบคุมจากปัจเจกบุคคล โดยจะเป็นตัวกำหนดความต้องการข้อมูลข่าวสารภายใต้บทบาทของประชาชน องค์กรต่าง ๆ เนื่องด้วยทุกคนต้องพึ่งพาข้อมูลข่าวสารที่รับและมีผลต่อข้อมูลข่าวสารที่เปลือออกมา อันเป็นปัจจัยในการทำความเข้าใจในหน้าที่อื่นของระบบการเมือง โดยเราสามารถพุ่งจุดสนใจไปในการไหลของข้อมูลข่าวสารในระบบการเมือง วิเคราะห์และเปรียบเทียบโครงสร้างที่แสดงถึงหน้าที่ของการสื่อสารเพราะประชาชนต้องการรู้ความจริงที่เพียงพอต่อการตัดสินใจ ในการอธิบายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ต้องการทราบว่ามีผู้นำคนใดมีแนวโน้มนโยบายอย่างไร รวมทั้งการกระทำของรัฐบาล เพื่อประเมินและควบคุมการทำงาน รวมทั้งพยายามที่จะมีอิทธิพลและควบคุมผู้นำ ภายใต้บทบาทของกลุ่มต่างๆ และประสานงานกับกลุ่มอื่น เพื่อแสดงความต้องการถึงผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 2.6 แบบจำลองหน้าที่ของสื่อมวลชนในระบบการเมือง

จากภาพ เส้น ก. และเส้น ข. แสดงถึงประชาชน และจากประชาชนถึงรัฐบาล

เส้น ค. และเส้น ง. แสดงถึงหน้าที่ของสื่อมวลชนในการนำข่าวสารจากรัฐบาลไปสู่สมาชิกของระบบการเมือง

เส้น จ. และเส้น ฉ. แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ที่ประชาชน หรือสมาชิกของระบบการเมือง ป้อนกลับไปสู่รัฐบาล โดยผ่านสื่อมวลชน

ที่มา: ธวัชชัย สันคดีประภา (2527) *หน้าที่ของสื่อมวลชนในระบบการเมือง* กรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หน้า 45

แบบจำลองนี้นำมาใช้อธิบายการสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต ถึงบทบาทของเพลงเพื่อชีวิตในการทำหน้าที่ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่เชื่อมโยงความหลากหลายของพื้นที่แนวความคิดภายในสังคมโดยผ่านบทเพลงเพื่อชีวิต ไปสู่ประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งรับความเพลิดเพลินในการรับสื่อการเมืองประเภทนี้

2.2 หน้าที่ของการสื่อสารทางการเมือง

เสรี วงษ์มณฑา (2537) ได้รวบรวมหน้าที่ของการสื่อสารในกระบวนการทางการเมืองไว้ดังนี้

1. สร้างทัศนคติทางการเมือง เช่น การพูดคุย การเผยแพร่ การประชุม การอบรม การแจกใบปลิว การติดป้าย การแจกแผ่นพับ ข่าว และบทความทางวิทยาระบายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สามารถที่จะช่วยสร้างสำนึกทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้

2. สร้างความสนใจในการเมือง ในสมัยก่อนนั้นคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจการเมืองนักเพราะไม่ค่อยได้รู้ข่าวคราวของการเมืองไม่เคยพบเห็นนักการเมือง แต่ในปัจจุบันนี้ข่าวคราวของรัฐบาลมีให้อ่านกันประจำ นักการเมืองจะเป็นข่าวให้เห็นทั้งในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เสียงพูดของเขามีให้ได้ยินทางวิทยุกระจายเสียง เรื่องราวของเขาจะถูกวิจารณ์อยู่เป็นประจำ เพราะฉะนั้นคนยุคนี้ก็จะสนใจข่าวสารการเมืองมากขึ้น

3. สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง นอกเหนือจากการสร้างความสนใจแล้ว การสื่อสารยังถูกนำมาใช้สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างมาก การเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยสื่อมวลชนก็ดี หรือโดยสื่อสารมวลชนก็ดี ได้ทำให้ประชาชนเข้าใจดีขึ้นว่าประชาธิปไตยคืออะไร การพูดถึงกฎหมาย การออกพระราชบัญญัติต่าง ๆ ในปัจจุบันประชาชนมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น และเข้าใจเพื่อปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีก็มีการนำเสนอสู่ประชาชนด้วยการสื่อสาร

4. สร้างบทบาทการเมือง ความสนใจที่ก่อให้เกิดความรู้และทัศนคตินั้น ได้นำไปสู่การกำหนดบทบาททางการเมือง ประชาชนปัจจุบันได้รู้ถึงบทบาทสิทธิหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นประชาชนได้มากขึ้น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถือเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่บอกให้นักการเมืองรู้ว่า เราต้องการใคร หรือไม่ต้องการใคร ว่าเราสนใจเลือกตัวบุคคล หรือเลือกพรรคการเมือง การได้รับข่าวสารทำให้เรารู้บทบาททางการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองก็เป็นการส่งข่าวสารไปยังผู้บริหารเช่นกัน

2.3 บทบาทของการสื่อสารทางการเมือง

สมควร กวียะ (2549: 115) ได้เสนอบทบาทหน้าที่ของการสื่อสารในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารทางการเมือง โดยสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. ถ่ายทอดข่าวสารและความรู้ทางการเมือง โดยผ่านสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อประเพณี หรือสื่อผสม เพื่อเป็นเครื่องมือการถ่ายทอดสาร ไปอย่างรวดเร็วและมีพลัง

2. จัดระเบียบวาระ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางการเมืองที่ควรมาถกอภิปรายซึ่งมีผลต่อการให้ความสำคัญของประชาชนในเรื่องนั้นมากน้อยตามไปด้วย จากศักยภาพข้อนี้ ผู้ดำเนินการเมืองอาจจะให้สื่อมวลชนทั่วไปหรือของตนเองเป็นเครื่องมือในการชักประเด็นปัญหาประจำวันเข้าสู่เรื่องที่เป็นผลดีต่อกลุ่มตนเองและเป็นผลเสียต่อกลุ่มอื่นได้

3. การเผยแพร่ปลูกฝังความเชื่อทางการเมือง อาจทำได้โดยการสื่อสารประเภทชักจูงใจและประเภทห้ามปราม หรือทำให้เกรงกลัว ซึ่งอยู่ในรูปการพูด การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ แต่การสื่อสารประเภทห้ามปราม ยังมีได้มีการศึกษามากนัก ส่วนการปลูกฝังความ

เชื้อทางการเมือง หมายความว่ารวมถึงการปลุกฝังอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งมักจะต้องอาศัยการสื่อสารในลักษณะเข้มข้น เช่น การสื่อสารแบบรณรงค์ (campaign) การระดมพลมวลชน (mass mobilization) การศึกษามวลชน (mass education) เป็นต้น

4. การพัฒนาการเมือง การสื่อสารทุกประเภทควรที่จะเข้ามาช่วยเหลือสังคมในประเทศ การสร้างสรรค์บรรยากาศและความร่วมมืออย่างเต็มที่ในทุกด้าน

จากบทบาทหน้าที่ทั้ง 4 ประการ สมควร กวียะ เสนอไว้ว่าจะส่งผลเป็นไปในทิศทางบวกหรือลบก็ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ปรัชญา และปัจจัยทางการเมืองที่วางไว้เป็นเป้าหมาย

2.4 รูปแบบโครงสร้างของการสื่อสารทางการเมือง

คาร์ล คอยท์ซ (Karl Deutsch) (1969: 76-97) ได้อธิบายถึงรูปแบบโครงสร้างของการสื่อสารทางการเมือง ว่ามีลักษณะเป็นเครือข่ายของระบบการสื่อสาร (communication network) ที่มีกระบวนการทำงาน ที่คล้ายคลึงกับการสั่งงานของระบบประสาทมนุษย์ และระบบเครื่องกลอัตโนมัติ โดยที่เครือข่าย (network) จะครอบคลุมและเชื่อมโยงทุก ๆ ส่วน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบกับสภาพแวดล้อมนั้นเกิดขึ้นได้ด้วยการมีระบบสื่อสาร ทั้งในระบบกับสภาพแวดล้อม การที่จะทำความเข้าใจกับระบบใด ๆ ก็ตามจะต้องทำความเข้าใจต่อระบบทั้งหมด จะขาดหายไปส่วนหนึ่งส่วนใดไม่ได้ และส่วนประกอบต่าง ๆ ของระบบจะต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความ เป็นคุณภาพของระบบ

การควบคุม เผยแพร่และวิเคราะห์ข่าวสารด้วยการที่ระบบสามารถรับเอาข่าวสารมาบันทึกและวิเคราะห์ ตลอดจนสามารถรับรู้กระบวนการส่งข่าวสารกลับมายังระบบ แล้วจึงนำเอาข่าวสารเหล่านี้มาเป็นข้อมูลในการปรับตัวเองให้อยู่ในสภาวะดุลยภาพ เพื่อความอยู่รอดของระบบการเมือง หรือความร่วมมือประสานงานซึ่งกันและกันระหว่างมนุษย์ในสังคม

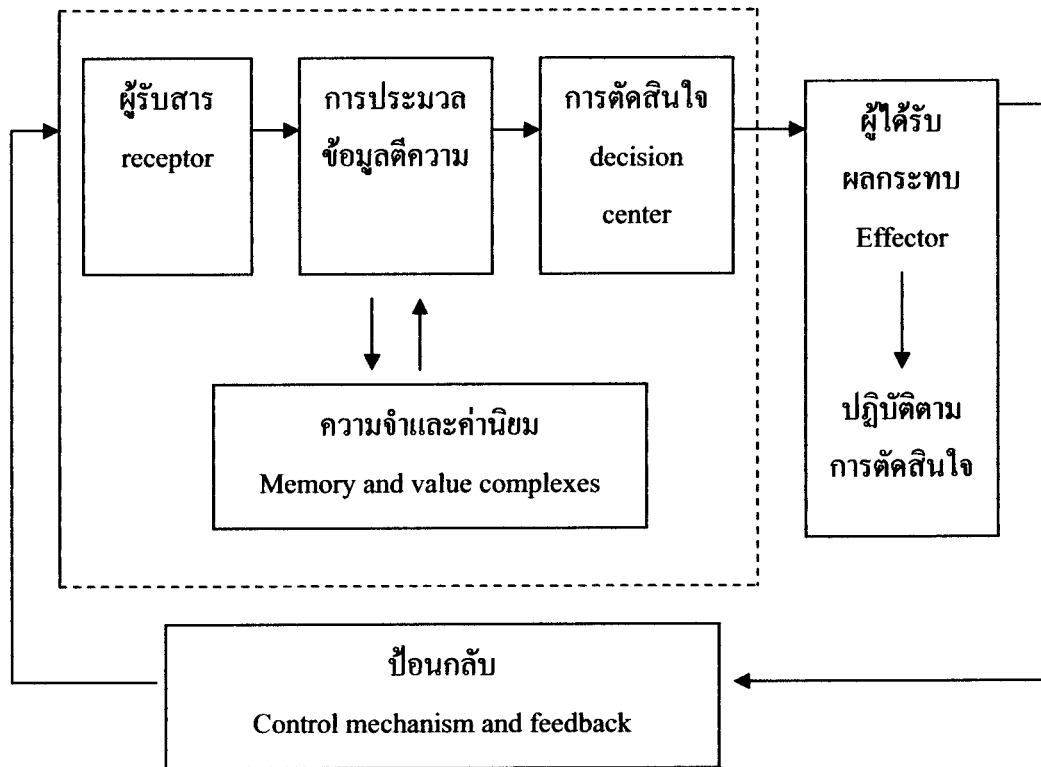
ในระบบเครือข่าย (networks) ของการสื่อสารบุคคลทั้งหลายจะถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในลักษณะของวงจรที่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยมีการป้อนกลับ (feed back) ของข้อมูลการสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ และนโยบายของรัฐให้ประชาชนได้รับรู้ ในขณะเดียวกันก็เป็นกระบวนการนำเอาข้อเรียกร้องความต้องการของประชาชน ไปให้รัฐบาลได้รับรู้เช่นกัน เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาลให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนด้วยการ

- 1) รับข่าวสารที่ไหลเข้าสู่ระบบให้ผ่านไปยังหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตีความและแปรข่าวสาร
- 2) มีจุดมุ่งหมายของตัวเองซึ่งจุดมุ่งหมายนี้อาจผันแปรได้ตามสภาพแวดล้อม
- 3) มีหน่วยที่ทำหน้าที่เก็บข่าวสารและมีศูนย์กลางการตัดสินใจ โดยนำข่าวสารที่ระบบได้ตีความแล้วมาประมวลเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจที่มีเหตุผลตรงกับข่าวสารที่ไหลเข้าสู่ระบบ

คุณสมบัติพิเศษเหล่านี้ จะทำให้ระบบการเมืองสามารถดำรงสภาวะคุณภาพของตัวเองเอาไว้ได้ภายใต้กระบวนการทำงานทางโครงสร้างของระบบ ซึ่งประกอบด้วยกลไกที่สำคัญๆ ดังนี้

- 1) กลไกที่เป็นตัวรับข่าวสาร หรือ “receptors”
- 2) กลไกที่เป็นตัวบันทึกข้อมูลและประเมินผลหรือ “memory and value complexes”
- 3) กลไกเป็นตัวทำหน้าที่ตัดสินใจหรือ “decision center”
- 4) กลไกเป็นตัวปฏิบัติการหรือ “effectors” และ
- 5) กลไกเป็นตัวควบคุมและป้อนกลับข่าวสารหรือ “control mechanism and feedback”

กล่าวคือ กลไกที่เป็นตัวรับข่าวสาร (receptors) จะทำหน้าที่กวาดข่าวสารทั้งหลายจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกเข้าสู่ระบบ โดยตัวรับข่าวสารนี้จะทำการคัดเลือกตรวจสอบข่าวสารสำคัญ ๆ เพื่อป้อนต่อไปยังกลไกที่เป็นตัวบันทึกข้อมูลและประเมินผล (memory and value complexes) หน่วยบันทึกข้อมูลจะทำหน้าที่แจกแจงข่าวสารที่รับเข้ามาใหม่กับประสบการณ์ในอดีตจากข้อมูลเก่าว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรบ้าง ในขณะที่เดียวกันหน่วยประเมินผลจะทำหน้าที่ชี้แนะถึงแนวทางเลือกที่ควรจะเป็นกับข้อมูลข่าวสารที่ได้วิเคราะห์แล้ว เมื่อกระบวนการสื่อสารดำเนินการมาถึงในส่วนที่เป็นกลไกการตัดสินใจ (decision center) และได้มีการตัดสินใจทางการเมืองออกมากแล้ว กลไกที่เป็นตัวปฏิบัติการ (effectors) ก็จะนำผลการตัดสินใจนั้นไปดำเนินการ โดยระบบการเมืองจะมีกลไกควบคุมและป้อนกลับข่าวสาร (control mechanism and feedback) คอยทำหน้าที่รายงานผลลัพธ์ของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวกลับสู่กลไกที่เป็นตัวข่าวสารอีกวาระหนึ่ง (Deutsch, 1969: 146-147)

ภาพที่ 2.7 โครงสร้างการสื่อสารทางการเมืองของ คาร์ล คอยท์ซ์ (Karl Deutsch)

ที่มา: Deutsch, Karl W. (1969) *The Nerves of Government*. New York : The Free Glencoe, p. 258.

กล่าวคือ ผู้รับสาร (receptors) ทำหน้าที่กวาดข่าวสารจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกกระบวนการเมืองให้เข้ามาอยู่ในระบบ แล้วทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารที่เกี่ยวข้องไปยังส่วนทำหน้าที่ประมวลผลข้อมูลหรือแปลข่าวสาร ที่รับเข้ามาใหม่กับประสบการณ์ในอดีตจากส่วนที่ทำหน้าที่บันทึกความจำเพื่อใช้ประโยชน์เป็นส่วนประกอบ หรือข้อมูลไว้อ้างอิงเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์และชี้แนะแนวทางที่ควรจะเป็น จากนั้นข่าวสารจะถูกส่งผ่านไปยังศูนย์กลางตัดสินใจ ทำหน้าที่วิเคราะห์ และแปลสภาพข่าวสารเป็นนโยบายหรือคำสั่งต่าง ๆ โดยข่าวสารที่ไหลเข้าสู่ receptors และ input มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับช่องทางในการติดต่อสื่อสาร (channels of communication) ได้แก่ ตัวบุคคล กลุ่มผลประโยชน์ หน่วยราชการ สื่อมวลชน เป็นต้น และเมื่อมีการตัดสินใจทางการเมืองออกมาแล้ว ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบ (effectors) ทำหน้าที่รับเอาผลการตัดสินใจของกระบวนการเมืองหรือนโยบายคำสั่งต่าง ๆ ไปปฏิบัติเป็น output

ของระบบได้แก่ กลไกต่าง ๆ ของรัฐ เช่น สถาบันราชการต่าง ๆ ตลอดจนถึงประชาชนทั่วไป ซึ่งระบบการเมืองจะมีกลไกควบคุมการส่งข่าวกลับสู่ระบบ (feedback control) อีกทีหนึ่งที่ทำหน้าที่รายงานแจ้งผลของการปฏิบัติตามนโยบายกลับสู่ receptors ว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ถ้าได้ผลดีจะรายงานเป็น positive feedback แต่ถ้าไม่บรรลุเป้าหมาย จะเป็น negative feedback ที่จะช่วยให้ระบบได้รับทราบปัญหาและสถานการณ์ที่ระบบเผชิญอยู่ว่ามีสภาพอย่างไร เพื่อระบบจะได้นำมาปรับให้อยู่ในภาวะดุลยภาพมากที่สุด (Deutsch, 1969: 171-172)

อัลมอนด์ และเพาเวลล์ (Almond and Powell, 1978: 144-149) ให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องโครงสร้างการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งสามารถจำแนกโครงสร้างตามหน้าที่ในการสื่อสารหรือช่องทางการสื่อสารทางการเมือง ได้ 5 รูปแบบ ดังนี้

1. การสื่อสารแบบพบหน้ากันอย่างไม่เป็นทางการ หรือการสื่อสารแบบปฐมภูมิ (informal face to face contact) หมายถึง การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการถึงข้อมูลข่าวสารและแสดงความคิดเห็นหรือการสนทนากับเพื่อน เพื่อนบ้าน ผู้ร่วมงาน โดยเป็นวิธีการที่คน ๆ หนึ่งเล่าเรื่องให้ความเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์บ้านเมืองให้อีกคนหนึ่งฟัง และผู้ที่รับฟังนั้นได้รับเอาเรื่องราวเหล่านั้นและเห็นด้วยกับความคิดของบุคคลผู้นั้น โดยทั่วไปมักเกิดสภาพการสื่อสารเช่นนี้ในระบบการเมืองหรือสังคมที่ยังไม่มีวิวัฒนาการมากพอ แต่อย่างไรก็ตาม แม้ในสังคมที่พัฒนาแล้ว การสื่อสารในลักษณะเช่นนี้ยังมีความสำคัญอยู่ในรูปของการที่บุคคลที่เป็นที่ยกย่องนับถือของคนในกลุ่มแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้เพราะมีความเชื่อถือในตัวบุคคลผู้นั้นอยู่แล้ว บุคคลเช่นนี้มักเรียกว่า ผู้นำทางความคิดเห็น (opinion leader) ผู้ที่จะเป็นผู้นำความคิดเห็นได้มักมีสถานภาพทางสังคม และบุคลิกภาพที่ดี โดยเป็นเสมือนตัวกลางหรือสื่อในการแปลความคิดเห็นและจะแปลความหมายของข้อมูลที่ได้รับจากสื่อในการพบปะ ตามความรู้ความเชื่อถือของคน

2. การสื่อสารแบบสังคมที่ไม่ใช่ระบบการเมือง (non political social structures) หมายถึง การสื่อสารในสังคมจารีตประเพณี และกำลังพัฒนาโดยผ่านตัวกลาง คือ หัวหน้าเผ่า ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในครอบครัวชายชรา ผู้นำทางศาสนา เป็นรูปแบบที่มีอิทธิพล โดยมีบทบาทในการเป็นผู้ริเริ่ม (Initiators) และแปลผลข้อมูลข่าวสารสำหรับสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมและเป็นผู้ตีความ เปรียบเสมือนตัวกลางที่อยู่ระหว่างรัฐบาลกับประชาชน ในการส่งผ่านข่าวสาร เพราะจะเป็นบุคคลที่รับรู้ข่าวสารและมีความเข้าใจ เป็นเครือข่ายที่ทำให้เกิดการต่อรองระหว่างสมาชิกในสังคมระบอบประชาธิปไตยได้ง่ายขึ้น

3. การสื่อสารในปัจจัยนำเข้าของระบบการเมือง (political input structures) หมายถึง ช่องทางการสื่อสารทางการเมืองที่สามารถเป็นตัวแทนการเข้าสู่ระบบการเมือง โดยผ่าน

สมาคมการเมือง (political associations) กลุ่มผลประโยชน์ (interest groups) พรรคการเมือง (political parties) เพื่อถ่ายทอดข้อเรียกร้องความต้องการ ความคิดเห็นของประชาชน ผู้นำทางการเมือง หรือการที่ผู้นำทางการเมืองกระจายข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้ผ่านช่องทางสำคัญคือ พรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ ในทางตรงกันข้าม พรรคฝ่ายค้านก็สามารถเป็นช่องทางที่จะเปิดเผยถึงความผิดพลาดและไม่เหมาะสมของผู้มีหน้าที่ในการบริหาร

การสื่อสารประเภทนี้ต้องมีการจัดตั้งองค์กรที่เป็นอิสระ มีระเบียบวินัยและความเข้มแข็ง การเรียกร้องจึงจะเป็นไปอย่างได้ผลอีกทั้งยังต้องพยายามสร้างเครือข่ายในการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

4. การสื่อสารในปัจจัยส่งออกของระบบการเมือง (political output structures) หมายถึง ช่องทางการสื่อสารที่เป็นทางการ ได้แก่ หน่วยราชการ เป็นเครือข่ายสำคัญในการที่ผู้นำทางการเมืองใช้ในการติดต่อกับข้าราชการ และเป็นตัวประสานระหว่างผู้นำทางการเมืองกับประชาชนด้วยการกระจายข้อมูลข่าวสารไปให้ทั่วถึงทั้งระบบ โดยเฉพาะด้านนโยบายทั้งในชุมชนเมืองและชนบท ด้วยทิศทางขึ้นและลง ทำให้เกิดความร่วมมือ และเกิดความเคลื่อนไหวในสังคม อีกทั้งช่องทางนี้ยังเป็นการเชื่อมระหว่างผู้นำทางการเมืองกับประชาชน โดยเป็นเครื่องมือที่ประชาชนจะสามารถแสดงความไม่พอใจ การร้องทุกข์หรือขอความช่วยเหลือได้

5. สื่อมวลชน (mass media) หมายถึง การสื่อสารที่เกี่ยวกับเหตุการณ์และปรากฏการณ์ทางการเมืองจากรัฐบาลถึงประชาชนหรือจากคนกลุ่มหนึ่งสู่อีกกลุ่มหนึ่ง โดยผ่านช่องทางการสื่อสาร คือ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสารและหนังสือ สิ่งเหล่านี้มีขึ้นมาก็ด้วยจุดประสงค์เฉพาะเพื่อให้ข่าวสารแก่ประชาชน หากประชาชนมีการศึกษาสูงพอและการสื่อสารมีประสิทธิภาพมากพอการใช้สื่อมวลชนในการให้ข่าวสารต่าง ๆ แก่ประชาชนนับว่าเป็นวิธีการที่ประหยัดมาก

อย่างไรก็ตาม อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อความคิดเห็นของประชาชนนั้นขึ้นอยู่กับกลุ่มในสังคม การอบรมกล่อมเกลาในสังคมข้อมูลข่าวสารที่ได้รับคำแนะนำเชื่อถือของแหล่งข่าวสาร นอกจากนี้ ผู้นำทางการเมืองอาจใช้สื่อมวลชนในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชน หรือกระตุ้นกลุ่มผลประโยชน์ ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างที่ต้องการ ทางด้านประชาชนก็สามารถเรียนรู้และเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทางการเมือง เมื่อประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในทางการเมือง อาจใช้สื่อมวลชนเป็นสื่อกลางในการติดต่อกับผู้นำหรือกลุ่มอื่น ๆ เพื่อ

โน้มน้าวหรือเรียกร้องในการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในทิศทางที่ต้องการได้ (พดทิสสาม ชุมพล, ม.ร.ว. 2535: 193) ทำให้เกิดการพัฒนาด้านที่เหมาะสม

3. แนวคิดนโยบายสาธารณะ

3.1 ความหมายของนโยบายสาธารณะ

ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ และ อับราฮัม แคปแลน (Lasswell and Kaplan, 1970: 71) กล่าวว่า นโยบาย หมายถึง แผนหรือโครงการที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วย เป้าหมาย คุณค่า และการปฏิบัติ ต่าง ๆ

นาเกล (1985: 3) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาล เพื่อจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น ปัญหา นโยบายต่างประเทศ ปัญหาการป้องกัน สิ่งแวดล้อม ปัญหาอาชญากร และปัญหาการว่างงาน เป็นต้น

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1975: 3) ให้ความหมายนโยบายสาธารณะว่า หมายถึง แนวทางปฏิบัติ (ของรัฐบาล) ที่กำหนดวัตถุประสงค์แน่นอน เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจัดการ กับปัญหาหรือเรื่องที่อยู่ในความสนใจ

ทินพันธ์ นาคะตะ (2525: 135) ให้ความหมายนโยบายสาธารณะว่า คือ โครงการที่ รัฐบาลบัญญัติขึ้น เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติในการจัดสรรคุณค่าต่างๆ ให้แก่สังคม

โดยสรุปแล้วนโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางปฏิบัติของรัฐบาลในการจัดสรร คุณค่าต่าง ๆ ให้แก่สังคม โดยเป็นแนวทางที่กำหนดวัตถุประสงค์แน่นอนเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่ม บุคคลจัดการกับปัญหาหรือเรื่องที่อยู่ในความสนใจ

3.2 ลักษณะสำคัญของนโยบายสาธารณะ

ทินพันธ์ นาคะตะ (2525: 135) อธิบายว่า นโยบายสาธารณะมีสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ แนวทางในการปฏิบัติของรัฐบาล และโครงการที่สำคัญ ๆ ที่รัฐจะต้องจัดให้มีขึ้นด้วยการ กำหนดเป้าหมายและวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุสิ่งดังกล่าว สิ่งเหล่านี้ย่อมรวมไปถึงสถาบันต่าง ๆ ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายสาธารณะและกระบวนการทั้งหลายที่จะช่วยให้ นโยบาย สาธารณะมีลักษณะอันชอบด้วยกฎหมาย ทั้งสองสิ่งนี้เองจะเป็นเครื่องชี้ว่าสังคมใดมีพัฒนาการทาง การเมืองอยู่ระดับใด เพราะสังคมที่เจริญแล้วจะมีสถาบัน โดยเฉพาะรับผิดชอบในการกำหนด นโยบายและรองรับว่านโยบายนั้น ๆ ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งถือว่าการกระทำในรูปสถาบัน

มากกว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวของใครคนใดคนหนึ่ง และส่วนมากจะออกมาในรูปของกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง ฯลฯ

สจิวต์ (Stewart, 1982: 239-242) ให้ทัศนะว่า นโยบายสาธารณะที่กำหนดขึ้นไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น จะมีลักษณะสำคัญ 7 ประการ คือ

1. ครอบคลุมทั้งหมดหรือเฉพาะเจาะจง ในบางกรณีมีความจำเป็นต้องกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมกว้างเพราะขอบเขตของปัญหามีลักษณะกว้างและซับซ้อน แต่ก็มีจุดอ่อนที่มักประสบกับความเป็นไปไม่ได้ของนโยบาย ในบางกรณีปัญหาเรื่องเฉพาะด้าน จำเป็นต้องกำหนดนโยบายที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจแบ่งตามตัวเรื่องของปัญหา (Topic) กลุ่มผู้รับบริการ (Client Group) และพื้นที่ภูมิศาสตร์ (Geographic Area)

2. มีมาตรฐานเหมือนกันหมด หรือมีมาตรฐานหลายแบบแตกต่างกัน ไปนโยบายที่กำหนดขึ้นมักจะกำหนดให้เป็นแบบฉบับเดียวกันหมด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความต้องการในแต่ละเวลาแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน การกำหนดนโยบายที่เป็นแบบฉบับเดียวกันอาจก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคได้ เพราะไม่อาจสนองตอบต่อความต้องการที่แตกต่างหลากหลายนั้นได้ทั้งหมด จึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายที่มีมาตรฐานหลากหลายขึ้น

3. รวมอำนาจอยู่ที่ส่วนกลางหรือกระจายไปตามท้องถิ่น การจัดทำนโยบายมักจะเกิดจากเบื้องบนที่เป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจ อย่างไรก็ตามอาจเกิดความจำเป็นที่การกำหนดนโยบายอาจจะต้องกระจายไปยังส่วนอื่นๆ แทนที่จะรวมอยู่ในส่วนกลาง

4. เน้นอนาคตหรือยึดหยุ่นได้ การกำหนดนโยบาย คือ การออกแบบเพื่อสร้างเสถียรภาพในบางสิ่งบางอย่างขึ้น ซึ่งเป็นการพยายามสร้างความแน่นอนขึ้นในโลกแห่งความไม่แน่นอน ในบางกรณีนโยบายอาจกำหนดขึ้นโดยพยายามให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้หน่วยปฏิบัติสามารถนำไปปรับให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

5. เป็นกลางทางการเมืองหรือไม่เป็นกลางทางการเมือง การกำหนดนโยบายของรัฐบาลย่อมเป็นเรื่องของการเมือง เพราะการเมืองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและเป็นตัวตัดสินความถูกต้องของนโยบาย ดังนั้นผู้กำหนดนโยบายจึงมักกำหนดนโยบายที่สร้างผลประโยชน์ทางการเมืองสูงสุด

6. รัฐบาลเข้าแทรกแซงหรือปล่อยให้เอกชนดำเนินการปัญหาบางอย่างจำเป็นต้องแก้ไขโดยการแทรกแซงโดยตรงจากรัฐบาล เช่น โดยการออกกฎหมาย การกำหนดมาตรฐาน หรือการจัดการบริการต่าง ๆ แต่บางกรณีจำเป็นต้องลดการแทรกแซง โดยปล่อยให้เอกชนเข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ บ้าง

7. เป็นนโยบายเชิงปริมาณหรือคุณภาพ นโยบายเชิงปริมาณ คือ นโยบายที่ใช้เทคโนโลยีแบบใหม่ ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ตัวแบบทางคณิตศาสตร์ บางทีก็ใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย ทำให้เห็นนโยบายที่กำหนดขึ้นมีลักษณะเป็นเชิงปริมาณ สำหรับนโยบายเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาจะมีลักษณะเป็นเชิงพรรณนาโวหาร

โดยสรุป ลักษณะสำคัญของนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติ กว้าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์แน่นอน ชัดเจน วัดได้ และสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือปฏิบัติได้ เพื่อแก้ไขปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา

3.3 กระบวนการนโยบายสาธารณะ

กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะมีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่

3.3.1 ขั้นตอนการก่อตัวของนโยบาย (Policy Formation) คือ การสร้างประเด็นปัญหาในเชิงนโยบายสาธารณะหรือเป็นการทำให้ปัญหาสาธารณะอันหนึ่งอันใดถูกบรรจุเข้าสู่วาระและได้รับความสนใจจากผู้กำหนดนโยบาย (Agenda Setting) กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การนำเสนอและผลักดันปัญหาสาธารณะบางประการให้ได้รับความสนใจของผู้กำหนดนโยบายเพื่อจะได้ทำการ และตัดสินใจในลำดับขั้นถัดไป ซึ่งการนำเสนอและผลักดันปัญหานี้อาจจะปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเรียกร้องข้อเสนอบางประการโดยบุคคลและกลุ่มผลประโยชน์ การริเริ่มสร้างสรรค์ความคิดที่แปลกใหม่ และความพยายามในการค้นหาตัวประเด็นปัญหาอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

ปัญหาสาธารณะอันเป็นผลมาจากข้อเรียกร้องของประชาชน กลุ่มผลประโยชน์และอื่น ๆ นั้นอาจมีอยู่มากมาย เราสามารถทำการจำแนกปัญหาสาธารณะออกได้หลายมิติ กล่าวคือ มิติทางด้านแหล่งที่มาของปัญหา ซึ่งอาจจะแบ่งปัญหาสาธารณะออกเป็นปัญหาภายในประเทศและปัญหาภายนอกประเทศ มิติทางด้านจุดมุ่งหมาย ซึ่งอาจจะแบ่งปัญหาสาธารณะออกเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการต่าง ๆ (procedural problem) เช่น กิจกรรมและการดำเนินงานของรัฐบาล เป็นต้น และปัญหาด้านเนื้อหาสาระ (substantive problem) เช่น ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหามลพิษ การควบคุม ปัญหาเกี่ยวกับการกระจายทรัพยากร และปัญหาเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรใหม่ เป็นต้น

โครงสร้างของปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วนั้นจะมีผลอย่างมากต่อพัฒนาการของตัวปัญหาเอง นั่นคือ ปัญหาสาธารณะที่มีโครงสร้างค่อนข้างดีนั้นจะมีโอกาสถูกนำเสนอเข้าสู่วาระและเป็นที่สนใจของผู้กำหนดนโยบายได้ง่าย และมากกว่าปัญหาที่มีโครงสร้างค่อนข้างแย่ ทั้งนี้เพราะปัญหา

ที่มีโครงสร้างค่อนข้างดีนั้นจะไม่สร้างภาระความยุ่งยากและความขัดแย้งทางนโยบายให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย

นอกจากโครงสร้างของปัญหาแล้ว ปัญหาสาธารณะจะกลายเป็นประเด็นเชิงนโยบายหรือเข้าสู่สาธารณะและได้รับความสนใจจากผู้กำหนดนโยบายสาธารณะ มักจะต้องมีคุณลักษณะบางประการ คือ มีสภาพเป็นวิกฤตการณ์ที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเกิดขึ้นจากความรุนแรงทางการเมือง เช่น ปัญหาน้ำท่วม ปัญหากัญแดง ปัญหาการเรียกร้องของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เป็นต้น มีการแตกตัวและขยายวงกว้างออกไป เช่น ปัญหาของความเป็นเมือง เป็นต้น มีความกระเทือนต่อความรู้สึกและเป็นที่สนใจของสื่อมวลชนทั่วไป เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาแรงงานเด็ก ปัญหาสิทธิมนุษยชน เป็นต้น มีผลกระทบสูงต่อสภาพแวดล้อม เช่น ปัญหามลพิษ เป็นต้น มีลักษณะทำลายอำนาจและความชอบธรรมของรัฐ เช่น ปัญหาการแบ่งแยกดินแดน ปัญหาความไม่มั่นคงต่อรัฐ ปัญหาการก่อการร้าย เป็นต้น และเป็นเรื่องร่วมสมัย เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหายาเสพติด เป็นต้น (Hogwood and Gunn, 1984: 68)

3.3.2 ชั้นประกาศเป็นนโยบาย คือ ขั้นตอนถัดมาจากการนำประเด็นปัญหาเข้าสู่วาระนโยบายแล้ว นำมากลั่นกรองประเด็น (issue filtration) หรือการตัดสินใจว่าจะทำการตัดสินใจอย่างไร (decide how to decide) ว่าจะเป็นแบบเหตุผลหรือประเพณีนิยม สามารถปล่อยให้เป็นไปตามกลไกปกติ หรือควรรีบยกขึ้นมาพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ เป็นต้น ซึ่งในกรณีแบบใดจะมีการตัดสินใจอย่างไรนั้น มักจะขึ้นอยู่กับปัจจัยบางประการ เช่น กรอบบริบทของประเด็นปัญหา ลักษณะของประเด็นปัญหา ผลกระทบของปัญหา และต้นทุนค่าใช้จ่ายของการวิเคราะห์ เป็นต้น (Hogwood and Gunn, 1984: 68)

ในการวิเคราะห์ข้อเสนอหรือทางเลือกเชิงนโยบายนั้น มักจะกระทำโดยบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยทางราชการ โดยเฉพาะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นผู้ทำหน้าที่วิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย (policy proposal) เพื่อให้ผู้กำหนดนโยบายพิจารณาตัดสินใจต่อไป แต่ในบางกรณีกลุ่มผลประโยชน์ องค์กรประชาชนและภาคเอกชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าว หรืออาจจะออกมานำเสนอและผลักดันทางเลือกของตนที่แตกต่างออกไปก็ได้ เช่น กรณีการเรียกร้องของชาวเกษตรกร กลุ่มองค์กร หรือแม้กระทั่งการแสดงออกของกลุ่มศิลปินเพลงเพื่อชีวิตที่สะท้อนปัญหาสังคม การเมือง เศรษฐกิจผ่านเพลงต่าง ๆ เป็นต้น

เมื่อได้มีการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจจะเป็นตัวบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรหรือสถาบันต่าง ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะทำหน้าที่พิจารณาตัดสินใจขั้นสุดท้าย เพื่อให้การอนุมัติเห็นชอบเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือปฏิเสธข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าว และหากอนุมัติเห็นชอบจะมีการประกาศออกมาอย่างเป็นทางการให้สาธารณะชนรับทราบต่อไป

3.3.3 ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแปลงตัวนโยบาย ออกสู่ภาคปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ และได้รับผลผลิตออกมาตรงตามเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางปฏิบัติความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มักจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมของการดำเนินงาน ทัศนคติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ การสนับสนุนและแรงต่อต้านจากบุคคลตลอดจนกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มักจะประสบปัญหาทั้งในระดับมหภาค (Macro) และในระดับจุลภาค (Micro) (Berman, 1978: 157 -184) ในระดับมหภาค พบว่า นโยบายบางเรื่องที่รัฐบาลเป็นผู้กำหนด แต่ไม่สามารถทำให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นนำนโยบายไปปฏิบัติ ในทิศทางที่ต้องการ ได้ในระดับจุลภาค แม้ว่ารัฐบาลจะสามารถทำให้หน่วยปฏิบัติในระดับท้องถิ่นยอมรับนโยบาย แต่ก็ไม่ใช่เครื่องแสดงว่า หน่วยงานเหล่านั้นจะสามารถไปปฏิบัติตามนโยบายได้ ทั้งเพราะมีปัจจัยหลายอย่างที่อุปสรรค หรือไม่เอื้ออำนวยต่อการที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของรัฐบาล ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่ ทัศนคติขององค์กร ความเพียงพอของทรัพยากร การยอมรับของโครงการในระดับท้องถิ่นอันมีผลต่อการสนับสนุนและความร่วมมือ ฯลฯ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ

ปัจจุบันการศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติ กำลังได้รับความสนใจจากนักวิชาการเป็นอย่างมาก ซึ่งต่างเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ดังนี้

จอร์จ เอ็ดเวิร์ด และ ไอรา ชาร์เคนสกี (Edwards and Sharkansky, 1979: 20-34) อธิบายว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญมี 5 ประการ คือ

1. การติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นปัจจัยแรกที่ทำให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ บุคคลต่าง ๆ ที่รับผิดชอบต้องรู้หน้าที่ และบทบาทของตนเองว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เมื่อไร และอย่างไร การสั่งงานต้องสั่งให้ตรงจุด ชัดเจน ไม่คลุมเครือ และถูกต้อง ไม่ขัดแย้งกับคำสั่งอื่น ๆ

2. ทรัพยากร (Resources) เป็นปัจจัยที่สำคัญเพราะการมีทรัพยากรที่สมบูรณ์ และเพียงพอส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ ตลอดจนเครื่องมืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ และต้องมีความคล่องตัวที่จะใช้

3. ภูมิหลังและค่านิยมของผู้ปฏิบัติ (Disposition of Implementations) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ นโยบายสำเร็จหรือล้มเหลว เพราะผู้ปฏิบัติมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจและตัดสินใจ จึงเป็นการเปิดช่องทางให้ผู้ปฏิบัติมีโอกาสที่จะบิดเบือนเจตนารมณ์ของนโยบายได้

4. โครงสร้างของระบบราชการ (Bureaucratic Structure) และขั้นตอนมาตรฐานในการทำงาน (Standard Operating Procedures) ในการทำงาน ปัจจัยนี้มีสำคัญมากในการ นำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะเป็นกรอบที่คอยกำกับมิให้ข้าราชการดำเนินงานออกนอกแนวทางที่กำหนด และเป็นกลไกที่ช่วยให้ข้าราชการสามารถจัดการกับปัญหาและงานที่รับผิดชอบ โดยไม่ต้องคิดและวิเคราะห์เพื่อค้นหาวิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน

5. ติดตามตรวจตรา (Follow-up) การติดตามผลการทำงานก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ ผู้รับผิดชอบระดับสูง ควรหมั่นตรวจตราติดตามการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอว่างานที่ได้มอบหมายดำเนินไปได้ผลเพียงใด

3.3.4 ขั้นตอนการประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาถึงผลลัพธ์ที่ติดตามมาจาก การนำนโยบายไปปฏิบัติว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่อย่างไร และยังครอบคลุมถึงการพิจารณาตรวจสอบถึงผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบที่เกิดขึ้นจริง

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ กำหนดขอบเขตของการศึกษากระบวนการนโยบายสาธารณะเฉพาะในขั้นตอนการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นจากผู้มีอำนาจได้ให้ความเห็นชอบและประกาศเป็นนโยบายแล้ว จึงอาจส่งผลทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

4. แนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง

คำว่า “อุดมการณ์ทางการเมือง” (political ideology) มีนักวิชาการรัฐศาสตร์หลายท่าน ได้ให้ความหมายที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

ลิจิต ซีรเวคิน (2515: 120) กล่าวว่า อุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ลักษณะทางการเมืองที่อธิบายความเป็นมาของระบบสังคมมนุษย์ในอดีต สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต การวางแนวทางการประพฤติสำหรับสมาชิกในปัจจุบัน และสำหรับการบรรลุถึงความมุ่งหวังในอนาคตพร้อมทั้งให้ความหมายแก่ชีวิต แก่ความประพฤติและความสัมพันธ์ที่มนุษย์มีต่อสิ่งแวดล้อมและระบบสังคมทั้งหมด

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2520: 244) กล่าวว่า อุดมการณ์ทางการเมืองนั้นมีเป้าหมายในการที่จะนำเอาบางส่วนของทฤษฎีหรือปรัชญาทางการเมืองมาใช้เป็นข้ออ้าง แนวทางเป็นการนำวิถีที่จะก่อให้เกิดการยอมรับความคิดเห็นนั้นในหมู่ชน เพื่อความประสงค์ที่จะก่อให้เกิดการกระทำทางการเมือง ซึ่งพฤติกรรมถูกกำหนดโดยหลักเกณฑ์ของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้น ๆ ดังนั้นอุดมการณ์ทางการเมืองจึงวางเป้าหมายในทางปฏิบัติหรือธำรงรักษาไว้ซึ่งสภาพการณ์ทางการเมืองอย่างแน่ชัด

รีโอ เอ็ม คริสเตนสัน (Chistenson, 1981: 55) ให้ความหมายว่า อุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ระบบความเชื่อที่มุ่งอธิบายและสนับสนุนให้เห็นว่า ระเบียบทางการเมืองอย่างไรอย่างหนึ่งเป็นที่พึงประสงค์สำหรับสังคมที่มีอยู่แล้วหรือเสนอให้มีขึ้นใหม่ โดยมีแนวทางหรือวิธีการในการไปสู่วัตถุประสงค์ของอุดมการณ์นั้นไว้ด้วย นั่นคือ อุดมการณ์ทางการเมืองมีลักษณะอันเป็นกฎเกณฑ์ทางการเมืองที่วางไว้เป็นแบบแผน เพื่อใช้เป็นแนวทางที่จะให้มีการปฏิบัติตาม โดยมีเป้าหมายที่ต้องการบรรลุด้วย

จรูญ สุภาพ (2535: 127) ได้ให้ความหมายไว้ในสารานุกรมรัฐศาสตร์ว่า “political ideology” คือ “อุดมการณ์ทางการเมือง” หมายถึง ระบบความคิดความเชื่ออันเกี่ยวเนื่องกับการเมืองการปกครองของประเทศ ซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่านี้ คือ ผู้ใดควรจะเป็นผู้มีอำนาจธิปไตย ผู้ใช้อำนาจธิปไตย และผู้มีอำนาจธิปไตยควรจะมีความสัมพันธ์กันในลักษณะไหน อำนาจทางการเมืองควรจะรวมไว้ในหน่วยการปกครองเดียวหรือควรจะมีการรวมหรือกระจายอำนาจทางการเมือง รัฐควรอำนวยความสะดวกต่อประชาชนในลักษณะใด อำนาจของรัฐควรจะมีขอบเขตแค่ไหน เป็นต้น ประชาชนควรมีหน้าที่ต่อรัฐประการใดบ้าง

อุดมการณ์ทางการเมือง จึงเป็นระบบความเชื่อหรือระบบความคิดที่อธิบายถึงบทบาทของคนในสังคม อธิบายความสัมพันธ์ของคนในสังคมคนกับรัฐ และอธิบายสภาพความเป็นไปทางสังคมว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น สภาพเช่นนั้นพึงปรารถนาหรือไม่ในความเห็นความเชื่อของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นมีว่าอย่างไร ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้าเปลี่ยนแปลงจะมีวิธีการอย่างไร และมีการวาดภาพพจน์ของสังคมในอนาคตภายหลังจากนำอุดมการณ์นั้น ๆ มาใช้

แล้วว่าจะเป็นไปได้ในวิถีทางใด ดังนั้น อุดมการณ์จึงมีข้อเรียกร้องที่จะให้คนยอมรับเชื่อมั่นศรัทธา เพื่อให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มชนที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังที่มุ่งไว้

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า อุดมการณ์ทางการเมือง คือ ระบบความคิด ความเชื่อ หรือความศรัทธาของกลุ่มสังคมในสังคมหนึ่งที่มีต่อระบบการเมืองการปกครอง ซึ่งระบบความเชื่อต่าง ๆ นี้จะสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบของการเมือง หลักการในการปกครอง วิธีดำเนินการปกครองว่าใครจะเป็นผู้มีอำนาจในการปกครอง ผู้ปกครองมีบทบาทและอำนาจ กว้างขวางเพียงใด ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครองจะมีลักษณะอย่างไร ผู้ที่อยู่ใต้อปกครองจะมีสิทธิและเสรีภาพมากน้อยแค่ไหน ดังนั้น อุดมการณ์ทางการเมืองจึงเปรียบเสมือน กรอบ (frame) ที่คอยบังคับให้องค์กรทางการเมือง สถาบันทางการเมือง และพฤติกรรมทางการเมืองเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์แห่งอุดมการณ์นั้น ๆ อุดมการณ์ทางการเมืองนั้น อาจจะกำหนดขึ้นมาโดยรัฐเป็นผู้กำหนดเอง หรืออาจจะนำเอาแนวคิดของรัฐอื่น ๆ มาปรับปรุงให้เข้ากับสภาพของกลุ่มสังคมที่ตนอยู่ หรือบางครั้งอาจเกิดจากการผสมผสานของอุดมการณ์หลาย ๆ อุดมการณ์เพื่อให้เกิดอุดมการณ์ใหม่ที่คิดว่าดีที่สุดก็ได้

จากความหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองดังกล่าว เราสามารถนำอุดมการณ์ทางการเมืองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การนำอุดมการณ์มาใช้เพื่อปกครองและยึดกลุ่มชนเข้าด้วยกัน
2. การใช้อุดมการณ์เพื่อประโยชน์ในการชักจูงให้คนมาเสียสละเพื่อเป้าหมายร่วมกัน หรือทำเพื่ออุดมการณ์ ซึ่งมักจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้นำทางการเมืองมากกว่าต่อตัวประชาชนทั่ว ๆ ไป ประชาชนถูกเรียกร้องให้เสียสละมอบกายถวายชีวิตเพื่ออุดมการณ์
3. การใช้อุดมการณ์เพื่อประโยชน์ในการขยายอำนาจรัฐบาล
4. การใช้อุดมการณ์ภายในพรรคหรือในองค์กรอื่น ๆ โดยผู้ที่ต้องการเข้าไปยึดอำนาจหรือเมื่อยึดอำนาจได้แล้วเพื่อรักษาอำนาจนั้นไว้

5. แนวคิดลัทธิชาตินิยม

5.1 ความหมายของลัทธิชาตินิยม

คำว่า ลัทธิชาตินิยม ได้มีนักวิชาการ นักรัฐศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ทำให้ไม่อาจให้คำจำกัดความโดยแน่ชัดได้ แต่ความหมายของลัทธิ

ชาตินิยมที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้กล่าวไว้และนำมาศึกษานั้นพอที่จะสรุปมาเป็นสังเขป ทั้งนี้เพื่อจะเป็นพื้นฐานในการศึกษา ดังนี้

ฮันส์ โคห์น (Hans Kohn) (1965:9) ให้ความหมายลัทธิชาตินิยมไว้ว่า ระดับความนึกคิดขั้นหนึ่งของมนุษย์ที่ยังแน่นในความรู้สึกแห่งความรักภักดีสูงสุดต่อชาติ หรือรัฐของตน เป็นความติดตรึงอยู่ในถิ่นกำเนิดของตนติดตรึงในชนบประเพณี และเพื่อสร้างอาณาจักรอำนาจให้บังเกิดร่วมไปกับความแข็งแกร่ง ตลอดระยะเวลาอันยาวนานแห่งประวัติศาสตร์

คาร์โล พี โรมูโล (Carlos P. Romulo) (1964: 4) ให้ความหมายลัทธิชาตินิยมไว้ว่า ลัทธิชาตินิยมเป็นความรักในบ้านเกิดเมืองนอนของตน ตลอดจนเชื้อชาติ ภาษาและประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่เหมือนกัน รวมทั้งความปรารถนาความเป็นอิสระทางการเมือง ความมั่นคงปลอดภัยและเกียรติภูมิของชาติ

ส่วน พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ (2507: 257) ให้ความหมายไว้ว่า ลัทธิชาตินิยมเป็นลัทธิที่ให้ความสำคัญแก่ส่วนรวมของเชื้อชาติ เป็นความรัก ความนิยมคนเชื้อชาติเดียวกันทำให้เกิดความรู้สึกว่า คนที่เป็นชนชาติเดียวกันทุกคนเป็นครอบครัวเดียวกัน ใครมาทำร้ายคนในชนชาติก็เหมือนทำร้ายลูกหลานในครอบครัวของตนเอง และต้องพร้อมใจช่วยกันด้วยคำคำเดียวที่ร้องขึ้นเป็นอาณัติสัญญาณ “เราจะรวม เข้ามาช่วยกัน” โดยไม่ต้องได้ถามว่าเป็นเรื่องอะไร นั่นคือ ชาตินิยม

ชาตินิยมหรือลัทธิชาตินิยม ในลักษณะของลัทธิที่ให้ความสำคัญแก่ส่วนรวมของเชื้อชาติเป็นความรักความนิยมคนเชื้อชาติเดียวกัน ลัทธิชาตินิยมจึงหนักไปในทางอีกคนที่มีสายโลหิตและมีประวัติศาสตร์ร่วมกันมา เป็นลัทธิที่ชวนให้เกิดความร่วมมือร่วมใจร่วมเป็นร่วมตายเพื่อสิทธิและเสรีภาพของชาติ ซึ่งหมายถึงส่วนร่วมของคน

อุทัย หิรัญโต (2540: 244) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับลัทธิชาตินิยม คือ ความสำนึกหรือความรู้สึกผูกพันจงรักภักดีต่อหมู่ชน ซึ่งตนถือว่ามีชาติพันธุ์เดียวกัน (Ethnic) และเป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน มีความสำนึกในชาติจนเกิดความจงรักภักดีและกลายเป็นชาตินิยม ลัทธิชาตินิยมมีมูลฐานมาจากความรักชาติและสำนึกในสัญชาติรวมกัน ชาตินิยมเป็นเครื่องผูกพันให้บุคคลต่าง ๆ ได้รวมกันจนกลายเป็นหมู่ชนหมู่ใหญ่ จนสามารถกำหนดอนาคตของตนเองโดยไม่ให้คนชาติอื่นมาเกี่ยวข้อง ความรู้สึกในชาตินิยมเป็นเงื่อนไขสำคัญแห่งการดำรงอยู่ของประเทศประการหนึ่ง

จากที่กล่าวมานี้อาจสรุปได้ว่า ลัทธิชาตินิยม คือความรู้สึกรักชาติ ภักดีต่อชาติและหมู่ชนชาติพันธุ์เดียวกับตน เป็นการแสดงออกหรือการปฏิบัติตนของคนในชาติโดยส่วนตนหรือ

ส่วนร่วม อยู่ในแนวทางเดียวกันที่จะพัฒนาชาติ เสียดลเพื่อชาติ เพื่อความมั่นคง ปลอดภัยและเกียรติภูมิของชาติ

6. แนวคิดการกล่อมเกลາทางการเมือง

6.1 ความหมายของการกล่อมเกลาทางการเมือง

แลงคัตตัน (Langtan, 1969: 5) ให้นิยามการกล่อมเกลาทางการเมืองว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้แบบแผนพฤติกรรมและอุปนิสัย ในทางที่เกี่ยวข้องกับการเมือง โดย ผ่านทางสื่อกลางต่าง ๆ ของสังคม เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน สมาคม ผู้ใหญ่ และสื่อสารมวลชนต่าง ๆ

อีสต์ส และ เดนนิส (Easton and Dennis, 1969 : 7-8) กล่าวว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองหรือความโน้มเอียงทางการเมือง ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทศนคติ บรรทัดฐาน และค่านิยมทางการเมืองของคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งไปอีกสังคม ถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้แล้วจะทำให้สมาชิกใหม่แสวงหาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่อยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะมีผลต่อเสถียรภาพ หรือการคงอยู่ของระบบการเมืองนั้น ๆ ดังนั้น การกล่อมเกลาทางการเมืองจึงเป็นการช่วยให้ระบบการเมืองแต่ละระบบปรับตัวดำรงอยู่ต่อไปได้

โคลแมน (Coleman, 1968: 18) ได้เสนอว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งทัศนคติต่อระบบการเมือง และบทบาทในระบบการเมือง รวมทั้งการมีความรู้ การมีความรู้สึก และการมีความสำนึกในความสามารถในทางการเมืองของตน

รัช และ แอซฮอฟฟ์ (Rush and Athoff, 1971: 6) ได้ให้ความหมายว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งแต่ละบุคคลรู้ว่าตนเองอยู่ในระบบการเมือง ทำให้เกิดมโนคติหรือปฏิกิริยาต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง กระบวนการนี้เกิดขึ้นนอกสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของสังคม ที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และยังเกิดขึ้นจากกระบวนการที่บทบาทต่อกันระหว่างบุคลิกภาพและประสบการณ์ของบุคคลนั้น

6.2 ลักษณะการกล่อมเกลาทางการเมือง

อัลมอนด์ และเพาเวลล์ (Almond and Powell, 1966: 28) เห็นว่าการเรียนรู้ทางการเมือง โดยตรงและโดยอ้อมนั้นมีอิทธิพลต่างกันการเรียนรู้ โดยทางอ้อมนั้นจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองมากกว่าเพราะสามารถทำได้โดยตัวการหลายตัวการ

ตามแนวคิดของ อัลมอนด์ และเพาเวลล์ การกล่อมเกลາทางการเมือง คือ กระบวนการที่นำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน เป็นกระบวนการต่อตัวหรือส่งผ่าน วัฒนธรรมทางการเมือง การกล่อมเกลาทางการเมืองเดิมได้โดยส่งผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีก รุ่นหนึ่ง หรือทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งจากประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละช่วงเวลา ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม อย่างรวดเร็วฉับพลัน เช่น เกิดการปฏิวัติ กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองก็อาจเป็น กระบวนการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เคยมีมาก่อนเกิดขึ้นใหม่ก็ได้ ในการวิเคราะห์ระบบ การเมืองแบบโครงสร้างและหน้าที่ (Structural-Functional Approach) อัลมอนด์ ได้จัดกระบวนการ กล่อมเกลาทางการเมืองเป็นหน้าที่ (Function) หนึ่งของระบบการเมือง โดยเป็นหน้าที่ป้อนเข้าสู่ ระบบการเมือง (Input) หรือหน้าที่บำรุงรักษาระบบให้คงอยู่ (System Maintenance Function)

ขนิษฐา จิราการณศิริกุล (2541: 29) การกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการ อบรมกล่อมเกลาและปลูกฝังความเชื่อค่านิยมทางการเมือง โดยผ่านสถาบันครอบครัวหรือ สถาบันการศึกษา ซึ่งสัมพันธ์กันใกล้ชิดกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมรวมทั้ง วัฒนธรรมของประชาชนในแต่ละสังคมเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างหนึ่งที่จะนำมาซึ่งการสร้าง ความมั่นคงหรือเสถียรภาพของระบบการเมืองในสังคมนั้น ๆ

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง คือ กระบวนการ อบรมกล่อมเกลาและการปลูกฝังอุดมการณ์ให้สมาชิกของสังคมเรียนรู้วัฒนธรรมทางการเมืองและ โครงสร้างทางการเมืองให้ยอมรับระบบที่ดำรงอยู่ กล่าวคือ เป็นกระบวนการหล่อหลอมให้เกิด แบบฉบับของทัศนคติ ความคิดเห็น ค่านิยม และความรู้สึกในทางใดทางหนึ่งต่อระบบการเมือง

7. ความหมายของเพลงเพื่อชีวิต

7.1 ความหมายและลักษณะเฉพาะของเพลงเพื่อชีวิต

ซูเกียรติ ฉาไชสง (2541: 141) ได้ให้ความหมายของเพลงเพื่อชีวิตว่า เพลงเพื่อชีวิต นั้นหากจะกล่าวโดยความหมายตรง ๆ ก็คงหมายถึงบทเพลงที่สะท้อนสังคมด้วยความ เป็นจริง หรือบทเพลงที่ตีแผ่ความทุกข์ยากของผู้ถูกกดขี่หรือบทเพลงแห่งมวลมนุษยชาติ

เพลงเพื่อชีวิต เป็นเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อมีเป้าหมายให้มีเนื้อเพลงตีแผ่ปัญหาที่เกิดขึ้น กับประชาชนในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม รวมไปถึงการปลุกใจให้ลุก ขึ้นมาสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคม ลักษณะท่วงทำนองจังหวะและเนื้อร้องจะต่างกันไป

ตามยุคสมัยหรือตามสถานการณ์ของบ้านเมือง และที่สำคัญเนื้อร้องของเพลงเพื่อชีวิตจะสะท้อนภาพให้เห็นเหตุการณ์ของสังคมในยุคนั้น ๆ ได้ เช่น ในช่วงที่มีการรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม เพลงเพื่อชีวิตก็จะมีเนื้อหาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น อย่างเช่น ในช่วง พ.ศ. 2527-2528 คนไทยนิยมไปทำงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย ก็จะปรากฏเพลงเพื่อชีวิตที่กล่าวถึงการขายแรงงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย เช่น เพลงซาอูคร และหรอย

เพลงซาอูคร ของคาราบาว

“เขียนป้ายไปปักไว้   บอกคนทั้งหลายว่าอยากขายที่นา
นำทรัพย์สินเงินตรา   จากขายที่นาซื้อตัวเครื่องบิน จะไปซาอู”

เพลงหรอย ของคาราบาว

“มาฟังกันฮิต เพื่อนิสิตนักศึกษา
ผมมีปริญญาจบมหาวิทยาลัย
รำเรียนจนจบตั้งแต่ตะวันออกเฉียงใต้
มาทำงานรับใช้คนตะวันออกกลาง”

วิฤช สุนทรจามร (2530: 15-18) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความหมายเพลงเพื่อชีวิตว่าหากจะตั้งคำถามจากนักฟังว่าเพลงเพื่อชีวิตคืออะไร แล้วคำตอบที่ได้จากแต่ละคนก็จะมีหลากหลายไปตามทัศนคติ ประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ทางดนตรี พื้นฐานการเติบโตทางความคิด รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมของแต่ละคน นอกจากนั้นตัวศิลปินผู้ผลิตเพลงเพื่อชีวิตเองก็ให้คำตอบว่า เพลงเพื่อชีวิตคืออะไร ตามพื้นฐานทางความคิดของศิลปินเหล่านั้นด้วยว่า วางอยู่บนอุดมการณ์ เช่นไร

พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ (2539: 23) กล่าวว่า บทเพลงที่เขาร้องบรรเลงออกมานั้น ก็เพื่อผ่อนคลายภาวะความกดดันทางจิตใจของผู้คนในสังคมที่ป่วยไข้เช่นทุกวันนี้ นอกจากนั้นเจตนาที่แท้ของเขาที่มีต่อบทเพลงก็คือ มุ่งรับใช้ชนชั้นผู้ยากไร้โดยตรง ดังท่อนหนึ่งที่เขารบรายไว้ในบทเพลงที่ชื่อว่า “เพลงเพื่อชีวิต” ว่า

“เพลงคูกล้ายเป็นเพื่อนชีวิต
บอกเล่าความคิดของคน
ที่ได้ผ่านมา ผ่านไป แห่งใดในหล้า
ซบหน้าตาคนทุกข์ยากเข็ญ”

แต่กระนั้นก็ตาม พงษ์เทพ เองก็ยังบอกไว้ด้วยว่า แม้บทเพลงของเขาจะมีเป้าประสงค์เพื่อที่จะรับใช้คนยากจน แต่ถ้าคนมันมีต้องการที่จะเสพงานของเขาก็มิได้หมายความว่า จะปิดกันกัน ดังที่เขากล่าวไว้ในบทเพลงเดียวกัน

“เพลงนี้คือเพลงเพื่อชีวิต
อย่าได้คิดว่าเป็นเพลงอันตราย
ใครก็ฟังใครก็ร้องกันได้แหละหนา
บางที่ บางที่ คนร่ำรวย
อาจหยิบฉวยไว้ฟังกันเล่นเพลิน ๆ”

ศิลปินอีกกลุ่มหนึ่งที่พยายามให้คำตอบต่อคำถามอันนี้ก็คือ “แฮมเมอร์” พวกเขาบรรยายไว้ในบทเพลงที่ชื่อว่า “เพลงแห่งความฝัน” ในอัลบั้มชุด “เข้ากรุง” ว่า บทเพลงที่เขาร้องบรรยายออกไปนั้นแม้ว่าแง่มุมหนึ่งจะเป็นการให้ภาพความเป็นไปของสังคมสภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจทั้งระดับประชาชนและระดับประเทศ รวมถึงความหวังในการสร้างสรรค์สันติภาพให้เกิดขึ้นบนพื้นโลก ซึ่งแฮมเมอร์เองมองว่า สิ่งที่พวกเขาได้สร้างสรรค์ออกมานั้นแท้จริงเป็นเพียงภาพแห่งความฝัน ฝันถึงวันข้างหน้าถึงสังคมที่ดีกว่าและไม่ว่าพวกเขาจะอยู่ในภาวะการณ์ใดของสังคมก็ตาม ภารกิจของพวกเขาก็คือการกระตุ้นสำนึกถูกผิดของผู้คนในสังคม ซึ่งศิลปินคือต้นกำเนิดแห่งสายธารทางความคิดอันจำเป็น อันจะหล่อเลี้ยงพันธุ์พืชที่จักเติบกล้าในแผ่นดินต่อไป

“เราร้องบรรยายดังสายธารา   ร้องเพลงบรรยายดุจสายน้ำตา
เหมือนเหงื่อที่ไทรมกาย   เป็นสายระยับกับแสงตะวัน
ร้องเพลงอย่างโสกศัลย์   ร้องเพลงแห่งความฝัน
มาร้องเพลงร่วมกัน   แล้วเพลงนั้นจะกลายเป็นจริง
ร้องทุกสิ่งรอบกาย”

“คาราบาว” ได้ให้คำตอบเกี่ยวกับบทเพลงเพื่อชีวิต ไว้ในเพลงที่ชื่อว่า “มนต์เพลงคาราบาว” ว่า

“ดนตรีไม่มีการแข่งขัน   เป็นความจริงฝันในคนตรี
มีบรรเลงในโลกแห่งเสรี   มีบรรเลงเพื่อชีวิตคน”

คำตอบของศิลปินกลุ่มต่าง ๆ แม้ว่าในแง่หนึ่งเราจะมองเห็นจุดยืนเห็นอุดมการณ์ในการทำงานของพวกเขา แต่คำตอบที่ว่าเพลงเพื่อชีวิตคืออะไรก็ยังมีได้ครอบคลุมความหมายโดยสมบูรณ์ งานเพลงเพื่อชีวิตแต่ละสมัยจะแตกต่างกันไป ในยุคสมัยหนึ่งงานเพลงอาจออกมาใน

ลักษณะชี้นำทางการเมือง อีกสมัชชหนึ่งอาจจะสะท้อนภาพชีวิตของผู้คน ความเป็นไปในสังคม เท่านั้น

7.2 ลักษณะของเพลงเพื่อชีวิต

เนื้อเพลงเพื่อชีวิตในช่วง พ.ศ. 2516 – 2519 สามารถสะท้อนเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมในรูปแบบของความจริงและจินตนาการ ดังนี้ (มนต์สวรรณค์ จินดาแสง 2537: 102)

1. สะท้อนปัญหาของชาติ ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา เอกราช อธิปไตย ความเคียดแค้น ความทุกข์ยากอันเกิดจากการเอารัดเอาเปรียบของนายทุน ภัยธรรมชาติ ปัญหาการคอร์รัปชัน การปราบปราม ปัญหาแรงงาน ความไม่เสมอภาค เป็นต้น

2. สะท้อนความคิดและอุดมการณ์ ได้แก่ การสร้างเป้าหมายในการดำเนินการ ไปสู่ความหวังใหม่ ค่านิยมใหม่ อัน ได้แก่ เสรีภาพทางการเมือง อิสรภาพของความเป็นไทย ความใฝ่ฝันในสันติภาพ การสร้างสังคมใหม่ เป็นต้น

3. แสดงถึงการต่อสู้ที่สอดคล้องกับอุดมการณ์อย่างมีเป้าหมาย ได้แก่ การเรียกร้องให้ผู้ฟังสนใจปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นจริงในสังคม ให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มคนโดยไม่จำกัดชนชั้น ต่อต้านอำนาจรัฐ โดยเรียกร้องให้แก้ปัญหาด้วยวิธีการจับอาวุธขึ้นต่อสู้

4. การย้าหรือการแสดงเจตนารมณ์อันมีจุดยืนร่วมกัน เช่น การเสียสละชีวิต

5. การกล่าวยกย่องกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้เสียสละชีวิตทางการเมือง ชาวนา กรรมกร ปัญญาชน สตรี เยาวชน ข้าราชการ ครู แม่ ประชาชน เป็นต้น

6. เบ็ดเตล็ด ได้แก่ ความรัก ความแค้น ความสิ้นหวัง ปัญหาท้องถิ่น

เนื้อเพลงจึงเป็นกระจกสะท้อนแนวความคิดและอุดมการณ์บางประการของนักศึกษาได้ ดังนั้น ลักษณะเนื้อเพลงจะลึกซึ้งกินใจเป็นที่นิยมกันนั้น จะต้องมิลักษณะ ดังนี้

6.1 ใช้คำ หรือ ภาษาง่าย ๆ ให้ความหมายชัดเจน ผู้ฟังสามารถจดจำได้ทันทีที่ได้ยิน มีความหมายกินใจ ตรงกับความรูสึกของคนส่วนใหญ่ในขณะนั้น

6.2 เนื้อเพลงที่ดีจะต้องสะท้อนอารมณ์ที่มาจากเหตุการณ์จริง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น ซึ่งผู้ฟังจะเข้าใจ เห็นด้วยกับข้อมูลหรือเนื้อร้อง ซึ่งมักจะเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ที่เห็นได้ในสังคม และเหตุการณ์นั้นกระทบต่อผลประโยชน์ หรือความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ในขณะนั้น

6.3 เนื้อเพลงควรจะเหมาะกับจังหวะและท่วงทำนอง เพื่อเรียกร้องอารมณ์ของผู้ฟังให้คล้อยตาม เช่น ถ้าเป็นเพลงปลุกใจให้ฮึกเหิม คึกคัก ก็จะต้องใช้จังหวะเร็วทำนองเพลงมาร์ช

6.4 เนื้อเพลงควรมีโครงเรื่องหรือสาระในเพลงตรงกับชื่อเพลง และเรื่องที่กำลังกล่าวถึงในเพลงควรเป็นเรื่องที่ผู้ฟังเข้าใจได้อยู่แล้ว เช่น ความกล้าหาญของชาวบ้านบางระจัน อยุธา จิตร ภูมิศักดิ์ ความแห้งแล้งของภาคอีสาน ความรักชาติ เป็นต้น

วิสา คัญทัพ (2540: 100-101) ยังได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของเพลงเพื่อชีวิตไว้ว่า น่าจะมีลักษณะดังนี้

1. นักร้อง ไม่ได้มาจากการประกวดคัดเลือก เพื่อเน้นเอาคนเสียงดี เสียงเพราะ ไม่ใช่ประเภทมีอาชีพที่ผ่านการฝึกฝนการเรียนร้องเพลงอย่างมีวิชาการ หากแต่ต้องการเสียงที่เปล่งออกมาจากอารมณ์ความรู้สึกที่จริงจังจริงใจ

2. เพลงเพื่อชีวิต แต่งคำร้อง ทำนองกันขึ้นเอง โดยคนที่จะร้องเพลงนั้น ๆ บางทีก็ลอกหรือคัดแปลงทำนองเพลงสากลที่แต่ละคนชื่นชอบ เช่น ดายสิบเกิดแสน (Hard rain gonna fall) บางทีก็ได้พื้นทำนองจากเพลงพื้นบ้านผสมปนเปกันไปกระทั่งกลายเป็นทำนองใหม่ ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง เช่น เพลงกุลา อย่างไรก็ตาม เพลงเพื่อชีวิตในยุคต้น ๆ มักจะมีความเป็นตัวของตัวเองแต่ละวงจะเขียนเพลงกันเอง การประกอบวงก็ต่าง ๆ กันไป อย่างคาราวานใช้เครื่องอะคูสติค แต่กรรมาชนใช้เครื่องไฟฟ้า มีคีย์บอร์ด ทำให้มีสีสันหลากหลายน่าสนใจเพิ่มขึ้น

3. เพลงเพื่อชีวิต มีเนื้อหาแนบแน่นขึ้นอยู่กับผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคมเน้นความชอบธรรม ด้านการเมืองรณรงค์ต่อสู้เพื่อเอกราชอธิปไตย ประชาธิปไตย ไปจนถึงอุดมการณ์ลัทธิความเชื่อ เนื้อหาจึงค่อนข้างหนักและจำกัดกลุ่มคนฟังไปโดยตัวของเพลงเอง จึงเห็นได้ว่าระยะแรกเพลงเพื่อชีวิตที่จะพูดถึงความรักจึงมีน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย ส่วนมากจะวนเวียนอยู่กับเหตุการณ์ที่เป็นจริงตามสถานภาพของผู้สร้างสรรค์บทเพลงในขบวนการเคลื่อนไหวของนักศึกษาประชาชน ในยุคนั้น ๆ

4. จุดเริ่มต้นของนักร้องนักดนตรีเพลงเพื่อชีวิต มาจากคนในขบวนการต่อสู้ที่รับรู้ปัญหาต่าง ๆ จากความเป็นจริงที่เกิดขึ้นด้วยตัวเอง เป้าหมายการทำเพลงจึงเปล่งเสียงสู้กับความอยุติธรรมทั้งหมด

มนต์สวรงค์ จินดาแสง (2532: 34) ได้อธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมเพื่อชีวิตไว้ ดังนี้

1. การได้รับความช่วยเหลือจากประเทศสหรัฐอเมริกา และนโยบายการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียและตะวันออกเฉียงใต้

ประเทศสหรัฐอเมริกาเข้ามามีบทบาทต่อประเทศไทย เพราะได้ช่วยปกป้องประเทศไทยจากอังกฤษหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในฐานะประเทศไทยเป็นผู้แพ้สงครามซึ่งได้รับ

ผลกระทบต่ออุดมการณ์และเศรษฐกิจ นำไปสู่การต่อสู้ทางอุดมการณ์ระหว่างเสรีนิยมและคอมมิวนิสต์ องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้สังคมไทยต้องมีการพัฒนาไปสู่ระบบอาณานิคมสมัยใหม่ โดยยึดมั่นอุดมการณ์ที่จะต่อสู้กับลัทธิคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลง คือ สหรัฐอเมริกา

การที่สหรัฐอเมริกา เข้ามาส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทยโดยเน้นระบบทุนนิยมนั้น ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างนายทุนชาวจีนกับทหารเพราะได้ผลประโยชน์ร่วมกัน ก่อให้เกิดการประสานอำนาจทางการเมือง การเมือง ระบบราชการที่ไปขึ้นอยู่กับระบบทุนนิยมของคนจีนที่เข้ามาคุมสถาบันการลงทุน โดยเฉพาะในปี 2503 รัฐบาลให้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน ทำให้ต่างชาติและชาวจีนมีบทบาทกับการลงทุนในประเทศไทย

ลัทธิจักรวรรดินิยมแบบใหม่ของสหรัฐอเมริกาเข้ามาควบคุมอำนาจทางเศรษฐกิจ การเมือง การทหาร และที่สำคัญที่สุดคือด้านสังคม โดยการใช้ระบบการศึกษาในการควบคุมความคิดและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นจุดที่สำคัญที่สุดแต่ในขณะเดียวกันระบบการศึกษาเป็นการเสริมสร้างความคิดความรู้ให้เยาวชนนำไปใช้พัฒนาประเทศของตน ด้วยเหตุนี้ต่อมานักศึกษาปัญญาชนซึ่งสำเร็จการศึกษาจากแผนพัฒนา จึงเป็นแกนนำสำคัญในการเรียกร้องและเปลี่ยนแปลงสังคมในช่วง 14 ตุลาคม 2516 นั่นเอง โดยเฉพาะเรื่องการตกเป็นทาสจักรวรรดินิยมอเมริกา ในกรณีที่มีการตั้งฐานทัพของประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

2. แนวความคิดในการต่อต้านสงครามเวียดนามของนักศึกษาอเมริกัน

เมื่อประเทศสหรัฐอเมริกาเข้ามามีบทบาทแทนประเทศฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ได้กลายเป็นนโยบายหลักของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่รัฐบาลจะต้องทุ่มเงินเพื่อการตั้งฐานทัพในภูมิภาคเอเชียและการส่งกำลังทหารมาทำสงครามในเวียดนาม

ในช่วงปี 2493 ประเทศสหรัฐอเมริกา มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงทางสังคมอยู่มาก ในขณะเดียวกันชาวอเมริกันก็มีความหวาดวิตกในลัทธิคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้เนื่องจากภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ชัยชนะเป็นของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคยุโรป ความหวาดวิตกดังกล่าวจึงเกิดขึ้น คณะนักศึกษาและกลุ่มการเมืองในสหรัฐอเมริกาก็มีความหวาดระแวงจนเกิดลัทธิแมกคาร์ที (McCarthyism) ซึ่งเป็นลัทธิที่มีการกล่าวร้ายป้ายสีฝ่ายตรงข้ามที่ขัดแย้งกับผลประโยชน์ของตนว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ในช่วงนี้จึงเป็นช่วงที่คนในสังคมมีความหวาดกลัว และมีความสับสน ทำให้มีการลดเสรีภาพต่าง ๆ โดยเฉพาะเสรีภาพของสื่อมวลชน ทำให้คนหนุ่มสาวในยุคนี้เริ่มมีปฏิกริยาเบื่อหน่ายเริ่มมองว่าผู้ใหญ่เอาเปรียบ ดังนั้น นิสิตนักศึกษาจึงเริ่มก่อตั้งองค์การ

นักศึกษาเพื่อสังคมประชาธิปไตย หรือองค์การนักศึกษา เอส ดี เอส (Students of a Democratic Society-SDS) ในพ.ศ. 2503 (ค.ศ. 1960) โดยมีจุดประสงค์เพื่อต่อสู้เรื่องความเสมอภาคเรื่องสีผิว เพื่อแสวงหาสันติภาพให้แก่โลก เพื่อยุติอิทธิพลฝ่ายทหารต่อชีวิตพลเรือน เพื่อต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์และต่อต้านผู้บริหารที่ไม่รับฟังความเห็นของพวกตน พวกเขามีความคิดที่จะสร้างชุมชนใหม่ที่เป็นประชาธิปไตยให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ พวกเขามองว่าการทำสงครามเวียดนามว่าเป็นเรื่องไกลตัวเป็นการรุกรานประเทศอื่น

สภาพสังคมอเมริกันช่วงนี้ นักศึกษาใช้ยาเสพติด ยาหล่อมประสาทชนิดต่างๆ เพื่อให้เกิดมโนภาพใหม่ และยังมีการใช้เพลงร็อกพื้นเมืองมาร่วมเป็นวัฒนธรรมต่อต้านสงครามเวียดนาม โดยเฉพาะเพลง Blowing in the Wind ของ บ็อบ ดิแลน (Bob Dylan) วัฒนธรรมเพลงจึงมีรูปแบบที่รุกร้าร้อนแรงตามสภาพสังคม การปฏิบัติตัวของคนหนุ่มคนสาวในสังคมยุคนี้ จึงเกิดวัฒนธรรมใหม่ที่เรียกว่า ฮิปปี้ เกิดขึ้น

จากสภาพสังคมที่ปั่นป่วนของวัฒนธรรมอเมริกันที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ มีผลต่อสังคมไทยในช่วงที่ประเทศไทยมีฐานทัพของทหารและพลเรือนอเมริกันที่เข้ามาตั้งมั่นเพื่อทำสงครามในเวียดนาม ทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสำคัญ ๆ ประเทศไทยจึงเต็มไปด้วยสถานเริงรมย์ ยาเสพติด ที่ติดตามทหารอเมริกันเข้ามาพร้อมกับแฟชั่นที่เสนอตามสื่อมวลชนมากมาย ซึ่งขัดแย้งกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยอย่างสิ้นเชิง สิ่งเหล่านี้ต่อมาได้มีผลกระทบต่อความคิดของนักศึกษา ปัญญาชน และมีผลต่อระบบเศรษฐกิจที่ผูกขาดระหว่างชนชั้นนายทุนต่างชาติกับข้าราชการ และระบบการเมืองที่ผูกขาดกับการทหาร การผลาญทรัพยากรของชาติที่ผลประโยชน์ตกเป็นของนายทุนต่างชาติ ความเหลวแหลกทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะเมื่อสังคมเกิดสับสนและเสื่อมโทรมทางวัฒนธรรม ความเบื่อหน่ายของนักศึกษาไทยทั่วไปกับแนวแฟชั่นเรื่องฮิปปี้เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย ยิ่งทำให้แนวคิดแบบเสรีนิยมเกิดขึ้นอย่างมากมายในสังคมไทย เช่น เสรีภาพในเรื่องทางเพศ ความมีเสรีภาพในเรื่องความคิดที่ห่างไปจากกรอบคร่ำ สิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบมาจากการที่สหรัฐอเมริกาตั้งฐานทัพและการพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วมากในประเทศไทย

3. อิทธิพลจากแนวความคิดของนักศึกษานักปัญญาชน กับระบบการศึกษาแผนใหม่ ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม โดยมีกองทุนต่างๆ มากมาย เช่น ในปี 2493 ได้มีทุนฟูลไบรต์ ทำให้ส่งคนไทยไปเรียนที่สหรัฐอเมริกาจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมแลกเปลี่ยนนักเรียนทุนต่าง ๆ ให้ทุนนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ

นักวิจัยไปเรียนต่อต่างประเทศ ในเวลาเดียวกันนักวิชาการของสหรัฐอเมริกา เข้ามามีบทบาทในประเทศไทย โดยเฉพาะการวางระบบการศึกษาในประเทศ

นักศึกษา นักวิชาการ ที่กลับจากสหรัฐอเมริกาได้ผ่านประสบการณ์ในช่วงที่นักศึกษาของสหรัฐอเมริกาต่อต้านสงครามในเวียดนาม แนวความคิดเรื่องประเทศไทยกับลัทธิจักรวรรดินิยมสมัยใหม่ย่อมอยู่ในจิตสำนึกของนักศึกษาที่มาจากสหรัฐอเมริกา และคนรุ่นใหม่ที่มองเห็นความเหลวแหลกของสังคมไทย อันสืบเนื่องมาจากความเจริญที่ไม่พัฒนาทั้งระบบ เมื่อนักศึกษาเหล่านี้กลับมาเป็นคนรุ่นใหม่หัวก้าวหน้าในสังคม เข้าไปบริหารงานหรือเข้าไปมีบทบาทต่อการสอน การทำหนังสือ หรืออยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ ย่อมมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาสังคมของตนเองให้ก้าวไปให้พ้นจากยุคที่ถูกเอาเปรียบโดยอำนาจเผด็จการทางทหาร และการถูกเอาเปรียบจากต่างชาติ ดังนั้น ปึงจัยและประสบการณ์ที่เคยศึกษามาย่อมมีผลต่อการปลูกเร้า ปลูกฝังอุดมการณ์เหล่านี้แก่นักศึกษาหรือประชาชนในสังคมไทยขณะนั้น

การเกิด “เพลงเพื่อชีวิต” จึงมีเป้าหมายให้เนื้อเพลงตีแผ่ปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม จนไปถึงการปลุกใจให้ลุกขึ้นต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคม ความเป็นเชื้อชาติเดียวกัน ในเนื้อร้องของเพลงเพื่อชีวิตจะสะท้อนอุดมการณ์ของนักศึกษาในยุคนั้น คือ ต้องการต่อสู้เพื่อความยุติธรรม มีความหวังที่จะปฏิบัติตนเพื่อประชาชน คือ ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน

7.3 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของเพลงเพื่อชีวิต

เสถียร จันทิมาธร (อ้างใน ภูผา ป่าอักษร 2541: 54) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับที่มาของเพลงเพื่อชีวิตในยุคหลังว่า

เพลงเพื่อชีวิตยุคหลังมีที่มาจาก 3 ทางด้วยกัน

1. เป็นผลสะท้อนทางอ้อมจากเพลงปฏิวัตินับแต่เกิดขบวนการต่อสู้ของประชาชนเพื่อการปฏิวัติประชาธิปไตยเป็นต้นมา ในขบวนการนี้ไม่เพียงแต่มีการต่อสู้ทางการเมืองเท่านั้น หากยังมีการต่อสู้ในแนวรับวัฒนธรรมด้วย

2. การเคลื่อนไหวอันคุเดือกแหลมคมทางการเมือง เมื่อถึงเงื่อนไขที่แน่นอน ยุคหนึ่งก็มีการเรียกร้องต้องการให้มีศิลปวัฒนธรรมที่รับใช้การต่อสู้ร่วมอยู่ด้วย

ช่วงก่อนและหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 สถานการณ์ทางการเมืองในยุคประชาธิปไตยเบ่งบาน ก่อให้เกิดขบวนการเพลงเพื่อชีวิต และพัฒนาไปท่ามกลางการต่อสู้ของกรรมกร ชาวนา นักศึกษา และประชาชน

3. ผลสะท้อนจากดนตรีเพื่อชีวิตที่ก้าวหน้าจากตะวันตก และจากการต่อสู้ในต่างประเทศ ผลสะท้อนข้อนี้คือปมเงื่อนที่จิตใจให้เห็นการนำเอาคีตารเข้ามามีส่วนร่วมในขบวนการปฏิวัติของคนรุ่นใหม่

8. ประวัติวงคาราวาน/การาขาว

8.1 ประวัติวงคาราวาน

การาวาน เป็นวงดนตรี เพลงเพื่อชีวิตวงแรกๆ ของประเทศไทย ถือกำเนิดมาจากการรวมวงดนตรีสองวง คือ ทอเสนและสัญจร และบังกลาเทศแบนด์ การาวานมีซิงเกิ้ลแรกออกมาเมื่อ พ.ศ. 2518 ชื่ออัลบั้ม คนกับควาย ในยุคมีคชของประเทศไทย คือ เหตุการณ์ 14 ตุลา และเหตุการณ์ 6 ตุลา นั้นวงคาราวานเป็นวงดนตรีที่แต่งเพลงออกมาเรียกร้องประชาธิปไตยอย่างจริงจัง และอาจจะเป็นวงดนตรีวงเดียวจากเหตุการณ์สมัยนั้นที่ยังอยู่มาจนถึงทุกวันนี้สมาชิกยุคแรกของวงคาราวาน ประกอบไปด้วย สุรชัย จันทิมาธร (หงา) ร้องนำ วีระศักดิ์ สุนทรศรี (แดง) เล่นกีตาร์ทองกราน ทานา (อี๊ด) เล่นกีตาร์ลีด ฟลุค และร้องประสาน มงคล อุทก (หว่าง) เป่าเมท้ออร์แกนพิณ และร้องประสานนอกจากนั้นยังมีสมาชิกชั่วคราวคนอื่นๆ เช่น พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ (หมู) อู๊ด ยานนาวา ชัคกี้ ธัญญรัตน์ อีกด้วย

เพลงของคาราวานโดยส่วนใหญ่แต่งโดยหงา ยกเว้นบางบทเพลง เช่น นกสีเหลือง และบุญ โดยวินัย อุกฤษณ์ คนกับควาย โดยสมคิด สิงสง อีสาน โดยอัสนี พลจันทร์ ลูกชิ้นสู้และกุหลาบแดง โดยมงคล อุทก อเมริกันอันตราย โดยทองกราน ทานา และ วีระศักดิ์ สุนทรศรี เป็นต้น

8.2 ประวัติวงการาขาว

การาขาว เริ่มต้นที่ประเทศฟิลิปปินส์ โดยนักศึกษาที่ ชื่อ ยืนยง โอภากุล (แอ๊ด) กับ กิรติ พรหมสาขา ณ สกลนคร (เขียว) ได้รู้จักกันระหว่างที่ได้ไปศึกษาระดับปริญญาที่มหาวิทยาลัยมาปัว ประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งบุคคลทั้งสองร่วมกันก่อตั้งวงดนตรี ชื่อ การาขาว ขึ้นมา คำว่า การาขาว แปลว่า ควาย เป็นภาษาตากาล็อก ใช้เรียกควายพื้นเมืองของฟิลิปปินส์ ควายเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงการต่อสู้ แสดงถึงการทำงานหนัก แสดงถึงความอดทน อีกทั้งควายยังเป็นตัวแทนผู้ใช้แรงงาน และถือได้ว่าผู้ใช้แรงงานเป็นผู้ที่สร้างโลก ด้วยเหตุผลเหล่านี้ ยืนยง โอภากุล จึงได้ใช้คำว่า การาขาว พร้อมกับ หัวควายมาเป็นสัญลักษณ์ของวงการาขาว ตั้งแต่ พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา

หลังจากสำเร็จการศึกษา กิริติ พรหมสาขา ณ สกลนคร ได้ทำงานเป็นพนักงานฝ่ายประเมินราคาเครื่องจักรในบริษัทฟิลิปปินส์ ยาวนานถึง 6 ปี ส่วนยืนยง โอภากุล ก็ได้เดินทางกลับมาประเทศไทย เพื่อเริ่มงานเป็นสถาปนิกที่การเคหะแห่งชาติ พร้อมกับตระเวนเล่นดนตรีในเวลาว่างคืนไปด้วย เมื่อทุกอย่างลงตัว นายยืนยง โอภากุล ก็ได้ลาออกจากการประจำ มาเอาดีทางด้านดนตรีอย่างเดียว พร้อมชักชวนให้เพื่อนสนิท กิริติ พรหมสาขา ณ สกลนคร ที่กำลังทำงานในบริษัทฟิลิปปินส์ที่ตั้งอยู่สาขาในประเทศไทย ลาออกมาด้วยเช่นกัน เพื่อทำงานด้านดนตรี มาสร้างวงคาราบาว อย่างเต็มตัว

อัลบั้มชุดที่ 1 ของ คาราบาว เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2524 ใช้ชื่อชุดว่า “จี๊เมมา” โดยมีแอ๊ด และเจี๊ยวเป็นแกนนำ ซึ่งเพลงของคาราบาวในยุคนี้ ถือได้ว่าเป็นบทเพลงที่ได้รับอิทธิพลมาจากฟิลิปปินส์มาพอสมควร อย่างเช่น ลุงจี๊เมมา และเพลงที่ถือได้ว่าเป็นเพลงเปิดตัวของวงคาราบาวได้ดีที่สุด คือ เพลงมนต์เพลงคาราบาว ส่วนบทเพลงแรกของคาราบาวที่แอ๊ดได้ประพันธ์ไว้ คือ “ถึกควายทุย” เป็นเรื่องราวของการใช้ชีวิตของบุคคลที่ถูกสร้างขึ้นมาให้ถูกให้ ดำเนินเรื่องไปเรื่อย ๆ ทุกอัลบั้ม จนกล่าวได้ว่าเป็นเพลงบัลลาดที่ถูกเล่าขานได้ยาวนานที่สุด หลังจากที่อัลบั้มชุดแรกออกไปแล้วนั้น ยืนยง โอภากุล ได้ชักชวน ปรีชา ชนะภัย (เล็ก) มือกีตาร์ และ อนุพงษ์ ประถมปีทมะ (อ็อค) มือเบส เข้ามาร่วมวงคาราบาว ซึ่งในขณะนั้น เล็กและอ็อค ได้เป็นนักดนตรีอาชีพประจำอยู่กับวงเพรสซิเด้นส์ และมีภารกิจจะต้องไปทัวร์คอนเสิร์ตต่างประเทศกับเพรสซิเด้นท์ให้เรียบร้อย จึงกลับมาอยู่กับคาราบาวอย่างเต็มตัว

เข้าสู่ พ.ศ. 2525 ยุคสมโภชฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ครบรอบ 200 ปี อัลบั้มชุดที่ 2 “เงาะขายขวด” ได้เกิดขึ้นมา โดยได้ปรีชา ชนะภัย (เล็ก) เข้ามาเป็นสมาชิกคนที่ 3 ของคาราบาวและร่วมทำอัลบั้มนี้ออกมา โดยให้พีค็อกเป็นผู้ผลิต ซึ่งได้ทำเทปออกมา 20,000 ม้วน แต่ขณะนั้นทั้งสองอัลบั้มยังถือว่าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แต่บทเพลงที่โดดเด่นในยุคนี้ก็คือ เพลงกัญชา ที่แอ๊ด คาราบาว มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในการร้อง โดยการลากเสียงได้ยาวนานจนทำให้ผู้ชมต้องเงิบงัดคันทันไปเมื่อบทเพลงนี้ถูกร้องขึ้น ด้วยความมุ่งมั่นของแอ๊ด ทำให้บทเพลงของคาราบาวมีเอกลักษณ์ โดยสะท้อนภาพของสังคมไทยมากขึ้น โดยแอ๊ดได้แต่งเพลงในแนวทางที่เมืองไทยยังไม่มี ณ ขณะนั้น ในเพลงที่ชื่อว่า “วณิพก” โดยทำดนตรีจังหวะ 3 ช่า สนุกสนาน อีกทั้งเนื้อหาโดนใจคนฟัง และ “วณิพก” นี้เอง ได้ถูกตั้งเป็นชื่ออัลบั้มชุดที่ 3 ของคาราบาว ใน พ.ศ. 2526 และอัลบั้มนี้เองทำให้ คาราบาวเป็นที่รู้จักของแฟนเพลงทั่วประเทศมากขึ้น และอัลบั้มชุดนี้ ได้มือเบส ที่ชื่อ ไพรัช เพิ่มฉลาด (รัช) เข้ามาร่วมทำงานกับวงคาราบาว หลังจากนั้นไม่นาน คาราบาวได้ออกอัลบั้มชุดที่ 4 “ท.ทหารอดทน” และถือเป็นอัลบั้มแรกที่คาราบาว โคนแบนเพลง และเพลงที่ถูกแบนก็คือ

ท.ทหารอดทน ซึ่งมีเนื้อหาที่ไปพาดพิงเกี่ยวกับทหาร นอกจากนี้ยังมีบทเพลงที่สะท้อนชีวิต เช่น เพลง ตึกตาคคนเก็บฝุ่น ถือว่าเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมมาก และอัลบั้มชุดนี้ได้ นักดนตรีอาชีพจากห้องอัด อโซน่าเข้ามาเป็นสมาชิกร่วมกับการบรรเลงอย่างเต็มตัว คือ เทียร์ เมฆวัฒนา (รี) ตำแหน่งกีตาร์ อาจารย์ ธนิสร์ ศรีกลิ่นดี ตำแหน่งเครื่องเป่า และ อำนาจลูกจันทร์ (เป่า) ตำแหน่งกลอง ต่อมา พ.ศ. 2527 การบรรเลงขึ้นสู่จุดสูงสุด ด้วยอัลบั้มชุดประวัติศาสตร์ ชุดที่ 5 “เมคอินไทยแลนด์” เป็นอัลบั้มที่สร้างชื่อเสียงให้กับคาราบาวมากที่สุด ด้วยบทเพลงที่ชื่อ “เมคอินไทยแลนด์” ที่มีเนื้อหาประจวบเหมาะกับการลดค่าเงินบาทของรัฐบาลในสมัยนั้น แล้วรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้ใช้สินค้าของไทย ทำให้เมคอินไทยแลนด์เป็นอัลบั้มที่ทะลุเป้า ยอดขายกว่า 5 ล้านฉบับ วงคาราบาวมีการทัวร์คอนเสิร์ตทั้งในประเทศและต่างประเทศ และอัลบั้มเมคอินไทยแลนด์นี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงนักดนตรีของคาราบาวครั้งสำคัญ ซึ่งมีเบสจากวงเพรสซิเด็นท์ได้เสร็จสิ้นภารกิจทัวร์คอนเสิร์ตจากสหรัฐอเมริกา และกลับเข้ามาพร้อมกับคาราบาว บุคคลผู้นั้นคือ อนุพงษ์ ประถมปัทมะ (อี๊ด) และบุคคลที่ต้องออกจากวงคาราบาวไปด้วยความเสียใจของประชาชน ก็คือ ไพรัช เพิ่มฉลาด (รัช) มือเบสเดิมของคาราบาว ทั้งนี้เป็นเรื่องของการต่อสู้ การทำงานของวงคาราบาว ซึ่งนับได้ว่าอัลบั้มชุดเมคอินไทยแลนด์เป็นยุคที่มีสมาชิกครบทั้ง 7 คน

เมคอินไทยแลนด์ สามารถสร้างค่านิยมไทยกลับคืนมาสู่สังคมไทยได้รวดเร็ว โดยคาราบาวได้ออกทัวร์คอนเสิร์ตทั่วประเทศไทย อีกทั้งยังนำเมคอินไทยแลนด์ไปสร้างชื่อยังต่างแดน อย่างเช่น สหรัฐอเมริกา หลังจากอัลบั้มเมคอินไทยแลนด์ ได้สร้างชื่อเสียงให้คาราบาวเป็นที่รู้จักไปทั่วประเทศ ทำให้การทำงานของคาราบาวในชุดต่อๆ ไป ต้องมีมาตรฐานที่เท่ากับเมคอินไทยแลนด์ และต้องดียิ่งขึ้นไป ซึ่งเป็นผลพวงจากความสำเร็จในอัลบั้มเมคอินไทยแลนด์นี้เอง ทำให้คาราบาวได้มีห้องอัดเซ็นเตอร์สเตจ ซึ่งเป็นห้องอัดของวงคาราบาวเอง และต่อมาใน พ.ศ. 2528 คาราบาวได้ออกผลงานชุดที่ 6 ชื่อชุด “อเมริโกย” ซึ่งอัลบั้มชุดนี้ คาราบาวได้ใช้ห้องบันทึกเสียง เซ็นเตอร์สเตจ เป็นห้องบันทึกเสียงทุกบทเพลงของคาราบาว แนวเพลงของชุดนี้ยังคงเกาะติดถึงสถานการณ์บ้านเมือง โดยคาราบาวได้นำเหตุการณ์และความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ ณ ขณะนั้นอย่างปัญหาชาวนา และการประกันราคาข้าว สหรัฐอเมริกาจำกัดโควตาการนำเข้าสิ่งทอไทย มาเขียนเป็นเพลงและขับขานให้ประชาชนได้ฟัง ในเพลงอเมริโกยเนื้อหาทางดนตรียังคงเรียบง่ายชัดเจน แต่มีการพัฒนาการทางด้านดนตรีเพิ่มขึ้น ในพ.ศ. 2529 อัลบั้มชุดที่ 7 “ประชาธิปไตย” ด้วยกระแสการเรียกร้องประชาธิปไตย ในสถานการณ์บ้านเมืองในยุคนั้นต้องการประชาธิปไตย คาราบาวสะท้อนภาพการได้มาซึ่งประชาธิปไตยผ่านบทเพลง ไม่ว่าจะเป็เพลง ประชาธิปไตย ผู้แทน และยังมีบทเพลงที่ปลุกใจอย่างเจ้าตากที่กระหึ่มกึกก้องทั่วธรินิ และบทเพลงอื่น ๆ อีกที่ล้วนแล้วแต่เป็นบท

เพลงที่มีคุณค่าต่อสังคมไทย และอัลบั้มนี้โค่นคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) แบบเพลงคาราบาวไปสามเพลงตามระเบียบ

ใน พ.ศ. 2530 อัลบั้มชุดที่ 8 “เวลคัมทูไทยแลนด์” หรือเวอร์กรรมสู่ไทยแลนด์ คาราบาวออกอัลบั้มนี้มาต้อนรับเทศกาลท่องเที่ยวไทยในยุคนั้น เพื่อที่จะชักชวนชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย คนตรีในชุดนี้เป็นคนตรีที่ฟังสบาย ๆ มีกลิ่นอายของความเป็นไทย อย่างเช่น เพลงเวลคัมทูไทยแลนด์ หรือเพลงที่ฟังง่ายอย่างเพลงสบายกว่าที่ร้องแนวประชดประชัน หรือเพลงบาปบริสุทธิ์ที่เป็นเรื่องราวของคนรักกันที่ส่งผลถึงลูก หรือเพลงสังกะสีที่สะท้อนชีวิตของกรรมกร และในอัลบั้มชุดนี้เองได้สร้างนักร้องน้องใหม่ของวงการดนตรีไทยขึ้นมา ด้วยเพลงสนุกสนานที่ชื่อเพลงกระดางดอกไม้ให้คุณ โดยอนุพงษ์ ประถมปัทมะ (อ๊อด) มือเบสของคาราบาว

ใน พ.ศ. 2531 อัลบั้มชุดที่ 9 “ทับหลัง” สถานการณ์ของประเทศไทยในช่วงนั้นเป็นการต่อสู้เพื่อทวงทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ที่ไปตกอยู่ในมือของต่างชาติกลับคืนมา โดยมีรัฐบาลไทยได้ทำการเรียกร้องขอคืน ซึ่งหลังจากนั้นทางประเทศไทยได้ทับหลังคืนมาสู่แผ่นดินแม่ได้ และไม่น่าเชื่อว่าอัลบั้มชุดทับหลัง จะเป็นอัลบั้มชุดสุดท้ายของการทำงานของสมาชิกคาราบาว ทั้ง 7 คน ด้วยเหตุผลอื่นๆอีกมากมาย ที่ไม่สามารถทำให้สมาชิกคาราบาวรวมตัวกันทำงานต่อไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม ยืนยง โอภากุล (แอ๊ด คาราบาว) หัวเรือใหญ่ของวงคาราบาว ก็ได้ให้คำสัญญากับพี่น้องแฟนเพลงคาราบาวในคอนเสิร์ตเวทีสุดท้าย ก่อนจะเหลือเพียงความทรงจำ เอ็มบีเอสอัด มานูญครองเซ็นเตอร์ ในคอนเสิร์ต คน คาราบาว ว่าถึงจุดที่สมาชิกคาราบาวต้องแยกย้ายออกไปจากคาราบาว ไปทำในสิ่งที่ตัวเองอยากทำ แต่ถึงอย่างไรก็ยังมีคาราบาวต่อไป

ใน พ.ศ. 2533 เหลือสมาชิกในวงเพียง 4 คน ประกอบไปด้วย แอ๊ด เขียว เล็ก และอ๊อด ที่ยังคงเป็นแกนนำของคาราบาวในอัลบั้มชุดนี้ โดยมีวงดาววันเข้ามาเป็นแบ็คอัพ และสร้างสรรค์อัลบั้มชุดที่ 10 ขึ้นมา โดยใช้ชื่อชุดว่า “ห้ามจอดควาย” ขึ้นมาในนามของคาราบาว โดยมีสีสันทางด้านดนตรีต่างไปจากชุดเดิม แต่ก็ยังคงบทเพลงแนวทางเดิมของคาราบาว เพลงเด่นในชุดนี้ได้แก่ สัญญาหน้าฝน ที่แอ๊ด คาราบาว เขียนขึ้นให้เพื่อนรัก เขียว คาราบาว ได้ร้องเพลงนี้ จนเป็นบทเพลงประจำตัวของเขียวคาราบาวไปเลย และบทเพลงถึกควายทุย ค.เขาเดียว ในอัลบั้มนี้ ถือเป็นบทเพลงภาคสุดท้ายของบทเพลงถึกควายทุยที่ถูกเล่าขานตั้งแต่ชุดที่ 1 ถึงชุดนี้ หลังจากอัลบั้มชุดที่ 10 “ห้ามจอดควาย” สมาชิกของคาราบาวอีก 3 คนที่เหลือ ประกอบไปด้วย เทียรี่ เมฆวัฒนา อาจารย์ธนีสร์ ศรีกลิ่นดี และอำนาจ ลูกจันทร์ รวมตัวกันเริ่มไปทำงานเดี่ยวของตัวเอง และนอกจากนั้นยืนยง โอภากุล ปรีชา ชนะภัย กิรติ พรหมสาขา ณ สกลนคร ก็ได้ทยอยไปทำงานเดี่ยวของตนเองเช่นกัน ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับสมาชิกคาราบาวทั้ง 7 คน เป็นคำตอบของแฟนเพลงวง

การราวาว แต่ความเป็นจริงแล้วการแยกย้ายกันออกไปทำเดี่ยวของแต่ละคนนั้น เป็นสิ่งที่เราเรียกว่า การถึงจุดอิ่มตัวของความเป็นคาราวาวการทำงานด้วยกันมานานของสมาชิกทั้ง 7 คนนั้น ความขัดแย้งในการทำงานย่อมมีขึ้นเป็นธรรมดา แต่อย่างไรก็ดีสมาชิกทุกคนก็ยังไปมาหาสู่และช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยตลอด

ใน พ.ศ. 2534 คาราวาวโดยหัวเรือใหญ่ แอ๊ด คาราวาว ได้ออกอัลบั้มชุดที่ 1 “วิชาแพะ” โดยมีสมาชิกคาราวาวเพียง 3 คนเท่านั้นคือ แอ๊ด เล็ก และอ๊อด และได้ให้นักดนตรีอาชีพเข้ามาช่วยทำงานให้คาราวาว อาทิเช่น ลือชัย งามสม (คูก) ตำแหน่งคีย์บอร์ด ชูชาติ หนูด้วง (โก้) ตำแหน่งกลอง ขจรศักดิ์ หุตะวัฒนะ (หมี) ตำแหน่งกีตาร์ ศยาพร สิงห์ทอง (น้อง) ตำแหน่งเพอร์คัสชัน โดยแนวทางดนตรีของอัลบั้มชุดวิชาแพะนี้มีหลากหลาย แต่ก็ยังคงแนวทางการเมืองอยู่ อาทิเช่นเพลง นาย ก. เป็นการเรียกร้องผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้นำของประเทศจะต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน

ใน พ.ศ. 2535 อัลบั้มชุดที่ 12 “สัจจะ 10 ประการ” คาราวาวเกาะสถานการณ์การเมืองไทย รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ คาราวาวได้แต่งเพลงให้สำหรับนักการเมือง อาทิ เพลงสัจจะ 10 ประการ หรือเพลงเกี่ยวกับการอนุรักษ์น้ำ เพลงน้ำ เพราะสถานการณ์ช่วงนั้นประเทศไทยเข้าสู่ภาวะวิกฤตขาดแคลนน้ำ รัฐบาลออกมารณรงค์ให้ประชาชนคนไทยร่วมกันประหยัดน้ำ และรัฐบาลได้เลือกวงดนตรีคาราวาว ให้ทัวร์คอนเสิร์ตรณรงค์เรื่องน้ำด้วยเช่นกัน

ใน พ.ศ. 2536 เป็นอัลบั้มชุดที่ 13 “ข้างให้” โดยมีแกนนำคาราวาวเพียง 2 คนเท่านั้นคือ แอ๊ด กับอ๊อด พร้อมกับนักดนตรีแบ็คอัพชุดเดิม ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานเพลงในชุดข้างให้ โดยอัลบั้มนี้จะพูดถึงเรื่องธรรมชาติ การใช้ชีวิตของคน และบทเพลงที่ให้กำลังใจ

ใน พ.ศ. 2537 อัลบั้มชุดที่ 14 “คนสร้างชาติ” คาราวาวเขียนบทเพลง คนสร้างชาติขึ้นมา เพื่อปลุกจิตสำนึกให้กับคนไทยให้รักชาติ และได้นายแพทย์ คำพันธุ์ เขียนพระมือนึงแห่งประเทศไทย มาแต่งเพลงหลวงพ่อกุณให้กับคาราวาว สร้างความโด่งดังไปทั่วเมือง และในอัลบั้มนี้ในฐานะคนเพื่อชีวิตแอ๊ดคาราวาวได้แต่งเพลง ครอบรอบ 20 ปีคาราวานให้กับวงคาราวานอีกด้วย

ใน พ.ศ. 2538 อัลบั้มชุดที่ 15 “แจกก๊วย” คาราวาวได้พูดการกระจายอำนาจไปสู่การเมืองระดับท้องถิ่น ในเพลงก้านผู้ใหญ่บ้าน และเพลงที่เสียดสีผู้ที่โกงกินบ้านเมืองกับเพลง ค้างควากินก๊วย และเพลงเดินขบวนที่พยายามบอกกับรัฐบาลว่า ชาวบ้านเดือดร้อนจึงเดินขบวนประท้วงเรียกร้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นต่าง ๆ อีกไม่กี่เดือนผ่านมาใน พ.ศ. 2538 สิ่งแฟนเพลงวงคาราวาวรอคอยก็มาถึง สมาชิกคาราวาวทั้ง 7 คน ได้กลับมารวมตัวกันเฉพาะกิจ ในวาระครอบรอบ 15 ปีคาราวาว และได้ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานเพลงออกมาในอัลบั้มชุดที่ 16 ให้ชื่ออัลบั้มว่า “หาก

หัวใจยังรักควาย” ประกอบไปด้วย “หากหัวใจยังรักควาย 1 และหากหัวใจยังรักควาย 2” บทเพลง 20 เพลง เต็มอ้อมสมกับการรอคอยที่ยาวนาน โดยมีเพลงจังหวะสามช่า เพลงสามช่าคาราบาว เป็นเพลงที่เล่าเรื่องราว 15 ปีของคาราบาวได้เป็นอย่างดี และมีเพลงอื่น ๆ ที่เกาะสถานการณ์อย่างเช่น อองซานซูจี เต้าหู้ยี้ รวมถึงบทเพลงแนวปรัชญาอย่างเช่น เพลงลู่ฟาง

ใน พ.ศ. 2540 อัลบั้มชุดที่ 17 “เส้นทางสายปลาแดก” บทเพลงในอัลบั้มนี้เป็นบทเพลงที่ร่วมอนุรักษ์ความเป็นไทย เช่น เพลงน้ำพริกแกงป่า เพลงกลองยาว และยังเป็นการครบรอบปีที่ 12 ของบทเพลงเมคอินไทยแลนด์ ซึ่งมีการเรียบเรียงดนตรีใหม่มาไว้ในอัลบั้มนี้ด้วย

ต่อมาปลายปี พ.ศ. 2540 อัลบั้มชุดที่ 18 “เซ ยังไม่ตาย” บทเพลงในอัลบั้มนี้ได้กล่าวถึงบุคคลที่เป็นนักต่อสู้ไม่ว่าจะเป็น เซ กุวารา อองซาน ซูจี อัสนี พลจันทร์ บทเพลงเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความกล้าหาญในการต่อสู้ต่ออำนาจเผด็จการต่างๆ เพื่อเป็นตัวอย่างให้บุคคลรุ่นหลังได้รับรู้ต่อไป

ใน พ.ศ. 2541 อัลบั้มชุดที่ 19 “อเมริกันอันธพาล” เป็นการกลับมาร่วมงานกับคาราบาวอีกครั้งของ ปรีชา ชนะภัย (เล็ก) เทียรี่ เมฆวัฒนา (รี) และกิริติ พรหมสาขา ณ สกลนคร (เขียว) บทเพลงในอัลบั้มนี้ แอ๊ด คาราบาวได้ร้องเพลงเหน็บแนมประเทศมหาอำนาจสหรัฐอเมริกา ในเพลงอเมริกันอันธพาล ซึ่งสหรัฐอเมริกาได้ออกกฤษฎาบัญญัติ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ขึ้น ปล่อยเงินกู้ให้ประเทศไทย จนทำให้ประเทศไทยเป็นหนี้สหรัฐอเมริกาอย่างมหาศาล และการกลับเข้ามาทำงานของสมาชิกคาราบาวเดิม เล็ก คาราบาว ได้ร้องเพลงเกี่ยวกับเด็ก ชื่อเพลงไอ้หนู ส่วนเทียรี่ได้มาขับขานเพลงรักตามสไตล์ตัวเอง ในชื่อเพลงรักนี้มีแต่เธอ ได้อย่างประทับใจ

ปลาย พ.ศ. 2541 อัลบั้มชุดที่ 20 “พอยู่พอกิน” ในยุคนี้ประเทศไทยมีหนี้สินจากต่างประเทศมหาศาล ทำให้ระบบเศรษฐกิจอยู่ในช่วงขาลง ประชาชนคนไทยใช้จ่ายไม่คล่องตัวเหมือนแต่ก่อน เพลงพอยู่พอกิน เป็นเพลงที่มาจากพระบรมราโชวาทจากในหลวง ให้ประชาชนคนไทยใช้ชีวิตแบบพอยู่พอกิน ไม่ฟุ้งเฟ้อ

ใน พ.ศ. 2543 อัลบั้มชุดที่ 21 “เซียมหล่อตือ” ยังคงเกาะกระแสการเมือง โดยมีเพลงเซียมหล่อตือ หมูสยาม เหน็บแนมนักการเมืองที่ชอบกินบ้าน โกงเมืองในภาวะสถานการณ์ของประเทศระส่ำระสาย ต่อด้วยเพลงสัญญาหน้าเลือกตั้ง ที่ให้บอกกับประชาชนว่าอย่าไปซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้ง นอกจากนี้เพลงบางระจันวันเพ็ญ ซึ่งเป็นเพลงประกอบภาพยนตร์เรื่องบางระจัน ที่โด่งดังไปทั่วประเทศ ก็อยู่ในอัลบั้มนี้ด้วยเช่นกัน

ใน พ.ศ. 2544 อัลบั้มชุดที่ 22 “สาวเบียร์ข้าง” อัลบั้มชุดนี้อยู่ในช่วงที่รัฐบาลที่มีนโยบายให้ปิดสถานบริการกลางคืนในเวลาที่กำหนด ทำให้คนทำงานกลางคืนเดือดร้อนกันถ้วนหน้า เพลงประหัตเซอร์ฟิว และเพลงอดคิดอดตาย เป็นคำตอบของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี นอกจากนี้ยังมีเพลงที่ไว้อาลัยเหตุการณ์ตึกถล่มที่เวิร์ลเทรดเซ็นเตอร์ ที่นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ในเพลงเดือน 9 เข้า 11

ใน พ.ศ. 2545 อัลบั้มชุดที่ 23 “นักสู้ผู้ยิ่งใหญ่” อัลบั้มนี้ออกมาพร้อมกับธุรกิจใหม่ของหัวเรือใหญ่แห่งคาราบาวคือ ยืนยง โอภากุล นั่นก็คือ ธุรกิจเครื่องคั้มบำรุงกำลังยี่ห้อคาราบาวแดง โดยใช้สโลแกนนักสู้ผู้ยิ่งใหญ่เป็นตัวนำ โดยนำนักต่อสู้ในอดีตแต่ละยุคสมัยมาเป็นจุดขาย ผลงานเพลงชุดนี้นับว่ามีเพลงมากที่สุดตั้งแต่คาราบาวออกอัลบั้มมา มากถึง 13 เพลง เช่น เพลงคนล่าฝัน เป็นเพลงที่ฟังแล้วทำให้ผู้ที่ห่อหุ้มแพ่ต่อสู้กับชีวิตขึ้นมาได้ เพลงนมหุด ที่แอ๊ดแต่งต่อว่าพวกชอบเอาเปรียบนักเรียน เอานมมุดมาให้นักเรียนกินกัน บทเพลงประกอบภาพยนตร์เรื่องพรางชมพู ที่แอ๊ดได้แสดงและแต่งเพลงให้สองเพลง ชื่อเพลงพรางชมพู และเรากะทบคู่ค

ใน พ.ศ. 2546 คาราบาวไม่มีผลงานเพลงชุดใหม่ในปีนี้ แต่คาราบาวได้นำอัลบั้มที่เป็นประวัติศาสตร์ใน พ.ศ. 2547 ของคาราบาวมาบันทึกเสียงใหม่ทั้งหมด นั่นคือ อัลบั้ม “เมคอินไทยแลนด์” โดยใช้ชื่ออัลบั้มนี้ว่า “เมคอินไทยแลนด์ ภาค 2546 สังกายนา” เพราะด้วยความตั้งใจของ แอ๊ด คาราบาว ที่ต้องการทำให้อัลบั้มชุดมาสเตอร์พีช มีความสมบูรณ์ที่สุด ในทุก ๆ ด้านเพื่อคงสภาพงานอัลบั้มคลาสสิกที่สุดของคาราบาวให้ยั่งยืนชั่วนาน ด้วยคุณภาพของการบันทึกเสียงในยุคนี้

ใน พ.ศ. 2548 อัลบั้มชุดที่ 24 “สามัคคีประเทศไทย” ด้วยสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทยในยุคนี้ เข้าสู่ยุควิกฤตทางสังคม มีกลุ่มคนร้ายที่ก่อความไม่สงบให้เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ทำให้ประชาชนคนไทยเกิดความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน คาราบาวได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสามานฉันท์ของคนไทย โดยใช้เสียงเพลงเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ในเพลง “ขวานไทยใจหนึ่งเดียว” และเพลงสามัคคีประเทศไทย เพื่อปลุกใจให้คนไทยรักกัน นอกจากนี้ยังมี เพลง อยู่กับก๋ง ซึ่งเป็นเพลงประกอบภาพยนตร์เรื่อง อยู่กับก๋งที่ คาราบาวได้แต่งขึ้นไว้ โดยเนื้อหาของบทเพลงนี้ก็เป็นเพลงที่สร้างสำนึกที่ดีให้กับบุญคุณของประเทศไทย ไม่เพียงแต่ 24 อัลบั้มนี้เท่านั้น ยังมีผลงานอัลบั้มอื่น ๆ ที่ออกมาคาบเกี่ยวระหว่าง 24 อัลบั้มนี้ด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นอัลบั้มพิเศษในวาระต่าง ๆ อัลบั้มบันทึกการแสดงสดคาราบาวหรืออัลบั้มเดี่ยวของศิลปินคาราบาว เป็นต้น กล่าวได้ว่า คาราบาวเป็นวงดนตรีวงแรกและวงเดียวในประเทศไทย ที่มีการทำงานอย่างต่อเนื่องและยาวที่สุด อีกทั้งได้สร้างสรรค์บทเพลงที่มีคุณภาพประการ

กับสังคมไทยมากมายหลายยุคหลายสมัย แต่ละบทเพลงล้วนแล้วแต่ความหมายที่ดีที่สามารถนำไปเป็นข้อคิดในการดำรงชีวิตของทุกคนได้

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตนั้น ได้มีการศึกษาวิเคราะห์กันมาหลายยุคสมัย อันสะท้อนให้เห็นบทบาทของเพลงเพื่อชีวิตที่มีอิทธิพลต่อคนในสังคมไทยแต่ละยุคแต่ละสมัยได้เป็นอย่างดี ดังการศึกษาบทเพลงเพื่อชีวิต ต่อไปนี้

คมสัน เสวตมาลย์ (2526) ศึกษาเพลงเพื่อชีวิตกับการปฏิบัติประชาธิปไตยพบว่า เพลงเพื่อชีวิตมีเนื้อหาต่างๆ ดังนี้

1. การสะท้อนปัญหาประเทศไทย คือ การสะท้อนปัญหาหรือสังคมที่มีอยู่ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา เอกราช ความเสมอภาค ปัญหาจากภัยธรรมชาติ ปัญหาแรงงาน สิทธิสตรี การกดขี่ขูดรีดจากผู้ได้เปรียบในสังคม หรือปัญหาอื่นๆ เช่น การโค่นป่าไม้ แร่ธาตุ เป็นต้น

2. สะท้อนอุดมการณ์ของผู้แต่งเพลง ที่พยายามเสนอแนวคิดหรือคุณค่าใหม่ ๆ แก่สังคมหรือผู้ฟัง เพื่อให้เป้าหมายของการดำเนินการซึ่งแสดงออกในด้าน ความเสมอภาค ความอุดมสมบูรณ์ ความเป็นอิสระเสรีหรือมีเสรีภาพ รวมทั้งการเสนอทางเลือกอันเป็นลักษณะให้อุดมการณ์ที่ยืนอยู่ร่วมกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

3. วิธีการต่อสู้ เป็นลำดับขั้นของการกระทำให้ไปสู่อุดมการณ์ที่ตั้งหรือมุ่งหวังไว้ ซึ่งนำเสนอตั้งแต่ระดับขั้นเรียกร้องความสนใจ เช่น ให้ตื่นตัวทางการเมือง มีการประสานหรือร่วมกันทำในสิ่งที่ดีงาม เรียกร้องให้ทำเพื่อประโยชน์แก่สังคม จนกระทั่งถึงขั้นต่อต้านอำนาจรัฐ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม จนถึงขั้นล้มล้างกลุ่มผู้ปกครองหรือกลุ่มผู้ได้เปรียบในสังคม

4. การสวดหรือยกย่องบุคคลหรือการกระทำที่ดีมีคุณค่า

แจ่มจิต สุรเดโช (2530) ศึกษาเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมจากรวมกรรมเพลงเพื่อชีวิตในช่วง พ.ศ. 2516 ถึง พ.ศ. 2528 พบว่า วรรณกรรมเพลงเพื่อชีวิตได้สะท้อนภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ช่วงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งเนื้อหาของเพลง จะสะท้อนให้เห็นปัญหาทางการเมืองกับรัฐบาลการยกย่องวีรชนผู้เสียชีวิต ความยากจน การถูกเอารัดเอาเปรียบของชาวนา การต่อสู้เพื่อชัยชนะ และเนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิต หลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 ได้มีการปรับเปลี่ยนไป โดยเนื้อหาช่วงนี้มุ่งสะท้อนปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชนมากกว่าการเมือง

จรูญรัตน์ สุวรรณภูมิสิทธิ์ (2531) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาบทเพลงเพื่อชีวิตที่เกี่ยวข้องข้องการขบวนการนักศึกษา ช่วงพ.ศ. 2516 – 2519” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการและลักษณะเฉพาะของบทเพลงเพื่อชีวิต ผลการศึกษาพบว่า เพลงเพื่อชีวิตในระยะเวลา ระหว่าง พ.ศ. 2516 – 2519 ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดและอุดมการณ์ของนิสิตนักศึกษาในสมัยนั้น ที่มุ่งหวังจะแก้ไขปัญหาและชี้้นำให้ลุกขึ้นต่อสู้กับอำนาจรัฐเพื่อสู่สังคมใหม่ บทเพลงเพื่อชีวิตในยุคสมัยนี้ก็คือรูปแบบของเพลงปลุกใจประเภทหนึ่ง ที่มีเนื้อหาที่สะท้อนถึงความทุกข์ยากของคนในสังคม นอกจากนี้ บทเพลงเพื่อชีวิตยังเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างมากทั้งทางด้านแนวคิด ความเชื่อ การดำเนินชีวิต และวัฒนธรรม

วรุณ ฮอลลิงก้า (2536) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เพลงเพื่อชีวิตระหว่าง พ.ศ. 2516-2534 ผลการศึกษาปรากฏว่า ในช่วง พ.ศ.2516-2519 เนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิตมีลักษณะการชี้้นำทางการเมือง ได้แก่ การปลุกจิตใต้สำนึกให้คนมีความรักความสามัคคีและเสียสละเพื่อสังคม มีการตอบโต้แนวคิดเกี่ยวกับการเสียสละชีวิตในการต่อสู้ทางการเมือง สะท้อนปัญหาต่าง ๆ ทางการเมือง ปัญหาความยากจนของชาวนาและผู้ใช้แรงงาน มีเนื้อหาการยกย่องชมเชยบุคคล เช่น จิตร ภูมิศักดิ์ วีรชน ชาวนา ผู้ใช้แรงงาน สตรีและครู มีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้กำลังใจ ในช่วงหลัง พ.ศ.2519-2534 ลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏมากที่สุด คือ การสะท้อนภาพความจริง ปัญหาของประชาชน และแนวทางแก้ไขปัญหา โดยเน้นหนักไปในทางปัญหาสังคม และเศรษฐกิจมากกว่าการเมืองการปกครอง ผลจากการศึกษาวิเคราะห์เพลงเพื่อชีวิตระหว่าง พ.ศ. 2516-2534 พบว่า เพลงเพื่อชีวิตเป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อหาหลากหลายแฝงด้วยข้อคิดและคุณธรรม มีบทบาททั้งในการบันทึกสังคม พัฒนาสังคม จรรโลงใจและมีคุณค่าทางวรรณศิลป์

รัตนา บางนึ่งน้อย (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาและแนวคิดเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว มุ่งสะท้อนภาพความเป็นจริงของสังคม มีการนำเหตุการณ์ที่อยู่ในกระแสสังคมมาสะท้อนไว้ในบทเพลง การเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ปัญหาสังคม เช่น ความยากจนของคนในชนบท ปัญหาการศึกษา ปัญหาการว่างงาน รวมทั้งแสดงความต่อต้านอำนาจรัฐ เช่น ต่อต้านการที่รัฐบาลมีนโยบายใช้พื้นที่ป่าเพื่อสร้างเขื่อนสำหรับผลิตไฟฟ้า และมีการใช้สำนวนโวหารชนิดต่าง ๆ มาแต่งคำร้องเพื่อความไพเราะยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต” จะศึกษาผลงานเพลงต่างๆ ของคาราวานและคาราบาว ที่เผยแพร่ต่อสาธารณะในช่วง พ.ศ. 2516-2549 รวมทั้งสิ้น 161 เพลง แยกเป็นของ

วงคาราวาน	27	เพลง
วงคาราบาว	134	เพลง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการรวบรวมเพลงเพื่อชีวิตในขั้นต้น คือ การถ่ายเอกสาร เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวานและวงคาราบาว ทั้งหมด

2.2 ศึกษาเพลงเพื่อชีวิตทั้งหมดจากช่วงปี 2516 – 2549 โดยเลือกเพลงที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ เรื่อง การสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต ได้ตามที่ต้องการ จึงนำมาวิเคราะห์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เอกสาร ต่างๆ รวมทั้งการเก็บข้อมูลเพลงเพื่อชีวิตจากแหล่งต่าง ๆ ตามประเด็นในกรอบแนวคิดการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 **ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ** คือ บทเพลงเพื่อชีวิต ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกบทเพลงจากวงคาราวานและคาราบาว ในช่วง พ.ศ. 2516-2549 เพื่อนำมาคัดเลือกเฉพาะบางเพลง มีจำนวนทั้งสิ้น 161 เพลง จำแนกเป็นของ

วงคาราวาน จำนวน 27 เพลง

วงคาราบาว จำนวน 134 เพลง

3.2 **ข้อมูลขั้นทุติยภูมิ** คือ การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ หนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการอื่น ๆ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ หนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการอื่นๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามประเด็นที่ค้นหา (Top Inquiry) และนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์เนื้อหา (Synthesis) จากบทเพลงต่างๆ มาจัดกลุ่มเพลง ตามหน่วยวิเคราะห์หรือกรอบแนวคิด ว่าบทเพลงเพื่อชีวิตในช่วงปีต่าง ๆ เริ่มจากปี 2516 ถึง 2548 สามารถสื่อสารทางการเมืองในลักษณะใดได้บ้าง แล้วนำเสนอเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย เรื่อง การสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต ของวงคาราวานและวงคาราบาว ในช่วงปี 2516-2549 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยการค้นคว้าจาก บทความ หนังสือ ตำรางานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการอื่นๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และผลงานเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวาน และวงคาราบาว ช่วงปี 2516 – 2549 โดยผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์เป็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวานและคาราบาว

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อการสื่อสารทางการเมือง ในประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิด คือ

- 2.1 การอบรมกล่อมเกลาและให้การเรียนรู้ทางการเมือง
- 2.2 การแสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือการเรียกร้องผลประโยชน์
- 2.3 การสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาล
- 2.4 การสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย
- 2.5 การสื่อสารทางสังคม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวานและคาราบาว

ข้อมูลเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวานและคาราบาวที่นำมาใช้ในการวิจัย ในช่วงปี 2516 – 2549 จำนวน 161 เพลง แยกได้ดังนี้

คาราวาน	จำนวน	27	เพลง
คาราบาว	จำนวน	134	เพลง

ตารางที่ 4.1 จำนวนเพลงเพื่อชีวิตที่ใช้ในการวิจัยที่มีเนื้อหาในลักษณะของการสื่อสารทางการเมือง

ประเด็นตามกรอบแนวคิด	คาราวาน		คาราบาว		เฉลียว	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. การอบรมกล่อมเกล่าและให้การเรียนรู้ทางการเมือง	10	24	37	23	47	23
2. การแสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือการเรียกร้องผลประโยชน์	15	36	60	38	75	37
3. การสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาล	-	-	18	11	18	9
4. การสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย	11	26	21	13	32	16
5. การสื่อสารทางสังคม	6	14	23	15	29	15
รวม	42	100	159	100	201	100

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อสื่อสารทางการเมือง ในประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิด

จากการศึกษาพบเพลงเพื่อชีวิตในช่วงปี 2516 -2549 ที่มีเนื้อหาลักษณะของสื่อสารทางการเมือง ดังนี้

2.1 การอบรมกล่อมเกล่าและให้การเรียนรู้ทางการเมือง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อวัตถุประสงค์อบรมกล่อมเกล่าและให้การเรียนรู้ทางการเมืองนั้น พบว่า เนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิตถูกใช้เพื่อการอบรมกล่อมเกล่าและให้การเรียนรู้ทางการเมืองนั้นในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 ปฏุกจิตสำนักเรื่องความรักความสามัคคี

เพลงเพื่อชีวิตเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่สะท้อนความคิดความรู้สึก และคุณค่าทางสังคมให้ผู้ฟังสนใจปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นจริงในสังคม เนื้อเพลงเพื่อชีวิตมีความเข้มข้นในการมอง

ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ของสังคม แล้วตีแผ่ออกมาเพื่อประโยชน์ในการรวมพลัง ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีในกลุ่มคนไทยไม่จำกัดชนชั้น เกิดการต่อต้านอำนาจรัฐ โดยเรียกร้องให้แก้ปัญหาด้วยวิธีจับอาวุธต่อสู้ เนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิตในช่วง พ.ศ.2516 – 2519 นั้น เกิดขึ้นเพื่อรับใช้การเมือง ซึ่งขณะนั้นมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งของชนชั้นปกครองกับนักศึกษาประชาชน เพลงเพื่อชีวิตในยุคนี้ จึงมีเนื้อหาปลุกจิตสำนึกเรื่องความรักความสามัคคี ให้คนในสังคมเห็นปัญหาและร่วมกันแก้ไข ดังเช่น

สภาพสังคมไทยในช่วงปี 2516 – 2519 เต็มไปด้วยความยุ่งยากทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาพื้นฐานประชาชนในชนบทที่พวกเขาเรียกร้องได้ เช่น ถูกโกงที่ดิน ที่นา การถูกเอาเปรียบค่าจ้างแรงงานและค่าพืชผล ความขาดแคลน ความยากจน ความแห้งแล้ง นอกจากนี้การลงทุนทางเศรษฐกิจดำเนินไปด้วยการขูดรีดภาคชนบท ทำให้ชาวนาเข้ามาเป็นผู้แบกรับภาระจากการพัฒนา ไม่มีการปฏิรูปที่ดินพร้อมกันนั้นก็มีการกดค่าจ้างแรงงานให้ต่ำเพื่อสร้างเงื่อนไขอันเอื้ออำนวยต่อการลงทุน ซึ่งเป็นความเสียหายเปรียบของชาวชนบทแทบทั้งสิ้น

ในปี 2518 วงคาราวานได้แต่งบทเพลง รวมกันเข้า ที่ต้องการปลุกเร้าให้ประชาชน เกิดความรู้สึกร่วมในความรักและความสามัคคี กล่าวคือ เป็นการเรียกร้อง เชิญชวนให้ประชาชนชาวกรรมกร มารวมพลังกันต่อสู้ ดังเช่นเนื้อเพลงที่ว่า

มาร่วมมวลประชา   มาพลิกฟ้าคว่ำแผ่นดิน
เรามีเพื่อนกรรมกร   ผู้ต่อก่อนมาตั้งนาน

ซึ่งเป็นแนวเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงสังคมใหม่ เพลงนี้แต่งโดย มงคล อุทก สมาชิกวงคาราวาน เขาเป็นนักศึกษาที่มีแนวคิดเรื่องการเมืองจึงแต่งเพลงปลุกใจเพลงนี้ขึ้น เพื่อเรียกร้องคนหนุ่มสาวให้หันกลับมาช่วยกันสร้างสังคม ช่วยเหลือชาวนา กรรมกร ในสมัยนั้นซึ่งท่งทำงานของเพลงคล้ายจังหวะกลองยาวเป็นแนวเพลงอีสาน มีทำนองหมอลำ ที่สอดคล้องกับยุคนั้น เครื่องดนตรีใช้ไวโอลินและทึบเพลงปากมาประกอบเครื่องช่วยจังหวะ เพลงจึงดูไพเราะน่าฟัง

ส่วนทางด้านการเมือง ในช่วงปี 2518 – 2519 เป็นช่วงที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อประเทศไทย เมื่อสหรัฐอเมริกาได้ขอใช้พื้นที่ของประเทศไทย เพื่อปฏิบัติการยึดเรือยามาเกซ คืนจากรัฐบาลเขมร แต่ถูกรัฐบาลไทยภายใต้การบริหารประเทศโดย หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ไม่อนุญาตให้ประเทศสหรัฐอเมริกาดำเนินการเช่นนั้น เพราะถือเป็นการละเมิดอธิปไตยของไทย แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาก็ยังฝ่าฝืนความประสงค์ของรัฐบาลไทยโดยใช้ดินแดนประเทศไทยเป็นฐานยึดเรือยามาเกซ ทั้งนี้ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทยทำให้เกิดปัญหาเรื่องต่างๆ อาทิ ยาเสพติด ช้องโฮเลณี และวัฒนธรรม

ตะวันตกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมาก จนกระทั่งในวันที่ 4 กรกฎาคม ซึ่งตรงกับวันชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา ศูนย์กลางนักศึกษาแห่งประเทศไทยได้โจมตี ประท้วงประเทศสหรัฐอเมริกาให้ถอนทัพกลับไป มีการใช้เพลงเพื่อชีวิตที่มีเนื้อร้องรุนแรงในการปลุกเร้าโจมตีประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น วงคาราวานออกเพลงชุด อเมริกันอันตราย ดังจะเห็นได้จาก

เพลง ลำเพลินเจริญใจขับไล่อเมริกา ของคาราวานจึงถูกแต่งตั้งมีเนื้อหาปลุกจิตสำนึกเรื่องความรักความสามัคคี ให้คนในสังคมช่วยกันขับไล่สหรัฐอเมริกาออกไปจากแผ่นดินไทย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

โอยนอลุง ฟิงเคอไ้ๆ ประชาไทยผู้ไ้หว่าน
ชาวอีสาน เก่งกล้าให้ร่วมฮวมตัวกัน
ทุกมือนั้น มือนี้ ต้องฮวมสามัคคี
ชาวอีสานคนดี สามัคคีกันเคื้อท่าน
สามัคคีกันเคื้อท่าน

เพลง อเมริกันอันตราย เพลงนี้แต่งโดย ทองกราน ทานา และวีระศักดิ์ สุนทรศรี เขาแต่งเพลงนี้ขึ้นมาในฐานะที่ขบวนการนักศึกษาและประชาชน กำลังรวมตัวกันเพื่อขับไล่ทหารอเมริกันให้ถอนกองทัพที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยตามแนวทางการต่อต้านที่ขบวนการนักศึกษาหรือผู้นำนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยได้จับประเด็นการต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมอเมริกาที่เข้ามาในประเทศไทย เพลง ลำเพลินเจริญใจขับไล่อเมริกา นี้ต้องการสื่อให้เห็นถึงความรู้สึกของการที่ได้เห็นฝรั่งมาอยู่ในประเทศไทย โดยการเอาโรคเอาเปรียบคนไทยซึ่งร่วมมือกับชนชั้นปกครองของไทย ผู้ผูกขาดอำนาจ โกงกินแผ่นดิน ประชาชนชาวไทย ชาวอีสาน จึงรวมตัวสามัคคีกันขับไล่สหรัฐอเมริกา ดังเนื้อเพลงที่ว่า

รวมกันเถิดผองเรา เผ่าพันธุ์เพื่อนผองไทย
อเมริกันมันต้องออกไป อธิปไตยจึงจะสมบูรณ์ (สร้อย)

ต่อมาในปี 2538 ประเทศไทยต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตการณ์ทางการเมืองอีกครั้งหลังจากพลเอกสุจินดา คราประยูร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่กลับถูกต่อต้านคัดค้านจากประชาชนอย่างหนัก เนื่องจากพลเอกสุจินดา คราประยูร มิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นการเข้าดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีในครั้งนี้ จึงเป็นการส่อเจตนาสืบทอดอำนาจทางการเมืองของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ทำให้ประชาชนนับหมื่นคนร่วมกันชุมนุมประท้วงกันบริเวณท้องสนามหลวง เพื่อต่อต้านคัดค้านพลเอกสุจินดา คราประยูร จนนำไปสู่การปะทะกันระหว่างประชาชนกับรัฐบาลในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ

เพลง คนไทยรักกัน ของคาราวาจึงมีเนื้อหาที่ต้องการ ให้คนไทยรักกัน ให้
อภัยกัน สัมผัสสามัคคีต่อกัน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

จงให้อภัยกัน	อันความสัมพันธ์มันยาวไกล
อุปสรรคพ่ายแพ้ไป	เราคนไทยรักกัน
หันหน้าเข้าหากัน	เพื่อสร้างสรรค์สังคมไทย

ต่อมาในช่วงปี 2540 เศรษฐกิจของไทยกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤติค่าเงินบาทลอยตัวทำให้คนตกงาน เกิดปัญหาการแย่งชิงแข่งขันทางสังคม แต่คนไทยกลุ่มหนึ่งกลับมีค่านิยมในการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย นิยมสินค้าต่างประเทศ ไปเที่ยวต่างประเทศ ซึ่งเป็นการทำให้การค้าของไทยขาดดุลต่างประเทศ รัฐบาลจึงรณรงค์ให้คนไทยใช้สินค้าไทย

เพลง เมคอินไทยแลนด์ 40 จึงต้องการสื่อให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจไทยที่กำลังย่ำแย่ ดังนั้น คนจึงต้องช่วยกัน ร่วมมือกัน กินของไทย ใช้ของไทย ดังเพลงที่ว่า

เมคอินไทยแลนด์ แฟนๆ ต่างรู้ดี
ว่าบ้านเมืองทุกวันนี้ กำลังจะเดิน ไม้ไหว
เศรษฐกิจย่ำแย่ คนต้องร่วมกันแก้
คนต้องร่วมกันใช้ เหลียวแลเห็นใจ
ซื้อแต่สินค้าไทย เพื่อคนไทย เมืองไทย

ต่อมาในช่วงปี 2544 ประเทศไทยเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ประกอบด้วย จังหวัด ยะลา ปัตตานี นราธิวาส เกิดขบวนการลอบยิงและลอบทำร้ายทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชน โดยใช้อาวุธนานาชนิดทั้งมีดและปืนในการฆ่าประชาชนทั้งคนไทยพุทธและไทยมุสลิม ทำให้ประชาชนขวัญเสียและหวาดกลัว โดยสิ่งเหล่านี้ได้นำไปสู่ความเกลียดชังของคนในพื้นที่กับคนต่างพื้นที่ และเหตุการณ์นี้นำไปสู่ความเครียดแค้นชิงชังระหว่างประชาชนคนไทยด้วยกัน เพลง คนไทยหรือเปล่า เพลงนี้ต้องการสื่อให้คนไทยมีความสามัคคีกัน ดังเพลงที่ว่า

ชนชาติไทยสามัคคี (สามัคคี สามัคคี)
มือภัยให้แก่กัน (ชูว์บ ชูว์บ)
เธอกับฉันเป็นน้องพี่ (ชูว์บ ชูว์บ)
เราเกิดร่วมแผ่นดินนี้ (ชูว์บ ชูว์บ)
แสนยินดี ที่เป็นคนไทย (ชูว์บ ชูว์บ)

เพลง คนไทยทั้งแผ่นดิน ในช่วงปี 2545 เพลงนี้เกิดขึ้นในช่วงที่สถานการณ์ทางการเมืองไทยกำลังเกิดการต่อต้าน พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ในการเว้นวรรคทางการเมือง

กับกระแสการเรียกร้องให้ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ให้อยู่ต่อในการบริหารประเทศต่อไป เพลงนี้จึงมีเนื้อหากล่าวถึงความเป็นมาของชนชาติไทย การต่อสู้ของบรรพบุรุษกว่าจะได้มาซึ่งความเป็นชาติไทย แต่สุดท้ายก็แตกกันเพราะคนไทยขาดความสามัคคีมาพินกันเอง เพลงนี้เหมือนเป็นการเปรียบเทียบในยุคสมัยก่อนกับยุคปัจจุบัน ดังเพลงที่ว่า

คนไทยนี้ละหนา คนไทย เอ้อ....

ข้าศึกนั้น ไม่ร้ายเท่าพวกเดียวกัน

เมื่อคนไทยตั้งหน้ามาพินกันเอง

อันนั้นคือจุดจบ

จนกระทั่งปี 2547 ได้เกิดการชุมนุมสาธารณะตั้งข้อเรียกร้องทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ในการขับไล่ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นเหตุการณ์ในประเทศไทยที่เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่กลางปี 2547 และได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง ส่อเค้าว่าจะมีการเผชิญหน้างานในที่สุด ได้เกิดการปะทะกันระหว่างฝ่ายที่สนับสนุน พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร และไม่สนับสนุน พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร จนเกิดความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมือง จุดชนวนให้เกิดความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันจนลุกลาม จึงได้แต่งเพลงขวานไทยใจหนึ่งเดียว เพลงนี้สื่อให้คนไทยมีความรักความสามัคคีกันมีเหตุมีผลในการอยู่ร่วมกัน โดยใช้ธงชาติไทยเป็นสัญลักษณ์ ว่าคนไทยมีดวงใจดวงเดียวกัน

ขวานนี้ มีมาก่อนเราเกิด คือสิ่งประเสริฐ ที่มีบ้านเป็นของตน

จะแยกไปทำไม ไร้เหตุผล พี่น้องประชาชน จะอยู่อย่างไร

แถบแดง ขาว น้ำเงิน จงโบกนำความเจริญ สู่น้องผองไทย

ให้โลกรับรู้ว่าเรคือใคร ขวานเอย ขวานไทย ดวงใจเป็นหนึ่งเดียว

เพลง สามัคคีประเทศไทย เพลงนี้ต้องการสื่อให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์

ของดินแดนแผ่นดินไทย มีวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม เราควรที่รักใคร่ปรองดองกันไว้ เพราะเราเป็นพี่น้องกัน ดังเพลงที่ว่า

มีประเพณีโบราณ สงกรานต์วันขึ้นปีใหม่

วันลอยกระทงของไทย ในคืนวันเพ็ญเดือนสิบสอง

วัฒนธรรมอันยาว ผู้คนรักใคร่ปรองดอง

เผ่าไทยทั้งผอง พี่น้องกันไซ่อื่นไกล

ในปี 2549 เพลง กบฏศาสนา เพลงนี้เกิดขึ้นในช่วงที่สถานการณ์ภาคใต้เริ่มรุนแรง เพลงนี้มีเนื้อหาที่ต้องการสื่อให้เห็นว่า ศาสนาทุกศาสนาสอนให้เป็นคนดี แต่ศาสนิกชน

ที่คิดแตกต่าง แบ่งโลกออกเป็นข้าง ทำให้วันนี้โลกขาดความสันติภาพ จงสามัคคีกันไว้ จะได้ไม่มี
ผู้ใดแพ้พ่าย ดังเพลงที่ว่า

เราจะอยู่อย่างไร	บนโลกใบนี้
หรือจะอยู่อย่างนี้	รบราฆ่าแกง
อยู่กับความซังซัง	ความหวาดระแวง
แสงพระธรรมคำดี	ไม่มีความหมาย
จะไม่มีผู้ใดต่อแพ้พ่าย	และไม่ควรล้มตายเหมือนแสนล้าน
หากคนสำเนียงรักสามัคคีกัน	มากกว่าเมื่อวันวานผันผ่านมา

2.1.2 ปณฺฑิตสำนึกให้รักชาติ/รักความเป็นไทย

ในช่วงที่สังคมไทยกำลังเผชิญกับสภาพปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะในยุค พ.ศ. 2516 – 2519 ช่วงนี้เป็นยุคที่สังคมไทยกำลังต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างหนัก ไม่ว่าจะ
จะเป็นปัญหาภายในประเทศระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและนอกประเทศ คือ การเข้าตั้งฐานทัพ
ของประเทศสหรัฐอเมริกา เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงทำหน้าที่ในการปลุกเร้าให้ประชาชนเกิด
ความรู้สึกรักชาติ รักความเป็นไทย โดยเฉพาะในยุคที่ตะวันตกกำลังรุกคืบเข้าสู่อาณาเขตอธิปไตย
ของไทย

ในปี 2516 ประเทศสหรัฐอเมริกาเข้ามาตั้งฐานทัพอยู่ในประเทศไทยถึง 12
แห่ง มีเครื่องบินประจำการในประเทศไทย 550 ลำ และมีทหารเกือบ 50,000 นาย เพื่อทำการโจมตี
ประเทศเวียตนาม นอกจากนี้ ฐานทัพสหรัฐอเมริกายังได้สิทธิสภาพนอกอาณาเขต สามารถใช้กฎ
อัยการศึกประหารนักโทษชาวไทยที่ทำผิดต่อทหารสหรัฐอเมริกาได้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการ
ยุติธรรมของไทย (สมบัติ ชำรงชัญวงศ์ 2548: 323) เหตุการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นทำให้กลุ่มนักศึกษา
มองว่าประเทศไทยมิได้มีเอกราชโดยสมบูรณ์ หากแต่ตกอยู่ในสภาพกึ่งเมืองขึ้น ขบวนการนิสิต
นักศึกษาจึงมีเป้าหมายสำคัญในการรณรงค์ต่อต้านจักรวรรดินิยมอเมริกา คัดค้านการตั้งฐานทัพ
สหรัฐอเมริกาในประเทศไทย เรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างเป็นอิสระไม่ต้อง
ทำตามสหรัฐอเมริกา รวมทั้งให้ยกเลิกสิทธิพิเศษต่างๆ ที่ให้แก่ฐานทัพสหรัฐอเมริกาด้วย

ในปี 2519 วงคาราวานได้แต่งเพลง อเมริกันอันตราย เพื่อต้องการต่อต้าน
สหรัฐอเมริกา โดยใช้บทเพลงเป็นสื่อกลางในการทำหน้าที่ปลุกเร้า กระตุ้นให้ประชาชนร่วมมือกัน
รักในเอกราชของชาติไทย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เมืองไทยเป็นของเราทำไมให้เขาเข้ามา
จักรวรรดิอเมริกา อเมริกามันมาย่ำยี

ต่อมาในปี 2527 เป็นช่วงที่สังคมไทย เกิดกระแสความนิยมสินค้าต่างชาติ ต่างวัฒนธรรม โดยเฉพาะสื่อจากวิทยุ โทรทัศน์ ทำให้ประชาชนหลงใหลกับสิ่งฟุ่มเฟือยและราคาแพงของต่างชาติ เกิดค่านิยมใหม่ในการใช้สินค้า จนทำให้เกิดกระแสแรงจูงใจกระตุ้นเตือนการบริโภคของคนไทย ให้ประหยัด และเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย ดังจะเห็นได้จากเพลง เมคอินไทยแลนด์

เพลง เมคอินไทยแลนด์ ต้องการสื่อให้คนไทยนิยมในความเป็นไทย ในคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ภูมิใจในการผลิตสินค้าจากฝีมือคนไทย ดังจะเห็นได้จากเพลงที่ว่า

เมคอินไทยแลนด์แดนไทยทำเอง

จะร้องรำทำเพลงก็ด้าลี้กลีลา

ฝรั่งแอบชอบใจแต่คนไทยไม่เห็นค่า

กลัวน้อยหน้าว่าคุณค่านิยมไม่ทันสมัย

ต่อมาในปี 2528 เพลงแผ่นดิน เพลงนี้ต้องการสื่อปลุกจิตสำนึกของคนไทย ให้มีความรักชาติ เห็นคุณค่าในผืนแผ่นดินไทย จะเห็นได้จากเพลงที่ว่า

ไม่มีดินผืนใดให้อุ่น

เท่ากับดินที่คุณถือกำเนิด

ไม่มีดินผืนใดคุ้มันคง

เท่ากับดินที่ลงสามะโนคร้ว

ไม่มีดินผืนใดให้คุณเดิน

เท่ากับดินที่คุณเดินตอนตั้งไข่

ไม่มีดินผืนใดมีความหมาย

เท่ากับดินสุดท้ายของเผ่าพันธุ์

ในปี 2531 เพลงทับหลัง เพลงนี้ต้องการสื่อให้คนไทย เห็นถึงมรดกทางวัฒนธรรมของไทยที่ตกไปอยู่กับต่างชาติ ดังนั้นคนไทยทุกคนจึงควรเอาตระหนักและหวงแหนในคุณค่าของสมบัติชาติไทย เพื่อสืบไว้ชั่วลูกชั่วหลาน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

นารายณ์บรรทม ความชื่นชมในชนชาติ

นารายณ์บรรทม เราชื่นชมไทยเป็นชาติ

มีประวัติศาสตร์ บนแผ่นดินแดนขวานทอง

คล่องใจไทยทุกรุ่นสืบชาติตระกูลวัฒนธรรม

ในปี 2537 เพลง คนสร้างชาติ เพลงนี้ต้องการสื่อให้ทุกคนเสียสละเพื่อชาติไทย เพราะเราเกิดบนแผ่นดินเดียวกัน เราควรมีความรักที่จริงเป็นชาติเดียวกัน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ชาติต้องคนที่ซื่อสัตย์

ชาติต้องการคนเสียสละ

.....

.....

เกิดกันหนเดียว

บนแผ่นดินเดียวร่วมฝัน

อยู่ร่วมเผ่าพันธุ์

เผ่าใครเผ่ามันเผ่าไทย

หัวใจเรารวมเข้าด้วยกัน   ทุกข์สุขเรามีร่วมฝ่าฟัน

ความรักจริงใจยังผูกพันเป็นชาติเดียว

ในปี 2538 เพลง หลงวัณณ์ เพลงนี้กล่าวถึงเมืองไทยในยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรมทางดนตรี ที่เด็กไทยยุคใหม่มักจะนิยมความเป็น แร็ป ร็อก โดยหลงลืมความเป็นเอกลักษณ์ของไทย ทำให้ความเป็นไทยที่สืบทอดมายาวนานถูกทำลายในยุคโลกาภิวัตน์ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ความเป็นไทย ยิ่งยืนมานานนับพันปี

แต่บัดนี้กำลังจะถูกหลอมละลาย

ความเป็นไทยในสายธารแห่งโลกาภิวัตน์

มีโอกาสถึงล่มสลายเพราะนายทุน

ในปี 2548 เป็นช่วงเวลาแห่งวิกฤตการณ์ทางการเมืองของไทย เมื่อคนไทยเกิดความแตกแยกความสามัคคี ชาติไทยเดินมาสู่ความวิบัติ โดยเฉพาะปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพลง ขวานไทยใจหนึ่งเดียว จึงต้องการสื่อให้คนไทยเกิดความรักความสามัคคี โดยใช้ธงไตรรงค์เป็นสัญลักษณ์ของความรักความสามัคคีให้เกิดความรักชาติไทย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

แถบธงแดง ขาว น้ำเงิน   จงโบกนำความเจริญ สู่น้องผองไทย

ให้โลกรับรู้ว่าเรคือใคร   ขวานเอ๋ย ขวานไทย ดวงเป็นหนึ่งเดียว

ในปี 2549 เพลง ทหารพระราช เพลงนี้ต้องการสื่อให้เห็นบทบาทการทำหน้าที่ของทหาร ที่ต้องรับใช้ประเทศในการปกป้องดูแลดินแดนประเทศไทยให้อยู่กันอย่างสงบสุข ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เกียรติยศ คือสิ่งที่หวงแหน   ปกป้องแดนปกป้องฟ้า

มาตุภูมิแห่งนี้คือบ้านของเรา   เหล่าบรรพชนพลีชีพแลกมา

2.1.3 พัฒนาประชาธิปไตยและสร้างความชอบธรรมทางการเมือง

เพลงเพื่อชีวิตมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยทางการเมืองของไทย จากสังคมที่เน้นระบบอุปถัมภ์ไปสู่สังคมประชาธิปไตย เปลี่ยนจากระบบการเมืองแบบเผด็จการไปสู่การเมืองภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามากขึ้น ทั้งนี้เพื่อสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ดังจะเห็นได้จาก

ในช่วงปี 2534 เกิดเหตุการณ์การคัดค้านนายกรัฐมนตรีนายอานันท์ ปันยารชุน ที่มาจากคนกลาง ซึ่งมีได้มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่เป็นการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) การคัดค้านพลเอกสุจินดา คราประยูร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เริ่มมีขึ้นในวันที่ 6 เมษายน 2535 เนื่องจาก การแต่งตั้งพลเอกสุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น

ขัดกับหลักการประชาธิปไตย ซึ่งเวลาเดียวกันนั้นคณะกรรมการณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.) โดยนายวิจิต มั่นตราภรณ์ ได้ออกแถลงว่า “ครป.ไม่เห็นด้วยกับการที่มีการเสนอแต่งตั้ง พลเอกสุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี เนื่องจากเป็นการสืบทอดอำนาจทางการเมือง ซึ่ง พลเอกสุจินดา คราประยูร เคยได้สัญญาต่อประชาชนหลายครั้งแล้วว่า จะไม่รับตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีและอาจจะคืนอำนาจให้กับประชาชน ดังนั้นหากพลเอกสุจินดา คราประยูร คืนคำก็จะเป็นการเสียสัจจะ ซึ่งบุคคลที่ไม่รักษาสัญญา ก็ไม่เหมาะสมจะมาเป็นนายกรัฐมนตรี” (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ 2548: 605-606) ทั้งนี้ที่พลเอกสุจินดา คราประยูร รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ก็เผชิญ การประท้วงอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง โดยเริ่มจาก ร้อยตรีฉลาด วรรณทร นำการอดอาหาร ประท้วง เรียกร้องให้พลเอกสุจินดา คราประยูร ลาออกจากตำแหน่ง นอกจากนี้พรรคการเมืองที่ แสดงการคัดค้านการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พลเอกสุจินดา คราประยูร อย่างชัดเจน คือ พรรคความหวังใหม่ พรรคประชาธิปไตย พรรคพลังธรรม และพรรคเอกภาพ การประท้วงของ ประชาชนลุกลามขยายตัวหลังจากที่ พลตรี จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม เข้ามาเป็นผู้ นำการประท้วงวันที่ 4 พฤษภาคม 2535 โดยพลตรี จำลอง ศรีเมือง ประกาศว่า จะขอดข้าวและอดน้ำ จนตายภายใน 7 วัน ประเด็นการเรียกร้อง คือ การคัดค้านการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพล เอกสุจินดา คราประยูร และให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตย

ซึ่งในช่วงปลายปี 2534 ก่อนที่พลเอกสุจินดา คราประยูร จะขึ้นสู่ตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี ในเดือนเมษายน 2535 กลุ่มศิลปินวงคาราบาวได้แต่งเพลง นายกอ ขึ้น โดยมีเนื้อหา กล่าวถึง ผู้ที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรี ว่าควรจะมาจากการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนในการ เลือกตั้งนายกรัฐมนตรี ดังเนื้อเพลงบางช่วงที่กล่าวดังนี้

นายกอ นายต้องมาจากการเลือกตั้ง
ไม่ได้มาด้วยกำลัง และไม่ได้มาด้วยเงินทอง
นายกอ นายควรเดินตามครรลอง
ให้ประชาชนทั้งผอง ได้ไปเลือกนายกอ

ปี 2535 ภายหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 13 กันยายน 2535 ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนี้ เกิดขึ้นพร้อมกับการล้มเลิกพรรคสามัคคีธรรม เพราะถูกระบุว่าเป็นพรรคที่สนับสนุน คณะรักษาความสงบเรียบร้อย แห่งชาติ (รสช.) ในการเลือกตั้งครั้งนี้ต้องประสบปัญหาการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียงของบรรดา นักการเมือง

ช่วงนี้วงคาราบาวจึงได้แต่งเพลง ล้างบาง ขึ้น โดยมีเนื้อเพลงได้กล่าวถึง ระบอบประชาธิปไตยที่มาจากประชาชน แต่นักการเมืองกลับมาซื้อสิทธิขายเสียงกับประชาชน

โดยการแจกเงิน เพื่อให้เลือกคนเข้าไปเป็นรัฐมนตรี โดยเนื้อเพลงนี้ได้เสียดสีรัฐมนตรีว่าทำตัวบัลลี
ใช้เงินมาติดสินบน แล้วหลอกประชาชนว่าเป็นคือประชาธิปไตย ดังเนื้อเพลงที่กล่าวว่า

คนจน ไม่ใช่คนโง่   ผู้แทนพุงโตแหกตาประชาชน
ใช้เงินมาติดสินบน   แล้วหลอกคนจนว่าประชาธิปไตย

ในปีเดียวกัน เพลงนี้จะ 10 ประการ ก็ได้เผยแพร่ออกสู่สาธารณชน ซึ่ง
เพลงนี้มีเนื้อหาให้ขบคิดกับนักการเมืองที่อาสาประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภา เพื่อเป็น
ตัวแทนเป็นปากเป็นเสียงให้ประชาชน ก็ควรที่จะทำตามสัญญาที่เคยให้กับประชาชน โดยมีข้อคิด
10 ประการ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

บ้านเมืองอยู่ในยุคที่คนไม่หาประชาธิปไตย
สังคมสุขสดใสคือกิจวัตรอันพึงกระทำ
เขาได้เลือกคุณแล้ว ก็อย่าให้คนเลือกต้องชอกช้ำ
นี่คือสังขรณ์ เพียงสิบประการ ของนักการเมือง
หนึ่ง ไม่พึงละเลยคำพูดที่เอ่ยคำมั่นสัญญา
สอง ไม่ยุ่งการค้ามันอาจนำพากิเลสใส่ตน
สาม มีจิตสำนึกเกษตรกรเจ้าของผลิตผล
สี่ แก่ความยากจน มีเพียงหวังผลคะแนนการเมืองเมืองไทยพัฒนา
ห้า จะห้าเน้นการศึกษา ส่งเสริมภูมิปัญญา ชาวประชาคู่ความนิยม
หก มีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อธรรมชาติดินน้ำป่าอากาศ
คือสมบัติอันควรหวงแหนกว่าสิ่งใด
เจ็ด ไม่อยู่เบื้องหลังบ่อนการพนันค้าประเวณี
แปด ศิลธรรมต้องมีสิบประเพณีวัฒนธรรม
เก้า ก้าวเดินไปหน้า ไม่เห็นแก่ฝ่ายค้านฝ่ายนำ
สิบ รักคุณธรรม กล้าสู้ต่ออำนาจเผด็จการ
เมืองไทย พัฒนา ด้วยนักการเมืองที่มีสำจะ
สิบประการนี้คือภาระ ของผู้อุสาปรับใช้ปวงชน

เพลง ตามคุณผู้แทน คำว่า ผู้แทน ในที่นี้คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดย
เพลงตามคุณผู้แทน ต้องการบอกถึงการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นอย่าง ที่ดี
เพราะที่ผ่านมาจะเห็นว่าการทำงานหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นพบปัญหาหลายอย่าง อาทิ
การทุจริตคอร์รัปชัน การทำงานเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ดังนั้น ไม่ว่าจะฝ่าย
ค้านหรือรัฐบาล ควรทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติบ้านเมือง มากกว่าประโยชน์ส่วน

คน โดยเพลงตามคู่ผู้แทนยังเรียกร้องให้นักการเมืองทำหน้าที่ให้สมกับที่ประชาชนเลือกเข้าไป เป็นตัวแทนของพวกเขา เพื่อให้คนไทยมีความสุข มีความรักความสามัคคีกัน ซึ่งเป็นงานเขียน เพลงในเชิงสร้างสรรค์ที่ต้องการพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความชอบธรรม ดังเนื้อเพลงที่กล่าวว่า

จิตใจเมืองไทยวันนี้	ดูเข้าทีกว่าที่เป็นมา
ผู้แทนได้จากเลือกหา	เต็มรัฐสภาท่าทางไว้ใจ
รัฐบาลบริหารประเทศ	ต่างมีไขว่กลเม็ดเค็ดเค็ดพราย
เป็นฝ่ายค้านออกแรงถึงใจ	ประ โยชนคนไทยไม่ใช่เพื่อตัวเอง
ช่วยกันคนละไม้คนละมือ	เพราะคุณคือตัวแทนชาวบ้าน
ทุกพรรคสมัคสมาน	พี่น้องต้องการความสามัคคี

วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีการเลือกตั้งขึ้นในพรรคชาติไทยโดยหัวหน้า

พรรค คือ นายบรรหาร ศิลปอาชา ได้รณรงค์โดยเอาอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกลุ่มต่าง ๆ มาเข้า พรรคชาติไทยจำนวนมาก ทำให้คาดหมายได้ว่าพรรคชาติไทยจะชนะการเลือกตั้ง โดยมีพรรค ประชาธิปัตย์ พยายามสกัดกันใช้คำขวัญที่ว่า *ไม่เลือกเรา เขามาแน่* เพื่อชกแจงคะแนนเสียงที่ไม่ชอบ พรรคชาติไทย แต่ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคชาติไทยได้คะแนนเสียงสูงสุด นั่นคือ 92 เสียง พรรคประชาธิปัตย์ ได้ 86 เสียง พรรคความหวังใหม่ได้ 58 เสียง พรรคชาติพัฒนา 53 เสียง พรรคพลังธรรม 23 เสียง พรรคกิจสังคม 22 เสียง พรรคนำไทย 18 เสียง พรรคประชากรไทย 18 เสียง พรรคเสรีธรรม 11 เสียง พรรคเอกภาพ 8 เสียง พรรคมวลชน 3 เสียง แต่ปัญหาของรัฐบาลผสม พรรคชาติไทย คือ ตัวบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก เช่น พล.อ.อ.สมบุญ ระหงษ์ และ นายสมัคร สุนทรเวช เป็นรองนายกรัฐมนตรี นายบรรหาร ศิลปอาชา ควบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง การคลัง นายเนวิน ชิดชอบ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคลัง นายเสนาะ เทียนทอง เป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข นายชูชีพ หาญสวัสดิ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายไพโรจน์ สุวรรณฉวี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายสุชาติ ตันเจริญ เป็น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย การบริหารงานของรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา เผชิญ ปัญหาภายในอย่างมากจากการที่พรรคชาติไทยแบ่งเป็นหลายกลุ่มหรือที่เรียกว่า “มุ้ง” จากชัยชนะ ในการเลือกตั้ง ที่ได้โดยรวมได้เอาอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากกลุ่มต่าง ๆ เข้าร่วมกับ พรรคชาติไทยเป็นจำนวนมากนั้น ส่งผลกระทบต่อความนิยมของคนส่วนใหญ่ เกิดความไม่พอใจ กับรัฐบาลชุดนี้ และเชื่อกันว่าพรรคชาติไทยได้รับชัยชนะเพราะการซื้อเสียง จึงกลายเป็นที่มาของ คำว่า “รัฐมนตรีซื้อ” กล่าวคือ พอเห็นรายชื่อรัฐมนตรีประชาชนก็ร้อง “ซื้อ” ด้วยความไม่พอใจ

ซึ่งจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้วงคาราบาวได้นำมาเขียนไว้ในบทเพลง “เต้าหู้ยี้” ซึ่งก็หมายถึงรัฐบาลของนายบรรหาร ศิลปอาชา นั่นเอง โดยเนื้อหาของเพลงนี้วงคาราบาวตั้งใจเสียดสีรัฐบาลในการแต่งตั้งรัฐมนตรีในตำแหน่งต่าง ๆ ว่ารัฐมนตรีที่มาดำรงตำแหน่งนั้นไม่มีความเหมาะสม ดังจะเห็นได้จากเนื้อเพลงบางช่วงที่ว่า

ตั้งไม่ดูตาม้าตาเรือ มันจึงไร้หางเสือ เหลือแต่สังข์กระติงแตร
 หุ่นถลาคิ่งลงแตก ๆ ร้อยแปดปัญหาที่ลอยมาตามน้ำ
 เอาครุมาทุซึ่คี่ลั้ง เรื่องกระดุ้งกระตางฟุ้งสังคมคกค้ำ
 คนลงทุนหน้าแดงหน้าดำ หาเช่ากินค้ำลั้วนชีซ้ากระหล่ำปลี
 (สร้อย) รมต. เต้าหู้ยี้ (...ยี้)
 รมต. เต้าหู้ยี้ (...ยี้)
 ครม. เต้าหู้ยี้ ยี้ ยี้

ในปี 2540 วงคาราบาวได้ออกบทเพลงคืนหมาหอน เพื่อเป็นสื่อถึงระบบการเมืองไทยในการทุจริตการเลือกตั้งทุกครั้งที่ผ่านมา ทำให้ผู้แทนของประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีคุณภาพไม่ได้ทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชนอย่างแท้จริง เพลงนี้จึงต้องการที่จะพัฒนาและสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ดังจะเห็นได้จากเพลงที่ว่า

ผู้แทนหมาหอน ผู้แทนหมาเห่า ผู้แทนหมาหอน ผู้แทนหมาเห่า
 ส.ส. น้ำเน่าลอยเข้าสภา ยกมือขึ้น โหวตแทนปวงประชา
 เคยคิดไหมว่าใครได้ใครเสีย ใครได้ใครเสีย

ในปี 2549 ในช่วงที่การเมืองไทยเกิดวิกฤตการณ์ความขัดแย้งอย่างมาก จากความไม่ชอบธรรมของรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ในการบริหารประเทศ นอกจากนี้ยังตรวจพบว่ามี การทุจริตคอร์รัปชันในโครงการต่าง ๆ นำมาซึ่งความไม่ชอบธรรม จึงเกิดพลังมวลชนต่อต้านและขับไล่รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อย่างกว้างขวาง จนกระทั่งในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2549 กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย นัดชุมนุมชูคำขวัญ “ภารกิจกู้ชาติ” บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้าคับคั่งไปด้วยผู้คนเรือนแสน ซึ่งในเวลาต่อมา นายกรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศยุบสภาในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ จึงถือเป็นชัยชนะแรกของการกดดันแบบสันติวิธี วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2549 แกนนำพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ชูประเด็น “ไม่ชนะ ไม่เลิก”

เพลง เว้นวรรค ที่แต่งโดยวงคาราบาว ในช่วงนี้ต้องการสื่อให้ลดทอนอหุณหภูมิกความรุนแรง โดยให้ถอยกันคนละก้าว เพื่อจะได้ประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง และเพื่อเป็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตน ดังเช่นเพลงนี้

เพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้เพิ่มพูนผลเพื่อประชา
 ป้องกันมณุษย์การเมืองภายใน แสงหาประโยชน์ใส่ตน
 ก็มัน ไม่มีทางออกอื่นแล้ว บ้านเมืองเราถึงทางตัน
 จะบ่าหน้าไปสู่รกรสรวรค์ ประเทศไทยนั้น
 อยู่ที่คนหนึ่งคน...เว็นวรรค!

ท่ามกลางความสับสนหลังนายกรัฐมนตรีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร
 ประกาศยุบสภา เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ แต่ช่วงวันนั้นฝ่ายค้านได้เสนอให้พรรคไทยรักไทยลง
 สัตยาบันหลังการเลือกตั้งจะต้องปฏิรูปการเมือง แต่รัฐบาลรักษาการปฏิเสธพร้อมเสนอสัญญา
 ประชาคมแทน ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ระบุว่าพรรคไทยรักไทย
 ไม่จริงใจในการปฏิรูปการเมืองจึงคว่ำบาตรการเลือกตั้ง กระทั่งผลการเลือกตั้งอันพิกลพิการได้
 ออกมาปรากฏว่า พลังโนโหวต โดยการกาช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนสูงเป็นประวัติการณ์ นับ
 สิบล้านคะแนน ส่งผลให้ นายกรัฐมนตรีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ประกาศเว็นวรรคยุติบทบาท
 ทางการเมืองชั่วคราว ด้วยน้ำตาคลอเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2549

จากเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2549 เรื่อยมา
 เงื่อนปมต่างๆ ที่ถูกบ่มเพาะมาเนิ่นนาน ในขณะที่เงื่อนไขได้เข้าสู่เดือนกันยายน 2549 เป็นช่วง
 เวลาที่สูงงอมเต็มทั้งฝ่ายผู้สนับสนุนและฝ่ายต่อต้านนายกรัฐมนตรีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร
 กำลังเข้าสู่ภาวะการเผชิญหน้าขั้นแตกหัก เมื่อนายกรัฐมนตรีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เดินทาง
 เข้าร่วมประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non - Aligned Movement - NAM) ครั้งที่ 14 ที่
 ประเทศคิวบา ระหว่างวันที่ 15 -16 กันยายน 2549 แล้วจะเดินทางต่อไปยังนครนิวยอร์ก ประเทศ
 สหรัฐอเมริกา เพื่อเข้าร่วมประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 16 (16st UNGA) ระหว่าง
 วันที่ 17 - 21 กันยายน 2549 ซึ่งขณะเดียวกันฝ่ายพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยประกาศนัด
 ชุมนุมใหญ่ วันที่ 20 กันยายน และแสดงจุดยืนไม่ให้นายกรัฐมนตรีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร
 กลับเข้าประเทศ ส่วนทางด้านความเคลื่อนไหวผู้สนับสนุนของนายกรัฐมนตรีพันตำรวจโททักษิณ
 ชินวัตร เมื่อทราบข่าวว่าฝ่ายกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยจะชุมนุมใหญ่ ทางกลุ่ม
 ชมรมคนรักอุดรก็เตรียมจัดกิจกรรมในวันที่ 23 กันยายนเช่นกัน โดยประเมินว่าจะมีสมาชิกเข้าร่วม
 มากกว่า 1 แสนคน และมีสมาชิกแสดงเจตนารมณ์ที่จะมาร่วมงานแล้วกว่า 7 หมื่นคน
 การเคลื่อนไหวครั้งนี้เป็นที่เกรงกันว่าจะนำไปสู่การนองเลือด

เพลง ใต้ฟ้าประชาธิปไตย จึงเป็นเสมือนตัวแทนประชาชนถามถึง
 นายกรัฐมนตรีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ที่ขาดความชอบธรรมในการบริหารประเทศ ผลที่
 เกิดขึ้นในความไม่รู้จักพอนำไปสู่ความเสียหายของประเทศ ดังเพลงที่ว่า

คงรู้ตัวดีกับความผิดที่คุณก่อ
 อันความไม่รู้จักพอผลลัพท์มันคืออะไร
 ไม่มีน้ำตา หลังมาเพื่อไว้อาลัย
 ทำดีแล้วที่เลือดไทย ไม่ต้องไหลนองแผ่นดิน

จนกระทั่ง วันที่ 19 กันยายน 2549 ปัญหาความไม่สงบของบ้านเมือง ได้ยุติลงพร้อมทั้งการหยุดระบอบทักษิณ เมื่อปฏิบัติการแผนซ้อนแผนรหัส 999 หรือ 149 วันที่ 19 เดือน 9 การยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการของ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เพื่อปฏิรูปการปกครองของ 3 ทหารเสือแห่งกองทัพบก ต้องถูกบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ไทย เพลง ได้ฟ้าประชาธิปไตย ยังสื่อถึงบทบาทของทหารในการทำหน้าที่ปกป้องประเทศชาติให้รอดพ้นซากศพของคนไทยที่ฆ่ากันเอง ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ถึงแม้ผู้คน ไม่ชอบการปฏิวัติ
 แต่การต้องทำเพื่อชาติ บ้านเมืองให้เราอยู่กัน
 กำจัดคนพาล สันดานคด โกงให้สิ้น
 เป็นโอกาสล้างมลทิน กู้แผ่นดินให้สูงกว่าเดิม

เพลง ทหารพระราชา เป็นอีกบทเพลงที่เกิดขึ้นในช่วงที่ ประเทศเข้าสู่การปฏิวัติของทหาร นำโดยพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) ในฐานะหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) เพลงนี้ต้องการสื่อให้เห็นถึงการทำหน้าที่ของทหารในการปกป้องประเทศชาติไม่ให้ถูกขายไปอยู่ในมือของต่างชาติ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เกียรติยศคือสิ่งที่หวงแหน	ปกป้องแดน ปกป้องฟ้า
มาตุภูมิแห่งนี้คือบ้านของเรา	เหล่าบรรพชนก่อร่างสร้างมา
มาบัดนี้ไพร่ลูกหลาน	เราเลือดทหารนักรบผู้กล้า
จะไม่ยอมให้ชาติ ถูกขายทอดตลาด	ด้วยอำนาจอิทธิพลเงินตรา
จะยึดมั่นด้วยสติ จะปกป้องด้วยชีวา	เพราะเราคือ.ทหารพระราชา

2.1.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนและพัฒนาระบบ

ประชาธิปไตย

แนวคิดในการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มเพลงเพื่อชีวิต เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนและพัฒนาระบบประชาธิปไตยนั้นเริ่มมีมาตั้งแต่ ยุค 14 ตุลาคม 2516 เรื่อยมาจนถึงปี 2549 ทั้งนี้ การส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองนั้น เป็นแนวทางในการสร้าง ความคิด พฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองของคนในสังคม โดยเฉพาะในยุคที่การ

เมืองไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากระบบเผด็จการมาสู่การเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งการนำเสนอบทเพลงเพื่อชีวิตนับเป็นกระบวนการสื่อสารอย่างหนึ่ง โดยเริ่มตั้งแต่การรับรู้ไปจนถึงขั้นการตอบสนองที่มีผลต่อภาวะจิตใจ กระทั่งนำไปสู่พฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มคนต่างๆ เห็นได้จาก

หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 วงคาราวานได้ออกบทเพลง นกสีเหลือง นับเป็นเพลงแรกของวงการเพลงเพื่อชีวิตที่ได้ถ่ายทอดเรื่องราวเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ที่เป็นรอยคราบเลือดและคราบน้ำตา เพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพต่อไป ดังจะเห็นได้จากเนื้อเพลงที่ว่า

(พุด) คุณจำได้ไหม เหตุการณ์เมื่อวันที่ 14-15 ตุลาคม

คุณจำได้ไหม รอยเลือด คราบน้ำตา...และฝันร้าย

ของผู้คน วีรชนคนหนุ่มสาวของเรา ได้ตายไป

ท่ามกลางท่ากระสุนและแก๊สน้ำตา ตายไป

ขณะชูสองมืออันว่างเปล่าขึ้น เรียกร้องหาเสรีภาพ

ณ บัดนี้ ขอให้พวกเราจงพากันหยุดนิ่ง และสงัดใจ

ระลึกถึงไปยังพวกเขาเหล่านั้น อย่างน้อยก็เพื่อ

เป็นเครื่องเตือนใจและจะได้เป็นกำลังใจสำหรับผู้ที่อยู่ต่อสู้อย่างต่อไป

เพลง เสียงปืนแตก เพลงนี้ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในปี 2508 กล่าวถึงเรื่องราว

การโค่นล้มระบอบเผด็จการ ของพี่น้องประชาชนในครั้งนั้น ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เสียงปืนแตกคังก้องฟ้า 7 สิงหา สองห้าศูนย์แปด

เหมือนไฟไหม้ฟางกลางแดด ทุกวันก้องจากหมู่บ้านนาบัว

เสียงปืนอันเป็นสัญญาณ ว่าเผด็จการต้องโค่นล้มด้วยปืน

โค่นมัน เราต้องลุกขึ้นมาโค่นมัน อีกบัจจกนานวัน มันก็ต้องล้มครืน

เสียงปืนประชาดังก้อง ปลุกพี่น้องชาวไทยให้ตื่น ยากเย็นเราก็งัยยืมขึ้น

โหมแรงเป็นคลื่นกระหน่ำศัตรู เสียงปืนดังทั่วเมืองไทย อีสานเหนือใต้

ประกาศต่อสู้สงครามประชาเป็นธรรม เสียงปืนจะย่ำให้โลกได้รู้

เพลง 7 สิงหา จงเจริญ เพลงที่ใช้จังหวะเดียวกับ เพลง 7 สิงหา จงเจริญ

นี้มีหลายเพลง เช่น หน่อไม้ จ๊กจั่น เมืองเลย เพลงนี้สื่อให้เห็นถึงการหนุนช่วยการปฏิวัติ

วงคาราวานยังมอบบทเพลงนี้ให้กับกองทัพ เนื่องในวัน 7 สิงหา ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เสียงปืนแตกแล้วแตกครั้งแรก 7 สิงหา หลายปีผ่านมา

กองทัพได้ก่อขยาย คังดวงไฟน้อย ๆ จากน้อยแล้วค่อยโตใหญ่

เป็นทะเลไฟ ได้ไฟปฏิวัติ คังดวงไฟดวงนี้ เลือดวีรชนพลีหลัง

เพื่อเปิดหนทาง อำนาจรัฐก่อเกิดป็น อันเป็นวันเพริศแพรว
 ถูกแล้วแนวทางต่อสู้ ไชยบาลประตู่ให้ผู้รักชาติก้าวตาม
 วัน 7 สิงหา (ลา...ลา) เวียนมา (ลา...ลา) ประชาไชโย (ไชโย) ๆ
 ไชโยให้กับชัยชนะของประชาชน หนทางป็น 7 สิงหา จงเจริญ
 ต่อมาในยุคของวงคาราบาว จากเหตุการณ์ ในช่วงปี 2535 ซึ่งเป็นช่วงที่
 ประเทศไทยมีการเลือกตั้งบ่อยครั้งและแทบทุกครั้งนักการเมืองจะคอยซื้อสิทธิขายเสียงกับพี่น้อง
 ประชาชน คาราบาวจึงได้แต่ง เพลง ดังบาง ขึ้นเพื่อต้องการให้ประชาชน ได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรม
 ของนักการเมือง ดังเพลงที่ว่า

ประเทศกำลังพัฒนา	จะเลือกใครมาควรต้องมีเป้าหมาย
ผู้แทนบางคนมักใหญ่	มุ่งเอากำไรเมื่อได้เข้าในสภา
แย่งเป็นรัฐมนตรี	ทำตัวบัดสีมิให้เป็นอยู่เต็มตา

ช่วงปี 2535 เพลง ใครฆ่าประชาชน เพลงนี้ต้องการส่งเสริมการเรียนรู้
 ทางการเมืองเกี่ยวกับการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยแลกมาด้วยเลือดเนื้อและชีวิต
 ของเหล่าวีรชนเพื่อให้ได้ซึ่งประชาธิปไตย ดังเนื้อเพลง

วิญญานแห่งเสรีชน คือ ผู้คน ผู้ควรรกล่าวขาน
 เกียรติประวัติที่ยืนนาน แห่งการสืบสานประชาธิปไตย

ในปีเดียวกัน เพลง ราชดำเนิน ต้องการบ่งบอกเส้นทางประวัติศาสตร์ของ
 การต่อสู้เรียกร้องของประชาชน เพื่อต่อต้านระบอบเผด็จการ เริ่มตั้งแต่ยุค 14 ตุลาคม 2516
 ดังเนื้อเพลง

ดำเนินก้าวเดินต่อไปข้างหน้า	แควมวลประชาผู้กล้าทำเผด็จการ
ราษฎรเป็นชาติพลี	ชีพนี้ชั่วกาลนาน
อยู่กับลูกกับหลาน	อยู่กลางใจพานประชาธิปไตย

เพลง มนต์การเมือง เพลงนี้ต้องการสื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรม
 ของนักการเมืองที่ชอบทุจริตคอร์รัปชัน สัญญา กับประชาชนว่าจะให้โน้นให้นี้ จะสร้างถนนหนทาง
 ให้ หากได้เป็นรัฐมนตรี แต่เมื่อถึงเวลาก็ไม่มาทำตามที่สัญญาไว้ เพลงนี้จึงเรียกร้องให้ประชาชน
 ช่วยกันเลือกคนที่ดี เขาไปเป็นปากเป็นเสียง แล้วเราจะสุขใจ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ผมขอวิงวอนราษฎรทั่วทั้งแผ่นดิน	ไ้พวกชอบ โกงชอบกิน
ไ้พวกกังฉินอย่าเลือกเข้าไป	เลือกแต่คนคดียังมีอยู่อีกมากมาย
แล้วพี่น้องจะสุขใจ	จะพาชาติไทยเรารุ่งเรือง

ในปี 2537 เพลงคนสร้างชาติ เพลงนี้สื่อให้เห็นว่าชาติไทยจะพัฒนาได้ต้อง
มาจากการเสียสละ ซื่อสัตย์ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ชาติต้องการคนที่ซื่อสัตย์	ชาติต้องการคนเสียสละ
หากประชาชนเกียจคร้าน	คนจะอดอยากยากจน
ชาติต้องการคนที่ซื่อสัตย์	ชาติต้องการคนที่เสียสละ
หากประชาชน ไร้เวลา	ก็สิ้นชาติไทย

ในปี 2537 เพลงคนตาดี เพลงนี้ต้องการสื่อถึงการซื้อสิทธิขายเสียง ซึ่งเป็น
ลักษณะทั่วไปของการเมืองแบบไทย ๆ ดังเพลงที่ว่า

เหลียวคูผู้คนยากจนเจ็บใจ	แถมยังหลับไหลซื้อ ได้ด้วยเงิน
เงินคือปัจจัย	เอาซื้อเสียงกันเข้าไป
เป็นประชาธิปไตย	แบบไทย ๆ ไล่แจกเงิน

ปี 2538 เพลง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพลงนี้ต้องการสื่อถึงบทบาทของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

กราบเรียนกระทรวง ทบวง กรม	พวกกระผมยังก้มหน้ารับใช้
ไม่ตีให้มาโทษผู้ใหญ่	ยังไม่พอใจให้ต่อว่ากำนัน
ถึงการเมืองมีอุปสรรค	แต่ความรักในหน้าที่การงาน
แม้ใครจะมาเป็นรัฐบาล	ผู้ใหญ่ กำนัน ก็ไม่เคยนอกใจ

ปี 2538 เพลง สเปโต เพลงนี้กล่าวถึงบทบาทการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็ก
และเยาวชน ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิในการเลือกผู้แทน ดังเพลงที่ว่า

สิบแปดปีหัวโต โตได้เท่านี้	ดี ดี จะ ได้เลือกผู้แทน
สิบแปดปีใจโตเกินตัวมีแฟน	แล้วผู้แทนเธอ ไปเลือกใช้ใคร

ในปีเดียวกัน เพลง การเดินขบวน เพลงนี้เกิดขึ้นเพื่อเรียกร้องทางการเมือง
นับเป็นการเรียนรู้ทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยที่ให้สิทธิประชาชนคนไทยได้แสดงออก
ทางการเมือง ดังเพลงที่ว่า

การเมืองมันแต่เล่นแค่สภา	แล้วบ้านนอกคอกนาละคุณจะว่าไง
ไอ้ที่ที่เดินไปหย่อนบัตรเลือกตั้ง	เขาว่าความหวังเป็นของคนไทย
พอเดินขบวนเขาว่าวุ่นวาย	มันน่าแปลกใจจริงนักการเมือง

ในปี 2539 เพลง ดอกไม้ธรรมชาติ เพลงนี้ต้องการสื่อให้พี่น้องประชาชน
ได้เรียนรู้เหตุการณ์ทางการเมือง เมื่อครั้ง 6 ตุลาคม 2519 เหตุการณ์ที่นักเรียน นักศึกษา ประชาชน
ร่วมกันต่อต้าน 3 ทหารราชที่กลับมาสู่ประเทศ การต่อต้านของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน ครั้งนี้ได้

ถูกทหารจำนวนหนึ่งให้อาวุธปืนกลยิงกราดกระสุนที่ปราบปรามการต่อต้านของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน นองเลือดเป็นจำนวนมาก เพลงนี้จึงมีเนื้อหาที่ต้องการขอร้องรำลึกถึงเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 โดยใช้ดอกไม้เป็นตัวแทนของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน ที่ร่วมกันต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย และมวลประชาชน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ดอกไม้ดอกนี้

บานเต็มทีเพื่อมวลประชา

ผ่านอุปสรรคนานา

บ่มเพาะปัญญาและริ้วแรง

ปี 2543 เพลงสัญญาหน้าเลือดดัง เพลงนี้ต้องการสื่อให้เห็นว่าการซื้อสิทธิ

ขายเสียงไม่เป็นผลดีต่อประเทศไทย ดังเช่นเพลงที่ว่า

สัญญากับประเทศไทย

ว่าเราจะไม่ซื้อสิทธิขายเสียง

สัญญากับประเทศไทย

พวกเราจะไม่ซื้อสิทธิขายเสียง

ในปี 2549 เพลง ได้ฟ้าประชาธิปไตย เพลงนี้ต้องการสื่อให้ประชาชนเห็น

ว่าความเจริญของชาติบ้านเมืองต้องมาจากนายกรัชมุนตรีที่ดี มีคุณธรรม เป็นการเรียนรู้และปลูกฝัง ค่านิยมทางการเมืองไทยว่าการเป็นนายกต้องมีคุณธรรม จริยธรรม

วันนี้ผู้คน อยู่อย่างรอคอยความหวัง

นายก ฯ ที่เป็นตัวอย่าง คุณธรรม จริยธรรม

บทเรียนครั้งนี้ สั่งสอนให้คุณจดจำ

ฟ้าสูงแผ่นดินต่ำ ประชาธิปไตยไม่ควรลบลู่

2.1.5 เหยแพร่ปลูกฝังความเชื่อทางการเมือง

หลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา ปัญหาวิกฤติความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศไทย ได้ก่อให้เกิดความแตกแยกของมวลชนชาวไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งที่มาของปัญหาดังกล่าวมีพื้นฐานมาจาก ความเชื่อและความคิดทางการเมืองที่มีความแตกต่างกัน โดยที่แต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลไม่สามารถปรับเปลี่ยนไปได้ ความคิดและความเชื่อทางการเมืองนั้น จะเกิดขึ้นกับแต่ละบุคคลด้วยเหตุผลต่างๆ นานา ที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับพื้นฐาน การศึกษา สภาพความคิดจิตใจ สภาพแวดล้อมต่างๆ ความเป็นเครือญาติและการผูกพันด้วย เหตุผลอื่น ๆ ตลอดจนการได้รับความประทับใจหรือภาพพิมพ์ใจครั้งแรก เมื่อความคิดและความเชื่อทางการเมืองเกิดขึ้นแล้ว ประกอบกับการได้รับการตอกย้ำ การโฆษณาชวนเชื่อ การปลุกกระดม มวลชน หรือวิธีการสร้างผู้นำเชื่อถือนั้น ๆ ตลอดจนการสร้างกระแสเพื่อลดความน่าเชื่อถือของฝ่ายตรงข้ามอีกด้วย จะก่อให้เกิดการตกผลึกทางความคิดและความเชื่อนั้นๆ โดยเฉพาะในเรื่องทางการเมือง สำหรับกลุ่มเพลงเพื่อชีวิตได้ใช้สถานการณ์ความรุนแรงทางการเมือง ความเหลื่อมล้ำทางสังคม การกดขี่ข่มเหงของเหล่านายทุน นักการเมือง สร้างความเชื่อความศรัทธาในการต่อสู้ของ

ประชาชนคนยากจน โดยใช้เพลงเพื่อชีวิตสื่อสารถึงกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคมให้เกิดความมั่นใจต่อสิ่งนั้นๆ ว่าเป็นความจริง และเป็นสิ่งที่คิดงาม จะเห็นได้จาก

เพลง ดายสิบเกิดแสน เพลงนี้เป็นเพลงที่ได้รับการพัฒนามาจากเหตุการณ์ความเคียดแค้นที่ได้รับรู้ถึงการชนฆ่ากันตาย โดยสุรชัย จันทิมาธร สมาชิกวงคาราวานได้ร่วมนั่งฟังการอภิปราย กรณีการประท้วงของนักศึกษากรณีการฆ่าผู้นำชาวนาและนักศึกษา 9 คนในปี 2518 ที่สนามฟุตบอลมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเกิดแรงบันดาลใจ ทำให้สุรชัย จันทิมาธร แต่งเพลงนี้ขึ้นด้วยเนื้อหาที่ดูรุนแรงไปตามสภาพสังคมในยุคนั้น เนื้อหาจึงต้องการปลุกเร้า เรียกร้องให้ทุกคนลุกขึ้นต่อสู้ ด้วยความหมายที่ตรงไปตรงมามากกว่าเพลงอื่นๆ เพลงนี้จึงกลายเป็นเพลงที่เข้าถึงความรู้สึก อารมณ์ของประชาชนได้เป็นอย่างดี ก่อให้เกิดการปลุกกระดมการต่อสู้และสะท้อนความรู้สึกของประชาชนออกมาในการชุมนุมประท้วงแต่ละครั้ง เช่น ความรู้สึกฮึกเหิม เกือบชงเป็นต้น ดังมีเนื้อเพลงที่ว่า

รวมกัน ห้วยคียน   แม่ดาบปืน จะฟันฝ่า

เพลง นกเหลืออง เพลงนี้มีคุณค่าต่อประวัติศาสตร์ทางการเมืองของไทย ในช่วงปี 2516 โดยใช้นกเหลือองเป็นสัญลักษณ์ที่ต้องการสื่อถึงสิทธิเสรีภาพ ทำให้เพลงนี้ง่ายต่อการจดจำ และกลายเป็นเพลงอมตะในการต่อสู้เคลื่อนไหวของพลังประชาชนในการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ เนื้อเพลงนี้ได้บอกถึงวิธีการที่วีรชนหนุ่มสาวได้เสียชีวิตนั้นเกิดขึ้นด้วยวิธีการใดบ้าง อีกทั้งเพลงยังชี้แนะให้มุ่งสร้างสังคมให้มีเสรีภาพมากขึ้นและยกย่องผู้ที่เสียชีวิต ได้ทำประโยชน์ให้คนรุ่นหลัง ถึงแม้จะตายไปแล้วก็ตามแต่ความคิดก็ยังเป็นที่จดจำของรุ่นต่อไป เพลงนี้กลายเป็นความเชื่อทางการเมืองที่ต้องการปลุกฝังถึงวีรกรรมของวีรชนในการต่อสู้เรียกร้องเสรีภาพ และกลายเป็นความเลวร้ายของสังคมการเมืองไทยในเหตุการณ์นองเลือด ดังจะเห็นได้จาก เพลงนกเหลืออง ที่กล่าวว่า

กางปีกหลีกบินจากเมือง   เจ้านกเหลือองจากไป

เข้าคือวิญญูณเสรี   บัดนี้เจ้าชีวาวย

เพลง สานแสงทอง เพลงนี้เป็นเพลงที่มีเนื้อร้องสั้นแต่มีความหมายในการรวมกันเพื่อต่อสู้ และเป็นอีกบทเพลงที่ได้รับความนิยมในเวทีการเรียกร้องทางการเมืองในทุกยุคสมัย ที่ต้องการสื่อให้เห็นถึงการรวมพลังการเพื่อต่อสู้ทางการเมือง ดังเนื้อร้องที่ว่า

ขอของเราจงมารวมกัน   ผูกสัมพันธ์ยิ่งใหญ่

สานแสงทองของความเป็นไท   ด้วยหัวใจบริสุทธิ์

เพลง มนต์การเมือง เป็นอีกเพลงที่ต้องการสื่อให้เห็นถึงค่านิยมของนักการเมืองในการโฆษณาชวนเชื่อว่า ถ้าได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะช่วยพัฒนาบ้านเมือง

ให้เจริญ แต่สุดท้ายก็ไม่เป็นดังที่พูด จึงเป็นหน้าที่ของคนไทยที่ต้องไปเลือกตั้ง โดยเลือกคนที่ดี มีความซื่อสัตย์ แล้วพวกเราจะสุขสบาย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เสียงโฆษณาของนักการเมือง	ยกเอาแต่เรื่องที่ดีงามมาพูดจา
มีหนังสือมาฉายให้ชาวไร่ชาวนา	ได้ดูชมกันทั่วหน้าระรินตื่นตากันไป
.....	.....
ผมขอวิงวอนราษฎรทั่วทั้งแผ่นดิน	ไอ้พวกชอบโกงชอบกิน
ไอ้พวกกังฉินอย่าเลือกเข้าไป	เลือกแต่คนคดียังมีอยู่อีกมากมาย
แล้วพี่น้องจะสุขใจ	จะพาชาติไทยเรารุ่งเรือง

เพลง สัญญาหน้าเลือกตั้ง เพลงนี้ต้องการปลูกฝังความเชื่อทางการเมืองไทยในเรื่องของการเลือกตั้ง ที่ยังคงมีการซื้อสิทธิขายเสียง นักการเมืองให้ความหวังประชาชนว่าจะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน จะช่วยให้ประชาชนอยู่ดีกินดี แต่นักการเมืองเหล่านี้ก็ไม่เคยทำตามที่สัญญาไว้กับประชาชน ดังนั้น ประชาชนไม่ควรจะให้นักการเมืองเหล่านี้เข้ามาบริหารประเทศ ด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง เป็นการสร้างค่านิยมใหม่ให้กับประชาชนคนไทย ดังเนื้อเพลง

สัญญานั้นว่ากันได้ งานบ้าน งานไม้ งานมุ้ง การเมือง
ทำได้ไม่ได้ก็เรื่อง พ่อนักการเมืองก็รับปากเรื่อยไป
ชีวิตชาวนาชนบท จะให้สวยสดต้องร่วมแรงร่วมใจ
สัญญากับประเทศไทย ว่าเราจะได้ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง

2.2 การแสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือการเรียกร้องผลประโยชน์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อวัตถุประสงค์แสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือการเรียกร้องผลประโยชน์นั้น พบว่า ในการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือการเรียกร้องผลประโยชน์นั้นสามารถใช้ในการเรียกร้องประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 เรียกร้องต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพความเป็นประชาธิปไตย

การเรียกร้องต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพความเป็นประชาธิปไตย เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งของประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะสังคมไทยในยุคก่อน 14 ตุลาคม 2516 ที่กำลังเผชิญปัญหาการต่อสู้ทางชนชั้นและการเมืองเข้าสู่ยุคเผด็จการทหาร เกิดการต่อสู้เรียกร้องความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มต่างๆ หลายครั้งที่เหตุการณ์นำไปสู่ความรุนแรงเป็นเหตุให้เกิดการนองเลือดเพลงเพื่อชีวิต ในยุค 14 ตุลาคม 2516 จึงมีเป้าหมายให้เนื้อเพลงตีแผ่ปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในด้านการเมือง สังคมและวัฒนธรรม การสื่อสารของเพลงเพื่อชีวิตในยุคนี้ จึงตระหนักในเรื่องของ

การรับใช้มวลชน การต่อสู้เพื่อความยุติธรรมป้องกันการเอารัดเอาเปรียบ การปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน รวมไปถึงการปลุกใจให้ลุกขึ้นต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม ความเป็นประชาธิปไตยในสังคม

ดังจะเห็นได้เหตุการณ์เดินขบวนขับไล่ ดร.ศักดิ์ ผาสุกนิรันตร์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหงผู้ฉ้อฉลในกรณีทุ่งใหญ่ ซึ่งกรณีนี้เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นความเหลวแหลกในระบบราชการที่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ใช้สิทธิคอปเตอร์ของทางราชการ นำดารานำเข้าปาล์มสัตว์ในป่าสงวนที่ทุ่งใหญ่ จังหวัดกาญจนบุรี ต่อมาเครื่องบินตกที่อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ในวันที่ 28 เมษายน 2516 ปรากฏว่าในซากเฮลิคอปเตอร์มีเนื้อสัตว์ กระทั่ง กุ้ง กวางจำนวนมาก ทั้งที่เป็นเฮลิคอปเตอร์ของคณะนายทหารและตำรวจ แต่มีคาราภาพยนตร์หญิงร่วมเดินทางไปด้วย กรณีนี้กลายเป็นข่าวใหญ่ นักศึกษาชมรมอนุรักษนิยมชาติดำเนินการถ่ายภาพมาเผยแพร่ซึ่งรัฐบาลในยุคนั้น คือ รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ต้องถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก กรณีนี้นำมาสู่การเคลื่อนไหวที่ใหญ่มากขึ้นในเดือนมิถุนายน 2516 เนื่องจากนักศึกษาชมรมคนรุ่นใหม่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ออกหนังสือชื่อ มหาวิทยาลัยที่ยังไม่มีคำตอบ เสียดสีจอมพลถนอม กิตติขจร และจอมพลประภาส จารุเสถียร ว่า “สภาพสัตว์ป่าแห่งทุ่งใหญ่มิมีมติให้ต่ออายุสัตว์ป่าอีก 1 ปี เนื่องจากสถานการณ์ภายในและภายนอกไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ” ดร.ศักดิ์ ผาสุกนิรันตร์ อธิการบดีมหาวิทยาลัย เห็นว่า นักศึกษาเหล่านี้หิมนั้ประมาณผู้นำประเทศ จึงลบชื่อนักศึกษา 9 คนออกจากสภาพความเป็นนักศึกษา ในกรณีนี้ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาฯ ได้จัดให้มีการชุมนุมประท้วงที่หอประชุมจุฬาลงกรณ์ ในวันที่ 21 มิถุนายน แล้วเดินขบวนกันมายังอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเพื่อเรียกร้องสิทธิของนักศึกษาที่ถูกลบชื่อและขับ ดร. ศักดิ์ ผาสุกนิรันตร์ ปรากฏว่ามีนักศึกษาและประชาชนเข้าร่วมการเคลื่อนไหวนับแสนคน นับเป็นการชุมนุมทางการเมืองครั้งใหญ่ที่สุด ก่อนจะสลายตัวในวันที่ 22 มิถุนายน หลังจากบรรลวดุฎประสงค์ข้อเรียกร้อง โดยมหาวิทยาลัยรามคำแหงต้องยอมรับนักศึกษา ทั้ง 9 คนให้กลับเข้าศึกษาตามเดิม และ ดร. ศักดิ์ ผาสุกนิรันตร์ ต้องลาออกจากตำแหน่ง การเคลื่อนไหวครั้งนี้ นับเป็นจุดเริ่มต้นที่เห็นได้ชัดแห่งการก่อรูปของขบวนการมวลชนที่มีขบวนการนักศึกษาเป็นแกนกลาง และมีเป้าหมายในการต่อต้านเผด็จการอย่างชัดเจน (สุราษฎร์ ยัมประเสริฐ 2551: 123-124)

ระหว่างที่มีการชุมนุมประท้วง สุราษฎร์ จันทิมาริ ได้แต่งเพลง สานแสงทอง ซึ่งเพลงนี้ใช้ท่วงทำนองของเพลง Find the Cost of Freedom ของ Bob Dylan โดยเพลงนี้มีความหมายในการรวมกันเพื่อต่อสู้ เนื้อเพลงมีเพียง 4 บรรทัด ทำให้คนจดจำได้ดี เขาได้นำมาเริ่มการแสดงครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขอผองเราจงมาร่วมกัน   ผูกสัมพันธ์ยิ่งใหญ่
 สถานแสงทองของความเป็นไทย   ด้วยดวงใจบริสุทธิ์
 เพลงนี้ นับว่ามีอิทธิพลต่อคนหนุ่มสาวของไทย เพราะมีการเขียนบทความ
 วิจารณ์ลงในหนังสือ และนักศึกษาปัญญาชนของไทยสามารถจับร้องและเข้าใจถึงความหมายของ
 เนื้อเพลง ได้เป็นอย่างดี

ในปี 2519 เป็นช่วงที่สหรัฐอเมริกาเข้ามามีบทบาทต่อการเมือง เศรษฐกิจ
 และสังคมไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการตั้งในทศลับ และแหล่งอบายมุข อีกทั้งรัฐบาลไทยยังให้
 การสนับสนุนปราศจากการคัดค้านแต่อย่างใด

เพลง เข้มอีสาน จึงต้องการต่อต้านการกระทำของรัฐบาลต่าง ๆ โดยใช้
 เพลงเป็นสื่อในการเรียกร้องต่อสู้สิทธิเสรีภาพ โดยเพลงนี้ได้กล่าวถึงการใช้อำนาจของรัฐบาล ที่
 ขาดความยุติธรรม และการต่อสู้ของประชาชน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

มันก็ใช้อำนาจข่มเหง	มันเป็นนักเลงยิงปืนเข้าใส่
พวกผู้ใหญ่มันบ่มีศีลธรรม	พวกอธรรมพวกทรราช
มันปล้นชาติฉ้อราษฎร์บังหลวง	พวกมันหลอกหลวงพวกเฮาพี่น้อง
มันขกข่องแต่อเมริกา	ให้มันมาจัดตั้งฐานทัพ
.....	.....
เฮาจงฆ่า จงถึง จงแทง	เฮามีแสง สองแขนเฮาอยู่
เฮาบ่สู้ก็สู้ว่าจ้งได้	พวกจัญไร ไล่หัวมันออก
เอาดิน เอาดอกตะแม่มันไป	

เพลง ตายสิบเกิดแสน เพลงนี้หมายความว่า การตายของคนกลุ่มหนึ่งเพียง
 ไม่กี่คนแต่ทำให้เกิดการรวมพลังของคนเป็นจำนวนมากในเนื้อหาของบทเพลงก็เป็นเช่นนั้น เริ่ม
 ด้วยการขยายภาพทุกข์ยากที่ถูกละเมิดจนมาอย่างยุติธรรม และเสนอความคิดให้ผู้ฟังร่วมแรงร่วมใจ
 เพื่อทำลายล้างสังคมที่ยุติธรรม และสร้างสังคมใหม่ที่มีความสุขยุติธรรมไม่ต้องตกเป็นทาสของ
 ใคร

แนวคิดของเพลงนี้เป็นการเล่าถึงการกดขี่ การเอาเปรียบของรัฐ และจบ
 ด้วยการเรียกร้องให้ต่อสู้ ลักษณะการร้อง ท่วงทำนองเป็นการเชิญชวนเข้ากับความรู้สึกช่วงนั้น
 ทำให้คนฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามเนื้อเพลง และการใช้ภาษาเป็นการเน้นคำ เน้นเสียง ให้เกิด
 ความรู้สึกที่สำคัญ ซึ่งเป็นลักษณะของการพูดไฮปาร์คในสมัยนั้นผู้นำสำคัญ ๆ จะมีวิธีการพูดชักจูง
 ใจโดยการใช้ภาษา (ซ้ำ) พูดเน้นเสียงและใส่อารมณ์เพื่อให้คนฟังคล้อยตาม

ดังนั้นงานเพลงของคาราวาน จึงเข้าลักษณะการเสนอความคิดวิธีการของ การชุมนุมประท้วงในยุคนั้นลงไปในบทเพลงด้วย เพราะถึงแม้จะไม่ได้ร้องเป็นเพลง ก็สามารถอ่าน เป็นบทกลอนเรียกอารมณ์ของผู้ร่วมฟัง ได้อย่างดี ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เอาดวงใจมารวมร่วมพลังหวังสู้

เอาดวงใจมารวมร่วมฟันศัตรู

น้ำหนึ่งใจเดียวกันคือเผ่าพันธุ์ยิ่งใหญ่

ไม่ใช่ทาสแต่เป็นไทยร่วมใจสร้างผลผลิต

ในปี 2535 ในช่วงนี้ได้เกิดการประท้วงการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ของพลเอกสุจินดา คราประยูร โดยสาเหตุมาจากการคัดค้านนายกรัฐมนตรีที่มาจากคนกลาง การ ชุมนุมประท้วงเป็นไปอย่างดุเดือด ทั้งนี้ต้องการให้พลเอกสุจินดา คราประยูร ลาออกจากตำแหน่ง แล้วเลือกบุคคลที่มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อเหตุการณ์ในการชุมนุมประท้วงของกลุ่มคน ที่ต่อต้านมากขึ้นทุกที จนในที่สุดมีผู้ชุมนุมต่อต้านพลเอกสุจินดา คราประยูร นับแสน นักวิชาการ จำนวนหนึ่งนำโดย นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้ถวายฎีกาต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสนอคำ แนะนำให้นายกรัฐมนตรียุบสภาเพื่อแก้ปัญหาและให้พลเอกสุจินดา คราประยูร ลงสมัครรับ เลือกตั้งตามขั้นตอน แต่ปรากฏว่าพลเอกสุจินดา คราประยูร ร่วมกับนายทหาร คือ พลเอกอิสรพงษ์ หนูนักดิ์ พลอากาศเอกเกษร โจนินดี พลอากาศเอกอนันต์ กลินทะ และพลตรีชาญณรงค์ หนูนักดิ์ ประชุมกันและได้ข้อสรุปว่าจะต้องปราบปรามการชุมนุมอย่างเด็ดขาดด้วยแผนที่เรียกว่า “ไฟริพินาส” จึงมีการแถลงการณ์ของกองอำนวยการรักษาความสงบภายใน (กอ.รมน.) ให้สลาย การชุมนุม

เหตุการณ์ปะทุเป็นความรุนแรงในวันที่ 18 พฤษภาคม 2535 เวลาสี่ก เริ่ม มีการยิงปืนของฝ่ายทหาร แต่เมื่อเวลาเช้าเหตุการณ์สงบลง การชุมนุมยังคงอยู่จนถึงเวลาประมาณ 15.00 น. พลเอกสุจินดา คราประยูร ก็ส่งกองทหารเข้าสลายการชุมนุม และจับกุมผู้ชุมนุมนับ หมื่นคนไปขังไว้ที่โรงเรียนตำรวจ บางเขน รวมทั้งพลตรีจำลอง ศรีเมือง ก็ถูกจับกุมด้วย แต่การ จับกุมนั้นก็ไม้อาจหยุดยั้งการชุมนุมครั้งใหญ่ของประชาชนในส่วนที่เหลืออยู่นับหมื่นคน โดยการ ชุมนุมระลอกนี้ไม่มีผู้นำแต่อย่างใด เหตุการณ์ลุกลามเมื่อเกิดการปะทะกันประปรายระหว่าง เจ้าหน้าที่กับฝ่ายประชาชน โดยเฉพาะกองกำลังมอเตอร์ไซค์ฝ่ายประชาชน ซึ่งตอบโต้กับฝ่าย ทหาร ตำรวจ เหตุการณ์จึงขยายตัวเป็นการปราบปรามอย่างนองเลือดในคืนวันที่ 18 พฤษภาคม นั้นเอง โดยประชาชนได้ยึดเอาโรงแรมรัตนโกสินทร์เป็นฐานและเป็นโรงพยาบาล ฝ่ายทหารส่ง กำลังเข้าสลายและจับกุมประชาชนที่โรงแรมรัตนโกสินทร์เวลาเช้ามืดของวันที่ 19 พฤษภาคม

วันที่ 19 พฤษภาคม 2535 เหตุการณ์ยังตึงเครียดทั่วกรุง เมื่อฝ่ายตำรวจได้ล่าสังหารมอเตอร์ไซค์ที่ต้องสงสัยว่าจะอยู่ฝ่ายประท้วง ขณะที่การแสดงการต่อต้านคัดค้านพลเอกสุจินดา คราประยูร ของกลุ่มต่าง ๆ ยังดำเนินต่อไป โดยเฉพาะในต่างจังหวัด ประชาชนจำนวนมากชุมนุมเรียกร้องให้ยุติการปราบปราม และให้พลเอกสุจินดา คราประยูร ออกไป จนในวันที่ 20 พฤษภาคม 2535 เวลา 23.00 น. ได้มีการออกอากาศข่าวทางโทรทัศน์ทั่วประเทศ เรื่องที่พระเจ้าบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขอให้ 2 คน คือ พลเอกสุจินดา คราประยูร และพลตรีจำลอง ศรีเมือง หันหน้าเข้าหากันร่วมแก้ปัญหาบ้านเมือง ทั้ง 2 คนจึงตกลงรับคำ ดังนั้นการชุมนุมจึงยุติลงและความสงบจึงกลับคืนมา

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคนั้นนำไปสู่บทเพลงเพื่อชีวิต โครม่าประชาชนของวงคาราบาว โดยมีเนื้อหาที่กล่าวถึง บทบาทของประชาชนในการต่อสู้เรียกร้องเพื่อให้ได้มาซึ่งความเป็นประชาธิปไตย แม้ว่าจะต้องแลกด้วยเลือดเนื้อก็ตาม ซึ่งในเพลงนี้ยังได้ถกเถียงถึงรัฐบาลเผด็จการที่ใช้อำนาจและอาวุธเข้าข่มเหงและปราบปรามประชาชน ดังเนื้อเพลงที่กล่าวไว้ว่า

คนไหนใครเล่าคลุ้มคลั่ง	ไม่ยอมฟังเสียงเพลงประชาชน
ตั้งกลบด้วยเสียงปืนกล	โบไม้หล่นถนนนั้นแดงฉาน
วิญญูณแห่งเสรีชน	คือ ผู้คน ผู้ควรถูกกล่าวขาน
เกียรติประวัตินี้ยืนนาน	แห่งการสืบสานประชาธิปไตย

ซึ่งในเหตุการณ์ต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชนในครั้งนี้ บทบาทของพลตรีจำลอง ศรีเมือง นับว่าโดดเด่น และเสียสละเพื่อประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เห็นได้จากกรณีในวันที่ 4 พฤษภาคม 2535 พลตรีจำลอง ศรีเมือง ประกาศอดอาหารทุกชนิด จะตายภายใน 7 วัน หากพลเอกสุจินดา คราประยูร ไม่ยอมลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในวันที่ 9 พฤษภาคม 2535 พลตรีจำลอง ศรีเมือง ขอประชามติเพื่อเลิกอดอาหารประท้วง เพราะไม่มีแรงสู้ และได้ลาออกจากหัวหน้าพรรคพลังธรรม เพื่อแสดงว่าไม่ได้เป็นการต่อสู้เพื่ออำนาจ นอกจากนี้ในขณะที่รัฐบาลกำลังปราบปรามกลุ่มผู้เข้าร่วมชุมนุมประท้วง โดยมีรถหุ้มเกราะเคลื่อนตามมาข้างหลังทำให้ฝูงชนนับหมื่นกระจัดกระจายหลบวิถีกระสุนไปตามซอกเล็กซอกน้อย ส่วนที่เหลือราว 3,000 คน หมอบราบลงกับพื้น ขณะนั้นได้ยินเสียงหวีดร้องและร่ำไห้ของผู้ร่วมชุมนุมด้วย ขณะที่กองกำลังบางส่วนได้ใช้กระบองเข้าสลายการชุมนุม พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ตะโกนว่า “อย่าทำร้ายประชาชนจับผมไปคนเดียว” พร้อมกับแสดงตัวโดยการชูมือหลังจากที่หมอบราบปะปนกับฝูงชน สารวัตรทหาร 2 นาย ตรงเข้าไปใส่กุญแจมือ และนำตัวขึ้นรถออกไป

เพลง กระบี่มือเดียว เป็นอีกเพลงที่เกิดขึ้นพร้อมกับ เพลง โครม่าประชาชน ในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ของวงคาราบาว ซึ่งเพลงนี้ต้องการสื่อถึงพลตรีจำลอง ศรีเมือง ในบทบาท

ของผู้นำที่มีวิถีการใช้ชีวิตที่สมถะ การอยู่อย่างกินง่าย นุ่งผ้าขนอนเสื่อ รวมถึงวีรกรรมการต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย ต่อต้านระบอบเผด็จการ ในบทของผู้นำที่เสียสละ ดังเนื้อเพลงได้กล่าวไว้ดังนี้

ในหน้าวาจาและรอยยิ้ม	ดูอบอุ่นซื่อตรงและตั้งใจ
ร่วมต่อสู้เคียงบ่าและเคียงไหล่	เพื่อขับไล่อำนาจเผด็จการ

เพลง ราชดำเนิน เพลงนี้กล่าวถึงการต่อสู้ของประชาชนในการเรียกร้องประชาธิปไตย การเสียสละเลือดเนื้อชีวิต จึงนับว่าเป็นการต่อสู้เพื่อชาติ เพื่อประชาชน เพื่อประชาธิปไตย ดังจะเห็นได้จาก

โอ้ราชดำเนิน	ถนนแห่งวีรชน
สวรรค์เบื้องบน	รู้ดีเราสู้เพื่อใคร
เพื่อประชาชน	เพื่อชาติประชาธิปไตย
แผ่นดินอยู่รอดปลอดภัย	เพราะเราคนไทยไม่เห็นแก่ตัว

2.2.2 เรียกร้องสันติภาพทางการเมือง

ในยุคสมัยที่สังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาการต่อสู้ทางชนชั้น และการเมืองเข้าสู่ยุคเผด็จการทหาร เกิดการต่อสู้เรียกร้องความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มต่าง ๆ หลายครั้งที่เหตุการณ์นำไปสู่ความรุนแรงเป็นเหตุให้นองเลือด บทเพลงเพื่อชีวิตจึงเสมือนเป็นกระบอกสะท้อนแนวความคิดและอุดมการณ์บางประการของนักศึกษา กรรมกร และประชาชนทั่วไป นั่นคือ การดำเนินการไปสู่ความหวังใหม่ ค่านิยมใหม่ อันได้แก่ เสรีภาพทางการเมือง อิสระภาพของความเป็นไทย และความไม่ฝืนในสันติภาพการสร้างสังคมใหม่ เป็นต้น ดังเช่น

กรณีการเกิดจลาจลที่โรงพักพลับพลาไชย ระหว่างข้าราชการตำรวจ ทหารที่ใช้กำลังทำร้ายประชาชน จากประมวลเหตุการณ์การปราบปรามและภาพที่ค่อนข้างทารุณที่เผยแพร่ออกมาสู่สาธารณชน สุรชัย จันทิมาธร สมาชิกวงคาราวาน จึงแต่งเพลง หยุคก่อน เพื่อตอกย้ำความจริงในสังคมที่เอาเปรียบกัน การใช้กำลังของทหาร ตำรวจ ในการเข้าปราบปราม ทำร้ายประชาชน เพลงนี้จึงต้องการเรียกร้องสันติภาพ โดยการสื่อถึงทหารและตำรวจให้หยุดใช้อาวุธทำร้ายประชาชน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

หยุดก่อนคุณทหารคุณตำรวจ	หยุดสวดหยุดบรรเลงเพลงศึก
มาเถิดคืมน้ำเย็นจากบ่อลึก	ผนิกหัวใจใคร่ตรอง
ลูกกระสุนของใครเล่นไปฆ่า	ผู้ตายวายชีวะมีเจ้าของ
เรามากันเพื่อไทยเลือดไหลนอง	แต่ศึกต้องยึดเอื้อนี้เพื่อใคร

ในปี 2535 เกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เหตุการณ์นี้เริ่มจากการคัดค้านการแต่งตั้งพลเอกสุจินดา คราประยูร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จนเกิดการประท้วงจากหลายฝ่าย จนวันที่ 6 พฤษภาคม 2535 รัฐบาล พลเอกสุจินดา คราประยูร แถลงนโยบายต่อรัฐสภาและยืนยันว่า รัฐบาลขอปชชตามรัฐธรรมนูญ ในขณะที่เหตุการณ์เริ่มตึงเครียดมากขึ้นเรื่อยมาจนถึง วันที่ 18 พฤษภาคม 2535 เวลาตี 3 เริ่มมีการยิงปืนของฝ่ายทหาร เพื่อสลายการชุมนุม และจับกุมผู้ร่วมชุมนุม นับหมื่นคน ไปขังไว้ที่โรงเรียนพลตำรวจ บางเขน รวมทั้งพลตรีจำลอง ศรีเมืองก็ถูกจับกุมด้วย แต่การจับกุมนั้นก็ไม้อาจหยุดยั้งการชุมนุมครั้งใหม่ของประชาชนในสถานที่เหลืออยู่นับหมื่นคน ได้ โดยการชุมนุมระลอกนี้ไม่ต้องการผู้นำแต่อย่างใด เหตุการณ์ลุกลามเมื่อเกิดการปะทะกันประปราย ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับผู้ชุมนุมฝ่ายประชาชน โดยเฉพาะกองกำลังรถมอเตอร์ไซค์ฝ่ายประชาชน ซึ่งตอบโต้กับฝ่ายทหารตำรวจ เหตุการณ์จึงขยายตัวเป็นการปราบปรามอย่างนองเลือด ในคืนวันที่ 18 พฤษภาคมนั้นเอง โดยประชาชนได้ยึดเอาโรงแรมรัตนโกสินทร์เป็นฐานและเป็นโรงพยาบาล ฝ่ายทหารส่งกำลังเข้าสลายและจับกุมประชาชนที่โรงแรมรัตนโกสินทร์เวลาเช้ามืด ของวันที่ 19 พฤษภาคม

วันที่ 19 พฤษภาคม 2535 เหตุการณ์ยังตึงเครียดทั่วกรุง เมื่อฝ่ายตำรวจออกไล่ล่าสังหารมอเตอร์ไซค์ที่ต้องสงสัยว่าจะอยู่ฝ่ายประท้วง ขณะที่การต่อต้านคัดค้านพลเอกสุจินดา คราประยูร ของกลุ่มต่าง ๆ ยังดำเนินต่อไป โดยเฉพาะในต่างจังหวัด ประชาชนจำนวนมากชุมนุมเรียกร้องให้ยุติการปราบปราม และให้พลเอกสุจินดา คราประยูรออกไป จนมาถึงวันที่ 20 พฤษภาคม เวลา 23.00 น. ได้มีการออกประกาศข่าวทางโทรทัศน์ทั่วประเทศ เรื่องที่พระมหากษัตริย์ ทรงเรียก พลเอกสุจินดา คราประยูร และพลตรีจำลอง ศรีเมือง เข้าเฝ้าเป็นกรณีพิเศษ พระเจ้าอยู่หัว ได้ขอให้ 2 คนหันหน้าเข้าหากันร่วมแก้ปัญหาบ้านเมืองการชุมนุมจึงยุติลง และความสงบกลับคืนมาในวันที่ 21 พฤษภาคม 2535

จากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ วงคาราบาว ได้แต่งเพลง โครฆ่าประชาชน ซึ่งเพลงนี้แต่งขึ้น ในขณะที่บ้านเมืองกำลังอยู่ในภาวะวิกฤติ มีการยิงปืนจากทหารและตำรวจ ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งต้องเสียชีวิตในเหตุการณ์ครั้งนี้ เพลงนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งในการเรียกร้องสันติภาพทางการเมือง

เราเป็นประชาชน

รักประชาธิปไตย (เราคือประชาชน)

เช่นฆ่าเราทำไม (เราเป็นประชาชน)

โครฆ่าประชาชน

นอกจากนี้ หลายบทเพลงได้สื่อถึงความโหดร้ายของสงครามต่าง ๆ และเรียกร้องความสงบให้เกิดสันติภาพทางการเมือง ดังจะเห็นได้จาก

เพลง เรฟูจิ เพลงนี้เป็นบทเพลงที่เสนอภาพผู้อพยพลี้ภัยจากเวียดนาม โดยสื่อให้เห็นว่า เมื่อมีสงครามเกิดขึ้น คนในสังคมก็ไม่มีความสุข ต้องมีการอพยพย้ายถิ่นฐานมีแต่ความยากลำบาก ทั้งนี้ก็เพราะคนในสังคมไม่มีความสุข มีแต่ความเห็นแก่ตัว สุดท้ายสังคมก็แตกไม่มีแผ่นดินอยู่ ครอบครัวต้องพลัดพรากจากกัน ดังนั้น เมื่อเรามีแผ่นดินอยู่ มีสังคมที่สงบสุข ก็ควรรักษาไว้ ด้วยการรักใคร่ สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ดินถิ่นเดิมลูกร้อนดั่ง ๆ แผลเผา ฟืนสุมเตาเข้าคองเจ้าเคยยึดใส่เตา
 คราวผู้คนบนพื้นดินเดิมปากหอมอง ไช้ไม่มองไม่เคยเหลียวแลเห็นแก่ตัว
 กินมีเหลือเผื่อแผ่กันวันนั้น วันนี้คงไม่ต้องล่องเรือ
 เกลือจิ้มเกลือเหลือเพียงเรือล่องมา มาเข้ามาเข้ามาเรฟูจิ

เพลง อังกอร์วัด เป็นอีกเพลงที่สื่อให้เห็นถึงความโหดร้ายของสงคราม เนื้อเพลงกล่าวถึงสงครามที่เกิดขึ้นในประเทศกัมพูชาหรือเขมร ที่มีการรบราฆ่าฟันไม่จบสิ้น ทั้งที่ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศที่มีอารยธรรมอันงดงาม มีโบราณสถานมากมายที่ควรรักษาไว้ให้ลูกหลาน คนในประเทศจึงควรหันมาสร้างสันติภาพ ยุคการสู้รบ เพราะทุกคนคือคนเชื้อชาติเดียวกัน มีบรรพบุรุษที่ร่วมกันสร้างประเทศมาจนถึงปัจจุบัน ลูกหลานจึงควรมีความรักสามัคคี ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เจ้าสุริยวรมัน สร้างสิ่งนั้นไว้แต่ผู้คนเขมร
 แปดร้อยปีผ่านยังสิ่งคู่
 ห่วงใยหุดหู่ แห่งองค์เทวรูปโบราณ
 ลูกหลานยังมัวฆ่ากัน อุดมการณ์ผู้คนแตกต่าง
 ล้มหายเหลือคเนื้อวิญญูณ สร้างตำนานแห่งทุ่งสังหาร
 ไม่มีผู้ใดประสาน สันติภาพให้เกิดแก่เขมร

เพลง สาละวิน มีเนื้อหาต่อต้านสงคราม โดยกล่าวถึง สังคมของคนในกลุ่มแม่น้ำสาละวิน ที่มีแต่การสงครามรบราฆ่าฟันกัน ทั้งที่อาศัยอยู่ในลุ่มน้ำเดียวกัน แต่เพราะเป็นคนหลายเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ ทำให้มีการขัดแย้งกัน ก่อให้เกิดสงคราม ดังเนื้อเพลงที่ว่า

สังคมผู้คนหลากหลาย	เช่นเชื้อสายผู้คนหลากหลายพันธุ์
ความรักความคิดเห็นก็ต่างกัน	ที่ริมสายธารแม่น้ำสาละวิน
บ้ำรักในพงศ์เผ่าพันธุ์	บ้ำก็รักในผืนแผ่นดิน
ริมฝั่งน้ำสาละวิน	เป็นถิ่นสงครามแย่งความเป็นใหญ่

เพลง บองปะ โอนประเจียนกัมพูเจีย (พี่น้องประชาชนกัมพูชา) เป็นเพลงที่สื่อให้เห็นถึงความโศครายของสงคราม ว่าทำให้คนในสังคมมีแต่ความขัดสน มีความเป็นอยู่ที่ลำบาก โดยเนื้อเพลงสะท้อนชีวิตของคนกัมพูชาที่ต้องรับผลความยากลำบากจากสงคราม ดังเนื้อเพลงที่ว่า

บองปะ โอนประเจียนกัมพูเจีย	คือชาวไร่นาผู้ยากจน
บองปะ โอนประเจียนกัมพูเจีย	คือคนยากจนที่ถูกหลงลืม
เป็นผลพวงของสงครามทั้งสามโลก	โลกที่หนึ่งข่มสับ โขกเพื่อหวังผล
ให้โลกสองเปลี้ยพล้ำในบัดดล	โฆษณาชวนชนเพื่อเอาชัย
ภาพฝังใจชายแดนตะวันตก	ต่อเขตคงปลดปล่อยอิสานใต้
มือกาปอลปอดเป็นสหาย	ขอส่งคำอาลัยและขอบคุณ

2.2.3 สะท้อนความทุกข์ยากของประชาชน

เพลงเพื่อชีวิตนั้นนับว่ามีส่วนสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคมมาก โดยเฉพาะคนในยุค 14 ตุลาคม 2516 ถึง 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งเป็นช่วงที่สถานการณ์ทางการเมืองไทยกำลังเปลี่ยนแปลงจากระบอบเผด็จการสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ในช่วงนี้จึงได้ก่อเกิดแนวคิดทางการเมืองที่หลากหลาย มีอิสระเสรีในการคิดและการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพลงเพื่อชีวิต หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 จึงมีเนื้อเพลงที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมถึงปัญหาต่าง ๆ ของชาติ โดยเฉพาะปัญหาเรื่องความทุกข์ยากของประชาชน ปัญหาความยากจน จึงนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ เพราะประชาชนยังมีความขัดสน มีรายได้น้อย ในขณะที่รัฐบาลในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็มีได้ส่งเสริมพัฒนาชนบทอย่างจริงจัง ทำให้ชาวนาไทยก็ประสบภาวะความยากจนมากขึ้น ชาวนาไม่มีที่ดินทำกิน เพราะถูกเจ้าของที่ดินและนายทุนเงินชูครีคและมือโก่งเอาไป ข้าวก็ขายไม่ได้ราคา ชาวนาก็ต้องตกค้างอยู่ในวัฏจักรแห่งความยากจน ยิ่งกว่านั้นกรรมกรไทย ก็อยู่ในฐานะยากจนเช่นกัน ต้องถูกกดค่าจ้างแรงงาน ไม่มีกฎหมายที่จะประกันการทำงาน หรือสวัสดิการของคนงาน นำไปสู่สังคมแรงงานที่ล้มละลายในที่สุด

ในช่วงนี้ เพลง คนกับควาย ของวงคาราวานได้กำเนิดขึ้นและกลายเป็นเพลงที่มีบทบาทอย่างมากต่อการเกิดเพลงเพื่อชีวิตอื่น ๆ ในเวลาต่อมาเพราะเนื้อเพลงมีแนวแปลก บ่งบอกถึงความทุกข์ที่มีการเอาเปรียบกันในสังคม โดยเฉพาะชาวนาซึ่งเป็นชนชั้นที่ถูกเหยียดหยาม เพลงนี้จึงมีคุณค่าในด้านความคิด ทศนคติใหม่ของผู้แต่งที่มองเห็นค่านิยมเก่าที่ถูกชาวนาว่าเป็นคนต่ำต้อย ให้หันมามองความสำคัญของชาวนาว่ามีคุณค่า ดังจะเห็นได้จากเพลงส่วนหนึ่งที่กล่าวว่า

ความเป็นคนสลายลงไปพลัน   กฎมพินแรงแบ่งชนชั้น
 ชนชั้นชาวนาจิ่งต่ำลง   เขยียดหยาบชาวนาจิ่งต่ำลง

ผลจากการที่เพลงนี้ถูกนำเสนอต่อสาธารณชนทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่นักศึกษาซึ่งมีแนวคิด และทัศนคติอย่างนี้ จึงตรงกับยุคที่นักศึกษากำลังมองสังคมที่มีความยุติธรรมกับคนจน นักศึกษาปัญญาชนจึงรับได้รวดเร็วตลอดจนแนวเพลงแบบใหม่กำลังเป็นที่แสวงหาเพื่อรับใช้สังคมในยุคนั้น ลักษณะคำประพันธ์เพลงนี้น่าสนใจตรงที่คล้ายกับบทกลอนแต่มีวิธีการแต่งใช้คำซ้ำกับคำที่สัมผัสเหมือนเป็นการย้ำคำย้ำความให้นักแน่น ซึ่งลักษณะการพูดเช่นนี้เหมือนกับวิธีการพูดปลุกใจในสมัยเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 มีทั้งเสกสรร ประเสริฐกุล นักพูดปลุกใจมักจะพูดย้ำคำ ย้ำความให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น ประโยคแรก

คนกับควายทำนาประสาน   คนกับควายทำนาประสาน
 คนกับควายความหมายมันลึกล้ำ   ลึกล้ำทำนามาเนิ่นนาน
 แข็งขันการทำงานมาเนิ่นนาน   สำนัญเรือยมาเพราะสุขใจ

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดแปลกแหวกแนวของยุคนั้นทำให้คนจดจำและร้องตามได้ง่าย คำที่ใช้ให้ดูแปลกหูดังเช่นคำว่า

คนกับควายทำนาประสาน
 ความเป็นคนสลายลงไปพลัน
 สำคัญมันคง คือ ความตาย

ลักษณะท่วงทำนองของเพลงตะวันตกจากเพลง Master of War ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในขณะนั้น ผู้ฟังจึงมีการรับรู้และการจดจำจึงจำได้อย่างรวดเร็ว เครื่องดนตรีก็ใช้เพียงกีตาร์ซึ่งวัยรุ่นในยุคนั้นสามารถหามาเล่นและนำติดตัวไปที่ต่าง ๆ ได้โดยเฉพาะการออกค่ายอาสาพัฒนาซึ่งมีการร้องเพลงร่วมกัน สำหรับเนื้อเพลงได้ถูกจัดพิมพ์เป็นหนังสือเพลงเผยแพร่ในวงการศึกษาในตนเอง

จากสภาพปัญหาความทุกข์ยากของประชาชนที่มีต่ออาชีพเกษตรกรกรรม และผู้ใช้แรงงาน นำไปสู่กระบวนการเคลื่อนไหวเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ ให้ช่วยประกันราคาข้าวขั้นต่ำและแก้ปัญหาของชาวนา โดยเฉพาะปัญหาหนี้สิน และที่ดิน ท่ามกลางการต่อสู้ของขบวนการกรรมกรและชาวนานี้เอง ขบวนการนักศึกษาก็ได้เสนอให้มีการสร้างพลัง สามประสาน คือ กรรมกร ชาวนา และนักศึกษา ให้เป็นพลังในการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคม นอกจากนี้ยังมีการเคลื่อนไหวทางความคิดให้นักศึกษารับใช้ประชาชนอย่างเป็นทางการมากขึ้น โดยการ “ประสานคนให้เข้ากับกรรมกรชาวนา” ซึ่งกลายเป็นคำขวัญที่เฟื่องฟูเป็นอย่างมากใน พ.ศ. 2519

ซึ่งในช่วงที่มีการประท้วงกันอย่างประปรายทำให้ สุรชัย จันทิมาธร และ วีระศักดิ์ เริ่มร่วมกันต่อเพลงจนเกิดเพลง เปิบข้าว โดยบทเพลง เปิบข้าว นั้นเป็นบทกวีของ จิตร ภูมิศักดิ์ ได้สะท้อนให้เห็นถึงความยากลำบากของชาวนาในการทำนา เห็นได้จากเนื้อเพลง เปิบข้าว ที่กล่าวว่า

เหงื่อหยดสักกี่หยาด	ทุกหยดหยาดล้วนยากเย็น
ปูดโปนก็เส้นเอ็น	จึงแปรรวมมาเป็นกิน
น้ำเหงื่อที่เรือแดง	และน้ำแรงอันหลังริน
สายเลือดกุหลาบสี	ที่สูชค้ำขาบฟัน

ในการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมนี้ ส่วนหนึ่งขบวนการนักศึกษายังมีเป้าหมายที่จะสร้างประเทศให้มีประชาธิปไตยสมบูรณ์มากขึ้น ในทางการเมืองก็คือ การลดบทบาทของกองทัพซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้การรัฐประหารเกิดขึ้นได้อีก นอกจากนี้ด้วยอุดมการณ์แบบสังคมนิยมทำให้ขบวนการนักศึกษาตีความหมายประชาธิปไตยในขอบเขตที่กว้างขึ้น โดยให้ความหมายรวมถึงประชาธิปไตยในทางเศรษฐกิจที่จะทำให้ประชาชนมีความเสมอภาคทางเศรษฐกิจลดช่องว่างทางชนชั้นให้ประชาชนกินดี อยู่ดีทั่วกัน

เพลง แปนเอ็ดเต็ด เป็นอีกเพลงที่ได้แรงบันดาลใจจาก ประเสริฐ จันดำ สมาชิกวงคาราวาน ที่ได้เดินทางกลับไปหมู่บ้านซบแดง ขอนแก่น ได้สัมผัสกับความแห้งแล้งกันดารของสภาพท้องถิ่น เพลงนี้ได้กล่าวถึงความแห้งแล้งของถิ่นอีสานและการทำลายนายทุนหรือชนชั้นผู้ กดขี่ ดังเห็นได้จากเพลงที่ว่า

เราเกิดในสังคมขี้แย	ไม่มีข้าวไม่มีปลาป่าแสง
ไม่มีแล้วแสงสว่างทางชีวิต	ว่างเปล่าเหลือแสนแปนเอ็ดเต็ด
รอรอบเปิดกาลเวลาถล่มสิ้น	ผู้คขี่สูญสลายจากธรณิน
ว่างเปล่าเหมือนเดิมถิ่นอีสาน	โอ.....

เพลง ชาวนา เป็นอีกเพลงที่กล่าวถึง ความทุกข์ยากของชาวนาที่ถูกสังคมเอารัดเอาเปรียบตลอดเวลา ดังเพลงที่ว่า

พวกเราชาวนา	พากันไปหว่านไถ
ร่วมแรงร่วมใจ	พลิกโลกด้วยสองมือ
ซ้ายังถูกแย่งฮื้อ	กินแรงทุกแห่งไป
ทนทุกข์ยากมานาน	ตราครุฑทำงาน
เจ็จงานในแผ่นดิน	ใครใครก็ได้กิน
รสเหงื่อจากแรงกู	กินรสเหงื่อจากแรงกู

ในปี 2519 เพลง จดหมายจากชานา เพลงนี้เป็นอีกเพลงที่บรรยายถึงความเดือดร้อนของชานาที่ทำมาไม่ได้ข้าว ทำไรไม่ได้กิน เพราะนอกจากจะต้องต่อสู้กับความแห้งแล้งของถิ่นอีสานแล้ว ยังถูกขูดรีดจากนายทุนอีก จึงต้องการวิงวอนของความเห็นใจจากเหล่านายทุน โดยอย่าได้มาแก่งกันเลย ดังเพลงที่ว่า

อันความเดือดร้อนของชานายังใหญ่	ทำนาบได้ข้าวทำไร่บ่พอกิน
ยากแค้นไปทั่วแดนดิน	ถูกขูดรีดกินเราแทบอดตาย
เพื่อนเอ๋ยจงเห็นใจเฮาบ้าง	อย่างสร้างแอกกดคอกัน

เพลง ฝนใหม่ เพลงนี้จะเป็นเรื่องราวกรรมกร ชานาอีสานที่ไปทำงานตามโรงงานในกรุงเทพ แล้วต้องพบกับความยากลำบาก ดังเนื้อเพลงที่ว่า

จากชานามาเป็นกรรมกร	นี่เราหนีร้อนก็มาเจอไฟ
หลับนอนกินอยู่เหมือนหมูเหมือนไก่	เอ๊ะ...ลงแรงไปทำไมต้องจน

ต่อมาในช่วงปี 2524 เป็นต้นไป วงคาราบาวได้นำเสนอบทเพลงในการสะท้อนความทุกข์ยากของประชาชน ไขว่มาขาย อาทิ ความทุกข์ยากของประชาชนในการประกอบอาชีพของแต่ละอาชีพ ที่ต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานหนักเพื่อแลกกับรายได้เลี้ยงครอบครัว หรืออาชีพที่เสี่ยงภัยต่อชีวิต นอกจากนี้ ความทุกข์ยากของประชาชนยังเกิดจากปัญหาต่าง ๆ อาทิ ปัญหาการว่างงาน ปัญหาแรงงาน ปัญหาครอบครัว ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาสตรี ปัญหายาเสพติด ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำต่ำสูง ทั้งหมดล้วนเป็นความทุกข์ยากของประชาชน ที่คาราบาวได้ถ่ายทอดสื่อความหมายถึงสังคม นอกจากนี้ในเรื่องเนื้อหาของเพลงก็ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของคาราบาวนั้น คือ การเสียดสีสังคม ดังจะเห็นได้จาก

ปัญหาความทุกข์ยากของประชาชนด้านการประกอบอาชีพ เช่น อาชีพประมง จากเพลง พรานทะเล เพลงนี้ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงผู้มีอาชีพประมง ต้องออกเรือหาปลา ต้องจากบ้านไปอยู่กลางทะเลเป็นเวลานาน ๆ ก็เพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว นอกจากนี้อาชีพประมงยังเสี่ยงต่อคลื่นลมทะเลทุกเมื่อ ดังเพลงที่ว่า

นกเอ๋ย...	โปรดเผยความใน
ชีวิตใครเกิดมากระทำกรรมดี	เกิดเป็นนกเข้าอิสระเสรี
สองเราต่างมีท้องทะเล	เป็นแหล่งจับปลา
มากมายชีวิตปลาทะเล	ติดอวนตั้งเก
ร่อนเร่ไปสู่แดนไกล	แลกเอาไว้กับชีวิตชาวประมง

นอกจากนี้ เพลง เฒ่าทะเล เพลงนี้แต่งขึ้นในช่วงหลัง ได้กล่าวถึงความยากลำบากของชาวประมงมากขึ้น ลักษณะของเพลงนี้เป็นการเล่าถึงเรื่องชีวิตของชาวประมงคนหนึ่ง โดยกล่าวถึงความยากลำบากกับการที่ต้องออกเรือหาปลา เพื่อแลกกับรายได้เลี้ยงครอบครัว ต้องเสี่ยงภัยต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกลางทะเล แต่เพราะความจนจึงจำเป็นต้องทำ แม้อายุจะมากขึ้นก็ยังต้องทนสู้งานหนัก และในที่สุดเขาก็ต้องเอาชีวิต ไปทิ้งที่ทะเล ดังเนื้อเพลงที่ว่า

อันชีวิตชาวประมงจน ๆ	อยู่ด้วยความอดทนแล่นไปข้างหน้า
จุดหมายข้อมหมายชีวิตปลา	ไปนำกลับมาเลี้ยงชีวิตคน
ถึงลมฝนกระหน่ำซ้ำเติม	หนาวสั่นสะเทิมทำทนายคนกล้า
ผู้เฒ่าก็รู้อยู่เต็มอุรา	หนทางข้างหน้าเป็นไปได้สองทาง
ทางหนึ่งรอดกลับถึงฝั่ง	อีกทางหนึ่งฝั่งร่วงลงกลางทะเล

เพลง คาคี เพลงนี้สะท้อนถึงความทุกข์ยากของอาชีพคนเก็บตาล ว่าเป็นอาชีพที่เสี่ยงอันตรายแต่ก็ต้องทำ เพราะเป็นอาชีพที่ทำรายได้เลี้ยงครอบครัว ดังจะเห็นได้จากเพลง

คาคีไต่ต้นตาล	คาคีตกตาล ตอตาลตำตุค
คาคีตกต้นตาล	ตอตาลตำตุค ตายไต่ต้นตาล
โบราณท่านกล่าวไว้ว่า	ทรัพย์สินเงินตราเป็นของนอกกาย
แต่คนต้องกินต้องใช้	อย่างรายคาคีต้องไต่ต้นตาล

เพลง ท.ทหาร เพลงนี้ได้สื่อให้เห็นถึงอาชีพทหาร ที่ต้องเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อปกป้องประเทศชาติ แม้รายได้จะไม่มากมายแต่เขาก็อุทิศตนรับใช้ประเทศอย่างสุดหัวใจ แต่เนื่องจากเพลง ท.ทหาร มีเนื้อหาเสียดสีวงการทหาร ทำให้เพลงนี้ถูกคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ (กบว.) สั่งห้ามออกอากาศเผยแพร่

ขอทดแทนคุณประเทศชาติ	ด้วยไออุ่นกระสุนปืน
จะยืนด้านศัตรูแม้จนตัวตาย	โหนกชวานา คือ ท.ทหารอดทน
เขาทำเพื่อทุกคนขอให้คนเข้าใจ	อยู่ร่วมกันร่วมแผ่นดินไทย
อย่าแหยงแฉ่งน้ำใจเราสายใยเดียวกัน	

เรื่องราวเกี่ยวกับทหารนั้น เพลงเพื่อชีวิตในยุคแรกไม่เคยปรากฏว่าได้สะท้อนเรื่องราวความทุกข์ยากเหล่านี้ ทั้งนี้เพราะในยุคนั้นจะมองว่าทหารเป็นกลไกของรัฐบาล มีหน้าที่ปราบปรามผู้ที่มีความคิดต่อต้านฝ่ายรัฐ การที่วงคาราบาวได้นำเสนอเพลงเกี่ยวกับชีวิตทหาร จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นมุมมองใหม่ในวงการเพลงเพื่อชีวิต แต่หากย้อนกลับไปสู่เพลงเพื่อชีวิตในยุคแรก ก็พบว่า แสงนภา บุญราศี เคยสะท้อนความเห็นอกเห็นใจและความยากลำบากของทหารชั้นผู้น้อยไว้ใน เพลง ทหารกองหนุน และทหารผ่านศึก โดยกล่าวถึงความเสียสละของทหารที่

ต้องรับใช้ประเทศชาติ ทำให้ร่างกายต้องพิการ แต่กลับขาดคนเห็นใจ ไร้คนเหลียวแลทหารชั้นผู้น้อยเหล่านี้จึงมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ขัดสน คนที่พิการต้องขอทาน เพราะไม่มีงานให้ทำ จะเห็นได้ว่าเพลงที่วงคาราบาวต้องการสื่อออกไปนั้น มีแนวคิดที่คล้ายกับ แสงนภา บุญราศี ในเรื่องของ การเรียกร้องให้คนทั่วไปเข้าใจและเห็นใจทหาร เพราะพวกเขาเหล่านี้ทำหน้าที่วีรของชาติเพื่อปกป้องคนไทยทุกคน

นอกจากนี้เพลงที่สื่อให้เห็นถึงความทุกข์ยากของประชาชนยังมีให้เห็นในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ เช่น

ปัญหาการว่างงาน

ปัญหาการว่างงานถือเป็นปัญหาหนึ่งที่เริ่มส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างของสังคมไทยในช่วง ปี 2540 เป็นต้นมา ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะบัณฑิตที่จบออกมาในแต่ละปีมาก และมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่คุณสมบัติเหมาะสม อีกปัญหาหนึ่งที่เป็นปัญหาสะสมมาทุกยุคทุกสมัยของสังคมไทย คือ ระบบเส้นสาย การมีพรรคพวกในการฝากเด็กเส้นเข้าทำงาน คนทำงานดีมีคุณภาพไม่ได้ทำงานตรงตามที่เรียนมา

ดังจะเห็นได้จากเพลง หรอย เพลงนี้ต้องการสื่อให้เห็นปัญหาการว่างงาน ที่เกิดจากนักศึกษาหลังจบมหาวิทยาลัย แต่หางานทำไม่ได้ เพราะในสังคมไทยมีการแข่งขันกันสูง อีกทั้งยังมีระบบเส้นสายในการเข้าทำงาน สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ดังจะเห็นได้จาก

มาฟังกันฮิตเพื่อนนิสิตนักศึกษา	ผมมีปริญญาจบมหาวิทยาลัย
ร่ำเรียนจบจนตั้งแต่ตะวันออกเฉียงใต้	มาทำงานรับใช้คนตะวันออกกลาง
ถึงมีปริญญาขี้แยแย่งแข่งขัน	หางานทำทั้งวันมาเป็นเวลาหลายปี
มนุษย์โลกนี้ช่างดิ้นรนชวนขวย	มนุษย์โลกนี้ช่างดิ้นรนสนสาย
ไม่มีเงินก็อดตาย	ไม่มีเส้นก็อดงาน

เพลง บัณฑิตลอยแพ เป็นอีกเพลงที่สื่อถึงปัญหาความทุกข์ของประชาชนในการว่างงานทั้งที่จบมหาวิทยาลัย มีปริญญารับรองความรู้ แต่ก็หางานทำไม่ได้ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

พ่อแม่ทั้งหลายหมายมั่น ให้ได้รับการศึกษา
สังคมแก่งแย่งแข่งขันกันตลอดเวลา
ถูกหลานขายสีดาสา จึงต้องนำตาไหลริน
สังคมผู้ดีเขามีเส้นสาย
ฉันจึงสู้ไม่ได้ เพราะฉันมีแค่หนี้สิน

เพลง มหาลัย เพลงนี้ได้สื่อถึงปัญหาการว่างงาน ได้ชัดเจนที่สุด เนื้อเพลง กล่าวถึงคนที่จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยแต่ไม่มีงานทำ ซึ่งปัญหานอกจากจะเกิดจากการใช้ระบบเส้นสาย ทำให้คนที่มีความรู้แต่ขาดเส้นสายขาด โอกาสในการเข้าทำงานตามที่ตนเองต้องการ รวมทั้งปัญหาเรื่องค่านิยมที่ยอมรับคนที่เรียนดี ทำให้คนที่เรียน ไม่ดีแต่มีความขยันเล่าเรียนจนจบ สอบเข้าทำงาน ไม่ได้ ทำให้คนจำนวนมากตกงาน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

มหาลัยมหาหลอก	เด็กชายบ้านนอกเด็กหญิงบ้านนา
รำเรียนรู้อันวิชา	แต่จบออกมายังไม่มียานพาหนะ
ไม่มีงานก็ไม่มีเงิน	ออกเดินเดินเดินขำสมัครงาน
สอบเท่าไรก็สอบไม่ผ่าน	มันหัวปานกลางเขาเอาแต่หัวดี ๆ
มีความรู้สู้เขาไม่ได้	เส้นเล็กเส้นใหญ่เส้นก๊วยจั๊บไม่มี
นามสกุลไม่สง่าราศี	เป็นลูกตามีเป็นแค่หลานยายมา
ปัญหาผู้ใช้แรงงาน	

จากสภาพสังคมไทยจะเห็นได้ว่า ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็นผู้ใช้แรงงาน เนื้อหาเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาวในช่วงปี 2527 จึงได้สะท้อนภาพความทุกข์ยากของผู้ใช้แรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะยากจน จึงต้องใช้แรงงานแลกกับรายได้อันเล็กน้อย แต่คนขายแรงงานเหล่านี้ก็ต้องสู้ทน เพราะไม่มีความรู้ที่จะไปประกอบอาชีพอื่น ๆ และนอกจากสื่อถึงความยากลำบากของกรรมกรผู้ขายแรงงานแล้ว ยังสื่อให้เห็นความเสียเปรียบของคนเหล่านี้ที่ได้รับอีกด้วย เช่น ในเรื่องของความเหนื่อยยาก เรื่องของรายได้ การถูกดูหมิ่นเหยียดหยามว่าเป็นคนชั้นต่ำ ดังเช่น

เพลงลุงจี๊มา เพลงนี้สะท้อนให้เห็นว่า คนที่เป็นจับกังแบกหามนั้น ต้องทนเหนื่อยยาก ถูกนายจ้างเอาเปรียบด้วยการใช้งานหนักแลกกับรายได้ชั้นต่ำ ดังนี้

มาเป็นจับกังที่แบกหามวันยังค่ำ
เหน็ดเหนื่อยแทบตายได้แต่ค่าแรงต่ำต่ำ
แกลเป็นคนจนที่เสียเปรียบเป็นประจำ
กล่ำกลืนความชอกช้ำ ถ้าไม่ทำก็อดกิน

เพลง จับกัง เพลงนี้สื่อถึงภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานอีกเพลงหนึ่ง ที่มีเนื้อหา กล่าวถึง ความยากลำบากของจับกัง กรรมกรแบกหาม ซึ่ง ไม่มีใครให้ความสำคัญ แต่ต้องต่อสู้เพราะความยากจน เห็นได้ดังนี้

แรงงาน แรงงาน มีแจกจ่ายไปทั่วแดน
ใครเคยคิดบ้างจับกังอย่างพวกฉัน

เมื่อด่านที่ผ่านไหล่ฉันทึกลงคนตั้งหลายแสน

พวกท่านอ้อมฉันทึกลงแต่ความเร้นแค้น

เหนือบ่า ท้องกิว เมื่อความหิวมันตามทวง

เพลง สวรรค์บ้านนา เพลงนี้กล่าวถึงความทุกข์ยากของประชาชนเกี่ยวกับผู้มีอาชีพขายแรงงาน ที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนจากชนบท เข้าเมืองหลวงเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว เพราะขาดความรู้ ทำให้ต้องมาขายแรงงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร ดังเนื้อเพลงที่ว่า

จำใจมาหาเงินทอง เลี้ยงปากเลี้ยงท้องพี่น้องในบ้านนา

มุ่งสู่เมืองกรุงหลังไหล่กันมา ลำบากกายหาห้วงมาหางานทำ

ขายกำลังกายอยู่ในโรงงาน ขายบริการอยู่ในปั้มน้ำมัน

บ้างขับแท็กซี่ขับรับกัน รับส่งผู้โดยสารถึงจุดหมายปลายทาง

เพลง คนหนึ่งเหนียว เพลงนี้ได้สื่อถึงความยากลำบากของชีวิตกรรมกร ที่ต้องทำงานหนักเพื่อเลี้ยงครอบครัว ทั้งนี้เพราะชีวิตของคนเหล่านี้ไม่มีทางเลือกที่ดีกว่า ดังเนื้อเพลง

อยู่เพื่องานทำเพื่อเงิน ได้ก็ตั้งค์เซียวชะ เดือนละไม่เท่าไร

ไม่พอยาไส้เลี้ยงลูกเลี้ยงเมีย ก็เมียหลายคนนี่(มีคนเดียว)

บ่นจริงจริง และแก่อีกต่างหาก เป็นกรรมกรเร่งขายแรงงาน

ฉันทึกลงแล่นลำบาก ชีวิตทุกข์ยากค่าหยุกค่ายา

ในช่วงปี 2528 เป็นช่วงที่การขายแรงงานในต่างประเทศ ของคนชนบท กำลังได้รับความนิยม ซึ่งการขายแรงงานส่วนใหญ่คนชนบทจะถูกชักชวน ไปขายแรงงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย ทำให้ชาวนาหลายคนยอมทิ้งนาทิ้งไร่ เอาที่นาไปจำนองเพื่อนำเงินไปเป็นค่าเครื่องบินเดินทาง ไปทำงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยหวังว่าจะได้ค่าแรงงานมากกว่าการขายแรงงานในประเทศ ซึ่งบางส่วนก็สามารถเดินทางไปทำงานในต่างประเทศตามที่ต้องการ แต่หลายรายถูกหลอกจนต้องเสียทั้งเงิน ทั้งที่นาแต่กลับถูกลอยแพ เพลงเพื่อชีวิตในยุคนี้ จึงได้นำเสนอปัญหาเหล่านี้ เป็นการตอกย้ำให้เห็นความเหนียวยากของกรรมกร อันแสดงให้เห็นถึงสังคมไทยที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้คนไทยไม่คิดจะขายแรงงานในประเทศของตน เนื่องจากรายได้ไม่คุ้มกับแรงงานที่ใช้ไป

เพลง ซาอุดูร มีเนื้อหาสะท้อนปัญหาการขายแรงงานของคนไทยไว้อย่างชัดเจน โดยกล่าวถึง คนชนบทที่มีฐานะยากจน มีความรู้ น้อย ไม่มีโอกาสที่จะทำงานที่ได้เงินมาก ๆ สำหรับใช้อย่างสุขสบาย เมื่อมีนายหน้ามาชักชวนให้ไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งในช่วงปี 2528 คนไทยนิยมไปขายแรงงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย ทำให้เป็นช่องทางให้คนบางกลุ่มแสวงหาผลประโยชน์หลอกเอาเงินทองของคนเหล่านี้ โดยให้ความหวังว่าเมื่อไปทำงานที่ต่างประเทศจะได้

ค่าแรงมากกว่าที่เสียไป คนเหล่านี้จึงหลงเชื่อยอมทุ่มเทเสียทรัพย์สินเงินทอง เพื่อให้ได้เดินทางไปทำงานหวังเพียงรายได้และเงินจำนวนมากที่จะส่งมาให้ครอบครัว สุดท้ายก็ถูกหลอกเสียทั้งเงินทองที่นำโดยไม่ได้อะไรเลย ดังเนื้อร้องที่ว่า

เชื่อพี่เถื่อนน้อง พี่ไม่ได้ร้องเพลงหลอก
 จะเอาเงินใส่กระบอกหอบมาเป็นกระบุง ขนมาให้น้องฝากธนาคาร
 ขายที่นาได้แล้ว เจอคนแจวรับส่งคนงาน
 จ่ายเงินจ่ายหลักฐาน ได้ไม่นานเขาพาไปขึ้นเครื่องบินจะไปซาอุ
 เกิดมาเป็นคนจน ขามคบคนไม่เคยเป็นต่อ
 คิด ๆ ไปใจท้อ คนหนอคนยิ่งจนยิ่งเจ็บ
ปัญหาครอบครัว

ครอบครัว ถือว่าเป็นสถาบันทางสังคมของมนุษย์ เป็นสถานที่ให้ชีวิตให้ความอบอุ่นแก่คนในครอบครัว และครอบครัวอาจเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้ ถ้าชีวิตของคนในครอบครัวขาดความรัก และความอบอุ่น ทำให้เด็กวัยรุ่นกลายเป็นเด็กเกเร เป็นอันธพาลที่ไม่มีคุณธรรม เพราะพ่อแม่ที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ไม่ค่อยเอาใจใส่อบรมสั่งสอนในทางที่ถูกที่ควร ปัญหาสังคมต่าง ๆ จึงตามมา

เพลงเพื่อชีวิต จึงนำปัญหานี้มาสะท้อนภาพชีวิตความเป็นจริงในสังคมหลาย ๆ ด้าน ดังเช่นเพลง

เพลง ลูกแก้ว เป็นเพลงที่สะท้อนภาพชีวิตครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยพ่อแม่รักและตามใจลูกแต่ไม่มีเวลาให้ลูกเพราะต้องทำงาน ซึ่งก็เพื่อหาเงินให้เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น ทำให้ลูกใช้เงินที่ได้จากพ่อแม่ไปในทางที่ผิด ดินเหล้า ดินยาเสพติด เนื้อหาเพลงจึงต้องการสื่อให้เห็นว่าความร่ำรวย ไม่สามารถช่วยให้ชีวิตมีความสุขได้ และเงินก็ไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหาคือครอบครัว แต่สิ่งที่จะทำให้อครอบครัวมีความสุขได้ ก็คือ การให้ความรัก ความเอาใจใส่ของคนในครอบครัว ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ลูกชายกำลังโตขาดที่พึ่งทางใจ ใช้กำลังทุนให้ความอบอุ่นไม่ได้
 คบเพื่อนพากันเพลินเดินลงขวดสุรา เดินลงบึงกัญชาเดินลงเข็มนิโคติน
 ดิ้นขึ้นมากลางคุกถูกขังยืนตาขวาง ใครจับฉันทมาขังพ่อแม่ฉันทรวย

เพลง วันเด็ก เพลงนี้สื่อถึงชีวิตครอบครัวที่ไม่มี ความอบอุ่น พ่อแม่ทะเลาะกัน ไม่ให้ความสนใจลูก พ่อกินแต่เหล้า แม่เล่นไพ่ ปล่อยให้ลูกให้เผชิญชีวิตไปตามยถากรรม สิ่งเหล่านี้เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี ทำให้ลูกกลายเป็นเด็กมีปัญหาและหลงผิดได้ง่าย เนื้อหาของเพลงสะท้อน

ให้เห็นว่า การที่จะให้เด็กเป็นคนดีของสังคม ผู้ใหญ่ควรจะเป็นตัวอย่างที่ดี โดยเฉพาะพ่อแม่ ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเด็กที่สุด ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ทำตัวให้เด็กดูตัวอย่าง   ลูกไม่ไม่ห่างจาก โคนต้นไม้
 ้วยเด็กเราเป็นเด็กเกร   เพราะสังคม โปเก มีผู้ใหญ่ นำเรา

เพลง ลูกบ้างเนื้อ เพลงนี้ต้องการสะท้อนปัญหาด้านครอบครัวที่พ่อแม่คิ
 ร์นทำงานหาเงินจนไม่มีเวลาให้ลูก เนื้อหาของเพลงจะเป็นการเรียกร้องให้พ่อแม่หันมาสนใจลูก
 รู้จักแบ่งเวลา เพื่อไม่ให้ลูกมีปัญหา ดังเนื้อเพลงที่ว่า

แบ่งเวลาของคุณเป็นเรือเป็นพายให้แก่ลูก ๆ
 ตั้งรักไว้ให้ผูกรักลูกเค้าต้องเข้าใจเลี้ยง
 ลูกที่อยู่กับเงินและความสบายที่เงินซื้อ
 ถูกปิดกั้นปัญหา รอเพียงเวลารับมรดก
 โชคลาภที่ยิ่งใหญ่หรือด้อยต่ำ
 จะเป็นผลดีต่อเมื่อมันถูกใช้ไปในทางที่เป็นประ โยชน์
 ต่อคนอื่นเขาเท่านั้นเอง

เพลง ขมบาล เป็นอีกเพลงที่สื่อถึงความทุกข์ยากของครอบครัวที่พ่อแม่ไม่มี
 เวลาให้ลูก ซึ่งอาจจะทำให้ลูกหลงทางผิดคิดยาเสพติดถึงตอนนั้นก็สายเกินไป ดังเนื้อเพลงที่ว่า

โอย คุณพ่อ โอย โอย คุณแม่
 คุณมีเวลาให้กับลูกน้อย ๆ พอเพียงหรือยัง
 ความรักนำความอบอุ่น สู่ลูกของคุณสู่โลกของเรา
 เวลาที่ให้แก่เขา จะห่มกันความหนาวเหน็บชั่วหัวใจ

เพลง บาบบริสุทธิ เป็นเพลงที่สื่อถึงความทุกข์ยากของครอบครัว ที่มีความ
 ขัดแย้ง หย่าร้างกัน โดยเนื้อหาเพลงกล่าวถึงหนุ่มสาวที่แต่งงาน ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันนั้น ตอนแรก
 มักจะดำเนินชีวิตด้วยความราบรื่น ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน แต่เมื่อนานไป กลับกลายเป็นตรงกันข้าม ต่าง
 คนก็ทำตามความต้องการของตัวเอง ไม่รับฟังความคิดเห็นของกันและกันทำให้เกิดความขัดแย้ง
 ชีวิตคู่จึงต้องอยู่ด้วยกันด้วยความอดทน และเมื่อหมดความอดทนก็ต้องเลิกรากันไป ทำให้ลูก
 กลายเป็นผู้รับเคราะห์กรรมที่พ่อแม่ทำไว้ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ขามเมื่อความอดทนถึงที่สุด   จึงต้องหยุดไว้ตรงเลิกรากัน
 มันจึงเป็นผลงานที่แสนห่วย   คนที่ช่วยก็คือตัวลูกน้อย

ปัญหาเด็กและเยาวชน

ในสังคมไทยมีเด็กมากมายที่ต้องประสบปัญหาในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้ใหญ่ได้สร้างไว้ เช่น พ่อแม่หย่าร้างกัน ทอดทิ้งเด็กให้ดำเนินชีวิตไปตามลำพัง ทำให้เด็กๆ เหล่านี้ต้องเผชิญกับความทุกข์ยาก กลายเป็นเด็กเร่ร่อน โดยเฉพาะปัญหาของเด็กสลัม เป็นเด็กที่ถูก ลืมในสังคม ปัจจุบันแหล่งสลัมในกรุงเทพมหานคร มีประมาณ 1,000 กว่าแห่ง (สุทธาสินี เกียรติไพบูรณ์ 2533: 253) เด็กในสลัมเหล่านี้ไม่ได้รับการศึกษา ต้องดิ้นรนทำมาหากินหาเงินช่วยเหลือครอบครัวด้วยการเก็บขยะ ขายพวงมาลัย ขายหนังสือพิมพ์ ขายเรียงเบอร์ เซ็ดกระจก เป็นต้น ตำรวจระบุว่า เด็กเหล่านี้เป็นพวกก่ออาชญากรรม ลักทรัพย์ รวมกลุ่มสูดดมทินเนอร์ เล่นการพนัน ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ศิลปินเพลงเพื่อชีวิตจึงนำความทุกข์ยากของเด็ก ๆ เหล่านี้มาถ่ายทอดเป็นบทเพลงเพื่อสื่อให้สังคมได้เห็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็ก ๆ ในหลายแง่มุมด้วยกัน

เพลง ลอยหาย เพลงนี้ต้องการสะท้อนความทุกข์ยากของเด็กจรจัด ที่ต้องหากินไปวัน ๆ เพื่อความอยู่รอด ไม่มีคนเหลียวแล ไม่มีอนาคต ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เด็กน้อยคนนั้น นอนฝันอยู่ข้างทางเดิน
ในเมืองมากมายความเจริญ มีคนเดินผ่านไปผ่านมา
เด็กน้อยรอคอยเวลา รอเมตตาจากคนมีธรรม
ธรรมมีจากคน จากคนมีธรรม
เพลง Summer Hill เพลงนี้สื่อถึงความทุกข์ยากของเด็กกำพร้า เด็กเร่ร่อน

ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เกิดกำพร้าไร้บ้านมประทังกาย
หัวอกใคร จะบอบช้ำเหมือนดังเด็กตัวน้อย ๆ
คำว่า Summer Hill มาจากแนวคิด ชีวิต เสรีภาพ ชัมเมอร์ฮิลล์ ของนาย เอ.เอส.นิต เจ้าของโรงเรียนชัมเมอร์ฮิลล์ ตั้งขึ้นในปี 2464 ที่เมืองเลสเตอร์ ประเทศอังกฤษ นิต ได้นำเอาความรู้ทางจิตวิทยาใช้ในการวางแผนทางการศึกษา โดยยึดหลักให้นักเรียนมีเสรีภาพในการแสดงออกมากที่สุด โดยมีแนวคิดที่ให้ความสำคัญในการเล่นมากกว่าการเรียน และยังยอมรับให้เด็กปกครองตนเอง แทนที่จะให้ครูคอยบังคับด้วยการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมา

เพลง มาลัย เพลงนี้กล่าวถึงความทุกข์ยากของเด็กยากจน ที่ต้องดิ้นรนทำงานหาเลี้ยงครอบครัวด้วยการขายพวงมาลัยตามสี่แยก ซึ่งต้องเสี่ยงอันตรายจากรถยนต์มากมาย ดังนี้

ถึงจะมีจะจน ก็คนเหมือนๆ กัน
ขอเศษสตางค์แบ่งปัน หนูน้อยก้านัดด้วยพวงมาลัย

คือหัวใจของท่าน ผูกพันภาระอันยิ่งใหญ่
 ผูกใจเขาใส่ผูกใจใคร คล้องพวกมาลัยคล้องไทยร่วมกัน
 เพลง มาลัยเสียงรถ เป็นเพลงที่สื่อถึงความทุกข์ยากของเด็กยากจน ที่ต้อง
 ทำงานตั้งแต่เด็กเพื่อเลี้ยงครอบครัว ด้วยการเลี้ยงอันตราย ขายพวงมาลัย เพราะเป็นอาชีพที่หาง่าย
 ที่สุดสำหรับเด็ก เมื่อเด็กไม่มีทางเลือกในการประกอบอาชีพ ก็ต้องเลี้ยงภัย ขายพวงมาลัยแลกกับ
 เงินประทังชีวิต ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ไอ้ลูกใครหนอ...	เที่ยววิ่งขายพวงมาลัย
ยังเด็กเล็กเกิน ความลำเค็ญ	จากความยากเข็ญ
นำมาซึ่งความอดอยากยากจน	ความเป็นคนเมื่อยังมีหนทางเดิน
ก็คืบไปมาลัยเสียงรถ	

ปัญหาสตรี

การสะท้อนภาพความเจริญและปัญหาในสังคมไทยที่ยังแก้ไขไม่ตกนั้น ปัญหา
 สตรี ปัญหานี้ส่วนใหญ่มาจากความยากจน โดยเฉพาะครอบครัวที่ยากจน ถูกขบวนการหลอกลวง
 เด็กสาวและแม่สาวมาค้ากามตามหัวเมืองในต่างจังหวัด โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร แล้วต่อไป
 ค้ากามในต่างแดน เพลงเพื่อชีวิตมักจะเสนอประเด็นของผู้หญิงที่มีอาชีพค้าประเวณี เนื้อหาส่วน
 ใหญ่จะเป็นการกล่าวถึงสาเหตุของการประกอบอาชีพดังกล่าว นั่นคือ ความยากจน ที่ทำให้พ่อแม่
 ต้องขายลูกสาวเพื่อนำเงินมาเลี้ยงครอบครัว ความยากจนทำให้ผู้หญิงในชนบทต้องเสี่ยงเข้ามา
 ทำงานในกรุงเทพมหานคร จนถูกหลอกให้มาขายตัว ดังเช่นเพลง

เพลง นางงามตุ้กระจก เพลงนี้สื่อให้เห็นถึงความทุกข์ยากของอาชีพโสเภณี
 โดยชี้ให้เห็นถึงปัญหาว่าเพราะความยากจน ทำให้ผู้หญิงเหล่านี้ต้องมาทำงานที่สังคมรังเกียจ
 เพื่อให้ครอบครัวอยู่สุขสบาย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

สังคมทราบ ทราบเพราะคน	ความยากจนใครทนได้
พ่อแม่แก่แม่ไม่สบาย	น้องหญิงขายวัยกำลังหมา
ซ้ำเพราะความที่เธอจน	นี้หรือคนสังคมรังเกียจ
ช่วยผู้ชายระบายความเครียด	สิบร้อยพันขั้นรัฐมนตรี
เป็นนวลนางในอ่างน้ำ	เป็นนางงามตุ้กระจก

เพลง แม่สาย เพลงนี้มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับสังคมภาคเหนือ สื่อให้เห็นถึงความ
 ทุกข์ยากของพ่อแม่ที่ยากจน จำเป็นต้องขายลูกสาวของตนให้แก่กลุ่มบุคคลที่ทำธุรกิจขายบริการ
 ทางเพศ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

นกล้อยจากห้องนาราคาถูก เธอเป็นลูกที่ถูกพ่อแม่ขายกิน
 กตัญญูบิคมารดาปานใด แม่สายจากเมืองเชียงรายต้อง ไปสู่สังคมทราวม
 เพลง นส.3 ก. เป็นอีกเพลงหนึ่งที่กล่าวถึงปัญหาผู้หญิงขายบริการทางเพศ
 โดยเฉพาะปัญหาสาวเหนือที่พ่อแม่มักจะขายลูกสาวเพื่อแลกกับเงินสาเหตุที่พ่อแม่ต้องทำเช่นนี้ ก็
 เพราะความจนนั่นเอง ดังเนื้อร้องที่ว่า

งานทำก็จำใจ ทอดเนื้อตัวไปใจเจ็บก็เพราะจนตั้งแต่เกิด
 ฝันที่มีก็เพียงลม ไครมาโถมทุ่มเทศชีวิตร่วม
 เหมือนดั่งส้วมสุขาเป็นสาธารณชน
 ฝันอันล่องลอย ไร่ซึ่งจุดหมาย บ้านก็อยู่ไกล ไร่ที่พึงพิง
 แสงตะวันรอน ถับลงติดดิน เธอตั้งขาย นส.3 ก.
 ก.ที่หนึ่ง กิน ก.ที่สอง เกียรติ ก.ที่สาม กาม นส.3ก.
 พ่อเอาไปขาย แม่เอาไปคุ้ม เนื้อนุ่ม นมดี กระทิงตั้ง
 ปัญหาเยาเสพติด

เยาเสพติด เป็นยาอันตรายที่มีสารในการกล่อมประสาท เมื่อเสพเข้าไปแล้ว
 ผู้เสพจะมีความรู้สึกเคลิบเคลิ้ม เพราะถูกอำนาจครอบงำจนไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ ก่อให้เกิด
 ปัญหาต่อสังคมตามมา ปัญหาจากการติดยาเสพติดมาจากหลายสาเหตุ เช่น ความยากจน ทำให้คน
 จนบางคนต้องทนกินยาขยัน ที่พัฒนามาเป็นยาบ้า เพื่อต้องการงานให้ได้งานและเงินมาก ๆ
 สำหรับพวกขั้บรถสิบล้อ พวกรับจ้าง ปัญหาจากครอบครัวแตกแยกก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ชักนำ
 เยาวชนไปสู่แหล่งมั่วสุมอบายมุข โดยเฉพาะสารระเหย ถือเป็นบันไดขั้นแรกของสารเสพติด ก่อน
 จะวิวัฒนาการก้าวไปสู่ยาเสพติดชนิดต่าง ๆ เช่น กัญชา เฮโรอีน ยาไอ้ โคเคน ยาบ้า เป็นต้น ซึ่งล้วน
 เป็นอันตรายสำหรับเยาวชนไทย

เพลงเพื่อชีวิต จึงได้นำมาถ่ายทอดเพื่อสะท้อนให้สังคมได้ตระหนักถึงพิษ
 ภัย ความโหดร้าย รวมถึงความทุกข์ยากทรมานของผู้เสพย์ ดังจะเห็นได้จากเพลงดังนี้

เพลง กัญชา เป็นเพลงที่สะท้อนให้เห็นปัญหาเยาเสพติดประเภทกัญชาที่ทำ
 ให้ผู้ที่เสพเข้าไปเกิดประสาทหลอน ร่างกายเสื่อมโทรม สติปัญญาที่เสื่อมถอย เนื้อเพลงสื่อให้เห็น
 ถึงโทษของกัญชา ผู้ที่เสพก็เหมือนคนคิดสั้น ทำร้ายตัวเอง ดังนี้

ชั่วชีวิตคิดสั้นทำไม	เสพสิ่งจูงใจ ให้ร้ายแก่ตัวเอง
จดจำไว้ในความทรงจำ	ความบอบช้ำของตัวเอง
ล่องล่ำกล้ำกลืนฤทธิ์ยา	ปรารถนาสรรค์สร้างสิ่งใด
เจ็บจำไหมหนอในความเลือนลอย	จิตเสื่อมถอยน้อยคนเห็นใจ

เพลง ทินเนอร์ เพลงนี้เนื้อหาสาระสื่อถึงเยาวชนที่ติดสารระเหยที่เรียกว่า
ทินเนอร์ ที่พบมากในปัจจุบัน เพลงนี้ยังชี้ให้เห็นโทษของสิ่งเสพติดประเภทนี้ นั่นคือ ทำให้ร่างกาย
เสื่อมโทรม ไม่มีกำลังที่จะทำความเจริญให้สังคม เนื้อเพลงยังเรียกร้องให้ผู้ติดยากลับตัวกลับใจ
รวมทั้งเรียกร้องให้คนทั่วไปเห็นใจและให้โอกาสคนเหล่านี้ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เด็กชายคนนั้นคูหงอยเหงา	ในมือของเขามีทินเนอร์
เด็กหญิงคนนั้นคู่ซิมเซา	ทั้งเธอและเขาคมทินเนอร์
ฉันท่าน ไปพบประสพเจอ	จึงร่ำร้องบอกเธอถึงอันตราย
.....	.....
ปัญหาอยู่ที่จิตใจ	ก้าวหนึ่งพลาดไปก้าวใหม่อีกหน
จนเสพงคได้ช่วยตน	หลุดพ้นเขี้ยวคนนินทา

เพลง ขายมบาล สะท้อนให้เห็นโทษของยาเสพติด ที่เกิดจากความทุกข์ยาก
ของเด็ก ๆ ที่ขาดความอบอุ่นในครอบครัว มักจะหันไปพึ่งยาเสพติด นั่นคือ ยาบ้า เนื้อเพลงเรียกร้อง
ให้เด็กและเยาวชนอย่าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาบ้า โดยผู้แต่งเปรียบยาอันตรายดังขายมบาล เพราะทำให้ผู้
เสพตายได้นั่นเอง ดังเพลงที่ว่า

ยาบ้าขายมบาล	ซื้อแย่งวิญญาณลูกหลานเราจากไป
ลูกน้อยกำลังจะโต	พ่อแม่มีวทำอะไร
เด็กเอ๋ยจงจำไว้	ยาม้า ยาบ้า ขายมบาล
ยาบ้า ขายมบาล	ลูกหลานอย่าไปกล้ากราย
เด็กเอ๋ยจงจำไว้	ยาม้า ยาบ้า ขายมบาล
ปัญหาเศรษฐกิจ	

นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย ตั้งแต่สมัย
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504-2509)
รัฐบาลได้เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็น
รากฐานในการพัฒนาประเทศ เช่น การสร้างเขื่อน ถนน ไฟฟ้า ประปา เพื่อรองรับการขยายตัวทาง
อุตสาหกรรม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514) รัฐบาลส่งเสริม
การลงทุนของเอกชนทั้งชาวไทยและต่างประเทศ โดยให้ความช่วยเหลือกิจการอุตสาหกรรมด้วย
การจัดสร้างบริการต่าง ๆ การให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ การฝึกอบรม การเงิน และการตลาด
แก่อุตสาหกรรม การส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าและคุ้มครอง
อุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยใช้มาตรการทางภาษีและ การจำกัดสินค้านำเข้า เมื่อมาตรการ
ดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาขาดดุลการค้าเนื่องจากการนำเข้าเครื่องจักรและใช้เทคโนโลยีการผลิต

จากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การจ้างงานภายในประเทศไม่เพิ่มขึ้น การวางแผนพัฒนาประเทศจึงไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) รัฐบาลกำหนดนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยการส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออก การส่งเสริมให้อุตสาหกรรมเข้ามามีบทบาทในระบบเศรษฐกิจโดยส่วนรวม เพื่อแก้ปัญหาขาดดุลการค้า การอพยพของประชากรเข้าสู่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล นโยบายดังกล่าวก่อให้เกิดการเร่งรัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าการกระจายรายได้ ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) จึงกำหนดการกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาค โดยรัฐบาลสนับสนุนการลงทุนสร้างปัจจัยสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทำให้สัดส่วนอุตสาหกรรมของประเทศมีการขยายตัวสูงขึ้น และช่วงนี้เองเศรษฐกิจโลกเกิดภาวะซบเซา จากวิกฤตการณ์น้ำมันเป็นเหตุให้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) กำหนดนโยบายปรับสมดุลของการพัฒนาประเทศด้วยการกำหนดเขตอุตสาหกรรมในภูมิภาคสถาบันการเงินและระบบสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) มีจุดมุ่งหมายที่จะยกระดับการพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ และแก้ไขการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ผ่านมา รัฐบาลมีนโยบายที่จะเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ปรับปรุงระบบการผลิต การตลาด การกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชนบท ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ ฐานะการเงินของประเทศดีขึ้น ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยดีขึ้น แต่ก็ก่อให้เกิดความไม่สมดุลอันเนื่องมาจากการพัฒนาหลายประการ เช่น ความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้มีรายได้ของชนบทกับเมือง เกษตรกรยังเป็นกลุ่มที่มีความยากจน รongลงมาคือกลุ่มผู้ใช้แรงงาน วิถีชีวิตของคนเริ่มเปลี่ยนแปลง ตลอดจนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทำให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ต้องมีการเน้นการกระจายรายได้ และกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและชนบท การเร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปกับการรักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจด้วย

จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอันเป็นผลมาจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทย ชาวชนบทที่มีอาชีพทางการเกษตรประสบปัญหาในระบบการผลิตที่เปลี่ยนแปลง จากการพึ่งพาธรรมชาติการใช้แรงงานสัตว์ มาเป็นระบบทุนนิยมอาศัยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าก่อให้เกิดภาวะการเป็นหนี้สิน ชาวชนบทต้องอพยพเข้ากรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาการประกอบอาชีพ สภาพสังคมถูกกำหนดโดยพ่อค้า สภาพชีวิตของคนไทยจึงต้องมีการดิ้นรนเพื่อหารายได้เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง

เพลงเพื่อชีวิต จึงมีแนวทางการสื่อสารเพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพทางเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง สภาพความเป็นอยู่ที่ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด รวมทั้งการดิ้นรนเพื่อมีชีวิตที่สุขสบาย มีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เรียกว่า ความทันสมัย อันเป็นผลมาจากการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา สิ่งฟุ่มเฟือยกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนในสังคมที่ขวนขวายเพื่อจะได้ ดังเนื้อเพลงที่ต้องการสื่อสารดังนี้

เพลง ราชารายเดือน เพลงนี้สะท้อนถึงสภาพเศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบัน ที่คนในสังคมมีการดิ้นรนเพื่อซื้อความสะดวกสบาย แต่รายได้ในแต่ละเดือนไม่มากพอที่จะซื้อสิ่งเหล่านี้ได้ตามใจชอบ จึงต้องใช้วิธีการผ่อนซื้อ ทำให้เกิดปัญหาหนี้สิน รายได้ไม่พบบกับรายจ่าย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เจียมเพราะจนเป็นคนอย่างข้า	เกิดเป็นราชารายเดือนเมืองไทย
ทำงานทำเงินทำเงินเงินเดือน	เศรษฐกิจตลาดเคลื่อนเงินเดือนไม่
พอใช้ให้เราทำงานทำแลกเงินตรา	แต่ต่อศึราคต่ำกว่าความเป็นไป
การค้าการขายก็คิดให้มีเงินผ่อน	คาวนไม่เดือนร้อนผ่อนตามสบาย

เพลง ดอกเบี้ยว สื่อให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจของสังคมไทยที่ไม่ดีนัก ทำให้คนในสังคมต้องดิ้นรน กู้หนี้ยืมสินเพื่อสร้างฐานะให้ตนเอง ในขณะที่ธนาคารก็เอาแต่ขึ้นดอกเบี้ย สถาบันการเงินมั่งคั่งร่ำรวย แต่ประชาชนมีหนี้สินพันตัว ดังเนื้อเพลงที่ว่า

มาในเมืองไทยอยากมีบ้านมีรถ	มีเงินสดไม่พอยังมีปัญหา
มีเงินคาวนเอาไปคาวนเขออกมา	ที่เหลือผ่อนเรื่อยมากินเวลาจนเป็นนุ
นั่นเนาะแบงก์กรุงศรีฯ	ตรงนี้แบงก์สิกรไทย
ตรงโน้นฟองซิเอร์หลังใหญ่	บานอยู่ทั่วไปไม่มีวันร่วงโรย
เมื่อวานร้อยละห้าสตึง	วันนี้ร้อยละหกสตึง
พรุ่งนี้ร้อยละเจ็ดสตึง	พอถึงมะรินกลายเป็นสิบสตึง

เพลง เกมส์แก้จน เพลงนี้สื่อให้เห็นถึงชีวิตของคนในสังคมไทย ที่ต้องทำงานแลกเงิน เพื่อสร้างรายได้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน แต่ก็ไม่พอใช้จ่ายให้ชีวิตมีความสุขสบายได้ จึงต้องดิ้นรนทำมาหากินทุกอย่างเพื่อให้ชีวิตดีขึ้น ดังเนื้อเพลงที่ว่า

หากินกันเป็นเกลียว	พอเหลือวไปกลับไม่เจอ
หนี้สินบานทะเลเธอเท่อ	เจอแต่เจอ เจอแต่เจอ
นักความยากจน	เศรษฐกิจแตกคั้งฟองสบู่
ได้เรียนรู้เปรี้ยวหวานมันเค็ม	ชีวิตคิด ไปก็คล้ายเกมส์
ต้องเล่นเกมส์	เล่นเกมส์แก้จน

เพลง เงินกร่อย เพลงนี้สื่อให้เห็นสภาพเศรษฐกิจของไทย ที่คนไทยส่วนใหญ่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ขัดสน รายได้ไม่พอกับรายจ่าย เพราะสินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาสูง แต่ค่าของเงินลดลง ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ข้าวของราคามันมีแต่แพงๆ   เงินเดือนสิ้นเดือนก็แทบจะไม่เหลือ
 แถมขึ้นแต่ละเดือนขึ้นมานิดหน่อย   งานกร่อย เงินกร่อย เงินกร่อยกร่อย
 ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำค่าสูง

ปัญหาความยากจน นับเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ เพราะคนส่วนใหญ่ของประเทศยังมีความขัดสน รายได้น้อย ถึงแม้รัฐบาลจะส่งเสริมให้คนไทยมีการศึกษาที่สูงขึ้น เพื่ออนาคตที่ดีขึ้นของคนในสังคม แต่คนที่เรียนจบมาก็ต้องแย่งกันหางานทำ ทำให้เกิดช่องว่างของคนในสังคม ทั้งในด้านรายได้ ฐานะความเป็นอยู่ ความรู้ และการประกอบอาชีพ

เพลงเพื่อชีวิตจึงนำปัญหาความทุกข์ยากของคนกลุ่ม นี้มาสื่อสารให้สังคมได้เห็นถึงความยากจน ความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคม รวมทั้งการแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่คนมีฐานะเหนือกว่าทำร้ายหรือเอาเปรียบคนที่ด้อยกว่า ดังนี้

เพลง ปลาใหญ่ กินปลาน้อย เพลงนี้ต้องการสื่อให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างชนชั้น การเอาเปรียบ และชี้ให้เห็นว่าผู้ที่อ่อนแอกว่าย่อมเป็นเหยื่อล่าของคนที่อยู่เหนือกว่า เป็นกฎเกณฑ์ที่เหมือนกันทุกสังคม ไม่เพียงแต่คนเท่านั้น สัตว์โลกทุกชนิด ก็ต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์นี้เช่นเดียวกัน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

สัตว์หนึ่งร่างกายใหญ่กล้า   เร็วแรงแกร่งมหาทั้งคูร้าย
 กัดกินสัตว์เล็กให้ตายไป   เป็นกฎธรรมชาติให้เป็นไป
 ปลาใหญ่กินปลาน้อย   สัตว์ใหญ่กินสัตว์น้อย
 เป็นกฎเกณฑ์ ไม่ใช่คน

เพลง ห่าเทียม เพลงนี้ต้องการสื่อให้เห็นถึงความยากจน โดยชี้ให้เห็นว่า คนยากจนมักจะเป็นผู้ที่เสียโอกาส อยากแต่งงานก็ไม่มีเงิน ไปสู้ออ ดังนี้

ความจนเป็นอุปสรรค   กีดขวางทางรักของชาย โศดหญิงสาว
 รักกันชอบกันต้องกินข้าว   แต่งกันตัวเปล่าจะเอาอะไรทำกิน
 ที่ดินห้าไร่ต้องเช่า   ลำบากจะเอาอะไรต่อรอง
 น้องนางคงไม่เห็นใจแน่   ปีนี้หน้าห้าแม่ห้าคงต้องแก่ไปตามลำพัง

2.2.4 เรียกร้องโดยใช้สัญลักษณ์

การเรียกร้องโดยใช้สัญลักษณ์ เป็นการแสดงออกทางการเมืองชนิดหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย ที่ใช้สื่อความหมายหรือแนวคิดทางการเมืองให้กับประชาชนทั่วไปเกิดความ

เข้าใจไปในทางเดียวกัน ลักษณะของเพลงเพื่อชีวิตในยุคแรก จึงมีลักษณะของความรุนแรง ทำทาบ และให้กำลังใจต่อประชาชนทั่วไป เช่น เกษตรกร ชาวไร่ชา ผู้ใช้แรงงาน รวมถึงปลุกระดมให้เกิด ความฮึกเหิมต่อสู้ต่อการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพประชาธิปไตย ในยุคที่ขบวนการนักศึกษากำลังไฝฝืน ล้มล้างการปกครองแบบเก่า การมองหาหนทางและความหวังของประชาชนจากฝ่ายตรงข้ามนั้น จึงได้ เกิดบทเพลงที่มีเนื้อหาเป็นสัญลักษณ์ ที่บ่งบอกถึงลัทธิใหม่ หรือความหวังในการต่อสู้กับอำนาจ รัฐ ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่สำคัญ คือ

ในช่วงปี 2518 ในช่วงนี้บทบาทของขบวนการศึกษานับว่าโดดเด่นมาก ในการเข้ามามีบทบาทเรียกร้องประชาธิปไตย และต่อสู้กับอำนาจเผด็จการของรัฐบาลบุคคลที่ถือว่า มีบทบาทโดดเด่นคือ จิตร ภูมิศักดิ์ แกนนำคนสำคัญของนักศึกษาปัญญาชนในการร่วมต่อต้านขับ ไล่ระบอบเผด็จการและยังเป็นนักดนตรีเพื่อชีวิตอีกด้วย บทเพลง จิตร ภูมิศักดิ์ ของวงคาราวานได้ สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์โดยใช้ จิตร ภูมิศักดิ์ เป็นสัญลักษณ์ แนวคิดของเพลงนี้ คือ ยกย่อง จิตร ภูมิศักดิ์ ซึ่งเคยเป็นนักวิชาการที่มีผลงานด้านประวัติศาสตร์

ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เขาได้รับบอญติธรรมและถูกฆ่าตายในที่สุด ครั้นยุคต่อมาผลงานต่าง ๆ ของเขาได้ถูกตีพิมพ์จนเขากลายเป็นวีรบุรุษของนักวิชาการ และคนรุ่น หนุ่มสาวทั้งหลาย ดังนั้น งานของเขาจึงกลายเป็นแนวทางที่จะปฏิบัติตาม เพลงนี้จึงเป็นเพลงที่รวม ประวัติศาสตร์ของชายคนหนึ่งซึ่งผลงานของเขาเกิดก่อนยุค เกินกว่าที่ผู้คนในสังคมยอมรับดังนั้น เพลงกล่าวต่อไปนี้

ได้งามหานกอินทรี	ล้อมยิงโดยกระหึ่มอ้อมในเหยื่อตัวนี้
โชคดี สีซัน พันดาว	ศพคนนี้ นี่หรือคือจิตร ภูมิศักดิ์
ตายคาหลักเขตป่ากับนาคร	เขาตายในชายป่าเลือดแดงทาดินอีสาน

เพลง นกเหลือง เพลงนี้มีอิทธิพลต่อความรู้สึกและประสบการณ์ที่มีต่อ เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ทำให้เพลงนี้กลายเป็นเพลงประวัติศาสตร์ของเหตุการณ์ที่ผ่านมามากทั้ง เนื้อเพลงยังเชิญชวนในรำลึกถึงวันประวัติศาสตร์เพลงนี้แต่งโดย วินัย อุกฤษณ์ ด้วยอารมณ์ที่ถูกบีบ คั้นอย่างมากในเหตุการณ์ ในเพลงนี้ วินัย อุกฤษณ์ ให้ความหมายของ เจ้านกสีเหลือง หมายถึงพวกที่ ต้องการเสรีภาพ และอาจจะหมายถึงวีรชนหนุ่มสาวที่ต้องเสียชีวิตในการต่อสู้ เพื่อเรียกร้องเสรีภาพ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

กางปีกหลีกบินจากเมือง	เจ้านกสีเหลืองจากไป
เจ้าบินไปสู่เสรี	บัดนี้เจ้าชีวาวาย ฮือ...ฮือ...
เจ้าเหิรไปสู่ห้วงหา	เมฆขาวถามเจ้าคือใคร
อาบปีกด้วยแสงตะวัน	เจ้าฝืนถึงโลกสีใด ฮือ...ฮือ...

เพลง สานแสงทอง เพลงนี้มีเนื้อหาที่ลึกซึ้งสะท้อนอารมณ์และกินใจผู้ฟัง ในแนวเพลง ด้วยเนื้อหาที่แตกต่าง แต่แฝงไปด้วยความหมายของการตอกย้ำสำนึกของปัญญาที่พึงมี ต่อการรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์สังคม ให้ดั่งงามเพลงนี้จึงเกิดเป็นความประทับใจในหมู่คนหนุ่มสาว ทั่วไป ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ขอพองเราจงมาร่วมกัน   ผูกสัมพันธ์ยิ่งใหญ่
 สานแสงทองของความเป็นไท   ด้วยหัวใจบริสุทธิ์
 เพลง กระต่ายกับเต่า เพลงนี้ต้องการสื่อให้ “นกแสงตะวัน” เป็นสัญลักษณ์
 ของเด็กในนิทานผู้ป้อนคำถามขึ้นมาในมโนภาพของกระต่ายกับเต่า “ว่าแข่งกันทำไม”

เจ้านกแสงตะวันจะบินผ่านมา   น่าจะร่วมกันสู้เส้นชัย
 มันส่งเสียงเจรจา   ปลุกเพื่อนจากการหลับไหล
 ทำไมเกิดมาเพื่อแข่งขัน   เพื่อสร้างสมใจร่วมทาง

ในปี 2535 เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ทำให้เกิดการชุมนุมประท้วงต่อการดำรง
 ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกสุจินดา คราประยูร เกิดการประท้วงมากหลายรูปแบบ อาทิ
 ร้อยตรีฉลาด วรฉัตร ขอมอดอาหารประท้วงมานานถึง 21 วัน และพลตรีจำลอง ศรีเมือง ประกาศว่า
 จะต่อสู้แบบสันติวิธี “อหิงสา-อโหสิ” ขอเพียง พลเอกสุจินดา คราประยูร ประกาศว่าจะลงสมัครรับ
 เลือกลงเพื่อมาเป็นนายกรัฐมนตรีให้ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตยก็จะเลิกประท้วง แต่
 พลเอกสุจินดา คราประยูร โจมตีว่าการดำเนินการของ พลตรีจำลอง ศรีเมือง เป็นการเล่นเกมนอก
 สภา ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่อาจยอมรับได้ จนนำไปสู่การเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬในที่สุด

เพลง กระบี่มือเดียว จึงเป็นเพลงที่กล่าวถึงรูปแบบการประท้วงของ พลตรี
 จำลอง ศรีเมือง โดยการประท้วงอย่างสงบใช้หลัก “อหิงสา” กล่าวยกย่องให้เป็นนักบุญของ
 ประชาชน ที่พร้อมต่อสู้กับประชาชนจนต้องโดนจับ เห็นได้จากเพลงดังนี้

นักบุญในใจประชา   คือมหากระบี่มือเดียว
 นักรบในวรรณกรรม   คือผู้นำในโลกลมาชา
 แต่นักบุญใจอหิงสา   คือมหาจำลอง

นอกจากรูปแบบการชุมนุมประท้วงต่อสู้ในการเรียกร้องประชาธิปไตยแล้ว
 การใช้เส้นทางขบขันไล่ระบอบเผด็จการก็มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์การเมืองไทย ถนนราช
 ดำเนิน กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งการสูญเสียเลือดเนื้อของเหล่าวีรชน และยังมีความสำคัญทาง
 ประวัติศาสตร์แห่งการต่อสู้ของประชาธิปไตย

เห็นได้จากการเคลื่อนไหวขบวนเพื่อขบขันไล่ พลเอกสุจินดา คราประยูร ออกจาก
 การเป็นนายกรัฐมนตรี นั้นเริ่มจากการตั้งขบวนจากท้องสนามหลวงไปตามถนนราชดำเนินกลาง

เพื่อเดิน ทางไปยังท่าเทียบรัฐบาล โดยพลตรีจำลอง ศรีเมือง เป็นผู้นำขบวน ซึ่งไม่นานนักถนนราชดำเนินกลางก็คราคร่ำไปด้วยฝูงชนที่โบกธงเล็กสีขาวตลอดขบวนพร้อมกับเสียงร้องจับใจ พลเอกสุจินดา คราประยูร เป็นระยะจวบจนกระทั่งในวันที่ 19 พฤษภาคม 2535 ได้เกิดความวุ่นวายขึ้นระหว่างนั้นได้ยื่นเสียงปิ่นดั่งขึ้นเป็นระยะตลอดถนนราชดำเนินเพื่อสลายฝูงชน โดยกลุ่มผู้ชุมนุมจำนวน 200-300 ได้เข้าเผากรมสรรพากร และสถานที่ราชการต่าง ๆ ทหารได้ระดมยิงปืนกลอย่างต่อเนื่องทำให้ฝูงชนต้องหมอบลงกับพื้น แต่ไม่อาจหยุดยั้งฝูงชนที่กำลังบ้าคลั่งให้สงบลงได้ หลังจากเสียงปืนสิ้นสุดลง ทหารบริเวณพื้นถนนราชดำเนิน เต็มไปด้วยกลิ่นคาวเลือดตลอดขอบอวลซากศพและผู้บาดเจ็บร้อยกลาดเกลื่อนไปหมด รุ่งเช้าวันที่ 19 พฤษภาคม ฝูงชนที่ถนนราชดำเนินเริ่มบางตา สถานการณ์บริเวณถนนราชดำเนินกำลังทหารได้ถอนออกไปบางส่วนและเปิดถนนให้รถสัญจรไปมาได้ทำให้มีประชาชนพากันจับกลุ่มดูซากศพ อาคารทั้งสองฝั่งถนน ซึ่งบางคนได้นำพวงมาลัยดอกมะลิมาวางตามกองเลือดที่ยังเหลือร่องรอยอยู่

เพลง ราชดำเนิน เป็นอีกบทเพลงที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ แม้เหตุการณ์จะจบลงแต่ได้สร้างตำนานวีรชนไว้มากมาย และถนนราชดำเนินก็นับได้ว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งเส้นทางต่อสู้ทางการเมืองของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งประชาธิปไตย ซึ่งเพลงนี้ได้กล่าวถึง ถนนราชดำเนิน อันเป็นสัญลักษณ์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวการต่อสู้ของวีรชน ผู้ไม่เคยกลัวใครท่ามกลางเสียงปืนที่ยิ่งถึระรัว แต่เขาพร้อมจะห้วยคยีน โบกสับคธงไตรรงค์ ดังจะเห็นได้จาก

โอ้ราชดำเนิน ทอดยาวเรื่องราวต่อสู้

ทุกคนได้รับรู้ ยามสู้คนไทยไม่กลัว

ไตรรงค์สับค โบกพัดในคืนสลับ

แม้ปืนเจ้ายิงถึรัว ระงมไปทั่วท้องราชดำเนิน

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มเปลี่ยนแปลง การปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตย การเมืองไทยนับว่าต้องเผชิญกับสภาพวิกฤตการณ์ทางการเมืองหลายครั้ง นอกจากนี้สภาพปัญหา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความเดือดร้อนกับพี่น้องประชาชน ทางออกหนึ่งของการแก้ไขปัญหานั้นที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ คือ การเดินขบวน

เริ่มจากปัญหาด้านการเมือง อาทิ เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 การเดินขบวนชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้มีความเป็นประชาธิปไตย จากนั้น 6 ตุลาคม 2519 การเดินขบวนประท้วงการกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจร เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ กรณีที่นักศึกษา ประชาชน ออกมาเรียกร้องจับไล่ พลเอกสุจินดา คราประยูร ให้ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นอกจากนี้ เพลง เดินขบวน ยังมีบทบาทสำคัญอย่างมากกับการเมืองไทย

เรื่อยมา ในปี 2538 เพลงนี้จึงกลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของการแสดงออกทางการเมือง ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เดินขบวน ไม่ได้มากวนใจใครๆ
เรามีสิทธิ์มีประชาธิปไตย
เป็นคนไทยเหมือนกันแต่มันยากจน

ในปี 2535 เพลง ประเวณี นูญหนัก เพลงนี้ต้องการกล่าวชมเชยแก่นำนายประเวณี นูญหนัก ผู้ประสานงานสมัชชาเกษตรกรรมรายย่อยภาคอีสาน (สกอ.) เขต 4 (จังหวัดหนองบัวลำพู จังหวัดเลย และจังหวัดอุดรธานี) อดีตนายกสมาคมครูชนบทจังหวัดเลย และเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวคัดค้านโรงโม่หิน 3 บริษัท ในพื้นที่ อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ได้แก่ บริษัทสุรัตน์การศิลา จำกัด บริษัทสหศิลาเลย จำกัด และห้างหุ้นส่วน จำกัด บุญยงค์กิจ ซึ่งเป็นชนวนสำคัญของการเสียชีวิตของเขา

พฤติกรรมการสังหารโหดประชาชนและทำลายขบวนการประชาชน ได้เริ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่งเมื่อนายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทย กำลังเข้าสู่อำนาจต่อจากรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย ปฏิบัติการอำมหิตเช่นนี้ได้ทำลายขวัญของประชาชนผู้ทุกข์ยากและเดือดร้อนในภาคอีสานจำนวนมาก และเป็นของกลไกอำนาจรัฐที่จะมุ่งหยุดขบวนการประชาชนให้ได้ในช่วงรัฐบาลยุคใหม่ที่มาโดยนายบรรหาร ศิลปอาชา

วงคาราบาว จึงนำความกล้าหาญของ นายประเวณี นูญหนัก มาเป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้กับอำนาจรัฐ

สายลมช่วยส่งข่าว กู่เรื่องราวนี้ให้ก้องหล้า
ครูประเวณีถูกฆ่า เพราะนำพาด่านโรงโม่หิน
กฏหมู่เหนือกฎหมาย ลูกผู้ชายผู้หนึ่งดับดิน
เลือดล้างเลือดไม่สิ้น พื้นแผ่นดินจะลุกเป็นไฟ จะลุกเป็นไฟ

เพลง เขียมหล่อคือ 2543 เป็นสัญลักษณ์ของการทุจริตในช่วงรอยต่อของรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ โดยเปรียบ “เขียมหล่อคือ” ซึ่งแปลเป็นไทยว่า หมูสยาม แต่ในเพลงหมายถึง นักการเมืองที่ชอบ โกงกินบ้านเมือง

เอาบ้านเมือง มาอ้างเรื่องประมุข	หาเงินเป็นทุน เล่นการเมืองน้ำเน่า
ประเทศชาติ ในกำมือของเขา	จำเอาไว้ เขียมหล่อคือ...
เขียมหล่อคือ คือสมณานาม	ว่าเขียมหล่อคือ คือหมู...สยาม (ฮ่อ)
เขียมหล่อคือ คือสมณานาม	ว่าหมู...สยาม ก็คือเขียมหล่อคือ (ฮ่อ)

เพลง พายุ 2549 เพลงนี้เกิดขึ้นในยุคที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤติการณ์ทางการเมืองในสมัยรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เกิดกระแสสังคมจำนวนมากในการต่อต้านขับไล่ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพลง พายุ นี้ต้องการสื่อในเชิงสัญลักษณ์ โดยเปรียบประชาชนกลุ่มที่ต่อต้านพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ซึ่งในขณะนั้นมีจำนวนหลายกลุ่มที่ออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อาทิ กลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาชนเพื่อประชาธิปไตย กลุ่มนักวิชาการ จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หรือกระทั่งประชาชน แม่ค้า ห้างร้านจำนวนมาก ซึ่งเพลงนี้เปรียบประชาชนกลุ่มที่ต่อต้านพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นน้ำทะเลที่มีเกลียวคลื่นพายุและกำลังพัดโหมกระหน่ำ ซึ่งอาจทำให้เรือในที่นี้ คือ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร จมลงได้ โดยเพลงนี้ต้องการต่อต้านผู้นำทางการเมืองที่ขาดความชอบธรรมในการบริหารประเทศ และเรียกร้องให้ผู้นำเสียสละทางการเมือง เพื่อบ้านเมืองไทยจะได้ก้าวเดินต่อไป และคนไทยก็ควรสมัคศรสามัคคีกัน ในสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกันทางความคิด โดยเพลงได้เปรียบคนไทยอยู่ว่าในเรือลำเดียวกัน

น้ำนั้นทำให้เรือลอยได้ เหนกเช่นกันน้ำจมนเรือได้

คลื่นฝูงชนพัด โยนมาเป็นระลอก ยิ่งนับวันนับคืนยิ่งคลื่นใหญ่

ลมพัดแรง เราต้องลดใบ อยู่บนเรือ พายุคืออันตราย

ฟ้ามีตาและมีหัวใจ ใครทำดีฟ้าย่อมให้อภัย

เพื่อบ้านเมืองลดทอนอย่างเสียสละ

มุ่งก้าวหน้าลอยหลังลิบก้าวยังน้อยไป

เพลง พลังเทียน 2549 เกิดขึ้นในช่วงรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จากการเข้ามาบริหารประเทศ ภายในระยะ 3-5 ปี พบว่า รัฐบาลนี้มีการทุจริตคอร์รัปชันในโครงการต่าง ๆ มากมาย เช่น การทุจริตคดีประมูลคอมพิวเตอร์ 900 ล้าน ทุจริตโครงการจัดซื้อรถพยาบาลระดับสูง ของกระทรวงสาธารณสุข การทุจริตการสั่งซื้อเครื่อง CTX 9000 หรือ เครื่องเอกซเรย์วัดกระดูกสันหลัง คดีการจัดซื้อพันธุ์ข้าว โก่งชวานา คดีทุจริตกล้วยพารา 1,440 ล้าน คดีทุจริตลำไยในภาคเหนือ และการทุจริตเงิน โบนัสที่เอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้อง และเครือข่ายของตน เช่น คดีแปรรูป การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มทุนของรัฐบาล คดีการเลี้ยงหมูชินคอร์ป & เมาเส็ก 73,000 ล้านบาท การแก้สัมปทานมือถือ AIS เป็นต้น ทันทีที่มีการตรวจพบ ทำให้กลุ่มคนจำนวนหนึ่งลุกขึ้นมาต่อต้าน และขับไล่ให้ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ให้ยุติการบริหารประเทศ เพราะขาดความชอบธรรมทางการเมือง เพลงนี้จึงเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ในการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของประชาชนกลับคืน โดยเปรียบคนเป็นดั่งเทียนไข เมื่อคนมารวมพลังกันจำนวนมากจะสะท้อนความสว่างของพลังเทียนเป็น

ล้านเทียน เพื่อสร้างความสว่างของพลังแห่งเสรีภาพ และส่องนำคุณธรรมออกไป ซึ่งจะช่วยฟื้นฟูลำ
อุปสรรคของประเทศไทยให้รอดพ้นจากวิกฤติในครั้งนี้ได้ ดังเพลงที่ว่า

เรามาจากบ้ำหลอมคุณธรรม ผู้รักชาติ	ทุกหัวระแหงรวมเป็นพลัง
มีเพียงแค่มือเปล่า หัวใจที่กล้าแกร่ง	ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมค่าฟัน
.....	.....
อย่ามาคิดแข็งขัน	ดวงใจนกอ้อยแห่งเสรี
เทียนไขรวมตัวเป็นเทียนล้าน	ย่อมสว่างไสวดุจแสงตะวัน
อุปสรรคขวากหนามยิ่งทำให้เรายิ่งมุ่งมั่น	เทียนไขส่องทางจนถึงฝั่งฝัน

2.2.5 กคคันการทำงานของรัฐบาล

จากสภาวะทางการเมืองไทยที่ต้องเผชิญปัญหาทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ นโยบายไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนไทย หรือบุคลิกภาพของผู้นำที่เป็นแบบเผด็จการ ความขัดแย้งทางความคิด หรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การกลั่นแกล้งใส่ร้ายป้ายสีกัน รวมถึง การกระจายรายได้เป็นไปเพื่อบุคคลบางกลุ่มก่อให้เกิดช่องว่างทางสังคม สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เดินขบวน การชุมนุม การนัดหยุดงาน เพื่อเป็นการประท้วงการทำงานของภาครัฐ นอกจากนี้บทเพลงเพื่อชีวิตยังมีส่วนถ่ายทอดความรู้สึกที่มีกระบวนการทำงานของภาครัฐ สะท้อนถึง ความกังวล ความ เป็นทุกข์ ความร้อนใจ ต่อสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่เป็นอยู่ในขณะนั้น แล้วถ่ายทอดมาเป็นบทเพลงที่เข้าถึงความรู้สึกของประชาชน จะเห็นได้ดังนี้

ในช่วงปี 2519 เป็นช่วงที่สังคมไทยต่างเผชิญกับปัญหา การที่ฐานทัพประเทศสหรัฐอเมริกาเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย นอกจากนั้นรัฐบาลยังให้การสนับสนุน ผลปรากฏว่า สังคมไทยเต็มไปด้วยแหล่งอบายมุข ช่องโจร ช่องโสเภณี เกิดวัฒนธรรมที่หลากหลาย เกิดสังคมชนชั้น โดยที่รัฐบาลไม่เคยสนใจแก้ปัญหาอย่างจริงจัง วงคาราวานจึงได้แต่ง เพลงมารครองเมือง เพื่อคัดค้านการทำหน้าที่รัฐบาล ดังจะเห็นได้จาก

คนสร้างคนทำถูกย่ำยีด้วยความจน ตระกำทนข้ามานาน
รัฐบาลไม่เคยเหลียวแลได้แต่ร้องว่าให้สามัคคีกัน
แต่ปล่อยให้มันมาฆ่าฟันแต่ประชาชน
ชอบหลอกชอบลวงทวงถามก็บิดเบือน

ต่อมาในยุคของวงคาราบาว ในช่วงปี 2535 เพลงชนกะย เกิดขึ้นช่วงรัฐบาลชวน หลีกภัย เพื่อถามถึงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ จากการเสียชีวิตของประชาชนในการเรียกร้องต่อต้านรัฐบาล พลเอกสุจินดา คราประยูร ดังเพลงที่ว่า

ถามคุณชวน หลีกภัย ไครรับผิดชอบ

วีรชนเสียชีวิตเดือนพฤษภา

ในช่วงปี 2536 เพลง เสียงอีสาน กล่าวถึงนโยบายของรัฐบาล ชวน หลีกภัย ที่ตั้งขึ้น แต่กลับทำไม่ได้อย่างที่แถลงการณ์ไว้ เพลงนี้จึงทำหน้าที่ทวงถามและกดดันการทำงานของรัฐบาล ดังเพลงที่ว่า

ว่าเงาอีสานเขียว เดี่ยวเดียวไม่เห็นสานต่อ

หมดหวังกับ ค.จ.ก. พระสงฆ์เขายังขังขังเต

รัฐบาลชวนเท่ ตั้งโครงการลำโขง ซี มูล (ตั้งโครงการลำโขง ซี มูล)

ในปี 2537 เพลง เป่าปุ่นจิ้นกับคนตัดไม้ เพลงนี้สื่อให้เห็นถึงการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าแต่กฎหมายกับไม้ดำเนินคดีกับคนตัดไม้ เพราะคนตัดไม้มีอำนาจ เป็นคนมีสี ทำให้ป่าไม้ถูกทำลายนำพื้นที่ป่าไปสร้างสนามกอล์ฟ รีสอร์ท เพลงนี้จึงต้องการให้รัฐบาลร่วมกันแก้ไขโดยผ่านรัฐสภาโดยด่วน ดังเพลงที่ว่า

ฉันขอความเป็นธรรมให้กับแผ่นดิน ขอท่านเป่าปุ่นจิ้นช่วยพิพากษา

ว่ากรรมคือเครื่องส่องเจตนา   จงให้รัฐสภาแถลงไข

แล้วไต่สวนต่อสาธารณณะ   ให้ฟังเสียงปวงประชาชนส่วนใหญ่

แปรญัตติเร่งด่วนในเร็วไว   ก่อนจะสายเกินไป ไม่ทันคนตัดไม้

ในปี 2538 เพลง จราจร จลาจล เป็นเพลงที่สะท้อนการทำงานของรัฐบาลในการรวบอำนาจการตัดสินใจ โดยเฉพาะปัญหาการจราจรที่ติดขัดมากในกรุงเทพ เพราะคนส่วนใหญ่จะมุ่งหน้ามาทำงานทำที่กรุงเทพ ทำให้เกิดปัญหาการจราจรที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งการจะแก้ไขให้ดีขึ้นต้องมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

รถรามากมายก่ายกอง   ขุดเงินขุดทองกันใช้กลางเมือง

จราจร จราจร จลาจล   ผลผลิตที่คนแห่มาล้นเมือง

มันเป็นปัญหากระจายอำนาจ   คงเป็นอย่างนี้ทั้งปีทั้งชาติ

มันคือปัญหาการรวบอำนาจ   ไม่มีโอกาสแก้ปัญหารถจราจร

เพลง บุญหมา เพลงนี้เกิดขึ้นในช่วงรัฐบาล นายบรรหาร ศิลปอาชา ที่ชูประเด็นปฏิรูปการเมือง เพลงนี้จึงเป็นเพลงกดดันการทำงานของรัฐบาล ว่าเมื่อไรจะปฏิรูปการเมืองเสียที ดังจะเห็นได้จากเพลง

สัญญากันไว้ จำได้ไหมนายฯ คนดี
ว่าเสร็จเลือกตั้งครั้งนี้ จะปฏิรูปการเมือง
นี้มันหลายเดือน ก็ยังไม่เห็นเป็นเรื่อง
หรือปฏิรูปการเมือง มีเพียงหนังโฆษณา

ในปี 2539 เพลง คลานไปตายคาบหน้า เพลงนี้สื่อถึงนักการเมือง ว่ากำลัง
เล่นการเมืองกัน ไปวัน ๆ แต่ไม่เห็นความยากลำบากของประชาชนว่ามีความยากลำบากอย่างไร
ดังจะเห็นได้จากเพลง

ก็ชาวบ้านเขาเขียนจะขาดใจจะให้หันหน้าไปหาใคร
ก็บอกหน่อยได้ไหมรัฐบาล จะบอกหน่อยได้ไหมรัฐบาล

ในปี 2540 เพลงบัณฑิตลอยแพ เพลงนี้กล่าวถึงสังคมชาวไร่ชาวนาส่งเสียให้
ลูกหลาน ได้เรียนหนังสือ เพื่อต่อสู้กับสังคมภายนอกให้มีงานทำ แต่สุดท้ายตกงานเพราะไม่มีเส้น
สายเมื่อจบมาแล้วก็มาเกาะแม่กินเพราะไม่มีงานทำ จึงต้องเรียกร้องรัฐบาลให้ช่วยดูแลบัณฑิตที่
เรียนจบออกมาให้มีงานทำดังเพลงที่ว่า

ผู้รับผิดชอบช่วยตอบฉันที ปัญหาสังคมข้อนี้ผู้ใดจะมาแก้ไข
บัณฑิตตกงานรัฐบาลจะช่วยอย่างไร ส่งเสริมให้เรียนมากมาย
สุดท้ายก็ปล่อยลอยแพ (โหย...กลุ้มใจโวย)

ในปี 2540 เพลงจันทร์ฉาย กล่าวถึงความทุกข์ยากของประชาชนในดินแดน
ถิ่นอีสาน ที่เผชิญกับความแห้งแล้ง แต่ผู้แทนประชาชนมัดแต่แก่งแย่งกันเป็นใหญ่ ไม่สนใจพัฒนา
บ้านเมืองให้เจริญ จึงอยากถามผู้แทนจะแก้ไขได้อย่างไรช่วยตอบปัญหาที่ ดังเพลงที่ว่า

ไม่มีใครให้คำตอบ	รับผิดชอบช่วยตอบปัญหา
อีสานยังฝืนเลื่อนลอย	ยังเฝ้าคอยผู้แทนคนกล้า
เนิ่นนานหลายวันเดือนปีผ่าน	เป็นอยู่อย่างนั้นผู้แทนไม่เห็นมา

ในปี 2545 เพลงนมหุด เพลงนี้ต้องการกล่าวถึงการทุจริตโครงการนม
โรงเรียน อยากให้รัฐบาลช่วยตอบปัญหา

นายกต้องลุยให้ละ	ต้องไล่ต้องเตะทั้งเล็กใหญ่
ปราบมันให้สิ้นซากไป	ไอ้ตัวกินไก่ ผู้ร้ายกินนม
.....	.....
โครงการกินนม โรงเรียน	กินกันเห็นเดือนหน้าตรม
เด็ก ๆ โคนยักยกนม	สังคมทำไมใจดำ ใจดำ

ในปี 2549 เพลง เว้นวรรค เพลงนี้อยู่ในช่วงรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ในยุคที่สถานการณ์บ้านเมืองกำลังวิกฤต สังคมส่วนหนึ่งต้องการให้นายกรัฐมนตรียุติบทบาทการบริหารประเทศ และให้มีการเลือกตั้งใหม่เพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญใหม่ แต่พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร กลับปฏิเสธเงื่อนไขและบริหารประเทศต่อไป เพลงนี้จึงแต่งขึ้นเพื่อกดดันการทำงานของรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ดังเพลงที่ว่า

ก็มันไม่มีทางออกอีกแล้ว	บ้านเมืองเราถึงทางตัน
จะบ่าหน้าไปสู่นรกสวรรค์	ประเทศไทยนั้นอยู่ที่คนหนึ่งคน
เว้นวรรค เว้นวรรค เว้นวรรค	

ในปีเดียวกัน เพลงกระจกพิเศษ เพลงนี้ต้องการสื่อไปถึงนักการเมืองที่มองไม่เห็นความผิดความชั่วของตนเอง การใช้กระจกพิเศษส่องดูตนเองจะช่วยเห็นความจริง โดยเฉพาะผู้นำ ประเทศที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม ยิ่งควรส่องกระจกพิเศษบานนี้ ดังเพลงที่ว่า

คุณคือผู้ชี้หน้า	ความผิดชอบชั่วดีแก่สังคม
เป็นบานกระจกเงาใหญ่	ที่ส่องนำไทยให้รอดหลุดพ้น
จากเหล่าทรราชน้อยถล	ในคราบนักบุญใจบาป

เพลง โจรสลัดสิงคโปร์ เพลงอยู่ในช่วงรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ในการให้อำนาจประเทศสิงคโปร์ เข้ามาแทรกแซงความเหิมของไทย และความลับทางทหาร จึงเป็นการขายสมบัติของชาติ เพลงนี้จึงกดดันการทำงานของรัฐบาล ดังเนื้อเพลงที่ว่า

สิงคโปร์บุกเมืองไทย	สิงคโปร์บุกไทยแลนด์
ยึดกิจการโทรคมนาคม	สิงคโปร์มุ่งแทรกแซง
สิงคโปร์มุ่งครอบครองความเหิม	และความลับทางทหาร
โดยนายทุนนายหน้า	โกยเงินทองไปอื้อซ่า
คือการคิดสินบนข้ามชาติ	

2.3 การสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อวัตถุประสงค์สนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาลนั้น พบว่า ในการสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาล นั้นสามารถใช้ในการเรียกร้องประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1 สนับสนุนการกำหนดนโยบายของรัฐบาล

เพลงเพื่อชีวิตนอกจากจะให้คุณค่าทางสังคมแล้ว ส่วนหนึ่งยังส่งผลให้มีการเรียกร้องและสนับสนุนในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจ

ส่งผลกระทบต่อสังคม หรืออาจเป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งเพลงเพื่อชีวิตได้ทำหน้าที่สื่อสารถึงผู้กำหนดนโยบายให้เห็นถึงประเด็นสำคัญต่าง ๆ

คงจะเห็นได้จากในช่วงปี 2528 เพลงห้าเฮียน เป็นเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงชีวิตชาวนาที่ขาดการเหลียวแลจากรัฐบาล เนื้อเพลงค่อนข้างรุนแรง โดยแสดงให้เห็นว่า ชาวนา คือ ผู้ปลูกข้าว เลี้ยงคนทั้งประเทศ แต่สภาพชีวิตของชาวนากลับมีความยากจน ประสบเคราะห์กรรมต่าง ๆ เนื้อหาเพลงต้องการเรียกร้องให้รัฐบาลเร่งร่างนโยบายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน และเรียกร้องให้รัฐบาลหันมาเอาใจใส่ช่วยเหลือชาวนาอีกด้วย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ร่างนโยบายซื้อข้าวขาวเปลือกประกันราคา

เกษตรกรเขานอนผวา รายได้ต่ำกว่าราคาลงทุน

การบาวได้แต่งเพลง ข้าวดี เพลงนี้ต้องการสื่อถึงคำพูดที่รัฐประกาศว่าจะพัฒนาประเทศ ซึ่งตรงกับความเห็นของประชาชน ดังเพลงที่ว่า

หูได้ยินได้เห็นมากะตา   หาได้มาเล่าขานหลอกใคร

เห็นเขาพูดเขาคูยกันใหญ่โต   ความอดโซ่ต้องแก้ไขให้หมดไป

คนทั้งหมดทั้งเมืองมีกินมีใช้   ประเทศไทยให้มีแต่คนร่ำรวย

เอาไหม เอาไหม เอาไหม   (เอา) ดีไหม ดีไหม ดีไหม (ดี)

หูได้ยินได้เห็นมากะตา   หาได้มาเล่าขานหลอกใคร

เห็นเขาพูดเขาคูยกันใหญ่โต   ความอดโซ่ต้องแก้ไขให้หมดไป

คนทั้งหมดทั้งเมืองมีกินมีใช้   ประเทศไทยให้มีแต่คนร่ำรวย

เมื่อวันพุธที่ 26 กรกฎาคม 2538 นายบรรหาร ศิลปอาชา ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาโดยซึ่งคณะรัฐมนตรีได้กำหนดเป้าหมายหลักของการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อพัฒนาคนในสังคมให้มีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา สามารถแข่งขันในโลกยุคใหม่ได้โดยไม่ทิ้งความเป็นไทย นโยบายของรัฐบาลกำหนดไว้ 10 ด้าน จึงเป็นวิธีการไปสู่เป้าหมายให้คนในสังคมได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีภูมิปัญญามีส่วนร่วมในการพัฒนารวมทั้งมีจิตสำนึกมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม อันทำให้เกิดการพัฒนาทุกด้านเป็นไปอย่างสมดุล

นโยบายที่นายบรรหาร ศิลปอาชา แถลงต่อรัฐสภามีจุดเด่นอยู่ที่การสนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับพุทธศักราช 2538 มาตรา 211 เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการเมือง ทั้งนี้โดยคำนึงถึงข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตยและองค์กรประชาธิปไตยอื่น ๆ ซึ่งนโยบายนี้นายบรรหาร ศิลปอาชา ได้ใช้เป็นธงนำในการหาเสียงจากการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา

ในช่วง 2539 การบาวได้แต่งเพลง คนทำนา ขึ้นเพื่อสื่อถึงการเมืองไทยที่ยังไม่มีกฎหมายเพื่อคนยากคนจน จึงต้องการสนับสนุนรัฐบาลให้มีการปฏิรูปกฎหมายขึ้น ดังจะเห็นได้จากเพลงที่ว่า

ประชาธิปไตยเมืองไทยยังไร้ค่า	ไม่มีแม้มาตราเขียนขึ้นมาเพื่อผู้ยากไร้
ปฏิรูปเกิดหนอ...	การเมืองการราชการไทย
หากปล่อยให้เนิ่นนานไป	มันอาจจะสายเกินแกง

ในช่วง 2539 เพลง นกน้อย เป็นอีกเพลงที่ต้องการสนับสนุนให้รัฐบาลปฏิรูปการเมือง ซึ่งนอกจากจะสื่อในด้านการแก้ไขปัญหาด้านการเมืองแล้ว การแก้ไขความยากจนก็นับว่าเป็นเรื่องหลักอีกเรื่องหนึ่ง ดังเนื้อเพลงที่กล่าวว่า

ปฏิรูปการเมืองเรื่องใหญ่	แก้ไขความจนเรื่องหลัก
แบ่งปันความรวย ความรัก	สามัคคีร่วมพัฒนา

2.3.2 สนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาล

การดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่ประสบผลสำเร็จ และตรงใจประชาชนมากที่สุดจะได้รับการสนับสนุนและยอมรับโดยทั่วไป เพลงเพื่อชีวิตก็มีส่วนสำคัญในการทำหน้าที่สื่อสารออกไปถึงสังคม ได้รับรู้ถึงประโยชน์ที่พี่น้องชาวไทยจะได้รับกัน ดังจะเห็นได้จาก

ในปี 2547 เพลง โอท็อป เพลงนี้เกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่ได้สร้างอาชีพ แหล่งทำกินให้กับประชาชน ในการนำทรัพยากรจากธรรมชาติมาสร้างสรรค์เป็นสินค้าก่อให้เกิดรายได้ในชุมชน ดังเนื้อเพลง

เกิดจากความชัดเจนของคนท้องถิ่นทั่วแคว้นแดนไทย
เกิดจากความหลากหลายในภูมิปัญญาวัฒนธรรม
เกิดจากการจัดการภาครัฐบาลร่วมมือกระทำ
กลายเป็นชุมทองคำ นำธงไตรรงค์พัดสะบัดไกล
OTOP OTOPO O-OTOP OTOPO OTOPO O-O-O-TOP

ในปี 2548 เพลง คำบาลของหนู เพลงนี้มีเนื้อหาสนับสนุนนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของรัฐบาล ที่ช่วยเสริมสร้างอาชีพให้กับประชาชน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

วันหนึ่งจดหมายจากภาครัฐ ได้ปิดประกาศให้หมู่บ้านหนูเป็นโอท็อป
บ้านหนูอยู่ดี มีกินมีใช้ มีเหลือมีเก็บ เย็บปักถักร้อย
ทอผ้าจักรสาน แกะสลัก ไม่มีเสียงร้องของความหิว
สายลมพัดปลิวด้วยความรัก โลกได้ประจักษ์ จดจำตำบลของหนู

2.3.3 ต่อต้านหรือคัดค้านการกำหนดนโยบายของรัฐบาล

การกำหนดนโยบายของรัฐบาลอาจมาจากการที่มีปัญหาเกิดขึ้นแล้วส่งผลให้มีการเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหานั้น หรืออาจจะเกิดจากการมีวิสัยทัศน์ของผู้กำหนดนโยบาย ที่เห็นประเด็นสำคัญบางประเด็นที่จะนำมากำหนดเป็นนโยบายก็ได้ ซึ่งผลของการกำหนดนโยบาย นั้นอาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่หรือบางกลุ่ม ซึ่งบทเพลงเพื่อชีวิตก็ยังคงทำหน้าที่ถ่ายทอดแนวคิดต่อต้าน คัดค้านการกำหนดนโยบายเหล่านั้น เพื่อส่วนหนึ่งได้ เป็นเสียงสะท้อนความรู้สึกของประชาชน

ในปี 2527 เพลงคนหลังเขา เพลงนี้ต้องการสื่อให้เห็นถึงผลกระทบของการสร้างเขื่อนที่เกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมและการสูญเสียที่ดินทำกิน และแหล่งที่อยู่อาศัยของชุมชน

มีใบบอกจากทางการ	ให้ย้ายบ้าน ไปหลังเขา
จะสร้างเขื่อนเพื่อบรรเทา	เอาน้ำใช้ยามกันดาร
ทิ้งแหล่งน้ำอันอุดม	ซานซมสู่หลังเขา
น้ำจากเขื่อนท่วมนาเรา	บอกกล่าวไว้คนเหลียวแล

ในปี 2535 ชวนป๊วย เพลงนี้กล่าวถึงรัฐบาลของชวน หลีกภัย ที่สนับสนุน การสร้างเขื่อน ทำให้เกิดผลกระทบมากมายต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

ชวนป๊วย เอาป่าไปสร้างเขื่อนตราลูกอกคัตัญญ
ดวงใจของใครแปลก แผ่นดินของใครเศร้า
อุทยานแห่งชาติไทยเรา
ป่าและเขา เขาไปสร้างเขื่อน

ในปี 2531 เพลง นิค เพลงนี้ต้องการต่อต้านการกำหนดนโยบายให้ ประเทศไทยเป็นเมืองอุตสาหกรรมใหม่ เพราะไทยเป็นเมืองเกษตรกรรม

นิคคือเมืองอุตสาหกรรมใหม่	ไทยคือเมืองเกษตรกรรมเก่า
คิดดูให้ดี ก่อนที่จะก้าว	เงินตุงกระเป๋าคู่แต่แผ่นดินจะไม่มี

ในช่วงปี 2544 หลังจากที่ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เข้ารับตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี ได้พยายามแก้ไขปัญหาด่าง ๆ รวมถึงมีการปรับคณะรัฐมนตรีมากถึง 10 ครั้ง ซึ่งจะมี ทั้งการปรับตัวบุคคลออกจากคณะรัฐมนตรี ปรับกระทรวง และปรับคนใหม่เข้ามารับตำแหน่ง การปรับคณะรัฐมนตรีเหล่านี้ ส่วนมากแล้วการตัดสินใจและดำเนินการเป็นของนายกรัฐมนตรีแต่เพียง ผู้เดียว รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องมัก ไม่รู้ล่วงหน้า ซึ่งชี้ให้เห็นว่า กลุ่มย่อยภายในพรรคไทยรักไทยไม่ได้มี อำนาจต่อรองมากนัก ในระยะเวลา 4 ปีของการบริหารประเทศสมัยแรก รัฐมนตรีแทบทุกคนถูก ปรับตำแหน่ง และที่น่าสังเกต คือ ในการบริหารประเทศในระยะแรก ร้อยตำรวจเอกประชัย

เปี่ยมสมบูรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สร้างชื่อเสียงขึ้นมาอย่างรวดเร็วและกลายเป็นที่นิยมของประชาชน ในฐานะที่เป็นคนตรงราวไม้บรรทัด ไม่มีแนวโน้มในการกระทำทุจริต นอกจากนี้ยังเป็นผู้ผลักดันนโยบายจัดระเบียบสังคม เข้มงวดต่อสถานบันเทิง

ในปี 2544 วงคาราบาว ได้เผยแพร่เพลง ปูระชัยเคอร์ฟิว ซึ่งมีเนื้อหาที่สื่อให้เห็นถึงคนที่มีอาชีพตอนกลางคืน และไม่สนับสนุนนโยบายการประกาศเคอร์ฟิว เพราะเป็นการลิดรอนอิสรภาพในการทำกิน จึงวิงวอนขอให้รัฐมนตรีในขณะนั้น คือ ร้อยตำรวจเอกปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ ลองพิจารณาดูก่อน ดังเนื้อเพลง

อิสรภาพการทำกินถูกลิดรอน

เสียงเพลงบทนี้เป็นเพลงแก้คำวิงวอน

หยุดก่อน คุกก่อน คุณ ปูระชัยเคอร์ฟิว

เพลง อดตีบอดตาย เพลงนี้ก็มีเนื้อหาที่ต้องการสื่อถึงอาชีพที่ต้องทำงาน

ตอนกลางคืน อยากให้รัฐบาลเห็นใจคนทำงานตอนกลางคืน

เฮ้ย... ไม่เคยนึกเลย จะคิดรัฐบาล

เป็นผู้ประกอบการ (ที่)ทำกินกลางคืน

กฎหมายที่มี เราไม่ฝ่าฝืน

หวานอมขมกลืน มาขอความเห็นใจ

เพลง น้ำตานกเค้าแมว กล่าวถึงอาชีพคนทำงานกลางคืนที่ทำด้วยความสุจริต โดยต้องการนำเงินมาหาเลี้ยงครอบครัว อยากให้รัฐบาลลองคิดตรึกตรองในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

นี่คนเขาเอาอะไรตัดสิน ว่าคนทำกินกลางคืนนั้นมันไม่ดี

มีเพียงส่วนน้อยที่ปล่อยให้คนสุจริต ต้องมารับผิดร่วมกัน

ชีวิตนั้นมันช่างลำเอียง ชีวิตคนดีเลวต่างกัน

กลางคืนกลางวันนั้น เป็นเพียงเรื่องธรรมชาติ

ผู้นำนี้แหละต้องแยกแยะ ปัญหาให้ขาด

อย่าคิดว่าตนฉลาด กวาดร่างแหรวบคนกลางคืน

2.3.4 ต่อต้านหรือคัดค้านการดำเนินนโยบายของรัฐบาล

การดำเนินนโยบายถือว่ามีส่วนสำคัญที่จะทำให้นโยบายนั้นประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดเอาไว้ โดยในทางปฏิบัตินั้นการนำเอานโยบายไปปฏิบัติมักเกิดปัญหาหลายอย่างทั้งที่เป็นปัญหาเกิดจากตัวบุคคล ปัญหาที่เกิดจากนโยบายเอง และปัญหาในเชิงเทคนิค ปัญหาเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม เพลงเพื่อชีวิต

จึงเป็นสื่อกลางที่จะสะท้อนความคิดความรู้สึกรักของประชาชนที่มีต่อนโยบายของรัฐบาลในแต่ละยุคแต่ละสมัยได้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

หลังจากที่รัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้เข้ารับการดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 การบริหารงานในช่วง 3 ปีแรกของรัฐบาลนับได้ว่า ประสบผลสำเร็จอย่างงดงาม จนรัฐบาลได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ถึงกับมั่นใจประกาศว่าในการเลือกตั้งในปี 2548 รัฐบาลจะได้รับการเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 400 เสียง แต่ท่ามกลางความสำเร็จดังกล่าวเมื่อเริ่มต้นปี 2547 ปรากฏว่าได้เกิดวิกฤตการณ์ที่สั่นคลอนความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล เพราะรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้ จนทำให้รัฐบาลถูกวิจารณ์ว่ากำลังอยู่ในสภาวะขาลงซึ่งวิกฤตต่าง ๆ มีผลต่อการบริหารประเทศของรัฐบาล

นับตั้งแต่ปลายปี 2546 จนถึงปลายเดือนมกราคม 2547 ได้เกิดการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกในเอเชีย โดยเฉพาะในเวียดนาม ญี่ปุ่น ไต้หวัน และเกาหลีใต้ จนทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องหามาตรการต่าง ๆ เพื่อสกัดกั้นการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก เช่น การควบคุมการขนส่งและการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกในประเทศห้ามนำเข้าและไข่ไก่รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งประเทศที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ เวียดนาม พบการระบาดของไข้หวัดนกเป็นครั้งแรกที่เมือง Tam Duong ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2546 ไข้หวัดนก (Bird Flu) มีชื่อเรียกเป็นทางการว่า Avian Influenza เป็นไข้หวัดที่พบในสัตว์ปีก ซึ่งเชื้อไวรัสที่เป็นสาเหตุให้เกิดโรค คือ H5N1 และ H7N7 ไวรัสที่เป็นอันตรายที่สุด คือ H5N1 ซึ่งสามารถแพร่เชื้อจากไก่สู่คนได้

สำหรับการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกในประเทศไทยเกิดขึ้น 2 ช่วง คือ ช่วง ธันวาคม 2546 ถึง เมษายน 2547 และช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 ถึง 4 ตุลาคม 2547 ด้วยสภาพของปัญหาการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกที่เริ่มรุกราม จนเป็นปัญหาที่ทุกประเทศที่เกี่ยวข้องต้องหาทางแก้ไข ประเทศไทยจึงเสนอเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติระดับรัฐมนตรีว่าด้วยสถานการณ์ของโรคระบาดในสัตว์ปีกที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2547 มี ประเทศเข้าร่วมประชุม 10 ประเทศ รวมทั้งผู้แทนจากองค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO) และองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (Office International des Epizooties :OIE) หลังจากการประชุม นายชิเกรุ โอมิ ผู้อำนวยการ WHO ประจำภาคพื้นเอเชีย - แปซิฟิก กล่าวว่า แต่ละประเทศมีสิทธิเลือกใช้วิธีการกำจัดการระบาดของโรคไข้หวัดนกแตกต่างกันไป ต่อมาเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2547 WHO ได้ออกแถลงการณ์ฉบับที่ 12 ว่า การฆ่าไก่เพื่อจำกัดการระบาดของโรคเป็นการป้องกันที่สำคัญเพื่อไม่ให้เกิดการติดเชื้อ H5N1 ซึ่งเป็นไวรัสไข้หวัดนกในคน

การระบาดของโรคไข้หวัดนกในรอบแรกตั้งแต่ปลายปี 2546 ถึง เมษายน 2547 รัฐบาลไทยต้องฆ่าไก่ไปทั้งสิ้นประมาณ 60 ล้านตัว มีผู้ติดเชื้อ 20 ราย เสียชีวิต 8 ราย และเกิดการแพร่กระจายไปทั่วประเทศ รัฐบาลต้องเพิ่มมาตรการจัดการโดยทำการตรวจสอบอย่างละเอียดทุกพื้นที่ ซึ่งยังหยุดโรคไข้หวัดนกไม่ได้

ต่อมาช่วงเดือน กรกฎาคม 2547 องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OLE) ได้ประกาศว่าเวียดนามพบการกลับมาระบาดของโรคไข้หวัดนกรอบใหม่ สำหรับสถานการณ์การระบาดของไข้หวัดนกรอบใหม่ในไทย มีการยืนยันว่าพบเชื้อไข้หวัดนกในพื้นที่ 17 จังหวัด ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกจนถึงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2547 ทั่วประเทศ มีผู้ป่วยติดเชื้อไข้หวัดนก 5 ราย รักษาหาย 1 ราย เสียชีวิต 4 ราย ผู้ป่วยเฝ้าระวังโรค 110 ราย มีพื้นที่ต้องสงสัยเกิดโรคทั้งหมด 1,126 จุด ใน 56 จังหวัด มีพื้นที่โรคไข้หวัดนกทั้งหมด 57 จังหวัด จำนวน 599 จุด และมีพื้นที่ที่ตรวจไม่พบเชื้อโรคไข้หวัดนก 30 จังหวัด 153 จุด ส่วนที่เหลืออยู่ระหว่างรอผลการตรวจ ซึ่งได้ฆ่าไก่ติดเชื้อไปแล้ว 379,751 ตัว ตามที่รัฐบาลประกาศไว้ว่าจะทำสงครามล้างเผ่าพันธุ์ไข้หวัดนกให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 31 ตุลาคม 2547 แต่ขณะนั้นก็ยังมีการระบาดของไข้หวัดนกออยู่ สรุปได้ว่าตั้งแต่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก รัฐบาลได้สั่งการให้ทำลายสัตว์ปีกไปแล้วกว่า 100 ล้านตัว เมื่อทำลายเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงประกาศจากพื้นที่สีแดงเป็นพื้นที่สีเขียว

นับตั้งแต่เกิดไข้หวัดนกในประเทศไทยช่วงปี 2546 ที่ผ่านมาจนถึงปี 2547 และโรคไข้หวัดนกได้แพร่เข้าสู่ไก่งวง ไก่บ้าน เป็ดไล่ทุ่ง และนกในพื้นที่จนอาจจะกลายเป็นโรคประจำถิ่นของไทยไปแล้ว แสดงว่าการกำจัดโรคไข้หวัดนกให้หมดสิ้นไปนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะกับระบบราชการไทยและสังคมที่ขาดวินัยและการทำงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพลงเพื่อชีวิตในยุคของวงคาราบาวนี้ มีจำนวนหลายเพลงได้ออกมาต่อต้านและคัดค้านการดำเนินนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากนายชินง โอภากุล หรือ แอ๊ด คาราบาว เป็นศิลปินที่ชอบการเลี้ยงไก่ชนเป็นงานอดิเรก นอกจากนี้ยังมีความสนใจในเรื่องราวของไก่งวงในสายพันธุ์ต่าง ๆ เช่น เหลืองหางขาว เจ้าทองหยอด เจ้าหงส์หยก เป็นต้น จนได้รับการแต่งตั้งให้รับตำแหน่งนายกสมาคมส่งเสริมอาชีพไก่งวงไทย และยังร่วมต่อสู้ให้ภาครัฐผลิตวัคซีนไข้หวัดนกชนิดไก่งวง ดีกว่าการที่รัฐบาลจะหันมาฆ่าไก่งวง ไก่บ้าน ดังจะเห็นได้จาก บทเพลง ไข้หวัดนก ของวงคาราบาว ในปี 2547 ดังเนื้อเพลงที่กล่าวไว้ว่า

ไข้หวัดนกกมันมากะนก	นายน้าตาตกใน
เห็นไก่เป็น ๆ ล้มตาย	นโยบายรัศมีฟ้ากิโด
ฆ่าโดยไม่จำแนก	คิดดูแล้วไม่บ้าก็โง่

เพลง วัดจีนเพื่อชีวิต เพลงนี้มีเนื้อหาเสียดสีรัฐบาล ในการฆ่าไก่ชน โดยเปรียบกับนกกระทาจอทศ ซึ่งเป็นที่นิยมเลี้ยงของนักรบเมืองไทย นอกจากนี้เนื้อเพลงยังแสดงแนวคิดที่ไม่เห็นด้วยกับการฆ่าไก่ชน แต่แนะนำให้รัฐบาลเอาวัดจีนมาฉัดไก่เพื่อแก้ปัญหา

เอาวัดจีนมาฉัด	ให้ไก่ชนเพื่อรักษาพงศ์พันธุ์
ดีกว่าเอามัดมาหั่น	ความสัมพันธ์รัฐกับประชาชน

ในช่วงปี 2546 รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค โดยให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งโครงการนี้มีเป้าหมายสำคัญ คือ การสร้างหลักประกันให้กับประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพได้ตามความจำเป็น โดยถือเป็น “สิทธิ” ขั้นพื้นฐานของประชาชน เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตราที่ 52 ที่ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตามเนื่องจากนโยบายได้รับเสียงคัดค้านจากกลุ่มแพทย์จำนวนหนึ่งตั้งเป็นกลุ่มแพทย์เพื่อชาติ มีนายแพทย์โชติช่วง ชูตินธร เป็นหัวหน้า ทำการรณรงค์ต่อต้านโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค โดยโจมตีว่าเป็นโครงการสังคมนิยม ไม่เหมาะสมกับประเทศไทย

ต่อมาในปี 2459 คาราบาวได้ออกอัลบั้ม ตะวันตกดิน ได้แต่งเพลง 30 บาท รักษาไม่ได้ ขึ้นเพื่อต่อต้านนโยบายของรัฐบาล ดังเนื้อเพลงบางช่วงที่กล่าวไว้ว่า

สามสิบบาทรักษาไม่ได้	เวรกรรมทั้งหมดใครเป็นคนก่อ
ลองทบทวนให้ดี	ใครมีผลพวง
ท่านเป็นผู้นำ	นำคนที่จนยาก

การตั้งโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ภายใต้รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นการดำเนินตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้ นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านธนาคารออมสินให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับประชาชนสามารถนำไปลงทุน สร้างเสริม สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน ลดต้นทุนในการลงทุน อีกทั้งยังเป็นการสร้างจิตสำนึกของความเป็นชุมชน การเรียนรู้ของประชาชน การจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง แต่ปรากฏว่าโครงการนี้ก็กลับไม่สัมฤทธิ์ผลตามเจตนา

ในปีเดียวกัน คาราบาวได้แต่งเพลงกองหนี่ท่วมบ้าน ขึ้นเพื่อต่อต้านการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับกองทุนชำระหนี้ของรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร

กองทุนหรือกองหนี้	กองหนี้หรือกองทุน
ใครกุมำค่าจูน	มีปัญญาคินไหม
กุมำแล้วรู้หรือเปล่า	จะกุมำเอาทำไม
เอามาซื้อแมงกะไซค์	หรือโทรศัพท์มือถือ

นอกจากนี้เพลงกองหนี้ท่วมบ้าน ยังได้กล่าวถึง ผลที่อาจเกิดขึ้นจากกองทุน
ชำระหนี้ของรัฐบาลที่ให้กับประชาชน ดังเนื้อเพลงบางช่วงที่กล่าวว่า

กองหนี้ท่วมทัน	ในชนบทหมู่บ้าน
ปลูกฝังสันดาน	ให้คนมือเดิบมั่งง่าย

ในปี 2549 โจรสลัดสิงคโปร์ เป็นการต่อต้านการดำเนินนโยบายของรัฐบาล
ที่ให้อำนาจสิงคโปร์เข้ามาครอบครองเกี่ยวกับการโทรคมนาคมของไทย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

สิงคโปร์บุกเมืองไทย	สิงคโปร์บุกไทยแลนด์
ยึดกิจการ	โทรคมนาคม

ในปีเดียวกัน ในช่วงรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง
โยกย้ายนายทหารตำรวจโดยอาศัยพรรคพวก เพื่อมาสร้างฐานอำนาจทางการเมืองให้กับตนเอง

เพลง ทหารพระราชฯ จึงกล่าวถึง การออกคำสั่งแต่งตั้งนายทหารไปสร้าง
ฐานอำนาจให้กับตนเอง เป็นการไม่สมควรดังเพลงที่ว่า

ศึกภายนอกยังไม่เท่าไร ศึกภายในบอกได้น่าหวาดหวั่น
ถ้าการเมืองนำการทหาร ไปเสริมฐานสร้างตัวให้รบกับศึกภายนอก
เราไม่กลัวใคร แต่รบศึกภายในบอกได้น่ากลัว
มหันตภัยกำลังก่อตัว อยู่ในรั้วบ้านเรา

2.4 การสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อวัตถุประสงค์สะท้อน
อุดมการณ์ทางการเมืองของไทยนั้น พบว่า ในการสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยนั้น
สามารถใช้ในการเรียกร้องประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.4.1ต่อต้าน/ขับไล่วัฒนธรรมต่างชาติ

หลังจากที่สหรัฐอเมริกาได้มาตั้งฐานทัพในประเทศไทยในช่วงปี 2516
สภาพสังคมไทยก็เต็มไปด้วยความหวาดกลัวอันได้รับจากวัฒนธรรมทั้งด้านการต่างกาย ปัญหา
ยาเสพติด อาทิกัญชา เฮโรอีน สถานเริงรมย์ต่าง ๆ ตามด้วยปัญหาหญิงโสเภณีไทย ซึ่งก่อให้เกิดเด็ก
ต่างผิวในสังคมไทย นับว่าเป็นช่วงที่ไทยมีวิกฤตการณ์ทางสังคมและการเมืองที่สุกงอม เพลงเพื่อ

ชีวิตในช่วงนี้มีแนวความคิดในการต่อต้านและขับไล่วัฒนธรรมต่างชาติให้ออกไปจากสังคมไทย และต้องการให้คนหนุ่มสาวเห็นถึงปัญหาของวัฒนธรรมต่างชาติ ที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงมีแนวความคิดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมไทยให้ดีขึ้น เกิดการรวมพลังของคนหนุ่มสาวที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงสันติภาพ ความรัก ดังเห็นได้จาก

ในสมัยรัฐบาลเผด็จการ ได้ยินยอมให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทยเพื่อทำการโจมตีประเทศเวียดนาม ปี 2516 มีฐานทัพสหรัฐอเมริกาอยู่ในประเทศไทยถึง 12 แห่ง มีเครื่องบินประจำการในไทย 550 ลำ และมีทหารเกือบ 50,000 นาย การที่สหรัฐอเมริกาเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมตามมา โดยเฉพาะปัญหาทางวัฒนธรรม ทั้งทางด้านการแต่งกาย อาหารการกิน หรือแม้กระทั่งแหล่งอบายมุขต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด กัญชา เสโรอิน สถานเริงรมย์ ปัญหาโสเภณี สิ่งเหล่านี้นำไปสู่ขบวนการเคลื่อนไหวของนิสิตนักศึกษา ในการรณรงค์ต่อต้านและขับไล่วัฒนธรรมต่างชาติ ดังเช่นเพลง

เพลง อเมริกันอันตราย ของวงคาราวานที่ต้องการสื่อออกไปเพื่อต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมอเมริกาให้ถอนฐานทัพออกจากประเทศไทย เพลงนี้ผู้แต่งและคณะได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจจากเสียงขอ ร้องแจ้ง เมื่อครั้งไปตระเวนภาคใต้ และแวะไปเยี่ยมเพื่อนที่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และมีเสียงไวโอลิน (ชอ) เกล่าคลอสอดประสานไปด้วย ดังเนื้อเพลงที่กล่าวไว้ว่า

รวมกันเถิดผองเรา	เผ่าพันธุ์เพื่อนผองไทย
อเมริกันมันต้องออกไป	อธิปไตยจึงจะสมบูรณ์

เพลง รวมกันเข้า เพลงนี้ต้องการสื่อให้เห็นถึงการปลุกกระดมให้เพื่อนไทยไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย ทั้งที่เป็นชานาอยู่กับทุ่งนาหรืออยู่บนภูเขาสูง อีกทั้งเพื่อนกรรมกรที่อยู่ตามโรงงาน ให้มาร่วมกันขับไล่สหรัฐอเมริกาและเหล่านายทุนทั้งสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นให้ออกไปจากประเทศไทย

มารวมชนทุกชั้น	ขับไล่ไอ้กันและสมุน
กำจัดเหล่านายทุน	ชาติสกุลอเมริกาและญี่ปุ่น

เพลง เซ็งอีसान สื่อให้เห็นความเดือดร้อนของชาวอีสาน ในยุคที่บ้านเมืองข้าวยากหมากแพง ประชาชนถูกอำนาจรัฐข่มเหง แต่รัฐกลับไปยกย่องประเทศสหรัฐอเมริกาให้มาตั้งฐานทัพ ตั้งสถานบันเทิงได้ ประชาชนจึงรวมตัวกันเพื่อต่อต้านและขับไล่ประเทศสหรัฐอเมริกา

พวกอธรรม พวกทรราชย์	มันปล้นชาตินี้ราษฎร์บังหลวง
มันหลอกลวงเฮาพี่น้อง	มันยกย่องแต่อเมริกา
ให้มันมาจัดตั้งฐานทัพ	ตั้งไนท์คลับเต็มบ้านเต็มเมือง

เพลง เมคอินไทยแลนด์ 40 มีเนื้อหาต่อต้านการรับเอาวัฒนธรรมด้านดนตรีต่างชาติ ที่คนไทยไปลุ่มหลงและรับเอาวัฒนธรรมเหล่านี้มาจนลืมดนตรีไทย นอกจากนั้น คนไทยยังนิยมใช้สินค้าต่างชาติ ซึ่งทำให้เงินรั่วไหลไปต่างประเทศ ดังนั้น คนไทยจึงควรหันมาอนุรักษ์ความเป็นไทยเพื่อไม่เสียเปรียบต่างชาติ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เมคอินไทยแลนด์	เมืองแมนหม่อนไหม
มีหนังลู่หนังใหญ่	ทั้งดีไต้โทน
เราเล่น โขน โนราห์	ล้วนสืบทอดกันมาบรรพชน
เมคอินไทยแลนด์	ทั้งผู้แทนผู้ทน
ทั้งยากคิมิจน	อย่าให้คนอื่นเขาดูแคลน
ทำไมไปขอมจ่านน	ไปลุ่มไปหลงอิทธิพลคนต่างแดน
ทีของไทยละไม่หวงแหน	แหมทีของนอกละบ้าเห่อ

.....	.....
เมคอินไทยแลนด์	แฟนฯ ต่างรู้ดี ว่าบ้านเมืองทุกวันนี้
กำลังจะเดินไม่ไหว	เศรษฐกิจย่ำแย่ คนต้องร่วมกันแก้
คนต้องร่วมกันใช้	เหลียวแลเห็นใจ
ซื้อแต่สินค้าไทย	เพื่อคนไทยเพื่อเมืองไทย

เพลง หลงวัฒนธรรม เป็นเพลงที่ต้องการสื่อถึงการต่อต้าน/ขับไล่วัฒนธรรมต่างชาติ ทำให้คนไทยหลงลืมความเป็นไทย ไปหลงวัฒนธรรมตะวันตก ดังเนื้อเพลงที่ว่า

จนปานนี้ไม่มีวีแวว	เป็นไปแล้วทั้งหญิงและชาย
บ้างก็แร็ปบ้างก็ร็อก	เดินท่าซ็อก ท่าซัก ท่าไซค์
เกิดเมืองนี้ ไซ้เกิดเมืองไหน	เกิดเมืองไทยต้องเดินอย่างไทย
เดินร่าวงสามซ่าเอาไหม	เดินตามประสาคนไทย
อันดนตรีไม่มีพิษภัย	แต่อย่างไรใคร่ครวญคิดดู
ลูกและหลานมีเอกลักษณ์	ให้พุ่มพุกในความเป็นไทย
เรื่องของแร็ปเป็นเรื่องของคนดำ	เรื่องของร็อกเป็นเรื่องของคนขาว
อยู่เมืองนี้มีแค่ไทยลาว	กินละข้าวข้าวข้าวเหนียว
ผัดหัวงนิคหน้อย	น้อยใจในความเป็นไป
ไม่รู้เมื่อไร	คนไทยถึงจะรักของไทย
รัฐบาลผู้นำสงสาร	ก้มหน้าทำงานยังสู้พ่อค้าไม่ไหว
เอาแร็ปเอาร็อกล้างหมองคนไทย	ค้าขายกำไรลูกหลานช่างมัน

อย่าได้ลืมเลือน	น้ำพริกน้ำแกงถ้วยเก่า
มันหล่อเลี้ยงเรา	เมื่อคราวดินเท่าฟ้าหอย
ไปเจออะแซนวิช	น้ำพริกนี้แกงเลยกร่อย
ได้ชิมเข้าหน่อย	ก็อย่าลืมอาหารบ้านเรา
.....	.....
เราเป็นไทยอย่าแปลกใจ	ลืมนชาติเผ่าพันธุ์
อย่าทำอย่างนั้น	สักวันชาติคงอับเฉา
เราก็มีของดีที่เป็นของเรา	เราต้องเอาของเราให้เขาได้ดู
ให้โลกรับรู้ปลาทูน้ำพริกแกงป่า	สืบกันนานมาสมญาแห่งเมืองสยาม
มีแต่รอยยิ้มพิมพ์ใจน้ำใจงดงาม	มีวัฒนธรรมความเจริญของคนรุ่นเก่า

เพลง กลองยาว มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมด้านดนตรีของไทย นั่นคือ กลองยาว ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีให้ความสนุกสนาน คนต่างชาติก็ชื่นชอบดนตรีของไทย แต่คนไทยกลับไม่ให้ความสนใจ ไม่สนใจดนตรีต่างชาติ เช่น ดนตรีร็อก ดนตรีแร็ป ซึ่งการที่คนเราไปทำตามต่างชาติ เราทำไม่ได้ดีเท่าเขา เช่นเดียวกัน ถ้าให้คนต่างชาติมารำกลองยาว ก็ทำไม่ได้ดีเท่าเรา ดังนั้น วัฒนธรรมที่ดีของเรามีอยู่แล้ว ก็ควรรักษาไว้ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เพลงร็อกเมามันชื่นชมทั่วกันว่ามันดี
 ของเราก็มีกลองยาวเป็นที่กล่าวขาน
 ได้ยินแต่ไกลหัวใจเราร้อนรอนราน
 ปีใหม่สงกรานต์สนุกสนานสำราญกลองยาว
 ฝรั่งเศสพิชิตชื่นชมกลองยาวว่าดี
 แล้วเราเป็นใครให้ความสนใจหน่อยซี
 สร้างสรรค์ดนตรีให้สำเนียงที่เป็นไทย
 ดนตรีร็อกดนตรีแร็ปมันเป็นรูปแบบของเขา
 เลียนแบบลอกเอาเราหรือจะสู้เจ้าของ
 ฝรั่งเศสรำไทยยัง ใจก็ตกเป็นรอง
 เราคือเจ้าของเป็นถิ่นของกลองยาวไทย

2.4.2 ท่อด้านความเจริญทางเทคโนโลยีและสังคมอุตสาหกรรม

การที่สังคมไทยได้รับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้สังคมไทย จากเดิมที่เคยเป็นสังคมเกษตรกรรมกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดการหลั่งไหลถ่ายทอดทางเทคโนโลยี วัฒนธรรม ที่มีผลกระทบต่อความคิด ค่านิยม และสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน

เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้ จึงนำเสนอบทเพลงที่สะท้อนความทรุดโทรมของประเทศไทย รวมถึงต่อต้านความเจริญทางเทคโนโลยีและสังคมอุตสาหกรรม ที่เข้าสู่ประเทศไทย เห็นได้จาก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 จนถึงฉบับที่ 8 ยังคงกำหนดแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจมุ่งส่งเสริมภาคอุตสาหกรรม เพื่อเป็นหนทางไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICs) โดยการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยขึ้น ในวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 จากแผนพัฒนาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนชนบทจากสภาพความเป็นอยู่แบบสังคมชนบทกลายเป็นสังคมกึ่งชนบท ในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ปัญหาอื่น ๆ ที่ตามมา คือ เรื่องที่พักอาศัย การประกอบอาชีพ คุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่อุตสาหกรรม ตลอดจนความสงบเรียบร้อยของชุมชน สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ มีหลายฝ่ายห่วงใยว่า จะเป็นผลเสียแก่เกษตรกรรมกว่าผลดี

การraub จึงได้นำปัญหาเหล่านี้มาสะท้อนไว้ในลักษณะการต่อต้านความเจริญทางเทคโนโลยี และสังคมอุตสาหกรรม โดยมีความเห็นว่า จะก่อให้เกิดมลภาวะที่เป็นพิษและทำให้วิถีชีวิตของคนชนบทเปลี่ยนไป ดังนี้

ในปี 2526 เพลง ถึกควายทุย (ภาค 3) เป็นเพลงที่มีเนื้อหาต่อต้านความเจริญแบบสมัยใหม่ ที่เข้ามาบิบบทบาทในสังคมชนบท ทำให้วิถีชีวิตของชาวนาเปลี่ยนแปลงไป มีการใช้เครื่องมือที่ทันสมัยในการทำนาแทนใช้ควาย ทำให้ควายเริ่มลดลงเรื่อย ๆ เพราะชาวนาไม่มีความจำเป็นต้องใช้ควายอีกต่อไป นอกจากนี้ เมื่อมีความเจริญเข้ามา ก็ก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ สภาพชนบทที่เคยมีฝูงควาย มีฝูงนก อยู่ตามธรรมชาติหาได้ยาก ชาวนา ชาวไร่ หลายคนเลิกอาชีพทำนา เพราะขายที่นาให้นายทุน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ผีนาคูกร้าว ไร่คนเข้าทำกิน	เสียงเครื่องยนต์ถล่มฟ้า
เสียงชาวนาเหือดหาย	ฝูงนกตกลงมากมาย
ฝูงควายลดจำนวนลง	รถแทรกเตอร์วิ่งมาแทน
กลบเสียงแคนเสียงกลองรำวง	ฝูงควายพากันขึ้นง
มันคงนึกปลงสังขารตัวเอง	อนิจจา อนิจจา อนิจจัง วัฏสังขารา

ในปี 2531 การขึ้นสู่อำนาจของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้าพรรคชาติไทย เป็นช่วงที่นโยบายต่างประเทศของไทยและการพัฒนาอุตสาหกรรมเจริญรุดหน้าเป็นพิเศษ เนื่องจาก พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ มีความชำนาญในสองเรื่องนี้ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะความสำเร็จด้านเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดด พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ใช้ต้นทุนทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ วางรากฐานเอาไว้อย่างมั่นคงมาขยายผลให้เติบโตอย่างร้อนแรง โดยได้

ผลักดันให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตสูงสุดในโลกถึง 2 ปีซ้อน คือ ปี 2531 สูงถึง 15.2% และปี 2532 สูงถึง 11.5% ทั้งนี้ในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจของโลกโดยรวมอยู่ในภาวะซบเซา ซึ่งการเติบโตของภาวะเศรษฐกิจดังกล่าวทำให้รัฐบาลมีเงินคงคลังสูงถึง 1.8 แสนล้านบาท

นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการเปิดตลาดการค้าและการลงทุนใหม่ โดยเปิดตลาดอินโดจีนและตลาดจีนตอนใต้ เพื่อเป็นการรองรับสินค้าส่งออกของไทยและกำหนดให้ประเทศไทยเป็นสปริงบอร์ดสู่ตลาดอินโดจีนและจีนตอนใต้ของนักลงทุนต่างชาติ

ความร้อนแรงทางเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้ตลาดหุ้นอสังหาริมทรัพย์เติบโตอย่างรวดเร็วเกิดเศรษฐกิจใหม่ขึ้นมาภายในสังคมไทย อย่างไรก็ตามการพุ่งทยานอย่างร้อนแรงในภาคเศรษฐกิจ โดยไม่ใช้มาตรการควบคุมทางการเงินอย่างเข้มงวดและเพียงพอ นั้น ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นแห่งภาวะฟองสบู่ เพราะเป็นการเติบโตที่ไร้ภูมิคุ้มกัน และได้กลับกลายเป็นสิ่งบั่นทอนเศรษฐกิจอย่างมากในเวลาต่อมา

เพลง นิค เป็นเพลงที่มีเนื้อหาต่อต้านสังคมอุตสาหกรรมใหม่อย่างตรงไปตรงมา โดยสะท้อนให้เห็นถึงผลเสียที่จะเปลี่ยนสังคมเกษตร ไปเป็นสังคมอุตสาหกรรม จะทำให้นายทุนต่างชาติเข้ามาซื้อที่ดิน เพื่อทำธุรกิจเข้าประเทศตัวเอง ประเทศไทยก็จะไม่ได้อะไรเลยเพราะชาวนาชาวไร่ ก็จะขายที่ดินให้นายทุน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

นิคคือเมืองอุตสาหกรรมใหม่	ไทยคือเมืองเกษตรล้มลุก
คลุกอยู่กับปุ๋ย ยามาแมลง	ราคามันแพงกว่าราคาผลผลิต
พินาพื้นไร่กวาดขายให้ต่างชาติ	เป็นบรรยากาศ สองปีที่ผ่านไป
อยุธยาปู่ตายาย	สู้จนตัวตายจนได้เป็นไทย

เพลง ออกซิเจน เพลงนี้พูดถึงปัญหาความเจริญทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะรถยนต์ เช่น ยามาฮ่า คาวาซากิ เวสป้า ฮอนด้า ฯลฯ แต่ปัญหา คือ คนไทยขาดออกซิเจน เพราะรถนั้นปล่อยควันไอเสีย ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพ

ออกซิเจนของคน	รถยนต์เอาไป
ขับเคลื่อนว่องไว	พินควันไอเสีย
รถยนต์มันเยอะ	ไอเสียมันเยอะ
ผู้คนยำแยะ	ขาดออกซิเจนก็หายใจไม่ออก

ต่อมาประเทศไทยเริ่มมีแนวคิดในการพัฒนาอุตสาหกรรมในรูปแบบของนิคมอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2522 ซึ่งมีนิคมอุตสาหกรรมจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน นิคมอุตสาหกรรมภาคใต้

จังหวัดสงขลา นิคมอุตสาหกรรมบางชัน และนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง จังหวัด
กรุงเทพมหานคร

สุภาวรัตน์ พุฒิ่ง (อ้างใน เกษณี คีรีแสง 2542: 17) ทำการวิจัยพบว่าผลกระทบของ
นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือที่มีผลต่อจังหวัดลำพูน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อลักษณะทางกายภาพ
กล่าวคือ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ก่อให้เกิดการจ้าง
งาน การอพยพแรงงาน การเพิ่มรายได้ ส่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เกิดปัญหาน้ำเสียในแหล่งน้ำ
จากผลกระทบดังกล่าว วงการบาว ได้นำมาสะท้อนในบทเพลง ลำพูน

ในปี 2537 คาราบาวได้นำเสนอ เพลง ลำพูน มีเนื้อกล่าวถึงนิคม
อุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ทำให้คนงานได้รับสารพิษ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ควันและฝุ่น สารพิษนั้นคือที่มา
มินามาตะล้านนา คือปัญหาที่สายเกินแก้
พ่อแม่พี่น้องร่ำไห้เรียกร้อง
น้องเอ๋ย.... น้องนางหละปูนต้องมาชอกช้ำ
โรคอุตสาหกรรมนิคมลำพูน

ในปี 2538 เพลง ลมหายใจไทย สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญทางเทคโนโลยี
และสังคมอุตสาหกรรม ที่เต็มไปด้วยโรงงาน โรงไฟฟ้า โรงโม้ โรงปูน ที่มีสารเคมีปะปนอยู่ใน
อากาศที่ส่งผลกระทบต่อลมหายใจของคนไทย

มันคือโรงงาน โรงไฟฟ้า โรงโม้ โรงปูน ฟันควันพิษ
ฝุ่นระเบิด ภูเขาเผาถ่านหิน (แหม...แล้วบอกว่าเผาขยะ)
ทำลายผืนดิน รังแกผืนฟ้า ไม่น่าอยู่
เราจะทนดู ทนดม ทนได้ซักเท่าใด
เอ้อ...ให้มันได้อย่างนี้สิ บ้านเมืองมันถึงไม่เจริญ
ลมหายใจไทย ลมหายใจไทย ลมหายใจไทย
คือลมหายใจของคนไทย ในม่านหมอกแห่งเทคโนโลยี
มีอากาศปนสารเคมี ลมหายใจยุคเทคโนโลยี ต้องช่วยกันคุ้มกัน
เพลง เมคอินแจแปน เพลงนี้ต้องการสื่อให้เห็นถึงภัยของสินค้าของญี่ปุ่น

(Japan) ไม่ว่าจะเป็ น วิทยุ โทรทัศน์ นาฬิกา ซุปเปอร์มาเก็ต ที่เข้ามาสู่สังคมไทย

มองทางไหนใกล้ไกลไม่พ้นแจแปน ตามถนน หนทางก็ล้วนแจแปน
โทรทัศน์ วิทยุ นาฬิกา แจแปน แจแปน ไม่พ้นแจแปน

.....

. .....

โอ โอ แจแปน ซุปเปอร์มาเก็ต   เมคอินแจแปน เอฟเวอร์ดีงส์
 คุณรู้ไหม หัวใจฉันเกือบสูญราคา   เบิ่งคูฟ้า ยังดีที่เห็นเมฆลอย

2.4.3 สะท้อนภาพการเอารัดเอาเปรียบของต่างชาติ

ในปัจจุบัน คนต่างชาติเริ่มเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยมากขึ้น ทั้งนี้ เพราะรัฐบาลเปิดกว้างให้คนต่างชาติดำรงทุนในประเทศไทย ทำให้คนไทยถูกเอารัดเอาเปรียบทางการค้า โดยเฉพาะจากประเทศสหรัฐอเมริกา เพลงเพื่อชีวิตหลายเพลงได้สะท้อนให้เห็นความเอารัดเอาเปรียบของต่างชาติมาตั้งแต่สมัย การาวานในช่วงปี 2516 – 2519 ช่วงนี้เป็นช่วงที่ประเทศสหรัฐอเมริกามีอิทธิพลต่อสังคมไทย เห็นได้จากเพลงต่าง ๆ ดังนี้

เพลง อเมริกันอันตราย   เพลงนี้กล่าวถึงการต่อต้านความเจริญทางเทคโนโลยี ที่มาพร้อมกับการตั้งฐานทัพของสหรัฐอเมริกา ทำให้เมืองไทยต้องเผชิญกับแหล่งอบายมุขนานัปการ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เมืองไทยเป็นของเราทำไมให้เขาเข้ามา

จักรวรรดิอเมริกา อเมริกามันมาย้าย

เพลง ลำเพลินเจริญใจขับไล่อเมริกา เพลงนี้กล่าวถึงพฤติกรรมของสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาสร้างอิทธิพลกดขี่ประชาชนไทย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ประชาชนอุกอึ้งอัน

อเมริกันมันกดขี่

เบิ่งเอาดี แม่ป้า

มันมาปล้นแผ่นดิน

ทางภาคใต้

แผ่นดินทองของน้องพี่

ทรัพย์สิ้นมีมากล้น

พวกมันปล้นแย่งกัน

เพลง โคราชขับไสไต่กัน   เพลงสื่อถึงประเทศไทยที่โดนประเทศสหรัฐอเมริกา เขี่ยขยำ ทำให้ประเทศไทยขาดอิสรภาพ

เมืองไทยก็หนีไม่พ้น

ที่ต้องโดนมันเขี่ยขยำ

มันกดขี่ทุกอย่างมัน

ทำประชาไทยสุดเหลือจะทน

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

เป็นความจริงที่หนีไม่พ้น

ประชาไทยเราโดน

ประชาชนถูกรอบให้เดิน

เมื่อมาถึงยุคของ การาวาน ก็ได้้นำเอาเรื่องที่สหรัฐอเมริกาเข้าแสวงหาผลประโยชน์กับประเทศที่อ่อนแอกว่า โดยเน้นทั้งเรื่องเศรษฐกิจ การค้า การสงคราม ดังนี้

เพลง ทับหลัง เป็นเพลงที่ยืนยง โอภากุล แต่งขึ้นในช่วงปลายปี 2531 เมื่อสถาบันศิลาปะชิตาโก สหรัฐอเมริกา ยืนกรานไม่ส่งคืนทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ ซึ่งถูกลักลอบนำไปจากปราสาทพนมรุ้ง เมื่อครั้งที่สหรัฐอเมริกา เข้ามาตั้งฐานทัพที่ประเทศไทยเพื่อทำสงคราม

กับเวียคนาม เพลง ทับหลัง มีเนื้อหาโจมตีสหรัฐอเมริกา และเรียกร้องให้สหรัฐอเมริกาคืนทับหลัง
 นารายณ์บรรทมสินธุ์แก่คนไทย โดยกล่าวว่า สหรัฐอเมริกาเห็นทับหลังนารายณ์ เป็นเพียง
 เครื่องประดับบารมี ในขณะที่สำหรับคนไทยแล้ว ทับหลังนารายณ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีคุณค่าทาง
 ประวัติศาสตร์ ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นทางสหรัฐอเมริกาคงเก็บไว้ ดังเนื้อเพลงที่กล่าวว่า

นารายณ์บรรทม ความชื่นชมในชนชาติ
 นารายณ์บรรทมเราชื่นชมไทยเป็นชาติ
 มีประวัติศาสตร์ บนแผ่นดินแดนขวานทอง
 คล้องใจไทยทุกรุ่นสืบชาติตระกูลวัฒนธรรม
 นารายณ์ทับหลัง ไปอยู่ยังซีกาโก
 นารายณ์ทับหลัง ตั้งอยู่ยังซีกาโก
 เป็นแท่นหินพันโล ให้เด็กตามเอามาจากไหน
 ไม่สนหรือกษัตริย์นารายณ์ ไม่ใช่ไม่เกิด แจ็คสัน
 เอาไม่เกิด แจ็คสันคืนไป (เอาพระนารายณ์คืนมา)

เพลง อเมริโกย เป็นอีกเพลงหนึ่งที่มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นการถูกเอาผิดเอา
 เปรียบจากสหรัฐอเมริกา เนื้อหาเพลงกล่าวถึง การที่สหรัฐอเมริกาเข้ามาลงทุนในประเทศไทย แต่
 กลับเอาเปรียบไทยทุก ๆ ด้าน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

อเมริกา อเมริโกยเถิก อเมริกา อเมริโกย
 อเมริกา อเมริโกยเถิก อเมริกา อเมริโกย
 เมืองไทยกว้างใหญ่อุดม ดิสมและทรัพย์น่าสวน
 เป็นของคนไทยทั้งหมด มาชุมนุมช่วยกันดูแล
 อเมริกาเล่นลิเกปลุกข้าวเจ้า คนรู้เรื่องข้าวจากเมืองไทย
 หลอกไปแลกแจกกระดาษทำคือกเตอร์
 คือกเตอร์ คือกเตอร์ คือกเตอร์หมันน่าภูมิใจ
 เป็นข้าวไทยพันธุ์ทางกลางเทือกซัส อเมริกา โยนหมัดคว่ำไทยลงได้
 กระแทกพุ่งยั้งฉาง ข้าวไทยกระเพื่อม
 จนชวานาสิ้นสะเทือนพลัดคอกหลังควาย
 อเมริกาเล่นลิเกขูดแร่ธาตุ อย่างแก๊สก๊าซธรรมชาติกลางอ่าวไทย
 ว่าโซติช่วงชัชวาลบานเบื้อเร่อเท่อ ใครฉลาดใครเชอใครดัมใคร
 แก๊สก๊าซของใหม่ไทยไม่ถนัด ถ้าโค่นป่าเผาถ่านมาพอดักันไหว
 อเมริกาโคตที่มไทยได้สองต่อ มีปลายนวมติดคอฉันจะพุด ได้อย่างไร

เพลง อเมริกันอันธพาล ได้กล่าวถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อสังคมโลกและต่อประเทศไทย ดังเนื้อเพลงต่อไปนี้

อเมริกันอันธพาล อเมริกันอันธพาล หลากหลายวิธี โจมตีรุกราน (อเมริกัน)
การเมืองทหารอันเศรษฐกิจ หลงผิดกลับใจได้บ่ (ได้อะเปล่าเฮีย...)

อเมริกันอันธพาล อเมริกันอันธพาล เมืองไทยต้องปิดธนาคาร (อเมริกัน)
เงินบาทลอยตัวทำไงดี (อันธพาล) ก็ตีให้ตกชื้อเจ้า

ใครคอยแทรกแซงทางเศรษฐกิจ ราคาหุ้นถูกกว่าไข่ไก่

ข้าวของก็แพงค่าน้ำค่าไฟ (ไฟไหม้ครบไฟไหม้)

ขึ้นตามกันไปไม่มีวันลง อเมริกันยังมาจี้ โกง โกง โกง

ว่าข้าวหอมมะลิของอเมริกัน ชอบสำคัญคนว่าเป็นเจ้าโลก

เพลง โจรสลัดสิงคโปร์ 2549 กล่าวถึงการแผ่ขยายอำนาจของประเทศ

สิงคโปร์ ในการรุกรานเอกราชในยุคโลกาภิวัตน์ เข้ายึดกิจการโทรคมนาคมของไทย ดังเพลงที่ว่า

มันมาจากสิงคโปร์ เกาะสิงคโปร์

กองเรือเทมาเส็ก เป็นกองเรือข้ามชาติ

รุกรานเอกราชในยุคโลกาภิวัตน์

2.4.4 สะท้อนการแผ่ขยายอำนาจของประเทศมหาอำนาจ

การแผ่ขยายอำนาจของประเทศมหาอำนาจ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา เกิดขึ้นในช่วงปี 2516 เป็นช่วงที่ประเทศสหรัฐอเมริกาขยายอิทธิพลเข้าสู่เขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีผลต่อสภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ในแถบภูมิภาคอาเซียนอย่างมาก โดยเฉพาะประเทศไทยในสมัยเผด็จการรัฐบาลทหารได้ตกลงทำสัญญาร่วมมือเป็นพันธมิตรกับประเทศสหรัฐอเมริกา ในการก่อการรุกรานเวียดนามยอมให้ประเทศสหรัฐอเมริกา ใช้ดินแดนประเทศไทยเป็นฐานทัพ ในการสู้รบสงครามเวียดนาม เพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์และเงินช่วยเหลือที่ประเทศสหรัฐอเมริกาส่งมาให้

เพลงเพื่อชีวิต ในยุคนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อสะท้อนถึงการแผ่ขยายอำนาจของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ตั้งมาตั้งฐานทัพในประเทศไทยและเรียกร้องความเป็นเอกราช ประชาธิปไตย ตลอดจนขับไล่ฐานทัพสหรัฐอเมริกา เห็นได้ว่าประเทศไทยในปี 2516 มีฐานทัพของสหรัฐอเมริกาตั้งอยู่หลายแห่งในประเทศ ในด้านนโยบายต่างประเทศรัฐบาลไทยดำเนินรอยตามนโยบายของสหรัฐอเมริกาเสมอ ยิ่งกว่านั้นทางด้านเศรษฐกิจบริษัทข้ามชาติของสหรัฐอเมริกาก็เข้ามามีส่วนสำคัญในการครอบงำเศรษฐกิจไทย หรือแม้แต่เหตุการณ์กรณีการเคลื่อนไหวเรือรบชื่อ มาซาเกรซ ปฏิบัติการทางทหารที่ละเมียดธิปไตยในอ่าวไทยเมื่อเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2518

เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนนำไปสู่ภาพสะท้อนของประเทศมหาอำนาจที่ขยายอิทธิพลสู่ประเทศไทย
ดังจะเห็นได้จากเพลงเพื่อชีวิต ดังนี้

เพลง อเมริกันอันตราข เกิดขึ้นในปี 2519 เพลงนี้ต้องการบอกอิทธิพลของ
จักรวรรดิอเมริกัน ที่เที่ยวรุกรานอธิปไตยของแต่ละประเทศ ดังนี้เนื้อเพลงที่ว่า

เมืองไทยเป็นของไทยออกไปไม่ใช่ของมัน
จักรวรรดิอเมริกันมันเที่ยวรุกรานไม่ว่าบ้านเมืองใคร
แบ่งแยกแล้วทำลายนาทรายนาหินกอง
อยู่กินกันอย่างพี่น้อง ใ้ผู้ปกครองมันมาจุดไฟ

เพลง ลำเพลินเจริญใจขับไล่อเมริกา เป็นอีกเพลงในปี 2519 ที่สะท้อนการ
แผ่อำนาจของสหรัฐอเมริกา เห็นได้จากเนื้อเพลงดังนี้

ประชาอุกอั้งอัน/อเมริกันมันกดขี่
เบ็งเอาดี แม่ป่า มันมาปล้นแผ่นดินไทย
ทางภาคใต้ แผ่นดินทองของน้องพี่
ทรัพย์สินมีมากล้น พวกมันปล้นแบ่งกัน

ในช่วงปี 2539 - 2542 นับเป็นช่วงที่การเมืองไทยกำลังต่อสู้กับภาวะวิกฤติ
ทางเศรษฐกิจอย่างหนัก ภายใต้การบริหารประเทศโดย พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เมื่อวันที่ 25
พฤศจิกายน 2539 โดยนโยบายที่โดดเด่นคือ การกำหนดให้มีการเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและ
ผลักดันการปฏิรูปการเมือง โดยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่และกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แล้ว
เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่วิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยทำ
การปกป้องค่าเงินบาทจากการโจมตีของนักค้าเงินข้ามชาติและการประกาศเปลี่ยนแปลงระบบอัตรา
และเปลี่ยนจากระบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบลอยตัวแบบมีการ ทำการบริหารประเทศของรัฐบาล
พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ส่อสัญญาณว่าจะไปไม่ไหว

ในที่สุดรัฐบาลก็ประสบปัญหาหนักจากการโจมตีค่าเงินบาทจากจอร์จ
โซรอล นักลงทุนใหญ่ชาวสหรัฐอเมริกา ซึ่งทุ่มเงินซื้อเงินดอลลาร์ที่ 25 บาท ธนาคารแห่งประเทศไทย
ต้องนำเอาเงินตราสำรองมาปกป้องครึ่งค่าเงินบาท ทำให้เงินสำรองของประเทศลดลงจาก
39,600 ล้านดอลลาร์ เหลือเพียง 2,500 ล้านดอลลาร์ ในที่สุดรัฐบาลไทยไม่สามารถครึ่งค่าเงินบาท
ไว้ได้ต่อไป ทำให้ค่าเงินบาทลดลงจาก 25 บาทต่อดอลลาร์เป็น 30 บาท จากนั้น ก็ลดต่ำดังลงมา
ขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งกลายเป็นจุดเริ่มต้นของวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ไทย จึงต้อง
รับรู้การสูญเสียเอกราชทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการเข้ามากำหนดทิศทางเศรษฐกิจของกองทุน
การเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) และทำให้คนไทยต้องเจ็บปวดอย่าง

แสนสาหัส ได้แก่ ต้องลดการใช้จ่ายของประเทศและคนไทยให้ได้ นอกจากนั้นรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ยังตัดสินใจขึ้นภาษีน้ำมันเพื่อเพิ่มรายได้ของรัฐ ทั้งนี้เป็นผลจากแรงกดดันของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในเดือนตุลาคม 2540 รัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้ประกาศนโยบายให้ต่างประเทศเป็นเจ้าของธนาคารพาณิชย์ได้ 100 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไปข้อเท็จจริงได้ชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลไทยได้ดำเนินการตามที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศกำหนดนั้นเป็นมาตรการที่ผิดทำให้เศรษฐกิจยิ่งทรุดตัวหนักขึ้น เป็นผลให้สังคมไทยได้สูญเสียความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อนักการเมืองไทยและระบบราชการไทยจนไม่สามารถจะไว้วางใจต่อไปได้ แต่การหวังพึ่ง IMF ยังทำให้คนไทยขาดเจ็บสาหัสยิ่งขึ้นไปอีก

ในช่วงนี้การบาวจึงได้หยิบปัญหาการแผ่ขยายอิทธิพลของประเทศสหรัฐอเมริกาขึ้นมาโจมตีการรุกรานเศรษฐกิจไทย ดังเพลงต่อไปนี้

เพลง อเมริกันอันธพาล เพลงนี้ต้องการสื่อถึงประเทศสหรัฐอเมริกาที่ขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจต่อการเมืองไทย ส่งผลให้ประเทศไทยต้องปิดธนาคาร เงินบาทลอยตัว ดังเนื้อเพลงที่ว่า

อเมริกันอันธพาล อเมริกันอันธพาล
เมืองไทยต้องปิดธนาคาร(อเมริกัน)
เงินบาทลอยตัวทำไงดี (อันธพาล)
ก็ตีให้ตกขี้เจ้า ใครคอยแทรกแซงทางเศรษฐกิจ
ราคาค่าหุ้นถูกกว่าไข่ไก่ (ไข่ปิ้งครึ่งไข่ปิ้ง)

2.4.5 แสดงค่านิยม ความคิด อุดมการณ์ในประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทย

ประวัติศาสตร์ชาติไทย เมื่อหลายศตวรรษที่ผ่านมา บรรพบุรุษที่เป็นต้นตระกูลของไทยในปัจจุบันได้ฟันฝ่าอุปสรรคกันมานานับปีการ และกว่าที่จะรวบรวมเผ่าพันธุ์กันเป็นปึกแผ่น จะมีแผ่นดินไว้ให้ลูกหลานไทยได้อยู่อาศัยกันอย่างอิสระ แนวคิดหนึ่งที่ถือเป็นลักษณะอันโดดเด่นของชนชาติไทยคือ ความเป็นชนชาติที่รักอิสระ และความเป็นไทยของตนเอง ไม่ชอบสร้างปัญหากับใคร ซึ่งเป็นลักษณะของไทยแท้แต่โบราณ พระมหากษัตริย์ไทย กับชนชาติไทยจึงแยกกันไม่ออก เพราะความผูกพันที่เคยร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาทุกยุคทุกสมัย จนทำให้คนไทยมีความคุ้นเคยกับระบบการปกครองแบบมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งเป็นการปกครองคล้ายพ่อปกครองลูกมาแต่โบราณกาล จึงยากที่จะเปลี่ยนแปลงให้เป็นอย่างอื่นได้

เพลงเพื่อชีวิตในยุคการบาว จึงได้สื่อถึงค่านิยม ความคิด และอุดมการณ์ในประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทย ที่มีมาแต่ครั้งโบราณ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ตระหนักถึงอุดมการณ์และคุณงามความดีที่บรรพบุรุษได้ร่วมมือกันปกป้องแผ่นดิน ดังเพลงต่อไปนี้

เพลง บางระจัน เพลงนี้ต้องการสื่อถึงชาวบ้านบางระจันที่สามารถสู้กับทหารพม่าข้าศึก ที่มีกำลังคนและกำลังอาวุธมากกว่าหลายเท่าตัวได้ ต้องถือว่าเป็นศักดิ์ศรีชาตินักรบของชนชาติไทย จนชาวโลกขนานนามว่า วีรชน เป็นการเสียดสีชีวิตและเลือดเนื้อจนกระทั่งนักรบคนสุดท้ายด้วยความกล้าหาญ เป็นเพลงนี้เกิดขึ้นเพื่อต้องการปลุกเร้าให้คนไทยเห็นถึงความกล้าหาญของบรรพบุรุษไทย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

บางระจัน เขารวมกันเป็นหนึ่ง มีตนเป็นที่พึ่ง
 ยอดนักสู้เมืองสิงห์ ทั้งเจ็ดครั้งรบพม่าจนล้มกลิ้ง
 บางระจันแกร่งจริง จึงต้องยิงด้วยปืน
 เอาปืนใหญ่ยิงใส่กันดูมตาม
 ปืนไทยแตกเหลือแต่ค้ำ เพราะเพิ่งหล่อเมื่อวานซืน
 ก็กรุงศรีมิให้เขาหิบบิบบิ้น จึงมีอันห้วยชัยรักษาค่ายบางระจัน

เพลง พระเจ้าตาก กล่าวถึงความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยวในการสู้รบ เมื่อพระเจ้าตากได้ทำการกู้เอกราชและยึดเอากรุงศรีอยุธยากลับคืนมาได้เป็นผลสำเร็จ แต่กรุงศรีอยุธยาได้ถูกพม่าเผาผลาญทำลายเสียหายมาก จนไม่สามารถซ่อมแซมให้เหมือนเดิม และอีกประการหนึ่งพม่ารู้คู่ทางจตุรทิศในการเข้าตีกรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างดี พระเจ้าตากจึงได้ย้ายมาตั้งเมืองหลวงใหม่ที่กรุงธนบุรี ได้ปราบดาภิเษกเป็นพระเจ้ากรุงธนบุรี หรือพระเจ้าตากสินเมื่อ พ.ศ. 2311 ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ยุทธศาสตร์ยิ่งใหญ่	ความตั้งใจเด็ดเดี่ยว
มือนี้เราจะเคี้ยวข้าว	และทูปหม้อข้าว
ตีแหกฝ่าวงล้อม	ลุยพม่าข้าศึก
นึกถึงความเป็นไทย	ดีกว่าไปเป็นทาส
สองมือถือดาบอย่างมั่นใจ	นักรบไทยของพระเจ้าตาก
ฝากฝังกรุงอยุธยา	วันข้างหน้าข้าจะมาทวงคืน

เพลง พระนเรศวร เป็นอีกเพลงที่ได้กล่าวถึงความกล้าหาญ เสียดสี ในการปกป้องประเทศชาติ ได้ความสามารถทำให้พระองค์สามารถกู้เอกราชคืนจากประเทศพม่าได้ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

พินลงไปทีเดียว... ถึงขาดสะพวยแล่ง
 พินลงไปด้วยแรงกู้ชาติ
 พินลงไปด้วยความกล้าหาญ และองอาจ
 เอกราชคืนจากยุทธหัตถี (สู่พระนเรศวรมหาราช)

เกิดเป็นคนได้ โคนแข็งคาบ ถูกแข่งสาบกดขี่ปีน

ยอมกล้าแกร่งกลายเป็นจอมพล เป็นจอมพลจักรพรรดิเกรียงไกร

2.5 การสื่อสารทางสังคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อวัตถุประสงค์ การสื่อสารทางสังคมนั้น พบว่า ในการการสื่อสารทางสังคมนั้นสามารถใช้ในการเรียกร้องประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 รายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม

การรายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม คือ การบอกกล่าวเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้คนทั่ว ๆ ไปได้รับทราบ ซึ่งในสภาพสังคมไทยนับตั้งแต่ปี 2516 เรื่อยมาจนถึงปี 2527 สังคมไทยมีเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะปัญหาความยากจนของชาวแถบอีสานแม้วิถีชีวิตของคนชาวแถบอีสานจะเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ผูกพันอยู่กับการทำไร่ไถนา แต่ก็ต้องต่อสู้กับความแห้งแล้งของดินฟ้าอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย ช้ำยังต้องถูกกลุ่มนายทุนขูดรีด เอาเปรียบจากอาชีพการทำนา นอกจากจะไม่ได้เงินแล้วยังอาจเสียนาให้กับนายทุนไปทำโรงงานอีกด้วย ซึ่งสภาพสังคมเหล่านี้เกิดขึ้นในช่วงปี 2518 ที่กลุ่มศิลปินวงคาราวานได้นำมาถ่ายทอดรายงานสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมชนบท ดังจะเห็นได้จากเพลงดังต่อไปนี้

เพลง อีสาน เพลงนี้ต้องการบอกถึงความแห้งแล้งกันดาร ของภูมิภาคอีสาน ที่ต้องทนทุกข์ในการทำนาประกอบอาชีพ ดังจะเห็นได้จากเพลง

โอ...ในฟ้ามีน้ำ ในดินขี้มีแต่ทราย
น้ำตาที่ตกคือเลือดหลังลงโลมดิน
สองมือเขามีแสงเสียงเขาแข่งมีคนอื่น
สงสารอีสานสิ้นอย่างทรุดสู้อยู่ด้วยสองแขน
พายุยังพัดอีรวป่าอีรวบทั้งแดน
อีสานนับแสนแสนสิจะพายผู้ใดหนอ

เพลง กุลา เป็นอีกเพลงที่กล่าวถึงความแห้งแล้งและยากจนของผู้คนในบริเวณเนื้อที่กว่า 2 ล้านไร่ สร้างความสะเทือนใจของคนในชุมชนต่อความแห้งแล้งที่โหดร้ายของทุ่งกุลาร้องไห้ ทำให้สุรชัย จันทิมาธร ได้แต่งเพลงนี้ขึ้นด้วยความเจ็บปวดต่อภาพที่เห็น ซึ่งเป็นความสำเร็จที่เขาสามารถร่ำรำพันด้วยความรู้สึกเจ็บปวดอย่างมีวิญญาณของเสียงดนตรีที่เสียดสีอยู่ในบทเพลงนี้ ดังจะเห็นได้จากเพลงนี้

กุล กุลา ฟ้าสีแห้ง ดินสีโหย	เย็นน้ำเหงื่อ เค็ดคภัย โหย ดิ่งแด่โดย
โดยแรงใด แรงดินใด ในกุลา	โดยแรงใดในกุลา กุลา

กุลาหาฝนฝักหาฝนหาย	ร้อนเหลือแคศ แผลละลาย
จากจุดหมาย ไกลจุดมา	เขี้ยวขมขื่น คนอีสาน
อีคอคอยาก มานมนาน	จากถิ่นฐานไปทางใด ไปทางใด

เพลง จดหมายจากชาวนา เป็นอีกเพลงที่กล่าวถึง ความเดือดร้อนของชาวนา ในความยากเย็นแสนแค้น ซ้ำยังถูกขูดรีดจากนายทุน ดังจะเห็นได้จากเพลง

ความเดือดร้อนชาวนายิ่งใหญ่	อันความเดือดร้อนชาวนายิ่งใหญ่
ทำนาไปได้ข้าวทำไร่บ่พอกิน	ยากแค้นไปทั่วแดนดิน
ถูกขูดรีดกินเราแทบอดตาย	

จากสภาพปัญหาความแห้งแล้งของชาวนา และประชาชนในกลุ่มภาคอีสาน ทำให้ชาวนาบางส่วนยอมทิ้งอาชีพการทำนาแล้วออกไปขายแรงงานในเมืองหลวง เพื่อหวังจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากเพลงดังนี้

เพลง หมายถึงเหตุจากหมู่บ้าน เพลงนี้กล่าวถึงสภาพสังคมในชนบทที่เหลือแต่คนแก่และเด็ก ส่วนคนหนุ่มสาวเข้าเมืองกรุงกันหมด เนื่องจากสภาพบ้านนามีแต่ความยากแค้นแห้งแล้ง จึงไม่มีคนทำนาไม่มีคนเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย ปล่อยให้ไร่นารกร้างเพราะไม่มีแรงงาน เพลงนี้เกิดขึ้นจากชีวิตจริงที่ทองกราน นานา ได้เดินทางร่วมกับเพื่อน ๆ กลับไปเยี่ยมบ้าน แต่ไม่พบคนหนุ่มสาวเลย เพราะเข้ามาศึกษาต่อทำหางานทำให้เมืองหลวงกันหมด ดังจะเห็นได้จากเพลงดังนี้

บัดนี้ห่างหนคนหนุ่มคนสาว	คนเฒ่าอยู่เฝ้าเด็กน้อยอยู่เฝ้า
ทุกอย่างมันลางเลือน	เหมือนอยู่แต่ความตาย
ควายเหือดวัวหาย	ทรายสากซากนา
ข้าวปลาขาดแคลน	ถนนเมืองมาเคื่องใจ

จนกระทั่งในปี 2524 กลุ่มศิลปินเพื่อชีวิตภายใต้ ชื่อ วงคาราบาว ได้นำเสนอ บทเพลงที่สะท้อนภาพสังคมในยุคสมัยต่าง ๆ เห็นได้จาก

ในปี 2527 ในช่วงนี้เป็นผลมาจากการความยากจน จนเกิดการอพยพย้ายแรงงานของชาวชนบทเข้าสู่เมืองหลวง ประกอบกับปัญหาทางสังคมโดยเฉพาะกลุ่มสตรีถูกหลอกให้ไปขายแรงงานในเมืองหลวง แต่สุดท้ายก็ถูกหลอกให้ไปขายบริการทางเพศ ดังจะเห็นได้จากเพลงต่อไปนี้

เพลง นางงามคู่กระจก เพลงนี้ต้องการสื่อความหมายไปถึงสังคมที่เสื่อมโทรมทางศีลธรรมในการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดธุรกิจการขายบริการทางเพศเกิดขึ้น หญิงสาวส่วนใหญ่ถูกหน้่านายหลอก แต่มีส่วนหนึ่งที่ยอมรับอาชีพนี้เพราะความยากจน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

สังคมทราชมเพราะคน	ความยากจนใครทนได้
พ่อก็แก่แม่ไม่สบาย	น้องหญิงชายวัยกำลังหนุ่ม
ซ้ำเพราะความที่เธอจน	นี่หรือคนสังคมรังเกียจ
ช่วยผู้ชายระบายความเครียด	สิบร้อยพันยันรัฐมนตรี

ต่อมาในปีเดียวกันปัญหาการว่างงานก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมในยุคนั้น โดยเฉพาะกับกลุ่มบัณฑิตที่เรียนจบออกมาจากมหาวิทยาลัย แต่สุดท้ายก็ไม่มีการจ้างงาน ดังเช่นเพลงต่อไปนี้

เพลง มหาลัย เพลงนี้ต้องการสื่อไปถึงปัญหาของบัณฑิตที่จบออกมา แต่ไม่มีการจ้างงาน ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะความรู้ไม่ดีและไม่มีเส้นสายในการสอบเข้าทำงาน ดังเพลงที่ว่า

มหาลัยมหาหลอก	เด็กชายบ้านนอกเด็กหญิงบ้านนา
รำเรียนรู้อันวิชา	แต่จบออกมายังไม่มีการจ้างงาน
ไม่มีการจ้างงานไม่มีเงิน	ออกเดินเดินเดินขำสมัครงาน
สอบเท่าไรก็สอบไม่ผ่าน	หัวมันปานกลางเขาเอาแต่หัวดี ๆ
มีความรู้สู้เขาไม่ได้	เส้นเล็กเส้นใหญ่เส้นก๋วยจั๊บไม่มี
นามสกุลไม่สง่าราศี	เป็นลูกตามีเป็นแค่หลานยายมา

ในปี 2535 ประเทศไทยอยู่ในช่วงที่สังคมกำลังรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาในประเทศอย่างหลากหลาย เกิดแฟชั่นใหม่ ๆ แปลก ๆ แต่งตัวคล้ายสัตว์ประหลาด มีการต่อเติมไบรอน่า เจาะหู เจาะจมูก ทำตัวฟุ้งเฟ้อฟอนเฟะเหลวแหลกไปกับสังคมแบบใหม่ เริ่มมีผู้ติดตามสถานเริงรมย์ เช่น คาราโอเกะ ผับ คาเฟ่ เป็นต้น ความสุขของคนกลางคืนที่ชอบเที่ยวสำล่อนทางเพศ กำลังที่เป็นที่คุกคามในหมู่วัยทำงาน และกำลังเริ่มสู่วัยรุ่น สังคมส่วนรวมพากันวิตกกังวลกับภัยที่เกิดขึ้น นั่นคือ เอดส์ ที่เป็นปัญหาการแพร่ระบาดของโรคปัญหาสำคัญคือ ไม่มียาตัวไหนมารักษาและยับยั้งมันได้

เพลง เอดส์ เพลงนี้จึงต้องการกล่าวถึงสถานการณ์ในปัจจุบันนี้ให้คนหวาดกลัว และตื่นเหตุมามากจากการเที่ยวสำล่อนทางเพศ

กลัวหรือเปล่า	กลัวกันบ้างหรือเปล่า
คุณหมอเขาบอกเขาเล่า	ถึงเรื่องราวถึงอันตราย
โรคร้ายที่ชื่อว่าเอดส์	เป็นสาเหตุแห่งการล้มตาย
เอดส์ร้ายรักษาไม่หาย	มีแต่ตาย มีแต่ตาย

ในปี 2541 เป็นช่วงที่สังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ จากการปรับมาตรการทางการเงินของรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ เรื่อยมาจนกระทั่งรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ก็ยังคงรับและปฏิบัติตามเจตนาของ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ทำให้ต้องดำเนินโครงการ เช่น การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ลดงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ เมื่อเป็นดังนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจก่อสร้าง และส่งผลกระทบต่อการค้าและการออมของธนาคารและสถาบันการเงิน ธุรกิจรถยนต์ก็ชะงักงัน สร้างความเดือดร้อนต่อพนักงานลูกจ้าง กรรมกรว่างงานแบบฉับพลัน กลายเป็นวิกฤติทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อทุกคน ในขณะที่สังคมไทยกำลังเผชิญวิกฤติทางเศรษฐกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงพระราชดำริให้แนวคิดทฤษฎีใหม่ เรียกว่า เศรษฐกิจพอเพียง ได้มีพระราชดำรัสในวันที่ 4 ธันวาคม 2540 ว่า (สุชาชัย ชีมประเสริฐ 2551 : 256)

“การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกิน และมีเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน แบบพอมีพอกินหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้พอเพียงกับตัวเอง”

จากพระราชดำรัสนี้ ได้ถูกนำมาตีความหมายและขยายความให้เห็นว่า แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จะสามารถช่วยประเทศให้พ้นวิกฤติได้ ทั้งนี้ก็เพื่อมุ่งให้พสกนิกรของพระองค์ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความพออยู่พอกิน คือรู้จักพอในการบริโภคและการใช้ชีวิต ให้รู้จักมัธยัสถ์ อุดม สร้างความมั่นคงในชนบท ไม่เอาโรคเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

วงการบาวจึงได้แต่งเพลง พออยู่พอกิน เพื่อรายงานสถานการณ์ทางสังคม เป็นการปลุกเร้าความคิดให้ทุกคนหันมาสู่แนวทางพออยู่พอกิน เพื่อความสุขที่ยั่งยืน อีกทั้งเป็นการช่วยเหลือตนเองและประเทศชาติในช่วงที่กำลังย่ำแย่ให้รอดพ้นจากวิกฤติทางเศรษฐกิจ ดังเพลงที่ว่า

เพลง พออยู่พอกิน เพลงนี้ต้องการสื่อถึงการกินการอยู่อย่างเรียบง่าย ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพึ่งพาตนเองรวมกันเป็นสหกรณ์หากเหลือให้นำไปจำหน่าย เพลงนี้ให้แนวคิดและวิธีการอยู่อย่างพอเพียง ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ทำนาเพียง 5 ไร่	ได้ข้าวกินตลอดปี
พืชไร่ไม่ผลิดิ	แพงแถมกว่า 5 ไร่พอ
บ่อน้ำ 3 ไร่ นั้น	เลี้ยงพืชพันธุ์ปลาในบ่อ
2 ไร่เป็นเรือนหอ	พอให้มาทฤษฎีใหม่

เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ.2544 เกิดเหตุการณ์ปล้นเครื่องบินพาณิชย์ และพุ่งเข้าชนอาคารแฝดตึก World Trade ในภายหลังจากการชนตึกทั้งสอง ได้ถล่มลงมา มีผู้เสียชีวิตอย่างเป็นทางการ 2,749 คน จากเหตุการณ์วันที่ 11 เดือน 9 หรือ 9/11 ที่ตึก World Trade ที่ถือว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งโลกทุนนิยมของสหรัฐอเมริกา โคนเครื่องบินพุ่งชนจนถล่ม ลงมาถึง 2 ตึก และยังมี

ตึกข้าง ๆ อีก 1 ตึก ที่ไม่ได้โดนแต่ก็ถล่มไปด้วย ทั้งนี้เกิดจากกลุ่มอาหรับที่ประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวอ้างว่าเป็นผู้ก่อการร้าย

การบาวจึงนำมารายงานต่อสังคมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ว่าเหตุการณ์นี้เกิด จากความขัดแย้งของชาวอเมริกัน และชาวอาหรับ ดังเพลงที่ว่า

เดือน 9 เช้าที่ 11	World Trade กลายเป็นความหลัง
ยิ่งสูงก็ยิ่งล้มดัง	ยิ่งใหญ่ก็ยิ่งล้มตาย
สุดท้ายคือการแก้แค้น	ตาต่อตา ฟันต่อฟัน
อาหรับ อเมริกัน	จะให้ฉันเข้าข้างใคร

ในวันที่ 26 ธันวาคม 2546 ประเทศไทยต้องเผชิญกับเหตุการณ์ภัยพิบัติทาง ธรรมชาติ ที่ชาวไทยโดยเฉพาะหกจังหวัดภาคใต้ริมฝั่งทะเลอันดามัน ไม่มีวันลืม คนทั้งโลกต้อง จดจำและบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์โลก มันคือเหตุการณ์ธรณีพิบัติ หรือสึนามิ ที่คร่าชีวิตชาวโลก ไปไม่น้อยกว่าสองแสนคน จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการสูญเสียหลายชีวิตแต่ด้วยน้ำใจคน ไทย และคนต่างชาติได้ร่วมกันบริจาคเงิน และสิ่งของช่วยเหลือเป็นอย่างมาก

ในช่วงนี้วงการบาวได้แต่งเพลง ชับน้ำตาอันดามัน ขึ้นเพื่อรายงานสภาพ ทางสังคมและเป็นกำลังใจให้กับผู้ประสบภัย ดังเนื้อเพลงที่ว่า

อันดามัน สวรรค์บนโลกวิไล	ต้องวิปโยครั้งยิ่งใหญ่
นี่คือชะตากรรม	อันดามันสวรรค์ไม่ทันเตรียมกาย
ไหลไปเถาะธารน้ำใจ	ชันน้ำตาอันดามัน
ไหลไปเถาะธารน้ำใจ	ชันน้ำตาอันดามัน
โอ้ย... โอ้ย ชุนามิ	

ปัญหาซาเซพติด นับเป็นปัญหาเรื้อรังที่ไม่สามารถหมดไปจากสังคมไทยได้ เมื่อซาเซพติดได้พากันคาหน้าทอยออกมามอมเมาเยาวชนไทยของเราอย่างต่อเนื่อง ปัญหาหลักจึง อยู่ที่ ผู้ผลิต ผู้ขาย และผู้ที่อยู่เบื้องหลัง ที่รวมตัวกันเป็นขบวนการแก๊งนรก เป็นกลุ่มก้อนที่มีอำนาจ และอิทธิพลเถื่อน เนื่องจากธุรกิจนอกกฎหมายขายยาบ้า เป็นธุรกิจที่ทำกำไรให้แก่ผู้ประกอบการ อย่างมหาศาลถึงปราบอย่างไรก็ไม่หมด แม้หลายฝ่ายจะออกมาหวังใยเยาวชนว่าจะตกเป็นทาส ยาเซพติด จนทำลายอนาคตของตนเอง และอนาคตของชาติบ้านเมือง แต่ประเทศไทยก็เต็มไปด้วยคำ ขวัญ “ที่นี้เขตพื้นที่สีขาว ปลอดภัยเซพติด” “ยาบ้า ทำให้ผู้เสพย์ถึงตาย ผู้ขายติดคุก” และ “รักใน หลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเซพติด” การที่มีแต่ป้ายให้คนอ่านคงไม่ช่วยอะไรได้มาก หากจะ ปราบปรามยาเซพติดต้องปราบปรามอย่างถอนรากถอนโคนจริงๆ

ในปี 2548 วงคาราบาว ได้เป็นส่วนหนึ่งในการรายงานสถานการณ์ทางสังคมถึงภัยยาเสพติด และร่วมกันรณรงค์ต่อต้านปัญหายาเสพติด ดังเพลงเสพตาย ขายคุก ดังเนื้อเพลงที่ว่า

สิ่งเสพติดมีมากมาย	เลวร้าย ผิดกฎหมาย
บางอย่างมีพิษถึงตาย	ต้องแอบขายและแอบเสพ
ฉันเองก็ไม่เข้าใจ	ว่าทำไมมนุษย์จึงต้องเสพ
ฉันเองก็ไม่เข้าใจ	ว่าทำไมมนุษย์จึงต้องขาย
สิ่งที่ทำลาย	ลูกหลานมนุษย์กันเอง
คนเสพตาย	คนขายติดคุก

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประชากรทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นปัญหาที่จะพบมากคือ ปัญหาเรื่องที่ดินทำกินของประชาชน ซึ่งรัฐต้องถือว่าเป็นปัญหาหลักของประเทศชาติที่จะต้องหาทางแก้ไข โดยเฉพาะปัญหาการสร้างเขื่อน และปัญหาการบุกรุกป่าโดยพลการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เห็นได้จากปี 2538 โครงการ โขง-ชี-มูล เป็นโครงการที่รัฐต้องการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งชาวบ้านมองว่าเป็นการทำลายธรรมชาติและที่ดินทำกิน และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างมาก จึงรวมตัวกันต่อต้านโครงการของรัฐ

คาราบาวจึงนำแนวคิดนี้ของชาวบ้านมาถ่ายทอดเป็นบทเพลงเพื่อสื่อสารไปยังกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะการเสียดสีนักการเมืองที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการนี้ รวมทั้งยังอธิบายต่อสังคมให้เข้าใจในปัญหา และเป็นการรายงานสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคนั้นในบทเพลงสายน้ำแห่งคำสาป ดังเพลงที่กล่าวไว้ว่า

โครงการ โขง ชี มูล	ผันสาละวินหล่อเลี้ยงทุ่งใคร (หล่อเลี้ยงทุ่งใคร)
จุ่มงูหมายปั้นไฟ	ป้อนน้ำไปเติมน้ำเจ้าพระยา ดำนานได้สาปไว้
ผู้ใครรวมสายน้ำ	ในสามสายนี้เข้าด้วยกันมันผู้นั้นมีอันเป็นไป

2.5.2 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของสังคม

ในสังคมหนึ่งย่อมมีคนหลาย ๆ คนอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งเหมือนและต่างกัน มีพฤติกรรม และกฎระเบียบที่ใช้ร่วมกัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมขึ้นในแบบต่างๆ เช่น แบบครอบครัว ญาติพี่น้อง แบบเพื่อน แบบชุมชน แบบชนชั้น ความสัมพันธ์ทางสังคมยังเกิดให้เกิดบทบาทหน้าที่ระหว่างสังคม ให้มีความเชื่อมโยงกัน ตลอดทั้งระเบียบทางสังคม ที่อาจเกิดผลกระทบที่ขึ้นในสังคม เพลงเพื่อชีวิตจึงเป็นส่วนหนึ่งในการทำหน้าที่สื่อสารถึงความสัมพันธ์ทางสังคมในส่วนต่างๆ ดังนี้

เพลง หนูเล็ก เพลงนี้ต้องการสื่อถึงความสัมพันธ์ของแม่กับลูก ว่าแม่ต้องทำหน้าที่อุ้มท้อง และคอยเลี้ยงดูลูกน้อยให้เติบโต ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างหนึ่งระหว่างแม่กับลูก ดังเพลงที่ว่า

กว่าจะคลอดกว่าจะคลาน	แม่คือคนเดียวที่อุ้มท้อง
กว่าจะยืนกว่าจะเดิน	แม่ก็คอยพุ่มพัก
ผ่านไปจนเติบโตใหญ่	แม่ก็ยังเห็นลูกเหมือนเด็กน้อย
ผ่านไปแม้นานเท่าไร	ลูกอยู่ไหนแม่ยังเฝ้าหวังคิดถึงลูก
วันที่ลูกได้โตเป็นผู้ใหญ่นั้น	คือวันที่ลูกจากไปไม่หวนคืน
รักของแม่ปานใด ไม่อาจหยุดยั้ง	อยากให้ลูกไปดีและได้ดี
ฟังไว้ลูกจำไว้ลูก	แม่ทุกคนเป็นห่วงเป็นใย

เพลง ครูเล เพลงนี้ต้องการสื่อถึงความสัมพันธ์ระหว่างครูในแถบใต้ที่ต้องทนลำบากในการสอนนักเรียน แม่จะอยู่ห่างไกลจากความเจริญเท่าใด ด้วยบทบาทของความเป็นครูทำให้ครูต้องฝ่าฟันอุปสรรคทั้ง เกลียวกลิ้น ลมทะเล เพื่อมาสอนให้วิชาความรู้กับนักเรียนที่กำลังรออยู่ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่เห็น ได้ชัดว่าครูยอมมีหน้าที่ในการสอนนักเรียน ดังเพลงที่ว่า

ครู...ข้ามภูเขاتهเล	ห่างไกลเท่าใด ไม่หวั่น
ที่แห่งนั้นยังมีเด็กน้อย	เฝ้าคอยความหวัง
หวังว่าครูคนเดียวจะกลับมา	วันนี้มีลมทะเลที่แปรปรวน
เกลียวคลื่นพัดดั่งถ้ำ โถมผันผวน	ชวนให้เด็กเป็นห่วงหา
ครู...ที่ที่มีหัวใจหาศรทราย	สายลมพัดพริ้ว
เล่าเรื่องราวอันเป็นตำนาน ของลูกเล...	

เพลง มนต์การเมือง เพลงนี้ต้องการสื่อถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน โดยเฉพาะในสังคมไทยที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังรอคอยความหวังจากนักการเมือง ทำให้นักการเมืองมักจะโฆษณาชวนเชื่อว่าจะพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนชนบทให้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นแบบนี้ทุกครั้งในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง จึงกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย และกลายเป็นความสัมพันธ์ของสังคมไทยในปัจจุบัน เห็นได้จากเพลงดังนี้

เสียงโฆษณาวาจาของนักการเมือง
 ยกเอาแต่เรื่องที่ดีงามมาพูดจากัน
 เอาหนังมาฉายให้ชาวนา ชาวไร่
 ได้ชมกันถ้วนหน้าระรินคั่นตากันทั่วไป
 จะสร้างไอ้โน่น จะทำไอ้นี้ที่ยังขาดแคลน

ทั่วทุกสิ่งทุกแดนฟังดูช่างแสนจะชื่นใจ

เพลง หลวงพ่อคุณ เพลงนี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับประชาชน จะเห็นได้ว่าคนส่วนใหญ่ยังคงเห็นวันเป็นที่พึ่งพา ทุกสาขาอาชีพก็ยังคงให้ความสำคัญกับพระเป็นที่พึ่งทางจิตใจ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เมตตาตามหามงคล	แต่สาธุชนศิษย์หลวงพ่อคุณ
หลังไหลกันมาทำบุญ	พรหลวงพ่อคุณขอให้รวยให้รวย
รับแจกวัตถุมงคล	ประพรมน้ำมนต์สาธุชนพระช่วย
เดินสายปลอดภัยไปได้สวย	ค้าขายร่ำรวยคั่งถูกหวยเบอร์ใหญ่
เพียงหลวงพ่อคุณช่วยคุ้ม ช่วยคุ้ม	อุ้มเอาไปเช่นน้ำมนต์
ถูกศิษย์ลูกหามากมี	ทั้งรัฐมนตรี ส.ส. ก็มากมาย
ขอพรกันไม่ขาดสาย	หลวงพ่อบอกไฉนนายเอาบุญให้มิ่ง
ทั้งนักมวยนักเลงนักเล่น	คาราควงด่วนศรัทธาจนนำทั้ง
หลวงพ่อคุณรุ่นคุณให้มิ่ง	ก็แล้วแต่พวกมึงจะนึกถึงชีวิต

2.5.3 ถ่ายทอดมรดกทางสังคม

สังคมไทยในอดีตเป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทร มีความสัมพันธ์เป็นพี่เป็นน้อง ประชาชนอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จึงเกิดวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามและสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณ จนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ดังนั้น เมื่อศึกษาเนื้อเพลงเพื่อชีวิตกับสังคมในยุคประชาธิปไตยเบ่งบานนี้แล้วจะพบว่า พัฒนาการของเนื้อเพลงเพื่อชีวิตและท่วงทำนองที่พัฒนาไปนั้น ไม่ได้มีแต่สะท้อนความรุนแรงของเหตุการณ์ทางการเมือง แต่ศิลปินกลุ่มเพลงเพื่อชีวิตยังสืบทอดคุณค่าและเป้าหมายทางวัฒนธรรมของไทย ไว้ในบทเพลงเพื่อชีวิตด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามของสังคมไทย เห็นได้จากบทเพลงในช่วงปี 2516 - 2519 ที่ได้กล่าวถึงภาพในอดีตแต่ละหมู่บ้านล้วนแล้วแต่มีความอุดมสมบูรณ์ ด้านทรัพยากร ทั้งป่าไม้ แม่น้ำลำคลอง เก็บเห็ดและผักนานาชนิดจากป่า สัตว์น้ำจากแม่น้ำลำคลองเป็นอาหารโดยไม่ต้องพึ่งพาจากภายนอก ในลักษณะหาอยู่หากินการใช้ชีวิตกลมกลืน พึ่งพาธรรมชาติ ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ล้วนสะท้อนถึงความเคารพธรรมชาติ บรรพบุรุษ การทำมาหากินของประชาชนล้วนแล้วแต่เป็นการทำนา ทำไร่ ทำสวน ใช้แรงงานวัว ควาย แรงงานคนในครอบครัว และเพื่อนบ้านช่วยกัน ทำในลักษณะการเอาแรง หรือลงแขก

ในช่วงนี้คาราวานได้แต่ง เพลงชาวนา ขึ้น เพลงนี้ได้กล่าวถึง คุณค่าของ ชาวนาในการร่วมแรงร่วมใจกันปลูกข้าว แม้จะเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าเพียงใด แต่ก็เพื่อให้คนได้มีข้าว กินและมีกำลังในการพัฒนาสังคมต่อไป ดังเพลงที่กล่าวว่า

พวกเรา ชาวนา   พากันไปหว่านไถ
ร่วมแรงร่วมใจ   พลิกโลกด้วยสองมือ

เพลง กองเกวียนบ้านไพร เพลงนี้คาราวานต้องการสะท้อนภาพเก่า ๆ ของ ชาวนบ้านในการทำมาหากิน โดยใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาผลิตเป็นสินค้า และการค้าการขายนั้น ก็เป็นไปด้วยซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากัน

อยากได้มีคพรี เราจัดหาให้ได้ เอาเหล็กแท่งมาให้
ช่างมีคเรตี จะเอาทรงไหน น้อยใหญ่พอดี
เสร็จแล้วชุบน้ำซี ไม่แข็งไม่อ่อนเกินไป
ยังมีเสื้อหวาย หนังสือตัวและยาป่า ทั้งกระบี่ตะกร้า
ก็เอามาหลาย มาแลกเปลี่ยนซื้อ ก็เปลี่ยนก็ขาย

จนกระทั่งเข้าสู่ปี 2526 ศิลปินวงคาราวาน ได้แต่งเพลง ล้อเกวียน เพลงนี้ กล่าวถึงความอุดมสมบูรณ์ของดินแดนไทย ทั้งนี้เพราะเกิดจากบรรพบุรุษที่ร่วมกันปกป้องรักษา ประเทศของเราให้มีความอุดมสมบูรณ์ ดังเพลงที่ว่า

(พูด) ประเทศไทย   เป็นดินแดนที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย
บรรพบุรุษของเรา   ล้วนปกป้องแผ่นดินผืนนี้
ด้วยเลือดเนื้อชีวิต   เพื่อความอุดมสมบูรณ์ขึ้นในปัจจุบัน
เราจึงกล่าวขานกันได้ว่า   ในน้ำมีปลาในนามีข้าว

ในปี 2532 เพลง ทำมือ เป็นเพลงที่ต้องการสื่อถึงศิลปหัตถกรรมของไทย ที่ ทำมาจากฝีมือของคนไทย เช่น การทำผ้าไหมไทย หรือแม้แต่การทำขนม ก็ทำจากใบตอง การทำ เสื้อทำมาจากต้นกก เอามาทอเป็นเสื้อ เป็นกระบุงกระจาดจำหน่ายขายสู่ตลาด ดังนั้นเมื่อเราเป็นคน ไทยต้องช่วยกันใช้สินค้าไทย ที่คนไทยทำเอง ดังเช่นเพลงที่ว่า

ของแพงๆ ใช่ว่าจะคิดมไป   ของไทยๆ เราใช้ได้ดีถมเถิด
ของไทยๆ เราทำจากมือคนไทย   ไทยทำมือเราทำมาก่อนเครื่องจักร

ในปี 2538 เพลง มรดกข้าวไทย เพลงนี้ต้องการสื่อถึงข้าวของประเทศไทย ที่ได้สร้างความภาคภูมิใจในแผ่นดินไทย ที่อุดมสมบูรณ์ในน้ำมีปลาในนามีข้าว แต่ปัจจุบันที่นาข้าว กำลังเผชิญปัญหาถูกทำลาย จากการทำนาฆ่าสร้างรายได้ ความอันตรายของยาฆ่าแมลง ปุ๋ยเคมี และ

ปัญหาภัยแล้ง ตลอดจนคนไทยที่ไม่เห็นคุณค่าของข้าวไทย ซึ่งอาจทำให้ความเป็นมรดกข้าวไทย เสื่อมสลายไป ดังเพลงที่ว่า

ข้าวไทยเคยมีชัยก้องโลก	เป็นมรดกที่เราภาคภูมิใจ
ปลูกข้าวไว้กินไว้ขาย	มุ่งทำรายได้เลี้ยงแผ่นดินสืบมา
ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง	ปัญหาฝนแล้งจึงต้องประกันราคา
เมื่อคนกินไม่แลเห็นคุณค่า	ก็ได้เวลาเป็นชาวนาล้มละลา

ปี 2539 เพลง ดำนานวีรชน เพลงนี้ต้องการสื่อถึงกล่าวชมเชยวีรชนคนกล้า ในการต่อสู้เพื่อแผ่นดินไทย แม้ตัวจะตายจากโลกไปเกียรติประวัติจะจารึกชื่อไว้

ก้าวไปข้างหน้ามวลประชา	เกียรติประวัติจารึกชื่อไว้
แม้สิ้นกายผู้คนบ่นหา	แค่แผ่นดินบิครมารดา
มอบความรักบูชา	ศรัทธาเหนือยั้งสิ่งใด
ธงชาติไทยนั้นยังโบกโบย	เราได้มาโดยลูกไทยที่กล้าหาญ

อุทิศชีวิตเลือดเนื้อและดวงวิญญาณ แผ่นดินไม่สิ้นสายธารดำนานวีรชน

ปี 2540 เพลง น้ำพริกแกงป่า เพลงนี้กล่าวถึงวัฒนธรรมการกินของคนไทย โดยนำอาหารมาเป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายทอดมรดกทางสังคมไทย น้ำพริกแกงป่า ถือเป็นอาหารของคนไทยที่มีมานาน ไม่ว่าโลกเราจะเปลี่ยนไปอย่างไร จะมีวัฒนธรรมการกินของชนชาติอื่นเข้ามาแต่เราก็ควรที่จะรักษามรดกความเป็นอยู่ของชาติไทยไว้ให้ลูกหลานสืบต่อไป ดังเนื้อเพลงที่ว่า

อย่าได้ลืมเลือนน้ำพริกน้ำแกงถ้วยเก่า
มันหล่อเลี้ยงเรา เมื่อคราวดินเท่าฝ่าหอย
ไปเจอะแซนวิชน้ำพริกน้ำแกงเลยกร่อย
ได้ชิมเข้าหน้อยก็อย่าลืมอาหารบ้านเรา

ในปีเดียวกัน เพลงกลองยาว เพลงนี้สื่อให้ถึงมรดกทางดนตรีของไทยนั่นคือ กลองยาวที่สร้างความสนุกสนานให้กับสังคมไทยมาช้านาน และสามารถเล่นได้กับทุกเทศกาล ไม่ว่าจะเป็นสงกรานต์ หรือปีใหม่ เราควรร่วมกันอนุรักษ์และสืบทอดดนตรีไทยสำเนียงไทยให้คงอยู่สืบไป ดังจะเห็นได้จากเพลง

ฝรั่งยังงังมาลุ่มหลงกลองยาว
ผิวคำผิวขาวชื่นชมกลองว่าชาติ
แล้วเราเป็นใครให้ความสนใจน้อยสิ
สร้างสรรค์ดนตรีให้สำเนียงที่เป็นไทย

ในปี 2543 เพลง เหลืองหางขาว เพลงนี้สื่อถึงวัฒนธรรมการชนไก่ที่มีมาแต่โบราณ จัดเป็นกีฬาประเภทหนึ่ง ที่เกิดจากภูมิปัญญาของท้องถิ่นไทย โดยเฉพาะการเลือกไก่ชน ต้องเลือกสายพันธุ์เหลืองหางขาวในการชนไก่ ดังเพลงที่ว่า

โบราณสั่งสมประสบการณ์	ภูมิปัญญาชาวบ้านท้องถิ่นทั่วไทย
เรามีกีฬาชนไก่	ทุกยุคสมัยบ้านเมืองสืบมา
พัฒนาพันธุ์หลากหลาย	ชาวบ้านหญิงชายล้อมวงศึกษา

2.5.4 การให้ความบันเทิง

เพลงเพื่อชีวิตเป็นการสื่อสารถึงประชาชนทางตรงที่ต้องการถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิดผ่านบทเพลงต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์ และบางครั้งก็มีความอารมณ์คล้อยตาม นอกจากเพลงเพื่อชีวิตจะเป็นสื่อการในการสะท้อนภาพชีวิตของคนในสังคม แล้วส่วนหนึ่ง เพลงเพื่อชีวิตยังมุ่งให้เกิดความบันเทิงแก่ผู้ฟัง นั้นหมายถึงสร้างความสุข ความจรรโลงใจ ความเพลิดเพลินต่างๆ ให้กับผู้ที่แสวงหาสิ่งเหล่านั้นเพื่อผ่อนคลายความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

การบ่าวจึงเป็นกลุ่มศิลปินที่ประกาศตัวเองว่า เป็นวงดนตรีเพื่อชีวิต เป็นตัวแทนความทุกข์ยากของพี่น้องประชาชน การสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อชีวิตจึงเน้นไปที่เนื้อหาสาระของบทเพลง และท่วงทำนองที่สนุกเร้าใจ ดังนี้

เพลง มนต์เพลงคาราบาว เพลงนี้ต้องการสื่อถึงความเป็นนักดนตรีเพื่อชีวิตของวงคาราบาว ที่ใช้เสียงเพลงในการสร้างอิทธิพลทางความคิด และอารมณ์ให้ผู้ฟังเกิดความสนุก และยังช่วยปลุกเร้าความรู้สึกให้ลุกขึ้นสู้ ดังเนื้อเพลงที่ว่า

มารวมกันร้องบรเพลง (ซ่า)	ร้องบรเพลงมนต์เพลงคาราบาว
--------------------------	---------------------------

.....	.....
ดนตรีไม่มีการแข่งขัน	เป็นความจริงความฝันในคนตรี

มีบรเพลงใน โลกเสรี	มีบรเพลงเพื่อชีวิตคน
--------------------	----------------------

ท่วงทำนองสะท้อนชีวิตแท้	เป็นสาระชี้แนะชีวิตจริง
-------------------------	-------------------------

อันความหมายคงดงามอย่าข้ามทิ้ง	ลืมนั่นคืน ไปในกลางฟลอร์
-------------------------------	--------------------------

เพลง ธนาकार โลก เพลงนี้กล่าวถึง เพลงเพื่อชีวิตในแง่ของการสื่อความรู้สึกถึงสภาพการณ์ทางการเมือง ในการข้อยแย้งแข่งขัน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

เมืองไทยมีแค่ตัวเอง	จึงร้องเป็นเพลงเพลงเพื่อชีวิต
---------------------	-------------------------------

ป่าเขามือเราลิขิต	มนุษย์แหละคิดทำลายตัวเอง
-------------------	--------------------------

เพลง ยี่สิบปีคาราวาน เพลงนี้สื่อถึงการทำหน้าที่ของตำนานเพลงเพื่อชีวิต
ของวงคาราวาน โดยกลุ่มศิลปินคาราวานนำมาถ่ายทอด จะเห็นได้จากเพลงดังนี้

ยี่สิบปีของคาราวาน (ยี่สิบปีของคาราวาน)

คือตำนานเสียงเพลงนักสู้ (คือตำนานเสียงเพลงนักสู้)

ผู้ยืนอยู่ข้างประชาชน (ผู้ยืนอยู่ข้างประชาชน)

ผู้ทุกข์ทนละพ่อแม่พี่น้อง (ผู้ทุกข์ทนละพ่อแม่พี่น้อง)

ตะโกนร้องก้องหลังป่าเขา (ตะโกนร้องก้องหลังป่าเขา)

ถึงเรื่องราวด้านการกดขี่ (ถึงเรื่องราวด้านการกดขี่)

เพลง สามช่าคาราวาน เพลงนี้กล่าวถึงบทบาทของเพลงเพื่อชีวิตในการทำ
หน้าที่เสนอความเปลี่ยนแปลงของสังคม คอยสะท้อนสภาพความเป็นจริงของสังคมไทย ให้คนไทย
เกิดการปลุกเร้าทางความคิดให้ลุกขึ้นต่อสู้ ดังจะเห็นได้จากเพลง

คนเราบางทีมีชีวิตคล้ายละคร นำมาสะท้อนในบทเพลงเพื่อชีวิต

เป็นเพื่อนคล้ายเหงาคอยปลุกเร้าทางความคิด

เป็นผู้ปลอยจิตและปลุกใจให้ต่อสู้

จะเห็นได้ว่าเพลงเพื่อชีวิตที่เกิดขึ้นจากกลุ่มศิลปินวงคาราวาน และคาราวาน
นั้น มุ่งเน้นที่จะสื่อถึงเรื่องราวการต่อสู้ทางการเมือง อันสะท้อนได้ในหลายยุคหลายสมัย โดยมี
เนื้อหา ถ้อยคำ ที่ค่อนข้างรุนแรง ทำให้บางเพลงถูกห้ามนำเสนอเผยแพร่ต่อสาธารณชน แต่สิ่งหนึ่ง
ที่เพลงเพื่อชีวิตต้องการสื่อถึงประชาชน คือต้องการสื่อสารในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์
ปัจจุบันให้สังคมได้รับทราบ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต ของวงคาราวานและวงคาราบาว ในช่วงปี 2516-2549 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยการค้นคว้าจาก บทความ หนังสือ ตำรางานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการอื่น ๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และผลงานเพลง เพื่อชีวิตของวงคาราวาน และวงคาราบาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อการสื่อสารทางการเมือง

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการใช้เพลงเพื่อชีวิตเพื่อการสื่อสารทางการเมือง

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษานี้เป็นวิจัยเอกสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งได้ ดังนี้

1) ข้อมูลชั้นปฐมภูมิคือ เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวานและวงคาราบาว ในช่วงปี 2516 – 2549

2) ข้อมูลชั้นทุติยภูมิคือ ศึกษาเหตุการณ์ทางการเมืองในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนตำราทางวิชาการ ข่าว บทความ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวาน และวงคาราบาว ในช่วงปี 2516 – 2549 มีจำนวน 161 เพลง มีดังนี้

1) เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวาน จำนวน 27 เพลง

2) เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว จำนวน 134 เพลง

1.3 ผลการวิจัย การวิจัย เรื่อง การสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวาน และวงคาราบาวในช่วงปี 2516 – 2549 พบว่า เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราวาน และ

วงคาราบาว ในช่วงปี 2516 - 2549 ใช้เพื่อการสื่อสารทางการเมืองทั้งหมด 161 เพลง โดยสามารถใช้เพื่อการสื่อสารทางการเมืองในลักษณะ ดังนี้

1.3.1 การอบรมกล่อมเกลและการเรียนรู้ทางการเมือง มีจำนวน 47 เพลง แยกเป็นวงคาราวาน 10 เพลง และวงคาราบาว 37 เพลง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเพลงที่ใช้ในการอบรมกล่อมเกลและการเรียนรู้ทางการเมือง สามารถแยกประเด็นได้ 5 เรื่อง คือ ปลุกจิตสำนึกเรื่องความรักความสามัคคี ปลุกจิตสำนึกให้รักชาติ/รักความเป็นไทย พัฒนาประชาธิปไตยและสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนและพัฒนาระบบประชาธิปไตย เผยแพร่ปลุกฝังความเชื่อทางการเมือง

1) การปลุกจิตสำนึกเรื่องความรักความสามัคคี ซึ่งในช่วงปี 2516 – 2519 เพลงเพื่อชีวิตจะเน้นความรักความสามัคคีในเรื่องการต่อสู้ของชาวลาว ไชยนาถ กรรมกรผู้ใช้แรงงาน ให้มาร่วมพลังกันต่อสู้กับกลุ่มนายทุนที่ขูดรีด และเอารัดเอาเปรียบค่าจ้างแรงงาน ค่าราคาพืชผล ต่อมาในช่วงปี 2518 – 2519 ประเทศไทยถูกละเมิดอธิปไตยจากกองทัพประเทศสหรัฐอเมริกา เพลงเพื่อชีวิตจึงได้เรียกร้องให้คนไทยเกิดความรักความสามัคคีกันในการขับไล่จักรวรรดิอเมริกา ออกจากอาณาเขตของไทย จนกระทั่งในปี 2538 เรื่อยมาถึง 2549 ประเทศไทยได้เผชิญกับปัญหาความแตกแยกทางการเมือง เพลงเพื่อชีวิตจึงทำหน้าที่สื่อถึงพี่น้องประชาชนให้เกิดความรักความสามัคคี อยู่ด้วยกันอย่างสงบสันติ โดยเฉพาะในปี 2544 เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ที่ส่วนหนึ่งเชื่อว่ามาจากความแตกต่างทางศาสนา ความต้องการเป็นอิสระในการปกครองตนเอง สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งความแตกแยก จนลุกลามไปถึงรอยร้าวทางศาสนา เพลงเพื่อชีวิตในยุคนี้จึงต้องการเรียกร้องให้คนไทยพุทธ และไทยมุสลิมมีความรักความสามัคคีกัน ไม่ว่าจะป็นชนชาติ ศาสนาใดก็เป็นคนไทยเหมือนกัน ดังนั้นทุกคนจงนำความสงบ และความสามัคคีกับคืนสู่ประเทศไทย

2) การปลุกจิตสำนึกให้รักชาติรักความเป็นไทย หลังจากที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทยในช่วงปี 2518 เกิดกระแสการเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างเป็นอิสระจากสหรัฐอเมริกา ในช่วงนี้บทเพลงเพื่อชีวิตได้ทำหน้าที่สื่อสารในการปลุกเร้า และกระตุ้นให้ประชาชนร่วมมือกันรักในเอกราชของชาติไทย กระทั่งในปี 2527 สังคมไทยเกิดกระแสความนิยมในสินค้าต่างชาติ เพลงเพื่อชีวิตในยุคนี้จึงต้องการสื่อให้ประชาชนนิยมใช้สินค้าไทย มีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย และยังปลุกจิตสำนึกให้คนไทยในชาติในฝันแผ่นดินไทย เสียสละเพื่อชาติไทย โดยเฉพาะในปี 2548 ตรงกับรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งวิกฤตการณ์ทางการเมืองไทย เมื่อคนไทยเกิดความแตกแยกทางความคิด สังคมไทยขาดความสามัคคี และจากปัญหาความไม่สงบ 3

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ปัญหาเหล่านี้นำไปสู่ความวิตกของชาติไทย เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงต้องการสื่อสารให้คนไทยเกิดความรักชาติรักความเป็นไทย มีความสมัครสมานสามัคคีกัน

3) *การพัฒนาประชาธิปไตยและสร้างความชอบธรรมทางการเมือง* เพลงเพื่อชีวิตนับว่ามีส่วนสำคัญในการสะท้อนภาพการพัฒนาประชาธิปไตยและความชอบธรรมทางการเมืองไทย นับตั้งแต่ปี 2534 จากเหตุการณ์การคัดค้านนายกรัฐมนตรีที่มาจากคนกลาง ซึ่งไม่ได้มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่เป็นการสืบทอดอำนาจทางการเมืองของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ซึ่งในขณะนั้นคือ พลเอก สุจินดา คราประยูร และจากเหตุการณ์ความไม่ชอบธรรมในการขึ้นสู่อำนาจของ พลเอกสุจินดา คราประยูร นำมาซึ่งเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงต้องการสื่อให้เห็นถึงระบอบประชาธิปไตยที่ควรมาจากประชาชน โดยแท้จริง นอกจากนี้เพลงเพื่อชีวิตยังทำหน้าที่ในการเสนอข้อคิดให้กับนักการเมืองที่อาสาประชาชนเข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนประชาชน ควรมีสัจจะและทำตามสัญญาที่เคยให้กับประชาชนไว้ จนกระทั่งในปี 2540 – 2549 การเมืองไทยมีการทุจริตกันอย่างกว้างขวาง และนักการเมืองไม่ได้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนประชาชนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในปี 2547 เป็นช่วงที่การเมืองไทยเข้าสู่วิกฤตการณ์ความขัดแย้งอย่างชัดเจน จากความไม่ชอบธรรมทางการเมืองของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการบริหารประเทศ พบว่ามีการทุจริต คอร์รัปชันในโครงการต่าง ๆ จึงเกิดพลังมวลชนในการต่อต้านและขับไล่รัฐบาล เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนประชาชนในการสื่อสารถึงผู้นำประเทศ โดยบทเพลงต่าง ๆ ต้องการสื่อให้ลดทอนอหุมหิทางการเมืองที่รุนแรง หรือเป็นตัวแทนประชาชนถามถึงผู้นำประเทศที่ขาดความชอบธรรมทางการเมืองในการบริหารประเทศ ผลที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งนั้นใครรับผิดชอบ

4) *การส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนและพัฒนาระบบประชาธิปไตย* นับตั้งแต่ประเทศไทยเข้าสู่ยุค 14 ตุลาคม 2516 เรื่อยมาจนถึงปี 2549 เพลงเพื่อชีวิตได้ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์การเมืองไทย จะเห็นได้จากหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 กลุ่มศิลปินเพื่อชีวิตวงคาราวาน ได้นำเสนอบทเพลงที่ต้องการสื่อสารให้เห็นถึงการเรียกร้องประชาธิปไตยที่แลกมาด้วยคราบน้ำเลือดและคราบน้ำตา เพื่อล้มล้างระบอบการปกครองแบบเผด็จการ กลายเป็นสงครามการต่อสู้ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล และจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในปี 2535 ศิลปินวงคาราวานได้นำเสนอบทเพลงเพื่อชีวิตที่ต้องการเน้นย้ำถึงเหตุการณ์ความรุนแรงที่ผ่านมาในประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน จนต้องสละด้วยชีวิต กลายเป็นบันทึกเกียรติประวัติของเหล่าวีรชน และสุดท้ายชาติไทยจะพัฒนาได้ต้องมาจากคนที่เสียสละ ซื่อสัตย์

5) การเผยแพร่ปลูกฝังความเชื่อทางการเมือง กลุ่มศิลปินเพลงเพื่อชีวิตทั้งวงคาราวาน และวงคาราบาว ได้ใช้สถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย สร้างความเชื่อความศรัทธาในการต่อสู้เรียกร้องทางการเมืองต่อประชาชน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยใช้เพลงเพื่อชีวิตสื่อสารถึงกลุ่มคนต่างๆ ในปี 2518 เป็นช่วงที่ประชาธิปไตยทางการเมืองไทยกำลังลุ่ม ๆ ดอน ๆ และหลายครั้งที่เหตุการณ์นำไปสู่ความรุนแรง ในการชุมนุมประท้วงของนิสิต นักศึกษา ชาวไร่ชาวนา พ่อค้า ประชาชน บางครั้งต้องแลกด้วยชีวิต อย่างในกรณีการฆ่าผู้นำชาวนาและนักศึกษา จำนวน 9 คน สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งความเคียดแค้นของประชาชนที่ได้รับรู้ถึงการเข่นฆ่ากันตาย เพลงเพื่อชีวิตเองจึงได้ใช้สถานการณ์ความรุนแรงนี้สร้างความเชื่อทางการเมือง โดยแต่งเพลงที่มีเนื้อหาปลุกเร้าให้ลุกขึ้นต่อสู้ ด้วยความหมายและอารมณ์ที่เข้าถึงความรู้สึกของประชาชน ต่อมาในยุคของวงคาราบาว ค่านิยมทางการเมืองไทยเริ่มเห็นได้ชัดเจนขึ้นจากพฤติกรรมของนักการเมืองที่ใช้แนวทางการโฆษณาชวนเชื่อ ที่จะช่วยพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญ แต่สุดท้ายก็ไม่รักษาคำมั่นสัญญาดังที่ได้เคยพูดกับประชาชนเอาไว้ จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำซากจนกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองไทย เพลงเพื่อชีวิตยังได้ทำหน้าที่ชี้แนะ และให้ข้อคิด ถึงการพัฒนาประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นมาจากประชาชนเอง ที่ไม่ควรซื้อสิทธิขายเสียง

1.3.2 การแสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือการเรียกร้องผลประโยชน์ มีจำนวน 75 เพลง แยกเป็นวงคาราวาน 15 เพลง และวงคาราบาว 60 เพลง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเพลงที่ใช้ในการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือการเรียกร้องผลประโยชน์ สามารถแยกประเด็นได้ 5 เรื่อง คือ เรียกร้องต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพความเป็นประชาธิปไตย เรียกร้องสันติภาพทางการเมือง สะท้อนความทุกข์ยากของประชาชน เรียกร้องโดยใช้สัญลักษณ์ กัดคันการทำงานของรัฐบาล

1) การเรียกร้องต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพความเป็นประชาธิปไตย ในปี 2519 ในช่วงนี้รัฐบาลไทยให้การสนับสนุนต่อประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาเข้ามามีบทบาทต่อสังคมไทยอย่างมาก ทั้งด้านวัฒนธรรม และเกิดแหล่งอบายมุขต่าง ๆ ที่ขัดแย้งกับสภาพของสังคมไทย อีกทั้งรัฐบาลยังใช้อำนาจที่ขาดความยุติธรรมข่มเหงประชาชนคนไทย เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้ จึงเน้นไปที่การต่อสู้เพื่อความยุติธรรม ป้องกันการเอารัดเอาเปรียบทางสังคม และปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน จากนั้นในปี 2535 การเมืองไทยกลับเข้าสู่สถานการณ์ความรุนแรงอีกครั้งหลังจาก พลเอกสุจินดา คราประยูร เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทำให้ประชาชนจำนวนหนึ่งออกมาเคลื่อนไหวให้ พลเอกสุจินดา คราประยูร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เหตุเพราะ พลเอกสุจินดา คราประยูร ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งหลายฝ่ายจึงมองว่า พลเอกสุจินดา คราประยูร ต้องการสืบทอดอำนาจทหารทางการเมือง แต่เหตุการณ์กลับรุนแรงขึ้นเมื่อวันที่ 18-19 พฤษภาคม 2535 เมื่อรัฐบาลตัดสินใจสลายการชุมนุมทำให้ประชาชนจำนวนหนึ่งต้องเสียชีวิตลงในเหตุการณ์

ครั้งนี้ เพลงเพื่อชีวิตในยุคนี้จึงทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเรียกร้องความยุติธรรม ในเนื้อหาของบทเพลงเพื่อชีวิตมีเป้าหมายในการตั้งคำถามเสียดสีถึงผู้นำประเทศในระบบอบเผด็จการ ที่ใช้อาวุธข่มเหงปราบปรามประชาชน นอกจากนี้เพลงยังทำหน้าที่เป็นสื่อในการเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย โดยกล่าวถึงการต่อสู้ของพี่น้องประชาชน ว่ากว่าจะได้มาซึ่งความเป็นประชาธิปไตย ต้องต่อสู้แลกมาด้วยเลือดเนื้อและชีวิต

2) การเรียกร้องสันติภาพทางการเมือง ในขณะที่บ้านเมืองกำลังอยู่ในภาวะวิกฤตความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับประชาชน จนนำมาสู่เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในปี 2535 ปรากฏว่าภายใต้เหตุการณ์พฤษภาทมิฬครั้งนั้น ได้คร่ำหวอดผู้คน ไปหลายร้อยชีวิต ไม่ว่าจะเป็นทางฝ่ายทหารหรือประชาชน เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงทำหน้าที่ในการเรียกร้องสันติภาพทางการเมือง ให้กับคนผู้สังคมนไทย โดยเฉพาะการเข่นฆ่าของเหล่าทหาร ตำรวจ ที่ยิงกราดกระสุนมาสู่ประชาชน นอกจากนี้บทเพลงเพื่อชีวิตยังทำหน้าที่สื่อถึงความโหดร้ายของสงครามต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผลของสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ที่ทำให้ประชาชนอพยพย้ายถิ่นฐาน หรือความโหดร้ายของสงครามที่เกิดขึ้นในประเทศกัมพูชา สิ่งเหล่านี้เพลงเพื่อชีวิตต้องการสื่อให้เห็นว่า ถ้าประเทศขาดความสงบและความสันติก็นำมาซึ่งมาสูญเสียดชีวิต สิ้นสุดท้ายสังคมนิยมสังคมนิยมไปด้วยวัฒนธรรม ก็ไม่เหลือไว้ให้ใครรักษา ถ้าคนในสังคมนิยมมีการรบราฆ่าฟันกันไม่จบสิ้น

3) การสะท้อนความทุกข์ยากของประชาชน ในช่วงปี 2516 – 2519 ความทุกข์ยากของประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องปัญหาที่ดินทำกิน ความขัดสนจนยากของชาวไร่ชาวนา เพราะรัฐบาลในยุคสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ไม่ได้ส่งเสริมพัฒนาชนบทอย่างจริงจัง ทำให้ชาวนาอยู่ในสภาพที่ตกต่ำยากจนอย่างไม่รู้จักจบสิ้น เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงสื่อออกมาเพื่อสะท้อนถึงปัญหาของชาวไร่ชาวนาโดยตรง เนื้อหาของเพลงบ่งบอกถึงความเจ็บปวดกับความทุกข์ยากของอาชีพชาวนา และการถูกเอารัดเอาเปรียบของนายทุน รวมถึงคัดค้านต่อว่ารัฐบาลที่ไม่ได้เหลียวแลชาวเกษตรกร ต่อมาในช่วงปี 2524 เรื่อยมาจนถึง 2549 ปัญหาความทุกข์ยากของประชาชน ไม่ได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะความยากจนของชาวนาอีกต่อไป แต่ได้กระจายไปถึงอาชีพต่างๆ ของสังคม ดังที่เพลงเพื่อชีวิตในยุคหลังได้นำเสนอ อาทิ ความทุกข์ยากของประชาชนจากการประกอบอาชีพประมง คนเก็บตาล ทหาร นอกจากนี้เพลงเพื่อชีวิตยังได้นำปัญหาต่างๆ ในสังคมมาถ่ายทอดเป็นบทเพลงเพื่อสื่อสารถึงประชาชน ดังเช่น ปัญหาว่างงานจากบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ ปัญหาของผู้ใช้แรงงาน ที่ถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบให้ทำงานหนักแต่ได้ค่าแรงขั้นต่ำ การขายแรงงานของคนไทยที่ถูกนายหน้าหลอกลวง ปัญหาครอบครัว ที่ขาดความรักความอบอุ่น หลายบทเพลงเพื่อชีวิตที่ได้กล่าวถึงสถาบันครอบครัวที่ล่มสลายทำให้เยาวชนหันไปพึ่งยาเสพติด จนกลายเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมนำไปสู่ ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหายาเสพติด ปัญหาสตรีที่ถูก

ล่อลวงให้มาขายบริการทางเพศ หรือเพราะความยากจนทำให้ต้องดิ้นรนหาเลี้ยงครอบครัว ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น

4) *การเรียกร้องโดยใช้สัญลักษณ์* ในช่วงปี 2516- 2518 กลุ่มศิลปินเพื่อชีวิต มักจะใช้สัญลักษณ์ที่เป็นรูปธรรมสามารถเข้าใจง่าย และมองเห็นได้จากสิ่งใกล้ตัว เช่น การนำ ลักษณะความโดดเด่นมากในการเรียกร้องประชาธิปไตยของ จิตร ภูมิศักดิ์ ผู้มีบทบาทในการต่อสู้กับอำนาจเผด็จการจนสุดท้ายเขาต้องจบชีวิตลงโดยการถูกลอบยิง หรือการกล่าวถึง นกสีเหลือง ที่เป็นตัวแทนของ เหล่าวีรชนที่ต่อสู้เพื่อเสรีภาพ บัดนี้พวกเขาได้จากไปและได้บินไปหาเสรีภาพแล้ว ต่อมาในช่วงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในปี 2535 ได้เกิดการเรียกร้องแบบใหม่นั้น คือ หลักอหิงสา-อโหสิ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งในการประท้วงของพลตรีจำลอง ศรีเมือง เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงนำหลักแนวคิด บุคคล สถานที่ และช่วงเวลาสำคัญ มาใช้เป็นสัญลักษณ์ในการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือเรียกร้องผลประโยชน์ ดังเช่น การลอบสังหาร โทคเกนนำสมัชชาเกษตรกรรายย่อย ภาคอีสาน (สกยอ.) ผู้มีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวคัดค้านโรงโม่หินในพื้นที่จังหวัดเลย จนกระทั่งสู่ช่วงปี 2540 – 2549 เกิดสถานการณ์ความไม่สงบขึ้นในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็น เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ความแตกแยกทางศาสนา เรื่อยไปจนถึงความแตกแยกทางความคิด ซึ่งเด่นชัดสุดในปี 2544 - 2549 ซึ่งตรงกับการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงนำสัญลักษณ์ต่าง ๆ มาแทรกไว้ในบทเพลงเพื่อปลุกเร้าในคนไทยเกิดความรักความสามัคคี

5) *การกดดันการทำงานของรัฐบาล* ในช่วงปี 2519 เพลงเพื่อชีวิตทำหน้าที่กดดันรัฐบาลเกี่ยวกับการรุกรานของฐานทัพสหรัฐอเมริกา และการกล่าวโจมตีรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนต่างชาติ จนเกิดวัฒนธรรมตะวันตกที่ขัดแย้งกับวัฒนธรรมของไทย ต่อมาในปี 2535 – 2542 เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จะสะท้อนในแนวคิดของการตั้งคำถามต่อรัฐบาลถึงปัญหาต่าง ๆ เช่น การเสียชีวิตของประชาชนในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬว่าใครจะรับผิดชอบ หรือกรณีที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่าง ๆ ใวันนั้นทำได้หรือไม่ นอกจากนี้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อประชาชน และที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข บทเพลงเพื่อชีวิตก็ได้นำมากล่าวถึงเพื่อต้องการกดดันรัฐบาล เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาการลักลอบตัดไม้ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการว่างงานของบัณฑิตที่เรียนจบ ปัญหาเหล่านี้ใครจะรับผิดชอบ ต่อมาใน พ.ศ. 2542 - 2545 เป็นช่วงที่พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ภายใต้แนวคิด “คิดใหม่ ทำใหม่” จึงมีนโยบายใหม่ ๆ และโครงการต่าง ๆ ออกมาเพื่อแก้ไขปัญหาคอขวดของประชาชน แต่หลังจากดำเนินโครงการต่าง ๆ ไปได้ระยะก็พบการทุจริตคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง โดยเพราะการทุจริตโครงการนมโรงเรียน เพลงเพื่อชีวิตจึงได้นำมาแต่งเป็นบทเพลงเพื่อกล่าวถามถึงรัฐบาลว่าจะให้ใครรับผิดชอบ

ต่อมาในช่วงปี 2549 ในช่วงนี้บทบาทของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้รับการต่อต้านและขับไล่จากกลุ่มมวลชนจำนวนมาก ให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่งเนื่องจากพบการทุจริตคอร์รัปชันในโครงการและนโยบายของรัฐบาลเอง อีกทั้งรัฐบาลนี้ยังเอื้อผลประโยชน์ทางการเมืองให้กับพวกพ้องและเครือญาตินำไปสู่การขาดความชอบธรรมในการบริหารประเทศ เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้หลากหลายเพลง จึงเกิดขึ้นเพื่อกดดันและต้องการให้พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ยุติบทบาททางการเมืองเพื่อนำประเทศไปสู่การเลือกตั้ง และปฏิรูปการเมืองใหม่ หรือการเสียดสีพฤติกรรมของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร และนักการเมืองต่าง ๆ ที่เห็นแก่ตัวไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้รัฐบาลยังให้อำนาจประเทศสิงคโปร์เข้ามาแทรกแซงความเทียมของ ไทย ซึ่งนับเป็นความชั่วร้ายของนักการเมือง และความเจ็บปวดของคนไทยที่กำลังจะสูญเสียสมบัติของชาติไทยไป

1.3.3 การสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาล มีจำนวน 18 เพลง แยกเป็นวงคาราวาน 0 เพลง และวงคาราบาว 18 เพลง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเพลงที่ใช้ในการสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาล สามารถแยกประเด็นได้ 4 เรื่อง คือ สนับสนุนการกำหนดนโยบายของรัฐบาล สนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ต่อต้านหรือคัดค้านการกำหนดนโยบายของรัฐบาล ต่อต้านหรือคัดค้านการดำเนินนโยบายของรัฐบาล

1) **สนับสนุนการกำหนดนโยบายของรัฐบาล** ในช่วงปี 2528 เพลงเพื่อชีวิตจะสนับสนุนนโยบาย เรื่องการแก้ไขปัญหาคาชาความยากจน เร่งรัดให้รัฐบาลร่างกฎหมายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะนโยบายซื้อข้าวเปลือก การประกันราคาข้าว ส่วนในช่วงปี 2535 การกำหนดนโยบายของกลุ่มการเมืองนั้นเริ่มมีอิทธิพลต่อผลการเลือกตั้ง ดังเช่น กรณี นายบรรหาร ศิลปอาชา ที่ได้ประกาศก่อนการเลือกตั้งว่าจะสนับสนุนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการเมือง ส่งผลให้นายบรรหาร ศิลปอาชา ได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งในปี 2538 เป็นผลสำเร็จ เพลงเพื่อชีวิตจึงทำหน้าที่ป่าวร้องสนับสนุนรัฐบาลในการปฏิรูปการเมือง เพราะนอกจากจะแก้ไขปัญหาด้านการเมืองแล้ว กลุ่มศิลปินเพลงเพื่อชีวิต ยังเรียกร้องให้มีการปฏิรูปกฎหมายเพื่อคนยากจนขึ้นอีกด้วย

2) **สนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาล** ในช่วงปี 2547 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้มีการกำหนดนโยบายของรัฐบาล และนโยบายของรัฐบาลชุดนี้ได้รับความสนใจทั้งจากประชาชนทั่วไป สื่อมวลชน และนักวิชาการต่างๆ โดยเฉพาะนโยบายโอท็อป (OTOP) นับว่าเป็นนโยบายส่งเสริมการสร้างอาชีพในชุมชนของประชาชน ทำให้ชุมชนเกิดรายได้ขึ้น เพลงเพื่อชีวิตจึงได้เป็นสื่อในการแสดงความคิดเห็นสนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาล เพราะนอกจากจะสร้างอาชีพให้คนในชุมชน ท้องถิ่นของตนแล้ว ยังเป็นการ

นำเอาวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนและท้องถิ่นของคนมาจัดแสดง หรือนำมาขาย เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทยอีกด้วย

3) การต่อต้านหรือคัดค้านการกำหนดนโยบายของรัฐบาล เพลงเพื่อชีวิตในปี 2528 - 2535 มักจะสื่อให้เห็นถึงนโยบายของรัฐบาลที่สร้างผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก โดยเฉพาะวิถีชีวิตของประชาชนที่ผูกพันอยู่กับธรรมชาติ ดังนั้นเพลงเพื่อชีวิตจึงทำหน้าที่ในการต่อต้านนโยบายต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น ต่อต้านการสร้างเขื่อน ต่อต้านนโยบายที่กำหนดให้เมืองไทยเป็นเมืองอุตสาหกรรม ต่อมาในปี 2544 หลังจากที่พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวของสังคม ซึ่งในช่วงนี้บทบาทรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ร้อยตำรวจเอกประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ กลายเป็นที่นิยมของประชาชนอย่างรวดเร็ว จากการผลักดันนโยบายจัดระเบียบสังคมและเข้มงวดต่อสถานบันเทิง ซึ่งนโยบายนี้จัดว่าเข้มงวดมากต่อบุคคลที่ทำงานกลางคืน เพลงเพื่อชีวิตจึงทำหน้าที่เป็นสื่อวิงวอนขอรัฐบาลให้สนใจคนทำงานกลางคืน และต้องการให้ยกเลิกมาตรการนี้ โดยในเนื้อเพลงได้สื่อถึงอาชีพของคนทำงานกลางคืนก็เป็นอาชีพที่สุจริต และต้องทำเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว

4) การต่อต้านหรือคัดค้านการดำเนินนโยบายของรัฐบาล นับตั้งแต่ปลายปี 2546 จนถึงปลายเดือนมกราคม 2547 ของการเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร รัฐบาลได้เผชิญกับปัญหาดังกล่าว เช่น ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก หรือปัญหาจากนโยบายของรัฐบาลที่ไม่ได้สร้างอาชีพแต่กับสร้างหนี้ขึ้นแทน นโยบายของรัฐที่เอื้อประโยชน์ให้กับต่างประเทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์ เข้ามาครอบครองเกี่ยวกับการโทรคมนาคมของไทย และการออกคำสั่งให้มีการโยกย้ายนายทหาร ตำรวจ คนสนิทให้มาเข้ารับตำแหน่งเพื่อสร้างฐานอำนาจทางการเมืองที่แข็งแกร่งของตน เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงทำหน้าที่คัดค้านต่อการกำหนดนโยบายและคำสั่งต่างๆ ที่ขาดความชอบธรรม เช่น การโจมตีการทำสงครามล้างเผ่าพันธุ์เพื่อกำจัดเชื้อไข้หวัดนก ไม่ให้มีการแพร่ระบาด ในช่วงนี้เพลงเพื่อชีวิตได้เสนอให้มีการนำวัคซีนมาฉีดให้ไก่ชน ในปี 2549 เพลงเพื่อชีวิตหลายบทเพลงได้ออกมาทำหน้าที่ต่อต้านการดำเนินนโยบายของรัฐบาล และกล่าวเสียดสีนโยบายต่าง ๆ เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้าน เป็นโครงการที่ได้ไม่ส่งเสริมการสร้างรายได้อย่างแท้จริง แต่เป็นการสนับสนุนให้ประชาชนนำเงินไปใช้ไม่เกิดประโยชน์ จนเกิดหนี้สินตามมา ต่อต้านโครงการ 30 รักษาทุกโรคไม่ได้ แม้โครงการนี้จะมีกลุ่มนายแพทย์จำนวนหนึ่ง นำโดย นายแพทย์โชติช่วง ชูดิษฐ์ เป็นหัวหน้า ทำการรณรงค์ต่อต้านโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค โดยโจมตีว่าเป็นโครงการสังคมนิยมไม่เหมาะสมกับประเทศไทย แต่รัฐบาลยังคงเดินหน้าทำโครงการนี้ต่อไป เพลงเพื่อชีวิตจึงเป็นอีก

กลุ่มหนึ่งที่ทำหน้าที่สื่อสารถึงรัฐบาลว่าลองทบทวนให้คิดว่าโครงการนี้ใครที่ได้ประโยชน์ และการที่พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตรออกคำสั่งแต่งตั้งนายทหารคนสนิทให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างฐานอำนาจของตน เป็นอีกกรณีที่กลุ่มศิลปินเพลงเพื่อชีวิตเห็นว่าไม่มีความเหมาะสม จึงได้แต่งบทเพลงเพื่อเรียกร้องให้สังคมได้รับรู้ว่าศัตรูที่แท้จริงนั้นอาจอยู่ในประเทศของเราเอง

1.3.4 การสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย มี 32 เพลง แยกเป็นวงคาราวาน 11 เพลง และวงคาราบาว 32 เพลง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเพลงที่ใช้ในการสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย สามารถแยกประเด็นได้ 5 เรื่อง คือต่อต้าน/ขับไล่วัฒนธรรมต่างชาติ ต่อต้านความเจริญทางเทคโนโลยีและสังคมอุตสาหกรรม สะท้อนภาพการเอารัดเอาเปรียบของต่างชาติ สะท้อนการแผ่ขยายอำนาจของประเทศมหาอำนาจ และแสดงค่านิยม ความคิด อุดมการณ์ในประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทย

1) การต่อต้านหรือขับไล่วัฒนธรรมต่างชาติ ในช่วงปี 2516 - 2519 เพลงเพื่อชีวิตจะเน้นการต่อต้านขับไล่วัฒนธรรมตะวันตกของชนชาติอเมริกันให้ออกไปจากสังคมไทย เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงมีการปลุกกระดมให้คนไทยไม่ว่าหญิงหรือชายร่วมกันต่อต้านให้ถึงที่สุด ต่อมาในยุคเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว ช่วงปี 2524 - 2549 ได้นำเสนอบทเพลงที่ต่อต้านวัฒนธรรมต่างชาติ ไว้มากมาย เช่น การต่อต้านการรับเอาวัฒนธรรมทางดนตรีของต่างชาติ ที่วัยรุ่นไทยกำลังคลั่งไคล้แต่กลับหลงลืมดนตรีไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย หรือการเปลี่ยนวิถีชีวิตการกิน เป็นนิยมกินอาหารประเภทฟาส์ฟู้ด การนิยมสินค้าจากตะวันตก ซึ่งเพลงเพื่อชีวิตได้เสนอวัฒนธรรมไทยหลายอย่างที่เป็นเอกลักษณ์และความชื่นชมของคนไทย เช่น อาหารน้ำพริกแกงป่า หรือดนตรีประเภทกลองยาว เป็นต้น

2) การต่อต้านความเจริญทางเทคโนโลยีและสังคมอุตสาหกรรม เพลงเพื่อชีวิตในช่วงปี 2526 จะสื่อถึงการความเจริญทางเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เข้ามาทดแทน เครื่องมือเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมและมลภาวะเป็นพิษ ต่อมาในปี 2531 ภายใต้การบริหารประเทศของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้าพรรคชาติไทย ได้พัฒนาประเทศไทยไปสู่สังคมอุตสาหกรรม เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมาก ส่งผลให้เกิดการค้าการลงทุนใหม่ ๆ ของนักลงทุนต่างชาติ ผลคือชาวไร่ชาวนาที่ดิ้นทำกินและมุ่งหน้าสู่สังคมอุตสาหกรรมที่ดิ้นจำนวนหนึ่งถูกขายให้กับนักธุรกิจต่างชาติ สะท้อนให้เห็นถึงผลเสียของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจากสังคมเกษตรสู่สังคมอุตสาหกรรม ในช่วงนี้ กลุ่มศิลปินเพลงเพื่อชีวิตได้เสนอบทเพลงที่ต่อต้านความเจริญทางเทคโนโลยีและสังคมอุตสาหกรรม โดยกล่าวถึงผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ทำให้สังคมไทยต้องเผชิญกับสภาพปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน ทางภาคเหนือของไทยที่ประสบกับมลภาวะ

เป็นพิษทั้งควันเสีย และฝุ่นละออง นอกจากนี้โรงงาน โรงไฟฟ้า โรงโม่ โรงปูน นับว่าเป็นผลมาจากความเจริญทางเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อสุขภาพของคนไทย

3) การสะท้อนภาพการเอารัดเอาเปรียบของต่างชาติ ในช่วงปี 2516 – 2519 เป็นช่วงที่ประเทศไทยถูกเอารัดเอาเปรียบทางการค้าอย่างมากจากประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากรัฐบาลได้เปิดกว้างให้คนต่างชาติเข้ามาลงทุน เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงกล่าวโจมตีและต่อต้านชาติสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาเอารัดเอาเปรียบประชาชน รวมทั้งสะท้อนภาพการสร้างอิทธิพลของชาติสหรัฐอเมริกาที่กดขี่ประชาชนไทยให้ขาดอิสรภาพ ต่อมาในปี 2531 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้นำศิลปะของไทยไป คือนารายณ์บรรทมสินธุ์ ซึ่งถูกลักลอบนำไปจากปราสาทพนมรุ้ง เพลงเพื่อชีวิตจึงทำหน้าที่เป็นตัวแทนประชาชนป่าวประกาศเรียกร้องให้ประเทศสหรัฐอเมริกาคืนนารายณ์บรรทมสินธุ์แก่ไทย นอกจากด้านวัฒนธรรมแล้ว เพลงเพื่อชีวิตสะท้อนให้เห็นว่าชาติสหรัฐอเมริกาเอารัดเอาเปรียบคนไทยในด้านต่าง ๆ เช่น การเข้ามาลงทุนในประเทศไทย และในช่วงที่ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี 2540 ประเทศไทยต้องขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งสหรัฐอเมริกาคอยแทรกแซงเศรษฐกิจของไทยจากการกำหนดเงื่อนไขที่เข้มงวดจนสุดท้ายรัฐบาลต้องประกาศปิดธนาคาร ต่อมาในปี 2549 เพลงเพื่อชีวิตได้นำเสนอการรุกรานเอกราชในยุคโลกาภิวัตน์ของประเทศสิงคโปร์ ที่เข้ายึดกิจการโทรคมนาคมของไทย

4) การสะท้อนการแผ่ขยายอำนาจของประเทศมหาอำนาจ ในช่วงปี 2519 เพลงเพื่อชีวิตต้องการสื่อให้เห็นการขยายอำนาจของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เที่ยวรุกรานอธิปไตยของแต่ละประเทศในแถบภูมิภาคอาเซียน ต่อมาในปี 2539 ภายใต้การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ที่บริหารประเทศอย่างผิดพลาด ทำให้ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ค่าเงินบาทลอยตัว ประกอบกับการถูกโจมตีค่าเงินบาทจากจอร์จ โซรอส นักลงทุนชาวสหรัฐอเมริกา จนกระทั่งในเดือนตุลาคม 2540 รัฐบาลประกาศนโยบายให้ต่างชาติเป็นเจ้าของธนาคารพาณิชย์ได้ 100 เปอร์เซ็นต์ เพลงเพื่อชีวิตในช่วงนี้จึงกล่าวโจมตี การแผ่ขยายอำนาจของประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาอย่างหนักโดยใช้ถ้อยคำเสียดสี ประชดประชัน และทำนองเพลงที่ปลุกเร้าให้คนไทยให้มาต่อต้านชาติสหรัฐอเมริกา

5) การแสดงค่านิยม ความคิด อุดมการณ์ในประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทย เพลงเพื่อชีวิตได้บันทึกเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ทางการเมืองของไทยที่ทรงคุณค่า เพื่อให้ลูกหลานในแผ่นดินได้จดจำตำนานของบรรพบุรุษไทย ดังเช่น เพลงชาวบ้านบางระจัน ที่กล่าวถึงวีรกรรมของชาวบ้านที่สามารถสู้รบกับทหารพม่าข้าศึกที่มีอาวุธและกำลังมากกว่าหลายเท่าตัว

ต้องถือเป็นความกล้าหาญของวีรชนไทยที่สละชีวิตและเลือดเนื้อจนกระทั่งนักรบคนสุดท้าย นอกจากนี้ยังมีเพลงเพื่อชีวิตที่กล่าวถึงสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระตากสินมหาราช ที่แสดงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวในการสู้รบ จนสามารถยึดกรุงศรีอยุธยากลับคืนจากพม่ามาได้

1.3.5 การสื่อสารทางสังคม มี 29 เพลง แยกเป็นวงคาราวาน 6 เพลง และคาราบาว 29 เพลง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเพลงที่ใช้ในการสื่อสารทางสังคม สามารถแยกประเด็นได้ 4 เรื่อง คือ รายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของสังคม ถ้ายทอดมรดกทางสังคม การให้ความบันเทิง

1) **รายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม** เพลงเพื่อชีวิต ในช่วงปี 2516 – 2527 ในช่วงนี้กล่าวถึงสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยความแห้งแล้ง การเอารัดเอาเปรียบของสังคม และการทุจริตของนายทุน ต่อมาในปี 2527 เพลงได้สะท้อนถึงการดิ้นรนหาเงินเพื่อเลี้ยงครอบครัวของคนชนบทหลังจากเรียนจบไม่มีงานทำ และด้วยความยากจนทำให้บางครั้งหญิงสาวต้องถูกนำไปขายบริการทางเพศในเมืองหลวง ต่อมาในปี 2535 เพลงเพื่อชีวิตได้กล่าวถึงการที่สังคมไทยได้เปิดรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาจนกลายเป็นปัญหาสังคม เช่น ปัญหาเอดส์ ปัญหายาเสพติด ในปี 2541 สังคมไทยเผชิญกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจจากค่าเงินบาทลอยตัว ทำให้โรงงานปิดตัวอย่างกระตุนหัน หลายคนถูกเลิกจ้าง จากความสับสนในการดำเนินชีวิตที่มัวเมาลุ่มหลงในวัตถุนิยม แนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วเพราะสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตนั่น คือ การรู้จักประหยัด พอประมาณในการใช้ชีวิต โดยเพลงเพื่อชีวิตได้นำหลักการแนวพระราชดำริ มาถ่ายทอดสู่สังคม ต่อมาในปี 2544 เกิดเหตุการณ์ที่สร้างความสะเทือนขวัญให้กับชาวโลกเมื่อประเทศมหาอำนาจอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาอ้างว่าถูกก่อการร้ายจะประเทศในกลุ่มอาหรับ เป็นให้เหตุอาครแผลตึก World Trade ที่สูงที่สุดในโลกถล่มลงมาคร่าชีวิตผู้คนนับร้อย เพลงเพื่อชีวิตที่แต่งขึ้นได้กล่าวถึงเหตุการณ์ และไว้อาลัยให้กับผู้เสียชีวิต เช่นเดียวกันกับในปี 2546 เกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือคลื่นยักษ์สึนามิ ที่พัดถล่มเข้าฝั่งทะเลอันดามันทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศต้องเสียชีวิต

2) **สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของสังคม** เพลงเพื่อชีวิตได้พยายามเป็นสื่อในการเชื่อมความสัมพันธ์ส่วนต่างๆ ของสังคม เช่น ความสัมพันธ์ของครอบครัว ระหว่างแม่กับลูกที่แม่มีหน้าที่ต้องอุ้มท้องดูแลลูกน้อยให้เติบโต โดยลูกถือเป็นความหวังทุกสิ่งของแม่ สถาบันการศึกษา นับว่ามีส่วนสำคัญมากโดยเฉพาะบทบาทของคุณครู เพลงเพื่อชีวิตได้นำมาถ่ายทอดในเรื่องราวของครูผู้อยู่ห่างไกลจากความเจริญ แต่ด้วยบทบาทหน้าที่ของครูแล้ว ต้องฝ่าฟันอุปสรรคทั้งเกลียวคลื่น ลมทะเล เพื่อมาสอนนักเรียนที่กำลังรอครูอยู่ สถาบันทางศาสนา เช่น วัด พระสงฆ์ นับว่ามีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทย และสถาบันทางการเมือง ซึ่งความสัมพันธ์

ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน เพลงเพื่อชีวิตสื่อให้เห็นว่านักการเมืองมีลักษณะการ โฆษณาชวนเชื่อ มีวาทะที่คอยให้ความหวังกับประชาชน และประชาชนก็เชื่อมั่นในคำพูดของนักการเมือง จนสุดท้ายประชาชนคนไทยก็ยังคงรอคอยความหวังจากนักการเมืองต่อไป

3) การถ่ายทอดมรดกทางสังคม เพลงเพื่อชีวิตนับตั้งแต่ปี 2516 - 2549 ได้สื่อให้เห็นคุณค่าทางสังคมไทยมาโดยตลอด ดังนี้ การกล่าวชื่นชมความอุดมสมบูรณ์ของดินแดนไทย ที่เกิดจากการปกป้องรักษาประเทศของบรรพบุรุษไทย การมีศิลปหัตถกรรมที่ทำมาจากฝีมือ คนไทย อาทิ การทำผ้าไหมไทย การทำขนมไทย เป็นต้น คนครีไทยก็เป็นศิลปแขนงหนึ่งที่สามารถถ่ายทอดความเป็นวัฒนธรรมของไทย เช่น กลองยาว ส่วนประเภทยุทธศาสตร์ที่สื่อถึง ภูมิปัญญาไทย เช่น การชนไก่ โดยเฉพาะการเลือกไก่ชนต้องเลือกสายพันธุ์เหลืองหางขาว นอกจากนี้ข้าวไทยยังถือเป็นความภาคภูมิใจของคนไทยที่มีแห่งเดียวในโลก แต่ปัจจุบันมรดกข้าวไทยกำลังถูกทำลายจากเทคโนโลยี ยาฆ่าแมลง ปุ๋ยเคมี จากกลุ่มคนมุ่งแสวงหาแต่กำไรจนละเลยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4) การให้ความบันเทิง นับตั้งแต่ปี 2516 - 2549 กลุ่มศิลปินเพลงเพื่อชีวิตทั้งวงคาราวานและวงคาราบาว ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางที่เข้าถึงความรู้สึกของประชาชน ในการตีแผ่สภาพปัญหาต่าง ๆ ของสังคม นอกจากนี้เนื้อหาสาระที่ได้สะท้อนภาพชีวิตของคนในสังคมแล้ว จังหวะและดนตรียังปลุกเร้าความรู้สึกกระตุ้นคนผู้ฟังเกิดความคล้อยตาม เป็นการสร้างความสุข ความจรรโลงใจ และความเพลิดเพลิน บนความเป็นจริงของสังคม

2. อภิปรายผล

เพลงเพื่อชีวิตที่นำมาใช้ในการสื่อสารทางการเมืองนับเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข่าวสารทางความคิด อุดมการณ์ ทั้งนี้ก็เพื่อใช้เพลงในการรวมพลังความคิดและเรียกพลังความสามัคคีให้คนจำนวนมากอยู่ร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมด้วยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน บทเพลงเพื่อชีวิตในทุกยุคสมัยจึงเกิดขึ้นท่ามกลางบรรยากาศทางการเมืองที่ร้อนระอุ เพื่อให้ประชาชนร่วมพลังในการเรียกร้องและบรรยายความทุกข์ยาก จนในที่สุดกลายเป็นการปลุกเร้าเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐ จากการศึกษาการวิจัย เรื่อง สื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต ในช่วงปี 2516 - 2549 พบว่า

1. การนำเสนอเพลงเพื่อชีวิตเพื่อการสื่อสารทางการเมือง นั้นสอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองของฮาโรลด์ ดี ลาสเวลล์ (Harold. D. Lasswell อ้างถึงในสุภกรัตน์ ฐิติกุลเจริญ 2540:52) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันที่ให้ความหมายของการสื่อสาร โดยแบ่งองค์ประกอบของการ

สื่อสารว่าต้องตอบคำถามต่าง ๆ คือ ใคร (who) กล่าวอะไร (say's what) ผ่านช่องทางใด (in which channel) ถึงใคร (to who) เกิดผลอะไร (with what effect)

จากการศึกษาเพลงเพื่อชีวิตสามารถอธิบายได้ตามทฤษฎี การสื่อสารทางการเมืองของฮาโรลด์ คี ทาสเวลล์ ได้ ดังนี้

1. ใคร(who) ตามทฤษฎี คือ กลุ่มศิลปินเพลงเพื่อชีวิตนั่นคือ วงคาราวาน และวงคาราบาว เป็นผู้ถ่ายทอดบทเพลงเพื่อชีวิต ถือได้ว่าเป็นผู้แทนประชาชน

2. กล่าวอะไร (say's what) กลุ่มศิลปินเพลงเพื่อชีวิต เป็นผู้กล่าวถึงสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่ไม่เป็นธรรม หรือเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ จากรัฐบาล

3. ผ่านช่องทางใด (in which channel) ในที่นี้ผ่านช่องทางเพลง

4. ถึงใคร (to who) ในที่นี้หมายถึงผู้ฟัง

5. เกิดผลอะไร (with what effect) เกิดผลอย่างไรนั้น บทเพลงที่แต่งเสนอออกมานั้นต้องการให้เห็นว่า บริบททางสังคมไทยในยุคต่างๆ ว่าถูกต้องตามวิถีทางประชาธิปไตยหรือไม่ สภาพความเป็นอยู่คนไทยในขณะนั้นเป็นอย่างไร

2. เพลงเพื่อชีวิตมีส่วนในการการอบรมกล่อมเกลตาและให้การเรียนรู้ทางการเมืองกับประชาชน ในเรื่องการปลูกจิตสำนึกเรื่องความรักความสามัคคี ให้มีความรักชาติรักความเป็นไทย รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาประชาธิปไตย และสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ แลงค์ตัน (1969: 5) ได้นิยามการกล่อมเกลตาทางการเมืองว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้แบบแผนพฤติกรรมและอุปนิสัย ในทางที่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยผ่านทางสื่อกลางต่าง ๆ ของสังคม เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน สมาคม ผู้ใหญ่ และสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เช่นเดียวกับ โคลแมน (1968: 18) ได้เสนอว่า การกล่อมเกลตาทางการเมือง คือ กระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งทัศนคติต่อระบบการเมือง และบทบาทในระบบการเมือง รวมทั้งการมีความรู้ การมีความรู้สึกละและการมีความสำนึกในความสามารถในทางการเมืองของคน

ซึ่งลักษณะของการถ่ายทอดเพลงเพื่อชีวิตของกลุ่มศิลปินวงคาราวานและคาราบาวนั้น จากการศึกษาพบว่า กลุ่มศิลปินจะถ่ายทอดบทเพลงเพื่อชีวิตตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคแต่ละสมัย ซึ่งจะเห็นได้ว่าในยุค พ.ศ. 2516 – 2518 ในช่วงนี้เพลงเพื่อชีวิตในยุคนี้อาจทำหน้าที่เรียกร้องความเป็นธรรมต่อสังคมชาวนา ความทุกข์ยากของชาวนา และขับไล่วัฒนธรรมต่างชาติ ต่อมาในยุค พ.ศ. 2519 – 2523 เพลงเพื่อชีวิตทำหน้าที่สะท้อนสภาพทางสังคมในลักษณะของการต่อต้านเผด็จการ การเชิดชูพรรคคอมมิวนิสต์ และต่อต้านจักรวรรดินิยม ในยุคพ.ศ. 2524 – 2549

เพลงเพื่อชีวิตได้สะท้อนสภาพสังคมไทยโดยทั่วไป และต้องการเรียกร้องให้มีการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งลักษณะของการถ่ายทอดเพลงเพื่อชีวิต หากนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดของ สตีเฟน จันทิมมาตร (อ้างใน ฎุฬาท ป่าอักษร 2541: 54) ที่ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับที่มาของเพลงเพื่อชีวิตนั้นว่ามีความใกล้เคียงกัน ดังนี้

เพลงเพื่อชีวิตยุคหลัง มีที่มาจาก 3 ทางด้วยกัน

1. เป็นผลสะท้อนทางอ้อมจากเพลงปฏิวัติ นับแต่เกิดขบวนการต่อสู้ของประชาชนเพื่อการปฏิวัติประชาธิปไตย เป็นต้นมา ในขบวนการนี้ไม่เพียงแต่มีการต่อสู้ทางการเมืองเท่านั้น หากยังมีการต่อสู้ในแนวรับวัฒนธรรมด้วย

2. การเคลื่อนไหวอันคุเด็คแหลมคมทางการเมือง เมื่อถึงเงื่อนไขที่แน่นอนซึ่ง ก็มีการเรียกร้องต้องการให้มีศิลปวัฒนธรรมที่รับใช้การต่อสู้ร่วมด้วย ช่วงก่อนและหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 สถานการณ์ทางการเมืองยุคประชาธิปไตยเบ่งบาน ก่อให้เกิดขบวนการเพลงเพื่อชีวิต และพัฒนาไปท่ามกลางการต่อสู้ของกรรมกร ชาวนา นักศึกษา และประชาชน

3. ผลสะท้อนจากดนตรีเพื่อชีวิตที่ก้าวหน้าจากตะวันตก และจากการต่อสู้ในต่างประเทศ ผลสะท้อนข้อนี้คือปมเงื่อนไขที่จะไขให้เห็นการนำเอาคีตาร่วมเข้ามามีส่วนร่วมในขบวนการปฏิวัติของคนรุ่นใหม่

3. เพลงเพื่อชีวิตยังสามารถสะท้อนแนวคิดของกลุ่มศิลปินที่มีผลต่อการสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คาร์ล คอยท์ซ (Karl Deutsch) (1969: 76-97) ได้อธิบายถึงรูปแบบโครงสร้างของการสื่อสารทางการเมือง ว่ามีลักษณะเป็นเครือข่ายของระบบการสื่อสาร (communication network) ที่มีกระบวนการทำงาน ที่คล้ายคลึงกับการสั่งงานของระบบประสาทมนุษย์ และระบบเครื่องกลอัตโนมัติ โดยที่เครือข่าย (network) จะครอบคลุมและเชื่อมโยงทุก ๆ ส่วน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบกับสภาพแวดล้อมนั้นเกิดขึ้นได้ด้วยการมีระบบสื่อสาร ทั้งในระบบกับสภาพแวดล้อม การที่จะทำความเข้าใจกับระบบใด ๆ ก็ตามจะต้องทำความเข้าใจต่อระบบทั้งหมด จะขาดหายไปส่วนหนึ่งส่วนใดไม่ได้ และส่วนประกอบต่างๆ ของระบบจะต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความเป็นคุณภาพของระบบ

การควบคุม เผยแพร่และวิเคราะห์ข่าวสารด้วยการที่ระบบ สามารถรับเอาข่าวสารมาบันทึกและวิเคราะห์ ตลอดจนสามารถรับรู้กระบวนการส่งข่าวสารกลับมายังระบบ แล้วจึงนำเอาข่าวสารเหล่านี้มาเป็นข้อมูลในการปรับตัวเองให้อยู่ในสภาวะดุลยภาพ เพื่อความอยู่รอดของระบบการเมือง หรือความร่วมมือประสานงานซึ่งกันและกันระหว่างมนุษย์ในสังคม

ในระบบเครือข่าย (networks) ของการสื่อสาร บุคคลทั้งหลายจะถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในลักษณะของวงจรที่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยมีการป้อนกลับ (feed back)

ของข้อมูลการสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ และนโยบายของรัฐให้ประชาชนได้รับรู้ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นกระบวนการนำเอาข้อเรียกร้องความต้องการของประชาชนไปให้รัฐบาลได้รับรู้เช่นกัน เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาลให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนด้วยการ

- 1) รับข่าวสารที่ไหลเข้าสู่ระบบให้ผ่านไปยังหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตีความและแปรข่าวสาร
- 2) มีจุดมุ่งหมายของตัวเอง ซึ่งจุดมุ่งหมายนี้อาจผันแปรได้ตามสภาพแวดล้อม
- 3) มีหน่วยที่ทำหน้าที่เก็บข่าวสารและมีศูนย์กลางการตัดสินใจ โดยนำข่าวสารที่ระบบได้ตีความแล้วมาประมวลเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจที่มีเหตุผลตรงกับข่าวสารที่ไหลเข้าสู่ระบบ

คุณสมบัติพิเศษเหล่านี้ จะทำให้ระบบการเมืองสามารถดำรงสภาวะคุณภาพของตัวเองเอาไว้ได้ภายใต้กระบวนการทำงานทางโครงสร้างของระบบ ซึ่งประกอบด้วยกลไกที่สำคัญๆ ดังนี้

- 1) กลไกที่เป็นตัวรับข่าวสาร หรือ “receptors”
- 2) กลไกที่เป็นตัวบันทึกข้อมูลและประเมินผลหรือ “memory and value complexes”
- 3) กลไกที่เป็นตัวทำหน้าที่ตัดสินใจหรือ “decision center”
- 4) กลไกที่เป็นตัวปฏิบัติการหรือ “effectors” และ
- 5) กลไกที่เป็นตัวควบคุมและป้อนกลับข่าวสารหรือ “control mechanism and feedback”

กล่าวคือ ผู้รับสาร (receptors) หรือกลุ่มศิลปินเพลงเพื่อชีวิต ทำหน้าที่รับข่าวสารจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกกระบวนการเมืองให้เข้ามาอยู่ในระบบ แล้วทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารที่เกี่ยวข้องไปยังส่วนทำหน้าที่ประมวลผลข้อมูลตีความหรือแปลข่าวสาร ที่รับเข้ามาใหม่กับประสบการณ์ในอดีตจากส่วนที่บันทึกความจำเพื่อใช้ประโยชน์เป็นส่วนประกอบ หรือข้อมูลไว้อ้างอิงเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์และชี้แนะแนวทางที่ควรจะเป็น จากนั้นข่าวสารที่กลุ่มศิลปินได้รับจะถูกส่งผ่านไปยังศูนย์กลางตัดสินใจในทำหน้าที่วิเคราะห์ และแปรสภาพข่าวสารนโยบายหรือคำสั่งต่างๆ โดยข่าวสารที่ไหลเข้าสู่ receptors และ input มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับช่องทางในการติดต่อสื่อสาร (channels of communication) ได้แก่ ตัวบุคคล กลุ่มผลประโยชน์

สื่อมวลชน เป็นต้น และเมื่อมีการตัดสินใจทางการเมืองออกมาแล้ว กลุ่มศิลปินเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบาย (effectors) ต่าง ๆ ของรัฐบาล กลุ่มศิลปินก็จะแสดงออกในรูปของกลุ่มผลประโยชน์โดยใช้เพลงเป็นสื่อกลางเรียกร้องในการต่อต้านหรือสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล (feedback control) หรืออีกทีหนึ่ง คือ ทำหน้าที่รายงานแจ้งผลของการปฏิบัติตามนโยบายกลับสู่ receptors ว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ถ้าได้ผลดีจะรายงานเป็น positive feedback แต่ถ้าไม่บรรลุเป้าหมาย จะเป็น negative feedback ที่จะช่วยให้ระบบได้รับทราบปัญหาและสถานการณ์ที่ระบบเผชิญอยู่ว่ามีสภาพอย่างไร เพื่อระบบจะได้นำมาปรับให้อยู่ในภาวะดุลยภาพมากที่สุด

4. เพลงเพื่อชีวิตได้สะท้อนความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองไทย ได้แก่ สร้างเป้าหมายในการดำเนินการไปสู่ความหวังใหม่ ค่านิยมใหม่ อันได้แก่ เสรีภาพทางการเมือง อิสรภาพของความเป็นไทย ความใฝ่ฝันในสันติภาพ และเรียกร้องให้สังคมไทยต่อต้านวัฒนธรรมต่างชาติ ต่อต้านความเจริญทางเทคโนโลยีและสังคมอุตสาหกรรมที่เข้ามามีผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ลิจิต ซีรเวคิน (2515: 120) กล่าวว่า อุดมการณ์ทางการเมืองหมายถึง ลัทธิทางการเมืองที่อธิบายความเป็นมาของระบบสังคมมนุษย์ในอดีต สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต การวางแผนทางความประพฤติด้านประชาธิปไตยในปัจจุบัน และสำหรับการบรรลุถึงความมุ่งหวังในอนาคตพร้อมทั้งให้ความหมายแก่ชีวิต แก่ความประพฤดิและความสัมพันธ์ที่มนุษย์มีต่อสิ่งแวดล้อมและระบบสังคมทั้งหมด เช่นเดียวกับแนวคิดของรีโอ เอ็ม คริสเตนสัน (Reo M. Chistenson) (2524: 55) ให้ความหมายว่า อุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ระบบความเชื่อที่มุ่งอธิบายและสนับสนุนให้เห็นว่า ระเบียบทางการเมืองอย่างไรอย่างหนึ่งเป็นที่พึงประสงค์สำหรับสังคมที่มีอยู่แล้วหรือเสนอให้มีขึ้นใหม่โดยมีแนวทางหรือวิธีการในการไปสู่วัตถุประสงค์ของอุดมการณ์นั้น ไว้ด้วย นั่นคือ อุดมการณ์ทางการเมืองมีลักษณะอันเป็นกฎเกณฑ์ทางการเมืองที่วางไว้เป็นแบบแผน เพื่อใช้เป็นแนวทางที่จะให้มีการปฏิบัติตาม โดยมีเป้าหมายที่ต้องการบรรลุด้วย

จากความหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองดังกล่าว เราสามารถนำอุดมการณ์ทางการเมืองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การนำอุดมการณ์มาใช้เพื่อปกครองและยึดกลุ่มชนเข้าด้วยกัน
2. การใช้อุดมการณ์เพื่อประโยชน์ในการชักจูงให้คนมาเสียสละเพื่อเป้าหมาย ร่วมหรือทำเพื่ออุดมการณ์ ซึ่งมักจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้นำทางการเมืองมากกว่าต่อตัวประชาชนทั่วไป ประชาชนถูกเรียกร้องให้เสียสละมอบกายถวายชีวิตเพื่ออุดมการณ์
3. การใช้อุดมการณ์เพื่อประโยชน์ในการขยายอำนาจรัฐบาล

4. การใช้อุดมการณ์ภายในพรรคหรือในองค์กรอื่นๆ โดยผู้ที่ต้องการเข้าไปยึดอำนาจ หรือเมื่อยึดอำนาจได้แล้วเพื่อรักษาอำนาจนั้นไว้

5. เพลงเพื่อชีวิตได้สะท้อนปัญหาของต่างชาติ ที่รุกรานอธิปไตยของชาติไทย การเอารัดเอาเปรียบต่อคนไทย และการแผ่ขยายอำนาจของต่างประเทศเพื่อกดดันและสร้างอิทธิพลต่อชาติไทย เพื่อชีวิตจึงได้ทำหน้าที่ในการขำหรือแสดงเจตนารมณ์อันมีจุดยืนร่วมกัน เน้นความรัก ความสามัคคีของคนในชาติ ให้รักในวัฒนธรรมของไทย ชาติกำเนิดไทย ภาษาไทยและเอกลักษณ์ของความเป็นไทย สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งแนวคิดความเป็นชาตินิยม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮันส์ โคห์น (Hans Kohn) (1965:9) ให้ความหมายลัทธิชาตินิยมไว้ว่า ระดับความนึกคิดขั้นหนึ่งของมนุษย์ที่ยังแน่นในความรู้สึกแห่งความจงรักภักดีสูงสุดต่อชาติ หรือรัฐของตน เป็นความคิดตรึงอยู่ในถิ่นกำเนิดของตน คิดตรึงในชนบประเพณี และเพื่อสร้างอาณาจักรอำนาจให้บังเกิดร่วมไปกับความแข็งแกร่ง ตลอดระยะเวลาอันยาวนานแห่งประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกับคาร์โลส พี รัมูโล (Carlos P. Romulo) (1964: 4) ให้ความหมายลัทธิชาตินิยมไว้ว่า ลัทธิชาตินิยมเป็นความรักในบ้านเกิดเมืองนอนของตน ตลอดจนเชื้อชาติ ภาษาและประวัติความเป็นมาที่เหมือนกัน รวมทั้งความปรารถนาความเป็นอิสระทางการเมือง ความมั่นคงปลอดภัยและเกียรติภูมิของชาติ

3. สรุป

การศึกษาการวิจัย เรื่อง สื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิต ในช่วงปี 2516 ถึง 2549 พอจะสรุปได้ว่า

เพลงเพื่อชีวิต มีเป้าหมายให้เนื้อเพลงตีแผ่ปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพื่อปลุกเร้าความรู้สึกนึกคิดให้ลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อเรียกร้องความยุติธรรม ป้องกันการเอารัดเอาเปรียบ เพลงเพื่อชีวิตได้สะท้อนปัญหาของชาติ ได้แก่ การรุกรานอธิปไตยของต่างชาติที่รุกล้ำเข้ามาในดินแดนอาณาเขตของไทย สะท้อนความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย ให้นำไปสู่เสรีภาพทางการเมืองอิสรภาพของความเป็นไทย และความสันติภาพทางการเมือง แสดงเจตนารมณ์อันมีจุดยืนร่วมกัน เช่น ความรักความสามัคคีของคนในชาติ หรือความรักชาติรักความเป็นไทย แสดงถึงวิถีทางการต่อสู้ที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ โดยการเรียกร้องให้ผู้ฟังสนใจปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นจริงในสังคมให้เกิดความคล้อยตามความสามัคคีในกลุ่มโดยไม่จำกัดชนชั้นในการสนับสนุนการใช้อำนาจของรัฐ หรือต่อต้านอำนาจรัฐ อาจด้วยสันติวิธี หรือแก้ปัญหาด้วยวิธีการจับอาวุธขึ้นมาต่อสู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมนต์สววรรค์

จินดาแสง (2537: 102) ที่มองว่า เนื้อเพลงเพื่อชีวิต สามารถสะท้อนเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมในรูปแบบของความจริงและจินตนาการ ดังนี้

3.1 สะท้อนปัญหาของชาติ ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา เอกराชอธิปไตย ความเดือนร้อน ความทุกข์ยากอันเกิดจากการเอารัคเอาเปรียบของนายทุน กัยธรรมชาติ ปัญหาการคอร์รัปชัน การปราบปราม ปัญหาแรงงาน ความไม่เสมอภาค เป็นต้น

3.2 สะท้อนความคิดและอุดมการณ์ ได้แก่ การสร้างเป้าหมายในการดำเนินการ ไปสู่ความหวังใหม่ ค่านิยมใหม่ อันได้แก่ เสรีภาพทางการเมือง อิสรภาพของความเป็นไทย ความใฝ่ฝันในสันติภาพ การสร้างสังคมใหม่ เป็นต้น

3.3 แสดงถึงการต่อสู้ที่สอดคล้องกับอุดมการณ์อย่างมีเป้าหมาย ได้แก่ การเรียกร้องให้ผู้ฟังสนใจปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นจริงในสังคม ให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มคน โดยไม่จำกัดชนชั้นต่อต้านอำนาจรัฐ โดยเรียกร้องให้แก่ปัญหาด้วยวิธีการจับอาวุธขึ้นต่อสู้

3.4 การย่ำหรือการแสดงเจตนารมณ์อันมีจุดยืนร่วมกัน เช่น การเสียสละชีวิต

3.5 การกล่าวขยอกของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้เสียชีวิตทางการเมือง ชาวนา กรรมกร ปัญญาชน สตรี เยาวชน ข้าราชการ ครู แม่ ประชาชน เป็นต้น

3.6 เบ็ดเตล็ด ได้แก่ ความรัก ความแค้น ความสิ้นหวัง ปัญหาท้องถิ่น

เนื้อเพลงจึงเป็นกระจกสะท้อนแนวความคิดและอุดมการณ์บางประการของนักศึกษาได้ ดังนั้น ลักษณะเนื้อเพลงจะลึกซึ้งกินใจเป็นที่นิยมกันนั้น จะต้องมึลักษณะ ดังนี้

3.6.1 ใช้คำ หรือ ภาษาง่าย ๆ ได้ความหมายชัดเจน ผู้ฟังสามารถจดจำได้ทันทีที่ได้ยิน มีความหมายกินใจ ตรงกับความรูสึกของคนส่วนใหญ่ในขณะนั้น

3.6.2 เนื้อเพลงที่ดีจะต้องสะท้อนอารมณ์ที่มาจากเหตุการณ์จริง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น ซึ่งผู้ฟังจะเข้าใจ เห็นด้วยกับข้อมูลหรือเนื้อร้อง ซึ่งมักจะเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ที่เห็นได้ในสังคม และเหตุการณ์นั้นกระทบต่อผลประโยชน์ หรือความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ในขณะนั้น

3.6.3 เนื้อเพลงควรจะเหมาะสมกับจังหวะ และท่วงทำนอง เพื่อเรียกร้องอารมณ์ของผู้ฟังให้คล้อยตาม เช่น ถ้าเป็นเพลงปลุกใจให้ฮึกเหิม คึกคัก ก็จะต้องใช้จังหวะเร็ว ทำนองเพลงมาร์ช เป็นต้น

3.6.4 เนื้อเพลงควรมีโครงเรื่อง หรือสาระในเพลงตรงกับชื่อเพลงและเรื่องที่กล่าวถึงในเพลง ควรเป็นเรื่องให้ผู้ฟังเข้าใจได้คืออยู่แล้ว เช่น ความกล้าหาญของชาวบ้าน บางระจัน อยุธา จิตร ภูมิศักดิ์ ความแห้งแล้งของภาคอีสาน ความรักชาติ เป็นต้น

เนื่องจากการศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาทางด้านรัฐศาสตร์จึงมองบทเพลงเพื่อชีวิตเป็นเรื่องของการสื่อสารทางการเมือง ที่มีผลต่อสังคมโดยรวม ดังนั้นทัศนคติของศิลปินจึงมีส่วนสำคัญต่อการแต่งเพลงเพื่อชีวิตในการสื่อสารทางการเมือง เพื่อสะท้อนถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

4.1.1 การสื่อสารทางการเมือง ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิตนั้น เพลงได้นำเสนอในประเด็นต่างๆ เพื่อนำเสนอต่อสาธารณชน ตามแนวความคิดของศิลปินผ่านเพลงเพื่อชีวิตที่แต่งออกไป โดยนำเสนอข้อมูลข่าวสารทุกด้านในประเด็นที่มีอิทธิพลต่อผู้ฟังศิลปินเองจึงควรมีจุดยืนของตนอยู่ในสิ่งที่ถูกต้อง มากกว่าแต่งเพื่อสนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การแต่งเพลงใดเพลงหนึ่งผู้แต่งเพลงควรมีข้อมูลทุกด้าน

4.1.2 เมื่อเพลงเพื่อชีวิต เป็นการสื่อสารทางการเมืองที่ให้ความเพลิดเพลิน และรับฟังได้ทุกเพศทุกวัย ดังนั้นในการนำประเด็นต่าง ๆ ทางสังคมมาตีแผ่ ให้ผู้อ่านได้รับรู้ เข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกนั้น เพลงที่นำเสนอจึงควรอยู่ในข้อเท็จจริง และให้ความบันเทิงมากกว่าเป็นการปลุกเร้าความแตกแยกทางสังคม

4.1.3 เนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิต ที่นำมาเขียนนั้นส่วนใหญ่ นำมาจากสภาพทางสังคมที่เกิดขึ้นจริง มีการใช้เอกลักษณ์ของบุคคล ชื่อจริงของบุคคล สถานที่จริง มาแต่งเป็นบทเพลงทำให้เกิดมโนภาพที่ชัดเจน อย่างไรก็ตามอาจเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือเป็นเครื่องมือในการทำลายบุคคลได้ เพื่อเป็นการป้องกันเหตุการณ์ดังกล่าวไม่ให้เกิดขึ้น สื่อมวลชนจึงควรระมัดระวังในการนำเสนอ และควรมีจรรยาบรรณเป็นอย่างสูง

4.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

4.2.1 ควรศึกษาในเชิงลึก ในแง่ของผลกระทบและข้อคิดเห็นที่เกิดขึ้นจากผู้ฟังเพลงเพื่อชีวิต

4.2.2 ควรศึกษาผลกระทบ ที่เกิดขึ้นกับผู้แต่งเพลงเพื่อชีวิตนำมาเผยแพร่ว่าเป็นอย่างไร

4.2.3 ควรให้มีการศึกษา ในประเด็นการสื่อสารด้านอื่น ๆ ด้วย นอกจากการสื่อสารทางการเมือง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ขนิษฐา จิราภรณ์ศิริกุล (2541) “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 : กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนบางกะปิ” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- คมสัน เสวตมาลย์ (2526) เพลงเพื่อชีวิตกับการปฏิวัติประชาชนเพื่อประชาธิปไตย กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มิลเลอร์, จอร์จ เอ (2540) อ้างถึงใน สุภรณ์ศรี จิตติกุลเจริญ ทฤษฎีการสื่อสาร กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง หน้า 3
- จรรยา สุภาพ (2535) ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- จรรยารัตน์ สุวรรณสุทธิ (2531) “การศึกษาบทเพลงเพื่อชีวิตที่เกี่ยวข้องกับขบวนการนักศึกษา ช่วง 2516 – 2519” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- แจ่มจิต สุรเดช (2530) “ภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรมเพลงเพื่อชีวิตในช่วง 2516 – 2528” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2520) รัฐ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- (2538) ประชาธิปไตยกับอนาคตการเมืองไทย กรุงเทพมหานคร ผู้จัดการ
- เชาวนะ ไตรมาศ (2550) ข้อมูลพื้นฐาน 75 ปี ประชาธิปไตยไทย 2475 – 2550 กรุงเทพมหานคร สุขุมและบุตร จำกัด
- ทินพันธ์ นาคะตะ (2525) รัฐศาสตร์: ทฤษฎีแนวความคิด ปัญหาสำคัญ และแนวทางการศึกษา วิเคราะห์การเมือง กรุงเทพมหานคร สมาคมสังคมศาสตร์
- ธวัชชัย สันคตีประภา (2537) “เสรีภาพกับบทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย : ศึกษาตั้งแต่การปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พ.ศ. 2519 – 2536” วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ธีรภาพ โลหิตกุล (2541) ปฐมบทเพลงลูกทุ่งและเพลงเพื่อชีวิตไทย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ ไสมสาร
- พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ (2539) อ้างใน “การศึกษาวิเคราะห์เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2545

- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2545) "การศึกษารัฐศาสตร์แนวทงสื่อสาร" ใน เอกสารการสอนชุดวิชา หลัก
และวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ หน่วยที่ 6 หน้า 228 - 273 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- พฤทธิสาณ ชุมพล, ม.ร.ว. (2535) ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิศิษฐ์ ชาวลาวัช (2549) สื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ พิมพ์ครั้งที่ 6
กรุงเทพมหานคร โกสินทร์
- ภูพา ป่าอักษร (2541) "เสถียร จันทิมาธร : เพลงเพื่อชีวิตกับการปฏิวัติ (2)" เนชั่นสุดสัปดาห์ 16 :
869 (13 - 19 สิงหาคม) : 54
- มนต์สวรรค์ จินดาแสง (2532) ดำเนินเพลงเพื่อชีวิต สายธารแห่งการต่อสู้ กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์ตุลา
- มนิษา บุญชิต (2542) "การสื่อสารทางการเมืองด้วยภาพการ์ตูน: ศึกษาเฉพาะกรณีหนังสือพิมพ์
ภาษาไทยรายวัน สมัยรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ" วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- มูลนิธิกองทุนไทย (2545) "10 ปี ประเวศน์ บุญหนัก" สารสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่
28 เมษายน 2553 จาก <http://job.thaingoo.org>.
- มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ (2548) ถอดรหัสสงครามแย่งชิงน้ำ กรุงเทพมหานคร พงษ์สวัสดิ์
การพิมพ์
- ขึ้นยง โอภากุล (2544) ก้าวแรกของชีวิต ก้าวที่สองคนคนตรี กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์
- รัตนา บางน้อมน้อย (2545) "การศึกษาวิเคราะห์เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว" วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ลิจิต ชีรเวคิน (2515) วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลาริยรู้ทางการเมือง
กรุงเทพมหานคร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ดัมเบิลยู, วอร์เรน (2540) อ้างถึงใน สุภรณ์ ฐิติกุลเจริญ ทฤษฎีการสื่อสาร กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วัลลภ ลำพาย (2549) "แนวคิดและกระบวนการสื่อสารทางการเมือง" ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
การสื่อสารทางการเมือง หน่วยที่ 3 หน้า 2 - 75 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- วิฤช สุนทรจามร (2530) "เพลงเพื่อชีวิตในปัจจุบัน : ความหมายที่ถูกเบี่ยงเบน" ถนนคนตรี
(9กรกฎาคม): 15 - 18

- วิจิตรวาทการ, พลตรี หลวง (2541) *รำลึก 100 ปี พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร ชีระการพิมพ์
- วิรุณ สองถึงกำ (2536) “การวิเคราะห์เพลงเพื่อชีวิตระหว่าง พ.ศ. 2516 – 2534” ปรินญาณิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ศุภชัย ขาวะประภาส (2550) *นโยบายสาธารณะ* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศุภรัศมี จิตกุลเจริญ (2540) *ทฤษฎีการสื่อสาร* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สมควร กวียะ (2549) *การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ*
กรุงเทพมหานคร พชรการพิมพ์
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2548) *การเมือง การปกครองไทย: ยุคเผด็จการ – ยุคปฏิรูปการเมือง*
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์เสมาธรรม
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2545) *การสื่อสารกับการเมือง* กรุงเทพมหานคร ประสิทธิ์ภักดิ์ แอนด์
พริ้นติ้ง
- สุรศิลป์ อมรสุรศิริ (2544) *ต้นเกิดชาวไทย* กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
- สุทธชัย อัมประเสริฐ (2551) *สายธารประวัติศาสตร์ประชาธิปไตย* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
พี. เพรส
- เสรี วงษ์มณฑา (2540) *ครบเครื่องเรื่องสื่อสารการตลาด* กรุงเทพมหานคร ดวงกมลสมัย
- หนังสือเพลงจร คณะผู้จัดทำ (2535) *ตำนานชีวิตคาราวา* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ดอกหญ้า
- โฮลแลนด์, คาร์ล โจ (2540) *อ้างถึงใน ศุภรัศมี จิตกุลเจริญ ทฤษฎีการสื่อสาร* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- Almond, G.A. and Powell, G.B. (1978) *Comparative Politics ; Political Communication*. Boston :
Little Brown.
- Anderson, J.E. (1975) *Public Policy Making*. New York : Proegel Publishers.
- Aristotle (1957). *Social Theory and Social Structure*. rer. ed. Glencoe: The Free Press.
- Berman (1978). *Function Analysis and Mass Communication*. New York : Free Press.
- Coleman S. (1968). *The Politics of the Developing Areas*. Princeton : Priceton University Press.
- Clusteuson. (1981). *Nationalism in Asia*. New Delhi: Tok as Printers.
- Deutsch, Karl W. (1969). *The Nerves of Government*. New York : The Free of Glencoe.
- Easton, David, and Dennis, Jack. (1969) *Children in The Political System : Origin of Political
Legitimacy*. New York: Mc Graw Hill.

- Edwards 3, George C., and Sharknasky, Ira. (1979) *The Policy Predicament*. San Francisco :
W.H. Freeman and Co.,
- Hogwood, Brian W., and Gunn, Lewis A. (1984) *Political Development*. Princeton, New Jersey :
Princeton University Press.
- Horton & Hunt. (1972) *Sociology*. McGraw – Hill, Inc. USA.
- Kohn, Hans. (1965) *Nationalism: Its Meaning and History* . Princeton : D.Van Nostrand.
Compang, Inc.
- Langton Kenneth P. (1969) *Political Socialization*. London : Oxford University Press.
- Lasswell, H.D. and Kaplan, Abraham. (1970) *Power and Societies*. New Haven : Yale University
Press.
- Nagel, S.S.(1985) *Contemporary Public Policy*. New York : The University of Albarance Press.
- Pye, Lucian W. (1963) *Communications and Political Development*. Princeton, New Jersey :
Princeton University Press.
- Romulo, Carlos P. (1964) *Contemporary Nationalism and the World Order*. New York.
- Rush, Michael & Athoff, Phillip. (1971). *Introduction to Political Sociology*. London : Western
Printing Service Press.
- Stewart, John. (1982) “Choice in the Design of Policy Making System.” in Leach, S.S and
Stewart, John., eds. *Approach in Public Policy*. pp. 239 – 242. London : George
Allen & Unvin.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เนื้อเพลงของเพลงเพื่อชีวิต ของวงคาราวานในช่วงปี 2516 – 2519

เนื้อเพลงของเพลงเพื่อชีวิต
วงคาราวานในช่วงปี 2516 – 2519

เพลง คนกับควาย

คนกับคนทำนาประสาคน
คนกับควายความหมายมันลึกล้ำ
แจ้งชั้นกรรงานมาเนิ่นนาน
ไปเถิดไปพวกเราไปเถิดไป
ยากจนหม่นหมองมานานัก
ยากแค้นลำเค็ญในหัวใจ
เป็นบทเพลงเสียงเพลงแห่งความตาย
กระดุมพิณแรงแบ่งชนชั้น
เหยียดหยามชาวนาว่าป่าดง

คนกับควายทำนาประสาควาย
ลึกล้ำทำนามาเนิ่นนาน
สำราญเรื่อยมาพอสุขใจ
ไปเถิดไปแบกไถไปทำนา
นานนักน้ำตามันตกใน
ร้อนรุ่มเพียงใดไม่หวั่นเกรง
ความเป็นคนสลายลงไปพลัน
ชนชั้นชาวนาจึงต่ำลง
สำคัญมันคงคือความตาย

เพลง เปิบข้าว

เปิบข้าวทุกคราวคำ จงสู้งาเป็นอาจิม
ข้าวนี้จะมีรส ให้ชนชิมทุกชั้นชน
จากแรงมาเป็นรวง ระยะทางนั้นเหยียดยาว
เหงื่อหยดสักกี่หยาด ทุกหยดหยาดล้วนยากเย็น
น้ำเหงื่อที่เรือแดง และน้ำแรงอันหลังริน

เหงื่อที่สูกิน จึงก่อเกิดมาเป็นคน
เบื้องหลังสิทุกข์ทน และขมขื่นจนเขียวควาย
จากรวงเป็นเม็ดพราว ล้วนทุกข์ยากลำบากเจ็ญ
ปูดโปนก็เส้นเอ็น จึงแปรรวงมาเป็นกิน
สายเลือดทุกทั้งสิ้น ที่สูชดกำซาบฟัน (จ้ำ)

เพลง อีสาน

โอ.....

ในฟ้าบมีน้ำ ในดินขามีแต่ทราย
สองมือเขามีแสงเสียงเขาแย้มมีคนอิน
พายู้งักอื้อราวป่ารื้อราวทั้งแดน

น้ำตาที่ตกทรายคือเลือดหลังลงโลมดิน
สงสารอีสานสิ้นอย่าทรุดสู้ด้วยสองแขน
อีสานนับแสนแสนสิจะพ่ายผู้ใดขอ (จ้ำ)

เพลง กุลา

กุลา...กุลา...ฟ้าสีแห้ง ดินสีโหย
 โดยแรงใด...แรงคิดใด ในกุลา...
 กุลาหาฝนฝากหากฝนหาย
 จากจุดหมายไกลจุดมา...เขี้ยวขมขื่น
 จากถิ่นฐานไปทางใด ไปทางใด

เย็นน้ำเหงื่อคเคือคภัย โขย คังแค โดย
 โดยแรงใดในกุลา กุลา
 ร้อนเหลือแคค แผลละลาย
 คนอีสาน อีคอคอยาก มานมนาน

เพลง เปนเอ็ดเค็ด

เปนเอ็ดเค็ด สายน้ำระเหิดระเหยหาย
 ลมแล้งแรงร้ายอยู่ด่าปี
 สายเลือดปู่สังกะสาข่าสังกะสี
 ทูรชาติขี้ยี่กินแรง
 เราเกิดในสังคมขี้แย่ง
 ไม่มีแสงสว่างทางชีวิน
 รอรระเบิดกาลเวลาถล่มสิ้น
 ว่างเปล่าเหมือนดินถิ่นอีสาน

ทุ่งโล่ง โจง โปง ไม่มียืนตาย
 อีสานแดนดินที่คาลเคือค
 ธรรมชาติไม่ปราณี
 ว่างเปล่าเหลือแสนเปนเอ็ดเค็ด
 ไม่มีข้าว ไม่มีปลาปานเลี้ยง
 ว่างเปล่าเหลือแสนเปนเอ็ดเค็ด
 ผู้คคขี้สูญสลายจากธรณิน
 โอ.....

เพลง จิตร ภูมิศักดิ์

เขาตายในชายป่า เลือดแดงทาดินเข็ญ
 เขาลงมาจากยอดเขา ได้งามหานกอินทรี
 โชคดีสี่ชั้นพันดาวศพคนนี่หรือคือจิตร ภูมิศักดิ์
 เขาตายในป่าเลือดแดงทาดินอีสาน
 เขาตายเหมือน ไร่ค่า แต่ต่อมาก้องนาม
 ชื่อจิตร ภูมิศักดิ์ เป็นนักคิดนักเขียน

ยากเย็นขื่นแค้นอับจนและถึงวันพราภ
 ล้อมยิง โดยกระหึ่ม อึมในเหยื่อตัวนี้
 ตายคาหลักเขตป่ากับนาคร
 อิกนาน อิกนาน อิกนาน
 ผู้คน ได้ถามอยากเรียน
 ดังเทียนผู้ถ่องแท้แก่คน

เพลง นกสีเหลือง

กางปีกหลีกบินจากเมือง เจ้านกสีเหลืองจากไป
 เจ้าเห็น ไปสู่ห้วงหาวิ เมฆขาวถามเจ้าคือใคร
 (พูด)

เจ้าบิน ไปสู่เสรี บัดนี้เจ้าชีวิวายววย สี...สี...
 อาบปีกด้วยแสงตะวัน เจ้าฝันถึงโลกสีใด สี....

คุณจำได้ไหม เหตุการณ์เมื่อวันที่ 14 – 15 ตุลาคม...
 คุณจำได้ไหม รอยเลือด คราบน้ำตา...และฝันร้าย
 ของผู้คน วีรชนคนหนุ่มสาวของเรา ได้ตายไป
 ท่ากระสุนและแก๊สน้ำตา ตายไป
 ขณะชูสองมืออันว่างเปล่าขึ้น เรียกร้องหาเสรีภาพ
 ณ บัดนี้ ขอให้พวกเราจงพากันหยุดนิ่ง และสงบ
 ระลึกถึงไปยังพวกเขาเหล่านั้น อย่างน้อยก็เพื่อ
 เป็นเครื่องเตือนใจ และจะได้เป็นกำลังใจ สำหรับผู้ที่อยู่ต่อสู้อีกต่อไป

เพลง หยุดก่อน

หยุดก่อน หยุดก่อน หยุดก่อน
 หยุดก่อน หยุดก่อน หยุดก่อน
 หยุดก่อนคุณทหารคุณตำรวจ
 มาเถิดคืนน้ำเย็นจากบ่อลึก
 ลูกกระสุนของใครแล่นไปฆ่า
 เราม่ากันเพื่อไทยเลือดไหลนอง
 หยุดก่อนนักการเมืองผู้เปรี๊ยะปราด
 คุณไม่เคยลำบากจนยากไร้
 หยุดก่อน หยุดก่อน หยุดก่อน
 คุณอ้อมหมีพื้มันพัลวัน
 หยุดก่อนนายทุนผู้โกยกอบ
 ไม่รู้จักพอเพราะเป็นนายทุน
 ความเป็นคนข่อยขยับและขยับข่อย
 คุณไม่รู้คุณไม่รู้ยุติ
 หยุดก่อนประชาชนผู้ขมขื่น
 สูดท้ายที่ท่ามนั้นใจคน
 หยุดก่อน หยุดก่อน หยุดก่อน
 มาเถิดคืนน้ำเย็นจากบ่อใส
 หยุดก่อน หยุดก่อน หยุดก่อน

หยุดก่อน หยุดก่อน หยุดก่อน
 หยุดก่อน หยุดก่อน หยุดก่อน
 หยุดสวดหยุดบรรเลงเพลงศึก
 ผนึกหัวใจ ไตร่ตรอง
 ผู้ตายวายชีวะมีเจ้าของ
 แต่ศึกต้องยื้อเยื้อนี้เพื่อใคร
 ความฉลาดความโกงช่างโปรงใส
 แต่ปากคุณเอาใจคนยากจน
 หยุดก่อนหยุดเอาไว้สักหน
 แต่ใครทนทุกข์ใถอยู่ใกล้คุณ
 คุณมีเงินเป็นกระสอบต่างสมุน
 เลือดคุณล้นอยากความมากมี
 เพราะคุณคอยรีดนาคั่งทาสี
 เพราะคุณมีความสบายตั้งนายคน
 หอกดาบกระบอกรบนั้นนั่นคือหน
 เราจะฝ่าเราจะทนเราจะไป
 หยุดก่อน หยุดก่อน หยุดเอาไว้
 ผนึกหัวใจ ไตร่ตรอง
 หยุดก่อน หยุดก่อน หยุดก่อน

เพลง กระจ่างกับเต่า

กระจ่าง เต่า แข่งขัน หลักชัยอยู่ไกลแสนไกล
ต่างมุ่งในเส้นทาง ขาเต่ากระจ่างมันต่างกัน
มันหลับไหล เต่าถึงเส้นชัย เพราะพากเพียร
ช่วงชิงไปสู่สวรรค์ ใครไม่ทันเป็นคนหลงทาง
มันส่งเสียงเจรจา ทำไมเกิดมาเพื่อแข่งขัน
จากการหลับไหล เพื่อสร้างสมใจร่วมทาง
น่าจะร่วมกันสู่เส้นชัย มันส่งเสียงเจรจา
ทำไมเกิดมาเพื่อแข่งขัน

สองคนต่างไม่ท้อใจ แข่งขันไปในเส้นทาง
สั้นยาวไม่มีสัมพันธ์ กระจ่างประมาทปล้น
หันหน้ากันคนละทาง สร้างดาวกันคนละดวง
กระจ่างพ่ายเต่า เจ้านกแสงตะวันผ่านมา
น่าจะร่วมกันสู่เส้นชัย ปลุกเพื่อน
เจ้านกแสงตะวันบินผ่านมา
ปลุกเพื่อนจากการหลับไหล
เพื่อสร้างสมใจร่วมทาง

เพลง สานแสงทอง

ขอพองเราจงมาร่วมกัน
สานแสงทองของความเป็ไทย

ผูกสัมพันธ์ยิ่งใหญ่
ด้วยหัวใจบริสุทธิ์

เพลง ชาวนา

เสียงปี่ดังแต่ไกล ปลุกทาสให้เป็ไทย
พากันไปหว่านไถ ร่วมแรงร่วมใจ
กินแรงทุกแห่งไป ทนทุกข์ชากมานมนาน
ใครใครก็ได้กิน รสเหงื่อจากแรงถู
ยังจำคำกล่าวขาน มานานไม่หมดไป
แสงไฟยังอยู่นาน เสียงเพลงยังขับขาน
ปลุกทาสให้เป็ไทย จีพใหม่จึงได้มา

จีพใหม่จึงได้มา พวกเราชาวนา
พลิกโลกด้วยสองมือ ช้ำยังถูกแย่งยื้อ
ตราครุฑทำงาน เจือจานในแผ่นดิน
แรงงานบนเหงื่อไหล แรงใจบนแอกอาน
แพ้แล้วสู้ใหม่เอาชัยมา สายธารไม่หยุดไหล
ต้องการความเป็นไทย เสียงปี่ดังแต่ไกล

เพลง อเมริกันอันตราย

(สร้อย) มาพวกเราร่วมเดินพันฝ่า
เมืองไทยเป็นของเราทำไมให้เขาเข้ามา
เลือดไทยต้องไหลรินแผ่นดินถูครอบครอง
ล้มตายก่ายกองเลือดคนองแผ่นดิน (สร้อย)
จักรวรรดิอเมริกัน มันเทีขวรุกราน ไม่ว่าบ้านเมืองใคร แบ่งแยกแล้วทำลายนาทรายนาหินกอง

ก้าวไปกับประชาด้วยศรัทธายิ่งใหญ่
จักรวรรดิอเมริกา อเมริกามันมาย่ำยี
ทำลายบ้านพี่เมืองน้อง
เมืองไทยเป็นของไทยออกไปไม่ใช่ของมัน

อยู่กินกันอย่างพี่น้อง ใ้ผู้ปกครองมันมาจุดไฟ
อเมริกมันต้องออกไปอธิปไตยจึงจะสมบูรณ์

เพลง จดหมายจากชาวนา

จดหมายชาวนาฉบับนี้

เขียนถึงผู้อยู่ในนคร

อันความเดือนร้อนชาวนายิ่งใหญ่

ยากแค้นไปทั่วแดนดิน

เพื่อนเอ๋ยจงเห็นใจเฮาบ้าง

ชีวิตมันไม่ใช่ความฝัน

เห็นใจคนจนบ้างเถิด

อย่าเย้ยอย่าเหยียดหยามหยัน

ยากจนอย่าตามเข่นฆ่าชาวนาจ๊กหันต่อกร

ไอ้แสนอนซอนพวกเฮาชาวนา

ยากแค้นอีคอยากปากหมอง

อย่าให้เฮาต้องลูกสู่อี้อปีน

เพลง หมายเหตุจากหมู่บ้าน

โอ.....

หมู่บ้านเฮา ก็คือหมู่บ้านเฮา

เขาอยู่กันมานาน อยู่ยามไปตามมี

ผีห่าบ่เคยเว้น ร้อนเย็นก็พออยู่

บ่เคยเห็น ทั้งบ่เคยเขียน

เพียรหนักแต่แรงงาน ถางพงไถคงดิน

ทนอยู่บ่เคยหนี ผีเมืองมากอยสูบ

บัดนี้ห่างหนคนหนุ่มคนสาว

เหมือนอยู่แต่ความตาย ควายเหือดวัวหาย

แถนเมืองมาเคื่องใจ ให้เห็นภัยพิบัติ

ทั้งยามนอนทั้งยามตื่นทั้งสิบหมื่นทั้งแสนหมู่

รวมกันเถิดผองเราเผ่าพันธุ์เพื่อนผองไทย

เขียนที่บ้านป่าดงคอน

ความเดือนร้อนชาวนายิ่งใหญ่

ทำนาบ่ได้ข้าวทำไร่บ่พอกิน

ถูกขูดรีดกินเราแทบอดตาย

อย่าสร้างแอกกดคอกัน

ธรรมชาติลงทัณฑ์ก็ยังไม่พอทน

เราเกิดมาเป็นคนเหมือนกัน

เราคนเหมือนกันก็บ่มีชั้นชน

โปรดจงช่วยไถ่ช่วยถอน

ชนชั้นแยกกันไม่ได้คนไทยร่วมแผ่นดินทอง

อย่าให้เฮาต้องลูกสู่อี้อปีน

อย่าให้เฮาต้องลูกสู่อี้อปีน

เก่าแก่ดั้งแต่ก่อน อยู่กันมานาน

ผีเฮือนบ่เคยปาก ผีจากเมืองมาหา

ร่วมหมู่ร่วมมา โอ.....

บ่อ่านบ่เขียน เพียรหนักแต่แรงงาน

หากินกับลมแดด ตะวันแผดลมฝน

จนชুবผอมผาก โอ.....

คนเผ่าอยู่เฮือนเล็กน้อยอยู่เฮือน

ทรายสากซากนา ข้าวปลาขาดแคลน...

มันอี้อัดคอนาทร มันอุกอ้งบ่ถั่งถอน

เพลง ตายสิบเกิดแสน

มองดูความจริงซี พี่น้องห้องเพื่อน
 มองเห็นผู้คนหลายเห็นความตาย ความอยาก
 มองเห็นผู้ขึ้นแท่นทั้งแดนดินดั่งแดนบาป
 ถูกเขาปราบเขาปราบเขาตาม
 ยืนบนความเป็นธรรมส่องนำด้วยสัจจะ
 ตายสิบเกิดเป็นแสนเพื่อถมแทนผู้สูญดับ
 พันเพื่อจกผันเพื่อลงทัณฑ์ผู้เอาเปรียบ
 รวมกันห้วยยืนแม้ดาบปืนจะฟันฝ่า
 มาถึง มาถึง ซึ่งชัยโชติ
 เอาดวงใจมารวม ร่วมพันศัตรู
 ไม่ใช่ทาสแต่เป็นไท ร่วมใจสร้างผลผลิต
 เรามีงาน เรามีกิน และแผ่นดินไม่มีเจ้า
 เราทำงาน เราทำงานสุขสำราญไม่มีเศร้า
 เข้ามาเถิด เข้ามา เดินเข้ามา

เพลง รวมกันเข้า

มารวมกันเข้า จะกอดเข้าอยู่ทำไม
 อย่าทำลำออยอยู่เลยเพื่อนเอ๋ย เพื่อนไทย
 มันยังไม่สูญในตัวคุณมีมากมาย
 ทั้งหลายมาร่วมกัน
 อยู่ภูเขาสอง เขาจะมุ่งลงมา
 เรามีเพื่อนกรรมกร ผู้แต่ก่อนมาตั้งนาน
 มาเป็นอำนาจฟาดฟัน มาร่วมกัน
 รีบหน่อยเถิดประชา เร็วมาร่วมกัน
 กำจัดเหล่านายทุนชาติสกุล อเมริกาและญี่ปุ่น

มองดูความจริงซี ชั่วดีโปรดเตือน
 มองเห็นผู้ข่มเหงบรรเลงเพลงชื่อ กคช
 มองหากี่หาย ความจริงตายเลือดแดงอาบ
 เขาตามเขาตามเพื่อฆ่าเข่น
 ภายในความเป็นธรรมคนจนจำติดตรา
 เทียวคมประกายแสงจรัสแรงคมกล้า
 นักศึกษาประชาชนทั้งมวลชนผู้ข่มขืน
 แล้ววันหนึ่งของเราจะมาถึง
 เอาดวงใจมารวมร่วมพลังหวังสู้
 น้ำหนึ่งใจเดียวกันคือเผ่าพันธุ์ยิ่งใหญ่
 ผู้ใดกอบ ผู้ใดโคยต้องถูกโบยเพราะมันผิด
 เรามีเหตุเรามีผล เราต่างคนต่างเทียมเท่า
 สังคมใหญ่ ผู้คนใหม่คือคนไทยคือทาส
 มาหา มวลประชาผู้เป็นใหญ่

เคียวมันจะสายมิตรสหายเขาจะคอย
 เลือดไทยในกายเราสู้แต่เก่าตั้งแต่กระดูก
 มาเถิดเพื่อนหญิงเพื่อนชาย ขอเพื่อน
 เรามีเพื่อนชาวนาอยู่กับป่าอยู่กับทุ่ง
 มาร่วมมวลประชา มาพลิกฟ้าคว่ำแผ่นดิน
 อยู่ตามโรงงานมาประสานร่วมกัน
 มา มา มาร่วมกัน
 มารวมชนทุกชั้น ขับใส่ไถ้ไถ้กันและสมุน

เพลง ลำเพลินเจริญใจ ขับไล่อเมริกา

พอแต่เปิดฝ้าม่านกึ่ง ก็เห็นฝรั่งอยู่เต็มเมือง
มาชวยกัน ไล่มันแม่ ประชาอุกอั้งอั้ง
แผ่นดินไทย ทางภาคใต้ แผ่นดินทองของน้องพี่
แบ่งกันกับชนชั้น ผู้ปกครอง ผู้ผูกขาด
พวกมันกิน ไจ้ ไจ้ ไจ้ ไจ้ ประชาชน ได้ยับ
โอยนอลุง ฟังเดอให้ๆ ประชาไทยผู้ไถหวาน
ต้องสวมสามัคคีด้วย ชาวอีสานคนดี
โอยน่อประชา เหลียวเห็นหน้า ๆ ปักคั้ง โมโคใหญ่
เฮาอย่าช้า ๆ ให้มาสวมแสงกัน สามัคคีฟาดฟัน

เพลง เชิงอีสาน

โอ โห โอ...
แดนอีสานกำลังเดือดร้อน (ซ้ำ)
มันกวาดขันกันแต่เรื่องการปราบ (ซ้ำ)
มันตั้งข้อหาให้เป็นคอมมิวนิสต์
คนบ่ผิดมันจับไปขัง (ซ้ำ)
ผู้ได้ว่า มีเหตุมีผล (ซ้ำ)
มันก็ใช้อนาจข่มเหง (ซ้ำ)
พวกผู้ใหญ่มันบ่มีศีลธรรม(ซ้ำ)
มันปล้นชาติฉ้อราษฎร์บังหลวง (ซ้ำ)
มันขก่องแต่อเมริกา (ซ้ำ)
มันตั้งไนท์คลับเต็มบ้านเต็มเมือง (ซ้ำ)
คนชั้นต่ำอึดอยู่อึดกิน (ซ้ำ)
เก็บหมากไม้ หมากอี หมากแดง (ซ้ำ)
โอ โห โอ...
ลูกสาวเฮามันก็เอาไปกอด (ซ้ำ)
มันอยู่เทิงกฎหมายของชาติ (ซ้ำ)
โอ โห โอ...

เห็นแล้วเคืองในใจ มาชวยกัน ไล่มันแม่
อเมริกันมันกดขี่ เบ็งเอาดี แม่ป้า มันมาปล้น
ทรัพย์สินมีมากล้น พวกมันมาปล้นแบ่งกัน
ผู้มีอำนาจผ่านฟ้า นับหน้าได้บ่ก็คน
ได้ยับพี่น้องเฮาสิดอง เฮดจั้งได้ เอยน่า...
ชาวอีสานเก่งกล้าให้ร่วมสวมกันทุกมือนั้นมือนี
สามัคคีเคื้อท่าน สามัคคีเคื้อท่าน
มาไล่มันไปให้ฟัน พวกมันปล้นชาติประชา
สู้กับมันบ่มียาน สู้กับมันบ่มียาน

โอ โห โอ...

มันเป็นข่อนพวกเจ้านายมัน (ซ้ำ)
มันกำหราบชาวไร่ชาวนา (ซ้ำ)
ต้องข้อหาให้เป็นคอมมิวนิสต์
มันซังไซ มันก็เอาไปฆ่า (ซ้ำ)
ประชาชนปากหลายก็บ่ได้ (ซ้ำ)
มันเป็นนักเลงยิงปืนเข้าใส่ (ซ้ำ)
พวกอธรรมพวกทรราชย์ (ซ้ำ)
พวกมันหลอกหลวงพวกเฮาพี่น้อง (ซ้ำ)
ให้มันมาจัดตั้งฐานทัพ (ซ้ำ)
ไทยเฮาเปลื้องทั้งข้าวทั้งน้ำ (ซ้ำ)
บนแดนดินอีสานอึดอยาก (ซ้ำ)
เอามาแกงกินแล้งต่างข้าว (ซ้ำ)
โอ โห โอ...
เมียเฮาสอดมันก็จับไปเชิง (ซ้ำ)
น่าอนาถแท้หนอพวกเฮา (ซ้ำ)
โอ โห โอ...

เฮาจงฆ่า จงตั้ง จงแทง (ซ้ำ)
 เฮาปู้ก็สิว่าจ้งไค้ (ซ้ำ)
 เอาคืน เฮาตอกตะแม่มัน ไป

เฮามีแสง สองแขนเฮาอยู่ (ซ้ำ)
 พวกจัญไร ไสหัวมันออก (ซ้ำ)

เพลง มารครองเมือง

อยู่กลางไพรมัน ไร่เงินตรา
 ฝนฟ้าแล้งทุ่งแดงเป็นไฟ
 ข้าวปลูกทำพันธุ์อดกลั่นต้องใช้กิน
 อดกันแต่หนอข้าวโพดปลูกก็แห้งตาย
 ประสาถิ่นอยู่กับโคลน
 เป็นอยู่อย่างนี้ประจำ
 ตระกำทนข้ามานาน
 ได้แต่ร้องว่าให้สามัคคีกัน
 ชอบหลอกชอบลวงทวงถามก็บิดเบือน
 เก็บทองเอาไว้ใครใครก็รู้ดี
 โลกหมุนก้าวไป
 สังคมที่แสนงาม
 จะอดจะกลืนทนฝืนอยู่ทำไม
 มาเถิดพี่น้องร่ำร้องกันอยู่นาน

อยู่กลางนาข้าวปลาไม่ได้ทำ
 เหลียวมองทางไหนเมืองไทยช่างเหมือนมัน
 มันไม่มีกินหนี้สินเต็มตัว
 การพนันมากหลายโจรผู้ร้ายก็มากมี
 หม่นหมองมองไปก็หน้าดำ
 คนสร้างคนทำถูกย่ำยีด้วยความจน
 รัฐบาลไม่เคยเหลียวแล
 แต่ปล่อยให้คนนั้นมาฆ่าฟันแต่ประชาชน
 ชอบลวงชอบเถื่อนทั้งเดือนทั้งปี
 พอหมดหนทางที่จะหนีปลูกฝิ่นมาปราบ
 เมืองไทยกำลังจะก้าวตาม
 จักเกิดทั่วแผ่นดินไทย
 จะต้องเข้าใจว่าใครเป็นคัวมาร
 มาชูมือขึ้นประสานโค่นหมู่มารที่ครองเมือง

เพลง ฝนใหม่

(สร้อย) ตกลงมาฝนตกลงมา
 เพลงมาฝนเพลงมา
 เพื่อมวลประชาจะได้ขึ้นบาน

ฝนตกที่ไรใจคิดถึงบ้าน
 เจ็บปวดใจแค้นแสนจนหนักหนา
 จากชวานามาเป็นกรรมกร
 หลับนอนกินอยู่เหมือนหมูเหมือนไก่
 ข้าวเราก็ทำให้กิน

บ้านนี้อีสานคงได้ทำนา
 เป็นกรรมกรชวานาก็จนเหมือนกัน (สร้อย)
 นี่เราหนีร้อนก็มาเจอไฟ
 เอ๊ะ...ลงแรงไปทำไมต้องจน (สร้อย)
 ทั่วแผ่นดินเราก็สร้างให้อยู่

หมดแล้วหมดแล้วขูดเลือดจากปู
ฝนหยดใหม่รวมไหลเป็นสายธาร
โค่นสมุนและหัว ใจมันออกไป

เพลง เสียงปืนแตก

เสียงปืนแตกดังก้องฟ้า
เหมือนไฟไหม้ฟางกลางแดด
เสียงปืนอันเป็นสัญญาณ
โค่นมัน เราต้องลุกขึ้นมาโค่นมัน
เสียงปืนประชาดังก้อง ปลุกพี่น้องชาวไทย
โหมแรงเป็นคลื่นกระหน่ำศัตรู
ประกาศต่อสู้สงครามประชาเป็นธรรม
จากเสียงปืนแตก ที่หมู่บ้านนาบัว
จากน้อยไปสู่มาก จากอ่อนไปสู่แข็ง
เสียงปืนดังอยู่แนวหน้า
ร่ำเร่แจ่มใสเชื่องมัน (ซ้ำ)
พรรคคอมมิวนิสต์ชี้ทาง
ทหารปลดแอกเป็นดังลูกปลา

เพลง 7 สิงหาคม จงเจริญ

เสียงปืนแตกแล้วแตกครั้งแรก 7 สิงหาคม
ดั่งดวงไฟน้อย ๆ จากน้อยแล้วค่อยโตใหญ่
ดวงไฟดวงนี้ เลือดวีรชนพลีหลัง
อันเป็นวันเพริศแพรว ถูกแล้วแนวทางต่อสู้
วัน 7 สิงหาคม (ลา...ลา)
ไชโยให้กับชัยชนะของประชาชน

มาลุกขึ้นสู้เถิดพี่น้องไทย (สร้อย)
ใครมันจะต้านกระแสแม่น้ำใหม่
ประกาศความเป็นไทมารวมใจกันทุกคน

7 สิงหาคม สองห้าศูนย์แปด
ทุกวันก้องจากหมู่บ้านนาบัว
ว่าเผด็จการต้องโค่นล้มด้วยปืน
อีกบ่จักนานวัน มันก็ต้องล้มครืน
ให้ตื่น ชากเย็นเราก็งัยมึนขึ้น
เสียงปืนดังทั่วเมืองไทย อีสานเหนือใต้
เสียงปืนจะย่ำให้โลกได้รู้
เมฆหมอกมีดมัว ค่อยๆ แจ่มใส
เดี๋ยวเถิดจะรุ่งแจ้ง ตะวันร้อนแรงจะไล่เมฆร้าย
นักรบประชาไม่เคยไหวหวั่น
เร่งวันรุดหน้าให้ปรากฏชัย
ให้แสงสว่างแก่ผู้ยากไร้
ในสายธารามวลชนชาวไทย

หลายปีผ่านมา กองทัพได้ก่อขยาย
เป็นทะเลไฟ ได้ไฟปฏิวัติ
เพื่อเปิดหนทาง อำนาจอธิปไตย
ไปบานประตูให้ผู้รักชาติก้าวข้าม
เวียนมา (ลา...ลา) ประชาไชโย (ไชโย) ๆ
หนทางปืน 7 สิงหาคม จงเจริญ

เพลง มรดกจี.ไอ.

บ้านเมืองของเรา มันดูแล้วเศร้าเต็มทน
 เป็นอย่างไรถึงได้มีมากมาย
 โสเภณีมีอยู่ตั้งห้าแสน
 มันผู้ใดทำให้เกิดขึ้นมา
 ไนท์คลับช่องบาร์ก็งามหนักจริง ๆ
 พอ จี.ไอ.เข้ามาในสังคม
 หม่อมและสาวมันมอมเมาให้ติดยา
 ที่ปลูกที่ทำมันก็อยู่ไทยแลนด์
 แต่ก่อนแต่ไร เมืองไทยไม่เคยเป็น
 เป็นมรดกของอเมริกา

มันมีแต่แหล่งสัปคนตั้งอยู่เรียงราย
 โอ๊ยมันอัปอายบ้านเพื่อน
 นี่ไทยแลนด์แดนถิ่นบ้านใคร
 อ้อ อเมริกาเพื่อนเรา
 ศักดิ์ศรีของผู้หญิงถูกทอดทิ้งแล้วเหยียบจม
 โอ๊ย ข่อยลิเป็นลมล้มลง
 พอฝรั่งเข้ามาคนติดยาตั้งหกแสน
 โอ๊ย เพื่อนฉันนี่ก็โค่น.....
 ก็เพิ่งเคยเห็นคอนฝรั่งมันเข้ามา
 โอ๊ย จะรักษาไว้ทำไม ๆ ๆ ๆ

เพลง กองเกวียนบ้านไพร

(สร้อย) กองเกวียนบ้านไพร มาเร่ขายแรงงาน

กองเกวียนบ้านไพร มาเร่ขายแรงงาน

ใครต้องการขอเชิญเข้ามาชม

มีโองหม้อไหเราปั้นไว้ด้วยมือจะรวยหรือจนมาซื้อ เราจะขายราคาถูกแท้ไม่เห็นแก่กำไร
 ติชมแล้วสนใจ เรามีให้เลือกหลายเกวียน (สร้อย) อยากได้มีดพร้า เราจัดหาให้ได้
 เอาเหล็กแท่งมาให้ ช่างมีเราตี จะเอาทรงไหน น้อยใหญ่พอดี
 เสร็จแล้วชุบน้ำซี ไม่แข็งไม่อ่อนเกินไป (สร้อย) ยังมีเสื่อหวาย หนังสือและยาป่า
 ทั้งกระบี่บตะกร้า ก็เอามาหลาย มาแลกมาซื้อ ก็เปลี่ยนก็ขาย
 พรุ่งนี้ตอนงาย เราจะออกเดินทาง (สร้อย) จะไปทางไหนเราไม่รู้ดอกท่าน
 ที่ไหนต้องการ เราก็จะไป หมู่บ้านเรานั้น ลืออยู่กลางไพร
 สังคมจัญไรยากจะแผ่ไปถึง (สร้อย)

เพลง โคราชขับไสไอ้กัน

(พูด) โอ.....จะพูดเรื่องอเมริกากันละน้าจ๊กหน้อยละเน้อ จะพูดเรื่องอเมริกากับพวกหมารับใช้
 ทั้งสาวแก่แม่ม่าย ทั้งเด็กหนุ่มคอยฟังเอาเดอ พอหลังสงคราม โลกครั้งที่สองอเมริกาก็ครองอำนาจ
 ทั่วเอเชียก็ตกเป็นทาสนาชาติหมดความเป็นธรรม เมืองไทยก็หนีไม่พ้นที่ต้อง โคนมันเหยียบขย้ำ

ภาคผนวก ข

เนื้อเพลงของเพลงเพื่อชีวิต ของวงคาราบาวในช่วงปี 2524 -2549

เนื้อเพลงของเพลงเพื่อชีวิต
ของวงคาราบาวในช่วงปี 2524 -2549

ชุดลุงจีเมา ปี 2524

เพลง ลุงจีเมา

อุทาหรณ์ของคนรุ่นเก่ามีชายชราเป็นคนจีเมา	งานการไม่ทำแกกินแต่เหล้า กินตั้งแต่เช้า...ทุกี่วัน
เหตุการณ์ผันแปรให้แบมือขอทาน	ร้อนรุ่มเนจรแหล่งที่คนพลุกพล่าน
ร่างกายซูบ โขผิวตัวดำกร้าน	ตัวสิ้นสะท้าน...เพราะพิษสุราเรื่อรัง
เมื่อครั้งยังหนุ่มแกเคยทำนา	มุ่งเอาหลังสู้ฟ้า...ปลูกข้าวให้คนกิน
หนี้สินสิ้นตัวเพราะมัวแต่ทำนา	ไม่เคยเรียนรู้อวิชา...ที่นาที่หลุดลอย
มาเป็นจับกังที่แบกหามวันยังค่ำ	เหน็ดเหนื่อยแทบตายได้แต่ค่าแรงต่ำต่ำ
แกเป็นคนจน ที่เสียเปรียบเป็นประจำ	กลักริ้นความชอกช้ำ...ถ้าไม่ทำก็อดกิน
ในยามจะกินไม่เคยเต็มอิ่ม ในยามจะนอน	ไม่เคยเต็มตื่น หลับลงคราวใดฝันร้ายทุกคืน
สร้างความขมขื่น...จนจิตใจอ่อนแอ	ขามเจ็บ ไข้ ร่างกายสิ้นสะท้าน
เพราะต้องใช้แรงงาน...ยิ่งกว่าใช้แรงวัว	คนทุกคนต้องทำงานเหมือนควาย
แต่หนี้สินยังมากมาย...เกิดเป็นควายดีกว่าคน	หมดสิ้นปัญญาของชวานาบ้านนอก
ร้อนรุ่มเข้ามาเป็นจับกังในบางกอก	สูญสิ้นราคาพอแก่ชราหัวหงอก
หาทางออกสุดท้าย...ด้วยสุราเมรัย	กินเหล้าเข้าไป ยิ่งเลวร้ายซ้ำเก่า
หาเงินมาได้ก็เอาไปกินเหล้า	มันกลุ้มก็ยิ่งกินยิ่งกินก็ยิ่งเมา
ร่างกายก็ป่วยคร่ำ ไรคร่ำก็คุกคาม	* เช้าวันหนึ่ง มีคนพบศพ
จีเมาอนตาย อยู่ที่ใต้สะพานลอย	

เพลง ดอกเบ็ญ

ดอกเอ๋ยดอกเบ็ญเอ๋ย เจ้าไม่เคยเห็นเจ้าซักที	บานแบ่งช้วนดาปีแต่ดอกทิวบานอยู่ที่ธนาคาร
ในทุ่งนากว้างใหญ่ไพศาล	เหลือองตระการดังทุ่งรวงทอง
เป็นข้าวเขียวยังไม่เกี่ยวลงมากอง	ก็คิดจ้างมาซื้อปุ๋ยซื้อยา
มาในเมืองอยากมีบ้านมีรถ	มีเงินสดไม่พอยังมีปัญหา

มีเงินคาวนเอา ไปคาวนเขาออกมา	ที่เหลื่อผ่อนเรื่อยมากินเวลาจนเป็นปู่
ดอกเอ๋ยดอกเบ็ยเอ๋ย เจ้าไม่เคยเหี่ยวเฉาซักที	บานแบ่งช้วนาคาปี แต่ดอกทวิบานอยู่ที่ธนาคาร
นั่นแน่ะเบงค์กรุงศรีฯ ตรงนี้เบงค์กสิกรไทย	ตรงโน้นฟองซิเออร์หลังใหญ่
บานอยู่ทั่วไปไม่มีวันร่วงโรย เมื่อวานรื้อยละห้าสสิ่ง	วันนี้รื้อยละหกสสิ่ง ฟรุ้งนี้รื้อยละเจ็ดสสิ่ง
พอถึงมะรีนกลายเป็นสิบสสิ่ง	ดอกเอ๋ยดอกเบ็ยเอ๋ย เจ้าไม่เคยเหี่ยวเฉาซักที
บานแบ่งช้วนาคาปี แต่ดอกทวิบานอยู่ที่ธนาคาร	นั่นแน่ะเบงค์กรุงศรีฯ ตรงนี้เบงค์กสิกรไทย
ตรงโน้นฟองซิเออร์หลังใหญ่	บานอยู่ทั่วไปไม่มีวันร่วงโรย
เมื่อวานรื้อยละห้าสสิ่งวันนี้รื้อยละหกสสิ่ง	ฟรุ้งนี้รื้อยละเจ็ดสสิ่ง พอถึงมะรีนกลายเป็นสิบ
สสิ่ง ดอกเอ๋ยดอกเบ็ยเอ๋ย เจ้าไม่เคยเหี่ยวเฉาซักที	บานแบ่งช้วนาคาปี แต่ดอกทวิบานอยู่ที่ธนาคาร

เพลง ปลาใหญ่ ปลาน้อย

ในห้วงมหาสาครใหญ่ กว้างไกลสุดหูสุดตา ชีวิตนานับที่เกิดมา เวียนว่ายตายเกิดเป็นธรรมดา
 ล้มหายตายจากเป็นธรรมดา เป็นกฎเกณฑ์ เป็นกฎเกณฑ์ สัตว์หนึ่งร่างกายใหญ่กล้า
 เร็วแรงแกร่งมหาทั้งดุร้าย กัดกินสัตว์เล็กให้ตายไป เป็นกฎธรรมชาติให้เป็นไป
 ปลาใหญ่กินปลาน้อย สัตว์ใหญ่กินสัตว์น้อย เป็นกฎเกณฑ์.....ไม่ใช่คน เหลือวมองดูสังคัมของคน
 มีมือที่มากันด้วยคุณธรรม ผู้คนมีสัจจะส่องนำ แสงธรรมนำพาคังแสงทอง
 เอื้อเพื่อเผื่อแผ่เถิดพี่น้อง เมตตาคำจูน โลกนะพี่น้อง ไม่เป็นคนรกโลกต่างเป็นเพื่อนเป็นพ้อง
 หัวใจจะอ้อมเอิบเป็นสีทอง ศรัทธาก็จะมาเป็นกายเป็นกอง ปลาใหญ่เป็นเพื่อนปลาน้อย
 สัตว์ใหญ่เป็นเพื่อนสัตว์น้อย เป็นกฎเกณฑ์.....สร้างกฎเกณฑ์กันเถิดคน

เพลง มนต์เพลงคาราบาว

(สร้อย) มาร่วมกันร้องบรรเลง มาร่วมกันร้องบรรเลง ร้อง...บรรเลงมนต์เพลงคาราบาว
 มาร่วมกันร้องบรรเลง มาร่วมกันร้องบรรเลง ร้อง...บรรเลงมนต์เพลงคาราบาว
 มาร้องเพลงกล่อมใจให้แข็งแรง
 ให้สายตากว้างไกลไม่เฉื่อยชา
 ฟังเพลงรัก...รักหวานปานกลืนกิน
 ฟังเพลงเศร้า เศร้าจนน้ำตาไหล
 ฮู้ว.... (สร้อย)
 คนตรีไม่มีการแข่งขัน

ให้ขยันเล่าเรียนเพียรศึกษา
 ลีลาเคลิ้มไปในบทเพลง
 ฟังเพลงคืนพลาดเรียกราคาไป
 เคลิ้มใจอิทธิพลเสียงเพลง (สร้อย)
 เป็นความจริงความฝันในคนตรี

มีบรรเลงในโลกแห่งเสรี
ท่วงทำนองสะท้อนชีวิตแท้
อันความหมายงดงามอย่าข้ามทิ้ง

มีบรรเลงเพื่อชีวิตคน
เป็นสาระชี้แนะชีวิตจริง
ลืมนั่นคืนไปในกลางฟลอร์ (สร้อย)

ชุด เป๊าะขายขวด ปี 2525

เพลง กัญชา

คำคืนนี้ยังมีดวงดาวเจิดจ้า
สุดส่วนของขอบฟ้ากว้างไกล
คราบรอยยิ้มยังแฉล้มตามใบหน้า
ชั่วชีวิตคิดสั้นทำไม
จดจำไว้ในความทรงจำ
ถ่วงถ่วงถ่วงถ่วงถ่วงถ่วง
เจ็บจำใหม่ในความเดือนลอย
หมดเร็วแรงท้อใจท้อกาย
คราบรอยยิ้มยังแฉล้มตามใบหน้า
ชั่วชีวิตคิดสั้นทำไม

กราบท้องฟ้ายังคู่ศดใส
ไม่มีวันใดมีคิมิดสนิทนาน สุวี...
กลิ่นกัญชาโชยมาแต่ไกล
เสพถึงจูใจ ให้อภัยแก่ตัวเราเอง สะ...
ความบอบช้ำของตัวเอง
ปรารถนาสวรรค์สร้างสิ่งใด
จิตเสื่อมถอยน้อยคนเห็นใจ
ท้อถอยไป...ถอยหลังเข้าคลอง
สูบกัญชาหลอกหลอนจิตใจ
เส้นทางสุดท้าย นอนตายใต้ต้นกัญชา

เพลง พรานทะเล

สวยเฮย...ยามฟ้าสีคราม
เป็นเกลียวม้วน...นางนวลชวนชมทะเล
นกเฮย...โปรดเผยความใน
เกิดเป็นนก...เจ้าอิสระเสรี
มากมาย...ชีวิตปลาทะเล
แลกเอาไว้กับชีวิตชาวประมง
คิดอวนดั่งเก ร่อนเร่ไปสู่แดนไกล
นางนวลชวนใจคำนึง
สองเรานั้นไม่ต่างกันดั่งพรานทะเล...
สองเรานั้นไม่ต่างกันดั่งพรานทะเล...
สองเรานั้นไม่ต่างกันดั่งพรานทะเล...

หาดทรายงาม...รับคลื่นลมทะเล
ล่องเรือดั่งเกหาปลาแบ่งกินกัน
ชีวิตใครเกิดมากระทำกรรมดี
สองเราต่างมีท้องทะเลเป็นแหล่งจับปลา
คิดอวนดั่งเก ร่อนเร่ไปสู่แดนไกล
มากมาย...ชีวิตปลาทะเล
แลกเอาไว้กับชีวิตชาวประมง
เจ้าอย่าเพิ่งนี้รังเกียจชังกัน
สองเรานั้นไม่ต่างกันดั่งพรานทะเล...
สองเรานั้นไม่ต่างกันดั่งพรานทะเล...

เพลง ลอยหาย

เด็กน้อยคนนั้นนอนฝันอยู่ข้างทางเดิน
มีคนเดินผ่านไปผ่านมา
เด็กน้อยรอคอยเวลา
ธรรมมีจากคน จากคนมีธรรม
จากบ่ายจนฟ้าเริ่มดำ เมฆมาจับร้องลำนํ้า
เด็กน้อยๆ จำนวนหนึ่ง
อนาคตของเขา ยังคงเป็นเพียงความฝัน
แต่ในวันนี้ เขามีเพียงลมหายใจ
ข้างหลังเขาคือกองขยะ
ธรรมมีจากคน จากคนมีธรรม
จากบ่ายจนฟ้าเริ่มดำ เมฆมาจับร้องลำนํ้า

ในเมืองมากมายความเจริญ
จากเจ้าจนสายแดดครุมนุ่ม ใหม้กายา
รอเมตตาจากคนมีธรรม
ไอ้..อนิจจา รอหาย รอหาย ลอยหาย
เด็กสลัม ไม่มีคนมอง ไม่มีคนมอง
กำลังเจริญเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองของชาติ
ความฝันถึงวันข้างหน้า
เพื่ออยู่รอดไปวันๆ ข้างหน้าเขาคือสลัม
สิ่งนั้นะหรือที่เขาจะสู้หาอนาคตได้
ไอ้..อนิจจา รอหาย รอหาย ลอยหาย
เด็กสลัม ไม่มีคนมอง ไม่มีคนมอง

ชุด วนิพก ปี 2526**เพลง ซัมเมอร์ ฮิลล์**

เผ่นกะเป็นนกน้อย
ให้เขาจากฝันหันมาแข่งความจริง
จุดจ้งนกกก โขบินอยู่บนฟ้า
คืนจากฝันหันมามองความจริง
เด็กตัวน้อยตาแต่้มรอยแห่งความหวัง
เกิดกำพร้าไร้บ้านมประทังกาย
Summer Hill, Summer Hill, Summer Hill
เนื้อตัวผ่ายผอม คุสธารูปมอมแมม
จากกองหินทรายจากกองขยะ
ไม่มีมวลมิตรที่ชุ่มฉ่ำ
ริมฝั่งแควน้อยนํ้า...เสรีภาพคังร่มไทร
เป็นเด็กตัวน้อยในทุ่งหญ้าวัชเขียว
จุดดวงตะวันอันแรงกล้า
Summer Hill, Summer Hill, Summer Hill

เจ็ดเวียงเทิงเวหา ในนภามีคิมคิมมีจันทร์
สู่สิ่งแนวอันนี้....คิดต่อแต่ได้ฮ่มทานตระเวน
ในนภามีคิมคิมแม่แสงจันทร์
ยังคงมีบางสิ่ง...รอความหวังได้ร่วมทานตะวัน
ปลูกภวังค์สาธุชนคนเห็นใจ
หัวอกใคร...จะบอบซ้ำเหมือนดังเด็กตัวน้อยๆ
Summer Hill, Summer Hill, Summer Hill
ท่าทางฉายแววว่าก้าวร้าวหยาบคาย
สัมภาระประดับไว้เป็นเด็กสลัม
ไม่มีคนฉ้อเลาะคอยเอาใจ
บนทางสายใหญ่ รู้รับผิดชอบต่อตนเอง
เป็นดอกไม้เฒ่าเหล่ากอพุทธปรัชญา
ก่อเกิดสัมมาชีพผู้สังคัม
Summer Hill, Summer Hill, Summer Hill

มาเถิดมวลมิตร ยังมีชีวิตผู้เยาว์วัย
เป็นผู้กอบโกยเพื่อเด็กน้อยที่เวทนา
เป็นจันทร์เจ้าขาฝ้าเนินแล้ง
Summer Hill.....Summer Hill.....

รอเมื่อมาผ่อนคลาย...ความเศร้า โศกหิวโหย
ขอข้าวขอปลาเพื่อลูกเด็กเล็กแดง
สวมแหวนทองแดงแห่งสันติธรรม คำจูน
Summer Hill.....Summer Hill.....

เพลง ล้อเกวียน

(พูด) ประเทศไทยเป็นดินแดนที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย บรรพบุรุษของเรา ล้วนปกป้องแผ่นดิน
ผืนนี้ ด้วยเลือดเนื้อชีวิต เพื่อความอุดมสมบูรณ์ขึ้นในปัจจุบัน

เราจึงกล่าวขานกันได้ว่า
ชวานากว่าครึ่งประเทศ
เพื่อเลี้ยงประชากรของเรา
เฮอะ...รัฐบาลท่านก็ตระหนักดี ถึงปัญหาเหล่านี้
แต่ในพื้นที่อันห่างไกล จากความเจริญออกไป
พบประสบกับปัญหา
ผจญกับภัยธรรมชาติน้ำท่วมฝนแล้งความหนาวเย็น
เราได้กินข้าวจากผู้ปลูกข้าวให้เรากิน
หมู่บ้านของพวกเขา
ด้วยข้าวปลาที่เต็มเกวียน
ล้อเกวียนเวียนหมุนทิ้งฝุ่นลีมรอย
บรรยากาศ...เริ่มเปลี่ยนไม่เหมือนวันวาน
ข้าวกลางลานตกเมล็ดเหลือฟาง
เปลี่ยนเป็นแรงร้อน ไร่ราวนแผดเผาผิวนาง
เหมือนรวงเรียวยาวเคียวคมของนาง
ข้าวทุกเม็ดคั่งเกล็ดเหงื่อหย้อย
คิดดูซิหยาดเหงื่อแรงคนทำนา(แรงงานชาวนา)
ความหมายว่าเลือดเนื้อเพื่อใคร
ใบไม้ร่วงผลอย เหลืองบางลงกลางทางไกล
วนเวียนเปลี่ยนแปลงแผ่ไป

ในน้ำมีปลาในนามีข้าว
ล้วนแล้วแต่ผลิตข้าว ได้ปีละหลายๆ
และส่งเป็นสินค้าออกยังประเทศเพื่อนบ้าน
และให้การสนับสนุนมาโดยตลอด
ยังมีชาวนาเป็นจำนวนมาก
ขาดแคลนที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง
พี่น้องที่รัก การที่เรามีชีวิตอยู่ร่วมกันในวันนี้
เกวียนเล่มแล้วเล่มเล่า ที่ขนข้าวออกมาจาก
จะมีสักเล่มใหม่ที่จะกลับคืน ไปสู่พวกเขา
ด้วยล้อเกวียนที่กลิ้งลงไปดิน
ใบไม้ร่วงผลอยเคลื่อนคล้อยตามฤดูกาล
ใบไม้ร่วงแต่ดอกผลิบาน
ลมหนาวห่มเนื้อครั้งเมื่อวันก่อน
หัวใจแกร่ง หาบคอนไม้คาน ไค้งบาง
มุ่งสรรค์สร้างกิจกรรมทำนา
พรั่งพรูพรูพรู้อย มากน้อยมีใครนำพา
ให้เปิบอ้มกินอยู่ทุกครา
ล้อเกวียนเวียนหมุน...ทิ้งฝุ่นลีมรอย
พลบค่ำฝุ่นคลุ้งคล้อยจางห่างหาย
หยาดเหงื่อใครนั่นอย่าได้ลืม

เพลง หรอย

มาพังกันฮิต เพื่อนนิสิตนักศึกษา
 ำเรียนจนจบตั้งแต่ตะวันออกเฉียงใต้
 ถึงมีปริญญายังขี้แย่งแข่งขัน
 มนุษย์โลกนี้ช่างคิ่นร่นชวนชวย
 ไม่มีเส้นก๊อจงาน เขาเก็บภาษีมาสอนเป็นภาษา
 มาสร้างเป็นตึกหลังโตสูงใหญ่
 มาซื้อกระดาษพิมพ์เป็นใบปริญญา
 ำเรียนจนจบมีแค่กระดาษหนึ่งใบ
 ไม่มีงานเมืองไทยจำใจต้องจากจร
 พร้อ พอเรียนจบแล้วหรือบินปรือไปเมืองไกล
 หนึ่งลู่ หนึ่งจ้อ โนราห์เมืองใต้
 สงขลา นครศรีฯ ไปทั่วแคว้นแดนใต้
 รอบตัวฉันนี้มีแต่ท้องเลทราย
 ไม่ยักกะหรอย จังฮู้
 ตัวเป็นมันเป็นเม็ดมันเผ็ดดั่ง โคนคิปลิ
 มีแต่อรูกับควายคือคนไทยถูกลวง
 คนอคมือกินมือจะมีความหวังอะไร
 ฉันทัดถึงบ้านแคตคยาก็พอกิน
 ให้มันหรอย ให้มันหรอย
 ให้มันหรอย ให้มันหรอย หรอยจังฮู้

เพลง จับกัง

ยามเดือนเลื่อนลาคราโลกกลับไหล
 สองแขน สองเจ้า สองเท้ายังมีพลัง
 เหนือที่รินหยดคร่างผ่านยังพสุธิ
 แรงงาน แรงงาน มีแจกจ่ายไปทั่วแดน
 เม็ดข้าวที่ผ่านไหลฉันทัดถึงคนดั่งหลายแสน
 เหนือถ้ำ ท้องกิว เมื่อความหิวมันตามทวง

ผมมีปริญญาจบมหาวิทยาลัย
 มาทำงานรับใช้คนตะวันออกกลาง
 หางานทำทั้งวัน มาเป็นเวลาหลายปี
 มนุษย์โลกนี้ช่างคิ่นร่นสนสายไม่มีเงินก๊อจตาย
 จากเมืองใต้ขึ้นมา จากเมืองเหนือลงมา
 มีน้ำมีไฟมีคิดแอร์ให้เรียน
 แจกจ่ายนักศึกษาตามมหาวิทยาลัย
 เล่าเรียนจนจบมีแค่กระดาษหนึ่งใบ
 ไม่ยักกะหรอย ยักกะหรอย เอ... มีปริญญาทำ
 มันคิดถึงแกงพุงปลา น้ำซุ๊ปแมงดาผักสะตอ
 ทั้งเพื่อนฝูงมากมาย อยู่หาดใหญ่ ปัตตานี
 รอบตัวฉันนี้มีแต่ท้องเลทราย
 มองไปทิศทางใด มีแต่ทรายมีแต่ทราย
 แครร้อนๆ นอนใต้ต้นตะบองเพชร
 มองหาพื้นดินก็มีแต่หินกับทราย
 คนมีปริญญายังไม่รู้ว่ามาทำพร้อ
 ฉันทัดถึงบ้านแคตคยาก็พอกิน
 มันอยากจะขี่เครื่องบินกลับปีกษ์ได้บ้านนา
 ให้มันหรอย ให้มันหรอย เอ...
 ให้มันหรอย ให้มันหรอย เอ...หรอยจังฮู้

กลั่นคราบเหงื่อไคล...ยังไม่จากจาง
 คนใช้แรงงาน พวกฉันนั่นมีเคยหมด
 ด้วยหนังหุ้มเนื้อ กอบก้อเอื้ออารี
 ใครเคยคิดบ้าง จับกังอย่างพวกฉัน
 พวกท่านอิมฉันทัดถึงความแร้นแค้น
 ใครเคยคิดบ้าง จับกังอย่างพวกฉัน

เมื่อข้าวที่ผ่าน ไหลฉันเลี้ยงคนตั้งหลายแสน
 เหนื่อยล้า ท้องกิว เมื่อความหิวมันตามทวง
 ฉัน ไม่มีสิทธิ์ คิด โกลไปใหญ่หลวง
 (พูด) เอ้า เร็ว เร็ว เร็วเข้า เร็ว
 สิ่งทีหวงของใครฉัน ไม่ต้องการ

เพลง ถึกควายทุย ภาค 3

เสียงเพลงจากกนน้อย ลอยล่องตามลมบน
 ลืมเรื่องราว ผีนาคูกร้าง ไร่คนเข้าทำกิน
 ถึกควายทุย เสียงเครื่องบินถล่มฟ้า
 ผุ่ควายลดจำนวนลง ผุ่จนกวีดอยู่บนฟ้า
 ถึงเป็นนกบิน ได้อยู่เบื้องบน
 ยิงตาย ยิงตาย ยิงตาย ตาย ตาย ตาย
 เสียงเครื่องยนต์ถล่มฟ้า เสียงชวานาเหือดหาย
 รถแทรกเตอร์วิ่งมาแทน
 ผุ่ควายพากันขึ้นง
 อนิจจา อนิจจา อนิจจัง อนิจจัง วัฏสังขาร

พวกท่านอิมฉันชิมแต่ความร้นแค้น
 หากขาดพวกฉันท่านคงได้คิด
 มีข้าวป้อนปาก...สามมือถือได้ดังทรง
 ทำงาน ทำงาน ร้องเพลงอยู่ได้

คำคืนนี้ครีမ်ฝน ผู้คนหลับไหล..
 ยื้อแย่งชิงแผ่นดิน สูญสิ้นชีวาควาย
 เสียงชวานาเหือดหาย ผุ่คนเพิ่มขึ้นมากมาย
 เอื้อมระอาการกระทำของคน
 ยังถูกผู้คนเอาหนังกะตักยิงตาย
 ยิงตาย ยิงตาย ยิงตาย ตาย ตาย ตาย
 ผุ่จนกลดลงมากมาย ผุ่ควายลดจำนวนลง
 กลบเสียงแคนเสียงกลองรำวง
 มันคงนี่ปลงสังขารตัวเอง
 อนิจจัง วัฏสังขาร อนิจจัง วัฏสังขาร

ชุด ท.ทหารอดทน ปี 2526

เพลง ท.ทหารอดทน

คำคืนเขายืนเดียวดาย
 ท้องฟ้ามีเดือนกับดาว
 เป็น ท.ทหารอดทน หากินกับปืนกล
 ว่าเขาทำเพื่อใครถ้า ไม่ได้ทำเพื่อคุณ
 ยิงให้ตกลงมาติดบ่าได้สบาย
 ยิงให้ตกลงมาติดบ่าก็มากมาย
 ถ้าเขาไม่ได้เป็น ท.ทหารอดทน
 ไม่กระเสือกกระสนก็เป็นแค่พลทหาร
 ก็พอได้เล่าขานให้ลูกหลานอดทน

กอดปืนแนบกายอุ่นใจในลมหนาว
 ติดตามตัวเขาทุกราตรีกาล
 พิทักษ์ถิ่นแดนไทย ก็คนจะมาเข้าใจ
 ดาวเดือนลอยเคลื่อนท้องฟ้า
 ดาวเดือนลอยเคลื่อนนภา
 คิดแล้วจะมีอะไร คิดแล้วจะมีอะไร
 ท.ทหารลูกหลานคนจนฯ
 โชคดีแก่พิภพพิการ
 อับจนเขาก็ยังเจียมตัว ไ้อักถวนะกลัว

ว่าลูกปืนจะวิ่งชน แต่จับปืนยื่นด้วยเหตุผล
ท.ทหารอดทน ท.ทหารอดทน ท.ทหารอดทน

ก็หวังว่าผู้คนคงพอจะเข้าใจ
ท.ทหารอดทน ท.ทหารอดทน

เพลง ทินเนอร์

เด็กชายคนนั้นคูหอยเหงา
เด็กหญิงคนนั้นคู่ซิมเซา
ฉันท่านไปพบประสบเจอ
ดวงตะวันฉายแสงสดใส
ที่ซิมเซาเฝ้าหลับใหลไป
หวังมอมดวงจิตดวงใจ
ใครชมอย่าสมน้ำหน้า
ไฉนถามเหตุผลกลมา
คุณจะเสพลสิ่งใดไม่ว่า
ข้างก้าวของเขาวชน
ปัญหาอยู่ที่จิตใจ
งคเสพลคได้ด้วยตน
คือคนละที่เดินลุยหน้า

ในมือของเขามีทินเนอร์
ทั้งเธอและเขาดมทินเนอร์
จึงร่ำร้องบอกเธอถึงอันตราย
เขาสะบัดผิวกายบิดแขนขาไหล่
หลังจากดมลมร้าย...เขารุมล้อม
ให้เหนือความวุ่นวาย..ในสังคม
ผ่านมาอย่าให้ร้ายเขา
ว่าหมองเศร้าสิ่งใดจึงใช้ดม...จึงใช้ดม
คุณจะขายจะค้าสิ่งใดไม่สน
ทุกคนมีสิทธิคิดยา
ก้าวหนึ่งผิดไปก้าวใหม่อีกหน
หลุดพ้นเขี่ยคนนินทา
ผ่านมาไว้เป็นบทเรียน...เป็นบทเรียน

เพลง สวรรค์บ้านนา

จำใจมา...หาเงินทอง
มุ่งสู่เมืองกรุงหลังไหลก้นมา
ขายกำลังกายอยู่ในโรงงาน
บ้างขับแท็กซี่ขับรับกัน
ศิลปิน... ก็ออกเดินกินรำกิน
บ้างออกร้านรวงริมสองข้างทาง
โอะ...โอ๊ย ทำไปเพราะความจำเป็น
คั่งสัญญาณเดือนคืนถิ่นอีสานบ้านนา
เข้าฤดูทำนาขอคืนถิ่นดินเดิม
อีสานชุ่มฉ่ำมีน้ำท่าเงินทอง

เลี้ยงปากเลี้ยงท้องพี่น้องในบ้านนา
ถ้าปากกายา หวังมาหางานทำ
ขายบริการอยู่ในปั้มน้ำมัน
รับส่งผู้โดยสาร ถึงจุดหมายปลายทาง
ตระเวนทั่วถิ่นทั่วแคว้นแดนกันดาร
ขายลาบก็อยอีสาน...ขายข้าวเหนียวส้มตำ
ลมร้อนโรยรา...ฝนฟ้ามาเยือน
ผู้หนุ่มผู้สาวขอล่าคำอำลา
ถึงฤดูกาล..หว่านไถปักดำ
มีข้าวเต็มนา...หมูปลาเต็มหนอง

หนุ่มๆ คึกคะนอง ผู้สาวก็ออกร้ายรำ
วันคืนผ่านไปไม่มีสิทธิ์ทำนา
ทิ้งสวรรค์บ้านนา...ให้ผู้เฒ่าเฝ้าคอย

ยามฝนเหือดฟ้า...สวรรค์น่าเหือดหาย
คืนสู่เมืองกรุงไปรับจ้างกันดีกว่า
โอะ... โอ๊ย..นี่แหละสวรรค์บ้านนา

ชุด เมคอินไทยแลนด์ ปี 2527

เพลง นางงามคู่กระจก

น้ำตานองอาบสองแก้ม สายลมแฉิมพัดผ่านมา
ทอดถอนใจให้คำนึง หวังวันหนึ่งให้ผ่านไป
ด้วยดวงใจเหล็กเหลวระบม สักมทราม
พ่อก็แก่แม่ไม่สบาย น้องหญิงชายวัยกำลังหมา
ช่วยผู้ชายระบายความเครียด
เป็นนวลนางในอ่างน้ำ เป็นนางงามคู่กระจก
ใครจะเป็นผู้เห็นใจ ใครจะมาคิดจริงใจ
สายลมแฉิมพัดผ่านมา นาฬิกาบอกเวลา
หวังวันหนึ่งให้ผ่านไป เพื่อพ่อแม่เป็นอยู่สบาย
เป็นนางงามคู่กระจก น้ำตาตกหัวอกเธอล้มเหลว
ใครจะมาคิดจริงใจ ผ่านเลยไปไม่จริงจัง
นาฬิกาบอกเวลา ดังเตือนว่าเลขเวลานอน
เพื่อพ่อแม่เป็นอยู่สบายน้องหญิงชาย ได้เล่าเรียน

นาฬิกาบอกเวลา ดังเตือนว่าเลขเวลานอน
ร่างของเธอปรนเปรอชาย
ทรามเพราะคน ความยากจนใครทนได้
ซ้ำเพราะความที่เธอจน นี่หรือคนสักมรังเกียจ
สิบร้อยพันชั้นรัฐมนตรี
น้ำตาตกหัวอกเธอล้มเหลว ใครจะรู้ใครจะเห็น
ผ่านเลยไปไม่จริงจัง น้ำตานองอาบสองแก้ม
ดังเตือนว่าเลขเวลานอน ทอดถอนใจ ไม่คำนึง
น้องหญิงชายได้เล่าเรียน เป็นนวลนางในอ่างน้ำ
ใครจะรู้ใครจะเห็น ใครจะเป็นผู้เห็นใจ
น้ำตานองอาบสองแก้ม สายลมแฉิมพัดผ่านมา
ทอดถอนใจไม่คำนึง หวังวันหนึ่งให้ผ่านไป
เพื่อพ่อแม่เป็นอยู่สบายน้องหญิงชาย ได้เล่าเรียน

เพลง มหาลัย

มหาลัย มหาลอก
รำเรียนรู้ในวิชา แต่จบออกมายังไม่มีการทำ
สอบเท่าใดยังสอบไม่ผ่าน มันหัวปานกลาง
เส้นเล็กเส้นใหญ่เส้นก๋วยจั๊บน้ำไม่มี
เป็นลูกตามีเป็นแค่หลานยายมา
ความหวังฝั่งใจกระดาษใบนี้เอาแปะข้างฝา
มหาลัย มหาลอก
รำเรียนรู้ในวิชาแต่จบออกมายังไม่มีการทำ

เด็กชายบ้านนอก เด็กหญิงบ้านนา
ไม่มีงานก็ไม่มีเงินออกเดินเดินเดินย่าสมัครงาน
เขาเอาแต่หัวดี ๆ มีความรู้สู้เขาไม่ได้
นามสกุลไม่สง่าราศี
อนาคตคงหมดความหมาย
หาหลวงพ่อดี ๆ รูปเทียนก็มีพร้อมดอกไม้บูชา
เด็กชายบ้านนอก เด็กหญิงบ้านนา
ใครจะรู้จะไปวัน ๆ

กลางคืนหลับฝัน
 รูปเทียนก็หมดดอกไม้แห่งศาตา
 ให้แข่งกันเรียนแล้วแข่งกันรวย
 ออกข่าเดินทางร่างกายอ่อนเพลีย
 ข้ำจนเท้าเป็นตุ่มตาปลา
 ไม่เห็นเหมือนคนโบราณ
 ผลิตผลบนความใฝ่ฝัน
 มัวแต่ปลุกฝังค่านิยมนิยาย

เพลง เมคอินไทยแลนด์

เมคอินไทยแลนด์ แคนดินไทยเรา
 มาตั้งแต่ก่อนสุโขทัย มาลพบุรี ออยุธยา
 เมืองที่คนตกท่อ (ไม่เอาอย่าไปว่าเขาน่า)
 จะร้องรำทำเพลง ก็ล้ำลึกกลีลา
 กลัวน้อยหน้า ว่าคุณค่านิยมไม่ทันสมัย
 (ฉันว่ามันน่าจะมีคนรับผิดชอบบ้าง)
 ผลิตผลคนไทยใช้เองทำเอง
 กางเกงยีนส์ (ชะหนอยเน่)
 คนไทยได้หน้า (ฝรั่งมั่งค่าได้เงิน)
 มาคิดป้ายติดตราว่าเมคอินเจแปน
 ทั้งทันสมัยมาจากเม็กกาซีน
 หลอก เรานั้นหลอกตัวเอง...เออ

เพลง ราชาริเงินผ่อน

เจียมเพราะจนเป็นคนอย่างข้า
 ทำงานทำเงินทำกินเงินเดือน
 ให้เราทำงานทำแลกเงินตรา
 การค้าการขายก็คิดให้มีเงินผ่อน
 ข้าของเครื่องใช้ก็ซื้อได้ด้วยคาวน

กลางวันนั่งดูดยา
 เก็บตำหรับตำราซังกิโยชัย
 บ้างไปได้สวย บ้างไปได้เสีย
 หัวใจละเหี่ยละโหยหางานทำ
 รongเท้าบาจายังหมดความทนทาน
 จบแล้วได้งานเป็นเจ้าคนนายคน
 ความจริงเรานั้นหลงลืมกันไป
 ปริญญาฆางฆมมหาลัยฆฆฆ

เก็บกันจนเก่า เรามีแต่ของดีดี
 ธนบุรี ยุคสมัยนี้ เป็น กทม.
 เมคอินไทยแลนด์ แคนไทยทำเอง
 ฝรั่งแอบชอบใจ แต่คนไทยไม่เห็นค่า
 เมคอินเมืองไทย แล้วใครจะรับประกันชะ
 เมคอินไทยแลนด์ แฟนแฟนเข้าใจ
 คัดเย็บเสื้อผ้ากาง โกงกางเกง
 แล้วขึ้นเครื่องบินไปส่งเข้ามา
 เมคอินไทยแลนด์ พอแขวนตามร้านค้า
 ก็ขายคิขขายคิมิราคา คู่กันได้ว่ามันมาต่างแดน
 เขาไม่ได้หลอกเรากิน

เกิดเป็นราชาริเงินผ่อนเมืองไทย
 เศรษฐกิจตลาดเคลื่อน เงินเดือนไม่พอใช้
 แต่ต่อตีราคาต่ำกว่าความเป็นไป
 คาวนไม่เคือคร้อนผ่อนตามสบาย
 ผ่อนกันยาวๆ ดอกเบี้ยบานตะไท

ดอกทิวก็เหมือนเดือนชนเดือน
 ก็อยากจะใช้แต่สิ่งของจำเป็น เอย...
 ทิว ผู้เขียนจำเป็นต้องใช้
 มาฉายคูหนังโป๊ที่ตลาดเคลื่อนเมืองไทย
 ลืมหน้าคนบางคน ที่ชอบเอาเปรียบอยู่ร่ำไป
 มาร้องความทุกข์ยากได้โปรดจงเห็นใจ
 อย่าให้ใครมาผูกตลาดค้าของไทย
 ไปทำความรุ่งเรืองมันน่าอาย น่าอาย
 เห็นเพื่อนไทยเดินทางแล้วใจหาย ใจหาย
 ฉันก็ไม่เสียใจหรอกเพราะอุคหนุคนไทย
 อย่าปล่อยให้เขาสับสน จนหมดหนทางไป
 เพราะเมื่อสิ้นหนทางจะเดินหนทางใด
 ดินดีสมเป็นนาสวน เพื่อนเอ๋ยเราชักชวน

เพลง เรฟูจี

เวียงฟ้ากว้างกลางน้ำเรือลำน้อยล่องไป
 ดินแผ่นดินถิ่นฐานตัวเอง
 เวียงฟ้ากว้างทางฝันชีวิตนั้นมีดมน
 ไกลห่างไกลสุดสายตา
 ดินถิ่นเดิมถูกร้อนดั่งไฟเผาเผา
 คราวผู้คนบนพื้นดินเดิม...ปากหอมอง
 กิน...มีเหลือเผื่อแก่กันวันนั้น
 เกลือจิมเกลือเหลือเพียงเรือล่องมา
 เวียงฟ้ากว้างกลางน้ำเรือลำน้อยล่องมา
 ดิน...ถิ่นนี้มีน้ำตา มีเหลือวันเวลาถ้ามาเพื่อดับไฟ

เพลง ลูกแก้ว

เกิดเป็นลูกคนเดียว พ่อรักดังดวงใจ

เขาคอยมาเตือนว่าพ่อจนซ้ำเกินไป
 ก็อยากจะใช้แต่สิ่งของจำเป็น
 ความสุขเล็กน้อยนี่ว่าจะลอยวีดีโอ
 ให้ลืมทุกข์ โศกสึม โลกวทวน
 ดวงใจจนทนความลำบาก
 อย่าให้สินค้าน้ำแพง อย่าให้แรงงานถูก
 อย่าให้ใครมาแย่งชนแรงไปต่างเมือง
 ประเทศประเทศไทยไม่ใช่ตะวันออกกลาง
 ถึงฉันจะกลายเป็นราชาคว้านดอก
 แต่ขอให้คิดคำนึงถึงหัวอกคนจน
 อย่าปล่อยให้เขาแวกวนไปชนคุกตะราง
 อันเมืองไทยใหญ่อุดมเอ๋ย....
 ต้องช่วยกันมุงหมั่นทำ

ลอยล่องไป ล่องไป ลอยไป ลอยห่างดิน
 โคนทะเลสงครามเสียจนสิ้นแผ่นดิน
 ทนทุกข์ ทนทุกข์ ทนสู้ทนสู้ต่อไป
 ลอยล่องในนาวาถึงคราไรแผ่นดิน
 ฟืนสุมเตาเจ้าคงเจ้าเคยขัดใส่เตา
 ไยไม่มอง ไม่เคยเหลียวแลเห็นแก่ตัว
 วันนี้คงไม่ต้องล่องเรือ
 มาเข้ามาเข้ามาเรฟูจี
 มาล่องมาเข้ามาเข้ามาหาแผ่นดิน
 เผคเผา ฟืนสุมเตาเจ้าคงเจ้าเคยขัดใส่เตา

อยากจะได้อะไรแม่คอยตามใจ

ตามใจ ตามใจ ตามใจ ตามใจ ตามใจ
 ฐานะค่อนข้างรวย หาเงินตัวเป็นเกลียว
 เงินตรา เงินตรา เงินตรา เงินตรา เงินตรา
 ลูกชายกำลังโต ขาดที่พึ่งทางใจ
 คบเพื่อนพากันเพลิน...เดินลงขวดสุรา
 ดิ้นขึ้นมากลางคอก ลูกขึ้นยืนตาขวาง
 ร่ำรวย ร่ำรวย ร่ำรวย ร่ำรวยช่วยที่
 ซื้อหาอุณกรรจ์ ปลิ้นหน้าและข่มขืน
 โทษทัณฑ์ โทษทัณฑ์ โทษทัณฑ์
 คำสั่งศาลประหารตายตกตามกัน
 พ่อเจ้าลูกลาที แม่เจ้าลูกลาตาย
 ก้าวพลาดไปช่างหัวมัน

เพลง ห่าเทียม

นาห่ามีน้อยเหลือเพียงจ้อยร่อย
 ช่วยห่าสักที อยากรมีเมียสักคน
 กิดขวางทางรักของชายโสดหญิงสาว
 แต่งกันตัวเปล่าจะเอาอะไรทำกิน
 น่องนางคงไม่เห็นใจเนปีนี่นาห่าแม่
 ก่อนนี้มีที่นาทำเนา อีตอนเค้าลงค่าข้าว
 เหลือหน่อยเดียวพอได้เก็บเกี่ยวใส่ท้อง
 ต้องขอเช่าเงินเก๋ห่าลงหมด
 ทำเท่าใด ได้คนอื่นเอาไปกิน
 เมื่อไพร่ฟ้าชาวนาไบน้ำมัน
 เงินไม่มีขันหมากไม่ยกมา
 ความจนถึงมันเป็นอุปสรรค
 เห็นวัวควายผสมตลอดแล้วนี่ก็ปลง

ปรารถนาสิ่งใดพ่อแม่ตามใจ
 ทำเพื่อหวังสิ่งเดียว นั่นคือเงินตรา
 ไม่ค่อยมีเวลาสั่งสอน อบรมดัดเตือน
 ใช้กำลังทุน ให้ความอบอุ่นไม่ได้
 เดินลงบ้องกัญชา เดินลงเข็มฉีดยา โอย
 ใครจับฉันทมาขัง พ่อแม่ฉันทรวย
 พ่อแม่เจ้าร่ำรวยช่วยลูกชายที่
 พรากชีวิตผู้อื่นต้องรับ โทษทัณฑ์
 โทษทัณฑ์ โทษทัณฑ์
 ตามกัน ตามกัน น้ำตารินไหล นึกเสียดายชีวิต
 พ่อรักลูกก็รู้ แม่รักลูกเข้าใจ ลูกผิดสมควรตาย
 ลูกผิดสมควรตาย ขอลาไปชดใช้กรรม

ข้อยทำมาหลายปี อย่ายัศดรอนตอนข้าวไม่คิ
 ความจนเป็นอุปสรรค
 รักกันชอบกันต้องกินข้าว
 ที่ดินห่ายังต้องเช่า ห่าบ่าวจะเอาอะไรต่อรอง
 ห่าคงต้องแก่ไปตามลำพัง
 ห่าเอาที่นาจ่านอง
 ฝนไม่มา ไม่มองท้อง ไม่มีที่ไมพอ
 ไม่ทำห่าอคใครจะปลดหนี้สิน
 ดอกที่จ่านองคิน มันหินมันเกลือเค็ม ๆ
 ดังถูกเขาจับทำหมันอยู่กัน ไปตามขลา
 แม่น้องนางบ้านนา เห็นใจเถิดหนาห่าพยายาม
 แต่ของชอบของรักใครจะหักใจลง
 อีกไม่นานห่าคงต้องลงเข้าคิวผสมเทียม

ชุด กัมพูชา ปี 2527

เพลง คนหลังเขา

ดินแดนสุดแดนไกล กว้างใหญ่สุดสายตา
 หมู่ปลาวายแหวก เสียงนกร้องระเริงรำ
 มีผู้คนอาศัยตามเชิงเขาเขา
 จับสัตว์หาปลาปลูกพืชผักพอกันตาย
 มีใบบอกจากทางการ ให้ย้ายบ้านไปหลังเขา
 ทั้งแหล่งน้ำอันอุดม ชานชมสู่หลังเขา
 เหลียวแล เจริญแล้วมีเขื่อนกั้นเก็บกักน้ำ
 บึงกะโลใหญ่โต ทั้งบ้านพักพนักงาน
 สุดหลังเขาคละเคล้าด้วยน้ำตาคน
 จะแล้งฝนก็ทนทุกข์นั้รันครไป
 คือความหมายที่กล่าวถึงคนหลังเขา

มีความงามเหลือคณา คล้ายคังเป็นเมืองแมน
 ขุนเขาทะมึนคำ เสียดเมฆอยู่เรียงราย
 ทุกคำเข้าหาหินพอเลี้ยงกาย
 เลาะริมชายธารน้ำที่เชิงภู
 จะสร้างเขื่อนเพื่อบรรเทา เอาน้ำใช้ยามกันดาร
 น้ำจากเขื่อนท่วมนาเรา บอกกล่าวไว้คน
 มีสนามกอล์ฟสวยเป็นหลักฐาน
 เป็นสถานพักผ่อนของคนเมือง
 ที่แสนจนที่ยากลำบากกาย
 คือความหมายที่กล่าวถึงคนหลังเขา
 คือความตายที่มาถึงคนหลังเขา

เพลง กัมพูชา

กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา
 สงครามไม่มีความปราณี ไม่มีความอารี
 กองกระดุมหีมา คลางเสียงร้อระงม
 มากมายกลายเป็นถ้ำถ่าน
 อันตรธานหายไปในพริบตา
 กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา
 ไม่มีเสียงสัตว์ป่า มีแต่เสียงปืนใหญ่
 ้วยเค็อยู่กั้วยชรา หวาดผวกั้วยสงคราม
 ไปทุกหย่อมหญ้า ผ้าขาวม้าปลิวหล่นลงพื้นดิน
 กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา
 สงคราม ไม่มีความปราณี
 ครอบคลุมไปทุกหนแห่ง แย่งยึดขูดความมีชัย
 ผู้คนยังคงล้มตาย สิ้นเสียงปืนนัดสุดท้าย
 กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา

กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา
 มีแต่ทุกข์เวทนา หลังเลือดละเลงน้ำตา
 ทับถมเลือดเนื้อเชื้อไข
 วันนี้ไม่เหมือนวันวาน
 กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา
 บนเทือกเขาสูงกันยาวเหยียดฟ้า
 ในเมืองมีผู้หญิงผู้ชาย
 ยามสิ้นเสียงปืนแผดก้องกังวาน
 ธารน้ำซบเลือดคริน สายชนกัมพูชา
 กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา
 ทั้งบุรุษสตรี แม่ลูกเด็กเล็กแดง
 ทำลายทุกสิ่งที่ผ่านมา พืชพันธุ์ธัญญาหารล้มลง
 หายไปพร้อมชนกัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา
 กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา

กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา
กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา

กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา
กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา กัมพูชา

ชุด อเมริโกย ปี 2528

เพลง อเมริโกย

อเมริกา อเมริโกยลิเก อเมริกา อเมริโกย
เมืองไทยกว้างใหญ่อุดม ดิสมและทรัพย์สินาสวน
ดูแล อเมริกาเล่นลิเกปลูกข้าวเจ้า
หลอกไปแลกแจกกระดานทำค็อกเตอร์
เป็นข้าวไทยพันธุ์ทางกลางเทือกเขาส
กระแทกพุ่งขึงฉางข้าวไทยกระเพื่อม
อเมริกาเล่นลิเกชุดแร่ธาตุ
ว่าโชติช่วงชัชวาลบานเบือเรื่อเทอ
แก๊สก๊าซของใหม่ไทยไม่ถนัด
อเมริกาโคคทีมไทยได้สองต่อ
ศึกข้าวเจ้าชิงแชมป์เปี่ยนโลก
ศึกแร่ธาตุชิงแชมป์เปี่ยนโลก
อเมริกาเล่นลิเกแก้ผ้าผอน
ทั้งสิ่งทอใหม่ไทยรวมทั้งผ้าดิบ
ไทยต้องเลิกขายผ้าอาหรนำรอด
เป็นคนไทยมวยไทยเรายังเป็นต่อ
ศึกฉันทนาชิงแชมป์เปี่ยนโลก
ให้เป็นมวยมิใช่มวยล้ม มวยไทย ไทยนิยม

อเมริกา อเมริโกยลิเก อเมริกา อเมริโกย
เป็นของคนไทยทั้งมวล มาชุมนุมช่วยกัน
ชน คนรู้เรื่องข้าวจากเมืองไทย
ค็อกเตอร์ ค็อกเตอร์ ค็อกแฮมมันนำภูมิใจ
อเมริกาโยนหมัดคว่ำไทยลงได้
จนชวานาสิ้นสะเทือนพลัดคอกหลังควาย
อย่างแก๊สก๊าซธรรมชาติกลางอ่าวไทย
โครธลาดใครเชื่อใครคัมใคร
ถ้าโก่นป่าเผาถ่านมาพอดักกันไหว
มีปลาขนวมติดคอดินจะพูดได้อย่างไร
ไทยถูกชกลงไปนอนนับสิบ
ไทยถูกชกแพ้ ที.เค.โอ.
ฉันทนาเคือคร้อนใครสนใจ
บิบเสียนหน้าเขี้ยวเสียวดับไต
อย่าหวังแต่คิดสวมกอดเขาเพื่อลี้ภัย
เขาไม่ใช่พันธุ์แม่พันธุ์พ่อกล้วยาติเขาทำไม
ส่งผู้ใหญ่ไปชกเพื่อคนไทย
อเมริโกย แน่กลับ

เพลง ซาอุดร

เขียนป้ายไปปักไว้
นำทรัพย์สินเงินตรา
บอกเมียและลูกน้อย
อีกไม่นานกลับมา

บอกคนทั้งหลายว่าอยากขายที่นา
จากขายที่นาตีตัวเครื่องบิน จะไปซาอุ
คอยพี่หน่อยพ่อน้อยเถิดหนา
เยี่ยงราชาเงินทองสิ้นกาย

จะมีโทรทัศน์ วิทยุ สเตริโอ
เขียนป้ายไปปักไว้
ทิ้งถิ่นฐานทำกิน
เมื่อทำไรไถนา ทำได้มาไม่พอได้กิน
บอกเมียรอนอ่อนหนา อย่าผลใจไปมีชู
ซาอุคิจะแล้งจะร้อน ระอุปานไคฮ้ายก็จะทน
จะข่มจิตใจไม่เล่นไฮโล
จะเอาเงินใส่กระบอก หอบมาเป็นกระบุง
ขายที่นาได้แล้ว เจอคนแจวรับส่งคนงาน
ได้ไม่นานเขาพาไปขึ้นเครื่องบิน จะไปซาอุ
คิด ๆ ไปใจท้อ คนหนอคนยิ่งจนยิ่งเจ็บ
บนแผ่นดินอิสานขนานนามว่าซาอุดร

เพลง ข่าวดิ

มีข่าวดีมาบอก
ดีใหม่ ดีใหม่ ดีใหม่ (ดี)
ดีใหม่ ดีใหม่ ดีใหม่ (ดี)
หาได้มาแล้วขานเพลงใคร
ความอดโง่ต้องแก้ไขให้หมดไป
ประเทศไทยให้มีแต่คนร่ำรวย
ดีใหม่ ดีใหม่ ดีใหม่ (ดี)
หมอมามากมีพยาบาลมากมาย
ตั้งขึ้นมาไม่หวังแต่คำกำไร
ไม่ต้องเข้าคิวรอ หอ มอ ออ หมอ
ข่าวดิ ๆ ยังเงี้ยะ มีหรือใครไม่ถูกใจ
นึกอยากจะให้มันถึงไว ๆ
คงสดใสสวยงาม
หาได้มาแล้วขานเพลงใคร
ความอดโง่ต้องแก้ไขให้หมดไป

บ้านตึกหลังโต ๆ ไอ้สะโอนั่งกินนอนกิน
บอกคนทั้งหลายว่าอยากขายที่ดิน
ตีตัวเครื่องบินไปหากินแดนไกล จะไปซาอุ
กลัวถูกเก็บดินกิน อย่างที่หนังสือพิมพ์เขาลง
จับได้เป็นนาคู จูสุกกู ไม่นานน้องยา
จะยอมอดเหล้า เอาเงินสะสม
เชื่อพี่เถิดน้อง พี่ไม่ได้ร้องเพลงหลอก
ขนมาให้ น้องฝากธนาคาร
จ่ายเงินจ่ายหลักฐาน
เกิดมาเป็นคนจน ขามคบคนไม่เคยเป็นต่อ
เก็บเงินเราไปแล้ว เรือบินแจวลงจอดบนลาน

เอาไหม เอาไหม เอาไหม (เอา)
เอาไหม เอาไหม เอาไหม (เอา)
หูได้ยินได้เห็นมากะตา
เห็นเขาพูดเขาคุยกันใหญ่โต
คนทั้งหมดทั้งเมืองมีกินมีใช้
* เอาไหม เอาไหม เอาไหม (เอา)
ใครเจ็บไข้ได้ป่วยรักษาฟรี
มีโรงหมอเอาไว้อรรักษา
คนทั้งหมดทั้งเมืองมียามีหมอ
** เสียงร่ำลือ เสียงเล่าลือถึงข่าวดิ
นิก นิก นิกถึงวันใหม่
ฝัน ฝัน ฝันถึงวันใหม่
หูได้ยินได้เห็นมากะตา
เห็นเขาพูดเขาคุยกันใหญ่โต
คนทั้งหมดทั้งเมืองมีที่ทำกิน

มีที่ดินให้ชาวนาชาวสวน
 ปุ๋ยมากมีขาย่านเมลงมากมาย
 ไม่มีนายหน้าที่เอาแต่คำกำไร
 ไม่ระหกระเหินเดินหนีที่นา
 หาได้มาแล้วขานหลอกใคร
 ความอดโซ่ต้องแก้ไขให้หมดไป
 ให้คุณครูได้มีโรงเรียนสั่งสอน
 หนังสือมากมี สมุดดินสอมากมาย
 ตั้งขึ้นมาไม่เพียงแต่คำกำไร
 ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ โอ.เค
 คีโหม คีโหม คีโหมสะ (คิฮะ)

เพลง มาลัย

ทั้ง ๆ ที่ทน ที่ทนทุกข์ทรมาน
 แต่ความสงสารมักวิ่งสวนทาง
 มีดอกไม้หอม ๆ ตูมบาน
 แสงแดดแผดร้อน สอดส่องสายตาจับจ้อง
 สองมือทำงานเช็ดถูกระจก
 ทดแทนคุณแม่ที่แก่เกินไป
 ถึงจะมีจะจน ก็เป็นคนเหมือน ๆ กัน
 ขอเศษสตางค์แบ่งปัน
 คือน้ำใจของท่าน ผูกพันภาระอันยิ่งใหญ่
 คล้องไทยร่วมกัน ทมขมชื่น
 ต้องอึดอัดใจไล่จับความจน เพราะคนเป็นตำรวจ
 ให้ตำรวจจับโจรเสียขังดีกว่า
 ผู้รับผิดชอบประเทศไทย
 จึงขอแนะนำว่า ลงมาขายมาลัยซิ

เพาะพันธุ์พืชพันธุ์ข้าวแจกฟรี
 ข้าราชการก็คอยให้คำปรึกษา
 คนทั้งหมดทั้งเมืองมีงานมีเงิน
 หูได้ยินได้เห็นมากะตา
 เห็นเขาพูดเขาคุยกันใหญ่โต
 คนทั้งหมดทั้งเมืองมีวิชาความรู้
 ไม่มีแป๊ะเจี๊ยะ มีแต่เล่าเรียนฟรี
 มีโรงเรียนตั้งไว้เพียรศึกษา
 คนทั้งหมดทั้งเมืองอ่านออกเขียนได้
 เอาโหม เอาโหม เอาโหม (เอา)

แดดเผาเสียจนคำกร้าน
 สัญญาณไฟจอด ออกอ่อนทำบุญสุนทาน
 มาลัยเป็นพวงสองพวงห้าบาท
 ขาก้าวเดิน ปากป่าวร้อง
 คือน้ำใจของลูก ผูกพันภาระอันยิ่งใหญ่
 นั่งร้อยมาลัย ณ ริมฟุตบาท
 ถึงจะมีจะจน ก็เป็นคนเหมือน ๆ กัน
 หนูน้อยก้านัลด้วยพวงมาลัย
 ผูกใจเขาใช้ผูกใจใคร คล้องพวงมาลัย
 กล้ากลืนฝืนทนทำไป ในหน้าที่ของตำรวจไทย
 ตรวจตราข้อมมีเหตุผล มาลัยทำไปเพราะอับจน
 สงสารเล็กน้อย มาลัยรบกวนผู้ใหญ่
 ท่านคิดอย่างไรปัญหาขัง
 ท่านจะรู้คำตอบได้ดี ว่าที่ท่านคิดมันผิดหรือถูก

เพลง ทำเอียน

ชาวนาคือผู้ทำนาปลูกข้าว
 ยันจนเราเฒ่าแก่ชรา
 เผลอผิดดินน้ำลมฟ้า เผลอปัญหาหazardกรรม
 ลองกระชิบถามท่านเบาๆ ท่าน โศดด้วยข้าวมือใคร
 นมจากเต้าเอามาจากไหน
 วิงวอนฝากมาถึงรัฐสภาจากชาวนาไทย
 กลิ่นโคลนสาบควายยังนองน้ำตา
 เกษตรกรเขานอนผวา รายได้ต่ำกว่าราคาลงทุน
 เลือกลงไปเป็นขาเป็นแขน
 หายหัวกบาลจนชาวบ้านเขาเอือมระอา
 ใครเขาจะกล้าไปลงคะแนน
 ผมพูดความจริงของจงอย่าโกรธ
 ขอโทษทีครับเบนห้าห้าไม
 ห้าห้าเดียวจาง่าย
 นักเขียนนักข่าวห้าขอร้องกล่าวปรับความเข้าใจ
 เขียนสู้มกัน ไปปรับเงินลูกเดียว
 เดียว ซิดเขียนเก็บเกี่ยวไม่ต่างกันตรงที่ความจริงใจ
 เป็นไทย อย่าเอาหนังสือพิมพ์บ่อนทำลาย
 อย่าขอมรับใช้เขียนซ้ายเลียขวาจนวุ่น
 ยังมีอีกมากที่ลากออกมาพอเป็นกระสวย
 หน้อยซี อย่าร้องอย่าร่ำอย่านำทางมั่วโลกีย์
 เขวชน ไซ่ร้องไซ่รำทำด้วยแรงขนมปัง
 ชาวนาเคว้งคว้างขัดสน
 ถึงห้าจะแปลว่าสัปคน

เพลง เฒ่าทะเล

เฒ่าอ้าลูกเลเมืองใต้ ฟ่านักอาศัยอยู่ชายฝั่งทะเล
 เป็นชาวประมง สมบัติคือเรือลำเก่า

เลี้ยงเรามาจนเป็นหนุ่มสาว
 แต่เหตุไฉนชาวนาไทยอับจนเรื้อมา
 ถามคุณพ่อแม่ ปู่ย่าตายายของเรา
 ตอนเราเป็นเด็กเราได้ค้ำน้ำนมมากมาย
 ไข่หรือไข่ไม่เหงื่อโคลชาวนา
 คุณนั่งห้องแอร์มันคงสบาย
 ร่างนโยบายซื้อข้าวปลือกประกันราคา
 ดีชั่วตัวคุณเขาสนับหนุนคุณเป็นผู้แทน
 อย่าปล่อยแฟน ๆ ทั้งไรทั้งนา
 เลือกลงครั้งสมัยหน้า
 การเมืองเป็นรุ่งเป็นเรืองของผลประโยชน์
 ภาษาที่ใช้คำไทยโคดๆ
 ทำคนทำกินไซ่อันธพาลประเทศไทย
 ชื่อจริงชื่อนายห้าเทียม
 อย่างนี้กว่าเป็นนักเขียนมันง่าย
 งานจับปากกาาก็เหมือนชาวนาเขากำค้ำ
 เพลงห้าคร่ำครวญชักชวนให้คุณเห็นความ
 คว่ากระจาดตลาดลงทุน
 กวนบ้านเมืองจนขุน กวนโอ๊ยกวนสันติน
 แต่ห้าต้องขอทิ้งท้าย ศิลปินไทยฟังห้า
 สร้างตัวอย่างไม่ดี ให้ลูกให้หลานให้
 จะร้องจะเล่นเห็นความจริงบ้าง
 แหกปากเข้าไปเอาแต่จะได้ประโยชน์ใส่ตน
 ยังดีกว่าคนที่เนรคุณ

เคนโตมากับเรือดั่งเก อาชีพชาวเล
 อายุรุ่นราวรุ่นครวคนเฒ่า

หาปลาตั้งแต่ค่ำยันเช้างานหนักงานเบา
 เรื่องราวมนุษย์ได้เคยฝันฝ่า
 ด้วยการกระทำ..เฒ่าเล โขก โชน ชีวิต
 ว่าคนเราข้อมมีวันสิ้นสุด
 ฤดูกาลผลัดกันมาเยือน
 อายุปาเข้าไปหลักแปด
 ลุงแกเรือคังเกเก่า รอยรั้วรอยร้าวตามอายุขัย
 ร่วมวันร่วมวัยจุดหมายเดียวกัน
 แต่เฒ่าอ่ำยังขำใจออกหาปลา
 อันชีวิตชาวประมงจนๆ อยู่ด้วยความอดทน
 ไปนากลับมาเลี้ยงชีวิตคน
 หนาวสันสะเก็ดทำทนายคนกล้า
 เป็นได้สองทาง ทางหนึ่งรอดกลับมาถึงฝั่ง
 ชายเฒ่ากับเรือคังเก
 มรสุมพัดผ่านพ้นไป ท้องฟ้าสดใสทะเลเจียบสงบ
 เฒ่าอ่ำอำลาจากไปไม่ใช่नियाข ไม่ใช่วีรกรรม

เพลง แผ่นดิน

ไม่มีดินฝันใดให้อ่อน
 ไม่มีดินฝันใดคุ่มนง
 ไม่มีดินฝันใดให้คุณเดิน
 ไม่มีดินฝันใดมีความหมาย
 ไม่มีชายหญิงใดมีชีวิต
 ไม่มีชายหญิงใดมัดแต่ฝัน
 ไม่มีชายหญิงใดไม่เคยคิด
 ไม่มีชายหญิงใดไม่อ่อนล้า
 อย่างมัดแต่ฝันอย่างมัดแต่คิด
 เห็นแก่ตัวคนเห็นแก่ตัว
 ไม่มีชัยชนะใดยิ่งใหญ่

เฒ่าอ่ำไม่ถอย ร้อยเอ็ดเจ็ดย่านสมุทร
 เฒ่าอ่ำคือชายหาปลาเหนือ โขกชะตา
 เรียนรู้ถูกผิดจากมหาสมุทร
 อันชีวิตมนุษย์มีระยะเวลา
 ไม่สะทกสะเทือนสายลมแสงแดด
 ออด ๆ แอด ๆ ของธรรมชาติ
 สองสิ่งร่วมทะเลอันไกล
 วันอุกาฟ้าเหลือง ทะเลสะเทือนสายลมเป็นบ้า
 มันคือค่ายาค่าพยาบาล
 เล่นไปข้างหน้าจุดหมาย ข้อมหมายชีวิตปลา
 ถึงลมฝนกระหน่ำซ้ำเติม
 ผู้เฒ่าก็รู้ อยู่เต็มอุราหนทางข้างหน้า
 อีกทางหนึ่งฝั่งร่างลงกลางทะเล
 หันหน้าออกทะเลไม่เห็นคืนมา
 ผู้คน ยังถกเถียงกัน ไม่จบ ผู้เฒ่าชราหายลงทะเล
 ใครจะรู้ถึงการกระทำ ของผู้เฒ่าอ่ำ ผู้เฒ่าทะเล

เท่ากับดินที่ถมถือกำเนิด
 เท่ากับดินที่ลงสำมะโนครัว
 เท่ากับดินที่ถมเดินตอนตั้งไข่
 เท่าแผ่นดินสุดท้ายของเฒ่าพันธุ์
 หมกมุ่นครุ่นคิดแค่สืบพันธุ์
 ตั้งแต่ตนทุกวันทุกเวลา
 ถึงชีวิตต่อไปภายภาคหน้า
 ร่วงโรยชราไปตามกัน
 ฝันถึงคิดถึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว
 แผ่นฟ้าจะมัดแผ่นดินจะหมองนอนน้ำตา
 เท่ากับชัยชนะเหนือใจตน

ไม่มีภัยพองใจเหี้ยมโหดร้าย
 ไม่มีเงินไม่มีทองยังไม่หมองเศร้า
 ไม่มีเงินไม่มีทองคอยหาใหม่
 แผ่นดินเดือดร้อน (ผู้คนหมองไหม้)
 แผ่นดินเหือดหาย (ผู้คนหมดสิ้น)
 ไม่มีคนฝันใครมีความหมาย

เท่ากับภัยพองไทยทำลายคน
 มีแผ่นดินปลูกข้าวเราอยู่ได้
 บนแผ่นดินสุดท้ายของไทยทุกคน
 ผู้คนใจร้าย (แผ่นดินเดือดร้อน)
 หมดสิ้นแผ่นดิน (หมดสิ้นเผ่าพันธุ์)
 เท่ากับผืนดินไทยของคนไทย

ชุด ประชาธิปไตย ปี 2529

เพลง คาคี

คาคีไต่ต้นตาล คาคีตกตาล ตอตาลคำตุค
 โบราณท่านกล่าวไว้ว่า
 แต่คนต้องกินต้องใช้
 ปีนตาลเอาลูกตาลสุก
 ถึงเผ่าชราตามัว หากแม้นหวาดกลัวคงไม่มีกิน
 หล่อเลี้ยงชีวิตโดยภาคภูมิใจ
 ลำต้นตรงใหญ่ยอดตาลอยู่สูง
 ยอดตาลโคลงเคลงตามกระแสลม
 ให้คนได้ชม ได้ชิมลิ้มรสตาล
 ถึงมีความชำนาญยังเกิดอาการพลั้งพลาด
 อย่างว่าแต่คนเลขลึงยังเคยคังพสุธา
 อย่างคาคีกำเนิดมาเป็นลูกท้อเงาอาชีวะเก็บตาล
 หณิงชายทุกคนเข้าใจได้ดี
 ไม่ถึงขวบปีก็หลงลืมกันไป (มีเพียงผ้าเหลืองผ้าขาวที่ชาวบ้านพันไว้โคนต้น)
 อนุสาวรีย์คนจน (อนุสาวรีย์คนจน)
 คาคีไต่ต้นตาล คาคีตกตาล ตอตาลคำตุค

คาคีตกต้นตาล ตอตาลคำตุคตายได้ต้นตาล
 ทรัพย์สินเงินตราเป็นของนอกร่างกาย
 อย่างรายคาคีต้องไต่ต้นตาล
 หากินเลี้ยงลูกเลี้ยงเมียเลี้ยงตัว
 ทรัพย์สิน โดยสุจริต
 ต้นตาลนั้นเป็นต้นไม้
 ลูกตาลแขวนห้อยโตงเตง
 คาคีไต่ตาลนานนม
 ถึงมือจะเหนียวมันก็เกี่ยวกับสังขาร
 ไม่ใช่เรื่องประหลาดเขาพลาดพลั้งจริงๆ
 ชีวิตเป็นอนิจจัง ถึงคราวผูกพันยังธรรมคา
 รสหวานรสตาลจากต้น
 แต่ชีวิตชายชื้อคาคี
 ถึงกันแคดกันฝน ก็แค่โคนต้นตาล

เพลง เจ้าตาก

ยุทธศาสตร์ยิ่งใหญ่ ความตั้งใจเด็ดเดี่ยว
 ดีแหกฝ่าวงล้อม ลุยพม่าข้าศึก

มีวันนี้เราจะเคี้ยวข้าว และทูปหม้อข้าว
 นี้ก็ถึงความเป็นไทย ดึกว่าไปเป็นทาส

สองมือถือดาบอย่างมั่นใจ
วันข้างหน้าข้าจะมาทวงคืน
ม้าวแต่กล่อมสตรี เริงโลกีย์เป็นหลัก
เจ้าตากทนไม่ได้ แผ่นดินไทยเป็นหลัก
ตีฝ่าทัพตองอู ตายหรืออยู่ไม่สำคัญ
อ้อมออกจากกรุงศรี ไปเข้าตีเมืองจันทน์
ตีชุมนุมต่างๆ ตีเจ้าฝางให้แตก
รวมชุมนุมที่มี ก่อนโจมตีเจ้าฝาง
เจ้าฝางชะล่าใจ ในไม่นานก็แตก
มากรุงธนบุรี ไทยจึงมีเอกราช จากอยุธยา

เพลง วันเด็ก

วันเด็กให้เด็กเดินตามใคร
ชกกันเหมือนมวยคู่วันเสาร์ ตีศอก โยนเข้า
ค่าพ่อล้อแม่ก็ปู่ตาชาย
ผิวเมี้ยตีกันตีกันก็รวมหัวใช้เรา
ทำตัวให้เด็กดูตัวอย่าง
วันเด็กเราเป็นเด็กเกเร
สร้างเขคให้เด็กได้โยกบันไดคยาคิมเกล้า
ต้องตีปลานลงแหว อนาคตเลว ๆ ก็ผู้ใหญ่ตัวดี
เพื่อผู้ใหญ่บ้างชิสมคูลกัน
เปรียบเหมือนตัวยาชิม่าโลชั่น
เขียนให้เด็กได้ฟังมันก็ยังไม่พอ
และผู้หลักผู้ใหญ่ มีความหมายทุกคน
เพราะสังคมสังคม ยังไม่สมประกอบ
ต้องโตเป็นผู้ใหญ่ (โตเป็นผู้ใหญ่)
ในกำมือเล็กๆ (ในกำมือเล็กๆ)
ผู้ใหญ่หลอกเด็ก เราจะแก้ที่ใคร
เราจะแก้ที่ใคร เราจะแก้ที่ใคร

นักรบไทยของพระเจ้าตาก ผ่าฝงกรุงอยุธยา
แผ่นดินไทยดาลเดือด ทัพข้าศึกกรมล้อม
นักรบกลายเป็นศพ พบกับความปราชัย
นักรบคือนักรบ นักสู้แห่งกรุงศรี
คืนนี้จันทร์ลับไหล แหกวงในวงล้อม
ยึดเมืองจันทบุรี เป็นชุมนุมเจ้าตาก
ทบทวนความพ่ายแพ้ แก้ไขยุทธวิธี
พ่ายแพ้เป็นบทเรียน ทำจากเล็กไปใหญ่
จากอยุธยา มาเมืองจันทบุรี
มาเมืองจันทบุรี มากรุงธนบุรี ตากสินมหาราช

แม่ตั้งวงไฟ พ่อตั้งวงเหล้า
เอาให้ตาย ให้ตาย เสียข่าไม่ต้องหาคำแปล
ห้ามปรามเคี้ยวจะถูกเลขท้ายเป็นเรื่องผู้ใหญ่
ใช้ไปซื้อเหล้าใช้คู่คั่นทาง
ถูกไม้ไม่ห่างจากโคนต้นไม้
เพราะสังคม โปเก มีผู้ใหญ่ผู้นำเรา
เอาให้มาเซ็ดดิน ลูกหลาน
คำขวัญเขียนกันได้ทุกปี
อันว่าคำขวัญเท่าที่ฉันผ่านมา
แต่สังคมวันนี้แย่ยิ่งกว่าสังคม
พ่อกับแม่คือยา ปู่กะย่า ตาชาย
อย่าปล่อยเด็กเดินชน โดยตามลำพัง
เด็ก เด็ก (เด็ก เด็ก)
อนาคตฝากไว้ (อนาคตฝากไว้)
ถูกมอมเมาตั้งแต่เด็ก
เราจะแก้ที่เด็กหรือแก้ที่ผู้ใหญ่
แก้ที่ผู้เด็กหรือแก้ที่ผู้ใหญ่

เราจะแก้ที่ใคร เราจะแก้ที่ใคร
ที่ก่อกรรมทำร้ายเด็กไทยวันนี้
วันผู้ใหญ่ เขียนให้เร็ดเลขว่า
อย่ากอบโกย กินกันมากนักซี

เพลง ผู้แทน

เลมาเลดูกัน ว่าท่านผู้แทนเขาจะเฮ็ดอีหยัง
อย่างคำขูคำหาเสียง
ขูหนอพองหนอเมืองไทย
เลมาเลดูกัน ราคาข้าวประกันจะสั๊กเท่าใด
อย่างคำขูคำหาเสียง
สงสารคนที่ตั้งใจใจ อยากเข้าไปรับใช้
ถึงบารมีจะมากมาย เพราะเงินไม่มีจะแจก
เงินไม่มี เงินไม่มี อดเป็นผู้แทน
เลมาเลดูกัน จะหาหลักค้ำยันชีวิตได้อย่างไร
เท่าใด เบื่อคำขูคำหาเสียง
ให้คนเห็นว่าประชาธิปไตย
เพราะเงิน ไม่มีจะแจก หนี้สินอีรุงตุงนัง
เงินไม่มี เงินไม่มี ได้เป็นผู้แทน
ประชาชนคนเดินดิน กินข้าวแกง
พี่น้องพ่อแม่ย่าแม่พอกัน
นโยบายสวยหรู ผู้แทนผู้แทน

มีวันเด็ก ก็ต้องมีวันผู้ใหญ่
นำอะไรมาในทางที่ดีเด็ก ๆ สมัยนี้ หูไวตาไว
ให้ตั้งหน้าตั้งตา ทำแต่คุณความดี
เด็ก ๆ สมัยนี้ นั้นแทบไม่มีอัคปาก

เลมาเลดูกัน ว่าท่านผู้แทนเขาจะโซ้ยอีหยัง
เสามาคอยดูว่าเขาจะเบี่ยงบ่ายไหม
เฮาเลือกแบบไหน เฮาก็จะได้แบบนั้น
เลมาเลดูกัน ราคาน้ำมันจะลดลงเท่าไร
เห็นเป็นแค่เพียงธุรกิจไซ้ไหม
แต่เป็นได้แค่ฝัน เพราะเงินไม่มีจะแจก
ถึงคุณธรรมจะมากมาย
มีความดี มีคุณธรรม ยังอดเป็นผู้แทน
เลมาเลดูกัน จะแทงหวายรัฐบาลอีกได้นาน
ขอมมีแต่เพียงให้พอกินได้ไหม
คือส่วนหนึ่งของคนไทยไม่ใช่การเล่นกล
เพราะเงิน ไม่มีจะแจก รายได้ไม่พอประทัง
เลือกผู้แทนเป็นผู้แทน ประชาชนผู้แทน
ตะวันโค้งแดงท้องแห่งแห่งแก่
นี่ถึงวัน ๆ ไปหย่อนบัตรลงตู้
ผลประโยชน์ของคนผลประโยชน์ของใครครับ

ชุด เวลคัมทูไทยแลนด์ ปี 2530

เพลง คนหนึ่งเหนียว

ประตูโรงงานปิดแล้วตัวเรา ปะกะตูปิดอีกแล้ว
นั่นนะซิ มาเข้าใจเห็นใจ อยู่เพื่องานทำเพื่อเงิน
ไม่พออย่าได้เลี้ยงลูกเลี้ยงเมีย...
ได้เป็นวัน ๆ บ่นจริงจริง และแก้ต่างหาก

ก็ถึงคราวหมองหม่น หนทางมืดมนจะมีกี่คน
ได้ก็ตั้งค้ำกันเชียวชะ เดือนละไม่เท่าไร
ก็มีเมียหลายคนนี่ (มีคนเดียว)
เป็นกรรมกรเร่ขายแรงงาน

ฉันมันแสนลำบาก ชีวิตทุกข์ยากค่าหยุกค่ายา
บ้านต้องเช่าละค่าข้าวค่าเหล้า
สิ้นเดือนสุดท้ายจะให้ทำยังไงไรล่ะ
คิดขอลาน... ละอายใจอยู่...
สัตว์ ๆ สองมือยังดี (ก็สองมือยังดี)
สัตว์ ๆ สองมือยังดี สองขายังเดิน
อยากตัดใจหวนกลับคืนสู่บ้านนา
ดีกรรมใหญ่โตถนนมากมาย อีกรถราที่ขวัคไขว่
ค่าลงแล้วร้านรวงก็ปิด ปิดทำไมหะ
แหล่งราตรีเบ่งบานนะซี
ก็จำจ๊ะ จำจ๊ะ กันตัวเป็นเกลียว
เนี่ยะน้อยใจ ขายใคร ไม่ออก
ที่เอาไว้ไถนา หมดรีขวแรงยังเข้าโรงฆ่าสัตว์
เนื้อหนังมังสาของคนกับควาย ก็นั้นนะซี

เพลง บาบปรีสุทธิ์

อันคนเราหญิงชายทั้งหลายเหล่า
ถึงเมื่อคราวแรกเจอกันมักหวานชื่น
ผมเป็นสุภาพบุรุษนะครึบ
ผมไม่กินเหล้าไม่สูบยานะ
วันเวลาผันไปช่างหวานชื่น
ความรักความงดงามช่างยิ่งใหญ่
ผมยังกลับบ้านตรงเวลานะ
ผมให้เงินเดือนคุณหมดเลขนะ
วันเวลาผันไปแหมชักเบื้อ
ต่างคนต่างเริ่มทำในสิ่งใหม่
ผมไปกินเหล้ากับเพื่อนมานะ
ผมเหลือเงินให้คุณแก่นี่พอนะ
ยามเมื่อความอดทนถึงที่สุด

ค่าโน่นค่านี้ ค่าน้ำค่าไฟ
สำคัญนะค่าเหล้า แล้วจะเหลืออะไรล่ะ
มันก็นั้นนะซี เพราะเขาเลิกจ้างแล้ว
คิดขอลาน... ละอายใจอยู่
สัตว์ ๆ สองขาอยู่ (สองขาก็ยังอยู่)
นั่นแค่แต่ใจไม่กล้า
ก็หมดปัญญาเขาแย่งที่นาไปแล้ว
ข่าเดินเรื่อยไปสายดาจับจ้อง ที่ป้ายรับคนงาน
ก็นั้นนะซี โชกแล้วโดนปล้นมั้ง
สถานบริการสาวน้อยทำงาน
เป็นชายอย่างฉันมันนีกน้อยใจ
เหมือนทวยบ้านนอก จะมีก็แรง
เจ็บใจจริง ๆ มันยังได้ราคา
แล้วใครจะเหนียวกว่ากัน

ต่างมีดีมีเขี้ยวพ้อๆ กัน
ต่างหีบยื่นความดีให้แก่กัน
ฉันเป็นสุภาพสตรีคะ
ฉันก็ไม่ยุ่งไม่ขี้บ่น
ต่างหีบยื่นไมตรีดีต่อกัน
จึงตกลงปลงใจไปแต่งงานกัน
ฉันเป็นแม่บ้านที่ดีคะ
ฉันจะใช้สอยอย่างประหยัดคะ
ต่างไม่เหลือสิ่งดีมาอดกัน
เริ่มกระทำตามใจที่ต้องการ
ฉันไปงานเลี้ยงที่ทำงานยะ
ฉันก็มีภาระใช้มากกว่าเก่า
จึงต้องหยุดไว้ตรงเลิกกรากัน

มันจึงเป็นผลงานที่แสนห่วย

คนที่ชวยก็คือตัวลูกน้อย

ชุด ทับหลัง ปี 2531

เพลง นิคส์

(คอร์ธ) นำยังคงไหล ไฟยังคงสว่าง

จะคิดจะเดินเลือกทางให้ถูก

ก่อนที่จะไป ก่อนที่จะไป

ฟ้ายังคงใส (คืนยังคงชุ่มฉ่ำ)

เกษตรกรคืนวันนี้ เกษตรกรคืนรณชาติ

นิคคือเมืองอุตสาหกรรมใหม่

คลุกอยู่กับปุย ยาม่าแมลง

(คอร์ธ) พื้นนาพื้นไร่ กวาดขายให้ต่างชาติ

อยุธยาปู่ตายาย สู้จนตัวตายจนได้เป็นไทย

เกี่ยวกับยังง (ขายที่ขายไร่นา)

เสียทองเท่าหัวไม่เสียผ้าให้ใคร

ผ้าย่าผ้ายาย ผ้าย่าผ้ายาย

เมคอินไทยแลนด์ (ญี่ปุ่นกำไรเพราะเป็นคนมาลงทุน)

เมคอินไทยแลนด์ (ได้หวั่นคอยเหยียบ เกาหลีคอยซ้า)

คนไทยใจดีไม่เคยใจดำ (แต่พวกเขาทำกับเราเกินไป)

สินค้าของเราทำโดยคนไทย (เขาออกกฎหมายการค้ากีดกัน)

นิคคือเมืองอุตสาหกรรมใหม่

มีข้าวในนา มีปลาในน้ำ

นิคคือเมืองอุตสาหกรรมใหม่

คิดดูให้ดี ก่อนที่จะก้าว

นิคคือเมืองอุตสาหกรรมใหม่

คิดดูให้ดี ก่อนที่จะก้าว

ฝันไปไกลกว้าง กว่าผู้คนเป็นอยู่

จะคิดจะไปใคร่ครองเสียก่อน

ก่อนที่จะสายเกินไป

นาไร่มิทำ (แต่คนทำขาดทุน)

ก่อนที่จะไป ก่อนที่จะไป ก่อนที่จะขายแรงงาน

ไทยคือเมืองเกษตรกรรมลูก

ราคามันแพงกว่าราคาผลผลิต

เป็นบรรยากาศ สองปีที่ผ่านไป

เกาหลีซื้อไร่ได้วันซื้อนาญี่ปุ่นก็พากันแก้มาไว้

เกี่ยวกับนิคที่ 5 (แห่งเซาท์อีสเอเชีย)

แผ่นดินของเรามีสิทธิ์เสียขาย

อยู่กันมาหลายชั่วคน

ไทยคือเมืองเกษตรกรรมเก่า

ควรคิดควรทำจากของเดิมให้ดี

ไทยคือเมืองเกษตรกรรมเก่า

เงินดุงกระเป่าแต่ต่างด้าวเต็มดิน

ไทยคือเมืองเกษตรกรรมเก่า

เงินดุงกระเป่าแต่แผ่นดินจะไม่มี

เพลง แม่สาย

พากฟ้ายามเย็นเห็นแสงรำไร
 หม่อมวลวิหคเห็นลมอยู่กลางเวหา
 แต่น้องนางใยไม่เห็นกลับมา
 ลมหนาวพัดโบกโยกเรือจนคล้ายจะพัง
 นกน้อยจากท้องนาราคาถูก
 กศัญญูบิดามารดาปานใด
 ต้องไปสู่อังคมทราม
 หมิ่นพันที่เธอผ่านชาย หัวใจเธอจึงเย็นชา
 ไม่คิดหวนคืนบ้านนา ปรารณาเพียงยามมา
 เธอจึงจากเมืองบางกอก หวังไปให้ทันเวลา
 แม่สายที่เธอจากมา เหมือนนาวาว่าสายเกินไป
 ใครเล่าเจ็บปวด รวดร้าวเท่าสาวเมืองเหนือ
 ขายกินหมดแล้วเอื้องเหนือ ให้กับชายที่อุบฉ่าง

เพลง ลูกบ้างเนื้อ

ให้โอกาสกับลูกบ้างหนา
 ให้เวลากับลูกบ้างเนื้อ
 อย่าปิดบังความคิดเขา
 บางทีมันแค่กลัวว่าลูกของตัวนั้นจะลำบาก
 ลูกจึงต้องถูกปล้น โอกาสของตน โดยไม่รู้ตัว
 คุณผู้ทำงานเก็บเงินเก็บทองนั้นเป็นเรื่องดี
 แบ่งเวลาของคุณเป็นเรือเป็นพายให้แก่ลูกๆ
 ลูกที่อยู่กับเงินและความสบายที่เงินซื้อ
 โชคลาภที่ยิ่งใหญ่ หรือด้อยต่ำ
 ใช้ไปในทางที่เป็นประโยชน์
 ให้เขาใช้ปัญญาที่สั่งสมมาจากชีวิตจริง
 ให้เขาได้ลมหนาวแสงแดดแผดเผาด้วยกำลังใจ
 ลูกเดินออกจากบ้านพ่อแม่อย่างท่านไม่ต้องวิตก

อาทิตย์จะลับโลกไป พระจันทร์จะโผล่ขึ้นมา
 จะกลับคืนสู่ชายคา ชายป่าคือแหล่งพักพิง
 จากไปตั้งหลายปีกว่า ท้องนาบ้านเราเหงาจัง
 ผู้เฒ่าตายายลงนั่ง เหม่อรอด้วยใจเลื่อนลอย
 เธอเป็นลูกที่ถูกพ่อแม่ขายไป
 แม่สายจากเมืองเชียงฮาย
 เมื่อรู้สึกตัวก็สายเกินไป
 สังคมกระหน่ำ ช้ำสองเธอต้องคิดยา
 ผู้เฒ่าล้มป่วยคนช่วยไปบอก
 เอายา ไปฝาก เอาหมากเอาพลูเสื่อผ้า
 นกน้อยกลับมาแค่ทันพระสวด
 สังคมเมืองไทยใครฟังเขาคงไม่เชื่อ

ให้โอกาสกับลูกบ้างหนา
 จงอย่ากีดกันเขาออกจากชีวิตที่ต้องสู้
 ด้วยกำแพงของความรำรวย
 จึงไม่ยอมเปิดฉากของชีวิตจริงให้ลูกผจญ
 มีทรัพย์สินติดตัวมากมายก็เพราะพ่อแม่หามา
 แต่เวลาที่มีทั้งหมด ไม่ใช่ใช้เพียงหาเงิน
 ดังรักวัวให้ผูก รักลูกรักเต้าต้องเข้าใจเลี้ยง
 ถูกปิดกั้นปัญญา รอเพียงเวลารับมรดก
 จะเป็นผลดีต่อเมื่อมันถูก...
 ต่อคนอื่นเขาเท่านั้นเอง
 จะได้มีทุกสิ่งทีกลั่นออกมาจากตัวเขาเอง
 จากพ่อแม่สอนไว้เป็นทรัพย์ประเสริฐกว่ามรดก
 สังคมสกปรกเลอะเทอะปานใดลูกเรารู้ดี

ให้โอกาสกับลูกบ้างเนื้อ
ลูกบ้างเนื้อ เนื้อ เนื้อ เนื้อ

เพลง ทับหลัง

แห่งเหลี่ยมทับหลัง
เราขอเอาคืน ของของเราเขาเอาไป
เฮลิคอปเตอร์มาทำศึก ถึงเวียคนาม
คิดจะมาขอ ตั้งฐานต่อในเมืองไทย
เมืองพระนารายณ์ ทรงหายไปกับทับหลัง
นารายณ์ นารายณ์ นารายณ์ นารายณ์
นารายณ์บรรทม ความชื่นชมในชนชาติ
มีประวัติศาสตร์ บนแผ่นดินแดนชวาหนอง
นารายณ์ทับหลัง ไปอยู่ยังซิกาโก
เป็นแท่นหินพันโล ให้เด็กถามเอามาจากไหน
ฮา ฮา ฮา ฮา (ฮา ฮา ฮา ฮา)
* เอาไม่เกิด แจ็คสันคืนไป
เพราะเราต่างกัน แดกต่างกันตรงหัวใจ
ทับหลังนารายณ์ ไทยใช้เหนี่ยวรั้งความดี
คิดคนละทาง ไม่มีทางสร้างสันติ
เทพีสันติภาพ ยืนหลับในไร่จูดหมาย

ให้โอกาสกับลูกบ้างเนื้อ เฮ้ย....
ก็ให้เวลากับลูกบ้างเนื้อ

คือความหวังของคนไทย ต่ออเมริกา
เอาของเราไป ของคนไทยไปทำไม
ตั้งฐานบนแดนไทย ขนเอาไปทุกสิ่งทุกอย่าง
คิดจะมาจ้อ ตั้งฐานทัพในเมืองไทย
ฝังในศักดิ์ศรี ที่คนไทยมิเคยลืมเดือน
นารายณ์ นารายณ์ นารายณ์ ทับหลัง
นารายณ์บรรทมเราชื่นชมไทยเป็นชาติ
คล่องใจไทยทุกรุ่นสืบชาติตระกูลวัฒนธรรม
นารายณ์ทับหลัง ตั้งอยู่ยังซิกาโก
ไม่สนหрокพระนารายณ์ ไม่ใช่ไม่เกิด แจ็คสัน
ฮา ฮา ฮา ฮา (ฮา ฮา ฮา ฮา)
(เอาพระนารายณ์คืนมา) (ซ้ำ * 4 ครั้ง)
เพราะเราต่างกัน ต่างกันตรงความเข้าใจ
แต่คุณมีระดับบารมี สะสมสิ่งนี้เป็นรสนิยม
คิดคนละทาง ไม่มีทาง ไม่มีทาง
แค่ทับหลังนารายณ์ คุณยังทับหลังคนไทย

ชุด ทำมือ ปี 2532

เพลง ทำมือ

โย ฝ้ายโยไหม เอาไปใส่หูกแล้วทอทอ
ดินเหนียวดินเหนียว จากแหล่งกำเนิดลุ่มน้ำใหญ่
แต่มีแต่สีส้น เป็นลายเถาวัลย์นั้นลายไทย
แต่คือคำบรรพจน์ปัจจุบัน
ช่วยกันช่วยกัน ทำมานานมานาน

ปั่นแล้วกรอกรอ เป็นผ้าผุยผ้าไหมไทย
ใส่ผ้าไม้ฝ้ายมอญ ฟ้อนด้วยมือเป็นแจกัน
ประดิษฐ์ประคอยเอาไว้
ทำจากมือคนไทย จากครอบครัวไทย
เอามือทำงานชาวบ้านทำมือ

ทำมือทำจากมือคนไทย ทำมือทำจากใจทุ่งเท
 ปั้นเป็นลูกกลม ๆ เป็นดอกเป็นดวง
 เมื่อนึกถึงวันที่ยังเยาว์วัย กลิ่นและรสชาติไหน
 เอามาจกทอเป็นเสื่อเป็นสาด คอนไปขายตลาด
 เราเป็นคนไทยช่วยซื้อช่วยซื้อ ของดี
 ทำมือทำจากมือคนไทย ทำมือทำจากใจทุ่งเท
 ของแพง ๆ ใครว่าจะคิดมไป
 ของไทย ๆ เราทำจากมือคนไทย
 ของแพง ๆ ใครว่าจะคิดมไป
 ของไทย ๆ เราทำจากมือคนไทย
 ทำมือทำจากใจทุ่งเท ทำมือทำมานานกาล
 ทำมือทำจากใจทุ่งเท ทำมือทำมานานกาล

เพลง ออกซิเจน

เมอซิเคซ บีเอ็มดับเบิลยู
 อีซูซุ มิสซูบิชิ ทุกชีวิต
 เวสป้า ฮอนด้า ซูซูกิ มอเตอร์ไซค์
 เพื่อนที่แสนดี ดีดีทั้งนั้น
 มีคุณประโยชน์ ใครมีกะตั้งค์
 ออกซิเจนของคน รถยนต์เอาไป
 รถยนต์มันเยอะ ไอเสียมันเยอะ
 ก็หายใจไม่ออก เมอซิเคซ บีเอ็มดับเบิลยู
 อีซูซุ มิสซูบิชิ ทุกชีวิต
 เวสป้า ฮอนด้า ซูซูกิ มอเตอร์ไซค์
 เพื่อนที่แสนดี ดีดีทั้งนั้น
 มีคุณประโยชน์ ใครมีกะตั้งค์
 ไม่คูหน้าเกลียด (รถใครแรงแข่งไปไกล)
 ขับเคลื่อนว่องไว พั่นควัน ไอเสีย
 ผู้คนอ้าแ่ ขาดออกซิเจน

ไบเคยไบคอง เอามาห่อของขนมชะตัม
 เป็นห่วงเป็นสาย หอม มะลินมแมว
 คงไม่คุ้นเคยเท่าของไทย ๆ ดันกกดันปอ
 กระบุงกระจาดก็ทำกับมือ ทำจากมือคนไทย
 ต้องทำกะมือ ทำกะมือ กะมือคนไทย
 ทำมือทำมานานกาล ทำมือทำจากมือคนไทย
 ของไทย ๆ เราใช้ได้คิดมถัด
 ไทยทำมือเราทำมาก่อนเครื่องจักร
 ของไทย ๆ เราใช้ได้คิดมถัด
 ทำจากมือคนไทย ทำมือทำจากมือคนไทย
 ทำมือทำจากมือคนไทย ทำมือทำจากมือคนไทย
 ทำมือทำจากมือคนไทย

โตโยต้า เปอร์โย มาสด้า
 ปลอดคภัยในวอลโว่ ยามาฮ่า คาวาซากิ
 ตุ๊กตุ๊ก รถยนต์ รถดีสตัน
 วิ่ง ได้กันทั้งนั้น รตราสำคัญ
 ใครมีปัญญา จะชี้รถชี้รา ไม่คูหน้าเกลียด
 ขับเคลื่อนว่องไว พั่นควัน ไอเสีย
 ผู้คนอ้าแ่ ขาดออกซิเจน
 โตโยต้า เปอร์โย มาสด้า
 ปลอดคภัยในวอลโว่ ยามาฮ่า คาวาซากิ
 ตุ๊กตุ๊ก รถยนต์ รถดีสตัน
 วิ่ง ได้กันทั้งนั้น รตราสำคัญ
 ใครมีปัญญา จะชี้รถชี้รา
 ออกซิเจนของคน รถยนต์เอาไป
 รถยนต์มันเยอะ ไอเสียมันเยอะ
 ก็หายใจไม่ออก ก็หายใจไม่เข้า

ก็หายใจไม่ออก ก็หายใจไม่เข้าไม่ออก

ชุด ห้ามจอกควาย ปี 2533

เพลง สัญญาหน้าฝน

ฟ้าในเดือนฝนฉ่ำ คงนึกขำต่อคำสัญญา
 ยิ่งพารนร้อนใจ ไหนว่าไปแล้วกลับหน้าฝน
 ทิ้งให้รอทุกข์ทนเท่าไร คนอย่างเงี๊ยะก็มี
 ฝนคอยสมน้ำหน้า อย่าพึ่งตกมาซ้ำแสลงใจ
 แก้วตาเจ้าแหกตาไซ้ใหม่ รู้อย่างงี้ไม่คิดรักใคร
 คลอเคลียแล้วให้คิดอิจฉา
 ได้แต่หวัง หวัง หวัง ว่าสักวันหนึ่ง
 แล้วมาหลอก หลอก หลอกให้ฉันตายใจ
 มากมายหลายหมื่น คงไม่ยื่นรอเธอ
 หว่านฝนลงมา ต่อสัญญาฝนเทียม
 ขวัญไม่ควรคู่เรียม ไม่เหมือนนิยาย
 ใครจะรู้ไปแล้ว โทษแนบ
 เจ็บทั้งแสบ ทั้งคัน
 ยังคอยนับวันคืนข้างฝา
 โคนเขาคาบ ไปห่ม่าเสียแล้ว
 ทั้งยาวทั้งใหญ่ จ้างก็หา ไม่เจอ

ฝนหล่นเทร่่วงมาสายลมพัดพา
 ใครเป็นคนสัญญาเอาไว้
 ฝนเจ้าจงไหลกลับ ไปรอรับคนผิดสัญญา
 เดือนเป็นปี ล่วงผ่านไปแล้ว
 กัดจิ้งหรีดมันกว่า มองเห็นควายตัวผู้ตัวเมีย
 เป็นควายมัน ไม่มีปัญหา ปัญหาเลยไม่มี
 ถึงได้คอย คอย คอย เธออยู่อย่างนี้
 ลือไปทั้งตำบล ถ้าฉันมีเงินทอง
 จนฝนหมดฟ้า ฉันจะจ้างเครื่องบิน
 รักจนใจปีป่น เกิดเป็นคนทำตัวไม่เจียม
 จากคลองแสนแสบวันที่เธอ ได้จากไปไกล
 รักมันมีมากมายหลายแบบ
 ถึงเธอ ไปไม่กลับ
 ปฏิทินคารา ยังยิ้มส่งมา ดากกลางหัวใจ
 เอ็งไม่ต้องทำสงกะส่าย หลงเมืองกรุง
 หลงเมืองกรุง ทั้งยาวทั้งใหญ่ จ้างก็หา ไม่เจอ

เพลง นส.3 ก.

ท้องที่มีเธอยังหิว ผิวเนื่อนวลนาง
 น่องที่มีก็ขังรอ...รอเธอกลับมาทานมและเสื่อผ้า
 มุ่งคืนสู่เมืองเชียงตุง งานที่ทำก็จำใจ
 ฝันที่มีก็เพียงลม ใครมาโถมทุ่มเทศวิตร่วม
 * ฝันอันล่องลอย ไร่ซึ่งจุดหมาย บ้านก็อยู่ไกล
 เธอต้องขายกิน นส. 3 ก. ท้องที่รอกก็ยังมี
 สังคมเราก็เท่านั้น ถ้าจะโทษกันนั้นคงต้องแก้ต่าง

ถึงเป็นที่พักกายของชายเปลี่ยว
 ฝากจากดินแดนไทย
 ทอดเนื้อตัวไปใจเจ็บก็เพราะจนตั้งแต่เกิด
 เหมือนดั่งส้วมสุขาเป็นสาธารณชน
 ไร่ที่พึ่งพิง แสงตะวันรอน ลับลงคิดคิด
 สิบนิ้วที่มีไม่อาจจะทดแทนคุณกำเนิด
 ว่าเป็นลูกสาวใคร เธอไม่ใช่ลูกสาวคุณ

ร้องให้ไปกับความฝัน มันไม่ใช่กรรมชั่วเวร
 สอนใจผู้คนน้องสาวเป็นไทยใหญ่
 ก.ที่หนึ่ง ก.ที่สอง เกียรติ ก.ที่สาม กาม
 เนื้อนุ่ม นมดี กระหรีดั่ง (ซ้ำ *)

วรรคใดในชาติก่อน ชาตินี้เป็นอุทาหรณ์
 เสด็จทิ้งหัวใจร่างกายและวิญญาณ (ซ้ำ *)
 นส. 3 ก. พ่อเอาไปขาย แม่เอาไปคุ้ม

ชุด ก้นบึง ปี 2533

เพลง กลิ่นรวงทอง

ท่ามกลางเปลวแดดเผาแดงไฟ
 ใครหนอสู้นทนทำงานกลางนาได้ควายคูดุ่ม
 รุ่งจนจวบค่ำตราครุฑเหงื่อนอง
 ยามหนาวทนยืนฝืนสู้แรงลม
 ระดมแรงนวดศูดใจ
 เกิดจากทุ่งรวงทอง เกิดจากสองมือใคร
 หอมเอ๋ย...หอมในน้ำใจของหมู่ชาวนา
 จนผิวเกรียมโซยกลิ้น ทำกินอยู่กลางท้องนา
 ชาวนาถ่อมตาและหายใจ
 เกิดจากทุ่งรวงทองเกิดจากสองมือใคร
 หอมเอ๋ย...หอมในน้ำใจของหมู่ชาวนา
 จนผิวเกรียมโซยกลิ้นทำกินอยู่กลางท้องนา
 พอเพียงวันหนึ่งชีวิตชาวนา ถ่อมตาและหายใจ

กลางผืนดินนาไร่ ขอบฟ้ากว้างไกลสุดตา
 กุมไถพินผ้าคราดนาถ้าเมื่อระบบ
 แปลงพื้นดินงามผ่องเป็นทุ่งรวงทองนำชม
 เก็บเกี่ยวเกี่ยวข้าวมัดฟ่อนกลม
 จากแรงเป็นรวงเหลืองงามจนขาวผ่อง
 รสข้าวหอมกรุ่น หอมเอ๋ย...ละมุนละไม
 หยาดเหงื่อรินหยดรดลงพื้นดิน
 บ่ที่อบถอยสู้นทนเรื่อยมา พอเพียงวันหนึ่งชีวิต
 จากแรงเป็นรวงเหลืองงามจนขาวผ่อง
 รสข้าวหอมกรุ่นหอมเอ๋ย...ละมุนละไม
 หยาดเหงื่อรินหยดรดลงพื้นดิน
 บ่ที่อบถอยสู้นทนเรื่อยมา

ชุด โนพลอมแพลม ปี 2533

เพลง โนพลอมแพลม

แสงแดดเรืองรอง ส่องลงมาหลังคามุงจาก
 ไป อยู่กินประสาคนจน จะมัวทำบ่นทำเบื่อทำไม
 ใจคนไม่โรย ฝนโปรยโชยข้าวในนา
 พายเรืออีโปงมาแต่โบราณ
 ได้โคนต้นตาล เป็นอยู่อย่างนี้มานาน
 ถึงจะคับไปหน่อย เท่าจริงหนู

ถึงเป็นความลำบาก ความยากจนต้องอดทนกัน
 โชคดีแล้วที่เป็นไทย แผ่นดินไม่ไร้
 ก็ตัดเอามาเก็บกินในโอ่ง อาบกินน้ำปิ้งน้ำโจง
 ดำนานว่า ฒ.ผู้เฒ่า ทำโรงต้มเหล้า
 ถึงคุณันคารบได้สร้างปัญหา
 แต่ก็พอได้อยู่ กินกันอย่างแมว

ถึงจะมีปัญหามันก็แฮ้วไปแฮ้ว	ใครมาขอมาแฮ้ว ยังว่า โนปอมแปม
โนปอมแปม โนปอมแปม	บ่มีปัญหา เป็ลว่า โนปอมแปม
โนพลอมแพลม โนพลอมแพลม	ไม่มีปัญหาเขาว่า โนพลอมแพลม(สร้อย)
เทคนิคอุตสาหกรรม คือดำส้มดำบรจระป่อง	เหล่าตาลเขาเทลงกล่อง แผลกึ่งติกา
ว่าพาสเจอร์ไรส์ ใครดื่มจะต้องโดนจับ	เหล่าเถื่อนจะมาทับสัมปทานได้ยังง
ชีวิตอุทิศเพื่อใคร ดิ้นขันพร้อมไก่อ	ไปเข้าโรงงาน โนปอมแปม (สร้อย)
โอ โฮ โอ โฮ โอ โอ โฮ โฮ	ถึงจะคับไปหน่อย เท่าฯรังหนู
แต่ก็พอได้อยู่ กินกันอย่างแมว	ถึงจะมีปัญหา มันก็แฮ้วไปแฮ้ว
ใครมาขอมาแฮ้ว ยังว่า โนปอมแปม	แสงแดดเรื่องรอง ต่องลงมาหลังคากอนกรีต
ขนบธรรมเนียมจารีต ได้ถูกขูดขูดนี้ทำลาย	เขียนลงประวัติศาสตร์ให้ชนในชาติได้จดจำไว้
บุญคุณของแผ่นดินไทย	ฉันทอมเป็นควาย หัวใจกบฏ

ชุด วิชาแพะ ปี 2534

เพลง นายกอ

(สาว) นายกอ...นายกอ...(นายกอ...)	คุณจะเป็นใครก็ได้ ขอให้ประชาชนไทย
ได้เป็นคนเลือกนายกอ ทางเขามีให้เดิน	ทำไมจึงไม่เดิน มันไม่เพลิดไม่เพลิน
เดินไม่เป็นหรือไร ใจลองไต่รลองตรอง	ว่าควรไม่ควรเช่นใด นี่นะแผ่นดินไทย
ไม่ใช่แผ่นโรตี มีผู้คนมากมาย	เด็กหญิงชายอดอยาก ชีวิตความทุกข์ยาก
มันฝากกับฝีมือใคร ใครว่าสูงยิ่งหนาว	ยิ่งสูงควรยิ่งตั้งใจ นายกอไต่กระได
อย่านำไปนรกโลกันต์ นายกอ	นายต้องมาจากเลือกตั้ง ไม่ได้มาด้วยกำลัง
และไม่ได้มาด้วยเงินทอง	นายกอ นายควรเดินตามครรลอง
ให้ประชาชนทั้งสอง	ได้เป็นคนเลือกนายกอ
นายกอ นายกอ นายกอ คุณจะเป็นใครก็ได้	ขอให้ประชาชนไทย ได้เป็นคนเลือกนายกอ
นายกอ นายกอ คุณจะเป็นใครก็ได้	ขอให้ประชาชนไทย ได้เป็นคนเลือกนายกอ
เป็นพระเอกเล่นเป็นพระเอก ดิบทแตกก็โคงคังไป	เป็นพระเอกเล่นเป็นพระเอก
บทไม่แตกก็ตงงาน เป็นนายกอ เล่นปีนกระได	ปีนนายกอ เล่นปีนกระได อาจนำไปนรก
สวรรค์ นายกอ นายกอ นายกอ	นายกอมาจากเลือกตั้งหรือเปล่า
ให้ประชาชนอย่างเราฯ	ได้เป็นคนเลือกนายกอ

ทางเขามิให้เดิน คงต้องก้มหน้าเดิน
ใครว่าสูงยิ่งหนาว ยิ่งสูงยิ่งควรตั้งใจ

มันจะขาดจะเกิน ควรต้องเดินต่อไป
นายกอ ไต่กระได จงนำไปสู่สรรเสริญ

เพลง พ่อหลี่

พ่อหลี่พี่หนูหล่อ พ่อเขาชื่อหมอลำแม่ชื่อแม่หยง
ดีหมี ดีหนูป่า วันเวลาเปลี่ยนไป
แม่เต่าที่เราเคยปล่อย ชังกลายเป็นตำนิินจา
ส้มตำ ข้าวเหนียว ปลาแร่
ไอ้ของมันบ่แน่ ยุคมันบ่แน่นอน
เสียดพันผุ วันเวลาฝึกฝน
เหมือนหมาคาบกระดูกหมู จนต้องคุปลาแดก
สนามรูดูป่าเขาบรรลือ ไอ้ของมันบ่แน่
ทนฟังนิทานเรื่องคนตัดไม้
วันเวลาเปลี่ยนวัน ลูกคนกลายเป็นลูกแก้ว
โลกนี้มันบ่แน่ ไซ้ว่าแก่แล้วคิดเรื่อยเปื่อย
คุณพ่ออย่าเฉื่อยคุณแม่อย่าชะล่าใจ

อยู่แพที่สำเหร่ เขาค้าผ้าไหม หม้อใหม่ๆ ก็มี
เมืองไทยก็น้อยน้อยๆ หน้อย
ลิมกระทั่งผักบั้ง มุ่งไปแต่กินปิ้งซ่า
ยังเปลี่ยนแปลงมาเป็นอิสานคลาสสิก
สงสารก็แต่ลูกหลาน กินแต่หนมหวาน
ให้คนต้องเป็นคนเหล็ก ถือโทรศัพท์เครื่องเล็ก
คนรวยจึงได้กินปลาหู ก็พาดีกอล์ฟลงดู
ยุคมันบ่แน่นอน สงสารก็แต่ลูกหลาน
พ่อหลี่ พี่หนูหล่อ
ทีวีครอบงำหมดแล้ว ของกินของใช้ฟุ่มเฟือย
รักลูกต้องรับบทเหนื่อย
พ่อหลี่ พี่หนูหล่อ พ่อหลี่ พี่หนูหล่อ ...

ชุด สัจจะ 10 ประการ ปี 2535

เพลง ตามคู่ผู้แทน

ตามคู่ ผู้แทน ตามคู่ ตามคู่ผู้แทน
ผู้แทนที่แสนดี ดีใจเมืองไทยวันนี้
เต็มรัฐสภาท่าทางไว้ใจ รัฐบาลบริหารประเทศ
เป็นฝ่ายค้านออกแรงถึงใจ
ช่วยกันคนละไม้ละมือ
ทุกพรรคสมัครสมาน พี่น้องต้องการความสามัคคี
บอกช่วยกันทำให้มันดี แก้ปัญหามากมายมากมี
การเมืองไม่ใช่ของเล่น
การเมืองเป็นเรื่องจริงจัง (การเมืองเป็นเรื่องจริงจัง) ขอฝากความหวังไว้กับท่านผู้แทน

รักไม่ยอมก ไม้ยอมก หวงแหวน
ดูเข้าทีกว่าที่เป็นมา ผู้แทนได้จากเลือกหา
ต่างมีไขว้กลเม็ดเด็ดพราย
ประ โยชน์คนไทยไม่ใช่เพื่อตัวเอง
เพราะคุณคือตัวแทนชาวบ้าน
ช่วยกันชี้ช่วยหาทางออก
ประชาสุชีพประเทศชาติรุ่งเรือง
คน ไม่อยากเห็นใครมาเล่นการเมือง

หยัดขึ้นข้างประชาชน ใครสู้ทนทุ่มทะเลเนน
 เลือดน้ำตา ได้ดีแล้วอย่าคิดลืมนกัน
 ลูบคลำได้เลือกได้ดีกว่า
 ตามคุณ ผู้แทน ตามคุณ ตามคุณผู้แทน

ผู้คนเรื้อนหมื่นเรือนแสนเขาผู้ตายแทนหลัง
 ไปนั่งหลับฝันน้ำลายยืดในสภาฯ
 สอบตกสมัยหน้าแล้วอย่ามาว่ากัน
 รัก รัก รัก รัก หวงแหน ผู้แทนที่แสนดี แฮ้อ

เพลง สัจจะ 10 ประการ

บ้านเมืองอยู่ในยุคที่คนใฝ่หาประชาธิปไตย
 เขาได้เลือกคุณแล้ว ก็อย่าให้คนเลือกต้องชอกช้ำ
 หนึ่ง ไม่พึงละเลยคำพูดที่เอ่ยคำมั่นสัญญา
 สาม มีจิตสำนึกเกษตรกรกรเจ้าของผลิตผล
 มิเพียงหวังผลคะแนนการเมือง
 ส่งเสริมภูมิปัญญา ชาวประชาสู่ความนิยม
 ดิน น้ำ ป่า อากาศ คือ สมบัติอันควรหวงแหน...กว่าสิ่งใด
 เจ็ด ไม่อยู่เบื้องหลังบ่อนการพนันค้ำประเวณี
 เก้า ก้าวเดินไปหน้าไม่เห็นแก่ว่าฝ่ายค้านฝ่ายนำ
 เมืองไทย พัฒนาด้วยนักการเมืองที่มีสัจจะ
 บ้านเมืองอยู่ในยุคที่คนใฝ่หาประชาธิปไตย
 ของส่งความมั่นใจจากประชาชนละเป็นทุนหนุนนำ ผลที่ท่านกระทำให้น่าสุชินในปีใหม่เอ๋ย

สังคมสุขสคติคือกิจวัตรอันพึงกระทำ
 นี้คือสัจธรรม เพียงสิบประการของนักการเมือง
 สอง ไม่ยุ่งการค้ามันอาจนำพา...กิเลสใส่ตน
 สี่ แก่ความยากจน
 เมืองไทย พัฒนา สัจจะห้าเน้นการศึกษา
 หก มีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อธรรมชาติ
 แปด ศีลธรรมต้องมีสิบประเพณีวัฒนธรรม
 สิบ รักคุณธรรม กล้าสู้ต่ออำนาจเผด็จการ
 สิบประการนี้คือภาระ ของผู้อาสารับใช้ปวงชน
 สังคมสุขสคติคือกิจวัตรอันพึงกระทำ

เพลง ขวนขวาย

(พูด) ขวนขวาย เอาป่าไปสร้างเขื่อน ตราลูกออกตัณญู ดวงใจของใครเหล็ก

แผ่นดินของใครเศร้า อุทยานแห่งชาติไทยเรา
 ชื่อเหมือนยาแก้ไอ ป่าเขาจะวอดวาย
 เหนือที่แก่งเสือเต้น เมืองได้สะตอแกร่งกรุง
 เขาจะเอาสร้างเขื่อน เขาจะ ไปสร้างเขื่อน
 คนต้องใช้ไฟฟ้า แต่ไม่ควรทำลายป่าเขา
 เรามาช่วยกันประหยัดไฟ ทำไม่ต้องไปสร้างเขื่อน
 ชาตินี้ประชาชน คงทุกข์ทนสู้ตามลำพัง
 แล้วดวงใจของใครเหล็ก แผ่นดินของใครเศร้า

ป่าและเขา เขาไปสร้างเขื่อน
 เพียงเพื่อกระแสไฟ หรือเพื่อใครให้เขามาเกิด
 อุทยานแห่งชาติแม่วง ดันน้ำลำห้วยขาแข้ง
 ฟังเสียงคนรักป่า สืบทอดเจตนา
 โลกกำลังแห้งขอด เพราะป่าฝนถูกทำร้าย
 ทำไม่ต้องสร้างเขื่อน ทำไม่ต้องสร้างเขื่อน
 มีพรรคใดใจหวังร่วมยับยั้งสร้างเขื่อนปั่นไฟ
 อุทยานแห่งชาติไทยเรา

ป่าและเขา เขาไปสร้างเขื่อน
ป่าและเขา เขาไปสร้างเขื่อน
ชวนป้าเขาป่า ไปสร้างเขื่อน

เพลง หนูเล็ก

กว่าจะคลอด กว่าจะคลาน
กว่าจะยืน กว่าจะเดิน แม่ก็คอยพุ่มพริก
แม่อังเห็นลูกเหมือนเด็กน้อย
ลูกอยู่ไหนแม่อังเฝ้าหวังคิดถึงลูก
คือวันที่ลูกจากไปไม่หวนคืน
อยากให้ลูกไปดีและได้ดี
จากเดือน จนเป็นปี
จากปี นานหลายปี
รักของแม่เปี่ยมล้นไปด้วยความหวัง
พลังพลาดไปกลับบ้านมาเกิดลูกรัก
ฟังไว้ลูก จำไว้ลูก แม่ทุกคนเป็นห่วงเป็นใย

เพลง ธนาคารโลก

ถึงนายธนาคารโลก
ป่าเขาเราสามัคคี กำลังแย่งกันสร้างเขื่อนป็นไฟ
ที่ได้เข้าครองแผ่นดินแผ่นดินนี้
เมืองไทยมีแค่นี้เอง
ป่าเขามีเราลิขิต มนุษย์แหละคิดทำลายตัวเอง
จึงต้องมีส่วนช่วยกันสร้างสรรค์
ขาดเกินป่าเขาเรื่องใหญ่
เหลือเพียงหน้าผ่นนิคหน้อย
ให้ป่าร่วมเย็นปกคลุมผิวโลก
ให้ป่านี้คนทุกคนช่วยกัน
ถึงนายธนาคารโลก

โอ๊ยเขื่อน โอ๊ยเขื่อน โลกนี้คนบิดเบือน
โอ๊ยเขื่อน โอ๊ยเขื่อน โลกนี้คนบิดเบือน

แม่คือคนเดียวที่อุ้มท้อง
ผ่านไป จนเติบโตใหญ่
ผ่านไป แม้นานเท่าไร
วันที่ลูกได้โตเป็นผู้ใหญ่นั้น
รักของแม่ปานใดไม่อาจหยุดยั้ง
ฟังไว้ลูก จำไว้ลูก แม่ทุกคนเป็นห่วงเป็นใย
เฝ้าแต่คอย คอยลูกมาเยี่ยมเยือน
จนปานนี้แม่อังเฝ้ารอ คิดถึงลูก
เป็นพลังให้ลูกได้ก้าวไกล
แม่อังเป็นที่พักเลียแผลใจ
ฟังไว้ลูก จำไว้ลูก หนูเล็กเป็นลูกแม่ตลอดไป

เพราะโลกมีส่วนที่คุณสร้างสรรค์
เพื่อเพียงอำนาจชั่วคราว
ฝีมือท่านรัฐมนตรี ป่าเขาป่นปี้ช่างมันปะไร
จึงร้องเป็นเพลงเพลงเพื่อชีวิต
เป็นคนได้อาศัยโลก
มิใช่เปิดธนาคาร ตะบ๊ะตะบันให้เขาตู้เงิน
อากาศเปลี่ยนไปฤดูกาลหดถอย
หน้าร้อนล้นห้อย กับหน้าร้อนฉิบหาย
โลกคงไม่โศกโศกจากาบัลย์
ช่วยไปเข้าฝันธนาคารโลก
กินดอกออกดวงให้ห่วงจุคหมาย

ธรรมชาติได้โค่นทำลาย
ถึงวันต้องพิจารณา รักดีห้ามปาร์กชั่วห้ามเสา
ชาวโลกร้องป่าวธนาการรกโลก
มนุษย์แหละ(อย่า)คิดทำลายตัวเอง

เพลง ชนะภัย

เป็นเพราะเราเชื่อใจเขาง่ายๆ
ประชาชนก็คนที่โลกถือ
เหมือนสายลมผ่านไปในห้องทุ่ง
ว่าสัญญาสาขันธ์ตะวันรอน
แล้วใครเล่าทุกข์คิดพัน
แล้วใครได้เป็นเจ้านายคุณหญิงแล้วใครถูกทิ้ง
ประชาชนโชคร้ายก็หาใช่
เผด็จการผ่านมาจะครองเมือง
ตุลาการตีความไม่ตามผิด
อันสังคมเมืองไทยไร้น้ำยา
ถามคุณชวน หลีกภัยใครควรรับผิดชอบ
ถ้าตอบไม่ได้ให้ไปถามมือก็ด้าร์
แล้วใครเล่าทุกข์คิดพัน
แล้วใครได้เป็นเจ้านายคุณหญิง

เพลง สามช่าจงเจริญ

เฮฮาลามานา ฮาฮา ฮาฮา
เป็นตำนานของสามช่า
คนรุ่นเก่าเขาชำนาญ
จากลาตินท้องถิ่นกำเนิด
ดนตรีไทยเราได้เอามา
ทั้งวงการเพลงไทยลูกทุ่ง
วงคอมโบ้ ไปตลอด

จนเกิดผลร้ายกลับมาลงทัณฑ์
ปล่อยเงินทำลายป่าเขา
แค่นี้เอง เพลงเพื่อชีวิต ป่าเขามือเราลิขิต

เป็นเพราะเราจิตใจมันซื่อๆ
ว่าคุณคือคุณค่า ประชาธิปไตย
เหมือนน้ำค้างย่ำรุ่งอุทธารณ์
พอดั้นนอนก็ไรเงาพวกเจ้านาย
แล้วใครหลับฝันเป็นจริง
ให้หลงลืมกันไป (ให้หลงลืมตลอดไป)
ที่บ้านเมืองวุ่นวายมันมีเรื่อง
แล้วขุนเคืองเข่นฆ่าประชาชน
เห็นชีวิตของใครสำคัญกว่า
จริงมั้ยรับหัวหน้าชวน หลีกภัย
วีรชนเสียชีวิตเดือนพฤษภา
เขานั้นชื่อปรีชา ชนะภัย
แล้วใครหลับฝันเป็นจริง
แล้วใครถูกทิ้ง ให้หลงลืมตลอดกาล

ตำนานสามช่าเมืองไทย
อันความเป็นมาเก่าแก่โบราณ
มีมาตรฐานการดนตรีไทย
เกิดจังหวะที่ชื่อช่าช่า
มาพัฒนากันจนขึ้นใจ
เพลงไทยลูกกรุงเพลงไทยสากล
จนถึงทิวาท้องทั่วเที่ยวไป

แล้วร่ำวงกันตามงานวัด
รถไต่ถัง หรือนั่งชิงช้า
ขอยกไปยังชาย เมืองสิงห์
ละพ่อเพลงลูกทุ่งสุรพลเหมือนกัน
วงครูเอื้อ สุนทรภรณ์
ทั้งพี่สุเทพ ธาณินทร์ ชรินทร์
เป็นตำนานผ่านมา สามช่าประเทศไทย
แทบทุกคนเขารู้กันดี ว่าสามช่านี้จังหวะไม้ตาย
มาทะลวงโลกกลางคิส ใ้เซก
ได้นำสามช่าคืนยุคสมัย วงสดริงเขาจึงบ่ายโถม
อัสนี วสันต์อนนมา แม่บังอรจำอย่างอนตั้นสาย
ทุกคนเรียกติดสุรชัยสามช่า
พ่อตั้งเกจ่ากลายเป็นเสี้ยหมูไป
เป็นผู้นำพาชีวิตเด็กปี่ม
บ่อสร้างตาม ไปแล้วสาวเจียงใหม่
นักมวยสามารถน้ำพริกปลาทุ
ใครเขาก็รู้ เจ้าภาพจงเจริญ
สามช่าจงเจริญ สามช่าจงเจริญ

ที่รอบละบาท คูสามคารา
ได้ฟังสามช่ากันจนคิดใจ
ชาตรี ศรีชล ไวพจน์ เพชรสุพรรณ
พุ่มพวง สายัณห์ ยอดรัก สลักใจ
เป็นอนุสรณ์สี่ไวโอลิน
ละฉันก็เคยได้ยิน ได้ฟังมามากมาย
ศิลปินกับศิลปะ คือคนทำมาหากินกับคนตรี
วงหัวควายเพลงฉิมพิก
เป็นเพลงไทย เป็นเพลงเอก
เพลงไทยนิยม มาเป็นสินค้า
ถึงอาจารย์หงาเพลงเพื่อชีวิต
ถึงคุณพงษ์เทพ ณ โคราชา
คุณครูสี่เผือก เป็นอิสรา
เอ๊ย...จากน้ำชู ผู้หนวดงาม
เบิร์ด ชง ไชยยังรวยคู่กัด
คูสามโทนเล็ก ๆ ชอบดู
สามช่าจงเจริญ สามช่าจงเจริญ

ชุด พฤษภา ปี 2535

เพลง ล้างบาง

คนจน ๆ ก็คนทั่วไป
อย่าตีราคาเพียงแค่เงินตราแจกคน
อนาคตมีคมน ลูกหลานเราบรรลัษ
ประเทศชาติล่มจมประชาน้ำตรมอนาคตมีคมัว
ต้องไร้การศึกษา ก็ลูกหลานทั้งนั้น
เพียงเพราะคิดกันว่า เขาแจกเงิน
คนจน ไม่ใช่คนโง่
ใช้เงินมาคิดสินบน

ประชาธิปไตยสร้างจากประชาชน
ซื้อสิทธิ์ขายเสียงเพียงเพราะแค่ความยากจน
(อนาคตมีคมน ระบอบประชาธิปไตย)
ชีวิตของเด็ก ๆ ทั่ว ทั้งแผ่นดินไทย
ที่ขายแรงงานหนักเกินกายา
เชิญไปเลือกผู้แทน
ผู้แทนพุงโตแหกตาประชาชน
แล้วหลอกคนจนว่าประชาธิปไตย

ประเทศกำลังพัฒนา
 ผู้แทนบางคนมักใหญ่
 แย่งเป็นรัฐมนตรี ทำควบัดลี
 ถือว่ารวย รวยไหมครับ ส.ส. (รวยซี)
 ผู้แทนพุงโตแหกตาประชาชน
 ขอแรงคนจนช่วยเป็นคนล้างบาง
 ขอแรงคนจน เป็นคนล้างบาง
 ขอแรงคนจนช่วยเป็นคนล้างบาง
 ต้องจับล้างน้ำ เอาตะแกรงกรองไว้
 บนแผ่นดินไทยยังไม่สิ้นคนดี

เพลง ใครฆ่าประชาชน

(สร้อย) เราเป็นประชาชน รักประชาธิปไตย
 แม่ที่ลูกไม่กลับบ้าน
 จะมีใครยังรู้ถึงจิตใจฝันที่หล่นเป็นตะกั่ว
 ฝันใฝ่เท่ากับฝันร้าย ในการจากไป
 คีน นีดาวได้ร่วงหล่น
 รักของใครต้องพลัดพราก
 แต่ภาระ นั้นใครจะไถ่ถอน
 ขับบทกลอนพ่อเป็นวีรชน(สร้อย)
 อยู่ไหนเล่าแม่จ๋าเมื่อไรพ่อหนูจะกลับมา
 คนไหนใครเล่าคึด้มคั่ง
 สังกัดด้วยเสียงปืนกล
 วิญญาณแห่งเสรีชน คือผู้คน ผู้ควรกล่าวขาน
 แห่งการสืบสาน ประชาธิปไตย (สร้อย)

เพลง กระบี่มือเดียว

เป็นจอมกระบี่มือเดียว กินแต่ผักใบเขียว
 นุ่งฝ้ายนอนเสื่อ มีชีวิตที่เหลือเพื่อเมตตา

จะเลือกใครมาควรต้องมีเป้าหมาย
 มุ่งเอากำไรเมื่อได้เข้าในสภา
 มีให้เห็นอยู่เต็มตาเหมือนคูถูกชาวประชา
 คนจนไม่ใช่คนโง่
 ล้างบางกันคู่สักหน
 ล้างบางไปเลย ล้างบางบางคน
 ล้างบางไปเลย ล้างบางบางคน
 เขาว่าล้างบาง ไม่ใช่ล้างขาม
 หากคนดีฯ ที่น่าไว้ใจ

เช่นฆ่าเราทำไม ใครฆ่าประชาชน

แหละหลานๆ ที่เอาได้หายไป ลูกที่พ่อไปหนใจ
 คือความหวาดกลัวของหัวใจใคร
 ของคนที่ตนรัก (สร้อย)
 ไร้ร่างคนที่ตนเคยหนุนค้ำ
 จากกันไปชั่ววินิจนินคร เธอเป็นผู้เสียสละ
 เสียงแม่กล่อมลูกน้อยนอน
 พ่อจ๋า พ่อจ๊ะ พ่อจ๋า พ่อหนู ไปอยู่ไหน
 ซื่อตึกตาซื้อขนมมาฝาก
 ไม่ยอมฟัง เสียงเพลง ประชาชน
 ไบไม้หล่นถนนนั้นแดงฉาน
 เกียรติประวัตินี้อันนาน

ไม่กินเนื้อ อยู่ง่ายกินง่าย

อ้าลาออกราชการจากทหารสู่วิถีธรรมะ

ช่วงชีวิตผกผันกลางรัฐสภา
 มหาจำลอง มหาจำลอง
 ไบหน้าวาจาและรอยยิ้ม
 ร่วมต่อสู้เคียงบ่าและเคียงไหล่
 คินนั้ฉนั้เองยังหวาดกลัว
 ต่างหลบหนีลีลาภัยอันตราย
 มหาจำลอง มหาจำลอง
 นักบุญในใจประชาคือมหาระบี่มือเดียว
 แต่นักบุญใจหงสาคือมหาจำลอง
 มหาจำลอง มหาจำลอง เป็นจอมกระบี่มือเดียว
 ที่ต่อสู้จนตัวต้อง โคนจับ
 ตามสมณานายร้อยห้อยกระบี่
 ในประวัติศาสตร์เดือนพฤษภา
 มหาจำลอง มหาจำลอง มหาจำลอง

เพราะไม่ยอมให้ทำแท้งเสรี
 มหาจำลอง มหาจำลอง
 คูอาบอิมชื่อตรงและตั้งใจ
 เพื่อขับไล่อำนาจเผด็จการ
 เสียงปืนรัว ที่หมายคือลูกหลาน
 นึกสงสารมหาจำลอง มหาจำลอง มหาจำลอง
 นักรบในวรรณกรรมคือผู้นำในโลกมาชา
 นักรบในวรรณกรรมคือผู้นำในโลกมาชา
 มหาจำลอง มหาจำลอง
 และนายพลคนเดียวแห่งกองทัพ
 ไปพร้อมกับ พี่น้องชาวประชา
 นับแต่นี้ นามกระบี่อหิงสา
 คินที่ฝ่นปนท่ากระสุนปืน
 มหาจำลอง มหาจำลอง มหาจำลอง

ชุด ช้างให้ปี 2536

เพลง เสียงอีสาน

ฉันเกิดจากแดนอีสาน วิญญาณของลูกข้าวเหนียว
 อีสานตำนานแล้งร้อน คู่ผู้คนทุกข์ยากปากหมอง
 อดอยากจำจากบ้านมา ทิ้งนาทิ้งพ่อและแม่
 ชีวิตหมู่เฮาขัดสน ต้องดิ้นรนหนีคนอีสาน
 ฝ่าฟันชีวิตลำเค็ญ มาเป็นคนกลางเมืองใหญ่
 ช่างอัศจรรย์อยู่กัน ดังเหลือบรินสูบชนบท
 ลือ (กองทัพมด กองทัพรถสิบล้อ)
 ผู้คนทุกข์ทนผลิต คุณภาพชีวิตถึงเป็นหนี้
 คำบื้อคำยาแพงโก่ง บอกรตรงๆ จะขัดห้าอะไร
 ว่าไงเล่าอีสานเขียว เดี่ยวเดียวไม่เห็นสานต่อ
 คุรัฐบาลชวนเท่ ตั้งโครงการลำโพง ซี มูล

เกิดให้คนเก็บเกี่ยว แรงงานแหล่งทรัพยากร
 (คู่ผู้คนทุกข์ยากปากหมอง)
 เหลือผู้เฒ่าผู้แก่ ไร่อยู่เหี่ยวฝืนเฮือนจนๆ
 (ต้องดิ้นรนหนีคนอีสาน)
 เมืองนั้นศิวิไลซ์ แต่น้ำใจไม่เคยตกคิน
 ของดีเขาเอามาหมด กองทัพมดกองทัพรถสิบล้อ
 บ้านนาอีสานเฮาแล้ง โทษฟ้าที่แกลั้งนั้นผิด
 เกษตรกรรมเคมี ทำเกษตรกรจนลง
 (บอกรตรงๆ จะขัดห้าอะไร)
 หมดหวังกับค.จ.ก. พระสงฆ์เขายังขังขังเต
 (ตั้งโครงการลำโพง ซี มูล)

เสียงพิณเสียงแคนอีสาน เล่าขานตำนานปลิ้นปล้อน แล้งเพราะน้ำมือคน กอบโกยขโมยเอาไป
ไปปิ่นทองกันลูกใหญ่ๆ ไม่เหลือให้เขาปิ่นข้าวเหนียว (ไม่เหลือให้เขาปิ่นข้าวเหนียว)

เพลง ครู'เล

ครู ข้ามภูเขาทะเลห่างไกลเท่าใดไม่หวั่น
หวังว่าครูคนเดียวจะกลับมา
เกลียวคลื่นพัดค้ำถั่ง โถมผันผวน
ครู...ที่ที่มีหัวใจหาทราย สายลมพัดพร้าว
ชีวิตของเรือดั่งเกร่หาปลา
ความรักห่างไกลแสงสีเข้ายวน
ผู้คนวันนี้แข่งขัน หากरणงานสุขสบาย
มุ่งหวังตั้งใจให้เด็ก ได้อ่านเขียนฝึกปรือ
เป็นเรือจ้างจนๆ แต่เงิน แต่ใจเทียมฟ้า
จุดแสงเทียนส่องนำทางเสียดล
ดอกไม้กำลังเจริญเติบโต

ที่แห่งนั้นยังมีเด็กน้อย เผ้าคอยความหวัง
วันนี้มีลมทะเลที่แปรปรวน
ชวนให้เด็กเป็นห่วงหา
เล่าเรื่องราวอันเป็นตำนาน ของลูก'เล
ชีวิตที่มีเวลาในฝันอวน
บริสุทธิ์และแสนซื่อ
แต่ในดวงใจดวงนี้ มีอักษรหนังสือ
ว่าลูก'เลก็คือประชาชน ผู้อ่านออกเขียนได้
ดั่งนาวาชีวิตอุทิศเพื่อเด็กน้อย
ภาระในแดนกันดารมีความหมาย
กลางดวงใจครู'เล ครู'เล ครู'เล

เพลง สาละวิน

น้ำเย็นเยือก จากเทือกเขาหิมาลัย
กำเนิดเกิดสาย สาละวิน
จากเขาสูงเสียดฟ้า ไหลลงมาสู่อันดามัน
ผ่านคนมากมายเผ่าพันธุ์
สาละวิน ผู้คนอยู่ริมฝั่งน้ำ
สายน้ำเลี้ยงคนทั้งสิ้น
แต่คนนั้นต่างจิตต่างใจ
ไม่เอื้อเพื่อช่วยเหลือแบ่งปัน
สาละวิน มีทั้งสิ้นที่หยคน้ำ มนุษย์คาค่า
รวมกันทั้งสิ้นเป็นหนึ่งสายชล แต่มนุษย์ผู้นำจน
สา...ละวิน สา...ละวิน สา...ละวิน สา...ละวิน
สังคัมผู้คนหลากหลาย เช่นเชื้อสายผู้คนหลากหลายพันธุ์

ไหลเชี่ยวเลียวลดไหลไป
ฮิม...เมื่อหิมะละลาย กลายเป็นสายธารา
ผ่านแผ่นดินหลากหลาย
ล้านๆ เมื่อน้ำรวมกัน เป็นหนึ่งเดียวกันนั้น
ชุ่มชื้นจำด้วยน้ำอาบกิน
ไม่เลือกถิ่น ไม่เลือกเผ่าพันธุ์
เคี้ยวรักใคร่ เคี้ยวทำร้ายกัน
มุ่งฟาดฟันฆ่ากันให้บรรลัย
มีทั้งสิ้นที่ผู้คน หยคน้ำแห่งสาละวิน
มีไม้ก็คนกลับไม่เคจร่วมกัน
สา...ละวิน สา...ละวิน สา...ละวิน สา...ละวิน

ความรักความคิดก็ต่างกัน

ที่ริมสายธารแม่สาละวิน บ้างรักในพวงศัมาพันธ์ บ้างก็รักในผืนแผ่นดิน
ริมฝั่งน้ำสาละวิน เป็นถิ่นสงคราม แย่งความเป็นใหญ่

เพลง ทายาทตระกูลหยี

ไอ้ หยา ตึก ๆ ๆ แผ่นดินกว้างใหญ่คั่นไม่ไปเกิด	ช่วยต่อไปเถิดเกิดเป็นคนไทย
รัฐบาลเอาใจแต่พวกนายทุน	คงจะร่วมทำบุญ กันแต่ก่อนมา
จนชาวนาต้องไปเรียนวิชาแพะ	มีชีวิตอย่าแ่ต้องไปขายนา
ให้กับพวกมีเงินลูกกะตาดี้	ทายาทตระกูลหยีนะแม่นา
(สร้อย) ซ้ายก็หยีขวาก็หยี คูให้คี่ที่ลูกกะตาดี้	จะผิดจะถูกก็เป็นความจริง ความจริงความจริง
ก็เป็นอย่างนี้บรรพบุรุษฉันก็ยังคี่	ทายาทตระกูลหยีนะแม่นา...
แผ่นดินสิ้นไปขายแรงต่อ โรงถักโรงทอโรงตุ๊กตา	ปัญญาน้อยนิดให้ไปคิดดู ลูกหลานเราสู้
เพื่อผู้ใด อันคนไทยขายแรงให้กับต่างชาติ	ทรัพยากรถูกกวาดถูกลักไปใครได้กำไร
ค้าขายส่งออก คงไม่ต้องบอกว่าตระกูลใด (สร้อย)	คนนั้นก็หยี คนนี้ก็หยี คนร้องก็หยี
คนเล่นก็หยี แหมคนฟังหยีไหมครับ	ทางซ้ายหยีไหมครับ ทางขวาหยีไหมครับ
แผ่นดินไม่ไร้เท่าใบพุทรา	ยังพอมีเวลา ให้เรารักกัน
ทุกชนทุกชั้นทุกเหล่ากอ	คนไทยเฝ้ารอการบริหาร
เริ่มจากรัฐบาล ต้องทำจริงใจ	เห็นแก่คนส่วนใหญ่ ด้วยอุดมการณ์
อย่าเห็นแต่ลูกหลานตระกูลหยี	แผ่นดินจะปันปี นะแม่หนา (สร้อย)

ชุด รูนคนสร้างชาติ ปี 2537

เพลง คนสร้างชาติ

ชาติต้องการคนที่ซื่อสัตย์ ชาติต้องการคนเสียสละ	หากประชาชนเกียจคร้าน คนจะอดอยากยากจน
ชาติต้องการคนที่ซื่อสัตย์ ชาติต้องการคนเสียสละ	หากประชาชน ใจเขลา ก็สิ้นชาติ(ไทย)
เกิดกันหนเดียว บนแผ่นดินเดียวร่วมผืน	อยู่ร่วมเผ่าพันธุ์ เผ่าใครเผ่ามันเผ่าไทย
หัวใจเรารวมเข้าด้วยกัน ทุกข์สุขเรามีร่วมฝ่าฟัน	ความรักจริงใจยังผูกพัน เป็นชาติเดียว

เพลง คำพูน

มีเวลาที่ล่องลอย เหมือนวิหคนกน้อยเขาวัววัย	มีเวลาเที่ยวท่องไป ผินว่าไกลสุดไกลสุดสายตา
วันและคืน รวดเร็วคล้ายหล่นหายไป	พบตัวเองว่าอนหายใจ กว่าจะรู้ก็สายเกินแก้

พ่อแม่พี่น้องรำไห้เรียกร้อง	น้องเอ๋ย...น้องนางหละปูนต้องมาชอกช้า
โรคอุตสาหกรรมนิคมลำพูน มีใครเคยคิดเห็นใจ	เห็นความจริงความทุกข์ภายใน
มีใครเคยได้เข้าไป เข้าไปใกล้ไปคู่ด้วยสองตา	ควันและฝุ่น สารพิษนั้นคือที่มา มินามาตะ
ล้านนา คือปัญหาที่สายเกินแก้	พ่อแม่พี่น้องรำไห้เรียกร้อง
น้องเอ๋ย...น้องนางหละปูนต้องมาชอกช้า	โรคอุตสาหกรรมนิคมลำพูน
มินามาตะย้ายมาหละปูน	มินามาตะย้ายมาลำพูน
มินามาตะย้ายมาหละปูน	มินามาตะย้ายมาลำพูน

เพลง 20 ปี การรวาน

โอ้...โสะ...โอ...โสะ...โอ้...โสะ...โอ... โอ้...โสะ...โอ...โสะ...โอ้...โสะ...โอ..

ยี่สิบปีของการรวาน (ยี่สิบปีของการรวาน)

คือตำนานเสียงเพลงนักสู้ (คือตำนานเสียงเพลงนักสู้)

ผู้ยืนอยู่ข้างประชาชน (ผู้ยืนอยู่ข้างประชาชน)

ผู้ทุกข์ทนละพ่อแม่พี่น้อง (ผู้ทุกข์ทนละพ่อแม่พี่น้อง)

ตะ โคนร้องก้องหลังป่าเขา (ตะ โคนร้องก้องหลังป่าเขา)

ถึงเรื่องราวด้านการกดขี่ (ถึงเรื่องราวด้านการกดขี่)

ว่าเมืองนี้อเมริกา (ว่าเมืองนี้อเมริกา)

เคยเข้ามาจัดตั้งฐานทัพ (เคยเข้ามาจัดตั้งฐานทัพ)

ร่วมไล่ขับไล่ตะออกไป (ร่วมไล่ขับไล่ตะออกไป)

เลขต้องย้ายไปอยู่ในป่า (เลขต้องย้ายไปอยู่ในป่า)

คืนกลับมาดังนกคืนรัง (คืนกลับมาดังนกคืนรัง)

มวลชนยังฝังใจไม่ลืม (มวลชนยังฝังใจไม่ลืม)

โอ้...โสะ...โอ...โสะ...โอ้...โสะ...โอ... โอ้...โสะ...โอ...โสะ...โอ้...โสะ...โอ..

โอ้...โสะ...โอ...โสะ...โอ้...โสะ...โอ... โอ้...โสะ...โอ...โสะ...โอ้...โสะ...โอ..

ยี่สิบปีของการทำงาน (ยี่สิบปีของการทำงาน)

การรวานสายธารศิลปะ (การรวานสายธารศิลปะ)

มีภาระอยู่เต็มกองเกวียน (มีภาระอยู่เต็มกองเกวียน)

ขีดและเขียนถึงความทุกข์ยาก (ขีดและเขียนถึงความทุกข์ยาก)

ความลำบากเท่าที่ผ่านมา (ความลำบากเท่าที่ผ่านมา)

เพลง เป่าปู้นจิ้นกับคนตัดไม้

(คอรัส) ไม้ คนตัดไม้ คนตัด ไครคนตัดไม้ คนตัดไม้ คนตัดไม้ คนตัด ไครคนตัดไม้
 คนตัดไม้ คนตัดไม้ คนตัด ไครคนตัดไม้ คนตัดไม้ คนตัดไม้ คนตัด ไครคนตัดไม้ คนตัดไม้
 เมื่อคนตัดไม้ได้อำนาจป่า เครื่องเลื่อยไฟฟ้าถึงเวลางาน
 เมื่อคนตัดไม้ได้เป็นรัฐบาล ผมคิด ผมค้าน ผมท้วง ผมเถียง กระผมไม่ไว้วางใจ
 (พูด) ป่าไม้เป็นสมบัติของส่วนรวม จึงมิเป็นการบังควร ที่จะให้ใครถือสิทธิ์
 แต่เพียงผู้เดียว เมื่อคนตัดไม้มีอำนาจลับ ไม่มีสิทธิ์ โคน โคนออกจากป่า ทั้งชุดแร่ตัดถนน
 ดันยูคา เชื้อนไฟ สวนปารีสอร์ท สนามกอล์ฟ แล้วป่าจะเหลืออะไร
 (พูด) 13 กันยายน พุทธศักราช 2537 คณะฯที่ได้มีมติ ให้โอนอำนาจการตัดสินใจ
 ใช้พื้นที่ป่าอนุรักษ์ มาให้ชนที่เกษตรแต่เพียงผู้เดียว เมื่อเป็นเช่นนี้ ประชาชนควรจะได้รับฟังเอาไว้
 ฉันทขอความเป็นธรรมให้กับแผ่นดิน ขอท่านเป่าปู้นจิ้นช่วยพิพากษา
 ว่ากรรมคือเครื่องต่อเจตนา จงให้รัฐสภาแถลงไข
 แล้วไต่สวนต่อสาธารณชน ให้ฟังเสียงปวงประชาชนส่วนใหญ่
 แปรณัตติเร่งด่วนในเร็วไว ก่อนจะสายเกินไปไม่ทันคนตัดไม้

เพลง คาคี

จะมีกี่คน เห็นใจและเข้าใจ ใครบ้างที่อยากตาย ตกนรกขึ้นสวรรค์
 คาคีช่างฝัน อุคมการณ์ไม่ใช่เรื่อง ไร้งเวลา แต่ยุคนี้ยุคหนุ่มสาว ล่องลอยจนหลงทาง
 เหลียวดูผู้คน ยากจนจนเจ็บใจ แถมยังหลับไหล ซื่อขายได้ด้วยเงิน
 (ซื่อสิทธิ์ขายเสียง) เป็นประชาธิปไตย แบบไทย ๆ ไล่แจกเงิน
 เงินคือปัจจัย เอ้าซื้อเสียงกันเข้าไป คาคีนำเงินเหลียวดูข้างหลัง
 คาคีนำทางก้าวเดิน ไปก่อน คาคีนำเงินเหลียวดูข้างหลัง
 คาคีเอ๊ะใจเห็นใครกันบ้าง คาคีนอนขวางคาม้าตาเรือ
 (คาคีปล่อยวางใหญ่กว่าโลงไม่มี) ขอหวังซักวันก็คนเจ็บแล้วจ้า
 จนทำให้ตาสว่าง ไม่คุ้ม ๆ หลงทาง อยู่ในสังคมออนซอน
 เจ้าหน้าที่การเมืองปลี่ยนปลี่ยน ต้องร่อนเปลือกเปลือกมา
 ให้รับใช้ประชา เพื่อนำพาผาสุก เพื่อปลดทุกข์ระทมที่ทับถมมากมาย
 ก็เท่านั้นแหละเจ้านาย แล้วฉันจะตายตาหลับ

ชุด แจกกล้วย ปี 2538

เพลง เงินกร่อย

มันเป็นยังไงกันตั้งแต่ลิ้มตา
เงินเดือนสิ้นเดือนก็แทบจะไม่เหลือ
งานกร่อย เงินกร่อย เงินกร่อยกร่อย
ต้องจ่ายนี่ที่เซ็น ละค่าเช่า ค่าเช่า
เรามีความจริงเป็นความจริง
เรามีชีวิตตามครรลอง
มันเป็นอย่างนี้ตั้งหลายปีผ่านมา
เงินคาวน้ำ เงินผ่อนดอกเอาไปกิน
งานกร่อย เงินกร่อย เงินกร่อยกร่อย
เนื้อตัวเป็นเอ็นกุ่มหน้ารับกรรม
จำทนหม่นหมองท้องหิวอีกแล้ว
ขึ้นเอาขึ้นเอา น้ำเงินมันกร่อย
ขึ้นเอาขึ้นเอา (ค่าเงินมันน้อย)

ข้าวของราคามันมีแต่แพงๆ
แถมขึ้นแต่ละเดือนขึ้นมาอีกหน่อย
เงินเดือนสิ้นเดือนก็แทบจะไม่เห็น
ค่าน้ำ ค่าข้าว ค่าเบียร์ ค่าเหล้า ค่ายา ค่าไอ้
คือความขัดสนจนเงินทอง
ของกระแสะเงินเพื่อจนผืดเคือง
น้ำเงินลดค่าแต่ข้าวปลา มันแพง
ต้องกู้หนี้ยืมสินเขามาใช้สอย
เงินเดือนสิ้นเดือนก็แทบจะไม่เห็น
และดวงใจชอกช้ำ
น้ำปลา น้ำเปล่า น้ำมัน น้ำเมา
น้ำปลา น้ำเปล่า น้ำมัน น้ำเมา

เพลง ประเวณี บุญหนัก

ส่งดวงใจอาครุที่เทิดทูนประเวณี บุญหนัก
นักสู้แห่งวังสะพุง ผู้สั่งสมประสบการณ์
สังคม เจ็บใจแทนคนจนประชาชนก็คนเป็นเชื้อ
เสียงปิ่นก้องคำราม ฆาตกรรมทางสังคม
สายลมช่วยส่งข่าว กู่เรื่องราวนี้ให้ก้องห้ำ
กฏหมู่เหนือ....กฏหมาย
พื้นแผ่นดินจะลุกเป็นไฟ จะลุกเป็นไฟ
ท่านมีไหมความกล้า ใช้อำนาจกแผ่นดินไทย
ขุนเขาหนักปานไหน แยกต่อ ไปเกิดครุประเวณี
ประเวณี ขุนเขาหนักปานไหน

จากไปด้วยความรัก ความอาลัยของลูกอีสาน
ร่างกายและวิญญาณ ท่วมทำงานสรรค์สร้าง
แผ่นดินคงไม่เหลือ ใครทำดีให้โลกชื่นชม
ใช้อำนาจนิยมเข้าข่มเหงไม่เกรงกฏหมาย
ครุประเวณีถูกฆ่า เพราะนำพาด้านโรงโม่หิน
ลูกผู้ชายผู้หนึ่งดับดิน เลือดล้างเลือดไม่สิ้น
ถึงคุณผู้ปกครองอย่าจ้องมองอย่างสมน้ำหน้า
ครุน้อยนินคผู้นี้ บุญพอมิแต่น้อยกว่าใจ
ขุนเขาหนักปานไหน แยกต่อ ไปเกิดครุ
แยกต่อ ไปเกิดครุประเวณี

เพลง จราจร จลาจล

เดินทางรอนแรมจากมา
โรงเรียน โรงงาน โรงแรม
รตรามากมายก่ายกอง
จราจร จราจร จลาจล
มันเป็นปัญหากระจายอำนาจ
มันคือปัญหาการรวบอำนาจ
ไม่มีโอกาสแก้ปัญหาจราจร
เดินทางผ่านทางยาวนาน
ก็ปีก็คนผ่านไป
ความฝัน ความหวังคงมี
รถติดเริ่มต้นแก้ไข

ทั้งที่นามุ่งหน้าเข้ามาสู่เมือง
โรงหนัง โรงนวดล้วนอยู่ในเมือง
จุดเงินจุดทองกันใช้กลางเมือง
ผลิตผลที่คนแห่มาล้นเมือง
คงเป็นอย่างนี้ทั้งปีทั้งชาติ
ไม่มีโอกาสแก้ปัญหาจราจร
ไม่มีโอกาสแก้ปัญหาจลาจล
รัฐบาลระบอบประชาธิปไตย
ทำอะไรเมืองไทยถึงเป็นเช่นนี้
ชาตินี้ ชาติหน้า ชาติไหน
ก่อนใครเริ่มในสภาผู้แทน

เพลง สเปโต

สิบแปดปีตัวโต โตแล้วไซ้ไหม
โตไปถึงไหนเล่า หัวเรามีอะไรข้างใน
สิบแปดปีหัวโต โตได้เท่านี้
มีแฟน แล้วผู้แทนเธอไปเลือกใช้ใคร
การเป็นคนเกิดมาร่วมแผ่นดินนั้น
ถึงต่างคนต่างวันและแตกต่างกันวัย
ต้องโตเพราะคุณมีสิทธิ์
คุณจะโตไม่โต ต้องโตต้องไปใช้สิทธิ์
ไม่โต ต้องโต ยิ่งโต โต โต โต สเปโต สเปโต

โต โต โตจนตกกระใจ สิบแปดปีหัวโต
คิดเห็นเป็นอย่างไรรักกัน คิดฝันถึงอะไรกัน
คิดจะได้อะไรกัน สิบแปดปีใจโตเกินตัว
คิดเห็นเป็นอย่างไรรักกัน คิดฝันถึงอะไรกัน
มันคือความสัมพันธ์อันยิ่งใหญ่
ความเป็นไทยไม่ต่างกัน คุณจะโตไม่โต
จะโตไม่โตต้องโตกันต่อไป
จะโตไม่โตต้องโตกันต่อไป คุณจะโต

เพลง เดินขบวน

การเดินทางเป็นอาการปกติ เหมือนดังการกินอยู่
ใช้แรงของตัวเองไปยังที่ที่ดีกว่า
มวลมนุษย์ทุกคน เกิดมาปรารถนา
ธรรมชาติให้มาเป็นสิ่งที่ภูมิใจ

การหลับการนอน การเดินไม่ทำใครเดือดร้อน
การเดินทางเป็นอาการเบื้องต้น
การเดินทางไม่เคยสร้างปัญหา
เดินขบวน ไม่ได้มากวนใจใครๆ

เรามีสิทธิ์มีประชาธิปไตย
การเมืองมันเป็นเรื่องปากท้อง
การเมืองมันแค่เล่นแค่สภาฯ
ไอ้ที ที่เดินไปหย่อนบัตรเลือกตั้ง
พอเดิน...ขบวนเขาว่าวุ่นวาย

เป็นคนไทยเหมือนกันแต่มันยากจน
เมื่อพ่อแม่พี่น้องอยู่กันตามชลา
แล้วบ้านนอกคอกนาละคุณจะว่าไง
เขาว่าความหวัง เป็นของคนไทย
มันน่าแปลกใจจริงนักการเมือง

เพลง กำนันผู้ใหญ่บ้าน

(สร้อย) ขวัญใจไก่แจ้ แม่สาวร่วงกระโปรงบาน ๆ
ผมเป็นผู้ใหญ่ พี่ชายผมเป็นกำนัน
เงินเดือนก็ไม่เท่าไร เจ็บป่วยพอได้ค่ายา
กระทรวงมหาดไทย (สร้อย)
อยู่คงอยู่แดนกันดาร
ความฝัน ความหวัง ความรัก
ประชาชนเป็นนาย รับใช้มวลชน
สมัยนี้เรามีรถยนต์ ปั่นไฟออกไมโครโฟน
ไว้ปกป้องสิทธิคนจนๆ (ปกป้องสิทธิคนจนๆ)
กราบเรียนกระทรวง ทบวง กรม
ไม่ดีให้มาโทษผู้ใหญ่
ถึงการเมืองมีอุปสรรค
แม้ใครจะมาเป็นรัฐบาล
(แม้ใครจะมาเป็นรัฐบาล ผู้ใหญ่กำนันก็ไม่เคยนอกใจ) (สร้อย)
ขวัญใจไก่แจ้ แม่สาวร่วงกระโปรงบานๆ ขวัญใจชาวบ้าน ต้องพอกำนันละคุณอาผู้ใหญ่ (ใหญ่ๆๆ)

ขวัญใจชาวบ้าน ต้องพอกำนันละคุณอาผู้ใหญ่
หน้าที่ให้บริการ รัฐบาลละเขาจ้างผมมา
ผู้ใหญ่กำนันก็มีค่า เครื่องแบบดีตรา
ผมเป็นผู้ใหญ่ พี่ชายผมเป็นกำนัน
ก้มหน้าทำงานทุ่มจิตเทใจ
กระจายให้ทั่วถิ่นไทย อำนาจจะผูกขาดไว้ทำไม
พ.ศ.สองพันห้าร้อยสี่ ผู้ใหญ่ลี้ลิตกลองเรียกคน
แต่ก่อนคุยกันบนศาลา ก็พัฒนาเป็นสภาตำบล
จากไอ้พวกฉ้อฉลปล้นทรัพย์ากร
พวกกระผมยังก้มหน้ารับใช้
ยังไม่พอใจให้ต่อว่ากำนัน
แต่ความรักในหน้าที่การงาน
ผู้ใหญ่กำนันก็ไม่เคยนอกใจ

ชุด หากหัวใจยังรักควาย 1 ปี 2538

เพลง หลงวัฒนธรรม

จนปานนี้ ไม่มีวีแวว
บ้างก็แร็ป บ้างก็ป๊อป
เกิดเมืองนี้ ไซ้เกิดเมืองไหน
เดินรำวงสามช่าเอาไหม

เป็นไปแล้วทั้งหญิงและชาย
เดินท่าซ็อด ท่าซึก ท่าโซ๊ด
เกิดเมืองไทยต้องเดินอย่างไทย
เดินตามประสาคนไทย

อันคนตรีไม่มีพิษภัย

ลูกและหลานมีเอกลักษณ์

เรื่องของเรีฟ เป็นเรื่องคนดำ

อยู่เมืองนี้มีแค่ไทยลาว

ผิดหวังนิคหน้อย

ไม่รู้เมื่อไร คนไทยถึงจะรักของไทย

ก้มหน้าทำงานยังสู้พ่อค้าไม่ไหว

ค้าขายกำไรลูกหลานช่างมัน

ต้องไปดูงานของรัฐบาลเวียงจันทน์

เพราะกลัวลูกหลานเขาหลงวัฒนธรรม(ของตนเอง) ความเป็นไทยยังยืนมานานนับพันปี

แต่บัดนี้กำลังจะถูกหลอมละลาย

มีโอกาสถึงล่มสลายเพราะนายทุน

แต่ยังงใคร่ครวญคิดดู

ให้ฟุ่มเฟือยในความเป็นไทย

เรื่องของร็อก เป็นเรื่องคนขาว

กินตะข้าวเจ้าข้าวเหนียว

น้อยใจในความเป็นไป

รัฐบาลผู้นำสงสาร

เอาเรีฟเอาร็อก ถ้างมอคนไทย

รัฐบาล ผู้นำสงสาร

ทั้งเรีฟทั้งร็อก เข้มงวดกวัดขัน

ความเป็นไทยยังยืนมานานนับพันปี

ความเป็นไทยในสายธารแห่งโลกาภิวัตน์

เพลง ควายกว่า

ควายกว่ากันเขอะเลข (ควายกว่ากันเขอะ)

เขอะเขอะ) มันควายกว่ากันเขอะเขอะเลข

ก็ควายเป็นควายนี้หว่า คนสมองคน

คนมีสมองควายแต่ควายกว่า ควายข้ามถนน

ควายมีสมองควายก็ควายป่า

ควายกับคนขึ้นเตียงกัน ว่าใคร ไร่กว่ากัน

กว่าควายสมองควาย คนสมองคน

คนมีสมองควายแต่ควายกว่า

คนเดินตามหลังมา(ก็เพราะว่าควายเจ้งกว่า)

คนมีสมองควายแต่ควายกว่า

คนกับควายก็คล้ายกัน ฉันทว่าคน ไร่กว่า

คนชวนควายใช้เงินเปลือง

ขะกะงบะเร่อ ซื่อหามาแตก่วน

เอาโทรทัศน์แตกตา เงินทองหายากบักหน้าหามา

อย่างเดียว มันลมไป เป็น ค ควาย กินหญ้า

มันควายกว่ากันเขอะเลข (มันควายกว่ากัน

(ควายกว่ากันเขอะ) ควายสมองควาย

ก็คนเป็นคนนี้นา ควายมีสมองควายก็ควายป่า

คนมันข้ามถนน บางคนที่ถูกรถชน

คนมีสมองควายแต่ควายกว่า

คนกับควายก็คล้ายกัน เขาว่าควาย ไร่

ควายมีสมองควายก็ควายป่า

ไอ้ควายมันชอบไถนา (ก็คูชิไครนำพา)

ควายมีสมองควายก็ควายป่า

ควายกับคนขึ้นเตียงกัน ว่าใคร ไร่กว่ากัน

ควายทำนาประสาควาย

กินข้าวไม่พอยังล่อแฮมเบเกอร์

ชักชวนได้ง่ายใช้โฆษณา

มา โคนเขาแตกตา เป็น ค.ควาย กินหญ้า

อย่างเดียว สบายควาย

ควายกับคนขึ้นเตียงกัน ว่าใครโง่กว่ากัน
 ควายกับคนขึ้นเตียงกัน ว่าใครโง่กว่ากัน
 ควายกว่ากันเยอะเลย (ควายกว่ากันเยอะ)
 ควายกว่ากันเยอะเลย (ควายกว่ากันเยอะ)

เพลง สายน้ำแห่งคำสาป

ไหลมาจากขุน.... เขามีมาลัย
 แสงซีเกียงมุ่งสู่เมืองจีน
 แม่น้ำสามสาย หล่อเลี้ยงผู้คน
 มีธรรมชาติให้ความเมตตา
 โครงการ โขง-ซี-มูล
 จุดมุ่งหมายปั่นไฟ
 ผู้ใครรวมสายน้ำในสามสายนี้เข้าด้วยกัน
 (มีอันเป็นไป มีอันเป็นไป มีอันเป็นไป)
 ไหลมาจากไหน มันไม่เคยสนใจ
 ขอเพียงเกิดมาเป็นผู้มั่งมี
 ให้ตกน้ำจมนาย ถูกไฟช็อคตาย
 เป็นหิดเป็นเหาจี๊ดทุกฤดูถึง
 (พูด) ฮะ...ฮะ...เจ้ามนุษย์ ผู้โลกมากทั้งหลาย ฮะ...ฮะ...นี่คือคำสาปของธรรมชาติ ฮะ...ฮะ...
 คนร่วมท้องน้ำ ต้องชอกช้ำรำไห้ เมื่อเจ้ายักษ์ร้าย... อดสาหกรรม
 แย่งป่าแย่งเขาแย่งดินแย่งน้ำ แปลงโลกหมองคล้ำขะเคมิ

เพลง บุญหมา

สัญญากันได้ จำได้ไหมนายๆ คนดี
 นี่มันหลายเดือน ก็ยังไม่เห็นเป็นเรื่อง
 เสียงแรงหลงลม เขาชื่นชมทั่วเมืองสุพรรณฯ
 เพื่อนมันชอบแห่ ไหวงเอ็งว่าแน่เล่า ไ้บุญหมา
 ได้ขึ้นสวรรค์ หอคอยฝีมือคุณอา
 กราบหลวงพ่อ ไ้วัดป่าเลไลย์ลือลั่น

คนกับควายก็คล้ายกัน ฉันทว่าคน โง่กว่า
 คนกับควายก็คล้ายกัน ฉันทว่าคน โง่กว่า
 ควายกว่ากันเยอะเลย (ควายกว่ากันเยอะ)
 ควายกว่ากันเยอะเลย (ควายกว่ากันเยอะ)

แยกเป็นสามสาย โขงสาละวินเป็น
 โขงสาละวินขนานเมืองไทย
 แดกคอกออกผล พิษพรณชัญญา
 มนุษย์มามากลับเนรคุณ
 ผันสาละวินหล่อเลี้ยงพุงใคร (หล่อเลี้ยงพุงใคร)
 ปั่นน้ำไปเติมน้ำเจ้าพระยา ดำนานได้สาปไว้
 มันผู้นั้น มีอันเป็นไป
 (มีอันเป็นไป มีอันเป็นไป มีอันเป็นไป)
 โลกจะร้อนเพียงไหน มันไม่เคยโยคี
 บาปกรรมเหล่านี้จึงสาปแข่งมัน
 ให้นอนหลับฝันร้าย ลืมตาฝาดฟาง
 ให้มันเป็นสังคัง สังคมรังเกียจ

ว่าเสร็จเลือกตั้งครั้งนี้ จะปฏิรูปการเมือง
 หรือปฏิรูปการเมือง มีเพียงหนังโฆษณา
 ไม่น่าจะเป็นอย่างนั้น สุพรรณฯ จะเสื่อมศรัทธา
 ที่เที่ยวไปโพทนาว่าเมืองคนดีเมืองศรีสุพรรณฯ
 บ้านเกิดข้าพัฒนา หัวใจ ไ้หมานึกฝัน
 วาจาเป็นสิ่งสำคัญ คนสุพรรณฯ เขาไว้ลาย

สงสารบุญหมาเถิดครับ คุณอาบรรหาร
บ้านเมืองจะห่วย คนไม่เป็นมวยเป็นใหญ่

เราเกิดร่วมกระแสธาร ก่อสร้างประชาธิปไตย
ไม่คิดไม่ทำอะไร ให้มันแจ่มใสเหมือนคังวาจา

ชุด หากหัวใจยังรักควาย 2 ปี 2538

เพลง คนไทยรักกัน

ใจเย็น ๆ ไม่จำเป็นจะต้องทำใจใหญ่
ไทยกันเองทำนักรงจะได้อะไร
เราคือทนายทศุคท้าย
(รักกันไว้พี่น้องเฮ้ย) (รักกันไว้มาๆ นะ)
ทั้งพระเจ้าตากสิน ผู้เพื่อแผ่นดินด้วยความอดทน
ได้ลิ้มรสหวานแห่งคอกผล
จากเทือกเขาอันไต จรดปลายอินโดจีน
(เหนื่อยยากขนาดไหน) จงให้อภัยแก่กัน
อุปสรรคพ่ายแพ้ไป เราคนไทยรักกัน
(หันหน้าเข้าหากัน เพื่อสร้างสรรค์สังคมไทย)
เราก็คือพี่น้อง เราก็คือผองเพื่อน
(เฮ้อ...เราคนไทยรักกัน) รักกันไว้
เราคนไทยรักกัน เราคนไทยต้องรักกัน

คำว่าลูกผู้ชายคือผู้กล้าให้อภัย
พูดก็ภาษาไทย เขียนลงก็ภาษาไทย
บนแผ่นดินไทยของบรรพชน
พ่อขุนรามคำแหง องค์กรนเรศวร
(ผู้ด้วยความอดทน) เราต่างเป็นลูกหลาน
จงรู้ระลึกตัวตน เราคนไทยรักกัน
กว่าจะมีแผ่นดิน เหนื่อยยากกันขนาดไหน
อันความสัมพันธ์มันยาวไกล
หันหน้าเข้าหากัน เพื่อสร้างสรรค์สังคมไทย
ใจร่วมประสานใจ (มือร่วมประสานมือ)
จำมั่นไม่เคยลืมเลือน เราคนไทยรักกัน
เราคนไทยรักกัน เราคนไทยต้องรักกัน

เพลง มรดกข้าวไทย

คามี่ ขายมา ตาสา ขายสี่ อยู่เห้ยเฝ้าเฮือน
คงไม่มีลูกหลานเหลน โทลนทำกิน
เดี๋ยวนี้เขาบอกจะเป็นสินค้าเข้า
แล้วใครกันเล่าจะก้มหน้าทำนา
บัดนี้ผืนดินสิ้นคุณค่า
ก็ยึ่งนำพาธรรมชาติให้เสื่อมโทรม
เป็นมรดกที่เราภาคภูมิใจ
มุ่งทำรายได้เลี้ยงแผ่นดินสืบมา คำป็ญ
เมื่อคนกินไม่แลเห็นคุณค่า (คนกินไม่แลเห็นคุณค่า) ก็ได้เวลาเป็นชวานาล้มละลาย

นอนดูเดือนเคลื่อนผ่านราตรี นาไรในวันนี้
ข้าวไทยเคยเป็นสินค้าออก
เมื่อชวานามีชีวิตปูดร้าว
อันป็ญ่าตาทวดเคยทำกิน
บ้านเมืองเรายังพัฒนา(บ้านเมืองเรายังพัฒนา)
ข้าวไทยเคยมีชัยก้องโลก
ปลูกข้าวไว้กินไว้ขาย
คำยาฆ่าแมลงป็ญหาฝนแล้งจึงต้องประกันราคา

เปิบข้าวกันทุกคราวคำ แล้วใครบ้างจำว่า
 เคยนึกมัยนั้นว่ามาจากใคร รำลึกถึงบุญคุณแผ่นดิน
 หนึ่งเมล็ดก็มีราคา หยาดเหงื่อแลงมา
 ที่หมดปัญญาหยดขึ้นสู่ต่อไป แผนพัฒนาชาติไทย
 ยายมา ตาสา ยายสี นั่งบั้งข้าวจี๋ป้อนหลานตัวดำๆ
 (กินไปเถอห่าน้อยผู้คดดำ)
 ฮือ...ฮือ... จำไว้เป็นตำนาน
 ฮือ...ฮือ... จำไว้เป็นตำนาน
 เปิบข้าวแต่ละคำจำไว้เป็นตำนาน

เพลง รมต.เต้าหู้ยี้

(สร้อย) รมต.เต้าหู้ยี้ (...ยี้)
 ประชาชนหาเช้ากินค่ำ ตากแดดตัวดำจำไว้ให้ดี
 ใครที่ยังยากจน ผู้คนส่วนหนึ่งถึงดวงดาว
 แต่ที่เหลือหกสิบล้านคน กล้ากลืนฝืนทน
 ตั้งไม่คู่ตาม้าตาเรือ มันจึงไร้หางเสือ
 ร้อยแปดปัญหาที่ลอยมาตามน้ำ
 เรื่องกระตุ้งกระตางพังสังคมคดดำ
 หาเช้ากินค่ำล้วนซึ่ซ้ากะหล่ำปี
 (เอา รมต. คุณคืนไป เอาประชาธิปไตยเราคืนมา)
 ละเป็นเต้าหู้ยี้ บ้านเมืองมันจะสดจะสวาย
 ไม่ใช่เพียงเด็กเมื่อวานซืน
 เทียวขึ้นเถียงกันอยู่ในสภา
 กรม.เป็นใครฉันไม่เกียง

เพลง สามช่าคาราบาว

อันลูกผู้ชายไว้ลายมือนั้นคือยศ
 คอยปลุกคอยปล้ำกับสังคมที่ปรวนแปร
 สมญาว่าถึกควายทุย...ขย

ข้าวมาจากไหน หนึ่งคำที่เราเคี้ยวกัน
 อย่ากินแบบเหลือ เพื่อหมูเพื่อหมา
 ของชาวนาไทย ข้าวไทยในฝันร้ายชาวนา
 มุ่งทำกำไรไปที่อุตสาหกรรม
 กิน ไปเถอห่าน้อยผู้คดดำ
 เปิบข้าวแต่ละคำจำไว้เป็นตำนาน
 ฮือ...ฮือ... จำไว้เป็นตำนาน
 กิน ไปเถอห่าน้อยผู้คดดำ

รมต.เต้าหู้ยี้ (...ยี้) กรม.เต้าหู้ยี้ ยี้ ยี้
 เลือกตั้งผ่านไปแต่ละที ใครเล่าได้ดี
 หน้าใหม่หน้าเก่าละแค้นสี่สิบคน
 เขาร้องบ่นว่ายี้ (สร้อย)
 เหลือแต่สิ่งห้กระทั่งแรด หุ่นถลาตังลงเทศๆ
 เอาครุมมาทุ้ช้คดดำ
 คนลงทุนหน้าแดงหน้าดำ
 เอา รมต. คุณคืนไป เอาประชาธิปไตยเราคืนมา
 แต่งตั้งไม่ตามเนื้อผ้า ผลลัพธ์ออกมา...
 ด้วย ส.ส. เป็นมวมีเข้าเข่ากั้น
 มีเงินแสนเงินหมื่นท่วมซื้อเทเสียง
 เก่งกั้นนักวาจาจำเขามาเรียบเรียง
 แต่ว่าขอแค่เพียงสมองเคี้ยงอย่าเอา

ใช้ดีดก็ดาร์ให้เป็น โน้ตร้องเพลงแหล่
 ให้อ้อให้แม่ให้พี่น้องได้ร้องตาม
 เสียงกลองเสียงขลุ่ยปลุกวิญญาณ

สมญาว่าถึกควายทุย...ยย
 คลายความกล้าเคี้ยวแต่กรรมกรชาวนา
 นานสิบห้าปีผ่านพ้นมาสิบห้าฝน
 กลับมาพบกันพบกับท่านในครั้งนี้
 สมญาว่าคาราบาว..วว บัवलอยเจ้าเก่าเขามาเอง
 มะ โหนกทำน้อยลูกชาวนา
 คารวะด้วยบทเพลงสามช่าคาราบาว
 มา มา มาเริงระบำ สามช่าคาราบาว
 นำมาสะท้อนในบทเพลงเพื่อชีวิต
 เป็นผู้ปลอบจิตใจและปลุกใจให้ต่อสู้
 ทรานที่สังคมยังเหลือมล้ำสู้ต่อไป
 ให้แผ่นดินสดใสฟ้ารุ่งรางสว่างเรือง

เพลง อังกอร์วัด

โมสิบาย.....

มือที่สร้างสรรค์ ศิลปกรรมยิ่งใหญ่
 เจ้าสุริยวงม้น มีบัญชาพระเนตรไพโรพล
 เจ้าสุริยวงม้น สร้างสิ่งนั้นไว้แก่ผู้คนเขมร
 ห่วงใยหุดหู่ แห่งองค์เทวรูปโบราณ
 ล้มหายเหลือคเนื่อวิญญาณสร้างตำนานแห่งทุ่งสังหาร ไม่มีผู้ใดประสาน สันติภาพให้เกิดแก่คนเขมร
 วางปืนลงไป เช่นฆ่ากันได้อะไร
 วางปืนลงไปที่ล้มตายนั้น พี่น้องร่วมเผ่าพันธุ์
 มือที่ประสาน สร้างตำนานบรรพชน
 เขมรเป็นเพียงชาติเดียว มินครวัดอันยิ่งใหญ่
 อันเกรียงไกร เขมรเป็นคณา เดียว

เพลง ลมหายใจไทย

Ladies and gentlemen,

มันยังจำเป็นรอเรือ ขึ้นเหนือล่องใต้

ลำนำขับขานผู้ทุกข์เข็ญ
 คังผืนผ้าเช็ดหน้าซับน้ำตาผู้ยากจน
 เรารวบรวมพลรวบรวมเพื่อนพ้องน้องพี่
 ไข่ฝักผีฝักไข้แต่ตั้งใจมาฝักเพลง
 สมญาว่าคาราบาว..วว
 ฮาร์ดร็อกซ่า ซ่า ซ่า ลีลาครั้นเครง
 มา มา มาเริงระบำ สามช่าคาราบาว
 คนเราบางที่มีชีวิตคล้ายละคร
 เป็นเพื่อนคลายเหงาคอยปลุกเร้าทางความคิด
 เป็นสิบห้าปีที่ตั้งใจให้จดจำ
 ขอร่วมเส้นทางเพื่อสร้างสรรค์สังคม ไทย

ตัดแต่งหินทราย จนกลายเป็นเทวสถาน
 เจ้าสุริยวงม้น ผู้ใฝ่ฝันต่อเทพเบื้องบน
 แปดร้อยปีผ่าน ดวงวิญญาณยังสิงสู่
 ลูกหลานยังมัวฆ่ากัน อุดมการณ์ผู้คนแตกต่าง
 วางปืนลงไป เช่นฆ่ากันไปทำไม
 เป็นเจ้าของ อังกอร์วัด อังกอร์วัด
 ยิ่งใหญ่กว่าคน ชนเผ่าใดกระทำไว้
 เขมรเป็นเพียงเผ่าเดียวสร้างนครวัด
 ที่จะรักและภาคภูมิใจเขมร

Welcome to Bangkok

คนยังชอบใช้รถยนต์ต่างขาตัวเอง

ยังมีวันคำท่อมเมืองหายใจไม่ออก   ในความเป็นจริงอากาศสำคัญกว่าสิ่งใด
 ลมหายใจไทย ลมหายใจไทย ลมหายใจไทย
 (พูด) เฮ้ย เอ็งอย่าไปว่าเขานะ อ้าว มากะเขาด้วยเรอะ โอ้โฮมาช่วยกันหน่อยซิ หายใจจะไม่ออกอยู่
 แล้ว...เร็ว
 มันคือโรงงาน โรงไฟฟ้า โรงโม้ โรงปูน   ฟันความพิษ ฟันระเบิด
 ภูเขาเผาถ่านหิน (แหม...แล้วบอกว่าเผาขยะ)   ทำลายผืนดิน รังแกผืนฟ้าไม่น่าอยู่
 เราจะทนดู ทนดม ทน ได้ซักเท่าใด
 (พูด) เฮ้อ... ให้มัน ได้อย่างนี้ซิ บ้านเมืองมันถึงไม่เจริญ
 ลมหายใจไทย ลมหายใจไทย   ลมหายใจไทย คือลมหายใจของคนไทย
 ในม่านหมอกแห่งเทคโนโลยี   มีอากาศปนสารเคมี ลมหายใจยุคเทคโนโลยี
 ต้องช่วยกันคุ้มกัน (ต้องช่วยกันคุ้มกัน)   คนหายใจต้องหายใจด้วยกัน
 ลมหายใจไซ้ของใครของมัน   คนหายใจต้องช่วยกันช่วยกัน
 ลมหายใจของคนไทย ลมหายใจของคนไทย   ลมหายใจของคนไทย ลมหายใจไทย

ชุด เดอะแมนซิตีไลอ้อน ปี 2539

เพลง ตำนานวีรชน

ป่าลำนาวทิวเขาเสียดฟ้า	สายธาราพาดันก้นกลาง
อุปสรรคขวากหนามตามทาง	มีอาจขัดขวางเราได้ก้าวไปเพื่อมวลประชา
เกียรติประวัติจารึกชื่อไว้	แม้สิ้นกายผู้คนบ่นหา
แค่แผ่นดินบิดรมารดา	มอบความรักบูชาศรัทธาเหนือยิ่งสิ่งใด
ธงชาติไทยนั้นยัง โบกโบย	เราได้มา โดยลูกไทยที่กล้าหาญ
อุทิศชีวิตเลือดเนื้อและดวงวิญญาณ	แผ่นดินไม่สิ้นสายธารตำนานวีรชน

เพลง ดอกไม้ธรรมชาติ

ดอกไม้ดอกนี้ โดเดิบที่ทุ่งธรรมชาติ	เมื่อครั้งพวกทรราชมันกราดปืนกล
ใส่คนล้มตาย ดอกไม้เลยต้องหายวาว	ไปตั้งรับเขาลำเนาไพรรวมดอกรวมกิ่งก้านใบ
เป็นพุ่มไม้ใหญ่ ออกดอกสีแดง	ดอกไม้ดอกนี้บานเต็มทีเพื่อมวลประชา
ผ่านอุปสรรคนานา คงเพราะปัญญาและเรี่ยวแรง	เปลี่ยนแปลงโลกยอมเจ็บปวด
อันความรวดร้าวทำให้เราแข็งแกร่ง	บทเรียนนี้ราคาแพงดอกไม้แมลง

หวนความทรงจำ รำลึกถึงหกดุลา
 รำลึกถึงหกดุลา หมุนเปลี่ยนเวียนมาแล้วยี่สิบปี
 พี่น้องประชาชน ดอกไม้ย่ำได้เห็นเวลา
 ดอกไม้จงบานในใจคน
 ดอกไม้จงบานในใจคน

หมุนเปลี่ยนเวียนมาแล้วยี่สิบปี
 ก็ยังไม่มือนุสาวรีย์แห่งการต่อสู้
 สังคมนำเราไม่ยอมจำนน
 ที่ต่างคืนร่นต่อสู้กันต่อไป
 ที่ต่างคืนร่นต่อสู้กันต่อไป

เพลง คนทำนา

มองไร่นาของเรา เคยหว่านคำข้าวกล้า
 มีชานาไม่น้อย ต้องคอยทุกข์ทนกล้ากลืน
 เคยไถดำทำนา ทำนาข้าวกล้าเขียวแห้ง
 มันช่างร้ายจริงหนอ นายทุนผู้เรืองปัญญา
 ฝนทำนา... หึ่งปีก็มีลมไป
 ไถดำข้าวกล้า กลับมากินน้ำพริกสายบัว
 จูงควาย ประชาธิปไตย เมืองไทยยังคงไร้ค่า
 ปฏิรูปเถิดหนอ การเมืองการราชการไทย

เคยเลี้ยงชีวิตมา โถ ไม่น่าจะกลายเป็นอื่น
 ที่น่าจะต้องเป็นอื่น คุณะปวศร้าวชอกช้ำอุรา
 ข้าวของแพงแสนแพงแถมยังแกล้งแยงเอาที่นา
 ไม่เคยจะคิดเมตตา บ้านนาท้องฟ้ามีคมัว
 แต่เหตุใจนี่ยากแค้นหม่นหมองไปทั่ว
 ขามเย็นท้องฟ้ามีคมัวกลับสู่เคหาแบกไถ
 ไม่มีแม่มาตรา เขียนขึ้นมาเพื่อผู้ยากไร้
 หากปล่อยให้นั้นนานไปมันอาจจะสายเกินแกง

เพลง นกน้อย

ไอ้เจ้านกน้อยเอ๋ยโผผิน บินสู่เมือง
 มือข้างซ้ายถือกีตาร์ มือข้างขวาโหนรถเมล์
 ไม่ชอบเกรง ชอบเล่นกีตาร์ กีตาร์กีตาร์
 ควรวณเพลงเพื่อชีวิตอุทิศตนรับใช้ประชา
 ทำลายสังคมนำนำ ความคิดเก่าๆที่คอยแหกตา
 โผผินบิน ได้ลม มุ่งหวังว่าให้สังคม
 ปฏิรูปการเมืองเรื่องใหญ่ แก้ไขความจนเรื่องหนัก

มุ่งหวังในความรุ่งเรืองบินสู่เมืองมหาวิทยาลัย
 สายยี่เอ็ด ละจุฬาสำหรับ
 ไอ้เจ้านกน้อยเอ๋ยโผผินบินสู่ทิศ
 ร้องหาความยุติธรรม นำความจริงมาบอกเล่า
 แหกตา แหกตา ไอ้เจ้านกน้อยเอ๋ย
 ทุนนิยมหยุด โกงชานา
 แบ่งปันความรวยความรัก สามัคคีร่วมพัฒนา

ชุด เส้นทางปลาแดก ปี 2540

เพลง คีนหมาหอน

แบกอะไรกันมาเอาไว้นบ่า
 บ้างมาเรียกบ้างมากอด

ยังกะขานตาครอส(ขานตาครอส)
 ลับๆ ล่อๆ กันในยามวิกาล

เกิดมานมมานานเห็นการเลือกตั้ง
 เห็นแต่คนมักสูงมักใหญ่
 แจกกันเพลินในวันสุกดิบ
 หมามันเห่าเพราะไม่เข้าใจ
 แบกเอาเงินเอาทองมาแจกพี่น้อง
 เขาหวังจะเป็นผู้แทน เราเป็นผู้ทนทุกข์ทรมาณ
 ปฏิรูปการเมืองต้องการ จะอุดรบ้านรูเบื้อรื้อเลย
 ผู้แทนหมาเห่า ส.ส.น้ำเน่าลอยเข้าสภา
 เคยคิดไหมว่าใครได้ใครเสีย ใครได้ใครเสีย
 คงอีกไม่นาน (คงอีกไม่นาน)
 ฟังเป็นนิทานภยิตสอนใจ
 นั้นไม่ใช่ผีหลอกหลอน
 น่ากลัวกว่าผีน้ำตีให้ตาย สงสัยจะสอบตก...

เพลง ยายมบาล

ไอ้...คุณพ่อ ไอ้ ไอ้...คุณแม่
 พ่อเพียงหรือยัง (พ่อเพียงหรือยังครับ)
 ผู้ลูกของคุณผู้โลกของเรา เวลาไม่ให้แก่เขา
 ความเหงาเหมือนดวงดาวโคจรเดี่ยว
 ลูกน้อยคอยจนหลับไป ยุงกัดผิวกายหัวใจโรยรา
 จะเยียวยากันด้วยน้ำตา หรือมีเวลาให้กับเด็ก ๆ
 แปรปรวน คลื่นลมแปรปรวน
 ดวงดาวดวงใดอับแสง
 พลัดเดินไปตามอุบาย
 ดวงดีได้รอดกลับมา ดวงไม่นำพานอนมากับโลง
 อบายมุข อบาย อบายมุข อบาย อบายมุข
 ไว้ทับไว้ถมผู้รู้ทำไมถึงการณ์ ขาบ้า ขาขมบาล
 ลูกน้อยกำลังจะโต พ่อแม่มีว้าทำอะไร
 ขาบ้า ขาขมบาล... ลูกหลานอย่าไปกล้ากราบ

ก็ครั้งที่ผ่านไป (ก็ครั้งที่ผ่านไป)
 ใสหัวคะแนนมาเที่ยวแจกเงิน
 โต้้งสุดท้ายก็คืนหมาหอน ผู้...
 มันเห็นคนแปลกหน้าคือมๆ มองๆ
 ทุ่มซื้อคะแนน (ทุ่มซื้อคะแนน)
 เลือกกันแบบไทยๆ ประชาธิปไตย รุเบอะรุกราน
 ผู้แทนหมาหอน ผู้แทนหมาเห่า ผู้แทนหมาหอน
 ยกมือขึ้น โหวตแทนปวงประชา
 แจกกันไปเดินไป ประชาธิปไตย
 จงเสียมสอนให้ลูกให้หลาน
 ว่าคืนหมาเห่าหมาหอน ไม่หลับไม่นอน
 แต่เป็นผู้แทนที่มาหลอกหลวง

คุณมีเวลาให้กับลูกน้อยๆ ๆ
 ความรักนำความอบอุ่น
 จะห่มกันความหนาวเหน็บชั่วหัวใจ
 ราตรีเปล่าเปลี่ยวจันทราไม่มาใกล้
 โรยรา โรยรา โรยรา โรยรา โรยรา โรยรา
 เด็กเอ๋ยเด็กตัวเล็กๆ ล่องลอยทะเลที่คลื่นลม
 คลื่นลมแปรปรวน ในสังคมปรวนแปร
 สังคมกลั่นแกล้งมีอันเป็นไป
 ไร้จุดมุ่งหมายเข้าพกเข้าคาง (เข้าพกเข้าคาง)
 เพื่อนเอ๋ยอย่าเลื่อยอย่าลุ่มหลง ผูกพันเกี่ยวโยง
 สังคมสั่งสมอุบาย
 ยื้อแย่งวิญญาณลูกหลานเราจากไป
 เด็กเอ๋ยเด็กจงจำไว้ ขาบ้า ขาบ้า ขาขมบาล
 เด็กเอ๋ยเด็กจงจำไว้ ขาบ้า ขาบ้า ขาขมบาล

เพลง บัณฑิตลอยแพ

บรรพบุรุษฉันเป็นชาวนา เผ่าพันธุ์ยายสีดา
 ความรู้สูงสุดแค่เพียงพูดภาษาไทย
 ลูกหลานเหลนโหลนรุ่นปัจจุบัน
 สังคมแก่งแย่งแข่งขันกันตลอดเวลา
 สังคมผู้ดี เขามีเส้นสาย
 รับปริญญาแล้วกลับมาเกาะแม่กิน
 ตกงานแล้วกินอะไร (ตกงานแล้วกินอะไร)
 ปัญหาสังคมข้อนี้ผู้ใดจะมาแก้ไข
 ส่งเสริมให้เรียนมากมาย
 ผู้รับผิดชอบช่วยตอบฉันที
 บัณฑิตตกงานรัฐบาลจะช่วยอย่างไร
 กลับมาพ่ายเงินบาทลอยตัว

เพลง กลองยาว

ตีกลองร้องเพลงให้มันครื้นเครงเกรียวกราว
 ความมันของไทยไม่เป็นรองใครกล้าแกร่ง
 เพลงร็อกเมามันชื่นชมทั่วกันว่ามันดี
 ได้ยินแต่ไกลหัวใจเราร้อนลนลาน
 ฝรั่งเศสยังขังมาลุ่มหลงกลองยาว
 แล้วเราเป็นใครให้ความสนใจหน่อยซิ
 เค้นร็อกเค้นเร้ามันเป็นรูปแบบของเขา
 ฝรั่งเศสมาว่าไทยยังงี้ก็ตกเป็นรอง
 โห...ฮิ้ว...มาละเหว มาละวา มาละเหว

เพลง น้ำพริกแกงป่า

อย่าได้ลืมเลือน น้ำพริกน้ำแกงด้วยเก่า
 ไปเจอแซนวิช น้ำพริกน้ำแกงเลขกร่อย
 อยู่มาจนวันนี้พวกเราก็มีทุกอย่าง

ทำนาทำสวนทำไร่

เพียงอ่านออกเขียนได้ ก็นับว่าเก่งหนักหนา
 พ่อแม่ทั้งหลายหมยมัน ให้ได้รับการศึกษา
 ลูกหลานขายสีดา จึงต้องนำคาไหลริน
 ฉันจึงสู้ไม่ได้ เพราะฉันมีแต่หนี้สิน
 ตอนเรียนกู้หนี้ยืมสิน
 ผู้รับผิดชอบช่วยตอบฉันที
 บัณฑิตตกงานรัฐบาลจะช่วยอย่างไร
 สุกท้ายก็ปล่อยลอยแพ (โหย...กลุ้มใจโวย)
 ปัญหาสังคมข้อนี้ผู้ใดจะมาแก้ไข
 ส่งเสริมให้เรียนมากมาย

เสียงเพลงกลองยาวเจ็บปวดครวคร่ำรุนแรง
 ช่วยกันคิดแปลงเพื่อเอาไว้แข่งกับเขา
 ของเราก็มีกลองยาวเป็นที่กล่าวขาน
 ปีใหม่สงกรานต์สนุกสนานตำราญกลองยาว
 ผิวคำผิวขาวชื่นชมกลองยาวว่าดี
 สร้างสรรค์คนตรีให้สำเนียงที่เป็นไทย
 เลียนแบบลอกเอาเราหรือจะสู้เจ้าของ
 เราคือเจ้าของเป็นถิ่นของกลองยาวไทย
 มาแต่ของเขาของเราไม่เอามา

มันหล่อเลี้ยงเรา เมื่อคราวดินเท่าฟ้าหอย
 ได้ชิมเข้าหน่อย ก็อย่าลืมอาหารบ้านเรา
 เก็บให้คนข้างหลังเอาไว้บ้างเป็นไร

อยากรู้ว่าจะร้องมันก็ต้องเป็น ไทย
 เกิดมาก่อนพวกเขา ได้ย่ำรอยเท้าไทยๆ
 ต่างชาติยังชื่นชมแล้วไทยนิยม ไหมเอ๋ย
 เราเป็นไทย อย่าปล่อยให้ลืมนชาติเผ่าพันธุ์
 เราก็คือ ของดีที่เป็นของเรา
 ให้โลกรับรู้ปลาพูนน้ำพริกแกงป่า
 มีแต่รอยยิ้มพิมพ์ใจน้ำใจงดงาม
 ให้โลกรับรู้...

สืบเนื่องจำเอาไว้เพื่อกันมิให้ลืมเดือน
 ผากแผ่นดินเอาไว้คงคู่ได้ไม่เชยๆ
 มัวปล่อยปลละละเลยก็ใครเล่าเหวยลืมตัว
 อย่าทำ อย่างนั้น สักวันชาติคงอับเฉา
 เราต้องเอา ของเราให้เขาได้คู่
 สืบกันนานมาสมญาแห่งเมืองสยาม
 มีวัฒนธรรมความเจริญของคนรุ่นเก่า

ชุด เซ ยังไม่ตาย ปี 2540

เพลง จันทรฉาย

<p> จันทรเอ๋ยพระจันทร์แจ่มแจ้ง ได้โปรดของงเห็นใจ นาล่มผืนดินแตกลาย อีสานร้าวรานจิต ยิ่งคิดยิ่งปวดดวงใจ ต่างคนคั่นคั่นฟันฝ่า มุ่งแสวงหาเขี้ยวชีวิตไป (ปล่อยพ่อแม่ทิ้งให้แตกออยเฝ้า) ไม่มีใครให้คำตอบ รับผิดชอบช่วยตอบปัญหา เนิ่นนานหลายวันเดือนปีผ่าน มัวแต่แก่งแย่งกันเป็นใหญ่ (มัวแต่แก่งแย่งกันเป็นใหญ่) ก็แล้วเมื่อไรบ้านเมืองจะพัฒนา ฟังตนเองยังคิดว่า สมัชชาของเราคนจน รวมพลังอีสานรักถิ่น รักผืนแผ่นดินแห้งแล้งคืนริน (ทวงผู้แทนให้กลับไปแก้ไข) </p>	<p> เอาแหวนทองแดงข้างม้าคืนไป ผนจง โปรบปรายจันทรฉายจงช่วยที ลูกหลานทิ้งบ้านเข้าเมือง รุ่งเรืองแสงสีวิไล ปล่อยพ่อแม่ทิ้งให้แตกออยเฝ้า อีสานบ้านเฮาคูเจียบเหงาวังเวง อีสานยังฝันเดือนลอย ยังเฝ้าคอยผู้แทนคนกล้า เป็นอยู่อย่างนั้นผู้แทนไม่เห็นมา ย่ำบนหนทางยาวไกล มุ่งไปละ ไม่เคยพำร่ำบน ทวงผู้แทนให้กลับไปแก้ไข ให้พระจันทร์เจิดฉายรับรู้จากเบื้องบน </p>
--	---

ชุด พออยู่พอกิน ปี 2541

เพลง เกมส์แก้จน

<p> ชีวิตไม่ใช่เรื่องล้อกันเล่น คนยอมคั่นรินไปข้างหน้า หากินเป็นเกลียว พอเกลียวไปกลับไม่เจอ เจอะแต่เจอนักความจน </p>	<p> ดูดู ไปก็คล้ายเกมส์ ถมไม่เต็ม โชคชะตา ไม่เห็น โลงไม้หลังน้ำตา ต่อเวลาให้ตัวเอง หนีสินบนทะเลเรือเท่อ เจอะแต่เจอ เศรษฐกิจแตกคั่งฟองสบู่ </p>
---	---

ได้เรียนรู้ เบี้ยวหวานมันเค็ม
ต้องเล่นเกมส์ เล่นเกมส์แก่น
ความทุกข์คดทับนับไม่ถ้วน
เป็นความซวยของเราเอง
บนโลกนี้มีเรื่องราว เกี่ยวกับเงินเป็นเดิมพัน
เศรษฐกิจทรุดต่อเนื่อง มีแต่เรื่อง
หากินเป็นเกลียว ขอแค่เกี่ยวเก็บผลิตผล
ได้เลี้ยงเต้า ได้เลี้ยงลูก ได้เลี้ยงเมีย

เพลง พ่อยู่พอกิน

ทำนาเพียง 5 ไร่ ได้ข้าวกินตลอดปี
บ่อน้ำ 3 ไร่ นั้น เลี้ยงพืชพันธุ์ปลาในบ่อ
ตราบไคที่ยังมีดิน เรายังมีกินมืออยู่ตลอดไป
ตราบไคที่ยังมีแรง จะแปลงไร่นาเป็นผลิตผล
พ่อแม่ยกให้มา ที่ปู่ย่าเคยทำกิน
ลูกหลานเรไปขาย นำละอายชื่อของโจร
สหกรณ์เป็นการรวมหมู่ คู่เศรษฐกิจพึ่งพาตนเอง
เกษตรเพียงพอ สอดประสานเข้าในส่วนกลาง
หากมีเหลือค่อยไปจำหน่าย
ตราบไคที่ยังมีแรง จงแปลงไร่นาเป็นผลิตผล
พลเมืองพ่อยู่พอกิน
บ้านไร่นาเราพลเมืองพ่อยู่พอกิน
พ่อยู่พอกิน เป็นพลเมืองพ่อยู่พอกิน

ชีวิตคิด ไปก็คล้ายเกมส์
ละต้องเล่นเกมส์ เล่นเกมส์แก่น
ไม่ถึงโทษ โกรธคุณชวน
เงินตราสำคัญกว่าพระเจ้า
หากินเป็นเกลียว คั้นมาเกี่ยวกับการเมือง
มีแต่เรื่องเล่นเกมส์ (ก็เล่นเกมส์กับเขาไปเลย)
พอได้กิน ได้เลี้ยงตน

พืชไร่ไม่ผลดี แพงแพงกว่า 5 ไร่พอ
2 ไร่ เป็นเรือนหอ พ่อให้มาทฤษฎีใหม่
บรรพบุรุษคนไทย เอาหลังสู้ฟ้า เอาหน้าสู้ดิน
พอเพียงให้เลี้ยงตัวตนเป็นพลเมืองพ่อยู่พอกิน
นาไร่คือทรัพย์สิ้น จิตวิญญาณบรรพชน
หวนกลับมาเลี้ยงดูตน เป็นกรรมกรจะกินอะไร
สหกรณ์รวมกันเป็นเมือง เมืองสหกรณ์
สร้างความเป็นธรรมผู้ผลิตบริโภค
ส่งออกไปขาย สร้างความมั่นคง
หล่อเลี้ยงคนไทยทุกคน ให้พลเมืองพ่อยู่พอกิน
พลเมือง...พ่อยู่พอกิน ไชโย..สนุกจังเลย
เป็นพลเมืองพ่อยู่พอกิน พลเมืองละ....
พลเมืองพ่อยู่พอกิน เป็นพลเมืองพ่อยู่พอกิน

ชุด อเมริกันฮันธพาล ปี 2541

เพลง บองปะ โอนประเจียจนกัมพูเจีย
ฝากหัวใจลอยลมมากับแสงแดด
ฉันยืนอยู่ ณ ชายแดนตะวันตก

ที่แผดเผาทุ่งหญ้าและป่ารก
ในซีก โลกที่มีคมนอนธกาล

จากเรื่องราวผ่านเลขาดีดเคียด
 ว่าองกาสั่งมาฆ่าเสียบประจาน
 คนฆ่ากันล้มตายทั้งชายหญิง
 หลังสงครามปลดปล่อยไม่กี่วัน
 กระสุนปืนปลิวใส่ไม่ลงชื่อ
 ว่าปอลปอด คือองกาคนใจร้าย
 ปองปะ โอนประเจียจนกัมพูเจีย
 ปองปะ โอนประเจียจนกัมพูเจีย
 เป็นผลพวงของสงครามทั้งสามโลก
 ให้โลกสองเปลี่ยงปล้ำในบัดดล
 ภาพฝังใจชายแดนตะวันตก
 มืองกาปอลปอดเป็นสหาย

เพลง สารุชน

ฟ้าที่ขาดดาว ไม่อาจพราร รัศมีส่อง
 น้ำที่ขาดปลา ไม่นำพา ซึ่งชีวิตใหม่
 พื้นที่ขาดดิน มีแต่หิน มีแต่เมืคทราย
 โลกที่ขาดรัก สามัคคี ถึงคราวอับจน
 มือจับกันไว้ อย่าให้ใคร มาคอยชูแห่
 ใจให้แก่กัน หนักเบาชนิด เราเสียสละ
 ฟ้าที่ขาดดาว ไม่อาจพราร รัศมีส่อง
 โลกมีแต่รัก สามัคคี และความหวัง
 ศิลธรรม เหนี่ยวนำใจ สารุชน

เพลง มาลัยสี่ขงรถ

โครม...

เสียงรถชนท้ายคังสนั่น ท้องถนน
 ว่าลูกใครหนอ พ่อแม่ปล่อยปละละเลย
 โครม...

คนถูกเชือดเฉือนองหลักประหาร
 เจ้าลูกหลานจักรวรรดิอเมริกัน
 ทั้งปล้นชิง ข่มขืน และบีบบังคับ
 คนหลายพันหมื่นแสนล้านสูญไป
 กลับร่ำลือหาแพะลงให้ตรงได้
 เข่นฆ่าได้แม้ลูกหลาน กลานตามตน
 คือชาวไร่ชาวนาผู้ยากจน
 คือคนยากคนจนที่ถูกหลงลืม
 โลกที่หนึ่งยอมสับ โขลกเพื่อหวังผล
 โฆษณามวลชน เพื่อเอาชัย
 ต่อเขตคงปลดปล่อยอิสานได้
 ขอส่งคำอาลัย และขอบคุณ

คำคืนไหน ฟ้าเศร้าหมอง คนหม่นหัวใจ
 โลกขาดรัก และหวังไข ไร้ความหวัง
 เหล่าแมกไม้ ไม่อาจยืน ให้ดอกผล
 ความวุ่นวาย ในฝูงชน คือแย่งชิง
 สิ่งแน่แท้ มิตรภาพ จงยังยืน
 คือภาระแห่งพี่น้อง ในโลกนี้...(สารุชน)
 คำคืนไหน ฟ้า námอง คนหน้าใส
 มีศีลธรรม เหนี่ยวนำใจ สารุชน
 ศิลธรรม เหนี่ยวนำใจ สารุชน

มีฝูงชน เข้ามามุง พวกนักวิจารณ์ไปต่างๆ นานา
 ไร้อัยเวรกรรม (ทำให้เดือดร้อนกันไปทั่ว)

เด็กน้อยกระเด็นไปตามแรงที่รถชน
 มารับเร็ว ไอ้ลูกใครหนอที่เขววิ้งขายพวงมาลัย
 นำมาซึ่งความอดอยาก...ยากจน
 มาลัยเสียงรถ ปีที่แล้วเธอเสียดู๊กชาย
 เอาอะไรมาเลี้ยงดูกัน
 เป็นเด็กเป็นเล็กเกิน ไอ้ลูกใครหนอ

เพลง อเมริกันอันธพาล

ใครเอาเครื่องบินขนลุกระเบิด
 แล้วก็ยังมาหาว่าหน้าดำเมีย
 คำขายอาวุธ ใครเขาก็รู้รู้รู้
 ชอบสำคัญตนว่าเป็นตำรวจ (เฮอะ...)
 หยิบยื่นเงินกู้เหมือนทำเป็นช่วย
 สมรู้ร่วมคิดกับพวกขเลียบ เลียบ เลียบ
 อเมริกันอันธพาล อเมริกันอันธพาล
 การเมืองทหารยันเศรษฐกิจ (อันธพาล)
 อเมริกันอันธพาล อเมริกันอันธพาล
 เงินบาทลอยตัวทำไงดี (อันธพาล) ก็ดีให้ตกชเจ้า
 ราคาหุ้นถูกกว่าไข่ไก่ (ไข่ปิ้งครึ่งไข่ปิ้ง)
 (ไฟไหม้ครึ่งไฟไหม้) ขึ้นตามกันไปไม่มีวันลง
 ว่าข้าวหอมมะลิของอเมริกัน
 แอบส่งจรวดถล่มซูดาน
 ยังขาดอาหารยังขาดปัจจัย
 เจ้า IMF นั้นแหละตัวดี (ตัวเลวนะซี)
 เมืองไทยต้องปีศรนาคาร (อเมริกัน)
 หุ่นตลกก็เก็บซี (ของแท้ต้องตกไม่แตก)
 ทำเศรษฐกิจทั่วโลกแหลกกลาญ (อเมริกัน)

มีผู้คน ร้องโวยวายให้รีบไปตามรถพยาบาล
 ยังเด็กยังเล็กเกิน ความลำเค็ญ จากความยากเข็ญ
 ความเป็นคนเมื่อยังมีหนทางเดิน ก็คืนไป
 มาวันนี้เธอเสียดู๊กสาว เธอไม่ทำก็ไม่รู้จะเอา
 ไอ้ลูกใครหนอ มาลัยเสียงรถชนกระเด็น
 มาที่เขววิ้งขายพวงมาลัย ยังเด็กยังเล็กเกิน

มาดมทุมใส่หัวคนเอเชีย
 ชอบแอบชอบซ่อนหลบอยู่ในรู
 ที่เขวก่อสงครามสร้างความรำรวย
 แต่เสบเสบยิ่งกว่าพวกเก็บถ้วย
 แต่กลับนำความช่วยเหลือ
 นำภูมิภาคสู่ความหลงผิด
 หลากหลายวิธีโจมตีรุกราน (อเมริกัน)
 หลงผิดกลับใจได้บ่ (ได้อะเปล่าเสียบ...)
 เมืองไทยต้องปีศรนาคาร (อเมริกัน)
 ใครคอยแทรกแซงทางเศรษฐกิจ
 ข้าวของก็แพงค่าน้ำค่าไฟ
 อเมริกันยังมาชี้ โกง โกง โกง
 ชอบสำคัญตนว่าเป็นเจ้าโลก
 บนโลกใบนี้คนร้อยพันล้าน
 นักบุญใจบาปขโมยเอาไป ไป ไป
 อเมริกันอันธพาล อเมริกันอันธพาล
 ราคาหุ้นตกทำไรดี (อันธพาล)
 อเมริกันอันธพาล อเมริกันอันธพาล
 ไม่มีใช้หนี้ไจดี (อันธพาล) ไม่มีก็เบี้ยวชิวะ

ชุด เข็มหม้อคือ ปี 2543

เพลง บางระจันวันเพ็ญ

บางระจันคืนพระจันทร์งามเด่น
 มีนายจันหนวดเขี้ยวระบือนาม
 นิมนต์พระอาจารย์ธรรมโชติ
 หวังต่อกรทัพพม่าทั้งน้อยใหญ่
 บางระจัน เขารวมกันเป็นหนึ่ง
 ทั้งเจ็ดครั้งรบพม่าจนล้มกลิ้ง
 เอาปืนใหญ่ยิงใส่กันดูมตาม
 เพราะเพิ่งหล่อเมื่อวานซืน
 จึงมีอันห้วยขึ้นรักษาค่ายบางระจัน
 มีอาจยืนอยู่ถึงวันเพ็ญเดือนสิบสอง...

(พูด) เพื่อมองเพื่อน กูจะสู้หลังชนฝา เพื่อลูกเมีย กูจะสู้สุดใจกล้า เพื่อพี่น้อง กูจะสู้สุดแรงกล้า
 เพื่อบ้านเมือง กูจะสู้จนสิ้นเลือดหยดสุดท้าย ฮะ ฮะ ฮะ ฮ่า...

เป็นปีจอ คินเดือนเจ็ด เผล่จี้ก
 เกิดมาสู่อวมศักดิ์ศรีลูกผู้ชาย
 อีกแปดเดือนต่อมาชิงหน้าเสรำ
 อูชชยันเป็นราชธานี ในการศึกษาครั้งนี้

เพลง สัจญาหน้าเลือดคั่ง

กรุงเทพ ฯ ว่าขาวว่าใหญ่
 เศรษฐกิจถูกเขาทำลาย ต่างชาติกล้ากราย
 ที่เคยร่วงหล่นให้ทนเฝ้าคอย
 หัวใจยังคอย น้องเจ้ากลับคืน...
 อย่าเพิ่งโอดโอยเคียวจะไปกันใหญ่
 ส.ส. ซียิ่งเสี้ยวเสี้ยว กระสุนนัดเคียวสั่งเป็น ไม่เป็น
 ล้วนหัวคะแนนพลพรรคการเมือง
 ให้ฝนเหือดแห้งหนาวเนื้อมาใกล้
 เรอกลับคืนมา สองเราปรับความเข้าใจ

ฝนพร่างพรำจำเริญเยี่ยมยุทธภูมิสงคราม
 รวมพวกขึ้นทวงหาถามความเป็นไท
 สละละทิ้งโบสถ์ เป็นมิ่งขวัญกำลังใจ
 ที่ข่มเหงน้ำใจ ปล้นฆ่าเด็ก ผู้หญิง...
 มีคนเป็นที่พึ่ง ยอดนักสู้เมืองสิงห์
 บางระจันเก่งจริง จึงต้องยิงด้วยปืน
 ปืนไทยแตกเหลือแต่ค้ำ
 ก็กรุงศรี ฯ มิให้เขาหุบขิมขิม
 บางระจัน บางระจัน บางระจัน

ในหัวใจส่วนลึก ถึงต้องตายไม่เสียใจ
 แม้รักษาไว้ไม่ได้ แผ่นดินไทยหนนี้
 พอหมดสิ้นลมหนาว ไทยต้องเสียกรุงศรีฯ
 มีอุทธาหรณ์สอนใจ

เคียวนี้กลับกลายเป็นลิบเล็กลงไป
 คั่งฝืซ้ำค้าพลอย สัจญาอืดอนหน้าฝน
 นับวันจากสิบเป็นร้อย
 ส.ว. โกรว่าเสี้ยวไว้
 หนทางประชาธิปไตย ไม่มาง่าย ๆ ต้องใจเย็น ๆ
 ร่วงหล่นเลือดสาครกระเซ็น
 ฟ้าดินเหมือนเลิกกลั่นแกล้ง
 สาวเดิมคนที่จากไป ฝนเอยฟ้าใหม่
 ตกกลงกันได้จะช่วยกันทำมา

อยู่กินนะ ไปตามประสานอกคอกนา
สัญญาที่ว่ากันได้ งานบ้าน งานไม้
พ่อนักการเมืองก็รับปากเรื่อยไป
ร่วมใจ สัญญากับประเทศไทย
สัญญากับประเทศไทย

เพลง เขียมหล่อคือ

เมืองไทยวันนี้ เหมือนอยู่ ICU ICU
เธอเป็นแค่อู่...รับเหมา เอาบ้านเมือง
น้ำเน่า ประเทศชาติในกำมือของเขา
เขียมหล่อคือ คือสมญานาม
เขียมหล่อคือ คือสมญานาม
เมืองไทยวันนี้มีหนี้สินรุงรัง
นักการเมืองใช้จ่ายเกินอัตรา
คูดี ๆ มันเป็นธุรกิจ
ผ่องถ่ายอำนาจให้ทายาทอีกที

(พูด) ว่าง...ตึกๆ ๆ ๆ เขียมหล่อคือ แปลว่าหมูสยาม หมูสยาม ทำอะไรก็ไม่เป็น
เป็นแต่กินลูกเดียว สะ สะ ฮ่า ไอ้หย่า...ลูกหมูยั่วเยี้ยไปหมดเลยวู้ย
การเมืองเมืองไทย มีไหมอุดมการณ์
นั่งบนเก้าอี้แต่ไม่มีผลงาน
ความสามัคคีไม่มีในการเมือง
ข้างชนกัน หน้าแพรงก็แหกกลาญ รัฐบาลเขียมคือ...

หลังคาสังกะสี...มีรูรั่วนิดหน่อย...
การมุ้ง การเมือง ทำได้ไม่ได้เรื่อง
ชีวิตชาวชนบท จะให้สวยสดต้องร่วมแรง
ว่าเราจะไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง...
พวกเราจะไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง...

ก็คือฉันเห็นเธอ เห็นจริงๆ ไม่ใช่คิดเพื่อเจอ
มาอ้างเรื่องประมุข หาเงินเป็นทุนเล่นการเมือง
จำเอาไว้เขียมหล่อคือ...
ว่าเขียมหล่อคือ คือหมู...สยาม (ฮ่อ)
ว่าหมู...สยาม ก็คือเขียมหล่อคือ (ฮ่อ)
ไม่มีกะดั่งคักก็กูมากูมา
ชาวประชาใช้หนี้ (แย่งจ้งเลย)
การเมืองผิดๆ บ้านเมืองถึงป่นปี้
มีแต่พวกเขียมหล่อคือ...

เป็นรัฐบาลยังขายตัวและวิญญาณ
แหกกลาญล้มเหลวทุกด้าน
รบกันแต่เรื่องฝ่ายนำฝ่ายค้าน

ชุด เหลืองหางขาว ปี 2543

เพลง เหลืองหางขาว

อู๋ม ไก่ เอามาตีกัน
จะยากดีหรือมีเงินเรารัก ไก่ชนก็พาชนไก่
พอเป็นกระสวย มรดกไก่ชนไทย

เชื่อมความสัมพันธ์ให้กับชุมชน
การพนันและขันต่อ หอมปากหอมคอ
ไก่พระนเรศวร ไก่เหลืองหางขาว

ชนบทห่างไกลความเจริญ
 เลี้ยงไก่เอาไว้ในเล้า เอาไว้ได้ดูขุนให้โต ให้โต
 มูลค่างักไข เป็น ไก่มวยชั้นมือโปรขายชั่งกิโล
 โบราณ สั่งสมประสพการณ์
 เรามีกีฬาชนไก่ ทุกยุคสมัยบ้านเมืองสืบมา
 ล้อมวงศึกษาสิบสองยกสิบยกเรื่อยมา
 ไก่มวยต้องเหลืองหางขาว
 ไก่มวยต้องเหลืองหางขาว
 เลี้ยงไก่ เราไม่เปลือง เลี้ยงเด็ก มีแต่เรื่อง

เรามีอาจจะเดินไปซื้อกับข้าว
 ส่วนใหญ่นั้นเราก็ฆ่ากิน มีเพียงบางตัว
 โลละหมื่น โลละพัน
 ภูมิปัญญาชาวบ้าน ท้องถิ่นทั่วไทย
 พัฒนาพันธุ์หลากหลาย ชาวบ้านหญิงชาย
 เดียวนี้พัฒนาเป็นห้ายกหกยก
 ถ้าไก่แม่สาวต้องขาวหางเหลือง
 ถ้าไก่แม่สาว ต้องขาวหางเหลือง
 ไม่รดเก่ง ก็คอน โดๆ

ชุด สาวเป็ยร้ง ปี 2544

เพลง อดคิดบอดตาย

เฮ้ย...ไม่เคยนึกเลย จะคิดรับรัฐบาล
 กฎหมายที่มี เราไม่ฝ่าฝืน หวานอมขมกลืน
 เฮ้ย...เป็นศิลปิน หากินเปลืองตัว ร้องแค้นไปทั่ว
 ความจริงไม่ตาย ไปจากใจมวลชน
 จะให้ทำอย่างอื่น คงไม่สัมฤทธิ์ผล
 ต้องรับใช้ฝูงชน แลกอาหารดิบ
 จะให้กลับบ้านนอก หรือทนยืนตัวลิบ
 วันละเจ็ดแปดสิบ อดคิดบอดตาย เฮ้ย...

เป็นผู้ประกอบการ (ที่) หากินกลางคืน
 มาขอความเห็นใจ (ขอความเห็นใจ)
 มันอันตราย คนรักก็มี คนชังมากมาย
 เป็นคนกลางคืน หากินกลางคืน
 ชาตินี้เกิดมา ชะตาแสนกล
 เฮ้ย...ชีวิตตกลง ก็ยังขำไม่ออก
 หวนคืนวันเก่า ไปเช่าสามล้อถีบ

เพลง น้ำตานกเค้าแมว

สองมือเจ้าเสิร์ฟอาหารให้เขา
 เงินเดือนเพียงน้อย แต่เป็นอาชีพสุจริต
 จะชั่วจะดี ไม่ใช่ที่แสงแดดแสงจันทร์
 ดูอย่างนกเค้าแมวหากินเวลากลางวัน
 นี่คนเขาเอาอะไรตัดสิน
 มีเพียงส่วนน้อยที่พลอยให้คนสุจริต
 ชีวิต...คนดีเลวต่างกัน

คอยเอาใจผู้คนที่มาดื่มกิน
 คั้นร่นหาเลี้ยงชีวิตยามค่ำคืนนั้นผัดคั่วหรือ
 ไม่ใช่กลางคืนกลางวัน ดีเลวนั้นไม่เลือกเวลา
 ดูเจ้านกเค้าแมวนั้น มันหากินในยามค่ำคืน
 ว่าคนหากินกลางคืนนั้นมันไม่ดี
 ต้องมารับผัดร่วมกัน ชีวิตนั้นมันช่างลำเอียง
 กลางคืนกลางวันนั้นเป็นเพียงเรื่องธรรมชาติ

ผู้นำนี้แหละต้องแยกแยะปัญหาให้ขาด
กลางคืน ชีวิตคนรวยจนต่างกัน
สองมือเด็กเสิร์ฟ ให้ผู้คนเขากินอิ่มหน้า
คนจะชั่วดี ไม่เลือกที่ไม่เลือกเวลา
กินเหล้ากินยา กินเวลาไหนมันก็เมา
กินเหล้ากินยา กินเวลาไหนมันก็เมา

อย่าคิดว่าตนฉลาด กวาดร่างแหรวบคน
แล้วยังบีบคั้นแบ่งแยกคนกลางวันกลางคืน
หากินข้าวทีละคำ ด้วยน้ำใจที่คนเจ็จน
ยาอียาม้ายาบ้า ไม่ใช่ว่าต้องเสพในบาร์
สังคมของเรามันเน่า ก็เพราะเราอำนาจในมือ
สังคมของเรามันเน่า ก็เพราะเราอำนาจในมือ

เพลง ประชัชเคอร์ฟิว

(พูด) คุณรู้ไหมว่าอีกานะมันออกหากินกลางวัน แต่มันเค้าแมวนะมันออกหากินกลางคืน
แบ่งเวลากันหากิน ไม่ต้องแย่งกัน แต่วันนี้นักเค้าแมวอย่างเรา ๆ จะมาเล่าร้องบอกความทุกข์
บอกความลำเค็ญ ขอความเห็นใจ ให้กับคนหากินกลางคืน

อาจารย์ใหญ่ ถือไม้เรียวอันใหญ่ ๆ
นกเค้าแมวออกหากินตอนกลางคืน
อิสรภาพการทำกินถูกลิดรอน
หยุดก่อน หยุดก่อน ดู ประชัชเคอร์ฟิว
ในยามผู้คนเขาดิ้น ตัวเรารู้เขาไม่ไหว
แต่งงานหนักงานเบาเรารู้ไหว
ไปอยู่ตามภัตตาคาร ร้านเหล้า คิสโก้ ผับ บาร์
ก็มีพื้นที่ลงตัว ดีชั่วทำกินกันหลายปี
เขาตีเส้นแบ่งเวลาให้หากิน

คือกฎหมาย (เร็วๆ ไปนอน ได้เวลานอนแล้ว)
มันเดือดร้อน (เร็วๆ ไปนอน ได้เวลานอนแล้ว)
เสียงเพลงบทนี้เป็นเพลงแค่คำวิงวอน
มันดีกว่านอนกลางคืน ที่มาหากินกลางคืน
ก็เกิดมาแสนอาภัพ ร่ำเรียนกันน้อยเกินไป
ด้วยหัวใจกองร้อยบริการ
กลับบ้านดีสี่ตีห้า ตื่นมาเที่ยงวันพอดี
เพิ่งจะพานพบในครานี้

(เร็วๆ ไปนอน ได้เวลานอนแล้ว) หยุดก่อน ดูก่อน ดู ประชัชเคอร์ฟิว

(เร็วๆ ไปนอน ได้เวลานอนแล้ว) หยุดก่อน ดูก่อน ดู ประชัชเคอร์ฟิว

ยังไม่่วงเลยนะยังไม่อยากนอน

ยังไม่่วงเลยฉันยังไม่อยากนอน

ยังไม่่วงเลย เรายังไม่อยากนอน

ยังไม่่วงเลยฉันยังไม่อยากนอน

ขอ 1 ชั่วโมงปิดตี 3 เพียงแค่เพื่อความอยู่รอด

เพียงแค่เพื่อความอยู่รอด

เพลง เดือน 9 เข้า 11

เดือน 9 เข้า 11 World Trade ต้องพังทลาย
มันเป็นสงครามความเชื่อ

ฝีมือคนทะเลทราย ออกลายวินาศกรรม
ร้ายเหลือโลกตะลึงงัน อาหรับ อเมริกัน

จะให้ฉันเข้าข้างใคร	ให้เข้าข้างคนมีผ้าโพกหัว มีแต่เป็นยาว
มีแต่คัมภีร์ หรือเข้าข้างคนอำนาจศักดิ์ศรี	ด้วยชีพนาวุธยุทธโศปกรรม
เดือน 9 เข้า 11 World Trade กลายเป็นความหลัง	ยิ่งสูงก็ยิ่งล้มดั่ง ยิ่งใหญ่ ก็ยิ่งล้มตาย
สุดท้ายคือการแก้แค้น ตาต่อตาฟันต่อฟัน	อาหรับ อเมริกัน จะให้ฉันเข้าข้างใคร
เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร	กรรมย่อมระงับด้วยการไม่ก่อกรรม
พุทธธรรมสอนไว้คู่ก่อน	แม้แต่จอห์น เลนนอน ก็ยังร้องเพลง Imagine
จินตนาการว่ามวลมนุษย์ ...จะอยู่กันอย่างสันติ	สุร์...มันอาจจะดูเหมือนเป็นนักฝัน
แต่ไม่มีวันที่จะ โศกเคี้ยวหวังไว้วันหนึ่งมีเธอกับฉัน	แล้วโลกใบนั้นจะรวมเป็นหนึ่งเดียว
ฉันเข้าข้างจอห์น เลนนอนดีกว่า	

ชุด คนไทยหรือเปล่า ปี 2544

เพลง คนไทยหรือเปล่า

แดนดินถิ่นนี้ไม่มีเหมือนที่ไหน ๆ
แม้ความทุกข์ จะกดทับความหวังลูก โชนดั่งเดิม
กำลังใจ ร้องเพลงปลุกเร้า เราจะสู้เพื่อวันใหม่
มีอภัยให้แก่นักเธอกับฉันเป็นน้องพี่
คนไหนคนไทยจะรู้ได้ไง
ใจกล้าใจแกร่งใจสู้กระฉ่อน
แสงทองส่องฟ้า คือเวลาของวันใหม่
เกิดเป็นคนมีศักดิ์ศรี เกิดมาดีที่เป็นคน
คนไหนคนไทยจะรู้ได้ไง
ใจกล้าใจแกร่งใจสู้กระฉ่อน
คนไหน คนไทยจะรู้ได้ไง
ใจกล้า ใจแกร่งจนชาวโลกยกย่อง
กินแล้วภาคภูมิใจเบียร์คนไทยทำเอง

รอยยิ้มอุ่นละไมทั้งหญิงชายเราร่าเริง
เสียงกลองยาวและเถิดเทิงปลุกปลอบขวัญ
ข้าเดือนตลอดไป ชาตินไทยสามัคคี
เราเกิดร่วมแผ่นดินนี้ แสนยินดีที่เป็นไทย
ถ้ามีน้ำใจละคนไทยแน่นนอน
เพื่อบ้านเกิดเมืองนอนเรา สู้ตาย สู้ตาย...
วันที่เราร่วมแรงใจ สู่จุดหมายของปวงชน
เกิดเป็นไทยไม่อับจน ขอตัวตนเราตั้งใจ
ถ้ามีน้ำใจละคนไทยแน่นนอน
เพื่อบ้านเกิดเมืองนอนเรา สู้ตาย สู้ตาย
ถ้ามีน้ำใจละคนไทยแน่นนอน
ขอมอบเหรียญทองให้คนไทยหัวใจข้าง

ชุด นักสู้ผู้ยิ่งใหญ่ ปี 2545

เพลง นมทด

พี่เอช น้องเอช ค้างคาวขโมยกินกล้วย

มนุษย์เฮงซวยกินนม นมเด็กชั้นประถม

จับมือใครคม จับมือใครหนอ มันโกงเด็กได้ลงคอ
 เด็กไทยเมื่อหลายปีก่อน มีข่าวกระฉ่อนกินดิน
 เป็นเด็กไม่เหมือนผู้ใหญ่ ยังเจริญวัยกินมาก
 นมเล็กนมกลางนมใหญ่ลึกรลระเท่าไรใครได้เสีย
 นายกต้องลุยให้ละ ต้องไล่ต้องเตะทั้งเล็กใหญ่
 ใช้อ้วกินไก่ ผู้ร้ายกินนม
 มีข่าวไม่ดี โคนคุด บางวันต้องกินนมบูด
 โรงเรียน กินกันเหียนเหียนหน้าตรม

อีแม่ อีพ่อระวังให้ดี ระวังเค็ด อีแม่อีพ่อเออ
 เขาเล่ามาให้ได้ยิน อยู่กาฬสินธุ์อื้อคอก
 เนื่อนมอย่าให้ขาดปากออดๆ ออดๆ จะไม่ได้
 นมขายนมแม่ นมเมีย จะชมจะเชียร์ตามสบาย
 ปรามมันให้สิ้นซากไป
 พี่เออ น้องเออ เด็กไทยในคืนวันนี้
 นมบูคมีแป้งปนนม โครงการกินนม
 เด็กๆ โคนยักยอกนม สังคมทำไมใจดำใจดำ

ชุด โอท็อป ปี 2547

เพลง โอท็อป

(สร้อย) เกิดจากความชัดเจนของคนท้องถิ่นทั่วแคว้นแดนไทย เกิดจากความหลากหลายในภูมิ
 ปัญญาวัฒนธรรม เกิดจากการจัดการภาครัฐบาลร่วมมือกระทำ กลายเป็นชุมทองคำ นำธงไทรรงค์
 หักสะบัดไกล OTOPI OTOPI O-OTOP OTOPI OTOPI O-O-O-TOP

แม่น้ำโขงไหล พัดพาคนทราย

มุ่งไกลสู่ทะเลกว้าง

สอนคนให้คิดเอาอย่าง

ช่วยกันสรรค์สร้างทรัพย์สิน

จากกรวดหินดินทราย

โลกนี้คือชุมทรัพย์ต้นขึ้นเถอะครับ

นักสู้ฝีมือไทย บ้านเมืองกำลังก้าวไกล

มุ่งมันต่อไปหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (สร้อย)

เข่าว่าปั้นดินให้เป็นดาว

แต่ฉันว่าปั้นลาวให้เป็นตำนาน

กำเนิดมาบนแดนอีสาน

แต่กลับพุ่งทะยานไปสู่ความยิ่งใหญ่

ไอ้ที่ว่า ปาปาย่าป้อก ป้อก

ถ้ายังนึก ไม่ออกก็สืบตำนานยังไฉ

เป็นตัวอย่างเลื่องชื่อระบือไกล

จนฝรั่งชาติไหนก็ชอบกินส้มตำ

พอคิดทำสินค้า OTOPI

ต่างคนก็ต่างชอบใครเห็นก็อยากได้

ไอ้ที่เคยปั้นดินให้เป็นควาย

ก็ต้องหัดปั้นใหม่ ปั้นควายให้เป็นฝัน

เคยแต่นั่งสานกระบุง ตะกร้า

อย่ามัวแต่ก้มหน้า ต้องเสริมจินตนาการ

ตลาดก็อาศัยรัฐบาล

ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญออกไปขายต่างแดน (สร้อย)

เพลง วัคซีนเพื่อชีวิต

(พูด) เฮ้ย...เค้ามาฆ่าไก่ชนทำไมวะ ไก่ชนมันทำอะไรให้เค้าโกรธวะซี ทำไมเค้าไม่ไปฆ่า
นกกระทาจอทศบั้งล่ะ อ้อ..นกกระทาจอทศเป็นของเสหรั้น เค้าเป็นฝ่ายค้าน เคียวก็ยุ่งกันใหญ่
เฮ้ย...แล้วก็นกแพง ๆ ของท่าน โภคินล่ะ ทำไมล่ะฮ่าว เฮ้ย...ก็เป็นถึงรัฐมนตรีมหาดไทย ใครจะไป
กล้าล่ะ

เอาวัคซีนมาฉีด ให้ไก่ชนเพื่อรักษาพงศ์พันธุ์
ประชาชน คนไทยแทบทุกครัวเรือน
ที่คนจนๆ เปรียบเป็นตู้ ATM

เอาวัคซีนมาฉีด ให้ไก่ชนเพื่อพยุงเศรษฐกิจ
ปัญหาพอมีทางออก ถ้าได้ดูบ้านยังมีไก่ชน
ให้ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียง
ต้องเรียนรู้ให้ได้

ดูอย่างนกเขาไม่ขันฝรั่งอเมริกันยังกินไวอากร้า
ถ้าเกิดง่วงขึ้นมาต้องดื่มคาราบาวแดง
ตัวหนึ่งตั้งร้อยแปดสิบ
จีซ้างไล่จับตักแตน

เรานะเอาใจช่วยราชการ
เฮ้ย นิด..นิด..นิดวัคซีน วัคซีนเพื่อชีวิต ไก่ชน

ดีกว่าเอามีคมาหัน ความสัมพันธ์รัฐกับ
เลี้ยงไก่กันไว้เดิมคอกผล ไก่ไทยก็คือไก่ชน
อะ...ให้มันรู้กันมั่งเซ...
เกษตรกรยังมีชีวิต ที่เสี่ยงภัยกับโร่นาผลิตผล
ตามรอยเบื้องพระบาทยุคล
เราอยู่บนโลกวันนี้ รู้ๆ กันคืออยู่กับโรคอยู่กับภัย
ไปกลัวทำไมไข้หวัดนกเปิดป่า

ปวดหัวให้กินพารา
เอาวัคซีนมาฉีด ให้ไก่ชนดีกว่าฝั่งไมโครชิฟ
ถ้าร้อยล้านตัวก็หมื่นแปดพันล้าน
เคียวฝ่ายค้านฝ่ายค้านก็รุมจวกน้ำบาน
แต่วอนให้รัฐบาลเอาวัคซีนมาฉีด
เฮ้ย นิด..นิด..นิดวัคซีน ปกป้องพี่น้องประชาชน

เพลง ไข้หวัดนก

(พูด) ปีสองพันห้าร้อยสี่สิบเจ็ด ประเทศไทยมีไข้หวัดนกระบาด

ไข้หวัดมันมากระหนก นายกปอดหัวจับไข้
มันเป็นธรรมเนียมของโลก
ถ้าคนไทยอยากให้เรากิน

(พูด) ยังไงก็มีด้วย

ไข้หวัดมันมากระหนก นายกน้ำตาตกใน
ฆ่าโดยไม่ได้จำแนก คิดดูแล้วไม่บ้าก็โง่
ปกป้องชาวไก่ชน ไก่ชนอดทนของไทย
หรือใครวางแผนสกปรก

ฝรั่งมาสั่งให้เราฆ่าไก่ ล้มตายไข้หวัดเนวิน
โรคระบาดต้องช่วยกันล้างให้สิ้น
ไก่ไทยละก็ต้องฆ่าไก่โชว์

เห็นไก่เป็นๆ ล้มตาย นโยบายรัศมีห้ากิโล
ยังคิดมีผู้ว่ามุกโต ออกมาบังคับไล่
ทำไม ๆ กลายเป็นพาหนะนำโรค
ฉกฉวยโอกาสจะล้างบางไก่ชน

ไถ่ไทยทำไมไม่รัก ไม่ช่วยปกป้องฝ่าลมแดดฝน	กลับโยนบาปให้ไถ่ชน
คนเลี้ยงไถ่ชนก็พลอยเป็นแพะรับบาป	ใช้หัวคัมภีร์มากระหนก นายกษัตริย์คนกินไถ่
ถ้าคนไทยไม่กินไถ่ไทย	ฝรั่งเศสไหนเล่าจะมากินไถ่เรา
กินตายได้ตั้งห้าล้าน	ใช้หัวคัมภีร์รัฐบาลตายไปไม่ตายเปล่า
ไปนรกตามไถ่กันเถอะเรา	อาจารย์รังสรรค์ฝากข่าว
เขารชนทั้งเสาร์-อาทิตย์ กินเบ็ดกินไถ่กันเถอะครบ	กินตัวกินตับไม่ต้องไปกลัวหวัดนก
(พูด) สุวรรณช่วยคุณน้อยสิใครมากันนั้นนะ	

ชุด สามัคคีประเทศไทย ปี 2548

เพลง สามัคคีประเทศไทย

มีความทรงจำดีๆ มีความสุขที่ใดๆ
แผ่นดินอันเป็นตำนาน ผู้คนมีอัธยาศัยใจ
บางทีก็เหน็ดเหนื่อย บางครั้งก็ปวดร้าว
วันที่ใกล้มาถึง คือวันอันสดใส
(ตำนานในคุณแผ่นดิน) มีประเพณีโบราณ
ในคืนเพ็ญเดือนสิบสอง วัฒนธรรมยืนยาว
เผ่าไทยทั้งผอง พี่น้องกันใช้อื่นไกล
สามัคคี สามัคคีประเทศไทย
สว่างสดใส เท่าเรามองจากมุมนี้
พวกเราน้องพี่ สามัคคีประเทศไทย

จงบอกใครๆ ว่านี่คือแผ่นดินนี้
จงบอกเขาไป ว่านี่คือแผ่นดินไทย
แต่เราไม่ท้อ ขอยืนสู้เพื่อวันใหม่
ผู้คนรุ่นใหม่ (แบ่งหัวใจให้แก่กัน)
สงกรานต์วันขึ้นปีใหม่วันลอยกระทงของไทย
ผู้คนรักใคร่ปรองดอง
ไทยแลนด์ ไทยแลนด์ ไทยแลนด์
เรามีตะวันดวงเดียว ไม่มีพระจันทร์ดวงใด
มุมที่มีใจแห่งรัก แห่งความเมตตาอารี

เพลง ขวานไทยใจหนึ่งเดียว

โลกนี้มีมาก่อนผู้คน	แต่โลกจะทนอยู่อีกนานสักเท่าใด
ถ้าเงินหมื่นแสนล้านถูกผลาญไป	ใช้สร้างอาวุธมายค์ใส่มือคน
ขวานนี้มีมาก่อนเราเกิด	คือสิ่งประเสริฐที่มีบ้านเป็นของคน
จะแยกไปทำไมไร้เหตุผล	พี่น้องประชาชนจะอยู่อย่างไร
(สร้อย) แถบธงแดง ขวาน น้ำเงิน จงโบกนำความเจริญสู่พี่น้องผองไทย ให้โลกรับรู้ว่าเราคือใคร	
ขวานไทย ขวานไทยดวงใจเป็นหนึ่งเดียว	

ฟ้านี้มีโอกาสเป็นหนึ่ง
 เหล่าบรรพชนพลีชีพแลกมา
 แผ่นดินยามมีคนคอยดูแล
 ถึงเวลาต้องร่วมแรงร่วมใจ
 ขวานที่ไม่มีด้าม นำไปใช้ข่มไว้พลัง
 ไทยแขกจีนฝรั่งที่เกิดยังเมืองไทย
 พระราชินีทรงห่วงใย
 มาสร้างฝืนกันใหม่ ให้ขวานไทย ใจหนึ่งเดียว (สร้อย)

เมื่อคนคำนึงถึงการเสียสละ
 ต้องเสียน้ำตาเลือดเนื้อไปเท่าใด
 ระลำย่าแม่บ้านเมืองถูกเป็นไฟ
 ดักน้ำไปดับไฟด้วยหัวใจยุติธรรม (สร้อย)
 คนไทยไม่เคยแบ่งข้าง
 ได้ร่วมบรมโพธิสมภาร พระเจ้าอยู่หัว
 ลูกเอย หลานเอย ล้วนคนไทย

เพลง คำบถของหนู

บ้านหนูอยู่ไกลอยู่ในป่าคอย แคนดงนาไร่
 ไม่มีสีแสงหลอดไฟสวย
 เป็นความจำเป็น ร้อนเย็นล้วนพึ่งตนเอง
 นั่งสานกระบุง ฟังเพลงหมอลำ บรรเลง
 เสียงแคนก็เป่าเค้กรื่นเริง
 ชิมชื่นชีวิต ที่แร้นแค้น
 วันหนึ่งจดหมายจากภาครัฐ
 บ้านหนูอยู่ดี มีกินมีใช้ มีเหลือ มีเก็บ
 ไม่มีเสียงร้องของความหิว
 โลกได้ประจักษ์ จดจำคำบถของหนู

มีแต่ต้นไม้ แม่น้ำ ลำธาร ไหลเย็น
 ไม่มีใครช่วยคลายความลำเค็ญ
 บ้านหนูอยู่ยังมียาขกะตา พี่ป้าน้ำลุง
 เสียงพิณรูกไล่และหยอกเย้า
 ภายได้เสียงเพลง ปลอดภัยท้องไม่เคยอิม
 ทั้งที่แขนขา ยังคงขยับ
 ได้ปิดประกาศให้หมู่บ้านหนูเป็นโอท็อป
 เย็บปักถักร้อย ทอผ้า จักรสาน แกะสลัก
 สายลมพัดปลิวด้วยความรัก

ชุด ทู่งฝืนตะวันรอน ปี 2549

เพลง ได้ฟ้าประชาธิปไตย

คงรู้ตัวดีกับความผิดที่คุณก่อ
 ไม่มีน้ำตาหลั่งมาเพื่อไว้อาลัย
 ถึงแม้ผู้คนไม่ชอบการปฏิวัติ
 กำจัดคนพาล สันดานคด โกงให้สิ้น
 ประชาธิปไตยในใจผู้คนวันนี้
 มีเงินก้อนโตประมุขประเทศแล้วคิดเหิมเกริม

อันความไม่รู้จักพอผลลัพธ์มันคืออะไร
 ทำดีแล้วที่เลือดไทยไม่ต้องไหลนองแผ่นดิน
 แต่การต้องทำเพื่อชาติบ้านเมืองให้เราอยู่กิน
 เป็นโอกาสล้างมลทิน กู้แผ่นดินให้สูงกว่าเดิม
 ถึงแม้จะเป็นของดี แต่ต้องแก้ไขเพิ่มเติม
 เบื่อแล้วโลกเดิมๆ เริ่มปฏิรูปที่ตัวผู้นำ

วันนี้ผู้คน อยู่อย่างรอคอยความหวัง
บทเรียนครั้งนี้ สั่งสอนให้คุณจดจำ

เพลง ทหารพระราชา

เกียรติยศคือสิ่งที่หวงแหนปกป้องแดนปกป้องฟ้า
เหล่าบรรพชนพลีชีพแลกมา
จะไม่ยอมให้ชาติถูกขายทอดตลาด
จะยึดมั่นด้วยสติ จะปกป้องด้วยชีวา
ศัตรูที่คู่ไม่ออก เพราะไม่ตีตราบอกว่าเป็นศัตรู
ศึกภายนอกยังไม่เท่าไร
เมื่อการเมืองนำการทหาร ไปเสริมฐานสร้างตัว
แต่รบศึกภายในบอกได้ว่าน่ากลัว
จงแยกมิตร แยกศัตรู จงตื่นรู้อย่างกล้าหาญ
ท.ทหาร ก็เป็นคน มีชีวิตจิตวิญญาณ

นายกที่เป็นตัวอย่าง คุณธรรม จริยธรรม
ฟ้าสูงแผ่นดินต่ำ ประชาธิปไตยไม่ควรลบลู่

มาตุภูมิแห่งนี้คือบ้านของเรา
มาบัดนี้ไฟริ่กราน เราเลือดทหารนักรบผู้กล้า
ด้วยอำนาจอิทธิพลเงินตรา
เพราะเราคือ... ทหารพระราชา
ผู้คนที่ยังหยิ่งรู้พฤติกรรมศัตรูประเจิดประจาน
ศึกภายในบอกได้น่าหวาดหวั่น
ให้รบกับศึกภายนอก เราไม่กลัวใคร
มหันตภัยกำลังก่อตัว อยู่ในรั้วบ้านเรา
เพราะโลกหมุนเร็วขึ้นทุกวัน ดันเลิกทหารไทย
อย่าก้มหัวเป็นจვางานทหารตะกั่ว

ชุด ตะวันตกดิน ปี 2549

เพลง เว้นวรรค

แก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้เพิ่มพูนผลเพื่อประชา
แสวงหาประโยชน์ใส่ตน... หนังสือยังมีเว้นวรรค
ความซังเพิ่มขึ้นมากมาย แก้ได้ด้วยการเว้นวรรค
ความจริงคงต้องประจักษ์ ถ้าประชาชนยังรัก
ของความรุนแรง ทุกหัวระแหง เขม็งเกี่ยวจ้องตา
คนไทยจะไหลโลมดิน เดือนพฤษภาคมพิ
ยุบনสะพานผ่านฟ้า ความกลัววิ่งมาจับใจ
หลีกเร้นจากความรุนแรง ถอยกันคนละก้าว
เพื่อแผ่นดินไทย ทำไมต้องจ่ายแพง
เว้นวรรค เว้นวรรค เว้นวรรค เว้นวรรค
เว้นวรรค เว้นวรรค เว้นวรรค เว้นวรรค
ให้เพิ่มพูนผลเพื่อประชา

ป้องกันมนุษยธรรมการเมืองวันหน้า
ความรักเว้นวรรคกันได้
เสียดสละแล้วค่อยพิสูจน์
สักวันจะต้องกลับมา ลดทอนอุณหภูมิต
ผีเมืองกระซิบ ลางร้ายจะมา เลือดและน้ำตา
ฉันทินเสียงปืนก็ก้อง สาดใส่พ่อแม่พี่น้อง
ความตายถูกแบกหามมา บอกตัวเองว่าขออ้อลา
เพื่อก้าวต่อไป ประชาธิปไตยจะได้เข้มแข็ง
ลดความรุนแรง ส่งงามด้วยการเว้นวรรค
เว้นวรรค เว้นวรรค เว้นวรรค เว้นวรรค
เว้นวรรค เว้นวรรค เพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ป้องกันมนุษยธรรมการเมืองหน้า

แสวงหาประโยชน์ใส่ตน
บ้านเมืองเราถึงทางตัน
ประเทศไทยนั้น อยู่ที่คนหนึ่งคน...เว้นวรรค

เพลง โจรสลัดสิงคโปร์

มันมาจากสิงคโปร์ เกาะสิงคโปร์
รุกรานเอกราชในยุคโลกาภิวัตน์
เป็นกัปตันเรือกองทุน
ยึดกิจการโทรคมนาคม สิงคโปร์มุ่งแทรกแซง
และความลับทางทหาร โดยนายทุนนายหน้า
คือการตัดสินใจบนข้ามชาติ มันไม่ใช่กติกา
เพียงเพราะเงินก้อนโต เงินก้อนโต
เคยเกิดแล้วกับมาเลเซีย กับอินโดนีเซีย
โจรสลัดสิงคโปร์ โจรกระโจนจากสิงคโปร์

เพลง กองหนี้ท่วมบ้าน

ผู้คนไม่รู้ว่ามีมันผิดหรือถูก
ดอกเบี้ยก็น้อย ใครเลยจะمينเฉยได้
เพราะความจนครอบงำหมู่บ้านเรานานโข
เมื่อมีเงินมาให้ยืมซ่อมแซมความขัดสน
กองทุนหรือกองหนี้ กองหนี้หรือกองทุน
กู้มาแล้วรู้เปล่า จะกู้เอามาทำไม
กองทุนหมู่บ้าน กองหนี้ท่วมบ้าน (ซ้ำ)
คนไทยวันนี้ ยืมหนัาระรื่น ถึงวันปะรื่น
เหลือเพียงเสื้อผืนหมอนใบ นายทุนเขารู้
การเงินการค้าเขาได้
ปลุกฝังสันดานให้คนมือเดิบมักง่าย
เราคนไทยควรน้อมเกล้าพระหฤทัย
60 ล้านคนไทย ควรกลับตัวกลับใจ

ก็มันไม่มีทางออกอื่นแล้ว
จะบ้ายหน้าไปสู่รกรสวรรณ

กองเรือเทมาเส็ก เป็นกองเรือข้ามชาติ
มีมาตามลิโฮซิง ลูกสะใภ้ลิทกวนยู
สิงคโปร์บุกเมืองไทย สิงคโปร์บุกไทยแลนด์
สิงคโปร์มุ่งครอบครองดาวเทียม
โกยเงินทองไปอื้อซ่า
มันไม่ธุรกิจ แต่เป็นการขายสมบัติชาติ
เกิดช่องโหว่ความลับทางทหาร
แล้วไซ้ทุนไทยจึงไม่สั้วว

รู้แต่มีใช้ มีกิน มีสุขเฉพาะหน้า
มันขั้วน้ำลายให้ไหลให้ย้อยหน้ามัน
ทุกข์คนไทยอันใหญ่โตไม่ต่างกัน
เหมือนฟ้าบันดล ฝนบันดาล มีรัฐบาลใจดี
ใครกั้วมาค้ำจุน มีปัญญาถิ่นใหม่
เอามาซื้อแมงกาไซค์ หรือโทรศัพท์มือถือ (ซ้ำ)
เหมือนก้อนน้ำตาลเคลือบความขมขื่น
จูบล่าพื้นนาจากไป ถึงวันปะรื่น
ว่าหนีมันผิดหรือถูก เงินเดือนสะพัด
กองหนี้ท่วมทันในชนบทหมู่บ้าน
พระเจ้าอยู่หัวทรงย้าเดือนถึงเศรษฐกิจพอเพียง
60 ปี ทรงเหนื่อยแทนประชาชนมาช้านาน
ด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

เพลง 30 บาทรักษาไม่ได้

อย่าไปคิดว่าผู้คนเขาอิจฉาในความมั่งมี
 เป็นผู้นำคนนั้น ยิ่งต้องตรงให้เป็นตัวอย่าง
 อย่าไปคิดว่าใครๆ เขาหมั่นไส้เป็นขาประจำ
 เป็นผู้นำคนนั้น คำดักเตือนคือยาวิเศษ
 เวนและกรรมทั้งหมด ใครเป็นคนก่อ
 ท่านเป็นผู้นำ นำคนที่จนยาก
 ให้กับคู่แข่งคนไทยคือสิงคโปร์
 ก็ให้คิด ว่าบ้านเมืองมีชื่อมีแป
 คือสายธารประชาธิปไตย
 ทวงวิญญาณประชาธิปไตย

เพลง พายุ

เฮ้ เฮ เฮ เฮ
 น้ำนั้นทำให้เรือลอยได้ เจกเช่นกันน้ำจมนเรือได้
 ยิ่งนับวันนับคืนยิ่งคลื่นใหญ่
 อยู่บนเรือ พายุคืออันตราย ฟ้ามืดและมีหัวใจ
 เพื่อบ้านเมืองลดทอนอย่างเสียดสละ
 แบบมือปล่อยวาง ทุกอย่างจะได้ตั้งใจ
 พายุโถมสะเทือน แผ่นดินจะลุกเป็นไฟ
 น้ำไหลจากที่สูงลงต่ำ แปรไปตามภาชนะที่ใส่
 ทวนหรือตามตนเองต้องตัดสินใจ
 ก็เจกเช่นกันน้ำจมนเรือได้
 คั่นทุรังประเทศคงจมน้ำตาย

เพลง พลังเทียน

เทียนไขเล่มเดียวในความมืด
 กระดาษแผ่นเดียวในความจริงใจต่อบ้านเมือง
 ความจริงที่ขึ้นขมถูกปิดบัง

อย่าไปคิดว่าทำดีมีสิทธิ์ทดแทน
 ตัวต่างๆ เป็นตัวไม่ดี
 อย่าไปคิดว่าทุกคำ มุ่งเน้นโจมตี
 30 บาท รักษาไม่ได้
 ลองทบทวนให้ดี ใครมีผลพวง
 ใช้ความเขยิบลด ขยายสัมปทานชาติ
 ถ้าคิดจะตอกตะปู ย้ำต่อไปในความคือคิง
 เด็กขาสั้นคอของ นักศึกษาครูบาอาจารย์
 เด็กขาสั้นคอของ นักศึกษาครูบาอาจารย์

เห่ เฮ เฮ เฮ เฮ เฮ เฮ เฮ
 คลื่นฝูงชนพัด โชนมาเป็นระลอก
 ลมพัดแรง เราต้องลดใบ
 ใครทำดีฟ้าย่อมให้อภัย
 มุ่งก้าวหน้า ถอยหลังสิบก้าวยังน้อยไป
 กำมือเอาไว้ ทุกอย่างจะสูญหายไป
 ไม้ใหญ่ล้มครืนตาย แต่หญ้าแพรกยืนอยู่สบาย
 ยอดขุนพลปรับ โอนอ่อน ได้ตั้งน้ำ
 น้ำนั้นทำให้เรือลอยได้
 คลื่นฝูงชนพัด โชนมาเป็นระลอก

ดินสอด้ามเดียวในความกล้า
 บอกเล่าเรื่องราวของความทุกข์
 คุณไม่อาจขังดวงใจคนน้อยแห่งเสรี

เรามาจากเบ้าหลอมคุณธรรม ผู้รักชาติ
หัวใจที่กล้าแกร่ง ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมฝ่าฟัน
ยอมพ่ายยอมแพ้ ผู้สันติ โล่งพลองกระบอกปืน
ทำเนียบรัฐบาล ไม้ล้มลุก
อย่ามาคิดแข็งขัน ดวงใจนกน้อยแห่งเสรี
ยอมสว่างไสวคุณแสงตะวัน
เทียนไขส่องทางจนถึงฝั่งฝัน
เพื่ออนาคตกาล ให้ลูกหลาน
มีเพียงแค่มือเปล่า หัวใจที่กล้าแกร่ง

เพลง น้ำตาอันค้ำมั้น

ไม่เคยคิด ไม่เคยฝัน ไม่ทันตั้งตัวท้องฟ้ามีดมัว
ไม่เคยสนใจ ชูนามิคืออะไร รู้จักแต่ชาซิมิ
มันกวาดทุกสิ่งพินาศ ชูนามิ
แผ่นดินร่ำไห้ แผ่นน้ำไหลเลือดเย็น
ธรรมชาติถือกฎเกณฑ์ มนุษย์เทียบเท่าเม็ดทราย
มันกวาดทุกสิ่งพินาศ ชูนามิ
ต้องวิปโยคครั้งยิ่งใหญ่ นีคือชะตากรรม
ไหลไปเถอะธารน้ำใจจับน้ำตาอันค้ำมั้น
Oh Oh Ohh Ohh ชู-นา-มิ

เพลง กระจกวิเศษ

เขาจ้องมองตัวเอง ในกระจกเงาทั้งเช้าทั้งเย็น
ความชั่วความร้ายความเล ส่องข้างหน้าข้างหลัง
คนมักเป็นเช่นนี้ เข้าข้างตัวเองให้ร้ายผู้อื่น
ถึงจ้องมองตัวตน จนกระจกเงาเก่าร้าวและแตก
กระจกวิเศษบานนี้ ตั้งอยู่ที่ทำเนียบรัฐบาล
หินตกน้ำต้องจม แต่ตุลาการตัดสินว่าลอย

ทุกหวัระแห่งรวมเป็นพลัง มีเพียงแค่มือเปล่า
กองทัพหมื่นแสนตั้งเตรียมพร้อม
แพ้ความจริงใจต่อบ้านเมือง
ทำเนียบบนถนน ไม้ค้ำยัน
เทียนไขรวมตัวเป็นเทียนล้าน
อุปสรรคขวากหนามยิ่งทำให้เรายังมุ่งมั่น
แม่น้ำตาเทียนไหลก็จงเช็ดมัน
ให้ลูกให้หลาน ได้เป็นไท
แห่งพลังเทียน พลังคุณธรรม

แผ่นดินเลื่อนลั่นสนั่นไหวไม่เคยพบไม่เคยเห็น
มันมาดั่งมัจจุราช ^{ทิว}มัน โถม ^{โกล}ทุ้มใส่ชายหาด
ไม่เคยนึก ไม่เคยนับสรรพศพมากมาย
ไม่ว่าใคร ไม่ว่าชาติไหน ไม่มีข้อยกเว้น
มันมาดั่งมัจจุราช มัน โถมทุ้มใส่ชายหาด
อันค้ำมั้น สวรรค์บนโลกวิไล
อันค้ำมั้น สวรรค์ไม่ทันเตรียมกาย
ไหลไปเถอะธารน้ำใจจับน้ำตาอันค้ำมั้น

มองเท่าใดก็ไม่เห็นความผิด
ส่องซ้ายขวาก็เห็นแต่ความดี
ผอนปรนตนเอง เข้มงวดผู้อื่นอย่างไรเหตุผล
มันก็ไม่ไฉ่เรื่องแปลก ที่ได้ผลลัพธ์ออกมาคูดี
ศาลการเมืองสถิตย์ ความยุติธรรมค้ำจุนสังคม
ฝนหล่นลงจากฟ้า ศาลกลับว่า

นำระเหยขึ้น ไปก่อน ชั้นดิน ฎีกา อุทธรณ์
 กฎเมืองกฎหมาย ไม่บังอาจใช้กับคนบางคน
 แม้แต่ตุลาการ เขายังเทียบเชิญ ไปส่องกระจก
 คุณเขาเอาไว้ขังใจ
 เอาเงินท่อมพังกำแพง
 เส้นทางประชาธิปไตย
 จนปานนี้ก็ยังไม่ถึง เดินต่อไปเถิด
 คุณคือผู้นำ ความผิดชอบชั่วดีแก่สังคม
 ที่ต้องนำไทยให้รอดหลุดพ้น

จะต่างอะไรกับศาลพระภูมิ
 ศาลไม่ได้สืบสน แต่ผลประโยชน์คงคลบ้นดาล
 มันเป็นกระจกวิเศษ มีอยู่แต่ในทำเนียบรัฐบาล
 มีเหล็กถูกกรงแน่นหนาแข็งแรง
 ความยุติธรรมยอมถูกทำลาย
 จากทำพระจันทร์ถึงอนุสาวรีย์ เดินมาจะ 80 ปี
 ผู้รักชาติรักความเป็นธรรม
 เป็นบานกระจกเงาใหญ่
 จากเหล่าทราชนั้อจล ในคราบนักบุญใจบาป

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอาภากร โรจนบุรานนท์
วัน เดือน ปีเกิด	4 กรกฎาคม 2527
สถานที่เกิด	ตำบลคลองสวนพูล อำเภพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 2549 ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศและการเมืองการปกครองเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2549
สถานที่ทำงาน	-
ตำแหน่ง	-